རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།

༼ཅ༽

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་།

༄༅།།རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱི་གསུང་

འབུམ་བཞུགས་སོ།།

༼ཅ༽

མཛད་པ་པོ། རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
༡༣༦༤---༡༤༣༢

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་དེབ་སྤྱིའི་ཨང་།

SJRB-0372

བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོའི་ཤིང་དཔར་གཞིར་བཟུང་ནས་བསྒྲིགས།
སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་གིས་འཕྲུལ་དེབ་ཏུ་བཟོས།སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོས་འགྲེམས་སྤེལ་བྱས།
༢༠༢༢ ཟླ་དང་པོར་གསར་དུ་བསྒྲིགས།

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་དྲ་བྱང་།
www.serajeyrigzodchenmo.org

ཡིག་འབྲེལ་དྲ་བྱང་།
serajeyrigzodchenmo@gmail.com

པར་སྐྲུན་གྱི་བདག་དབང་སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོར་ཡོད།

i

དཀར་ཆགམཛད་པ་པོ་ངོ་སྤྲོད་མདོར་བསྡུས། ....ii ཞུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད། .... v མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།............ 1 མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་དང་དོན་བདུན་ཅུའི་འགྲེལ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ།............ 127 མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་བསྡུས་དོན་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྲེང་བ། .... 175 རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།.............................202
རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཊཱིཀྐ...386
རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཟིན་བྲིས་རྗེའི་གསུང་བཞིན་བཀོད་པ།...........................455 འབྲེལ་བ་བརྟག་པའི་རྣམ་བཤད་ཉི་མའི་སྙིང་པོ།..476 ཚད་མའི་ལམ་ཁྲིད། 503

འགལ་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་གཞག..551

རྗེའི་དྲུང་དུ་གསན་པའི་མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།...................................571 པར་བྱང་སྨོན་ཚིག...665

ii

མཛད་པ་པོ་ངོ་སྤྲོད་མདོར་བསྡུས།
དགའ་ལྡན་ཁྲི་ཐོག་གཉིས་པ་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན་མཆོག་ནི་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཤིང་འབྲུག་ (ཕྱི་ལོ་༡༣༦༤)ལོར་གཙང་ཉང་སྟོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ཡབ་བློན་པོ་རྦ་ཡི་རིགས་རྒྱུད་རྟ་དཔོན་པ་དང་། ཡུམ་ཇོ་མོ་ཤེས་རབ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་འཁྲུངས།
དགུང་ལོ་བཅུ་པར་གནས་སྙིང་དུ་མཁན་པོ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་མཚན་ལ་དར་མ་རིན་ཆེན་གསོལ། གངས་ཅན་པ་ཀུན་དགའ་དཔལ་གྱི་དྲུང་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་ཀློག་སོགས་བསླབས། བཀའ་བཞི་པ་རིན་ཆེན་རྡོ་རྗེ་དང་། རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་བ་གཞོན་ནུ་བློ་གྲོས་དང་། ཉ་དབོན་པ་སོགས་ལས་བྱམས་ཆོས་དང་རིགས་ཚོགས། མངོན་པ་གོང་འོག །ཚད་མ་སྡེ་བདུན། འདུལ་བ་སོགས་མདོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞུང་དང་། གསང་བ་འདུས་པ་སོགས་གསང་སྔགས་ཀྱི་གཞུང་མང་པོར་ཡང་མཁས་པར་སྦྱངས། དགུང་ལོ་ཉེར་ལྔ་པར་ཉ་དབོན་ཀུན་དགའ་དཔལ་བཟང་པོས་མཁན་པོ་དང་། རེད་འདའ་བ་གཞོན་ནུ་བློ་གྲོས་ཀྱིས་ལས་སློབ། གངས་ཅན་པ་ཀུན་དགའ་དཔལ་གྱིས་གསང་སྟོན་མཛད་དེ་མཁན་སློབ་དགེ་འདུན་གྲངས་ཚང་གི་དབུས་སུ་བསྙེན་པར་རྫོགས། ས་སྐྱ་དང་། གསང་ཕུ། རྩེད་ཐང་སོགས་སུ་དཀའ་བཅུའི་གྲྭ་སྐོར་མཛད་དེ་མཁས་པའི་གྲགས་པ་རྒྱས་ཤིང་དཀའ་བཅུ་པ་ཞེས་པའི་མཚན་ཡང་ཐོགས། ལོ་རྒྱུས་ཐོག་དཀའ་བཅུའི་གྲྭ་སྐོར་མཛད་པའི་སྲོལ་ཡང་ཐོག་མར་འདི་ནས་བྱུང་བར་གྲགས།
འཇམ་མགོན་བླ་མ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་སྙན་པའི་གྲགས་པ་རྒྱང་རིང་བོ་ནས་གསན་ཅིང་དབུས་ཕྱོགས་སུ་གྲྭ་སྐོར་དུ་ཕེབས་པ་ན་རྩོད་པ་དང་དོགས་པ་གཅོད་པ་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་གཉལ་སྟོད་ར་གྲོང་དུ་སློབ་མའི་ཚོགས་བརྒྱ་ཕྲག་དུ་མ་ལ་བཀའ་ཆོས་གསུང་བཞིན་པ་དང་དངོས་སུ་མཇལ་ཏེ་མདོ་སྔགས་ཀྱི་དཀའ་གནས་ལས་བརྩམས་པའི་དྲི་བ་དུ་མ་ཕུལ་བ་ལ་རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་དཀའ་གནས་དོགས་སེལ་གྱི་ལན་ཐོགས་མེད་དུ་གནང་བ་

མཛད་པ་པོ་ངོ་སྤྲོད།

iii

དང་། རྗེ་བླ་མའི་མཁས་བཙུན་བཟང་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་དཔགས་པར་དཀའ་བས་ཡིད་དབང་མེད་དུ་འཕྲོག་སྟེ་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཤིང་ཕྱག་བྱས། རྗེས་སུ་འཛིན་པར་གསོལ་བ་བཏབ་སྟེ་སློབ་མའི་གཙོ་བོར་གྱུར།
དེ་ནས་བརྩམས་ཏེ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ལས་མདོ་སྔགས་ཀྱི་བཀའ་ཆོས་མཐའ་ཡས་པ་གསན་ཅིང་མདོ་སྔགས་གསུང་རབ་མཐའ་དག་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པའི་མཁས་པའི་དབང་པོར་གྱུར། རྗེའི་སློབ་མ་མང་པོ་འདི་བའི་སློབ་མར་ཡང་གྱུར་ཅིང་བུ་སློབ་རྣམས་ལ་དབུ་ཚད་སོགས་ཀྱི་བཀའ་ཁྲིད་ཀྱང་མང་དུ་གནང་།

རྗེ་བླ་མས་འབྲོག་རི་བོ་ཆེ་དགའ་ལྡན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་གླིང་ཕྱག་འདེབས་མཛད་དུས་ལས་ཁུར་མཐའ་དག་གི་ཐུགས་འགན་བཞེས་ཤིང་ལེགས་པར་གྲུབ་པར་མཛད།
རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཞིང་གཞན་དུ་གཤེགས་ཁར་བུ་སློབ་གཙོ་བོ་ཐམས་ཅད་གདན་འཛོམས་པའི་དབུས་སུ་རྗེ་འདི་ལ་དབུ་ཞྭ་དང་སྐུ་བེར་གནང་སྟེ་རྒྱལ་ཚབ་ཏུ་བཞུགས་དགོས་པར་དོན་གྱིས་གོ་བར་མཛད་ཅིང་། རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་དགའ་ལྡན་དུ་གཤེགས་རྗེས་བུ་སློབ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་མགྲིན་གཅིག་ཏུ་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དགུང་ལོ་ང་དྲུག་པ་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་ཕག་(ཕྱི་ལོ་༡༤༡༩)ལོར་དགའ་ལྡན་ཁྲིར་ཕེབས་ཏེ་གདན་ས་བསྐྱངས།
ཁྲི་ལ་ལོ་བཅུ་གསུམ་བཞུགས་པའི་རིང་གཞི་གསུམ་གྱི་ཕྱག་ལེན་རྣམ་པར་དག་པ་དང༌འཆད་རྩོད་རྩོམ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ། མདོ་ཕྱོགས་གཞུང་ཆེན་མོའི་འཆད་ཉན་དང་། སྔགས་ཕྱོགས་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་དུ་གསང་བདེ་འཇིགས་གསུམ་དགྱེས་རྡོར་དུས་འཁོར་རྣམས་ཀྱི་རྩ་བཤད། རིམ་གཉིས་ཀྱི་ཁྲིད་སོགས་རྗེ་བླ་མའི་ལེགས་པར་བཤད་པ་མཐའ་དག་ལུང་རིགས་དྲི་མ་མེད་པའི་སྒོ་ནས་འཆད་པར་མཛད་པས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཁྱད་པར་མེད་པ་ལྟ་བུར་གྱུར་ཏེ་རྗེའི་སློབ་མ་ཡོངས་ཀྱིས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་འདྲ་བར་སྤྱི་བོའི་གཙུག་ཏུ་བཀུར་བར་མཛད།
སེ་ར་དང་འབྲས་སྤུངས། གསང་ཕུ། འོལ་ཁ། གནས་སྙིང་སོགས་སུའང་ཕེབས་ཏེ་གཉུག་མར་གནས་པ་དང་ཕྱོགས་ནས་ཕེབས་པའི་དགེ་འདུན་སྡེ་སྣོད་འཛིན་པ་སྟོང་ཕྲག་བརྒལ་བ་ལ་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ། དབུ་མ་རྩ་འཇུག །དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་སོགས་མདོ་ཕྱོགས་གཞུང་ཆེན་

མཛད་པ་པོ་ངོ་སྤྲོད།

iv

མོ་རྣམས་ཀྱི་དཀའ་གནས་ཀྱི་བཤད་པ་དང་དོགས་གཅོད་མཛད། ཡི་དམ་གསང་བདེ་འཇིགས་གསུམ་གྱི་བཤད་ཁྲིད་དང་། དབང་ལུང་མན་ངག་རྗེས་གནང་སྩོལ་བར་མཛད་པ་སོགས་འཇམ་མགོན་བླ་མའི་བསྟན་པ་བཤད་སྒྲུབ་འཆད་ཉན་གྱི་སྒོ་ནས་ཉིན་མོ་ལྟར་གསལ་བར་མཛད།
དགུང་ལོ་རེ་བརྒྱད་པར་དཔལ་གསང་བའི་བདག་པོས་ལུང་བསྟན་པ་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེ་དགའ་ལྡན་གསེར་ཁྲིར་བསྐོ་བཞག་གནང་ཞིང་རང་ཉིད་ཟུར་བཞུགས་ཀྱིས་ཟབ་ལམ་རིམ་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་སོགས་སྒྲུབ་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གཞོལ་བར་མཛད། དགུང་ལོ་རེ་དགུ་ལ་ཕེབས་པ་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཆུ་བྱི་(ཕྱི་ལོ་༡༤༣༢)ལོའི་ཟླ་ལྔ་པར་རྩེ་པོ་ཏ་ལར་དགོངས་པ་ཞི་དབྱིངས་སུ་གཤེགས་པའི་ཚུལ་བསྟན།
སློབ་མ་ཡང་མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་སོགས་རྗེའི་དངོས་སློབ་ཕལ་ཆེ་བ་འདི་བའི་སློབ་མར་ཡང་གྱུར་ཅིང་། མཁས་པ་རིན་ཆེན་བཀྲིས། པཎ་ཆེན་བྱམས་པ་གླིང་བ། རིན་ཆེན་དཔལ། འདུལ་དཀར་བ་གྲགས་པ་དཔལ་ལྡན་སོགས་མཁས་པའི་དབང་པོ་མང་དུ་བྱུང་།
གསུང་རྩོམ་ལ་ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རྣམ་བཤད་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད། ཚད་མ་རྣམ་ངེས་ཀྱི་ཊཱིཀྐ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ། ཚད་མ་རིགས་ཐིགས་ཀྱི་ཊཱིཀྐ་རིན་པོ་ཆེའི་གཏེར་མཛོད། ཚད་མ་རིགས་གཏེར་གྱི་འགྲེལ་པ། མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་རྣམ་བཤད། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་བའི་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོ་རྒྱན། དབུ་མ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བའི་རྣམ་བཤད། དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་བའི་རྣམ་བཤད། དབུ་མ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་བཤད། སྤྱོད་འཇུག་ཆེན་མོའི་རྣམ་བཤད། རྒྱུད་བླ་མའི་ཊཱིཀྐ་ལ་སོགས་པ་གཞུང་ཆེན་མང་པོའི་འགྲེལ་པ་དང་། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་བསྡུས་དོན། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བསྡུས་དོན། རྗེའི་གསུང་ཟིན་བྲིས་སུ་མཛད་པ་སྣ་ཚོགས་པ་བཅས་ཁྱོན་བསྡོམས་གསུང་རྩོམ་པོད་ཆེན་པོ་བརྒྱད་བཞུགས་སོ། །
སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་པས་བཏུས་བསྒྲིགས་བྱས།
༢༠༢༢།༠༡།༢༡ ལ།

v

ཞུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

བོད་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་སུ་སྔོན་བྱོན་མཁས་པའི་དབང་པོ་དག་གི་བཀའ་དྲིན་ལས། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཤེས་རིག་གི་ཉིང་བཅུད་དང་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ནོར་དུ་གྱུར་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་གླེགས་བམ་ཁྲི་ཕྲག་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་མྱོང་ནའང་། དུས་རབས་ཀྱི་འཕེལ་འགྱུར་དང་འགྲོགས་པའི་མིའི་ཉེས་སྤྱོད་ཀྱི་དབང་གིས་རྩ་ཆེའི་གསུང་རབ་མང་པོ་ཞིག་རྩ་བརླག་ཏུ་ཕྱིན་ཟིན་པ་དང་། ལྷག་འཕྲོས་གང་མང་ཞིག་རྩ་བརླག་ཏུ་འགྲོ་ཉེར་ཡོད་པར་བརྟེན་དུས་རབས་འདིའི་བོད་མི་ཞིག་ལ་མཚོན་ན་རྩ་ཆེ་བའི་གསུང་རབ་དེ་དག་གཅེས་ཉར་བྱེད་རྒྱུར་བརྩོན་དགོས་པ་ནི་དུས་ལ་བབ་པའི་ལས་འགན་བཟློག་ཏུ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་ངེས། དེ་བས་འདི་ག་སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་ནས་ཀྱང་རྩ་ཆེའི་གསུང་རབ་དེ་དག་ཉར་ཚགས་དང་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་ཆེད་དུ་རྩོམ་སྒྲིག་གི་ལས་ཀ་འདི་གཉེར་བཞིན་ཡོད།
དེང་རབས་ཀྱི་འཕྲུལ་ལས་སྟབས་བདེ་རུ་ཕྱིན་པ་དང་བསྟུན་ནས་གསར་དུ་རྩོམ་སྒྲིག་བྱས་པའི་དེབ་དང་འཕྲུལ་དེབ་གང་མང་ཞིག་ཁྱབ་བརྡལ་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པ་ནི་དགའ་འོས་པ་ལྟ་བུར་སྣང་མོད། སྤྱིར་གསུང་རབ་དཔར་བསྐྲུན་དང་ཞུ་སྒྲིག་བྱེད་སྐབས་ཡིག་འབྲུ་གཅིག་བཅོས་ནོར་ཤོར་ནའང་ཚབས་ཆེ་བའི་སྐྱོན་ཆ་འབྱུང་སྲིད་པས་བསྲེས་ལྷད་དང་བཟོ་བཅོས་མེད་པར་སོར་འཇོག་གིས་བདག་ཉར་བྱ་རྒྱུ་ཅི་ནས་ཀྱང་གལ་ཆེ་ཞིང་། གལ་ཏེ་ནོར་བར་ངེས་པའི་ཡིག་འབྲུ་གཅིག་བཅོས་དགོས་བྱུང་ནའང་ཁ་གསལ་གྱི་མཆན་ཡིག་འགོད་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེ་བ་ཡིན། འདི་ག་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་ལ་མཚོན་ན། པར་གཞི་ཚད་ལྡན་ཞིག་མ་ཕྱིར་བཟུང་ནས་དེའི་ཡིག་འགྲོས་སོར་བཞག་གིས་རྩོམ་སྒྲིག་བྱེད་རྒྱུ་རྩ་དོན་དུ་འཛིན་བཞིན་ཡོད་ལ། དེའི་པར་གཞི་མི་འདྲ་བ་གཞན་ཡང་ལག་སོན་བྱུང་ན་པར་གཞི་གཞན་དག་ལའང་གང་ནུས་ཤིག་སྡུར་བཞིན་ཡོད།མ་ཕྱིར་ཡིག་ནོར་མངོན་གསལ་ཅན་བྱུང་ན་བཅོས་ཏེ་མཆན་གྱིས་གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད་ལ། མ་ཕྱི་དང་པར་གཞི་སོ་སོར་ལྷག་ཆད་བྱུང་བ་དང་། ཡི་གེ་མི་འདྲ་བ་བྱུང་བ་སོགས་ལ་མཐའ་

ཞུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

vi

མཆན་བཀོད་དེ་གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད།
ལས་གཞི་འདིའི་ཐོག་མའི་དུས་སུ་ལས་བྲེལ་ཧ་ཅང་ཆེ་བའི་དབང་གིས་ཞིབ་སྡུར་བྱེད་སྐབས་མཆན་འདེབས་པ་ཙམ་ལས་མ་ཕྱི་དང་དཔེ་གཞི་གཞན་གྱི་ཤོག་གྲངས་དང་མདུན་རྒྱབ་ཡིག་ཕྲེང་སོགས་གསལ་ཁ་འདོན་མ་ཐུབ་པ་རེ་ཟུང་བྱུང་ཡོད་ནའང་ཕྱིས་སུ་དཔེ་བསྡུར་ཞུས་པ་རྣམས་ལ་གསལ་ཁ་བཏོན་ཡོད།
རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་འདི་ནས་རྩོམ་སྒྲིག་བྱས་པའི་དེབ་ཀློག་སྐབས་ངེས་དགོས་པ་འགའ་ཞིག་ངོ་སྤྲོད་ཅུང་ཙམ་ཞུ་ན། གཞུང་གི་དཀྱུས་སུ་རྟགས་འདིའི་ནང་དུ་བཅུག་པ་ནི་མ་ཕྱིའི་ནང་གི་འོག་མཆན་དང་དཀྱུས་མཆན་ཡིན། ཡང་གཞུང་དཀྱུས་སུ་རྟགས་”འདི་བཀོད་ཡོད་ན་དེ་ནི་དོ་སྣང་བྱ་དགོས་སའི་ཡི་གེའམ་ཚིག་ཅིག་གི་མདུན་དུ་བཀོད་ཡོད་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་མཆན་གྲངས་ཀྱི་ཨང་ཡིག་བཀོད་ཡོད་པས་མཆན་གྲངས་དེ་དང་མཐུན་པའི་མཐའི་མཆན་ཡིག་ཏུ་གསལ་བཤད་ཅིག་བྱས་ཡོད་པ་ཡིན། ཡང་བརྡ་སྤྲོད་ཀྱི་བཞེད་ལུགས་མི་འདྲ་བ་སོགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཐ་སྙད་དང་ཕྲད་སྦྱོར་སྟངས་སོགས་མི་འདྲ་བ་ཡང་ཡང་བྱུང་ན་མཆན་གྱིས་གསལ་བཤད་ཐེངས་གཅིག་བྱས་པས་ཆོག་པར་བྱས་ཏེ་རྗེས་མ་རྣམས་ལ་མདུན་དུ་རྟགས་“འདི་བཀོད་པ་ཙམ་ལས་རེ་རེ་བཞིན་མཆན་བྲིས་མེད།
མཐའ་མཆན་ཀློག་སྐབས་དེབ་དེ་དཔེ་བསྡུར་བྱས་ཡོད་ཚེ་དེའི་མ་ཕྱིར་བཟུང་བའི་པར་གཞི་ལ་མ་ཕྱི་ཞེས་དང་། པར་གཞི་གཞན་དག་ལ་སྡེ་དགེ་པར་མ་དང་། བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོ། ཞོལ། སྐུ་འབུམ། བླ་བྲང་པར་མ་རྣམས། སྡེ། བཀྲ། ཞོལ། སྐུ། བླ། སོགས་ཀྱིས་མཚོན་པར་བྱས་ཡོད། མཐའ་མཆན་གྱི་ཁྲོད་དུ་རྟགས་ཅན་ *བསྒྲུབས ལྟ་བུ་བྱུང་ན་མ་ཕྱིའི་ཡིག་ནོར་ཞིག་ཞུ་སྒྲིག་པས་བསྒྲུབས་སུ་བསྒྱུར་བའི་དོན་དུ་གོ་དགོས་ལ། ཡང་རྟགས་ * འདིས་ཞུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད་ཀྱི་ཚིག་མཚོན་པའི་སྐབས་ཀྱང་ཡོད། ཡང་རྟགས་ཅན་ -བསྒྲུབས ལྟ་བུ་བྱུང་ཚེ་བསྒྲུབས་ཆད་པ་དང་། +བསྒྲུབས ལྟ་བུ་བྱུང་ན་བསྒྲུབས་ལྷག་མ་བྱུང་བའི་དོན་དུ་གོ་དགོས།
དཔེར་ན། མཐའ་མཆན་དུ། མ་ཕྱི། ༩༨ན༥ན། བསྒབ *བསྒྲུབས སྐུ། ༡༠༣ན༦ན། བླ། ༡༡༠བ༣ན། བསྒྲུབས ཞེས་པ་ལྟ་བུ་བྱུང་ཚེ་དེ་དག་གི་དོན་ནི། མ་ཕྱིའི་ཤོག་གྲངས་

ཞུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

vii

༩༨མདུན་ངོས། ཡིག་ཕྲེང་༥པ་ན།བསྒབ་ཅེས་བྲིས་ཡོད་པ་མཚོན་ཞིང་། *བསྒྲུབས ནི་མ་ཕྱིའི་ཡིག་ནོར་བསྒབ་དེ་ཉིད་ཞུ་སྒྲིག་པས་བསྒྲུབས་སུ་བཅོས་ཡོད་པ་མཚོན་བྱེད་དུ་གོ་དགོས། ཡང་གཞུང་དེའི་ཐད་ཀྱི་སྐུ་འབུམ་པར་མའི་ལྡེབ་གྲངས་༡༠༣མདུན་ངོས། ཡིག་ཕྲེང་༦པ་ན།བླ་བྲང་པར་མའི་ལྡེབ་གྲངས་༡༡༠རྒྱབ་ངོས། ཡིག་ཕྲེང་༣པ་ན།བསྒྲུབས་ཞེས་བཀོད་འདུག་ཅེས་གོ་དགོས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན།
ཞུ་སྒྲིག་པའི་ཤེས་ཚད་དང་དོ་སྣང་གིས་མ་འདང་བར་འཕྲུལ་དེབ་ཏུ་ནོར་འཁྲུལ་ཤོར་བ་སོགས་གཟིགས་ཚེ་ཀུན་ཕན་གྱི་ལས་གཞི་འདིར་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་ལམ་སྟོན་གྱི་ཆེད་དུ་མཁྱེན་ལྡན་རྣམས་ནས་འདི་གའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་དུ་ཁ་གསལ་གྱི་ངོ་སྤྲོད་དང་ལམ་སྟོན་གནང་བའི་རེ་བསྐུལ་ཞུ་རྒྱུ་དང་། འདི་ནས་ཀྱང་གང་མགྱོགས་ངང་པར་གཞིར་བསྐྱར་ཞིབ་དང་ལེགས་སྒྲིག་ཞུས་ཏེ་སྤུས་ཀ་ཇེ་ལེགས་སུ་གཏོང་ངེས་ཡིན།
སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་ནས།
ཕྱི་ལོ་༢༠༢༠ཟླ་༠༧ཚེས་༡༥ལ།

1

༄༅། །མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད་ཅེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།

༄༅། །རྗེ་བཙུན་དམ་པ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཕུན་ཚོགས་བསམ་ཡས་གནས་ལ་མངའ་བརྙེས་ཏེ།།ཐུགས་རྗེའི་ཆུ་རྒྱུན་དྲི་མ་

མེད་པ་ཡིས།།འགྲོ་བའི་སྡུག་བསྔལ་མེ་རབ་ཞི་མཛད་པའི།།བླ་མ་ལྷར་བཅས་གཙུག་ན་བརྟན་གྱུར་ཅིག །རྨད་བྱུང་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་སྒྲུབ་བྱེད་ཅིང༌།།ཉོན་མོངས་ཚ་གདུང་མ་ལུས་འཇོམས་མཛད་པ།།རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་རིག་སྔགས་བླ་ན་
མེད།།འབྲས་ཡུམ་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ལ་འདུད།།སངས་རྒྱས་ཀུན་གྱི་བགྲོད་པ་
གཅིག་པའི་ལམ། །གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཀུན་རྫོགས་པའི་གསུང་རབ་མཆོག །མདོ་སྡེ་གཞན་ལས་ལྷག་པར་བསྔགས་པ་ཡི།།ཡུམ་དོན་ལམ་གྱི་རིམ་པ་རྟོགས་དཀའ་བ།།རིགས་ཀྱི་ནུས་པས་སྐལ་བ་མི་དམན་ཞིང༌།།རྣམ་དཔྱོད་ལྡན་རྣམས་ཉམས་སུ་
ལེན་པའི་ཚུལ། །རྗེ་བཙུན་བླ་མའི་དྲིན་ལས་ལེགས་རྙེད་པ།།རྒྱལ་སྲས་བཟང་པོའི་ལུགས་བཞིན་བྲི་བར་བྱ། །

དེ་ལ་འདིར་སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཅེས་བྱ་བ་སྔོན་གྱི་རྒྱལ་བ་དུ་

མ་ལ་ལྷག་པར་བྱ་བ་བྱས་ཤིང་། དགེ་བའི་རྩ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་པ། ད་ལྟར་ཡང་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མགོན་གྱིས་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་བློ་གྲོས་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

2

ཀྱི་མཐུ་གཞན་ལས་ཁྱད་པར་ཞུགས་པ། ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་བསྟན་པའི་ཁུར་བཞེས་པའི་སྨོན་ལམ་ལེགས་པར་གྲུབ་ཅིང༌། གྲངས་ངེས་ཀྱི་མདོ་སྡེའི་དགོངས་པ་རྫོགས་པར་འགྲེལ་པར་ལུང་བསྟན་པ་དེས། ཕྱི་རབས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་
རྣམས་ཀྱིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྡེ་སྣོད་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་བལྟ་བ་ལ་མགྲོན་པོ་ཕྱོགས་བསླད་པ་བཞིན་དུ་གྱུར་ཏེ། ཚིག་སྔ་ཕྱིའི་”འབྲེལ1

་ཡང་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་དཀའ་ན།
དོན་མཆོག་ཏུ་ཟབ་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས་པར་གཟིགས་ཤིང༌། རང་ཉིད་ཀྱང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསང་བའི་གནས་ཐམས་ཅད་ལ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པར་མཁྱེན་པས།།ཐུབ་པའི་གསུང་གི་གསང་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ལྐོག་ཏུ་མ་གྱུར་པའི་སྤྱན་མངའ་བ་རྒྱལ་ཚབ་དམ་པ་དེ་མཉེས་པར་བྱས་ན་ཅི་འདོད་པའི་དོན་འགྲུབ་བོ་སྙམ་དུ་དགོངས་ནས་ ”བསྒྲུབ2

་པ་ལ་ཞུགས་པས་ཞལ་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་
རྫུ་འཕྲུལ་ལ་བརྟེན་ནས་དགའ་ལྡན་དུ་བྱོན་ཏེ། ཆོས་གསན་པས་གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་དགོངས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་རྟོགས་པར་གྱུར་ཏོ།།
འཛམ་བུའི་གླིང་གི་ཕྱི་རབས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་རྫེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་
དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེས་ཀྱང་གནང་སྟེ། དེ་ཡང་རྣམ་འབྱེད་རྣམ་པ་གཉིས་དང༌། རྒྱན་རྣམ་པ་གཉིས་དང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་བླ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཏེ་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་ལྔའོ།།དེ་ལ་རྣམ་འབྱེད་གཉིས་དང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་བ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་མ་བཀག་པར་གདུལ་བྱའི་
བསམ་པ་ལ་བལྟོས་པའི་དོན་དམ་པ་དང༌། ཐུན་མོང་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་རྒྱས་པར་

1 མ་ཕྱི། ༢ན༤ན། འབྲེལ ཞོལ། ༢ན༣ན། འབྲལ སྐུ། ༢བ༡ན། བླ། ༢བ༡ན། འབྲེལ
2 མ་ཕྱི། ༢ན༥ན། ཞོལ། ༢ན༤ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༢བ༣ན། བླ། ༢བ༣ན། སྒྲུབ

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

3

བཤད་ལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་བླ་མར་ནི། མཉམ་གཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དམིགས་པ་སྤྲོས་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་བསྟན་ཏེ་གཞན་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འདིར་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་མཐར་ཐུག་པ་ཡང་དང་ཡང་དུ་གསུངས་མོད་ཀྱི། བཤད་བྱའི་གཙོ་བོ་ནི་རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ངོ་བོ་ངེས་པ་དང༌། གྲངས་ངེས་པ་དང༌། གོ་རིམས་ངེས་པ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་
ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་གསལ་བར་མཛད་དོ།།
དེ་ལ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཁམས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་རིག་པ་དང་ལྡན་ཡང༌། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་མགོན་དང་བྲལ་ཞིང༌། དངོས་པོ་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་རྣམས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཟོ་ཆུན་གྱི་
རྒྱུད་འཕྱན་པ་ལྟར་སྔོན་དང་ཕྱི་མ་དང་བར་གྱི་རིམ་པ་ངེས་པ་མི་ཟིན་པར། “དུཿ ཁ1

་

གསུམ་གྱིས་ཡང་དང་ཡང་དུ་གདུངས་ཤིང་སྲིད་པའི་རྩེ་མོ་ནས་དམྱལ་བའི་བར་དུ་
འཕྱན་པ་གཟིགས་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྙིང་རྗེའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པ་
རྣམས་དེ་དག་འཁོར་བ་ནས་བཏོན་ཏེ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་

ལ་དགོད་པར་བཞེད་པ་དེ་ལ་ཐོག་མར་རང་ཉིད་གོ་འཕང་དེ་ཐོབ་པར་བཞེད་ནས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་རྣམས་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པར་མཛད་དོ།།”དེ2

་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་དལ་བའི་རྟེན་བཟང་པོ་ཐོབ་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ལྷག་
པར་མོས་པ་དང་ལྡན་པའི་ལས་དང་པོ་བ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྣམས་

1 མ་ཕྱི། ༢བ༦ན། ཞོལ། ༢བ༦ན། སྐུ། ༣ན༣ན། དུཿ ཁ བླ། ༣ན༥ན། སྡུག་བསྔལ
2 མ་ཕྱི། ༣ན༢ན། ད ཞོལ། ༣ན༢ན། སྐུ། ༣ན༤ན། བླ། ༣བ༡ན། དེ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

4

ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་མདོར་བསྡུས་པ་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་པར་བྱའོ།། དེ་ལ་གསུམ་སྟེ། རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐོག་མར་ལམ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་
དང༌། མངོན་པར་རྟོགས་པ་དང་པོ་དྲུག་གི་གོ་རིམས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བ་དང༌། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་པ་གསུམ་གྱིས་འཚང་རྒྱ་བའི་ལམ་གྱི་མགོ་རྩོམ་པ་ལ་མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཚང་དགོས་པ་དང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་སྤྱིའི་

ཆིངས་དང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གདུལ་བྱ་གཉིས་སུ་བསྡུ་བའོ།།
དང་པོ་ནི། མཚན་མེད་རབ་ཏུ་སྦྱིན་ལ་སོགས། ཞེས་པའི་རྐང་པ་བཞིས་སྟོན་ཏེ། བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་ལ་མྱོང་བ་ཐོན་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་
ཙམ་གྱིས་ཀྱང་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་དུ་ཞུགས་པའི་གྲངས་སུ་འགྱུར་མོད་ཀྱི། འདིར་ནི། བཟང་དང་སྨོན་པའི་སྟོབས་ཅན་དང༌།།འདུན་ལྡན་ཁྱད་པར་འགྲོ་བ་ནི། །བྱང་ཆུབ་སེམས་”དཔའ་གྲངས1

་མེད་གསུམ། །ཀུན་ཏུ་བརྩོན་པར་མཛད་པ་ཡིན། ཞེས་བཤད་
པ་ལྟར། བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་གསུམ་ནས་འཚང་རྒྱ་བའི་ལམ་གྱི་མགོ་རྩོམ་པ་དེ་ལ་མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས་པ་སྟོན་པ་ཡིན་པས་སྤྲོས་པའི་མཚན་མ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་སྦྱིན་པ་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་

བར་རང་རྒྱུད་ལ་”བསྒྲུབ2

་པ་ལ་མཁས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་
ཚན་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག །རྒྱས་པར་དབྱེ་ན། བརྒྱ་དང་བཞི་བཅུ་ཞེ་བཞི་ཡོད་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དེ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་མ་ལུས་པ་ཐོས་བསམ་གྱིས་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་ནས་

1 མ་ཕྱི། ༣ན༦ན། དང་འགྲངས ཞོལ། ༣བ༡ན། སྐུ། ༣བ༣ན། བླ། ༣བ༦ན། དང་གྲངས
2 མ་ཕྱི། ༣བ༡ན། ཞོལ། ༣བ༣ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༣བ༤ན། བླ། ༤ན༡ན། སྒྲུབ

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

5

”བསྒོམ1

་ཐམས་ཅད་ལ་མྱོང་བ་ལེགས་པར་ཐོན་པའི་མྱོང་བ་ཐོག་མར་སྐྱེས་པའོ།།དེ་
ཡང་དཔེར་ན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ནས་”དུཿ ཁ2

་དང་བྲལ་འདོད་ཀྱི་
བློ་སྦྱངས་པས་ངང་ངམ་ཤུགས་ཀྱིས་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་མ་བུ་གཅིག་པ་ལ་”དུཿ ཁ3

་

དང་བྲལ་འདོད་ཀྱི་བློ་སྐྱེ་བའི་ཚོད་ཙམ་དུ་སོང་བ་དགོས་པ་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་ལ་
ཤེས་པར་བྱའོ།།སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བསྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མྱོང་བ་ཐོན་
པ་ཚོགས་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་མི་འབྱུང་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་བསམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་གོམས་པར་བྱས་པས་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡིད་ངོར་ད་ལྟར་གྱི་སྣང་བ་འདི་ཐམས་ཅད་མེ་ལོང་གི་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་ལྟ་བུ་དང༌། ཕུས་

བཏབ་ན་འགྲོ་བ་ལྟ་བུའི་སྣང་བ་འབྱུང་དགོས་པ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་སོགས་དམིགས་དད་པ་དང་། ཞེས་སོགས་རྐང་པ་དྲུག་གིས་སྟོན་ཏེ། དེ་ཡང་ཐེག་ཆེན་དུ་འཇུག་པའི་སྒོ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་ཐུགས་
སེམས་བསྐྱེད་པ་དང༌། སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་པའི་ཚུལ་གཉིས་ཡིན་ལ། དང་པོ་ལ། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
པའི་སྐྱབས་འགྲོ་དང་སེམས་བསྐྱེད་དངོས་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི། རྐང་པ་དང་པོས་སྟོན་ཏེ། དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་ལ་དམིགས་
པའི་དད་པས་མཚོན་པས་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་སོགས་ལ་དད་པ་ཡང་སྟོན་ཅིང༌། དཀོན་མཆོག་གསུམ་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུས་བསྡུས་པ་ལ་དད་པ་དེ་ཉིད་དད་པ་དེའི་

1 མ་ཕྱི། ༣བ༢ན། བསྒོམ ཞོལ། ༣བ༤ན། བསྒོམས སྐུ། ༣བ༥ན། སྒོམ བླ། ༤ན༢ན། བསྒོམས
2 མ་ཕྱི། ༣བ༣ན། ཞོལ། ༣བ༤ན། སྐུ། ༣བ༥ན། དུཿ ཁ བླ། ༤ན༣ན། སྡུག་བསྔལ
3 མ་ཕྱི། ༣བ༣ན། ཞོལ། ༣བ༥ན། སྐུ། ༣བ༦ན། དུཿ ཁ བླ། ༤ན༣ན། སྡུག་བསྔལ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

6

ཡུལ་དུ་ཐེག་ཆེན་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་མ་ལུས་པ་འགྱུར་བས། དེ་ལྟ་བུའི་དད་པ་སྐྱེས་
ནས་སྐབས་འདིར་བསྟན་པའི་དད་པ་ལ་མཁས་པ་ཞེས་བྱའོ།།དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་

པ་ནི། དད་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པས་དད་པ་ལམ་གྱི་རྩ་བར་སྟོན་པའི་དོན་ཡང་དེ་ཡིན་
ནོ།།སེམས་བསྐྱེད་དངོས་ནི། རྐང་པ་གསུམ་པས་སྟོན་ཏེ། བསམ་པ་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྣམ་མཁྱེན་བསྐྱེད་
པ་ལ་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་དྲན་པས་བསྡུས་པར་འཕགས་པ་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་སྡེས་གསུངས་ཤིང༌། དེ་ཡང་མཚོན་པ་ཙམ་ཡིན་ཏེ། འདིར་བསྟན་དྲན་པས་དེའི་ཡུལ་དུ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་མཐའ་དག་འགྱུར་བར་དགོངས་ཤིང༌། དེ་བྱུང་ན་དྲན་པ་ལ་མཁས་པ་ཞེས་བྱའོ།།
སྤྱོད་པ་སྤྱི་ལ་སློབ་པ་ནི་རྐང་པ་གཉིས་པས་སྟོན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
སྤྱོད་པའི་རྟེན་སེམས་བསྐྱེད་དང༌། སྤྱོད་པ་གཉིས་ཀྱི་ཕྱི་མ་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཁྱད་

པར་དུ་བྱས་ནས་སྟོན་པ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་པའི་ནན་ཏན་དང་བྲལ་བས་ནི་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མི་འགྲུབ་པས། གོ་ཆའི་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་སྤྱོད་པ་ལ་ནན་ཏན་བསྐྱེད་དགོས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྤྱོད་
པ་དང་”བསྒྲུབ1

་པ་ཡིན་ན་བརྩོན་འགྲུས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་སྟོན་པ་ནི་མིན་”ཏེ2

།

ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་མཐའ་དག་ལ་བརྩོན་འགྲུས་”བརྩམ3

་པ་ནི་བརྩོན་འགྲུས་ལ་
མཁས་པ་ཞེས་བྱའོ།།ཕར་ཕྱིན་ཐ་མ་གཉིས་ལ་བསླབ་པ་ལ། བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་

1 མ་ཕྱི། ༤ན༦ན། ཞོལ། ༤བ༢ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༤བ༣ན། བླ། ༥ན༡ན། སྒྲུབ
2 མ་ཕྱི། ༤ན༦ན། ཞོལ། ༤བ༢ན། སྐུ། ༤བ༣ན། ཏེ བླ། ༥ན༡ན། ནོ
3 མ་ཕྱི། ༤ན༦ན། བརྩམ ཞོལ། ༤བ༢ན། བརྩམས སྐུ། ༤བ༣ན། བརྩམ བླ། ༥ན༢ན། རྩོམ

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

7

ཕྱིན་ལ་བསླབ་པ་ནི། རྐང་པ་བཞི་པས་སྟོན་ཏེ། སྟོང་ཉིད་ལ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་”པས་
ཀྱང

1

་སྟོན་པ་མིན་ལ། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་གཟུགས་བརྙན་ལ་དམིགས་”པ2

་ཞི་
གནས་ཐུན་མོང་བ་དང༌། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ཞི་གནས་ས་ལྔ་པའི་སྐབས་སུ་མཚན་ཉིད་རྫོགས་པར་འགྱུར་བའི་བསམ་གཏན་གྱི་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་སྟོན་
པ་ཡིན་ལ། ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཞི་གནས་”བསྒོམ3

་པ་ནི། སྐབས་འདིར་
ཏིང་ངེ་འཛིན་”ལ་མཁས་པ་ཤེས་བྱའོ་4

ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ལ་མཁས་པ་ནི། རྐང་
པ་ལྔ་པ་དང་དྲུག་པས་སྟོན་ཏེ། ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པ་གཉིས་ཀ་ལ་དམིགས་པའི་ལྷག་མཐོང་སྟོན་པས་ཆོས་རྣམས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཞེས་སྨོས་སོ།།འདིའི་མཚན་ཉིད་རྫོགས་པ་ས་དྲུག་པར་ཐོབ་པར་འགྱུར་ལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གཉིས་གང་རུང་གིས་བསྡུས་པར་ཤེས་པ་དང༌། ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ལམ་འགྲོད་པ་གཙོ་བོའི་དོན་དུ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ། ཕར་
ཕྱིན་ཐ་མ་གཉིས་ལ་བསླབ་པ་ལོགས་སུ་བསྟན་ལ་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པ་མཐའ་དག་ ”ཤེས་རབ་ཀྱིས་དམིགས་ནས་བསྒོམ་པ་5

ནི་ཤེས་རབ་ལ་མཁས་པ་ཞེས་བྱའོ།།
མདོར་ན་དད་སོགས་ཡུལ་ལྔ་ལ་མཁས་པས། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་སྤྱིའི་ཆིངས་

1 མ་ཕྱི། ༤བ༡ན། ཞོལ། ༤བ༣ན། སྐུ། ༤བ༤ན། པས་ཀྱང བླ། ༥ན༣ན། པ་རྐྱང་པ
2 མ་ཕྱི། ༤བ༡ན། ཞོལ། ༤བ༤ན། སྐུ། ༤བ༤ན། པ བླ། ༥ན༣ན། པའི
3 མ་ཕྱི། ༤བ༢ན། ཞོལ། ༤བ༤ན། སྐུ། ༤བ༥ན། བསྒོམ བླ། ༥ན༤ན། སྒོམ
4 མ་ཕྱི། ༤བ༢ན། -ལ་མཁས་པ་ཞེས་བྱའོ ཞོལ། ༤བ༥ན། +ལ་མཁས་པའོ སྐུ། ༤བ༥ན། -ལ་མཁས་པའོབླ། ༥ན༤ན། +ལ་མཁས་པཞེས་བྱའོ
5 མ་ཕྱི། ༤བ༤ན། ཞོལ། ༥ན༡ན། སྐུ། ༥ན༡ན། ཤེས་རབ་ཀྱིས་དམིགས་ནས་བསྒོམ་པ བླ། ༥བ༡ན། ལ་དམིགས་
ནས་སྒོམ་པ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

8

བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་ནི། རྐང་པ་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་སྟོན་ཏེ། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་
ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དད་པའི་རྗེས་འབྲང་དང༌། ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་གཉིས་སུ་
ངེས་པས་རྣོ་རྟུལ་གཉིས་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི་རྟུལ་པོ་”ཐེག་ཆེན1

་ལ་སྦྱོར་བ་དང༌། ཐེག་
ཆེན་དབང་པོ་འབྲིང་པོ་ཤུགས་ལ་བསྟན་པར་འདོད་པ་ནི་དེའི་དོན་མིན་པར་འགྲེལ་པས་ཤེས་ཏེ། དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་ཞེས་སོགས་སོ།།བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་གཏན་མ་ཐོབ་པ་དང༌། ཐེག་པ་གཞན་གྱི་བར་མ་ཆད་པར་མི་ཐོབ་པའི་དོན་མིན་ཏེ། དད་སོགས་ཡུལ་ལྔ་ལ་མཁས་ཀྱང་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་སླ་བས་ཁྱབ་
པ་མིན་པར་སྟོན་པའི་དོན་ཏོ།།འདིར་བསྟན་དད་པ་སོགས་ནི་ཐེག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་
ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་བཤད་པ་ནི། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་སྟེ། ཆེན་པོ་ལ་རྣོ་
རྟུལ་གཉིས་ཀྱི་རྣོན་པོས་རྟོགས་སླ་ལ་རྟུལ་པོས་རྟོགས་དཀའ་བ་ཆོས་ཉིད་བསྟན་པའི་ཤུགས་ལ། འབྲིང་པོ་ལ་གནས་པས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་དང་ཆུང་ངུ་ལ་གནས་པས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ལ་འཕངས་པ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ལ་མི་འཐད་པའི་ཕྱོགས་དགག་པ་དང༌། འཐད་པའི་ཕྱོགས་དགོད་པའོ།།དང་པོ་ནི། རྣམ་པ་དང་ལམ་དང་གཞི་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་སྒོམ་པའི་དབྱེ་བས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་གོང་འོག་གཉིས་ཀྱི་སྔ་མས་སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་བསྟན་
པའི་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་མཚན་ཉིད་པ་དང་། གཞུང་འོག་མ་སྦྱོར་བ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་བཏགས་པ་བར་འདོད་

1 མ་ཕྱི། ༤བ༥ན། ཐེག་ཆེན ཞོལ། ༥ན༢ན། ཐེག་དམན སྐུ། ༥ན༣ན། ཐེག་ཆེན བླ། ༥ན༢ན། ཐེག་དམན

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

9

པའི་ཕྱི་མ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་གསུམ་གྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་བཏགས་པ་བར་འགྲེལ་པ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཀ་ནས་བསྟན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།བག་ལ་ཉལ་ཀུན་འཇོམས་པ་དང༌། ཞེས་སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པའི་ཚིག་ཟུར་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་བར་འདོད་པ་ནི་འཕགས་པ་རྣམ་གྲོལ་སྡེའི་བཞེད་པ་ལ་ཡང་མཚུངས་པ་དང༌། སྐབས་དང་པོར་ཏིང་ངེ་འཛིན་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་སྦྱོར་ལམ་ཡང་བཏགས་པ་བར་
ཁས་ལེན་དགོས་པ་སོགས་ཉེས་པ་དུ་མའི་འབྱུང་ཁུངས་སུ་རྟོགས་སོ།།
སྐབས་ལྔ་པར། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་རེ་རེ་ནི། ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་ཚིག་འགའ་ཞིག་ལེགས་པར་མ་ཤེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་འཁྲུལ་གཞི་བྱས་སྣང་ངོ་།།མཚན་མེད་རབ་ཏུ་སྦྱིན་ལ་སོགས་ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་ཚོགས་ལམ་མཚན་ཉིད་པར་འདོད་པ་དང༌། དྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་

དམིགས་པ་འདིར། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་སྦྱོར་ལམ་གྱི་མིང་ཅན་ས་བརྒྱད་
པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་འདོད་པ་གཞུང་ཕྱི་མའི་མཚམས་སྦྱོར་དང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འགལ་ཏེ་སྦྱོར་ལམ་ནས་ས་བདུན་པའི་བར་དང་ཚོགས་ལམ་ནས་ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་བར་སྐབས་དེར་བསྟན་པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་དང་དགོས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།གཞུང་ཕྱི་མའི་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་སྐབས་སུ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་
མཆོག་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཏུ་བཤད་པ་དང༌། འདིར་ཆོས་མཆོག་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བ་འགལ་བར་བརྩད་པའི་ལན་དུ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་དང་ཐེག་ཆེན་
གྱི་སྦྱོར་ལམ་མི་འདྲ་བའི་ལན་མཛད་ཀྱི། འདིར་བསྟན་དག་པ་སའི་ཡེ་ཤེས་སུ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

10

བསྟན་པའི་ལན་མ་མཛད་པའི་ཕྱིར་དང༌། འཕགས་སེང་གཉིས་”ཀར1

་གྱིས་ཕྱིར་མི་

ལྡོག་པའི་སྐབས་སུ་སློབ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་དགེ་འདུན་གྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་ཟིན་
ཏོ། །ད་ནི་མི་སློབ་བའི་དགེ་འདུན་གྱི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པའི་ཕྱིར་”ཅེས2

་གསུངས་པ་

ཡང་ཁྱོད་ལྟར་ན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་འགྲིག་སྟེ། སྐབས་དེར་དག་པ་ས་ལ་
གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཅིག་པུ་ལ་སློབ་མི་སློབ་གཉིས་སུ་འབྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།གཉིས་པ་ལ། སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་དང༌། སོ་སོའི་བཤད་པའོ།།
དང་པོ་ནི། གཞུང་གོང་འོག་འདི་གཉིས་ཟློས་སྤོང་འབའ་ཞིག་ལ་སྦྱར་བ་དང༌། གཞུང་གོང་མ་ལམ་གསུམ་བཏགས་པ་བར་སྟོན་པའི་དགོངས་པ་ཅན་མིན་ནོ།།འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། སྐབས་བརྒྱད་ཀྱི་བརྗོད་བྱར་གྱུར་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ལ།
རྐྱང་པ་དང་ཁུགས་པར་འདོད་པའི་ལུགས་གཉིས་བྱུང་ཞིང༌། རྐྱང་པ་ལ་ཡང་འདོད་ཚུལ་མང་དུ་བྱུང་ཡང༌། ར་ཟམ་པ་ལ་བཏང་བ་བཞིན་དུ་གཅིག་རྫོགས་རྗེས་སུ་ཅིག་ཤོས་འབྱུང་བ་འབྲེལ་ཆགས་འབའ་ཞིག་ཏུ་སྐྱེ་བའི་ལོག་རྟོག་དགག་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཏེ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་གོ་རིམས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དགག་པར་བཞེད་ནས་སློབ་དཔོན་གྱིས་གཞུང་སྔ་ཕྱི་གཉིས་གསུངས་ཤིང༌། སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དང་ཆོས་
སྐུའི་གོ་རིམས་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་ལོག་རྟོག་དགག་མི་དགོས་པས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དྲུག་ལ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།

1 མ་ཕྱི། ༥བ༤ན། ཞོལ། ༦ན༢ན། ཀར སྐུ། ༦ན༢ན། ཀས བླ ༦བ༣ན། ཀར
2 མ་ཕྱི། ༥བ༤ན། ཞོལ། ༦ན༣ན། ཅེས སྐུ། ༦ན༣ན། བླ། ༦བ༤ན། ཞེས

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

11

གཉིས་པ་ནི། སྐབས་དང་པོ་གསུམ་གྱི་བརྗོད་བྱའི་གོ་རིམས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་
པ་བསལ་བ་དང༌། སྦྱོར་བ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་གོ་རིམས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བའོ།།དང་པོ་ནི། སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་ཡང་ཡང་དུ་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། སློབ་དཔོན་གསེར་གླིང་པས་གཞུང་གོང་མའི་སྐབས་སུ་འོག་མ་དང་སྦྱར་ཞེས་པའི་དོན་ནམ། ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་ལ་སོགས་པ་ཐ་སྙད་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། ཞེས་འབྱུང་བ་གོང་མའི་མཇུག་ཏུ་ཡང་ངེས་པར་སྦྱར་དགོས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ།།རྒྱུ་འབྲས་གཙོ་བོའི་དོན་གྱི་རྣམ་པ་མཁྱེན་
པའི་རྣམ་མཁྱེན་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་པོ་ཚོགས་སྦྱོར་གྱི་གནས་སྐབས་འབའ་

ཞིག་ཏུ་བསྒོམ་པར་འདོད་པ་མི་རིགས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་པའི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་སྐབས་སུ་བསྒོམ་པར་མ་ཟད་དེ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་མཐོང་ལམ་དང་སྒོམ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་བསྒོམ་པར་ཤེས་
པའི་ཆེད་དུ་སྐབས་དང་པོ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ལ་སོགས་པའི་ལམ་གསུམ་གྱི་དངོས་མིང་གི་ཐ་སྙད་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
སྡུད་འགྲེལ་ལས་ཀྱང༌། ལམ་རྐྱང་པ་འདོད་ཚུལ་སྨོས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་ཚོགས་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་འབའ་ཞིག་ཏུ་བསྒོམ་པར་འདོད་པ་དེས་ཀྱང་སྔར་བཤད་པའི་རྣམ་པ་མཁྱེན་ཚུལ་སྐབས་དེར་བསྒོམ་པར་འདོད་པ་ཡིན་གྱི་འབྲས་བུ་བསྡུས་པའི་རྣམ་
མཁྱེན་སྐབས་དེ་འབའ་ཞིག་ཏུ་བསྒོམ་པར་འདོད་པ་མིན་ནོ།།སྐབས་གཉིས་པར་བསྟན་པའི་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ས་དང་པོ་ནས་དྲུག་པའི་བར་འབའ་ཞིག་ཏུ་འཇོག་མི་རིགས་ཏེ། སྦྱོར་ལམ་ནས་བཟུང་སྟེ་དག་པ་སའི་གནས་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

12

སྐབས་ཀྱི་བར་མ་ལུས་པར་བསྒོམ་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་སྐབས་གཉིས་པར་ཐེག་
ཆེན་གྱི་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་གསུམ་ཀ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ།།སྐབས་གསུམ་པའི་བརྗོད་བྱར་གྱུར་པའི་གཞི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་ཤེས་པའི་”ཞི1

་ཤེས་དེ་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔས་ས་བདུན་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་བསྒོམ་པར་འདོད་པ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། ལམ་གསུམ་ཀའི་སྐབས་སུ་བསྒོམ་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་མཐོང་གཉིས་དང་དེའི་རིགས་འདྲའི་སྒོམ་ལམ་ཡང་དོན་གྱིས་འཕངས་པའི་ཕྱིར་རོ། མི་རྟག་སོགས་རྟོགས་པའི་སྒོམ་ལམ་ཡོད་ཀྱང་དེ་གོམས་པ་ལྷུར་ལེན་གྱི་སྒོ་ནས་
”བསྒོམ2

་པར་བྱེད་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་ནི་སྟོན་མི་རིགས་པར་སྐབས་
གསུམ་པར་སློབ་དཔོན་ཉིད་ཀྱིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།དོན་བསྡུས་ན། སྐབས་དང་པོ་གསུམ་ནས་བསྟན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་མིང་ཅན་གྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་
དང༌། ལམ་ཤེས་དང་”ཞི3

་ཤེས་རིམ་ཅན་ཁོ་ནར་སྐྱེ་ཞིང་གཅིག་ཡོད་པར་ཅིག་ཤོས་
མེད་པར་འདོད་པ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་སྐབས་གསུམ་ཀར་ལམ་གསུམ་ཀ་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། ལམ་གསུམ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་གཞན་ཤིན་ཏུ་མང་ངོ༌།།
གཉིས་པ་ནི། གཞུང་གཉིས་པའི་སྐབས་འདིར་ཡང་སློབ་དཔོན་གསེར་གླིང་

པས་གཞུང་གོང་མ་དང་སྦྱར་བར་གསུང་པ་ནི། ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་མཐོང་ལམ་དང་སྒོམ་ལམ་སྦྱོར་བ་དང་པོ་གསུམ་གའི་སྐབས་སུ་བསྒོམ་པར་ཤེས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་ས་བརྒྱད་པ་འབའ་ཞིག་དང་རྩེ་

1 མ་ཕྱི། ༦བ༣ན། ཞི ཞོལ། ༧ན༢ན། སྐུ། ༧ན༢ན། བླ། ༧བ༥ན། གཞི
2 མ་ཕྱི། ༦བ༤ན། ཞོལ། ༧ན༤ན། བསྒོམ སྐུ། ༧ན༤ན། བླ། ༨ན༡ན། སྒོམ
3 མ་ཕྱི། ༦བ༥ན། ཞི ཞོལ། ༧ན༥ན། སྐུ། ༧ན༥ན། བླ། ༨ན༢ན། གཞི

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

13

སྦྱོར་ས་དགུ་པ་དང༌། བཅུ་པའི་སྟོད་དང༌། མཐར་གྱི་སྦྱོར་བ་བཅུ་པའི་སྨད་འབའ་
ཞིག་ཏུ་ཅིག་ཅར་རྒྱུན་གཅིག་ལ་སྐྱེ་བ་བཀག་ནས་སྦྱོར་བ་དང་པོ་གསུམ་རེ་རེ་ཡང་ལམ་གསུམ་གའི་གནས་སྐབས་སུ་རིམ་གྱིས་བསྒོམ་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་མཛད་
པ་ཡིན་ནོ།།རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པ་ནི་སློབ་དཔོན་
གསེར་གླིང་པས་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཤེས་པ་དང༌། ཟག་པ་མེད་པ་ནི་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པས་སྟོང་པའོ་ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་ས་བརྒྱད་པ་ཡན་

ཆད་ཁོ་ན་ལ་སྦྱོར་བའི་དོན་མིན་གྱི་འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། ཁྱད་མཚན་གྱི་སྐབས་སུ་ཁྱད་དུ་འཕགས་པས་ཁྱད་པར་ལམ་ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་འདུས་བྱས་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་མངོན་པར་རྟོགས་
པའི་རིགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པས་ཟིན་པའི་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་ཡིན་པས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་ལས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་

དུ་ཁྱད་པར་འཕགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་ཤེས་པར་བྱའོ།།
ཟག་པ་མེད་པའི་དོན་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྦྱོར་ལམ་ལ་ཡང་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པས་མ་སླད་ཅིང་འཛིན་སྟངས་ལ་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་མ་འདྲེས་པའི་ཉོན་མོངས་པའི་ཟག་མེད་ཡིན་གྱི། དག་པ་སའི་ཡེ་ཤེས་ཁོ་ན་ལ་སྦྱར་བར་བྱ་བ་མིན་ནོ།།སྐབས་དང་པོར་བཤད་པའི་ཁྱད་ཆོས་ལྔ་ལྡན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་སོ་སྐྱེའི་སས་བསྡུས་པར་འདོད་པ་དང༌། སྐབས་ལྔ་པའི་མཐོང་སྒོམ་རྩེ་སྦྱོར་དག་པ་ས་འབའ་ཞིག་ལ་སྦྱོར་བ་འགལ་ཏེ། ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་རྟོག་པ་མཐོང་སྒོམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱིས་སྤོང་བར་བཤད་
པས་སྐབས་དེར་བཤད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་སྐབས་གཞན་གང་དུ་ཡང་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

14

དེས་ན་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ས་བོན་སྤོང་བའི་རྩེ་སྦྱོར་སྐབས་དེ་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་མི་
འདོད་བཞིན་དུ་ཁས་བླངས་དགོས་སོ།།སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་རེ་རེ་ནི། ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་འགྲེལ་ཆེན་དུ་གསུངས་པས་ཀྱང་མི་གནོད་དེ། ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་ཐ་མ་
གཉིས་ས་བཅུ་པའི་སྐབས་ཀྱི་རྩེ་སྦྱོར་གྱིས་སྤོང་བར་བཤད་པས་སྐབས་དེར་བཤད་
པའི་རྩེ་སྦྱོར་མཐའ་དག་དག་པ་སའི་ཡེ་ཤེས་སུ་འདོད་པ་ལ་འབྲེལ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་
ཕྱིར་རོ།།འདི་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་སྟེ་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་གྱི་རྣམ་བཤད་སྙིང་

པོའི་རྒྱན་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
ཕྱོགས་ཙམ་མཚོན་ན་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བའི་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་རྫོགས་པའི་རྗེས་སུ་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་སྟོན་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ།
རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་ལམ་གསུམ་ཀའི་སྐབས་སུ་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བས་ས་བརྒྱད་པའི་
སྐབས་ཁོ་ནར་ཅིག་ཅར་རྒྱུན་གཅིག་ལ་སྐྱེ་བའི་ཡན་མན་དུ་མི་སྒོམ་པའི་དོགས་པ་དགག་པའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་གཉིས་ལ་ཡང་ཇི་ལྟར་རིགས་པར་སྦྱར་རོ།།མཐར་གྱིས་པའི་སྐབས་སུ་གླང་པོ་ལ་ལག་ལྡན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་བསྟན་པ་ལྟར་

དྲན་པ་ཉེར་གཞག་སོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་སྦྱོར་ལམ་སྟོན་པའི་ཐ་སྙད་དོ།།གསུམ་པ་ལ་གསུམ། མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་དང༌།
རྣལ་འབྱོར་”གཞི1

་ཤེས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་དང༌། འབྲས་
བུ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཚུལ་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། ལམ་བསྒོམ་པ་པོའི་རྟེན་

1 བཀྲིས་ལྷུན་པར་མར་ (གཞི་ཤེས་) ལ་ཞི་ཤེས་གསུངས་པ་པར་མ་གཞན་ལྟར་བཅོས་ཡོད། ཞོལ་དང་སྐུ་འབུམ་བླང་བྲང་པར་མ་རྣམས་སུ་གཞི་ཤེས་ཞེས་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་པས་གཞན་འོག་མ་རྣམས་སུ་མཆན་མང་བར་དོགས་ནས་མཚམས་རྟགས་ལས་འོག་མཆན་བཀོད་མེད།

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

15

གྱི་གང་ཟག་ངོས་བཟུང་བ་དང༌། ལམ་ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་ལོ།།
དང་པོ་ནི། བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་གསུམ་ནས་སངས་རྒྱ་བའི་ལམ་གྱི་མགོ་བརྩམ་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚོགས་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་ནི་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་ལྷག་པར་བྱས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ལྟར་དགེ་རྩ་གསོག་པའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ལས་དང་པོ་
པས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ།།དེ་ཡང་རྟོག་པ་ཡི་ནི་ཆོས་དྲུག་དང༌། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་རིགས་ཁྱད་པར་ཅན་བསྟན་ཡང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལས་དང་པོ་པ་རིགས་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ།།
ཐོག་མར་རང་ཉིད་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་ཐོས་པ་དང༌། ཐར་པའི་ཕན་ཡོན་ཐོས་པ་ལས་འཁོར་བས་ཡིད་འབྱུང་ཞིང་ཐར་པ་ལ་དགའ་བས་བ་སྤུ་ལྡང་བ་སོགས་འབྱུང་ན་སྤྱིར་རང་རྒྱུད་ལ་ཐར་པའི་རིགས་ཡོད་པར་ཤེས་ཀྱང་དེ་ཙམ་གྱིས་ཐེག་པ་
ཆེན་པའི་རིགས་ཅན་དུ་ངེས་མི་ནུས་ལ་དེ་ལ་ནི་སྔར་བཤད་པ་ལྟ་བུའི་ཚོགས་ལམ་རྒྱུད་ལ་མ་སྐྱེས་པའི་སྔ་རོལ་ནས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་ཆེ་ཞིང༌།
སྙིང་རྗེ་བསྒོམ་པ་ལ་དགའ་བ་དང༌། “དུཿ ཁའི1

་དཀའ་སྤྱད་ལ་བཟོད་པ་ཆེ་བ་དང༌།
ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་མོས་པ་མང་བ་དང༌། སྦྱིན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་གཏོང་བ་ལ་དགའ་བ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུང་བ་ལ་དགའ་བ་སོགས་དགེ་བའི་ཆོས་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་སྤྲོ་བ་དང་ལྡན་ན་རང་ཉིད་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་དང་ལྡན་པར་ཤེས་པར་བྱས་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ལྟར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་འདི་བསྒོམ་པ་ལ་འབད་

1 བཀྲིས་ལྷུན་དང་ཞོལ་སྐུ་འབུམ་པར་མ་རྣམས་སུ་(དུཿ ཁ)དང་བླ་བྲང་པར་མར་སྡུག་བསྔལ་ཞེས་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་པས་འོག་མ་རྣམས་སུ་མཆན་མང་བར་དོགས་ནས་མཚམས་རྟགས་ལས་འོག་མཆན་བཀོད་མེད

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

16

པར་བྱ་ཞིང༌། གལ་ཏེ་དེ་དག་དང་མི་ལྡན་ན་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་ལ་བལྟ་བ་དང་ཉན་པ་དང༌། དེའི་དོན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང༌། དེའི་རྒྱུར་ཚོགས་གསོག་པ་དང༌། སྒྲིབ་པ་སྦྱོང་བ་ལ་སྒོ་དུ་མ་ནས་འབད་པར་བྱའོ།
གཉིས་པ་ལ། ལམ་ཤེས་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་”གཞི་ཤེས་སྒོམ་པའི་ཚུལ་དང༌། ལམ་ཤེས་སྒོམ་པའི་ཚུལ་དང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་གཞི་རྣམ་མཁྱེན་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ལམ་རྣམས་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཚུལ་ལོ།།
དང་པོ་ནི། མཁྱེན་པ་གསུམ་བསྟན་བཅོས་ལ་བསྟན་པའི་རིམ་པ་ནི། བཤད་པའི་རིམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཐོག་མར་འབྲས་བུ་ལ་དོན་གཉེར་སྐྱེས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་དེའི་རྒྱུ་ལམ་གང་ཡིན་ཤེས་པར་བྱེད་པ་དང༌། དེའི་རྗེས་སུ་ལམ་རྫོགས་བྱེད་ཀྱི་ཡན་

ལག་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་བསྟན་ལ་སྒོམ་པའི་ཚེ་རིམ་པ་དེ་ལས་ལོག་ནས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། འགྲེལ་ཆེན་གྱི་ཆོས་སྐུའི་མཚམས་སྦྱར་དུ། གང་གི་ཚེ་རྒྱུ་དང་གཡོ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་སྤངས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་
པའི་རིམ་གྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྱུ་མ་དང་འདྲ་བ་ཉིད་དུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྗེས་སུ་རིག་པར་བྱེད་པ་དང༌།
ལམ་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་དང༌། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་
ཉིད་ཀྱིས་འཇུག་པ་དང༌། རྣམ་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པས་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་དང༌། རྩེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པས་སེམས་པ་དང༌། མཐར་གྱིས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པས་འཇལ་བ་དང༌། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་དང༌། ཆོས་སྐུར་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པས་ཀྱང་བསྒོམ་

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

17

པར་འགྱུར་བ་དེའི་ཚེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདི་ལ་ཆོས་སྐུའི་རང་བཞིན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་དང༌། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་

ཞིང་དང༌། སྤྲུལ་པའི་སྐུའི་རང་གི་ངོ་བོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་བླ་ན་མེད་པ་འཕྲིན་ལས་

དང་བཅས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་སྙེད་དཀའ་བར་མི་འགྱུར་རོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཐོག་མར་”གཞི་ཤེས་བསྒོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་ནས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་རྣམས་ཡིད་ལ་བྱ་བ་གསུངས་པའོ། །
དེ་ལ་སྤྱིར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སེམས་བསྐྱེད་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པ་ལ་མི་བལྟོས་ཀྱང་འདིར་ནི་སྙིང་རྗེའི་དོན་དང་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་
པ་རྣམས་ལ་ཚད་མས་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་ནས་བསྒོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་རིམ་པ་ཡིན་པས་རྟེན་འབྲེལ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ངང་ནས་བསྒོམ་པར་བྱ་སྟེ། འགྲེལ་ཆེན་དུ་དེ་བས་ན་ལུང་དང་རིགས་པ་དག་གིས་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་གཉིས་སུ་མེད་པའི་སེམས་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་ལ་མངོན་པར་བརྩོན་པའི་བློ་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་
སེམས་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རང་བཞིན་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་
ཤེས་པས་རྣམ་པར་བཞག་ན་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པ་

ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་རིམ་པར་

གུས་པ་དང་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་དང་དུས་ཡུན་རིང་པོའི་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་བསྒོམས་
པས་བསྒོམ་པར་བྱེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ཕྱུག་རྣམས་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་
འབྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱིས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་ཞིང་སྲིད་པ་ཇི་སྲིད་པར་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

18

རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཙམ་གྱི་རྒྱུན་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཐོབ་པར་བྱེད་དོ། ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་དེའི་རྒྱུ་མཚན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྐབས་སུ་འཆད་པར་འགྱུར་
རོ།།རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་ལམ། ཞེས་སོགས་བཤད་པ་ལྟར་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་འཇུག་པའི་སྔ་རོལ་ཏུ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ངོ་བོ་གྲངས་དང་གོ་རིམས་ངེས་པ་སོགས། ཚིག་དོན་ཀྱི་སྐབས་ནས་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ་ངེས་པར་བྱས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་ཉམས་སུ་བླངས་པར་བྱའོ།།དེ་ཡང་འགྲོ་ལ་ཆགས་པས་ཀུན་ཆགས་མཛད། ཅེས་སོགས་ནས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ནས་བཟུང་སྟེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གདམས་པ་བར་མ་ཆད་པར་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་དེ་འོངས་པའི་མན་ངག་དང་ལྡན་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མཉེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལས་འཇུག་པའི་སྡོམ་པ་རྣམ་པར་དག་པ་བླངས་ནས་རྩ་བ་དང་ཡན་ལག་གི་ལྟུང་བ་ཉེས་བྱས་ཞེ་དྲུག་སོགས་ཀྱིས་མ་གོས་པ་ལ་འབད་པར་བྱའོ།།
དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དངོས་སུ་མེད་ན་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཡིད་ཀྱིས་སྤྱན་དྲངས་ནས་བླངས་ཏེ་ལེན་པའི་ཚུལ་ནི། རྗེ་བཙུན་བློ་
བཟང་གྲགས་པ་དཔལ་བཟང་པོའི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱིས་བྱས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་

ལེའུའི་རྣམ་བཤད་མཛད་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ།།འགྲེལ་ཆེན་དུ་ཆོས་འཕགས་ཀྱི་ལེའུ་དང་རྟག་ཏུ་ངུའི་ལེའུའི་དོན་སྡུད་པ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ནི། གོ་སླ་བར་དགོངས་ནས་རྗེ་བཙུན་གྱིས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་དུ་ལམ་དཀྱུས་མའི་རིམ་པ་ལས་མ་བསྡུས་པར་བཤད་ལ་དེ་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ནས་

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

19

བཤད་པ་ལྟར་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཆོས་བཅུ་དང་ལྡན་པ་དེ་ཇི་ལྟར་བསྟེན་པའི་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གནས་ཁང་བྱི་དོར་ལེགས་པར་བྱས་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྟེན་བཀྲམ་མཆོད་པ་
ལེགས་པར་བཤམས་ཏེ་སྟན་བདེ་བ་ལ་སྐྱིལ་ཀྲུང་དམ་ཕྱེད་པས་ཀྱང་རུང་བས་འདུག་སྟེ་ཉན་ཐོས་ཞི་བ་ཚོལ་རྣམས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བཤད་པ་ལྟར་སྲས་འཕགས་པའི་བཞེད་དོན་ཕུན་ཚོགས་སྒྲུབ་པར་མཛད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་སྐུ་དང་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་དང༌། མཁྱེན་པ་
གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་བདེན་པ་དང་འགོག་པའི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་ཆོས་དཀོན་མཆོག་དང༌། དེ་དག་སྒྲུབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་དགེ་འདུན་རྣམས་ཡིད་”ཀྱིས1
་ཡུལ་དུ་

བྱས་ཏེ། དེ་རྣམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཤེས་པ་དང་ཁས་བླངས་པ་དང་གཞན་དུ་མི་སྨྲ་བས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་རྒྱུད་དང་འདྲེས་ངེས་པ་ལན་མང་དུ་བྱ། དཀོན་མཆོག་ལ་དང་བ་གསུམ་ཤུགས་དྲག་པོ་མེད་ན་ལམ་གྱི་རྩ་བ་མི་ཚུགས་པས་དེ་ལ་འབད་པར་བྱའོ།།རྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་སེངྒེ་བཟང་པོས་ཀྱང་ཡུམ་ལ་དང་བ་སྐྱེས་པ་མཆོད་ ”བསྟོད2

་ཀྱི་དགོས་པར་བཤད་པ་ནི་དད་པ་སྔོན་འགྲོ་མ་ལྟར་བསྐྱེད་པ་སྟེ་ཞེས་
སོགས་བཤད་པ་ལྟར་དད་པ་ལམ་གྱི་རྩ་བར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ།།འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་སེམས་པ་སོགས་ཇི་ཙམ་”འཚམ3

་པའི་ལམ་མདོར་བསྡུས་དྲན་པར་

1 མ་ཕྱི། ༡༠ན༢ན། ཀྱིས ཞོལ། ༡༠བ༥ན། ཀྱི སྐུ། ༡༠བ༤ན། ཀྱིས བླ། ༡༢ན༥ན། ཀྱི
2 མ་ཕྱི། ༡༠ན༣ན། བསྟོད ཞོལ། ༡༠བ༦ན། སྐུ། ༡༠བ༥ན། བླ། ༡༢ན༦ན། བརྗོད
3 མ་ཕྱི། ༡༠ན༤ན། འཚམ ཞོལ། ༡༡ན༡ན། འཚམས སྐུ། ༡༠བ༦ན། བླ། ༡༢བ༡ན། འཚམ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

20

བྱ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མངོན་མཐོའི་རྟེན་ལ་འགོད་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ས་ལ་འགོད་པར་བྱ། དེའི་ཕྱིར་ཏུ་བདག་གིས་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱ་དེ་ཐོབ་པའི་ཐབས་མངོན་པར་རྟོག་པའི་རིམ་པ་བསྒོམ་པར་བྱ། སེམས་ཅན་འཁོར་བའི་”དུཿ ཁ་ཞི་བ་ལ་འགོད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་བདག་གིས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྙམ་པ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སེམས་བསྐྱེད་རྫོགས་པ་མིན་ནོ།།སྟོན་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་བརྙེས་པའི་གོ་འཕང་ལ་སེམས་
ཅན་འགོད་པར་ཐུགས་དམ་བཅས་པའི་ཕྱིར་རོ།།དེ་ལ་དགོངས་ནས་རྗེ་བཙུན་གྱིས་

མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་དགོད་པ་སྟེ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ།།དེའི་རྗེས་སུ་ཡན་ལག་བདུན་པས་ཀྱང་རྒྱུད་སྦྱངས་ནས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་གསོལ་བ་ལན་མང་དུ་གདབ་བོ། དེ་ནས་སེམས་དྲུག་གི་སྒོ་ནས་ཡིད་ལ་བྱ་སྟེ། ཐོག་མར་རྩ་བའི་སེམས་ཀྱིས་ནི་བསྒོམ་པར་བྱ་བའི་དོན་འདི་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ནི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ནོ། །སྙམ་དུ་མིང་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་དམིགས་པར་
བྱའོ། །
དེ་ནས་རྗེས་སུ་སྤྱོད་པ་སེམས་ཀྱིས་ངེས་པར་བྱས་ཏེ། དེ་ལ་བགྲང་བ་དང་གཞལ་བ་དང་རྟོགས་པ་དང་ངེས་པར་རྟོགས་པ་བཞི་ལས་བགྲང་བས་ནི་ལམ་དང་འབྲས་བུའི་ཤེར་ཕྱིན་གནས་སྐབས་བརྒྱད་ཀྱིས་ཕྱེ་བའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་
བརྒྱད་ཀྱི་གྲངས་ཙམ་ཡིད་ལ་བྱའོ།།དེ་ཡང་བདག་གིས་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ནི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཡིན་ལ་ཐོག་མར་ཞི་ཤེས་བསྒོམ་པར་བྱ་སྙམ་པའོ།།ལས་དང་པོ་པས་སྨོན་པའི་སྒོ་ནས་"གཞི་ཤེས་མཚན་ཉིད་པ་བསྒོམ་པར་བྱ་ཞིང་རྣམ་པའི་སྒོ་

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

21

ནས་དངོས་སུ་བསྒོམ་པའོ།།གཞལ་བས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་པོའི་རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱ་ཞིང༌། རྟོགས་པས་ངོ་བོ་དང་གྲངས་སོགས་ལ་སྒྲོ་འདོགས་དང་སྐུར་འདེབས་མེད་པར་བྱ་བ་དང༌། ངེས་པར་རྟོགས་པས་ནི་སྔར་ཚད་མས་ངེས་ཟིན་ཡང་འདིར་ཡང་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དག་རྣམས་དྲན་པར་བྱའོ།།རྣམ་པར་དཔྱོད་པའི་སེམས་ཀྱིས་

ཡི་གེ་སོ་སོ་རྣམས་བརྗོད་བྱའི་དོན་རྫོགས་པར་མི་སྟོན་པ་དང༌། བསྡུས་པར་སྟོན་པའོ། །སྙམ་དུ་ཡིད་ལ་བྱའོ། །ངེས་པར་འཛིན་པའི་སེམས་ཀྱིས་རྣམ་པར་དཔྱད་པའི་
མཚན་མ་ངེས་པར་བཟུང་ལ་སྡོམ་པའི་སེམས་ཀྱིས་བསྒོམ་པར་བྱ་བའི་དོན་
བསྡོམས་ཏེ་ཡིད་ལ་བྱའོ།།དོན་དམ་པའི་སེམས་ཀྱིས་དོན་འདི་བསྒོམ་ལ་འབྲས་བུ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྙམ་དུ་ཡིད་ལ་བྱའོ།།ཚུ་རོལ་ཕར་རོལ་མཐའ་ལ་མིན། ཞེས་སོགས་མཐའ་བྲལ་མི་གནས་པའི་ལམ་ཤེས་ལ་དོགས་པ་གཅོད་པའི་ཡན་ལག་ཤེས་རབ་དང་སྙིང་རྗེས་སྲིད་ཞིའི་མཐའ་
འགོག་པ་དང༌། གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་བདེན་སྟོང་སྤྲོས་བྲལ་དུ་རྟོགས་ནས་དེ་ལ་མཚན་མར་འཛིན་པ་བཀག་ནས་འབྲས་ཡུམ་ལ་ཉེ་བར་བྱེད་པའི་"གཞི་ཤེས་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་ཐེག་པ་དམན་པ་དང་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ལམ་རྣམས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ཀྱང་བསྒོམ་པར་བྱ་ཞིང༌། འདིར་བསྒོམ་པར་བྱ་བའི་གཙོ་བོ་ནི། མདོ་ལས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་ཤེས་པ་དང་མཐོང་བས་བལྟས་ནས་འདའ་བ་དང༌། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འདོད་པ་དང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་རྗེས་སུ་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ལ་

བསླབ་པར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་འདའ་བར་བྱ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

22

བའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དེ་ཉིད་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་སློབ་དཔོན་འཕགས་པས་ཤེས་པས་ནི་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་བསལ་ལ། མཐོང་བས་ནི་རྗེས་སུ་དགའ་བའི་ཤེས་པ་བསལ་བར་གསུངས་པས་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པས་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་དུས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མཐོང་ལམ་གྱི་ཚེ་ཡིན་ལ། དེའི་རྒྱུན་གོམས་པ་ལྷུར་ལེན་གྱིས་བསྒོམ་པར་མི་བྱེད་ཅིང༌། མི་རིགས་པས་སློབ་དཔོན་འཕགས་པས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་སྒོམ་པའི་ལམ་མེད་པའི་ཕྱིར་”ཅེས1

་

གསུངས་སོ། དེ་ལྟ་བུའི་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་ལས་དང་པོ་པས་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་མཐོང་ལམ་མན་ཆད་དུ་གོམས་པ་ལྷུར་ལེན་གྱིས་ཀྱང་བསྒོམ་
པར་བྱ་སྟེ། ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་འཁོར་བའི་”དུཿ ཁ་རང་མིན་པ་ཉམས་སུ་མྱོང་ན་གཞན་དོན་ལྟ་ཞོག་རང་དོན་ཡང་མི་ནུས་པས་ཉོན་མོངས་པའི་དཔལ་ལེགས་པར་གཞོམ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
བྱང་ས་ལས་འཁོར་བའི་”དུཿ ཁ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ཉོན་ཐོས་ལས་ཀྱང་འབུམ་འགྱུར་གྱིས་སྐྱོ་བར་”བྱ་དགོས་པར་2

གསུངས་པའི་ཕྱིར་

རོ།།དེས་ན་"གཞི་ཤེས་སྒོམ་པའི་དགོས་པ་མང་སྟེ། ལམ་ཤེས་རྫོགས་པའི་དོན་དུ་ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་འདའ་བར་བྱ་བ་དང༌། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་བཟུང་བར་བྱ་བ་དང༌། རང་ཉིད་འཁོར་བས་ཡིད་ལེགས་པར་སུན་ནས་སེམས་ཅན་གཞན་ལ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུར་བསྒོམ་པར་བྱ་བའི་
ཕྱིར་རོ།།བཤད་པའི་སྲོལ་ཁ་ཅིག་ལས་ནི་ས་བདུན་པ་ཚུན་ཆད་དུ་"གཞི་ཤེས་

1 མ་ཕྱི། ༡༡ན༥ན། ཅེས ཞོལ། ༡༡ན༣ན། སྐུ། ༡༢ན༣ན། བླ། ༡༤ན༡ན། ཞེས
2 མ་ཕྱི། ༡༡བ༡ན། ཞོལ། ༡༢ན༦ན། -བྱ་དགོས་པར་ སྐུ། ༡༢ན༥ན། བླ། ༡༤ན༣ན། +བྱ་དགོས་པར་

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

23

འབད་”པ1

་བསྐྱེད་ན་ཉན་རང་གི་སར་ལྟུང་བའི་དོགས་པ་ཡོད་པས་"གཞི་ཤེས་
གཟུགས་བརྙན་གྱི་ཚུལ་དུ་རང་གི་ངང་གིས་འབྱུང་བ་ས་བརྒྱད་པ་ནས་ཐོབ་པས།
ལམ་གསུམ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་དུ་བསྐྱེད་ཀྱི་དེ་མན་ཆད་
དུ་མི་སྐྱེད་པའི་འཕགས་པའི་བཞེད་པར་མཛད་ཀྱང༌། མཐོང་ལམ་ནས་བསྐྱེད་པ་བཞེད་པར་སེམས་སོ།།
རྣམ་པའི་སྐབས་ནས་འབྱུང་བ་ལྟར་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་

ཕྱོགས་དང་མཐུན་པའི་ཆོས་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་དང་སྦྱར་ནས་བསྒོམ་པར་བྱ་ཞིང༌། འདིར་ནི་ཐོག་མར་འཕགས་པའི་བདེན་བཞི་ཙམ་ཞིག་སྒོམ་ཚུལ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་དལ་འབྱོར་རྙེད་པར་དཀའ་བ་དང༌། རྙེད་ན་དོན་ཆེན་པོ་སེམས་པ་དང༌། འཆི་བ་མི་རྟག་པ་དང་ངན་འགྲོའི་ཉེས་དམིགས་སེམས་པ་དང༌། ལས་འབྲས་སེམས་པ་སོགས་སེམས་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་བསམ་པ་སྦྱངས་ནས། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པར། ས་གསུམ་མི་རྟག་པའི་མེ་རབ་ཏུ་འབར་བའི་ནང་ན་འདུག་པ་ནི་ཁྱིམ་འབར་བའི་ནང་དུ་ཆུད་པ་ལྟར་དེ་ལས་འདའ་བར་འདོད་པས་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་ཐོག་མར་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་བསམ་པར་བྱའོ།།
དེ་ལ་”དུཿ ཁ་ལ་རྟག་པ་དང་། བདེ་བ་དང༌། གཙང་བ་དང༌། བདག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་གཉེན་པོར། མི་རྟག་པ་དང༌། “དུཿ ཁ་དང༌། མི་གཙང་བ་དང༌། བདག་མེད་པའི་རྣམ་པར་བསྒོམ་པར་བྱའོ།།དེ་ཡང་”དུཿ ཁའི་ཕུང་པོ་འདི་ཆུའི་ཆུ་བུར་དང༌། རི་གཟར་གྱི་འབབ་ཆུ་ལྟར་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མི་སྡོད་པར་འགྲོ་བ་སེ་གོལ་གཏོག་པའི་

1 མ་ཕྱི། ༡༡བ༣ན། པ ཞོལ། ༡༢བ༡ན། པས སྐུ ༡༢ན༦ན། པ བླ། ༡༤ན༥ན། པས

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

24

ཡུན་ལ་ཡང་སྐད་ཅིག་མ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་རེ་ལྔ་འདའ་བའི་ཚུལ་བསམས་ནས་ཡིད་བརྟན་དུ་རུང་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་འདུ་ཤེས་བསྒོམ་པར་བྱའོ།།
འདི་བློ་ལ་ལེགས་པར་མ་སྐྱེས་ན་ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་”དུཿ ཁ་ལ་ཁྱིམ་འབར་བའི་ནང་དུ་ཆུད་པ་ལྟ་བུའི་འདུ་ཤེས་སྐྱེད་མི་སྲིད་པའི་
ཕྱིར་རོ། དེ་ཡང་རྣམ་འགྲེལ་ལས༌། དེ་ཕྱིར་མི་རྟག་ལས་”དུཿ ཁ།།”དུཿ ཁ་ལས་ནི་བདག་མེད་གསུངས། ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། ཆོས་གསུམ་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་རགས་པ་དང་ཕྲ་བ་གཉིས་ཀ་ལ་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། རང་ཉིད་བདེ་འགྲོར་སྐྱེ་བ་ལ་རང་དབང་བའི་བདག་མེད་པར་ཤེས་པ་ལ་ངན་འགྲོའི་ཉེས་དམིགས་སེམས་པ་ཤུགས་དྲག་སྔོན་དུ་གཏོང་བ་དང་དེ་ལ་འཆི་བ་མི་རྟག་པ་བསྒོམ་པ་སྔོན་དུ་གལ་ཆེ་བ་བཞིན་དུ་བདག་མེད་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ལ་ཁྱབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་”དུཿ ཁ་སེམས་པ་དང༌། དེ་ལ་ཕྲ་
བའི་མི་རྟག་པ་སེམས་པ་གནད་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ། དེ་ནས་ཆོས་མངོན་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་སྐྱེ་བ་”དུཿ ཁ་དང་རྒ་བ་སྡུག་བསྔལ་སོགས་”དུཿ ཁ་བརྒྱད་སེམས་པ་དང༌། དྲུག་སེམས་པ་དང༌། “དུཿ ཁའི་དུཿ ཁ་དང་འགྱུར་བའི་”དུཿ ཁ་དང༌། འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་དང་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཀྱང་བསམས་ཏེ་འཁོར་བ་ལ་སྡུག་
བསྔལ་གྱི་འདུ་བྱེད་བསྒོམས་པས། འདི་དང་བྲལ་ན་སྙམ་པ་དང༌། མི་འབྲལ་བའི་
ཐབས་མི་འདུག་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེས་ཀྱི་བར་དུ་བསྒོམ་ཞིང༌། དེ་ལས་ཀྱང་གོང་དུ་སྤེལ་
བར་བྱའོ།
།དེ་ནས་ཡུམ་རྒྱས་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རང་གི་ལུས་གཙང་བར་བཟུང་ནས་དབྱིབས་ལ་ཆགས་པ་ལ་སོགས་པས་འཁོར་བར་འཁོར་བས་རྣམ་པར་བམ་

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

25

པའི་འདུ་ཤེས་སོགས་དགུ་དང་མི་གཙང་བའི་རྫས་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་གི་རང་བཞིན་དུ་སེམས་པ་དང་ཉོན་མོངས་པས་སྦགས་པ་སོགས་འཁོར་བ་ལ་མི་གཙང་བའི་འདུ་ཤེས་བསྒོམ་པར་བྱའོ།།དེ་ནས་ཕུང་པོ་དང་རང་བཞིན་གཅིག་དང་ཐ་དད་པའི་བདག་ཅུང་ཟད་མེད་པས་བདག་མེད་དོ་སྙམ་དུ་ཡིད་ལ་བྱས་ཏེ། དེ་ནི་ཀུན་འབྱུང་བསམ་པ་ལས་ཁོང་དུ་ཆུད་དེ། འཆད་པར་འགྱུར་རོ། དེ་ལྟར་”དུཿ་ ཁའི་ཕུང་པོ་འདི་ལ་ཚུལ་བཞིན་མིན་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བཞིའི་སྒོ་ནས་ལོག་པར་ཞུགས་པས་འཁོར་བར་འཁོར་ཞིང༌། འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་བསམ་པས་འཁོར་བ་ལ་འབྲལ་འདོད་
ཀྱི་བློ་སྐྱེ་བ་དང༌། ཚེར་མ་འདོན་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤོང་མི་ནུས་པར་མཐོང་ཞིང༌། རྒྱུ་
ལོག་པའི་སྒོ་ནས་ལྡོག་དགོས་པར་མཐོང་ནས་ཀུན་འབྱུང་འཁོར་བའི་འཇུག་རིམ་སེམས་པར་བྱའོ།།
དེ་ཡང་རྒྱང་འཕེན་པ་ལྟར་རྒྱུ་མེད་དུ་འཛིན་པ་དང༌། གསལ་བྱེད་པ་དུས་རྟག་པ་ལ་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ལྟར་རྒྱུ་གཅིག་ཁོ་ནར་འཛིན་པ་དང༌། གྲངས་ཅན་པ་དང་རིག་བྱེད་པ་ལྟར་གཙོ་བོ་”དང་སྒྲ1

་ཚངས་པའི་རྣམ་འགྱུར་དུ་འདོད་པ་དང༌། རིག་པ་ཅན་
པ་དང༌། བྱེ་བྲག་པ་ལྟར་དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་པས་བློ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་བྱས་པར་འཛིན་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞིའི་གཉེན་པོར་རྒྱུ་ཀུན་འབྱུང་རབ་སྐྱེ་རྐྱེན་གྱི་རྣམ་པ་

ལས་བྱུང་བ་བསམ་པར་བྱའོ།།དེ་ལ་“དུཿ ཁ་འདི་རེས་འགའ་སྐྱེ་བར་དམིགས་པས་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་དང༌། དེ་ཡང་རྣམ་འགྲེལ་ལས། གང་ཞིག་བདག་མཐོང་དེ་ལ་ནི།།ང་ཞེས་རྟག་ཏུ་ཞེན་པར་འགྱུར། ཞེས་སོགས་བཤད་པ་ལྟར༌། བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ལས་

1 མ་ཕྱི། ༡༢བ༥ན། ཞོལ། ༡༣བ༥ན། དང་སྒྲ སྐུ། ༡༣བ༤ན། -དང་སྒྲ བླ། ༡༥བ༦ན། -སྒྲ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

26

བདག་དང་མི་འབྲལ་བའི་སྲིད་པ་སྐྱེ་ལ། དེ་ལས་བདག་གི་བདེ་བ་ལ་སྲེད་པ་དང༌། དེ་ལས་བདག་གི་བདེ་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་སྲེད་པ་དང༌། དེ་ལས་བདག་གི་བདེ་བ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏུ་སྒོ་གསུམ་གྱི་ལས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་དོ།།ལས་དང་སྲེད་པ་དེ་ཡང་
”དུཿ ཁའི་རྒྱུ་དང༌། “དུཿ ཁ་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྐྱེད་པས་ཀུན་འབྱུང་དང་སྲེད་པ་
གསུམ་གྱི་”དུཿ ཁ་ཤུགས་དྲག་བསྐྱེད་པས་རབ་སྐྱེ་དང༌། “དུཿ ཁའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྐྱེན་བྱེད་པས་རྐྱེན་གྱི་རྣམ་པར་བསམ་པར་བྱའོ།།
དེ་ནས་”དུཿ ཁའི་རྩ་བ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་སྤོང་ནུས་མི་ནུས་བརྟགས་པ་ན་བདག་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་མཐོང་ནས་བདག་འཛིན་སྤོང་ནུས་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་དེ། ཀུན་འབྱུང་སྤོང་ནུས་དང༌། དེའི་འབྲས་བུ་”དུཿ ཁ་འགོག་ནུས་པར་མཐོང་ནས། “དུཿ ཁ་འགགས་པའི་འགོག་པ་སྔོན་དུ་བྱ་བར་དམ་བཅའ་ཞིང་ཐར་པ་ལ་དོན་གཉེར་ཤུགས་དྲག་བསྐྱེད་པར་བྱའོ།།དེ་ཡང་རྒྱང་འཕེན་དང་སྤྱོད་པ་པ་ལྟར་”དུཿ ཁ་ཞི་བའི་ཐར་པ་མེད་པར་འཛིན་པ་དང༌། ཁ་ཅིག་”དུཿ ཁའི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་ལ་ཐར་པར་འཛིན་པ་ཟག་བྱེད་པ་གདུགས་དཀར་པོ་གྱེན་དུ་བསྟན་པ་འདྲ་བའི་ཐར་པ་འདོར་འདོད་པ་དང༌། གྲངས་ཅན་སོགས་གྲོལ་བའི་བདག་རྟག་པ་གྱ་ནོམ་པའི་ཐར་པར་འཛིན་པ་དང༌། ཐར་པ་ཐོབ་ཀྱང་མི་ལྡོག་པའི་ཆོས་ཅན་གྱིས་ཐར་པ་མེད་པར་འཛིན་པའི་གཉེན་པོར་འགོག་པ་དང༌། ཞི་བ་དང༌། གྱ་ནོམ་པ་དང༌། ངེས་པར་འབྱུང་བའི་རྣམ་གྲངས་བསམ་པར་བྱའོ། དེ་ཡང་སྔར་བཤད་པ་ལྟར། བདག་འཛིན་སྤོང་ནུས་པར་མཐོང་ནས། དེའི་འབྲས་བུ་”དུཿ ཁ་འགོག་ནུས་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་ནུས་པས་ ”དུཿ ཁ་འགགས་པའི་འགོག་པ་དང༌། ཉོན་མོངས་པའི་ས་བོན་དང་བྲལ་བའི་ཞི་བ་

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

27

དང༌། སྡུག་བསྔལ་ཀུན་འབྱུང་སྤང་བའི་བྲལ་བ་དེ་ཉིད་ཕུགས་སུ་ཕན་པ་དང༌། བདེ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས་གྱ་ནོམ་པའི་ཐར་པ་དང༌། སླར་ཉམས་པ་མི་སྲིད་པས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཅན་གྱི་ཐར་པ་དེ་ཉིད་བདག་གིས་མངོན་སུམ་དུ་བྱའོ་སྙམ་དུ་ཡིད་ལ་བྱའོ།།དེ་ཡང་ལམ་འགོག་པར་བྱས་པ་ལ་བལྟོས་ནས་ཐར་ལམ་མེད་དོ་སྙམ་པ་དང༌། བདག་མེད་སྒོམ་པའི་ལམ་འདི་ལམ་ངན་པ་ཡིན་ནོ་སྙམ་པ་དང༌། བདག་བསྒོམ་པ་དང༌། དབང་སོགས་བདག་གི་བ་”དུཿ ཁ་རུ་བསྒོམ་པ་དང༌། དབང་ཕྱུག་གི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་བཅུག་སྟེ་དབང་བསྐུར་བ་དང༌། ལས་ངན་གྱི་འབྲས་བུ་ཟད་པའི་
ཆེད་དུ་དཀའ་ཐུབ་ཀྱི་གདུང་བ་དྲག་པོ་རྩོམ་པ་སོགས་བདག་མེད་བསྒོམ་པ་ལས་
ཁྱད་པར་འཕགས་པའི་ལམ་གཞན་ཡོད་སྙམ་པ་དང༌། “དུཿ ཁ་རེ་ཞིག་ལྡོག་ཀྱང་སླར་མི་ལྡོག་པའི་མཆོག་ཏུ་བྱེད་པའི་ལམ་མེད་དོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་གཉེན་པོར། ལམ་དང་རིག་པ་དང༌། བསྒྲུབ་པ་དང༌། ངེས་པར་འབྱིན་པའི་རྣམ་པ་བསམ་པར་བྱའོ།།དེ་ལ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེ་ཉིད་ཐར་པར་བགྲོད་པའི་ལམ་ཡིན་པ་དང༌། སྡུག་ཀུན་གྱི་གཉེན་པོར་རིགས་པ་དང༌། ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་ཕྱིན་ཅི་མ་
ལོག་པར་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་པ་དང༌། སྡུག་ཀུན་སླར་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན། རིག་པའི་སྟོབས་ལས་བྱུང་བ་ཅི་ཙམ་འཚམ་པ་དྲན་པར་བྱས་ནས། ལམ་གྱི་

རྣམ་པ་བཞི་བསྒོམ་པར་བྱའོ། དེ་ཡང་སོ་སོར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ལེགས་པར་དཔྱད་ནས་སྡུག་ཀུན་གཉིས་སྤང་བྱ་དང་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱ་བ་དང༌། ལམ་བསྟེན་བྱར་ཡིད་ལ་བྱའོ།།སྡུག་ཀུན་གྱི་ཉེས་དམིགས་བསམས་ནས། བློའི་འགྱུར་བ་
ཤུགས་དྲག་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི།།དེ་ལ་འཇོག་བསྒོམ་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

28

ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ།།བདག་མེད་པའི་དོན་ལ་དཔྱད་པའི་མཐར་ལྟ་ཐོག་ཏུ་ཅུང་ཟད་འཇོག་པ་ཡང་བྱ་ལ་དེ་ལྷག་མཐོང་དུ་འགྱུར་བ་ནི་ཞི་གནས་སྔོན་དུ་རྙེད་པ་ལ་རག་ལས་ཏེ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་སྒོམ་པའི་སྐབས་སུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།།དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཀྱང་"གཞི་ཤེས་གུས་པར་སྦྱོར་བ་དང༌། རྒྱན་དུ་སྦྱོར་བ་གཉིས་ལྡན་གྱིས་བསྒོམ་པར་བྱ་ཞིང༌། "གཞི་ཤེས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་བཤད་པ་ནི་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་དང་བྲལ་བ་དང་བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པའི་"གཞི་ཤེས་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་
ལམ་དེ་ནས་འཁྲིད་ན་རྣམ་མཁྱེན་སྒྲུབ་པའི་རིགས་ལམ་དང་གོལ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་
གྱི་ཉན་ཐོས་རིགས་ངེས་པ་ལ་བལྟོས་ནས་དེ་ཉིད་ཉེ་ལམ་མཐར་ཐུག་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།ཚིག་ཙམ་ལ་”འཆོལ1

་བ་དག་ཞི་ཤེས་ཙམ་སྤྱིར་ཡང་བྱར་འདོད་པ་ནི་ཐར་
ལམ་ལ་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་ལོག་ལྟ་ཡིན་པས་མཆིལ་མའི་ཐལ་བ་བཞིན་དུ་དོར་བར་བྱའོ།།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་གསུམ་ལ་བདེན་པར་འཛིན་པ་ནི། ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གཅིག་པར་ནི་ཤེས་པས་ཆགས་པ་སྤོང་བ་ཡིན། ཞེས་པ་ལྟར་སྟོང་ཉིད་སྤྲོས་བྲལ་རྟོགས་པས་སྤོང་ལ། ཞི་བའི་མཐར་ལྟུང་བ་ནི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོས་འགོག་
པར་བྱེད་དོ།།སྲིད་ཞིའི་མཐའ་ལ་ཀུན་རྫོབ་པ་ལ་བལྟོས་པ་དང་དོན་དམ་པ་ལ་བལྟོས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྲིད་པ་”ཞིར2

་མཚམས་

1 མ་ཕྱི། ༡༤ན༣ན། ཞོལ། ༡༥ན༤ན། འཆོལ སྐུ། ༡༥ན༣ན། བླ། ༡༧བ༣ན། འཆེལ
2 མ་ཕྱི། ༡༤ན༥ན། ཞིར ཞོལ ༡༥ན༦ན། -ཉིང སྐུ། ༡༥ན༥ན། བླ། ༡༧བ༥ན། ཉིང

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

29

སྦྱར་བ་སྲིད་པའི་མཐར་ལྟུང་”བའི1

་ཞེས་བྱའོ། སྲིད་མཐའ་དེ་ཉིད་རིགས་ཅན་
གསུམ་ཀས་འགོག་ལ་ཞི་བའི་མཐའ་དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འབའ་ཞིག་གིས་སྤོང་སྟེ། སྲིད་མཐའ་སྔ་མ་བཀག་ནས་སྙིང་རྗེ་དང་སྨོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་འཁོར་
བར་སྐྱེ་བ་བླངས་ཏེ། མྱང་འདས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།དོན་དམ་པ་ལ་བལྟོས་པའི་སྲིད་ཞིའི་མཐར་ལྟུང་བ་ནི་སྲིད་ཞི་ལ་དོར་བྱ་དང་བླང་བྱར་བདེན་པར་འཛིན་པ་ཡིན་ཅིང་། དེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྤོང་བ་
ཡིན་ལ། ཉན་རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་འདོད་པ་ལྟར་ན། དོན་དམ་ལ་བལྟོས་པའི་མཐར་ལྟུང་བ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ལ་བལྟོས་པའི་མཐར་ལྟུང་བ་ཞེས་བྱའོ།།དེ་ལྟར་བསྒོམ་པར་བྱ་བའི་"གཞི་ཤེས་དེ་ཉིད་སྐབས་གསུམ་པའི་བརྗོད་བྱར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་མཐོང་ལམ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་བསྒོམ་
པར་བྱེད་ཀྱི་དེ་ནས་གོམས་པ་ལྷུར་ལེན་གྱི་བྱེད་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ།།འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པའི་ཁྱད་པར་ཡིན་”ཅིང2

༌། ལམ་ཤེས་རྣམ་པར་དག་བྱེད་
”དང་3

རྫོགས་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་གོ།།
གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་སྒོམ་ཚུལ་ལ་གཉིས། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ངོས་བཟུང་བ་དང༌།
དེས་ལམ་ཤེས་སྒོམ་པའི་ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་ནི་མ་ཐོབ་པ་ལ་ཐོབ་སྙམ་པའི་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་དང༌། གོང་མའི་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་དོན་དུ་མི་གཉེར་བའི་ལམ་སྒོམ་པའི་

1 མ་ཕྱི། ༡༤ན༥ན། བའི ཞོལ། ༡༥བ༡ན། སྐུ། ༡༥ན༥ན། པ བླ། ༡༧བ༦ན། བ་ཡིན་ལ་སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་ཙམ་
ཆད་པ་ལས་ཐོབ་པའི་མྱང་འདས་ཞི་མཐའ་དང་དེ་ཐོབ་པ་ནི་ཞི་བའི་མཐར་ལྷུང་བ
2 མ་ཕྱི། ༡༤བ༣ན། ཞོལ། ༡༥བ༤ན། ཅིང སྐུ། ༡༥བ༣ན། བླ། ༡༨ན༥ན། ཞིང
3 མ་ཕྱི། ༡༤བ༣ན། ཞོལ། ༡༥བ༤ན། -དང་ སྐུ། ༡༥བ༣ན། བླ། ༡༨ན༥ན། +དང་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

30

གེགས་དང་བྲལ་བ་དང༌། ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་
པ་དང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་དང༌། སྙིང་རྗེ་དང་སྨོན་ལམ་གྱི་དབང་

གིས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་མི་འདོར་བ་དང༌། རྩེ་གཅིག་ཏུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་གཞོལ་བའི་བྱེད་ལས་དང་ལྡན་པའོ།།ལམ་ཤེས་”སྒོམ་1

པའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ལ་ཐེག་པ་
ཆེན་པོའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་ལྡན་པ་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ལམ་གྱི་རྣམ་དབྱེ་ལ་
མི་མཁས་པའི་ཅི་ཡིན་གཏོལ་མེད་ཅིག་མ་གཏོགས་ལམ་གསུམ་ཀ་རྫོགས་པར་སྒོམ་པའི་གང་ཟག་རྟོགས་ལྡན་ནི། རིགས་ཅན་གསུམ་ཀའི་དོན་བྱེད་པར་འདོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ད་ལྟར་བདག་གིས་རྫོགས་པར་མི་ནུས་པར་མཐོང་ནས་རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྙམ་ནས་དེའི་རྒྱུར་ལམ་ཤེས་བསྒོམ་པ་ཡིན་པས། ལམ་ཤེས་གནས་པའི་རྟེན་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་ལྡན་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པས། ལམ་ཤེས་གནས་པའི་རྟེན་སོ་སོར་ངེས་པ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཤེས་པར་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པར་བྱེད་ཚུལ་དང༌། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་དང༌། མངོན་སུམ་དུ་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་སྒོམ་པའི་ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་ནི། འགྲེལ་ཆེན་དུ་གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་ཡིན་ན་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པའི་ས་རྣམས་ཀྱང་དེར་སྨོས་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་བསྟན་ཅེ་ན་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། རྒྱུ་
དང་འབྲས་བུ་མ་ལུས་པ་ཐུགས་སུ་ཆུད་པ་ལ་བལྟོས་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་

1 མ་ཕྱི། ༡༤བ༥ན། ཞོལ། ༡༥བ༦ན། -སྒོམ སྐུ། ༡༥བ༥ན། བླ། ༡༨བ༢ན། +སྒོམ

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

31

རྣམས་ཀྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཕྱིར། ཅེས་བརྗོད་པ་ཡིན་པས། རྒྱལ་
བའི་སྲས་རྣམས་ཀྱི་ལམ་ནི་དེ་ལས་གསུངས་པ་མིན་ནོ། ཞེས་དོགས་པ་བསལ་བའི་
ཕྱིར་དེ་ཉིད་ལས་རྒྱུ་ཙམ་ཞིག་དྲངས་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་

མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་དུ་ལོགས་ཤིག་ཏུ་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །
ཞེས་བཤད་པ་འདི་ནི་ལམ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པའི་དོགས་པ་བཅད་དེ་ཚུལ་ཤིན་ཏུ་གནད་ཆེ་བ་ཞིག་དེ་ཐོབ་བྱའི་འབྲས་བུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དེ་ནི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པ་ཕལ་ཆེར་གྱིས་འདོད་ཀྱང༌། དེ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ལམ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་གཅིག་པུ་བསྒོམས་པས་ཆོས་སུ་འདོད་པ་དང༌། རྒྱ་ནག་ཧྭ་ཤང་སོགས་དང༌། ད་ལྟར་ཡང་ཕྱི་རོལ་པ་དང་ཐུན་མོང་བའི་ཞི་གནས་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་གཏོགས་པ་ཙམ་ལ་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་བསྒོམ་པར་བཟུང་
ནས། སྦྱིན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་གཏོང་བ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྲུང་བ་སོགས་སྤྲོས་བྱས་ཡིན་གྱི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་ལམ་རྣལ་མ་མིན་པར་འདོད་པ་དག །རྒྱང་རིང་དུ་དོར་བར་བྱ་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ།།ལུགས་ངན་པ་འདི་བརྟན་ཆགས་པས་གཞུང་ལུགས་ལ་སྦྱངས་པའི་སྡེ་སྣོད་འཛིན་པ་གཅིག་དང༌། སྦྱངས་པ་ཡེ་མ་བྱས་པ་གཉིས་ཉམས་ལེན་ལ་མང་ཉུང་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འོང་བ་དང༌། སྡེ་སྣོད་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱང་སྒྲུབ་པ་བྱས་པར་མིང་བཏགས་པའི་ཅི་ཡང་མི་ཤེས་པ་རྣམས་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་དག་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ།།
དེས་ན་ཉན་ཐོས་སུ་འགྲོད་པའི་ལམ་རྫོགས་པར་ཤེས་ཤིང་བསྒོམ་པ་དང༌།

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

32

རང་རྒྱལ་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བགྲོད་པའི་ལམ་ཤེས་པ་དང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་པའི་ལམ་
མཐའ་དག་ཤེས་ནས་སངས་རྒྱས་སུ་བགྲོད་པའི་ལམ་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་གྲངས་སུ་འགྲོ་བ་ཡིན་གྱི། ཕྱོགས་རེ་ཙམ་ལས་མི་ཤེས་པ་ལ་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་མི་
འཐོབ་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ། རྗེ་བཙུན་གྱི་བཞེད་པ་སློབ་དཔོན་གྱིས་གསལ་བར་

མཛད་པ་ཡིན་ནོ།།
དེ་ཡང་ཐེག་ཆེན་ལས་དང་པོ་པས་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་

སེམས་བསྒོམ་པ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས། མི་རྟག་པ་དང༌། “དུཿ ཁ་ལ་སོགས་པ་ངོ་བོའི་རྣམ་པ་དང་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་རྣམ་པས་བསྟན་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་”བསྒོམ་པའི་1

། དོན་
ནི་སྔར་"གཞི་ཤེས་སྒོམ་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་པའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་གོ་དེ་ཉིད་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དོན་དམ་པར་དབྱེར་མེད་པར་རྟོགས་པ་དང༌། སྟོང་ཉིད་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་དོན་དམ་པར་མེད་པ་དང༌། དོན་དམ་པར་རྟག་མི་རྟག་ཏུ་ཡང་མ་གྲུབ་པ་དང༌། ས་བཅུ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཉིད་དོན་དམ་པར་གནས་བྱར་མེད་པར་རྟོགས་པའི་”ཕྱིར་2

ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྩིས་ཟིན་
པའི་སྒོ་ནས་བསྒོམ་པ་དང༌། དགེ་བ་དེ་ཡང་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོ་བས་ཟིན་པར་བསྒོམ་པར་བྱའོ།།དེ་ལྟར་གོམས་པས་འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་ལམ་ལ་ནི། ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་སྦྱོར་ལམ་སྐྱེ་ཞིང༌། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ལྟར་མི་རྟག་
སོགས་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་སྐྱེ་ཞིང༌། དེ་ལ་ཉན་ཐོས་

1 མ་ཕྱི། ༡༥བ༥ན། ཞོལ། ༡༦བ༦ན། -བསྒོམ་པའི་ སྐུ། ༡༧ན༡། +བསྒོམ་པའི བླ། ༡༩བ༤ན། -བསྒོམ་པའི་ 2 མ་ཕྱི། ༡༦ན༡ན། ཞོལ། ༡༧ན༢ན། +ཕྱིར་ སྐུ། ༡༧ན༢ན། བླ། ༡༩བ༦ན། -ཕྱིར་

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

33

ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་དངོས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འཐོབ་པ་ཡིན་ནོ།།ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་

གྱི་དམིགས་པ་ལ་མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་སྒྲོ་འདོགས་ལེགས་པར་ཆོད་པས་དམིགས་པ་
དེ་དམིགས་པ་”གཞན་1

ལ་ཡང་མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་པ་ཡིན་ཏེ།
གཞན་དུ་ན་རྣམ་ངེས་ལས། དམིགས་པ་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་ན།།དོན་མཐོང་རབ་ཏུ་འགྲུབ་མི་འགྱུར། ཞེས་པའི་རིགས་པས་གནོད་པས་སོ།།མི་རྟག་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་"གཞི་ཤེས་དེ་ཉིད་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་གྱིས་དངོས་སུ་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འཐོབ་པ་ཡིན་གྱི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་བདེན་སྟོང་དུ་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་མི་བྱ་སྟེ། དེ་ནི་མངོན་སུམ་དུ་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་ཡིན་གྱི་ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་འདའ་བར་བྱེད་པའི་མངོན་རྟོགས་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།གཉིས་པ་ནི། སྔར་བཤད་པའི་ལམ་ཤེས་བསྒོམ་པ་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱབས་སུ་

འགྲོ་བ་དང༌། སེམས་བསྐྱེད་པ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་"གཞི་ཤེས་སྒོམ་པའི་རྗེས་ལ་ཉི་ཤུ་པ་ལས། དྲུག་གིས་ཅིག་ཅར་སྦྱར་བ་ན། ཞེས་སོགས་དང༌། དབུ་མ་རྒྱན་ལས། “སྦྱར2

་བ་དང་ནི་བསྐོར་བའམ། །བར་མེད་རྣམ་པར་གནས་ཀྱང་རུང༌། ཞེས་སོགས་
ཀྱི་རིག་པས། རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་དང༌། དེ་བསགས་པའི་རགས་པ་དང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཙམ་མེད་པར་ངེས་པར་བྱ་ཞིང་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ལ་བརྟེན་ནས་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་ཏེ། ཤེས་པ་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་སྣང་བ་ནི་
བློ་འཁྲུལ་པའི་སྣང་བ་ཙམ་དུ་ཟད་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ནི་མེད་དོ་སྙམ་དུ་ཡང་དང་ཡང་
དུ་དཔྱད་ཅིང་ཡིད་ལ་བྱའོ།།ཡང་མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་ནས་སྐྱེ་བའི་རྒ་

1 མ་ཕྱི། ༡༦ན༣ན། ཞོལ། ༡༧ན༤ན། -གཞན སྐུ། ༡༧ན༥ན། +གཞན་ 2 མ་ཕྱི། ༡༦ན༦ན། ཞོལ། ༡༧བ༢ན། སྦྱར སྐུ། ༡༧བ༢ན། འབྱར

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

34

ཤིའི་བར་དང༌། རྒ་ཤི་སྐྱེ་བ་ལས་བྱུང་བ་སོགས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་
ལུགས་འབྱུང་དང་ལུགས་ལྡོག་བསྒོམས་ནས། སྐྱེ་བ་དང་རྒ་ཤི་ནི་མ་རིག་པའི་འཁྲུལ་སྣང་ཙམ་དུ་ཟད་ཀྱི་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ་སྙམ་དུ་ཡིད་ལ་བྱའོ།།དེ་ཡང་སྦྱོར་བ་སེམས་བསྐྱེད་དང༌། དངོས་གཞིའི་སྐབས་སུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་ཀྱང་བརྡར་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་མི་འགལ་བ་དང༌། དོན་དམ་པར་འཕེལ་འགྲིབ་མེད་པ་དང༌། དོན་དམ་པར་གཟུང་བྱར་མེད་པ་དང༌། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་འགག་དང་བྲལ་བར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་བསྒོམ་པར་བྱ་ཞིང༌། དགེ་བ་དེ་ཡང་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོ་བས་རྒྱས་བཏབ་པར་བྱའོ།།
དེ་ལྟར་བསྒོམས་པས་བཏགས་པའི་ཆོས་ཉིད་”ཀྱི། །1

མི་འགལ་བར། ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྦྱོར་ལམ་སྐྱེ་
ཞིང༌། དེ་ལས་གཟུང་དོན་རྟོགས་པ་སྤོང་ཕྱིར་དང༌། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྐབས་ནས་

བསྟན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མཐོང་ལམ་སྐྱེ་ཞིང༌། དེ་ཉིད་ལ་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཞེས་བྱའོ།།དེ་ཡང་ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་འདའ་བར་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་ཡིན་གྱི། “སྔོན

2

་དུ་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་ནི་མིན་ནོ།།རྣམ་
རྫོགས་སྦྱོར་བས་བསྡུས་པའི་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་བར་རྟོགས་པའི་
སྒོམ་ལམ་བཤད་པ་ནི། གོམས་པ་ལྷུར་ལེན་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་ནི་མིན་གྱི། སྤྱིར་

སྒོམ་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པ་ཡོད་པར་སྟོན་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ།།རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་
1 མ་ཕྱི། ༡༦བ༤ན། ཞོལ། ༡༧བ༦ན། +ཀྱི། ། སྐུ། ༡༨ན༡ན། -ཀྱི། །
2 མ་ཕྱི། ༡༦བ༦ན། སྔོན ཞིལ། ༡༨ན༢ན། སྐུ། ༡༨ན༢ན། བླ། ༢༡ན༣ན། མངོན

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

35

འབྱུང་བའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་ཀྱང་བསྒོམ་པར་བྱེད་མོད་ཀྱི། རང་

སངས་རྒྱས་རྣམས་ཉན་ཐོས་ལས་དབང་པོ་རྣོ་བ་དང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་འགོག་པ་ལ་
ཐོས་བསམ་བྱས་པའི་མཐུས། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པ་
ཡིན་གྱི། ཉན་ཐོས་ཀྱིས་ནི་མིན་ནོ།།དེ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཀྱང་སྙིང་པོའི་དོན་སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་དང༌། རང་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་བསྒོམ་པ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་ལ་གཉིས། སྲིད་པ་དང་ཞི་བའི་མཐའ་འགོག་པར་བྱེད་པའི་མཐོང་ལམ་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་དང༌། དེའི་རྒྱུན་ལ་གོམས་པ་ལྷུར་ལེན་གྱིས་བསྒོམ་པར་བྱེད་
པའི་ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་ནི། སྔར་བཤད་པའི་བསྒོམ་པ་པོ་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་དེས༌།
འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་བསྒོམ་ཞིང༌། གཅིག་དང་དུ་བྲལ་ལ་སོགས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་རྒྱས་དང་དེའི་ཆོས་ཉིད་དོན་དམ་པར་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་མེད་པར་རྟོགས་ནས་བསྒོམ་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། བྱམས་སོགས་ཚད་མེད་པ་བཞི་བསྒོམ་པ་དང༌། སྦྱིན་སོགས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གིས་བསྡུས་པའི་དགེ་བ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོ་བ་སོགས། ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་རྫོགས་པར་
ཉམས་སུ་བླང་བར་བྱ་ཞིང༌། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆས་སྲིད་པའི་མཐར་ལྟུང་བ་”དང་ཐབས་
ཀྱི་ཆས་ཞི་བའི་མཐར་ལྷུང་བ་1

འགོག་པས་དོན་དེ་ཉིད་གོམས་པར་བྱས་པས་སྐབས་
དང་པོ་དང་བཞི་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་སྦྱོར་ལམ་སྐྱེ་ཞིང༌། དེ་ལས་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་སངས་རྒྱས་དག །ཅེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་མཐོང་ལམ་ཐོབ་

1 མ་ཕྱི། ༡༧ན༦ན། ཞོལ། ༡༨བ༢ན། -དང་ཐབས་ཀྱི་ཆས་ཞི་བའི་མཐར་ལྷུང་བ་ སྐུ། ༡༨བ༢ན། བླ། ༢༡བ༣ན། +དང་ཐབས་ཀྱི་ཆས་ཞི་བའི་མཐར་ལྷུང་བ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

36

པར་བྱེད་དོ།།ཐབས་ཤེས་རྫོགས་པ་ནི། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པ་སོགས་གཞུང་གོང་འོག་ཀུན་གྱི་ལམ་རིམ་པ་བསྡུས་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།ད་ལྟར་མཐོང་ལམ་གྱི་རྒྱུའི་ལམ་རྣམས་བསྒོམ་པར་བྱ་ཞིང་མཐོང་ལམ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་ནུས་པ་ནམ་ཞིག་འོང་ན་སྙམ་དུ་སྨོན་པར་བྱ་ཞིང༌། དེའི་རྒྱུར་ཚོགས་གསོག་པ་དང་
སྒྲིབ་སྦྱོང་བ་ལ་འབད་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་ནི༌། ཀུན་ནས་ཞི་དང་ཐམས་ཅད་ལ། ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པ་ལམ་སྒོམ་པའི་བྱེད་པ་དྲུག་སྒོམ་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་སྦྱར་བ་ནི། ཕན་ཡོན་ཁྱད་པར་
ཅན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། ལས་དང་པོ་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་ལམ་བསྒོམ་པ་ལ་སེམས་ལས་སུ་རུང་བར་སོང་བ་དང༌། ང་རྒྱལ་མེད་པར་སྐྱེ་བོ་གོང་མ་རྣམས་ལ་འདུད་པ་དང༌། ཉོན་མོངས་པ་ཤས་ཆུང་དུ་སོང་བ་དང༌། མི་མིན་པ་ལ་སོགས་པའི་བར་ཆད་ཕྲ་མོས་བརྫི་མི་ནུས་པ་དང༌། མཐར་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་འགྲུབ་པ་དང༌། ལམ་བསྒོམ་པ་སོགས་གང་ན་ཡོད་པའི་ས་ཕྱོགས་ཀྱང་ཕྱག་བྱ་བའི་འོས་སུ་འགྱུར་བ་རྣམས་སྔ་མ་བཞི་རང་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པར་མྱོང་བས་གྲུབ་ཅིང་ཕྱི་མ་

གཉིས་ལུང་དང་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འགྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།ལས་དང་པོ་པས་ཀྱང་ལམ་བསྒོམ་པ་གནད་དུ་སོང་ན་དང་པོ་བཞི་རང་རྒྱུད་ལ་གོང་ནས་གོང་དུ་”འཕེལ་བ་

1

ཤེས་པར་”འགྱུར་རོ2

།།

མོས་པ་རང་གི་དོན་དང་ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་པ་ལྟར། རང་དོན་དང་གཞན་དོན་གཉིས་ཀའི་དོན་གྱི་འབྱུང་གནས་སུ་འགྱུར་བའི་ལམ་དང་འབྲས་

1 མ་ཕྱི། ༡༧བ༥ན། ཞོལ། ༡༩ན༡ན། -འཕེལ་བ སྐུ། ༡༩ན༢ན། བླ། ༢༢ན༤ན། +འཕེལ་བ
2 མ་ཕྱི། ༡༧བ༥ན། ཞོལ། ༡༩ན༢ན། འགྱུར་རོ སྐུ། ༡༩ན༢ན། བྱའོ བླ། ༢༢ན༤ན། འགྱུར་རོ

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

37

བུའི་ཤེར་ཕྱིན་ཚད་མས་རྟོགས་ཤིང་ཡིད་ཆེས་པ་དང༌། དེ་རང་རྒྱུད་ལ་ཐོབ་དགོས་ཤིང་ཐོབ་ནུས་པར་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་བསྐྱེད་ནས་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་ཉམས་སུ་

བླངས་པས་བསོད་ནམས་རྒྱ་ཆེན་པོ་གསོག་ཅིང་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་བསྟོད་པ་དང་བཀུར་བ་དང་བསྔགས་པའི་མཉེས་པ་ཆུང་ངུ་འབྲིང་

ཆེན་པོ་གསུམ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ།།
དེ་ལྟ་བུའི་དགེ་བ་དེས་མཚོན་ནས་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བ་ཁྱད་པར་ཅན་དེ་ཡི་བྱེད་པ་མཆོག་ཡིན་ནོ། ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པ་ལྟར་དགེ་བ་མི་ཟད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོ་བར་བྱ་སྟེ། བྱེད་ལས་མཆོག་
གཞན་གྱི་དོན་དུ་བསྔོ་བ་དང༌། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པ་དང༌། བསྔོ་བ་པོ་རང་ཉིད་ཀྱང་འདུ་ཤེས་དང་སེམས་དང་ལྟ་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་བྲལ་བར་བྱས་ཤིང་ཁམས་གསུམ་དུ་མི་བསྔོ་བར་སྦྱིན་སོགས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་ཐབས་
མཁས་ཀྱིས་ཟིན་པར་བྱ་སྟེ། འདུན་པ་དྲག་པོས་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུར་
བསྔོས་ན་དགེ་བ་ཆུང་ངུ་ཡང་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང༌། བར་སྐབས་སུ་ཟད་པར་འགྱུར་བ་ཡང་གཏན་མི་ཟད་པར་འགྱུར་བའོ།།
དེས་ན། ཐབས་དང་མི་དམིགས་པ་དག་གིས། ཞེས་པ་ནས། བསྟན་པ་ལྟར་རང་གི་དགེ་བ་ལ་དགའ་བ་བསྒོམ་པ་དང༌། གཞན་གྱི་དགེ་བ་ལ་རག་ལས་བློ་ཅུང་ཟད་
མཐོ་བ་ཡིན་ཡང་རུང་དགེ་བ་བྱེད་པ་པོ་ལས་ཕུལ་དུ་བྱུང་བའི་དགའ་བ་བསྒོམ་ཞིང༌། ཆེས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་དགེ་བ་རྣམས་ལ་འདི་ལྟ་བུའི་དགེ་བ་འཇིག་རྟེན་ན་ཡོད་པ་ནི་སེམས་ཅན་ཀུན་ལ་ཕན་པ་དང་བདེ་བའོ།།སྙམ་དུ་དགའ་བ་དང་ཡིད་བདེ་བའི་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

38

རྗེས་སུ་ཡི་རང་བསྒོམ་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་དགེ་བ་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བར་འགྱུར་
བས་དེ་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ།།དགེ་བ་དེ་ལས་འབྲས་བུ་རྒྱ་ཆེན་པོ་འབྱུང་བར་ཡིད་ཆེས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཐབས་ཀྱི་ཆ་དང༌། དོན་དམ་པར་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་
ཀྱིས་ཟིན་པར་བྱའོ།།
དེ་ནས། དེ་ཡི་ངོ་བོ་ཉིད་མཆོག་ཉིད། ཅེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པ་ལྟར་རྟེན་འབྱུང་སྒྱུར་མར་རྟོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད། དེ་ཡང་སྦྱིན་སོགས་ལྔས་ཟིན་པས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་དང༌། བྱེད་པ་ཀུན་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་འདུ་མི་བྱེད་པ་དང༌། བདེན་སྟོང་སྤྲོས་བྲལ་ལ་ཡིད་གཏོད་པར་བྱ་ཞིང་དེ་ལྟར་བྱས་པས་དོན་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའོ།།སྐབས་འདིར་ཟག་བཅས་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་ཁྱད་

པར་བཤད་པ་ནི་འདྲེས་རུང་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡོད་མེད་ཡིན་ལ། བསྒྲུབ་པ་སྒོམ་ལམ་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་བྱུང་བ་ཡང་རྟེན་འབྲེལ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་
འདྲེས་རུང་འཛིན་པའི་རྟོག་བྲལ་ལོ།།མཉམ་གཞག་ཏུ་འབྱུང་བ་རྣམས་ས་མཐོན་པོའི་སྐབས་སུ་རྟོགས་བྲལ་དུ་འབྱུང་ཡང་ལས་དང་པོ་པས་ནི་དེ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ།།སངས་རྒྱས་བསྟེན་དང་སྦྱིན་སོགས་དང༌། ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པ་ལྟར་ལམ་སྒྲུབ་པའི་འགལ་རྐྱེན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་མེད་པ་དང༌། གྲོགས་ངན་པ་དང༌། ཆོས་ཟབ་མོ་ལ་མི་མོས་པ་དང་། དགེ་བ་ཆེན་པོ་མི་གསོག་པ་རྣམས་སྤངས་ནས། མཐུན་རྐྱེན་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པ་

དང༌། སྦྱིན་སོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང༌། སྟོང་ཉིད་ཟབ་མོ་ལ་མོས་པ་སོགས་བསྟེན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་དག་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

39

བདག་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་བསྒོམས་ནས་དྲི་མ་མཐའ་དག་ཟད་པར་”བྱ་

1

བ་ལ་འབད་

པར་བྱའོ།།
གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རིགས་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་དེས་སྤྱོད་པའི་རྟེན་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་དང༌། སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་ནི༌། སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་ཕྱིར། །ཡང་དག་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད། ཅེས་པས་
བསྟན་པ་ལྟར་ཐོག་མར་གཞན་དོན་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་སྐྱེས་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་བྱང་
ཆུབ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་”སྦྱངས2

་པར་བྱའོ།།དེ་ཡང་སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་གི་བསམ་པ་
བརྟན་པོ་ལེགས་པར་ཐོབ་པ་དང༌། རྣམ་ཀུན་ཏུ། དེ་དག་ཉིད་ལ་མཉམ་སོགས། ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་ལྟར། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཆགས་སྡང་གི་”རིགས་སུ་སྤྱོད3

་པ་བཀག་ནས་མཉམ་སྙོམས་པའི་བཏང་སྙོམས་བསྒོམ་པར་བྱ་སྟེ། སེམས་
ཅན་གྱི་ངོས་ནས་བདེ་བ་འདོད་ཅིང་”དུཿ ཁ་མི་འདོད་པར་ཁྱད་པར་མེད་ཅིང༌། རང་གི་ངོས་ནས་སེམས་ཅན་ཀུན་གཉེན་དུ་མ་གྱུར་པ་མེད་པས་གང་ལ་ཆགས་པར་བྱ་ཞིང་གང་ལ་སྡང་བར་བྱ། དེ་ལྟ་བུ་ག་ལ་རིགས་སྙམ་དུ་བསམ་པར་བྱའོ།།
དེ་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མར་ཤེས་པ་དང༌། དེའི་དྲིན་དྲན་པ་དང༌། བྱས་

པ་ཤེས་ཤིང་བྱས་པ་གཟོ་བའི་བློ་གསུམ་སྦྱངས་ནས་ཐམས་ཅད་ཡིད་འོང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་མཐོང་བའི་བྱམས་པ་བསྒོམ་པར་བྱའོ།།དེ་ནས་བདེ་བ་དང་ལྡན་འདོད་ཀྱི་བྱམས་པ་དང༌། “དུཿ ཁ་ཡིས་གཟིར་བ་བསམས་ནས། “དུཿ ཁ་དང་བྲལ་ན་སྙམ་པ་

1 མ་ཕྱི། ༡༨བ༥ན། ཞོལ། ༢༠ན༢ན། -བྱ སྐུ། ༢༠ན༣ན། +བྱ བླ། ༢༣བ༡ན། -བྱ
2 མ་ཕྱི། ༡༨བ༦ན། ཞོལ། ༢༠ན༤ན། སྦྱངས སྐུ། ༢༠ན༤ན། བླ། ༢༣བ༣ན། སྦྱང
3 མ་ཕྱི། ༡༩ན༡ན། ཞོལ། ༢༠ན༥ན། རིགས་སུ་སྤྱོད སྐུ། ༢༠ན༥ན། བླ། ༢༣བ༤ན། རིས་སུ་གཅོད

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

40

དང༌། བྲལ་བར་གྱུར་ཅིག་སྙམ་པའི་”དུཿ ཁ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་
བསྒོམ་པར་བྱའོ།།དེ་ནས་བདེ་བ་དང་ལྡན་པ་དང་”དུཿ ཁ་དང་བྲལ་བ་དེ་བདག་གིས་བྱའོ་སྙམ་པའི་ལྷག་བསམ་རྣམ་པར་དག་པ་བསྒོམ་པར་བྱའོ།།
དེ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བསམས་ནས། གཞན་དོན་ལྟ་ཞོག་རང་དོན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་ལ་རག་ལས་པར་མཐོང་ནས་བྱང་ཆུབ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་སྦྱངས་ཤིང༌། དེ་ཡང་གཞན་གྱི་དོན་དུ་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྙམ་
པའི་སྒོ་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ།།དེ་ཡང་དབང་པོ་རྟུལ་
པོས་ནི་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་མ་རྟོགས་པར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་
པར་བྱེད་ལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་དབང་པོ་རྣོན་པོས་ནི་དེ་ལྟར་མི་བྱེད་དེ་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་ལེགས་པར་སྦྱངས་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་
ཐོབ་དགོས་པར་ཚད་མས་རྟོགས་ཤིང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་དང་ཐབས་ཀྱི་ཆ་གཞན་

ཡང་རྟོགས་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་ནུས་པར་མཐོང་ནས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྙམ་དུ་དམ་བཅའ་བར་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དག་མ་མཐོང་བར་དམ་བཅའ་བར་མི་
བྱེད་པས་དེའི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་སྙིང་རྗེའི་སྙིང་པོ་ཅན་ཞེས་བྱའོ།།
སློབ་དཔོན་གྱིས་སྤྱིར་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་པོ་
རྟུལ་པོས་ཀྱང་སྙིང་པོའི་དོན་ལ་སོགས་པ་གོ་ཡུལ་གྱི་མཐའ་ཆོད་ནས་ལམ་སྒོམ་པའི་
དབང་དུ་མཛད་པའོ།།རྗེ་བཙུན་གྱིས་སེམས་བསྐྱེད་ལ་འདོད་པའི་མིང་གིས་བཏགས་པ་ནི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་ངེས་པ་བསྐྱེད་པ་ལ་གནད་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཡོད་དེ། འདོད་པ་ལ་གཞན་དོན་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་དང༌། བྱང་ཆུབ་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པའོ།།

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

41

དང་པོའི་མིང་གིས་བཏགས་ནས་བསྟན་པའི་དགོས་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་”དུཿ ཁ་དང་བྲལ་འདོད་ཀྱི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཡོད་ན་ངེས་པར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་
ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པའི་སྤྱོད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཉམས་སུ་མ་བླངས་པར་སངས་རྒྱས་ཐོབ་མི་ནུས་པར་མཐོང་ནས་སྤྱོད་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པར་བྱེད་པས་དེ་ལ་དགོངས་ནས་སློབ་དཔོན་གྱིས་དགེ་བའི་ཆོས་ལ་འདུན་པའི་མཚན་ཉིད་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཡོད་ན་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུས་འབྲས་བུ་བསྟན་ནས་དགེ་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཉེ་བར་བཏགས་པས་གསུངས་སོ།།མདོ་ལས་ཆོས་གཅིག་ལག་ཏུ་མཆིས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལག་ཏུ་མཆིས་པར་འགྱུར་རོ། །གཅིག་པོ་གང་ཞེ་ན་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའོ་ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་གལ་ཆེ་བ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཐོག་མར་སྐྱེ་བ་ཡང་སྙིང་རྗེ་ལ་རག་
ལས་ཤིང༌། སེམས་བསྐྱེད་པ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བ་དང༌། གནས་པ་དང་མཐར་ཐུག་པར་འགྱུར་བ་ཡང་སྙིང་རྗེ་ལ་རག་ལས་པས་སོ།།དེ་ལ་
དགོངས་ནས་སེམས་བསྐྱེད་ལ་འདོད་པའི་མིང་གིས་བཏགས་པའོ།།
དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་ཀྱང༌། གང་ཕྱིར་བརྩེ་ཉིད་རྒྱལ་བའི་ལོ་ཐོག་ཕུན་
ཚོགས་འདིའི།།ས་བོན་དང་ནི་སྤེལ་ལ་ཆུ་འདྲ་ཡུན་རིང་དུ།།ལོངས་སྤྱོད་གནས་ལ་
སྨིན་པ་ལྟ་བུར་འདོད་གྱུར་པ། ཞེས་བཤད་དོ།།སྙིང་རྗེ་དེ་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ།
སེམས་ཅན་ཙམ་ལ་དམིགས་ནས་”དུཿ ཁ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པ་སེམས་ཅན་ལ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

42

དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་དང༌། སྐད་ཅིག་གིས་སྐྱེ་འགག་བྱེད་པའི་ཕུང་པོ་ཆོས་ཙམ་ལ་
སེམས་ཅན་དུ་བཏགས་པ་དམིགས་པ་དང༌། བདེན་སྟོང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས་”དུཿ ཁ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པ་ཆོས་ལ་དམིགས་པ་དང༌། དམིགས་པ་མེད་པ་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་ཞེས་བྱའོ།།
བྱང་ཆུབ་དོན་གྱི་འདོད་པའི་མིང་གིས་བཏགས་པའི་དགོས་པ་ནི། སློབ་དཔོན་
གྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་སྨོན་ལམ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་དེ་སྐྱེའོ། །ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཅེས་གསུངས་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སེམས་བསྐྱེད་དེ་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ཙམ་དོགས་པའི་གནས་ཆུང་བས་རང་ཉིད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་ཁས་འཆེ་བ་ལ་ནི་སྔར་བཤད་པའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོས་དྲངས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་

སེམས་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ་ཡོད་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་བཅོས་མ་མིན་པ་གཅིག་ཡོང་ལ་དེ་ཚིག་ཙམ་དུ་སོང་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་དེ་དང་འདྲ་བས་གསང་སྔགས་དང་ཕར་ཕྱིན་གྱི་སྒོ་གང་དུ་འཇུག་ཀྱང་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་འཇུག་པའི་སྒོ་
ནི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་རག་ལས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་འདོད་པའི་མིང་གིས་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ།།ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དམིགས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ནི་རང་གི་ཐོབ་
བྱ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དང༌། གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བ་དང༌།
བདེ་བ་མཐའ་དག་དང་ལྡན་པ་གཉིས་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང༌། དེ་དང་དེ་ནི་མདོ་བཞིན་དུ། ཞེས་པའི་དོན་སློབ་དཔོན་གྱིས་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་ལྔ་པའི་མདོའི་དོན་དང་
མི་འགལ་ཞིང༌། དེ་དང་མཐུན་པ་དེ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བར་གསུངས་སོ།།དེ་ཡང་ས་གསེར་ཟླ་བ་མེ། ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པ་ལྟར་ལམ་གོང་མ་

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

43

རྒྱུད་ལ་མ་སྐྱེས་ཀྱང་དེའི་སྐབས་སུ་བསྟན་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་སྨོན་པ་ཚུན་”ཆོད1

་

ཀྱིས་བསྒོམ་པར་བྱ་ཏེ། དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་གཞིར་བྱས་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕུགས་སུ་ཕན་པ་དང་ཕྲལ་དུ་བདེ་བའི་བསམ་པ་སྦྱོང་ཞིང་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་དགེ་རྩ་ཐམས་ཅད་སེམས་ཅན་ལ་གཏོང་བའི་བསམ་པ་སྦྱོང་བ་སོགས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལྡན་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང༌། མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཞི་
ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་སྦྱོར་བས་བསྒོམ་པ་སོགས་ཚོགས་ལམ་གསུམ་དང༌། སྦྱོར་
ལམ་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་གྲོགས་སུ་བསྟན་པ་རྣམས་དང༌། གནང་བ་ཐོབ་པས་
བསྡུས་པའི་ཕར་ཕྱིན་བཅུ་ལ་སོགས་པ་སྨོན་པའི་ཡུལ་དུ་བྱའོ།།
མིང་གི་སྒོ་ནས་བཅུ་དགུར་ཕྱེ་བ་ཡིན་གྱི། རྗེས་སུ་ནི་ཕར་ཕྱིན་ཐ་མ་བཞི་ཤེས་
རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ནང་དུ་འདུས་པ་ཡིན། ཤེར་ཕྱིན་དེ་ཉིད་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་

གིས་བསྡུས་པའི་དགེ་བ་རྣམས་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོ་བའི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དགེ་བ་མི་ཟད་པར་བྱེད་པ་དང༌། སྨོན་ལམ་ཆེན་པོ་འབུམ་ཕྲག་གྲངས་མེད་པ་བཅུ་ལ་སོགས་པས་སྐྱེ་བ་ཀུན་ཏུ་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་དགེ་བ་ལ་སྤྱོད་པ་
ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་རག་ལས་པའི་དགེ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་གོམས་པར་བྱེད་ཅིང༌། ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་བརྩོན་འགྲུས་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་བརྟན་པ་དང་ལྡན་པས་སྒོམ་པའི་སྟོབས་དང༌། སོ་སོར་རྟོགས་པའི་སྟོབས་ཐོབ་ནས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཟིལ་གྱིས་

གནོན་པའི་ཤེས་རབ་དང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོའི་དགོངས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དང༌། སྒྲ་ཇི་ལྟར་ཤེས་པའི་ཆ་ཤས་ཀྱི་ཕྱེ་ནས་རྣམ་པ་བཞིར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ།།

1 མ་ཕྱི། ༢༠བ༣ན། ཞོལ། ༢༢ན༢ན། ཆོད སྐུ། ༢༢ན༣ན། བླ། ༢༥བ༦ན། ཆད

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

44

སློབ་དཔོན་ཨ་བྷྱཱ་ཀ་རས་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་སྤྱོད་པའི་རྟེན་དང་འབྲས་བུ་ཅི་རིགས་སུ་བཞག་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་རྫོགས་པའི་རྣམ་གཞག་མཛད་པ་ནི་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིན་པར་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱང་བཞེད་པས་དེའི་དོན་ཤེས་པར་འདོད་ན་ཐུབ་པ་དགོངས་རྒྱན་དུ་བལྟ་བར་བྱའོ།།རྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་སེངྒེ་བཟང་པོས་རྗེ་བཙུན་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་དང་འཕྲིན་
ལས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཚང་བར་བསྟན་པ་ལྟར། བར་གྱི་ཚིག་དོན་རེ་
བརྒྱད་པོ་ཀུན་ལ་ཡང་སྦྱར་བར་བྱ་བར་གསུངས་ལ། ཟློས་པའི་ཉེས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་སྟེ་ཡུམ་རྒྱས་པ་སོགས་ལས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་དུ་མ་བསྟན་པ་སོགས་འདིར་སྦྱར་ན་ཧ་ཅང་མངས་སུ་དོགས་ནས་བར་གྱི་ཚིག་དོན་རྣམས་ལ། མངོན་པར་རྟོགས་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ངེས་པའི་ཡན་ལག་ཙམ་ཞིག་སྦྱར་བ་མཛད་པས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་དུ་དངོས་སུ་བསྟན་པས་ཀྱང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་དང་འབྲས་བུའི་ངོ་བོ་དང་གྲངས་དང༌། གོ་རིམས་ངེས་པ་ལེགས་པར་རྟོགས་ནུས་ལ། འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོགས་ཀྱང་མཐའ་ཡས་སོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སྒྲུབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཐབས་སྟོན་པའི་གདམས་ངག་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་དང༌། ཚོགས་ལམ་དུ་གདམས་ངག་གི་དོན་ཉམས་སུ་བླངས་པས་སྒོམ་བྱུང་གི་སྒྲུབ་པ་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་དང༌། རིགས་ནས་བཟུང་སྟེ་ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་ལོ།།
དང་པོ་ནི། མཆོག་”གཅིག1

་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ལ་སོགས་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་དགེ་

1 མ་ཕྱི། ༢༡བ༡ན། གཅིག ཞོལ། ༢༣ན༡ན། སྐུ། ༢༣ན༢ན། བླ། ༢༧ན༡ན། གི

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

45

བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་རྗེས་སུ་བཟུང་བ་དེས། སྒྲུབ་དང་བདེན་པ་རྣམས་དང་ནི།
ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པ་ལྟར་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་དང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་འགོག་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་དཀོན་མཆོག་དང༌། དབང་པོ་རྟུལ་དང་རྣོན་པོ་དག །ཅེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་འཕགས་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་དགེ་འདུན་རྣམས་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་འཁོར་བར་འཇུག་ལྡོག་གིས་བསྡུས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་ཏེ། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སོགས་རྒྱ་ཆེ་
བའི་ལམ་གྱིས་རིམ་པ་དང་། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཟབ་མོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཅིང་སྒྲུབ་པ་ཕྱོགས་རེ་ལ་ཞེན་པ་དང༌། སྒྲུབ་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཉམས་སུ་ལེན་པས་ངལ་བ་དང༌། ལམ་དམན་པ་གཞན་ལ་འཇུག་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྫོགས་པར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་འགལ་རྐྱེན་ལེ་ལོ་གསུམ་སྤངས་ཏེ། རང་ཉིད་སྤྲོ་བས་དྲངས་ནས་སྒྲུབ་པ་ལ་རང་དབང་དུ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་སྤྱན་ལྔ་དང༌། ཚོགས་མྱུར་དུ་རྫོགས་པའི་ཐབས་མངོན་ཤེས་དྲུག་བསྒྲུབ་ནས་སྒྲིབ་གཉིས་ཀུན་བཏགས་དང་། ལྷན་སྐྱེས་འཇོམས་པའི་གཉེན་པོ་མཐོང་སྒོམ་གྱི་ལམ་བསྒྲུབ་པ་ལ་འབད་པར་བྱའོ།།འདི་དག་
ཀྱང་གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ཉམས་སུ་བླང་བར་བྱ་ལ་འདིར་བསྟན་པའི་ལམ་གྱིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་མཐའ་དག་བསྡུས་པས་སློབ་དཔོན་གྱིས་འདི་ཙམ་ཁོ་ནས་ཞེས་གསུངས་སོ། །
འོ་ན་སྐབས་གཞན་དུ་བསྟན་མི་དགོས་པར་འགྱུར་སྙམ་པ་ནི། སྒྲ་རྟོག་སེལ་བས་འཇུག་པའི་རྣམ་དབྱེ་མ་ཕྱེད་པའོ།།
གཉིས་པ་ནི། ཚོགས་ལམ་ཕལ་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། ཁྱད་པར་ཅན་ཆུང་འབྲིང་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

46

གཉིས་དང༌། ཁྱད་པར་དུ་ཆེན་པོའི་སྐབས་སུ་ཆོས་རྒྱུན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས། གདམས་ངག་ཉམས་སུ་བླངས་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་བསྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ཁྱད་ཆོས་ལྔ་འམ་དྲུག་གིས་ཁྱད་པར་འཕགས་པའི་ངེས་འབྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ།།དེ་ཡང་དམིགས་པའི་ཁྱད་པར་མི་རྟག་
སོགས་བཅུ་དྲུག་ལ་དམིགས་པ་དང༌། རྣམ་པའི་ཁྱད་པར་གཙོ་བོ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་གཟུང་རྣམ་ཅན་དང༌། འབྲས་བུ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་རྒྱུ་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་ཡིན་པས་
ཁྱད་པར་འཕགས་པ་དང༌། ཡོངས་འཛིན་གྱི་ཁྱད་པར་དང༌། གཟུང་འཛིན་བདེན་པར་ཞེན་པའི་རྣམ་རྟོག་འཇོམས་པའི་ནུས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་དང༌། ལམ་གྱི་རིགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་ཆེ་འབྲིང་གི་ཁྱད་པར་མདོར་བསྡུས་པ། དམིགས་པ་དང་ནི་རྣམ་པ་དང༌། ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པ་དང༌། རྒྱས་པར། དམིགས་པ་མི་རྟག་ལ་སོགས་པ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་ཏེ། དྲོད་ཆུང་
ངུའི་དམིགས་རྣམ་གྱི་ཁྱད་པར་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་དང་། དེ་དག་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་པ་དང༌། འབྲིང་གིས་གཟུགས་སོགས་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་འཇིག་དང་བྲལ་བ་
དང༌། གནས་བྱར་ཡོད་མེད་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་པ་དང༌། ཆེན་པོའི་གཟུགས་སོགས་བཏགས་པ་ཙམ་དང་དོན་དམ་པར་བརྗོད་བྲལ་དུ་རྟོགས་པ་སོགས་བཅུ་གཉིས་སོ།།ངོ་བོ་རྒྱུ་འབྲས་དང་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པའི་སྒོ་ནས་དམིགས་པའི་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱས་ནས་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་ཕལ་པ་ལ་གནས་པའི་ལས་དང་པོ་པས་ཀྱང་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཉམས་སུ་བླང་བར་བྱ་སྟེ། ཐོག་མར་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་ནས་ཉམས་སུ་བླང་བར་བྱ་ཞིང༌། དེ་ནས་དེ་ཡང་ཁྱད་པར་

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

47

གྱི་གཞིར་བྱས་ནས་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་གྱི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་སྟོང་དུ་
རྟོགས་ཏེ་ཉམས་སུ་བླང་བར་བྱའོ།།
གཞི་དང་དེ་ཡི་གཉེན་པོ་ཡི། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་ནུས་པའི་ཁྱད་པར་བཤད་དེ། དེ་ཡང་གཟུང་འཛིན་བདེན་པར་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་སོ་དྲུག་བདེན་སྟོང་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྒོ་ནས་ལས་དང་པོ་པས་ཀྱང་འབད་པས་སྤང་བར་
བྱའོ།།སེམས་མི་འགོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས། ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པ་ལྟར་
སངས་རྒྱས་ཀྱིས་དངོས་སུ་རྗེས་སུ་འཛིན་པར་སྨོན་ལམ་གདབ་པར་བྱ་ཞིང༌། དང་
པོར་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་བརྡ་སྤྲོད་པ་ལ་མཁས་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པར་བྱའོ།།གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རིགས་སད་པའི་གང་ཟག་དེས་དམིགས་པ་གང་ལ་དམིགས་ནས་ཆེད་དུ་བྱ་བ་གང་གི་དོན་དུ་སྒྲུབ་པ་བྱེད་པ་དང༌། སྒྲུབ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་ནས་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་བཤད་པའོ། དང་པོ་ལ་གསུམ། སྒྲུབ་པའི་རྟེན་དང༌། དམིགས་པ་དང༌། ཆེད་དུ་བྱ་བ་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ནི། རྟོགས་པ་ཡི་ནི་ཆོས་དྲུག་དང༌། ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པ་ནི། སྒྲུབ་པ་ཁྱད་པར་ཅན་རྟོགས་པའི་ཆོས་དྲུག་ལ་སོགས་པ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་རིགས་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི་དེའི་སྔ་རོལ་ཏུ་རིགས་སད་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཀྱིས་

གདུལ་བྱ་བཀྲི་བར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྟན་ནས་དེ་
ལ་ཐོས་པ་དང༌། བསམ་པའི་སྒོ་ནས་དད་པ་དང་མོས་པ་དྲག་པོ་སྐྱེས་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ནས་སྔར་བཤད་པའི་རིམ་པས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞིང་ལམ་གྱི་ཕྱོགས་རེ་ལ་མྱོང་བ་སྐྱེས་ཀྱང་ལམ་གྱི་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

48

རིགས་མཐའ་དག་ལ་མྱོང་བ་མ་སྐྱེས་པར་གོ་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་མཐའ་ཆོད་པ་ཙམ་དུ་
ཟད་པ་དེའི་ཚེ་ཡང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་ཕལ་ཆེར་ལ་གནས་པ་ཡིན་ལ། མྱོང་བ་སྐྱེས་པ་དེའི་ཚེ་ཚོགས་ལམ་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་ཅེས་བྱའོ།།འདིར་ནི་འབྲས་བུ་རྒྱུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང༌། རིགས་ཀྱི་ཉེས་དམིགས་བཞི་དང་བྲལ་”བར1

་ནས་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་རིགས་སྒོམ་བྱུང་གིས་ཁོང་དུ་ཆུད་
པའི་སྐབས་ནས་བཟུང་སྟེ་བསྟན་པ་ཡང་ཚོགས་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་རིགས་
ཀྱི་ཉེས་དམིགས་སྦྱོང་བའི་སྐབས་གཙོ་ཆེ་བ་ལ་དགོངས་སོ།།རིགས་ནས་འཁྲིད་

པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ནི། ཉན་ས་དང་བྱང་ས་ནས་བཤད་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ།།གཉིས་པ་དམིགས་པ་ཉི་ཚེ་བ་ལ་དམིགས་ན་རྟོགས་པ་ཡང་ཉི་ཚེ་བར་འགྱུར་བས། དམིགས་པ་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ། ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་ཤེས་བྱའི་ཆོས་རྣམས་ལ་བླང་བྱ་དང༌། དོར་བྱ་དང༌། བཏང་སྙོམས་སུ་བཞག་བྱ་གསུམ་དུ་བསྡུས་ནས་དམིགས་པར་བྱ་ལ། དེ་ཡང་བླང་བྱ་དགེ་བ་ནས་བཟུང་སྟེ། བྱེ་བྲག་ཏུ་ཕྱེ་ནས་དམིགས་པར་བྱ་སྟེ། དམིགས་པ་རྒྱ་ཆེ་བས་བསྒྲུབ་པ་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཕྱིར་རོ།།གསུམ་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཀུན་མཆོག་ཉིད་སེམས་དང༌། ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པ་ལྟར། ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་སྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་རང་རྒྱུད་ལ་ཐོབ་པར་བྱ་བ་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་
བ་ནི། འཕྲིན་ལས་ཀྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ།།གཉིས་པ་ལ་བཞི།
བསམ་པ་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཚུལ་དང༌། དེ་ལས་སྦྱོར་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་འབྱུང་བའི་ཚུལ་དང༌། དེ་

1 མ་ཕྱི། ༢༣ན༢ན། ཞོལ། ༢༤བ༣ན། བར སྐུ། ༢༤བ༤ན། བ་ནི བླ། ༢༨བ༦ན། -བར

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

49

ལས་ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་འབྱུང་བའི་ཚུལ་དང༌། དེ་ལས་ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་དང༌། དེ་ལས་རྣམ་མཁྱེན་དུ་གདོན་མི་ཟ་བར་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཚུལ་ལོ།།
དང་པོ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་”བསྒྲུབ1

་པ་ལ་མཁྱེན་གསུམ་ཡུལ་གྱི་སྒྲུབ་པ་དང༌།

སྦྱོར་བ་བྱེ་བྲག་གི་སྒྲུབ་པ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་ནི། སྒྲའི་སྟོན་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཡིན་གྱི།

དོན་འགལ་བ་མིན་ཏེ། སྦྱོར་བ་བྱེ་བྲག་གི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ན་ནི་མཁྱེན་པའི་རྣམ་པ་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་སྒོམ་པའི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་སྤྱི་བྱེ་བྲག་ཡིན་གྱི། སྦྱིན་སོགས་
ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གིས་ཟིན་པ་དང༌། མ་ཟིན་པའི་ཁྱད་པར་དང༌། ཐོས་བསམ་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་དང༌། སྒོམ་བྱུང་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཁྱད་པར་འབྱེད་པ་ནི་དོན་ལ་ཞིབ་ཏུ་མ་དཔྱད་ཅིང༌། སྒྲ་སེལ་བས་འཇུག་པའི་ཁྱད་པར་མ་ཤེས་པ་ཡིན་པས་ལེགས་པར་བཤད་པ་”མིན2

་ནོ།།དེ་ལ་སྐབས་དང་པོ་གསུམ་ནི། མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སོ་
སོར་ངེས་པར་བསྒོམ་པར་བྱ་བར་སྤྱིར་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། སྐབས་དེར་ཡང་ཕར་
ཕྱིན་དྲུག་ལྡན་དང་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་སྦྱོར་བ་བསྒོམ་པར་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་མ་

བསྟན་ལ། གོ་ཆའི་སྒྲུབ་པ་ནི་བསྒོམ་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི།

སྒོམ་ཚུལ་སྦྱོར་བའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ནོ།།སྐབས་འོག་མ་བཞི་རེ་རེ་ཞིང་
ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལྡན་དང༌། སྦྱོར་བས་བསྒོམ་པར་བྱ་བར་བསྟན་ཏེ། སྐབས་བཞི་བར།
སྦྱིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་སྤྱོད་པས། ཞེས་པ་དང༌། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་རེ་རེ་ནི། ཞེས་དང༌། དྲུག་པར། སྦྱིན་པ་ཤེས་རབ་བར་དག་དང༌། ཞེས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལྡན་
1 མ་ཕྱི། ༢༣བ༡ན། བསྒྲུབ ཞོལ། ༢༥ན༢ན། སྒྲུབ སྐུ། ༢༥ན༤ན། བསྒྲུབ བླ། ༢༩ན༦ན། སྒྲུབ
2 མ་ཕྱི། ༢༣བ༣ན། ཞོལ། ༢༥ན༤ན། མིན སྐུ། ༢༥ན༦ན། བླ། ༢༩བ༣ན། ན་ཡིན

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

50

དང༌། སྦྱོར་བས་བསྒོམ་པར་བྱ་བར་བསྟན་ཏོ།།དེ་ལ་གོ་ཆའི་སྒྲུབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་ཉམས་ལེན་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལག་ཏུ་ལེན་པ་ལ་བསམ་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་ནོ།།ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་དང་མི་འཇིགས་པའི་སྦྱིན་པ་གང་རུང་ཞིག་བྱེད་པ་ན་ཡང༌། རང་ཉིད་འབའ་ཞིག་གི་ཆེད་དུ་ཐར་པ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་ཡིད་བྱེད་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང༌།

སྦྱིན་པ་གཏོང་བ་ལ་”བཤམ་པ་དང་བཅོ་1

བ་སོགས་བཟོད་པ་དང༌། སྦྱིན་པ་གཏོང་བ་
ལ་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པ་དང༌། ཐེག་པ་དམན་པ་དང་མ་འདྲེས་པའི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པའི་བསམ་གཏན་དང༌། སྦྱིན་པ་གཏོང་བའི་འཁོར་གསུམ་བདེན་སྟོང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ཉམས་སུ་བླང་བར་བྱའོ།།
དེ་བཞིན་དུ་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུང་བ་སོགས་དགེ་བ་སྣ་གཅིག་ཡན་ཆད་ཕར་ཕྱིན་

དྲུག་གི་བསམ་པས་ཟིན་པར་བྱ་སྟེ། སེར་སྣ་དང༌། འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་མདའ་མཚོན་གྱིས་མི་ཕིགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་ནོ།།ལུས་
དང་ལོངས་སྤྱོད་དང༌། དགེ་རྩ་གཞན་ལ་གཏོང་བ་ཡང༌། བསླབ་བསྡུས་ལས་བཤད་པ་ལྟར། བཏང་སྲུང་དག་སྤེལ་གཞི་སུམ་ཅུ་གཉིས་དང་ལྡན་པར་བྱའོ། །འདིར་ནི། དེ་དག་སོ་སོར་སྦྱིན་ལ་སོགས། ཞེས་སོགས་མདོར་བསྡུས་ནས་བསྟན་ཏོ།།
གཉིས་པ་ནི་བསམ་པ་རྒྱ་ཆེ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་སྦྱོར་བ་ཉམས་ལེན་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་འཇུག་པ་ནི། བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་སྦྱིན་སོགས་དང༌། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

བསྟན་ཏེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ལས། འབྲས་བུ་རྣམ་མཁྱེན་ལ་

1 མ་ཕྱི། ༢༤ན༡ན། བཤམ་པ་དང་བཅོ ཞོལ། ༢༥བ༣ན། གཤེ་བ་དང་སྤྱོ སྐུ། ༢༥བ༤ན། བཤམ་པ་དང་བཙོ བླ། ༣༠ན༢ན། གཤེ་བ་དང་སྤྱོ

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

51

འཇུག་པ་དང༌། རྒྱུ་ལ་རང་གཞན་གཉིས་ཀའི་དོན་དུ་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་བསྒོམ་པ་དང༌། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་ལ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཡོངས་

སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་ཅིང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་འཇོམས་པར་བྱེད་པའི་ཕར་ཕྱིན་དང༌།

མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་ལ་འཇུག་པ་དང༌། གཞན་དོན་སྒྲུབ་བྱེད་ཚད་མེད་བཞི་བསྒོམ་ཞིང༌། དེ་ཡང་དམིགས་མེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པ་དང༌། ཐེག་པ་དམན་པ་ལས་འབྱེད་པར་བྱེད་པ་འཁོར་གསུམ་དུ་མི་རྟོག་ཅིང་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་ཆེད་དུ་ལམ་ལ་འཇུག་པ་དང༌། མཐུ་ཁྱད་པར་ཅན་མངོན་པར་ཤེས་པ་བསྒྲུབ་པ་ལ་འཇུག་པའོ།།
གསུམ་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིར་བསྟན་པ་དང༌། སོ་སོར་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ནི།
བསམ་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ལས། སྦྱོར་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་འབྱུང་ལ་དེ་ལས་བསོད་ནམས་དང༌། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་འབྱུང་སྟེ། དེ་ནི། བརྩེ་དང་སྦྱིན་ལ་སོགས་པ་དྲུག །ཅེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་ཏོ།།སྤྱོད་པ་དང་སྤྱོད་པའི་རྟེན་ཕར་
ཕྱིན་དྲུག་དང་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང༌། ལམ་གྱི་ངོ་བོ་མཉམ་གཞག་དང༌། རྗེས་ཐོབ་ཀྱིས་

བསྡུས་པ་ཞི་ལྷག་ཡ་སོ་སོ་བ་དང་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བ་གསུམ་དང༌། རྗེས་ཐོབ་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་ཁྱད་པར་དང༌། ཉེ་བར་སྟོན་པའི་རྒྱུ་ཡེ་ཤེས་དང༌། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་དང་སྒྲིབ་པ་སྤོང་ཞིང་རྟོགས་པ་འཛིན་པར་བྱེད་པ་ལམ་དང་གཟུངས་ཀྱི་

ཚོགས་གསོག་དང་། ཡོན་ཏན་གྱི་གོ་འབྱེད་ཅིང་སྒྲིབ་པའི་ས་བོན་གྱི་གོ་སྐབས་འགོག་པར་བྱེད་པ་ས་དང༌། གཉེན་པོའི་ཚོགས་རྣམས་ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་
ལ་བརྟེན་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་དང༌། དོན་དམ་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་མ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

52

ལུས་པ་བསྡུས་པ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ཚོགས་པ་སྟེ། ལས་དང་པོ་པས་ཀྱང་བསམ་པ་དང་སྦྱོར་བ་ཅི་རིགས་པའི་སྒོ་ནས་རྫོགས་པར་ཉམས་སུ་བླང་བར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་ནི། ཡེ་ཤེས་ཉི་ཤུ་ལས་དང་པོ་པའི་ས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་ལ་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཡང་ལས་དང་པོ་པས་ཀྱང༌། ནང་དང་ཕྱི་ལ་སོགས་པ་
གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་པར་བྱས་ནས། ཡུལ་
སྟོང་པ་ཉི་ཤུ། རྗེས་ཐོབ་དག་གིས་ཁོངས་སུ་ཆུད་པའི་དོན་དེ་ཉིད་ཡང་དང་ཡང་དུ་ཡིད་ལ་བྱའོ།།སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ཡང་སྟོང་ཉིད་ཐ་མ་བཞིར་འདུས་ཏེ། ཆོས་ཅན་སྟོང་གཞིར་བྱས་པ་རྣམས་ནི་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འདུས་ལ། ཆོས་ཉིད་སྟོང་གཞིར་བྱས་པ་རྣམས་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་དང་
གཞན་གྱི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་གཉིས་སུ་འདུས་སོ།།དེ་གཉིས་ཀྱང༌། ཆོས་ཉིད་བདེན་པར་གྲུབ་བམ་སྙམ་པ་དང༌། བྱེད་པ་པོ་གཞན་གྱིས་བྱས་སམ་སྙམ་དུ་དོགས་པ་
དགག་པའི་ཆེད་དུ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ།།འགྲེལ་ཆེན་ན་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་གནས་ཡོད་པ་ནི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་གྱི་ཚིག་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་བསྟན་ཟིན་ཏོ།།
ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་རྣམ་བཅུ་ཡིས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སའི་ཡོངས་སྦྱོངས་རྒྱས་པར་བཤད་དེ། དེ་ལ་སློབ་དཔོན་གྱིས་འགྲེལ་ཆེན་དུ། ས་དང་པོའི་སྐད་ཅིག་དང་པོ་
མཐོང་ལམ་དང༌། སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་

བསྡུས་པའི་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་གྱི་བར་ནི་སྒོམ་པའི་ལམ་དང༌། དེས་སྤང་བྱ་

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

53

གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་སྤོང་བའི་ཚུལ་ནི། རྩེ་སྦྱོར་གྱི་

སྐབས་སུ་བསྟན་ལ། འདིར་ནི་ཉོན་མོངས་སྤོང་ཚུལ་བསྟན་ཏེ། དེ་ལ་ལྟ་བ་ལྔ་དང༌། ལྟ་མིན་ལྔ། འདོད་པའི་ཁམས་ཀྱིས་སས་བསྡུས་པ་བདེན་པ་བཞི་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་དབྱེ་བས་བཞི་བཅུ་དང༌། གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སས་བསྡུས་
པ་བདེན་པ་བཞི་མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བ་ཁོང་ཁྲོ་བརྒྱད་བོར་བས་བདུན་ཅུ་རྩ་གཉིས་ཏེ། བསྡོམ་ན་མཐོང་སྤང་བརྒྱ་དང་བཅུ་གཉིས་སོ།།ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མཐོང་ལམ་”དུཿ ཁ་ལ་ཆོས་བཟོད་ཀྱིས་སྤོང་སྟེ། འགྲེལ་ཆེན་དུ་བདེན་པ་རྣམས་ཀྱི་མངོན་
པར་རྟོགས་པ་ནི་གཅིག་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་བཤད་དོ།།ཇི་ལྟར་སྤོང་བའི་ཚུལ་ནི། ཚིག་དོན་བཤད་པ་དང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་བླ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།སྒོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་འདོད་ཆགས་དང་། ཞེ་སྡང་དང༌། ང་རྒྱལ་དང༌། མ་རིག་པ་དང༌། འཇིག་ལྟ་དང༌། མཐར་འཛིན་གྱི་ལྟ་བ་ལྷན་སྐྱེས་དྲུག་འདོད་པ་
ན་དྲུག་དང༌། གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་ན་ཁོང་ཁྲོ་བོར་བས་བཅུ་སྟེ། བཅུ་དྲུག་སྒོམ་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ས་བཅུས་རིམ་གྱིས་སྤོང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །
དམན་པའི་ལམ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བས་ནི་ས་བཅུ་པའི་བར་གྱི་ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་ས་

བོན་ཡང་སྤོང་བས། ས་བརྒྱད་པའི་བར་ཉོན་སྒྲིབ་ཟད་པར་སྤོང་བའི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་
གཞན་གྱི་བཞེད་པ་དང་མི་མཐུན་པར། སློབ་དཔོན་གྱིས་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་ལྟར་མཛད་དོ།།ས་དང་པོ་ནི་ཡོངས་སྦྱོང་གི་ཆོས་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ལམ་སྤྱིའི་ཉམས་
སུ་ལེན་ཚུལ་རྫོགས་པ་ཞིག་སྟོན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་མི་འབྲལ་བའི་སྐྱབས་འགྲོ་ཁྱད་པར་ཅན་དང༌། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གཟུགས་སྐུ་རྣམ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

54

པ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་མཉེས་པར་བྱེད་པ་དང༌། རྟག་ཏུ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ལ་མངོན་པར་དགའ་བ་དང༌། དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དམིགས་པ་རབ་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྡེ་སྣོད་ལ་སོགས་པ་མ་ལུས་པ་ཚོལ་བ་དང༌། སངས་རྒྱས་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་བསམ་པས་དགེ་བའི་ཆོས་མཐའ་དག་བསྒྲུབ་པ་དང༌། གཞན་དོན་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་མ་ལུས་པ་འཛིན་པ་དང༌། ཚད་མེད་བཞི་བསྒོམ་པ་དང༌། སྐབས་འདིར་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལྷག་

པར་གྱུར་པས་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་སོགས་བདོག་པ་ཐམས་ཅད་གཏོང་བ་ལ། སེར་སྣའི་ཀུན་འཛིན་ཅུང་ཟད་མེདཔ་དང༌། གཞན་ལ་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཚིག་དོན་མཐའ་དག་སྟོན་པ་དང༌། ཁས་བླངས་ཤིང་དམ་བཅས་པ་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད་
པའོ། ལས་དང་པོ་པས་ཀྱང༌། སངས་རྒྱས་དང་དངོས་སུ་མ་ཕྲད་ཀྱང་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་དང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པ་སོགས་འདིར་བསྟན་པའི་ལམ་གྱི་རིགས་རྫོགས་པར་ཉམས་སུ་བླང་བར་བྱའོ།།ས་གཞན་རྣམས་ཀྱི་

ཡོངས་སྦྱོང་གི་ཆོས་ཀྱང་ཅི་རིགས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།
མཐོང་དང་སྒོམ་པའི་ལམ་དག་ལ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་

རྟོག་འཇོམས་པའི་གཉེན་པོའི་ཚོགས་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། རྒྱས་པར་

རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བའི་སྐབས་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ།།བཞི་པ་ནི། དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པའི་རྒྱུ་ཚོགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བ། རྒྱུ་མཐར་ཐུག་པ་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང༌། འབྲས་བུ་རྣམ་མཁྱེན་དུ་གདོན་མི་ཟ་བར་ངེས་པར་འབྱུང་བས། དེར་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་པ་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་བ་བརྒྱད། ཆེད་དུ་

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

55

བྱ་དང་མཉམ་ཉིད་དང༌། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ལྟར་མཚན་ཉིད་ཤེས་པར་བྱས་
ནས་སྨོན་ལམ་ཚུན་ཆོད་ཀྱིས་ཡིད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བསྒོམ་པར་བྱ་ཞིང༌། རྟོགས་པའི་
རིགས་རྣམས་ནི། ད་ལྟ་ཉིད་ནས་ཉམས་སུ་བླང་བར་བྱའོ།།
ད་ནི་སྤྱིའི་དོན་བསྡུ་བ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། རྣམ་མཁྱེན་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་བཅུས་རྣམ་མཁྱེན་དེ་ཡུལ་གྱིས་ཡུལ་ཅན་མཚོན་པའི་ཚུལ་གྱིས་གོ་བར་བྱེད་དེ། དེ་ཡང་འགྲེལ་ཆེན་དུ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཁོ་ན་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་འདིར་ཡང་ནས་
ཡང་དུ་བཟླས་པའི་ཕྱིར་ན་གཞུང་འདི་ལེའུ་ཡིན་ནོ། ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་རྒྱུ་འབྲས་གཙོ་བོའི་དོན་གྱིས་རྣམ་པ་མཁྱེན་པ་རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་གང་ཞིག་གི་རྟོགས་པར་བྱ་
བའི་ཡུལ་དེ་བསྟན་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་ལུས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་གཅིག་གོ་བར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡུལ་གྱིས་ཡུལ་ཅན་མཚོན་པ་ཡིན་ནོ།།
སྔ་རབས་པ་ཁ་ཅིག་གིས་བདེན་པ་གཉིས་མཁྱེན་པས་ཀྱང་མཚོན་རིགས་པར་གསལ་བའི་གནོད་པ་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལ་སོགས་པ་ལ་བརྗོད་ནས་རྒྱུས་འབྲས་བུ་མཚོན་པའི་ཚུལ་འདོད་པ་ནི། རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་
དབྱངས་ཀྱིས་དངོས་སུ་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་པ་མ་
ལོན་བཞིན་དུ་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་འཕེན་པ་ནི་གཟུ་ལུམས་ཆེས་སོ།།ཆོས་བཅུ་པོ་
དེ་ཡང་སྐབས་གསུམ་པར་བསྟན་པའི་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་བསམ་པ་སོགས་སྦྱོང་བ་
སྔོན་དུ་བཏང་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་དམ་བཅའ་བ་དང༌། དེའི་དོན་བསྒྲུབ་པ་གཉིས་སུ་འདུས་ལ་ཕྱི་མ་ལ་དམ་བཅའི་དོན་ཇི་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

56

ཚུལ་བསྟན་པ་དང༌། དོན་དེ་བསྒྲུབས་པས་སྒྲུབ་པ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་ཚུལ་སྟོན་ཏོ།།ཕྱི་

མ་ལ་སྒོམ་བྱུང་གི་སྒྲུབ་པ་སྐྱེས་པའི་མཚན་གཞི་ངོས་བཟུང་བ་དང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་གི་ཤེས་བྱའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ནས་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་དོན་དུ་བསམ་པ་དང་སྦྱོར་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྒྲུབས་པས་ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་བདེ་བླག་ཏུ་རྫོགས་ཤིང་རྣམ་མཁྱེན་དུ་གདོན་མི་ཟ་བར་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་རྣམས་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་རྣལ་འབྱོར་བཞི་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། རྣམ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་མ་ལུས་པ་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་སྦྱོར་བས་
བསྒོམ་པར་བྱེད་ཅིང་སྒོམ་པའི་འབྲས་བུ་བཤད་པ་དང༌། བརྟན་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་
མཐར་གྱིས་པའི་སྒོམ་ཚུལ་དེའི་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་སྒོམ་ཚུལ་དང༌། དེ་ལས་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་འབྱུང་བའི་ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། སྦྱོར་བའི་སྒོམ་ཚུལ་དང༌། བསྒོམས་པས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་བཤད་པའོ། དང་པོ་ལ་གཉིས། ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཏིང་
ངེ་འཛིན་གྱི་རྣམ་གཞག་དང༌། དེ་སྐབས་འདིར་ཇི་ལྟར་སྒོམ་པའི་ཚུལ་ལོ།།
དང་པོ་ནི། ཉེས་པ་ལྔའི་གཉེན་པོར། སྤོང་བའི་འདུ་བྱེད་བརྒྱད་བསྟེན་ནས་སེམས་གནས་པའི་ཐབས་དགུའི་རིམ་པས་འཇོག་སྒོམ་གྱིས་ཞི་གནས་”སྒྲུབ1

་པར་

བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་སེམས་གནས་དགུ་པ་ཐོབ་པའི་ཚེ་བྱིང་རྒོད་ཀྱི་གཉེན་པོ་བསྟེན་མི་
དགོས་པར་དམིགས་པ་ལ་རྩོལ་མེད་དུ་རང་གི་ངང་གིས་འཇུག་པ་གོམས་པ་ལས་

1 མ་ཕྱི། ༢༧ན༡ན། ཞོལ། ༢༨བ༦ན། སྒྲུབ སྐུ། ༢༩ན༡ན། བླ། ༣༤ན༡ན། བསྒྲུབ

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

57

ལུས་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པའི་བདེ་བ་སྐྱེས་པ་དེའི་ཚེ་ཞི་གནས་གྲུབ་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ།།ཞི་གནས་ཇི་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ནི། རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཆེ་ཆུང་དུ་
ཤེས་པར་བྱའོ། ཞི་གནས་གྲུབ་པའི་རྗེས་སུ་ལྷག་མཐོང་”སྒྲུབ1

་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་
ཞི་གནས་གྲུབ་ནས་ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པའི་དོན་ལ་སོ་སོར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དཔྱད་ནས་གོམས་པས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ལུས་སེམས་ཤིན་ཏུ་
སྦྱངས་པའི་བདེ་བ་འདྲེན་པ་དེའི་ཚེ་ལྷག་མཐོང་གྲུབ་ཅིང་ཞི་ལྷག་ཆ་མཉམ་པ་འཇུག་པས་ཟུང་དུ་འབྲེལ་ཞེས་བྱའོ།།ཞི་གནས་མ་གྲུབ་ན་དཔྱད་པ་བྱས་པས་ཤིན་སྦྱངས་འདྲེན་པ་མི་སྲིད་དོ།།
ཆོས་ཡང་དག་པར་སྡུད་པའི་མདོ་ལས། སེམས་མཉམ་པར་བཞག་ན་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི། སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་ལ་འཇོག་པ་ཙམ་ཞིག་གོམས་ན། ཡང་དག་པའི་དོན་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའི་དོན་མིན་གྱི། མཉམ་པར་བཞག་པའི་སེམས་ཀྱིས་ཞེས་སྦྱར་རྒྱུ་ཡིན་ལ། དེའི་དོན་ཡང་མཉམ་པར་བཞག་པ་ཞི་གནས་ཀྱི་དམིགས་པ་ལ་སེམས་བརྟན་པར་བྱས་པའི་འོག་ཏུ། ཤེས་རབ་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་བཏགས་ན་ཡང་དག་པའི་དོན་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་བ་ལ་གསལ་བར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།།སྒོམ་རིམ་དང་པོ་ལས། འདི་ལྟར་གང་གི་ཚེ་ཞི་གནས་ཀྱི་དམིགས་པ་ལ་སེམས་བརྟན་པར་བྱས་པ་དེའི་ཚེ། ཤེས་རབ་ཀྱིས་རབ་ཏུ་བཏགས་ན་ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྣང་བ་འབྱུང་སྟེ། དེའི་

1 མ་ཕྱི། ༢༧ན༢ན། ཞོལ། ༢༩ན༢ན། སྒྲུབ སྐུ། ༢༩ན༣ན། བླ། ༣༤ན༣ན། བསྒྲུབ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

58

ཚེ་སྣང་བ་འབྱུང་བས་མུན་པ་སེལ་བ་བཞིན་དུ་སྒྲིབ་པ་འབྱུང་ངོ༌།།དེ་གཉིས་ཀ་ཡང་དམིགས་པ་དང་སྣང་བ་"གཞི་ཤེས་ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་བ་ལ་ཕན་ཚུན་མཐུན་པར་གནས་པ་ཡིན་གྱི་སྣང་བ་དང་མུན་པ་བཞིན་དུ་ནང་མི་མཐུན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།ཏིང་ངེ་འཛིན་”ནི་1

མུན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ། ཅི་ཡིན་ཞེ་ན་སེམས་རྩེ་
གཅིག་པའི་མཚན་ཉིད་དོ།།དེ་ནི་མཉམ་པར་བཞག་ན་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་རབ་ཏུ་ཤེས་སོ། ཞེས་བཀའ་སྩལ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེས་རབ་དང་ཤིན་ཏུ་མཐུན་པ་ཡིན་གྱི། མི་མཐུན་པ་མིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་སོ།།དེ་བས་ན་ཞི་གནས་བསྒོམས་ནས་སེམས་གནས་བརྟན་པོ་དེ་ནི་སྣང་བ་དང་འདྲ། ཤེས་རབ་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ ”སྤྱོད

2

་པ་ནི་མིག་དང་འདྲ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
ཞི་གནས་ནི་སེམས་མི་གཡོ་བར་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་ཡིན་ལ། ལྷག་མཐོང་ནི་མི་ཡུལ་ལ་”སྤྱོད3

་པ་ཡིན་པས་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་གནོད་པ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་
མི་བཟུང་ངོ་།།ཡང་ཞི་གནས་དང་བྲལ་བའི་སེམས་རླུང་ནང་གི་མར་མེ་བཞིན་དུ་གཡོ་བ་དང་ཞི་གནས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ནི་རླུང་མེད་པ་ན་གནས་པའི་མར་མེ་བཞིན་
དུ་རྣམ་རྟོག་གི་རླུང་གིས་མི་གཡོ་བར་བཤད་པ་མི་འཐད་དེ། ལྷག་མཐོང་ལ་དཔྱད་སྒོམ་བྱེད་པའི་ལུགས་ལ་ཞི་གནས་གྲུབ་ཀྱང་ལྷག་མཐོང་སྒོམ་པའི་ཚེ་རྣམ་རྟོག་གི་རླུང་གིས་གཡོ་བའི་ཕྱིར་རོ་སྙམ་ན། ཞི་གནས་གྲུབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷག་མཐོང་བསྒོམ་ན། སེམས་ཀྱི་གཡོ་བ་ཐམས་ཅད་ལྡོག་པར་ཁས་ལེན་ན་སྐྱོན་དེ་ཡོད་ཀྱང༌།

1 མ་ཕྱི། ༢༧བ༢ན། ཞོལ། ༢༩བ༢ན། -ནི སྐུ། ༢༩བ༣ན། བླ། ༣༤བ༤ན། +ནི
2 མ་ཕྱི། ༢༧བ༤ན། ཞོལ། ༢༩བ༤ན། སྤྱོད སྐུ། ༢༩བ༥ན། བླ། ༣༤བ༦ན། དཔྱོད
3 མ་ཕྱི། ༢༧བ༤ན། ཞོལ། ༢༩བ༤ན། སྤྱོད སྐུ། ༢༩བ༥ན། བླ། ༣༤བ༦ན། དཔྱོད

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

59

སེམས་ཀྱི་གཡོ་བ་ཙམ་ལྡོག་པ་ཡིན་གྱི་གཡོ་བའི་སྐྱོན་མི་ལྡོག་པ་ལ་བསམས་ནས་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཡོ་བའི་སྐྱོན་གང་སྙམ་ན། རང་འདོད་པའི་ཡུལ་ལ་སེམས་འཇོག་པ་ན་རང་དབང་མེད་པར་མི་འདོད་པའི་ཡུལ་ལ་སེམས་རྒྱུག་པའོ།།དང་པོ་ནས་ལྟ་ཐོག་ཏུ་སེམས་གནས་པ་ཙམ་ཞིག་བསྒོམ་པར་བྱེད་ན། དེ་ལས་ཏིང་ངེ་འཛིན་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་བྱུང་དུ་འགྲོ་སྲིད་ཀྱང༌། དེ་ཡང་ཞི་གནས་སྒོམ་བྱུང་དུ་སོང་བ་ཡིན་གྱི།

ལྷག་མཐོང་སྒོམ་བྱུང་དུ་སོང་བ་མིན་པས་ད་དུང་ལྷག་མཐོང་སྒོམ་བྱུང་བསྐྱེད་དགོས་པས་སོ།།དེའི་ཕྱིར་ཞི་གནས་དེ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་དཔྱད་སྒོམ་གྱིས་ལྷག་མཐོང་
སྒོམ་བྱུང་བསྐྱེད་དགོས་པས་སྔོན་དུ་ཞི་གནས་བསྒྲུབས་ནས་དེའི་འོག་ཏུ་ལྷག་མཐོང་བསྒྲུབ་པ་ལས་མི་འདའོ།།དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་བྱུང་བསྐྱེད་ནུས་ན། དེ་ཙམ་ཞིག་གོམས་པས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སྒོམ་བྱུང་བསྐྱེད་ནུས་སོ། ཞེས་ཀྱང་སྨྲ་མི་ནུས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་བཞིན་དུ་ཧ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གཞན་ཡང་མདོ་དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་དུ་ཞི་གནས་སྔོན་དུ་གྲུབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས། དཔྱད་སྒོམ་གྱི་ཤིན་སྦྱངས་གཉིས་འདྲེན་ནུས་སུ་ལྷག་མཐོང་བསྒོམ་པར་
གསུངས་པ་སོགས། གོ་རིམས་ངེས་ཅན་དུ་བཤད་པའི་གཞུང་དུ་མ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།དེ་ལྟར་འདོད་དུ་མི་རུང་ངོ་།།དེ་ལྟར་ཐེག་པ་གཞན་གྱི་ལུགས་
ལྟར་ན་ཡུལ་ཅན་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྒོམ་པའི་སྐབས་ཀྱི་དམིགས་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

60

བསལ་”མི་རྟོགས1

་པ་ལྷག་མཐོང་སྒོམ་བྱུང་སྔར་མ་སྐྱེད་པ་གསར་དུ་བསྐྱེད་པའི་
སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་ཞི་གནས་སྔོན་དུ་གྲུབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དཔྱད་སྒོམ་གྱི་ལྷག་

མཐོང་བསྒོམ་པ་ངེས་པ་ཡིན་ནོ།།
གལ་ཏེ་ཞི་གནས་འཇོག་སྒོམ་གྱི་”བསྒྲུབ་པ2

་ཡིན་དུ་ཆུག་ཀྱང་སྔོན་དུ་ཞི་
གནས་བསྒྲུབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱིས་ལྷག་མཐོང་སྒོམ་པའི་གོ་རིམས་ངེས་པ་དགོས་
པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་སྙམ་ན། འདི་ནི་རྟོགས་དཀའ་བས་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་ལག་པས་སྟ་རེ་བཟུང་ནས་ཤིང་སྡོང་གཅོད་པ་ན། ལག་པ་ཤིན་ཏུ་འདར་ན་སྟ་རེ་ཤིང་སྡོང་ལ་ཅི་ཙམ་བརྒྱབ་ཀྱང་ཤིང་སྡོང་གཅོད་མི་ནུས་པ་བཞིན་དུ། ཞི་གནས་སྔོན་དུ་མ་གྲུབ་ན་དཔྱོད་པའི་ཚེ་སེམས་གནས་ཆའི་རྩི་འབྱར་རྒྱུ་མེད་པས་ཅི་ཙམ་
དཔྱད་ཀྱང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་འཇོམས་པའི་སྟོབས་མི་འབྱུང་ངོ་།།སྟོབས་ལྡན་གྱི་

ལག་པ་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པས་རྣོ་བའི་སྟ་རེ་བཟུང་ནས་བཅད་ན་ཤིང་སྡོང་མྱུར་དུ་གཅོད་ནུས་པ་བཞིན་དུ། ཞི་གནས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པའི་ལག་པས་བཟུང་བའི་སེམས་ཀྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་མཚོན་རྣོན་ཐོགས་ཏེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱད་པ་གོམས་ན་མི་མཐུན་ཕྱོགས་འཇོམས་པའི་སྟོབས་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་རོ།།དེ་ལྟར་ཡང་བསྒོམ་རིམ་དང་པོའི་ལས། དེ་ལྟ་བས་ན་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ལག་གིས་སེམས་བཟུང་སྟེ། ཤིན་ཏུ་ཆ་ཕྲ་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མཚོན་གྱིས་གཟུགས་ལ་སོགས་ལ་སོགས་པ་ལ་ལོག་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ས་བོན་གྱི་ཟུག་རྔུ་སེམས་དེ་ལ་ཡོད་པ་

1 མ་ཕྱི། ༢༨ན༥ན། ཞོལ། ༣༠ན༦ན། མི་རྟོགས སྐུ། ༣༠བ༢ན། བླ། ༣༥བ༤ན། མ་གཏོགས
2 མ་ཕྱི། ༢༨ན༦ན། ཞོལ། ༣༠བ༡ན། -སྒྲུབ་པ་དང་ལྷག་མཐོང་དཔྱད་སྒོམ་གྱི་བསྒྲུབ་པ སྐུ། ༣༠བ༣ན། བླ། ༣༥བ༥ན། +སྒྲུབ་པ་དང་ལྷག་མཐོང་དཔྱད་སྒོམ་གྱི་སྒྲུབ་པ

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

61

བསལ་བར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ནས་རྩ་བ་ནས་ཕྱུང་བའི་ཤིང་དག་ས་ལ་མི་སྐྱེ་བ་བཞིན་དུ། རྩ་བ་མེད་པས་ན་ལོག་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སེམས་ཡང་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་རོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །
དེ་ཡང་ལན་ཉུང་ཤས་གཅིག་བརྒྱབ་པས་ཤིང་མི་ཆད་པ་བཞིན་དུ་ལན་དུ་མར་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མ་དཔྱད་ན་ལྷག་མཐོང་ནུས་པ་ཅན་མི་འགྲུབ་པས་ཡང་དང་ཡང་དུ་
དཔྱད་པར་བྱའོ།།ཡུལ་ལ་རྣམ་པ་དུ་མར་དཔྱོད་པའི་ཚེ་མི་དཔྱོད་པར་རྩེ་གཅིག་ཏུ་འཇོགས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་མེད་མོད་ཀྱང་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྩི་བརྟན་པོ་ཡོད་པས་
རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ངང་ནས་དཔྱོད་པ་སྙམ་བྱེད་པ་གཅིག་འོང་བ་ཤེས་པར་བྱའོ།།གནས་ཆ་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པའི་སེམས་རྒྱུད་ལ་གནས་པའི་རྩི་ནར་རེ་འཇུག་པས། དེའི་ངང་ནས་ཞེ་སྡང་དང་ཆགས་པ་སོགས་སྐྱེས་པ་ན་སྔར་ཞི་གནས་མ་གྲུབ་པའི་དུས་བཞིན་དུ་ཤུགས་དྲག་པ་དང་བར་མ་ཆད་པ་སོགས་སུ་མི་སྐྱེ་བར། ཤུགས་ཞན་པ་དང་རྒྱུན་ཅུང་ཟད་ཐུང་བ་སོགས་སུ་སྐྱེ་བ་མཐོང་ནས། འདི”ནི་1

་རྣམ་རྟོག་
འཕྲོ་བ་མིན་གྱི་ཡེ་ཤེས་འཕྲོ་བ་ཡིན་”ཞེས་པ་དང་། ཉོན་མོངས་ཡིན་ཡང་ལས་གསོག་པར་མི་ནུས་2

ཟེར་བ་དང༌། མཚམས་དེ་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་རྐྱེན་ལ་ཞུགས་
ཀྱང་འཁོར་བར་འཆིང་མི་ནུས་པས་ཉོན་མོངས་ལམ་དུ་བྱེད་པའི་དུས་ཡིན་ཟེར་བ་སོགས། སྡེ་སྣོད་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་གདམས་ངག་ཏུ་འཆར་བ་ལ་རྒྱབ་
ཀྱིས་ཕྱོགས་ཤིང་མང་དུ་ཐོས་པ་དང་མི་ལྡན་པས། ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒྲུབ་ཚུལ་ལ་གོ་བ་

1 མ་ཕྱི། ༢༩ན༡ན། ཞོལ། ༣༡ན༣ན། སྐུ། ༣༡ན༥ན། -ནི བླ། ༣༦བ༣ན། +ནི
2 མ་ཕྱི། ༢༩ན༢ན། ཞོལ། ༣༡ན༣ན། -ཞེས་པ་དང་། ཉོན་མོངས་ཡིན་ཡང་ལས་གསོག་པར་མི་ནུས་ སྐུ། ༣༡ན༥ན། བླ། ༣༦ན༣ན། +ཞེས་པ་དང་། ཉོན་མོངས་ཡིན་ཡང་ལས་གསོག་པར་མི་ནུས་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

62

ཤིན་ཏུ་ཆུང་བ་རྣམས་ལ་བྱུང་མོད་ཀྱང་སྔར་བཤད་པའི་ཞི་གནས་འདི་ནི་ཕྱི་རོལ་པ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ལ་བརྟེན་ནས་འདོད་ཉོན་སྤོང་བ་རྣམས་ཀྱིས་

ཀྱང་ཞི་གནས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷག་མཐོང་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པས་ཕྱི་ནང་དང་ཐེག་པ་
ཆེ་ཆུང་ཀུན་གྱི་ཐུན་མོང་བར་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གཞུང་ལུགས་གདམས་པར་འཆར་བའི་མན་ངག་མེད།།རིགས་ལམ་ཕྲ་མོ་བལྟ་བའི་མིག་དང་བྲལ།།ཐར་པའི་ལམ་དུ་འཇུག་པར་འདོད་པ་ཡང༌།།བླུན་པོ་ངལ་བ་ཙམ་ཞིག་འབྲས་བུར་ཟད།།ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒྲུབ་ཚུལ་མཁས་པར་མ་བྱས་ན། སྔོན་
གྱི་མངོན་པ་དུ་མ་ཡང་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཞི་
གནས་སྔོན་དུ་བསྒྲུབས་ནས་ལྷག་མཐོང་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་མ་ཤེས་པར་ཞི་གནས་གྲུབ་རྗེས་སུ་ལྷག་མཐོང་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དཔྱོད་པ་
མཚན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་ཐོག་མར་ངོས་འཛིན་
པ་བྱུང་སྣང་ངོ་།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྦྱོར་བའི་ནུས་པ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་དང༌། ཤེས་ནས་ཇི་ལྟར་སྒོམ་པའི་ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་ནི། ཐར་པ་ཆ་མཐུན་གྱི་དགེ་བ་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་དེས། ཐོག་མར་མཁྱེན་གསུམ་སྦྱོར་བའི་མཚན་གཞི་སྐབས་དང་པོ་
གསུམ་གྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དོན་བསྡུས་དྲུག་གི་སྐབས་ནས། མཚན་ཉིད་དེ་ཡི་སྦྱོར་བ་དང༌། ཞེས་བཤད་པ་ཡང་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་གནས་མཚན་གཞི་ལ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་སྦྱར་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་མི་རྟག་པ་དང་”དུཿ ཁ་པ་དང༌། བདག་མེད་པ་སོགས་སུ་རིག་པས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་ནས་

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

63

བསྒོམས་པས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའམ་དོན་སྤྱི་ཤར་བ་ཡིན་ཡང་རུང་ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་བསྒོམ་པར་བྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་ཡིན་ལ། གང་གིས་མཚོན་དེ་མཚན་ཉིད་དུ། ཞེས་སོགས་”ཀྱིས1
་སྐབས་

ནས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི་འདིས་མཚོན་པར་བྱེད་པས་ན་མཚན་ཉིད་ཅེས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་བྱེད་པ་དེ་ཡང་གཞུང་ཤེར་ཕྱིན་ལ་ཐོས་བསམ་བྱས་ནས་འབྲས་བུ་ཤེར་
ཕྱིན་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་རིགས་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་དེས་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྣལ་

འབྱོར་བསྒོམ་པ་དོན་དུ་གཉེར་བས། དེ་ཚད་མའི་ཡུལ་དུ་ལེགས་པར་མཚོན་པ་སྔོན་དུ་གཏོང་བ་ཡིན་ནོ།།
དེ་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རྟོགས་པའི་རིགས་མཐའ་དག་གིས་ཟིན་པའི་
ཕུང་པོ་མི་རྟག་པར་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཏིང་ངེ་
འཛིན་དེ་ཡང༌། གོམས་བྱའི་དོན་ལ་གོམས་པ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པར་འགྱུར་རུང་དུ་

ཚད་མས་གྲུབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཁྱད་པར་
ཅན་དང་ལྡན་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བ་ཡིན་པས། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་
དུ་སྤྱིར་མཚོན་པ་དང༌། དེའི་དབྱེ་བ་ཡ་གྱལ་མཁྱེན་གསུམ་སྦྱོར་བར་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འབྱུང་བ་དང༌། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་
ཏོ།།བསམ་མི་ཁྱབ་སོགས་དང་ལྡན་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱིས་ཉན་ཐོས་དང༌།

རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་བཅད་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྦྱོར་བ་འབའ་ཞིག་
ཏུ་མཚོན་པ་ནི། བསམ་མི་ཁྱབ་སོགས་ཁྱད་པར་གྱིས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་

1 མ་ཕྱི། ༢༩བ༣ན། ཞོལ། ༣༡བ༥ན། སྐུ། ༣༢ན༢ན། ཀྱིས བླ། ༣༧བ༡ན། ཀྱི

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

64

ཏོ།།སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཞེད་དོན་ཕུན་ཚོགས་སྐྱེ་བྱེད་དུ་མཚོན་པ་ནི། ཕན་དང་བདེ་
དང་སྐྱོབ་པ་དང་། ཞེས་སོགས་དང༌། ལས་སུ་སྒྲུབ་པ་ནི། ཉོན་མོངས་རྟགས་དང་མཚན་མ་དང༌། ཞེས་པ་ནས་བསྟན་ཏོ།།
གཉིས་པ་ལ་བཞི། སྒོམ་པའི་ཚུལ་དང༌། མཉམ་གཞག་དངོས་གཞིའི་སྦྱོར་བ་དང༌། སྦྱོར་བའི་ཕན་ཡོན་དང༌། བསལ་བྱ་སྐྱོན་ངོས་བཟུང་བའོ།།དང་པོ་ནི། དེ་ལ་སྐབས་འདིར་རྣམ་པ་བསྒོམ་པར་བཤད་པ་ནི། ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་དང༌། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་མཐའ་དག་གི་གཉེན་པོ་ཤེས་ནས་བསྒོམ་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ།།དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་གྱིས་དགོས་འབྲེལ་གྱི་བརྗོད་བྱ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་
བརྒལ་ལན་གྱི་སྐབས་སུ། གཞི་དང་གཉེན་པོ་དང་རྣམ་པ་མཐའ་དག་སྟོན་པར་
གསུངས་པ་ནི། འདིར། "གཞི་ཤེས་པ་ཡི་བྱེ་བྲག་རྣམས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་པ་
ཡིན་ནོ།།ཁ་ཅིག་རྣམ་པའི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་ཞེས་འཆད་པ་ནི་ཚིག་དོན་ལ་རྨོངས་པའི་བབ་ཅོལ་ཡིན་ཏེ། འཕགས་པ་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་སྡེས་གཉེན་པོའི་མཚན་ཉིད་དུ་མཛད་པའི་ཕྱིར་དང་། རྣམ་པའི་མཚན་ཉིད་ལ་སྦྱར་ན་སྐབས་དོན་བོར་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།དཔེར་ན། ཕུང་པོ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཆོས་ཅན། ཕུང་པོ་རྟག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་དེའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ཏེ། ཕུང་པོ་
མི་རྟག་པའི་རྣམ་པ་ཤར་ནས་དེ་ལ་གསར་དུ་མི་བསླུ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
“ཅེས1
་པ་ལྟ་བུའོ།།་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་སྒྲོ་འདོགས་གཅད་པར་བྱ་བའི་ ”ཕྱིར2

་གཞིར་བཟུང་ནས་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་རྣམ་པ་བསྒོམ་པ་ཡང་སྔར་

1 མ་ཕྱི། ༣༠ན༦ན། ཞོལ། ༣༢བ༢ན། ཅེས སྐུ། ༣༢བ༦ན། བླ། ༣༨བ༢ན། ཞེས
2 མ་ཕྱི། ༣༠བ༡ན། ཞོལ། ༣༢བ༣ན། སྐུ། ༣༢བ༦ན། +ཕྱིར བླ། ༣༨བ༢ན། -ཕྱིར

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

65

བཤད་པའི་ལོག་རྟོག་བཅུ་དྲུག་གི་གཉེན་པོར་བསྒོམ་པ་ཡིན་ནོ།།དེས་མཚོན་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་བའི་རྣམ་པ་ཤར་ནས་བསྒོམ་པ་
ཡང་བདེན་འཛིན་གྱི་གཉེན་པོར་བསྒོམ་པ་ཡིན་ནོ།།
དོན་བསྡུས་ན་སྔར་བཤད་པའི་ཞི་གནས་མཚན་ཉིད་པ་རྙེད་ནས་དེ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་ངང་ནས་ཕུང་པོ་མི་རྟག་པ་ལ་སོ་སོར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་
ཀྱིས་མཐའ་དག་པར་དཔྱད་པ་བྱས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ལུས་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་
པའི་བདེ་བ་འདྲེན་ནུས་པ་ན་ཕུང་པོ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ལྷག་མཐོང་རྙེད་པ་དང༌། ཞི་ལྷག་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བ་དང༌། དེའི་ཚེ་"གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བསྒོམ་པ་ཞེས་བྱའོ།།ཞི་གནས་ཅུང་ཟད་རྙེད་ནས་དཔྱད་སྒོམ་འབའ་ཞིག་བྱས་ན་ཞི་གནས་ཉམས་པར་འགྱུར་བས་དཔྱད་སྒོམ་དང་འཇོག་སྒོམ་ཆ་མཉམ་པར་བྱའོ།།འཇོག་སྒོམ་འབའ་ཞིག་བྱས་ནས་”སྤྱོད1

་སྙིང་མི་འདོད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་སྒྲིབ་གཉིས་འཇོམས་མི་ནུས་པས་”སྤྱོད2

་པ་ཡང་བྱའོ། །ཞི་གནས་སྟོབས་ལྡན་རྙེད་ཅིང་དཔྱད་སྒོམ་གྱི་

མཐུས་ཀྱང་ཤིན་སྦྱངས་འདྲེན་ནུས་པ་དེའི་ཚེ་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་དེས་ཀྱང་འདྲེན་པ་དེའི་ཚེ། ཞི་གནས་ཉམས་པར་ག་ལ་འགྱུར། དེ་བཞིན་དུ་སངས་
རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བཤད་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་རྟེན་འབྲེལ་སྤྲོས་པའི་
མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཏན་ཚིགས་བཞི་ལ་སོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར། སོ་སོར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྒྱས་པར་དཔྱད་པ་ལས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པའི་བདེ་བ་འདྲེན་ནུས་པ་

1 མ་ཕྱི། ༣༠བ༤ན། སྤྱོད ཞོལ། ༣༢བ༦ན། སྐུ། ༣༣ན༤ན། བླ། ༣༨བ༦ན། དཔྱོད
2 མ་ཕྱི། ༣༠བ༤ན། སྤྱོད ཞོལ། ༣༢བ༦ན། སྐུ། ༣༣ན༤ན། བླ། ༣༩ན༡ན། དཔྱོད

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

66

དེའི་ཚེ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྷག་མཐོང་དུ་འགྱུར་ཞིང༌། སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཐོབ་པ་དང༌། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པའི་སྦྱོར་བ་
བསྒོམ་པ་ཞེས་བྱའོ།།
དེ་ཡང་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་དང༌། སློབ་དཔོན་”སེངྒེ

1

་བཟང་པོ་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་
ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པར་བཞེད་ཅིང་ངེས་བཟུང་དུ་དགོས་པ་ནི་མིན་ཏེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པས་ཀྱང་ཐོབ་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།གྲུབ་པ་བརྙེས་པའི་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་དང༌། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཟླ་བ་གྲགས་པ་སོགས་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་ལ་ངེས་པར་སྟོང་ཉིད་ཕྲ་མོ་རྟོགས་དགོས་པར་བཞེད་དོ།།འདིར་ནི་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་གི་དབང་གི་བྱས་པས་སྤྱིར་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་སྒོམ་བྱུང་དུ་སོང་བ་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ཐོབ་མི་དགོས་ཀྱང་། ཚོགས་ལམ་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཆ་མཚུངས་པར་གོམས་པར་བྱས་ནས། ནམ་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གསར་དུ་ཐོབ་པ་དེའི་ཚེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྦྱོར་ལམ་ཐོབ་ཅེས་བྱའོ།།ཆོས་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་བློ་སྒོམ་བྱུང་དུ་གྱུར་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མེ་འབྱུང་བའི་སྔ་ལྟས་ཞེས་བྱའོ།།སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཐོས་བསམ་
གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དམིགས་པའི་ཚེ། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱི་གཉིས་སྣང་ཤིན་ཏུ་རགས་ཤིང་འབྲེལ་པ་མེད་པ་ལྟ་བུར་སྣང་ལ། སྒོམ་བྱུང་གིས་དམིགས་པའི་ཚེ།

1 མ་ཕྱི། ༣༡ན༢ན། ཞོལ། ༣༣ན༣ན། སེངྒེ སྐུ། ༣༣བ༡ན། བླ། ༣༩ན༤ན། སེང་གེ

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

67

གཉིས་སྣང་ཡོད་པ་ཐོག་མར་མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་ནུས་ཀྱང༌། གཉིས་སྣང་ཤིན་ཏུ་
ཕྲ་བ་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་ཏུ་འགྱུར་ལ་ཁད་པ་ལྟར་སྣང་བ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་དོན་སྤྱི་གསལ་བ་

ཞེས་བྱའོ།།སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་ཐོབ་པའི་ཚེ་གཉིས་སྣང་ཡོད་པ་མྱོང་སྟོབས་ཀྱི་ངེས་

མི་ནུས་པས་ཉན་ས་ལས། གཉིས་སྣང་ནུབ་པ་ལྟར་སྣང་གི་ནུབ་པ་ནི་མིན་ནོ།།ཞེས་བཤད་དོ།།
དེས་ན་བོད་སྔ་མ་ཁ་ཅིག་གིས། སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་

སྦྱོར་བ་ཚོགས་ལམ་ཆུང་དུ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་ལ་ཡོད་པར་བཟུང་ནས་སྦྱོར་བ་ཉི་ཤུའི་དབྱེ་བ་བྱེད་པ་ནི་ལམ་སྒྲུབ་ལ་མི་མཁས་པ་ཡིན་ནོ།།ཚོགས་ལམ་པས་ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོང་ཉིད་ལ་རེ་འགའ་དཔྱོད་ཅིང༌། རེས་འགའ་འཇོག་པ་དེའི་ཚེ། སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ལྷག་མཐོང་རྗེས་མཐུན་པ་ཡིན་ཀྱང༌། སྤྱིར་སྦྱོར་བ་ཞེས་
པའི་ཐ་སྙད་བྱ་ལ། “མི་རྟག་པ་དང་1

“དུཿ ཁ་སོགས་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པ་ལ་དམིགས་
པའི་ལྷག་མཐོང་དང་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་སྤོང་བའི་ཞི་རགས་ཀྱི་རྣམ་
པ་ཅན་གྱི་ལྷག་མཐོང་ངེས་པར་ཐོབ་པས་ཇི་སྙེད་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་སྦྱོར་བ་ཚོགས་ལམ་ཆུང་ངུ་ནས་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ།།ཚུལ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་རྫོགས་པའི་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་
བ་སྒོམ་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱའོ།།
ད་ནི་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བསྡུས་ནས་”བསྒོམ2

་པའི་བསྡུས་སྒོམ་གྱི་དོན་
བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་སློབ་དཔོན་སྔ་མ་གཞན་གྱི་ལུགས་བཀོད་ནས་འཐད་མི་

1 མ་ཕྱི། ༣༡བ༣ན། ཞོལ། ༣༣བ༥ན། སྐུ། ༣༤ན༣ན། -མི་རྟག་པ་དང་ བླ། ༤༠ན༢ན། +མི་རྟག་པ་དང་ 2 མ་ཕྱི། ༣༡བ༥ན། ཞོལ། ༣༤ན༡ན། བསྒོམ སྐུ། ༣༤ན༥ན། བླ། ༤༠ན༤ན། སྒོམ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

68

འཐད་དཔྱད་པ་དང༌། རང་གི་ལུགས་བཞག་པའོ།།དང་པོ་ནི། སྔོན་གྱི་དགེ་བའི་
བཤེས་གཉེན་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་གི་གསུང་ནས་མཁྱེན་གསུམ་བསྡུས་སྒོམ་གྱི་དོན་
ནི། "གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཉེར་བདུན་དང༌། ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་སོ་དྲུག་དང་བཅས་པའི་དྲུག་ཅུ་རྩ་གསུམ་དང༌། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་
ཐུན་མོང་བའི་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་དང༌། བར་ཆད་མེད་ལམ་བཞི་དང༌། སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་སྟེ་བདུན་ཅུ་རྩ་གཅིག་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་
རྣམ་པ་ཡིན་ལ། ལྷག་མ་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་དང་། རྣམ་ཐར་བརྒྱད་དང༌། མཐར་
གྱིས་གནས་པའི་སྙོམས་འཇུག་དགུ་དང༌། ཕར་ཕྱིན་བཅུ་དང༌། སྟོབས་བཅུ་དང༌།
མི་འཇིགས་པ་བཞི་དང༌། ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་དང༌། རང་བྱུང་གི་རྣམ་པ་དང༌། སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པའི་བར་བརྒྱ་དང་གཉིས་ཡོད་པ་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པའི་ཡུལ་ཅན་ཀུན་རྫོབ་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ།།
རྣམ་པ་དེ་དག་ཀྱང་སྦྱོར་ལམ་པའི་བསྒོམ་བྱ་དང༌། སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པའི་གཞི་དང་སྦྱོར་བ་ཉི་ཤུའི་དམིགས་རྣམ་གཉིས་སུ་བྱས་པའི་དམིགས་པ་ཡིན་ལ་དེ་དག་ཀྱང་རྣམ་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པའི་སྦྱོར་བས་བསྡུས་ནས་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེའི་དོན་ཡང་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་གསུམ་དུ་བསྡུས་ནས་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་"གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པའི་སྟོང་བདག་མེད་གཉིས་དང༌། ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པའི་སྟོང་བདག་མེད་གཉིས་དང༌། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་དང་ཐུན་མོང་བའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་ལྔ་པོ་ངོ་བོ་བདེན་གྲུབ་དང་བྲལ་བ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ལ། "གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པའི་འགོག་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

69

བཅུ་དགུ་དང༌། ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པའི་འགོག་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཉེར་གསུམ་སྟེ། དེ་གཉིས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་ཐུན་མོང་བའི་མཚན་མ་
མེད་པའི་རྣམ་པ་དང༌། བར་ཆད་མེད་ལམ་བཞིའི་ནང་གི་འགོག་ལམ་གྱི་བར་ཆད་

མེད་པའི་གཉིས་ཏེ་ཞེ་ལྔ་མཚན་མ་མེད་པ་དང༌། "གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པའི་”དུཿ ཁ་ལ་མི་རྟག་”དུཿ ཁ་གཉིས་དང༌། ཀུན་འབྱུང་གི་བཞི་དང༌། ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པའི་ཀུན་འབྱུང་གི་བརྒྱད་དང༌། “དུཿ ཁ་ཡི་མི་རྟག་གཉིས་ཏེ་བཅུ་དྲུག་དང༌། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་

རྣམ་པའི་བྱང་སེམས་དང་ཐུན་མོང་བའི་སྨོན་པ་མེད་པ་དང༌། བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་བཞིའི་ནང་གི་ཀུན་འབྱུང་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྟེ་བཅོ་བརྒྱད་སྨོན་པ་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་པས། རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་སོ་སོ་ལ་དྲུག་ཅུ་རྩ་བརྒྱད་དང༌། སྟོང་ཉིད་དང་སྨོན་མེད་ཐུན་མོང་པ་ལ། ལམ་ཤེས་ཀྱི་”དུཿ ཁའི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང༌། བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་བཞིའི་ནང་གི་”དུཿ ཁའི་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་གཉིས་ཡིན་ལ། རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་ཀའི་ཐུན་མོང་བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པའོ།།
དེ་དག་ཀྱང་ངོ་བོ་དང་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་བདེན་པར་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་གསུམ་དུ་བསྡུས་ནས་བསྒོམ་པ་དང༌། ཆོས་ཅན་གྱི་རྣམ་

པ་བརྒྱ་དང་བཅུ་གཉིས་པོ་ཡང་བཤད་པ་ལྟར་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་གསུམ་དུ་བསྡུས་ནས་བསྒོམ་པ་བསྡུས་སྒོམ་གྱི་དོན་ཡིན་པས་རྣམ་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་རྩ་
གསུམ་ནི། སྦྱོར་བ་ཉི་ཤུའི་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ།།དེ་ལ་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བ་སྟོང་པ་ཉིད་
ཀྱི་རྣམ་པ་ལྔ་པོ་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་”དུཿ ཁ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གཉིས་ཀྱི་ཕྱེད་ཕྱེད་དང་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་སུམ་ཆ་ལ་དམིགས་ནས་སྟོང་ཉིད་དུ་བསྒོམ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

70

པ་གནས་པ་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ་དང༌། མཚན་མ་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཞེ་ལྔ་དང༌། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པའི་སུམ་ཆ་ལ་དམིགས་པ་རྣལ་འབྱོར་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ་དང༌། སྨོན་པ་མེད་པའི་རྣམ་པ་བཅོ་བརྒྱད་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་”དུཿ ཁའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གཉིས་ཀྱི་ཕྱེད་ཕྱེད་དང༌། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པའི་སུམ་ཆ་ལ་དམིགས་
པས་སྨོན་པ་མེད་པ་ལ་དམིགས་པ་གཞིའི་ཆོས་ཉིད་ཟབ་པར་རྟོགས་པ་དང༌། ལམ་
གྱི་ཆོས་ཉིད་གཏིང་དཔག་དཀའ་བ་དང༌། རྣམ་པའི་ཆོས་ཉིད་ཚད་མེད་པ་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་བ་ལྔ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་གནས་སྐབས་བཅོ་ལྔར་དབྱེ་བས་སྦྱོར་བ་བསྡུའོ།།རྣམ་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་སྦྱོར་བའི་དམིགས་པ་ཡིན་པས། སློབ་དཔོན་ ”སེངྒེ

1

་བཟང་པོས་གཞི་ཤེས་ཀྱིས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་བསྡུས་པར་
བཤད་པ་འབྲེལ་མེད་དེ། "གཞི་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པ་"གཞི་ཤེས་སུ་བསྡུས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ཅིང༌། དེར་འདུས་པ་དགོས་ན་སྡུག་ཀུན་གྱི་དོན་རྣམ་བརྒྱད་ཀྱང་དེར་གཏོགས་"གཞི་ཤེས་ཀྱི་ནང་དུ་བསྡུ་དགོས་ན་དེ་མི་འདུས་པའི་
ཕྱིར་རོ།།འོན་ཏེ་འདི་དག་གི་ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་ལ་དམིགས་པའི་"གཞི་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་དངོས་སུ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ན། "གཞི་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པར་འགྱུར་ལ། དེ་འདོད་ན་སྐབས་ཀྱི་དོན་
དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། "གཞི་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་པ་སྟོན་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།
འོ་ན་"གཞི་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ལམ་མཐའ་དག་སྟོན་ན།

1 མ་ཕྱི། ༣༣ན༡ན། སེངྒེ ཞོལ། ༣༥ན༤ན། སྐུ། ༣༥བ༢ན། བླ། ༤༡བ༤ན། སེང་གེ

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

71

སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་སོགས་པའི་ལམ་ཡང་བསྟན་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན།
འདོད་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་གསུངས་པ་རྒྱལ་བའི་རང་ལུགས་པ་ཆེན་པོ་དག་གི་བཞེད་པ་ཡིན་ཀྱང༌། འཐད་མི་འཐད་ཅུང་ཟད་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། "གཞི་ཤེས་དང་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་མི་རྟག་པ་དང༌། “དུཿ ཁ་བའི་རྣམ་པ་སོགས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་བྱས་པ་དེ་
བདེན་སྟོང་ཡིན་པ་ལ་བསམས་པ་ཡིན་ན་ནི་ཀུན་རྫོབ་པའི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་གཉིས་པོ་ཡང་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་འགྱུར་བས། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་རྣམ་པ་སོ་སོར་འབྱེད་པ་མི་རིགས་ལ། འོན་ཏེ་དེ་དག་རྟོགས་ན་བདེན་སྟོང་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་འདོད་པའི་དོན་ཡིན་ན་ནི། ཤིན་ཏུ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་དང༌། མདོ་སྡེ་བ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་ཟག་བཅས་ཀྱི་

ཕུང་པོ་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། མི་རྟག་པ་དང་”དུཿ ཁ་སོགས་སུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།འདོད་ན། དབུ་མ་བར་ཐལ་བ་དང༌། དབུ་མ་པས་དེ་དག་གི་ངོར་བདེན་སྟོང་རྟགས་ཀྱི་སྒྲུབ་མི་དགོས་པར་འགྱུར་རོ།།གལ་ཏེ་རྣམ་པ་དེ་དག་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པའི་རྣམ་པར་འདོད་པའི་དོན་ཡིན་ན་ཡང་”རྟག་པ1

་དེ་ཉིད་དུ་
འགྱུར་ཏེ། ཕུང་པོ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་རེ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང༌། ཕུང་པོ་
གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཁས་ལེན་དགོས་པས་སོ།།ཁྱད་པར་རྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་”སེངྒེ

2

་བཟང་པོ་ལ་དགག་པ་མཛད་ཚུལ་དེ་ནི་
རྣམ་པར་མི་”འོང3

་སྟེ། རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་སྦྱོར་བའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་རྣམ་པར་

1 མ་ཕྱི། ༣༣བ༢ན། ཞོལ། ༣༥བ༤ན། རྟག་པ སྐུ། ༣༦ན༣ན། རྟགས བླ། ༤༢ན༦ན། བརྟག་པ
2 མ་ཕྱི། ༣༣བ༣ན། སེངྒེ ཞོལ། ༣༥བ༥ན། སྐུ། ༣༦ན༤ན། བླ། ༤༢བ༡ན། སེང་གེ
3 མ་ཕྱི། ༣༣བ༣ན། ཞོལ། ༣༥བ༥ན། སྐུ། ༣༦ན༤ན། འོང བླ། ༤༢བ༡ན། འོས

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

72

བྱས་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་མི་སྒོམ་ན་ནི། སྐབས་གསུམ་པར་བཤད་པའི་ "གཞི་ཤེས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་འདའ་བར་བཤད་པ་དང་འགལ་ཞིང༌། རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ་ལམ་གསུམ་ག་རྫོགས་པར་སྒོམ་དགོས་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལ། སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་མཁྱེན་གསུམ་
གྱི་རྣམ་པ་སོ་སོར་བཤད་པ་མཐར་གྱིས་པའི་སྦྱོར་བས་རིམ་གྱིས་བསྒོམ་པར་
བཤད་པ་ཡང་བཞག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ།
འོན་ཏེ་"གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཉེར་བདུན་སྦྱོར་བའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་རྣམ་པར་

བྱས་ནས་བསྒོམ་ན་ནི། དེའི་སྒོམ་ཚུལ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བའི་སྐབས་འདི་ཉིད་དུ་དངོས་སུ་བསྟན་རིགས་ཀྱི། སྐབས་གཞན་དུ་མ་བསྟན་པས། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་ལ་
བློ་རྩེ་གཏད་རྒྱུ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུརོ།།དེ་ཁྱེད་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་"གཞི་ཤེས་གཞན་ལུགས་སུ་གཟུགས་བརྙན་གྱི་ཚུལ་དུ་བསྐྱེད་པ་ཡང་
བཞག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་བསྒོམ་པ་ཡང་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་བསྐྱེད་པར་སྒྲོ་འདོགས་གཅད་པར་བྱ་བའི་གཞིར་བྱས་ནས་”བསྒོམ1

་པ་ལ་དེ་དག་
སྒོམ་པའི་དོན་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་སོགས་ཉེས་པ་དུ་མའི་འབྱུང་ཁུངས་སུ་རྟོགས་པས། "གཞི་ཤེས་ཀྱིས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་བསྡུས་པར་བཞེད་པའི་
སྡུད་བྱེད་"གཞི་ཤེས་ཀྱང༌། ཁྱེད་ལྟར་ན་བསྒོམ་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་
ཁས་བླངས་ན་མཛེས་ཀྱི། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་འཁྲུལ་པ་དང་བྲལ་བའི་སློབ་དཔོན་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ལ་དགག་པ་བྱེད་པར་མི་རིགས་སོ།།འདི་

1 མ་ཕྱི། ༣༤ན༡ན། ཞོལ། ༣༦ན༤ན། སྐུ། ༣༦བ༣ན། བསྒོམ བླ། ༤༢བ༦ན། སྒོམ

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

73

ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་སྟེ་མ་སྤྲོས་སོ།།
གཉིས་པ་ནི། མཐར་གྱིས་པའི་མཚམས་སྦྱར་དུ། སོ་སོ་བ་དང་བསྡུས་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་དོན་རྣམས་ཞེས་པ་དང༌། དོན་བསྡུས་དྲུག་གི་སྐབས་སུ་སོ་སོ་བ་དང་མཐའ་དག་ཏུ་རྣམ་པར་སྒོམ་པའི་ཞེས་པ་དང༌། ཉི་ཁྲི་སྣང་བ་དང༌། འགྲེལ་ཆེན་དུ་མཁྱེན་པ་གསུམ་དང༌། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བའི་གཞུང་གི་བརྗོད་བྱའི་ཁྱད་པར་འབྱེད་པའི་སྐབས་སུ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་ནི་རྣམ་པ་སོ་སོར་ངེས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ལ། རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་ནི། རྣམ་པ་མ་ལུས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ནོ། ཞེས་བཤད་པ་དང༌། འདིར་མཚམས་སྦྱར་དུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དང༌། ལམ་དང༌། "གཞི་ཤེས་པ་བསྡུ་བའི་སྒོ་ནས་མཁྱེན་གསུམ་བསྒོམ་པར་བཤད་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་པས་བསྡུས་སྒོམ་གྱི་དོན་ནི། མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་

ཐམས་ཅད་དམིགས་པར་བྱས་ནས་དེ་བདེན་པའི་སྐྱེ་མེད་དུ་བསྡུས་ནས་”བསྒོམ1

་

པ་ནི་སྙིང་པོའི་དོན་སྒོམ་པའི་མཉམ་གཞག་གི་གཙོ་བོ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཟད་པས་དེ་ཙམ་གྱིས་བསྡུས་སྒོམ་གྱི་དོན་རྫོགས་པ་མིན་ཏེ། དེ་ནི་མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་

བརྒྱ་དང་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་པོ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་གྱི་གང་ཟག་དེའི་ཉམས་སུ་བླང་བྱར་མ་ཚང་བ་མེད་པར་བསྡུས་ནས་སྦྱོར་བའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་རྣམ་

པ་ཤར་ནས་སྒོམ་པའི་ཚུལ་ལོ། །དེ་ལྟར་ཉམས་སུ་བླངས་པས་སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་མཁྱེན་གསུམ་རྣམ་པ་སོ་སོར་བཤད་པ་ཡང་བརྗོད་བྱ་མི་འདྲ་བ་ཙམ་མ་གཏོགས་

1 མ་ཕྱི། ༣༤ན༦ན། ཞོལ། ༣༦བ༣ན། བསྒོམ སྐུ། ༣༧ན༢ན། བླ། ༤༣ན༦ན། སྒོམ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

74

དོན་”ནི1

་དེ་དག་ཀྱང་”བསྒོམ2

་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།།
རྣམ་པ་མ་ལུས་པ་བསྡུས་ནས་སྒོམ་པའི་དགོས་པ་ནི། གོམས་པ་དབང་བསྒྱུར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ།།རྣམ་པ་ཕྱོགས་རེ་ཙམ་ལས་མ་སྒོམ་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚོགས་ལམ་ཡང་རྫོགས་པར་བསྐྱེད་པར་མི་ནུས་ན་སྦྱོར་ལམ་རྫོགས་པར་ལྟ་ཅི་སྨོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།མཁྱེན་གསུམ་སྒོམ་ཚུལ་ལེགས་པར་ཤེས་ནས་ནི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་གོང་མ་སྐྱེ་ཚུལ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་འཇོམས་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ཙམ་གྱིས་

ཀྱང་རྟོགས་ནུས་པས་བཟོད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་མ་གཏོགས་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་
ནས་བཟུང་སྟེ། མཁྱེན་གསུམ་གྱིས་སྙད་ཡང་དང་ཡང་དུ་མ་སྨོས་སོ།།
སྐབས་འདིར་སྔ་མ་ཁ་ཅིག་གིས༌། དོན་རྣམ་དང་ཤེས་རྣམ་གཉིས་”བསྒོམ3

་བྱ་

གང་ཡིན་མི་མཐུན་པར་བརྩད་པ་ལ་ནི་སྙིང་པོ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། ཕུང་པོ་མི་རྟག་པར་སྒོམ་འདོད་པ་དེས་ཀྱང་དེར་གཏོགས་ཀྱི་བློ་གོམས་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་ཁྱད་
པར་དུ་བྱེད་དགོས་ལ། ཅིག་ཤོས་དེས་ཀྱང་ཕུང་པོ་མི་རྟག་པར་”བསྒོམ4

་པར་ཁས་

ལེན་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་”བསྒོམ5

་པ་ཡང་ལེན་མི་ནུས་
པར་མི་འགྱུར་རོ།།མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བས་ཞེན་ཡུལ་ལ་གསལ་
སྣང་གཙོ་བོར་འདོན་དགོས་པ་ཡང་ཡོད་ལ། དེ་མི་དགོས་པར་བློའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་

འགྱུར་བ་ཤུགས་དྲག་བསྐྱེད་དགོས་པ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

1 མ་ཕྱི། ༣༤བ༢ན། ཞོལ། ༣༦བ༥ན། སྐུ། ༣༧ན༤ན། ནི བླ། ༤༣བ༢ན། གྱི
2 མ་ཕྱི། ༣༤བ༢ན། ཞོལ། ༣༦བ༥ན། བསྒོམ སྐུ། ༣༧ན༤ན། བླ། ༤༣བ༢ན། སྒོམ
3 མ་ཕྱི། ༣༤བ༤ན། ཞོལ། ༣༧ན༡ན། སྐུ། ༣༧བ༡ན། བསྒོམ བླ། ༤༣བ༥ན། སྒོམ
4 མ་ཕྱི། ༣༤བ༥ན། ཞོལ། ༣༧ན༢ན། བསྒོམ སྐུ། ༣༧བ༢ན། བླ། ༤༣བ༦ན། སྒོམ
5 མ་ཕྱི། ༣༤བ༦ན། ཞོལ། ༣༧ན༣ན། བསྒོམ སྐུ། ༣༧བ༢ན། བླ། ༤༤ན༡ན། སྒོམ

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

75

དོན་དེ་དག་མ་རྟོགས་ཤིང་གཞུང་ལུགས་ཆེ་བ་ལ་རྒྱབ་ཀྱི་ཕྱོགས་པ་དག་ཀུ་
”སུ1

་ལུའི་འཇོག་སྒོམ་དང༌། མཁས་པ་པཎྜི་ཏའི་དཔྱད་སྒོམ་ཞེས་གང་ཟག་གི་སྒོ་
ནས་རིགས་སོ་སོར་འབྱེད་པ་ནི་ལོག་པར་རྟོག་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་ཡོན་ཏན་སེམས་པ་དང༌། དལ་འབྱོར་རྙེད་དཀའ་དོན་ཆེ་དང༌། འཆི་བ་མི་རྟག་པ་དང༌། ལས་འབྲས་སེམས་པ་དང༌། འཁོར་བ་སྤྱི་བྱེ་བྲག་གི་ཉེས་
དམིགས་སེམས་པ་དང༌། བྱམས་སྙིང་རྗེ་”བསྒོམ2

་པ་སོགས་ཕལ་ཆེར་སོ་སོར་རྟོག་
པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དཔྱད་ནས་བློའི་འགྱུར་བ་ཤུགས་དྲག་པོར་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་
ཡིན་གྱི། རང་ཉིད་མྱུར་དུ་འཆི་བ་དང༌། སེམས་ཅན་”དུཿ ཁ་དང་བྲལ་བ་སོགས་ལ་གསལ་སྣང་བསྐྱེད་པ་ལ་དགོས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཚུལ་འདི་ནི་ལེགས་པར་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པའི་རྟགས་སུ་གཞུང་ལུགས་ལ་སྦྱངས་པ་རྣམས་ཀྱང་སྒྲུབ་པ་བྱེད་འདོད་སྐྱེས་པའི་ཚེ། མདོ་རྒྱུད་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་རྣམས་མཆིལ་མའི་ཐལ་བ་བཞིན་དུ་དོར་བར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ།།དོན་འདི་ལ་གཞན་གྱིས་

བཀྲི་བར་མི་ནུས་པའི་ངེས་པ་བསྐྱེད་པར་བྱའོ།།
མེད་པའི་རྣམ་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་བདེན་པ་དང་པོ་
གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་དང༌། ལམ་བདེན་ལ་ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་གཉེན་པོ་བཞི་དང༌།
ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱིས་བསྡུས་པ་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་ཞེན་པའི་གཉེན་པོར་གཟུང་
འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་རྟོགས་པ་དང༌། དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་སྐྱེས་
མ་འགགས། གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་རང་བཞིན་གྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་རྟོགས་པ་

1 མ་ཕྱི། ༣༥ན༡ན། ཞོལ། ༣༧ན༤ན། སྐུ། ༣༧བ༣ན། སུ བླ། ༤༤ན༢ན། ས
2 མ་ཕྱི། ༣༥ན༢ན། ཞོལ། ༣༧ན༥ན། བསྒོམ སྐུ། ༣༧བ༥ན། བླ། ༤༤ན༤ན། སྒོམ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

76

སྤྱིའི་གཉེན་པོ་ལྔ་དང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དམིགས་རྟེན་དུ་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆགས་སོགས་ཀྱི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པར་རྟོགས་པ་སོགས་སོ་སོའི་གཉེན་པོ་དྲུག་སྟེ། "གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཉེར་བདུན་ཡང་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་སོ་སོར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དཔྱད་ཅིང་བསྒོམ་པར་བྱའོ།།འདི་
ལྟར་བཤད་པ་ནི་སློབ་དཔོན་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་པ་
དེ་དང་མཐུན་པར་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པ་དང༌། སློབ་དཔོན་
ལེགས་ལྡན་འབྱེད་དང༌། སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་སོགས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཞལ་
གྱིས་བཞེས་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ལྟར་འཆད་ན་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ལ་བཤད་པར་མི་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟ་ན་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་ལོག་ཤེས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།
ཉན་ཐོས་དང་རང་རྒྱལ་ལ་བདག་མེད་གཉིས་ཕྲ་བ་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་འདོད་པ་ལྟར་ན་ནི། གཟུང་བྱ་དོན་གཞན་བདག་མེད་དུ་དེ་དག་གིས་རྟོགས་པ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཀྱང་”བསྒོམ1

་པ་ལ་བཤད་པར་བྱ་ལ། བདག་མེད་ཕྲ་མོ་རྟོག་པ་མེད་
པར་འདོད་པ་ལྟར་ན་ནི། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་དང་རྒ་ཤི་མ་རིག་པའི་འཁྲུལ་
སྣང་དུ་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་དང་མཐུན་པར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ཡང་ཡོད་པར་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། འདིར་བཤད་པའི་"གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་རྣམས་ཀྱང་ངེས་པར་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
འདིར་བསྟན་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་འདི་དག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཤེས་

1 མ་ཕྱི། ༣༥བ༤ན། ཞོལ། ༣༨ན༡ན། སྐུ། ༣༨བ༡ན། བསྒོམ བླ། ༤༥ན༢ན། སྒོམ

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

77

མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་འདའ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་པས། མཐོང་ལམ་བསྐྱེད་པའི་རྗེས་སུ་གོམས་པ་ལྷུར་ལེན་མི་བྱེད་ཀྱང་གཟུང་རྟོག་གི་གཉེན་པོའི་སྒོམ་ལམ་བཤད་པ་ནི། མཐོང་ལམ་གྱི་རིགས་འདྲ་ས་གཉིས་པ་ཐོབ་ནས་ཀྱང་མ་ཉམས་པར་ཡོད་པའོ། །འདི་དག་རང་རྒྱལ་འབའ་ཞིག་ལ་སྦྱོར་བ་ནི། ལམ་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་མ་ཆགས་

པའོ།།ཉན་རང་གཉིས་ལ་བདག་མེད་གཉིས་ཕྲ་མོ་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་བཞེད་པའི་ལུགས་ལྟར་ན། ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་འདའ་བར་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་ནི། དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པ་དང༌། རིག་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པར། མི་རྟག་སོགས་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་”བསྒོམ1

་པ་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་ཀྱི་ལམ་དུ་བཤད་པ་ལྟར་འདོད་པར་བྱའོ། །སྔར་
བཤད་པ་བཞིན། རྒྱུ་དང་ལམ་དང་”དུཿ ཁ་དང༌། ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་རྣམས་ཀྱང་ཕལ་ཆེར་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་སྦྱོར་བས་བསྒོམ་
པར་བྱ་ཞིང་གློ་བུར་དྲི་བྲལ་གྱི་འགོག་བདེན་ནི་ལམ་”སྒོམ2

་པའི་ཕན་ཡོན་ལས་དང་
པོ་པས་སྨོན་ལམ་གྱི་ཡུལ་དུ་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། མི་རྟག་པ་དང་བདག་མེད་སོགས་
”བསྒོམ3

་པ་ལྟར་བྱ་མི་དགོས་སོ།།
དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ནས་”བཟུངས4

་ཏེ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ལྟར་བྱང་

ཕྱོགས་སོ་བདུན་དང༌། རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་སོགས་ཀྱིས་རྟོགས་པའི་རིགས་རྣམས་

1 མ་ཕྱི། ༣༦ན༢ན། ཞོལ། ༣༨ན༥ན། སྐུ། ༣༨བ༦ན། བསྒོམ བླ། ༤༥བ༡ན། གི་སྒོམ
2 མ་ཕྱི། ༣༦ན༣ན། ཞོལ། ༣༨ན༦ན། སྐུ། ༣༩ན༡ན། སྒོམ བླ། ༤༥བ༢ན། བསྒོམས
3 མ་ཕྱི། ༣༦ན༣ན། ཞོལ། ༣༨ན༦ན། སྐུ། ༣༩ན༡ན། བསྒོམ བླ། ༤༥བ༣ན། སྒོམ
4 མ་ཕྱི། ༣༦ན༤ན། ཞོལ། ༣༨བ༡ན། བཟུངས སྐུ། ༣༩ན༢ན། བླ། ༤༥བ༣ན། བཟུང

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

78

ད་ལྟ་ཉིད་ནས་ཀྱང་དམིགས་རྣམ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་ནས་བསྒོམ་པར་བྱ་ཞིང༌། ས་མཐོན་པོའི་སྐབས་སུ་སྐྱེས་པའི་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་རྣམས་ནི་ནམ་ཞིག་ཐོབ་ན་སྙམ་དུ་སྨོན་པས་ཡུལ་དུ་བྱས་ཤིང་དེའི་རྒྱུར་ཚོགས་གསོག་པ་དང་སྒྲིབ་པ་སྦྱོང་བ་
ལ་འབད་པར་བྱའོ།།འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་”བསྒོམ1

་པར་བྱ་སྟེ། ལུས་མི་གཙང་བ་ལ་གཙང་བར་འཛིན་པའི་གཉེན་པོར་ལུས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་”བསྒོམ2

་པར་བྱ་སྟེ། དེ་
ཡང་རང་གི་ལུས་འདི་མི་གཙང་བའི་”ལུས3

་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་གི་རང་བཞིན། ཉོན་
མོངས་སྐྱེ་བ་དང་གནས་དང༌། འཕེལ་བའི་གནས་ངན་ལེན་གྱི་“དུཿ ཁ་ཡི་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་མི་གཙང་བའི་རང་བཞིན་དུ་ཡིད་ལ་བྱས་ནས་”དུཿ ཁ་ལ་བྲལ་འདོད་ཀྱི་བློ་
བསྐྱེད་པར་བྱའོ།།
དེ་ནས་ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་བཏང་སྙོམས་གསུམ་འདུ་བྱེད་”དུཿ ཁའི་རང་བཞིན་
གྱིས་བདེ་བར་གཟུང་ནས། ཚོར་བ་བདེ་བ་ལ་མི་འབྲལ་བར་སྲེད། ཚོར་བ་”དུཿ ཁ་ལ་འབྲལ་བར་སྲེད། ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་ལ་ཐོབ་བྱར་བཟུང་ནས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་
སྲེད་ཅིང༌། སྲེད་པས་ལས་བསགས་ནས་འཁོར་བར་འཁོར་ཞིང་སྡུག་བསྔལ་སྣ་ཚོགས་བསྐྱེད་པས། “ཟོག4

་བཅས་ཀྱི་ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རང་བཞིན་འབའ་
ཞིག་ཏུ་བསམས་ནས་ཀུན་འབྱུང་ལ་སྤོང་འདོད་བསྐྱེད་པར་བྱའོ།།སེམས་རྟག་པར་

1 མ་ཕྱི། ༣༦ན༦ན། ཞོལ། ༣༨བ༣ན། སྐུ། ༣༩ན༤ན། བསྒོམ བླ། ༤༥བ༥ན། སྒོམ
2 མ་ཕྱི། ༣༦ན༦ན། ཞོལ། ༣༨བ༣ན། སྐུ། ༣༩ན༤ན། བསྒོམ བླ། ༤༥བ༥ན། སྒོམ
3 མ་ཕྱི། ༣༦ན༦ན། ཞོལ། ༣༨བ༣ན། ལུས སྐུ། ༣༩ན༤ན། བླ། ༤༥བ༦ན། རྫས
4 མ་ཕྱི། ༣༦བ༢ན། ཟོག ཞོལ། ༣༨བ༥ན། སྐུ། ༣༩བ༡ན། བླ། ༤༦ན༣ན། ཟག

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

79

འཛིན་པའི་གཉེན་པོར་སེམས་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ཞིང་སྐྱེ་འགག་བྱེད་པས་སེམས་མི་རྟག་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་ཞིང༌། བདག་མེད་ལ་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་གཉེན་པོར། ཕུང་པོ་ཆོས་ཙམ་ལ་གང་ཟག་ཏུ་བཏགས་པ་དེ་ཉིད་ཆགས་སོགས་ཀྱི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང༌། དད་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་བྱང་བར་”སྐྱེད་རིག་ཤིང་བཏགས་པ་ཙམ་
དུ་1

ཤེས་པར་བྱས་ལ་འགོག་པ་”སྔོན2

་དུ་བྱ་རྒྱུ་དང༌། ལམ་བསྟེན་བྱར་ཡིད་ལ་
བྱའོ།།དེས་ན་ཆགས་སོགས་མི་སྐྱེ་བ་སྔར་སྐྱེས་པ་རྣམས་རིགས་འདྲ་མི་འབྱུང་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྤོང་ཞིང༌། སྔ་མ་སྐྱེས་པ་མི་སྐྱེད་པ་དང༌། དགེ་བའི་ཆོས་སྔར་སྐྱེས་པ་
རྣམས་མི་ཉམས་ཤིང་འཕེལ་བ་དང་། མ་སྐྱེས་པ་རྣམས་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་འདུན་པ་བསྐྱེད་པ་དང༌། འབད་པ་དང༌། བརྩོད་འགྲུས་བརྩམ་པར་བྱའོ།།
དེ་ལྟར་བརྩོན་འགྲུས་བརྩམས་པས་སེམས་ལས་རུང་གི་ཏིང་ངེ་འཛིན་རྙེད་པར་འགྱུར་བས། ཉེས་པ་ལྔའི་གཉེན་པོར་སྤོང་བའི་འདུ་བྱེད་བརྒྱད་བསྟེན་ནས་ཏིང་ངེ་འཛིན་”སྒྲུབ3

་པར་བྱའོ།།དེ་ཡང་དད་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་འདུན་པ་དྲག་པོས་
སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་རྙེད་པ་དང༌། ཡང་དག་པར་སྤོང་བའི་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པ་དང༌། ཞི་གནས་དང༌། རབ་ཏུ་འཛིན་པ་དང༌། བཏང་སྙོམས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་
དང༌། བདག་གི་རྒྱུད་ལ་མི་དགེ་བ་ཕྲ་བ་དང༌། རགས་པ་ཇི་ལྟར་རྒྱུ་སྙམ་དུ་ཡིད་ལ་བྱས་པས་སེམས་རྩེ་གཅིག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལས་ཇི་ལྟར་བསྟན་

1 མ་ཕྱི། ༣༦བ༤ན། ཞོལ། ༣༩ན༡ན། -སྐྱེད་རིག་ཤིང་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ སྐུ། ༣༩བ༢ན། +སྐྱེད་རིག་ཤིང་
བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ བླ། ༤༦ན༥ན། -སྐྱེད་རིག་ཤིང་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་
2 མ་ཕྱི། ༣༦བ༤ན། ཞོལ། ༣༩ན༡ན། སྔོན སྐུ། ༣༩བ༣ན། བླ། ༤༦ན༥ན། མངོན
3 ༣༦བ༦ན། ཞོལ། ༣༩ན༣ན། སྒྲུབ སྐུ། ༣༩བ༥ན། བླ། ༤༦བ༡ན། བསྒྲུབ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

80

པ་ལྟར་བཙལ་བར་བྱའོ། །
དེས་ན་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ལ་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང༌། སྤོང་བར་བྱ་བ་དང༌། མངོན་དུ་བྱ་བ་དང༌། བསྟེན་པར་བྱ་བར་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་བསྒོམ་པ་དང༌། འདོར་ལེན་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པ་དང༌། དེ་དག་གི་དམིགས་རྣམས་མི་བརྗེད་པའི་དྲན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང༌། སེམས་རྩེ་གཅིག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང༌། དེ་དག་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་གོམས་པར་བྱེད་པས་བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལ་དབང་བྱེད་པ་པོ་དབང་པོ་དང༌། དེ་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་སྟོབས་རྣམས་འབྱུང་སྟེ། དབང་པོ་དང་སྟོབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི་དད་པ་སོགས་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཚེ་ན། དང་
པོའི་སྐབས་སུ་མ་དད་པ་སོགས་མི་འབྱུང་ཡང༌། རྗེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་མང་དུ་

འབྱུང་ལ། སྟོབས་ཐོབ་ནས་ནི་རྗེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་ཅུང་ཟད་ཙམ་ལས་མི་
འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ།།ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གིས་བསྡུས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་

ལག་བདུན་བསྒོམ་པར་བྱ་སྟེ། ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་དང༌། བརྩོན་འགྲུས་དང་དགའ་བ་གསུམ་ལྷག་མཐོང་གི་ཕྱོགས་དང༌། ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་དང༌། ཏིང་ངེ་འཛིན་དང༌། བཏང་སྙོམས་རྣམས་ཞི་གནས་ཀྱི་ཕྱོགས་དང༌། དྲན་པ་ནི་གཉིས་ཀའི་ཕྱོགས་
སོ།།དེ་ལ་སྐབས་འདིར་བྱང་ཆུབ་ནི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་བྱ་ལ། དེ་ཡང་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་གནས་ལུགས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་
མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པ་ནས་
བཟུང་ལ། དེ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ་ལས་དང་པོ་པས་ཀྱང་ཡན་ལག་བདུན་བསྒོམ་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་རང་བཞིན་

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

81

གྱི་ཡན་ལག་ཡིན་ལ། འཁོར་དང་བཅས་པ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་བོ།།དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་བཤད་པ་ལྟར་བསྒོམ་པར་བྱའོ།།དེ་དག་གི་དམིགས་རྣམ་མི་བརྗེད་པའི་དྲན་པ་ནི་བདག་པོའི་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པ་གནས་ཀྱི་ལན་ལག་གོ །དོན་
དེ་དག་ཁོང་དུ་ཆུད་ནས་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་ཆེད་དུ་འབད་པའི་བརྩོན་འགྲུས་ནི་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཡན་ལག་དང༌། དགའ་བ་ནི་ལུས་སེམས་ལ་ཕན་འདོགས་པས་ཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་གོ །
གསུམ་པ་ནི། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་སྟེ། ལུས་སེམས་ལས་སུ་མི་རུང་བའི་གཉེན་པོ། ལུས་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པའི་བདེ་བ་ནི།
བྱིང་རྒོད་ལ་སོགས་པའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་གཞི་དང༌། ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་གནས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཏེ། སེམས་མཉམ་པར་བཞག་པ་ལས་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པ་རྟོགས་པའི་ལྷག་མཐོང་འབྱུང་བས་སོ།།བྱིང་རྒོད་ཀྱི་གཉེན་པོ་སོགས་
རྩོལ་བས་བསྟེན་མི་དགོས་པར་རྩོལ་མེད་དུ་འཇོག་པའི་བཏང་སྙོམས་ནི་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཏེ། འདི་དག་ཀྱང་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ལ་མཁས་པར་བྱས་ནས་དེའི་ནང་དུ་མ་འདུས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ།།བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་ཡན་ལག་བདུན་མཐོང་ལམ་ཐོབ་ནས་འབྱུང་ཡང༌། དེའི་དམིགས་རྣམ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱས་ནས་ད་ལྟ་ཉིད་ནས་བསྒོམ་པར་བྱ་སྟེ། ལམ་མཐོན་པོའི་སྐབས་”ཀྱི་

1

ཡིན་པས་སྙམ་ནས་ཡིད་ལ་མ་བྱས་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚོགས་ལམ་
རྫོགས་པར་སྐྱེ་མི་སྲིད་པས་སོ།།

1 མ་ཕྱི། ༣༧བ༦ན། ཞོལ། ༤༠ན༤ན། -ཀྱི་ སྐུ། ༤༠བ༦ན། +ཀྱི་ བླ། ༤༧བ༣ན། -ཀྱི

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

82

འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིགས་རྣམས་ཀྱང་བསྒོམ་པར་བྱ་ལ། དེ་དག་ཀྱང་བསླབ་པ་གསུམ་དུ་འདུས་ཏེ། ཡང་དག་པའི་ངག་དང༌། ལས་ཀྱི་མཐའ་དང༌། འཚོ་བ་རྣམས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་

པ་དང༌། ཡང་དག་པའི་དྲན་པ་དང༌། ཏིང་ངེ་འཛིན་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པ་དང༌། ཡང་

དག་པའི་ལྟ་བ་དང༌། རྟོག་པ་དང༌། རྩོལ་བ་རྣམས་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པའོ།།ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཤེས་རབ་ཡིན་ཀྱང༌། ལས་དང་པོ་བས་དེ་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བདག་མེད་པ་རྣམ་པ་གཉིས་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་བཙལ་བར་བྱའོ།།དེ་ནི་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ནས་ཡོངས་སུ་གཅོད་པར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་དང༌། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྟོགས་པས་ཀུན་ནས་བསླང་ནས་ཚིག་གིས་གཞན་ལ་གོ་བར་བྱེད་པས་གོ་བར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་དང༌། གཞན་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་དང༌། གསུམ་སྟེ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་གཞན་ལ་སྟོན་པ་དང༌། “འཕེལ1

་བའི་

གཏམ་རྣམ་པར་ངེས་པས་ངག་གིས་ཤེས་རབ་རྣམ་དག་ཏུ་ཡིད་ཆེད་པར་བྱེད་པ་དང༌། ངལ་ཞིང་དུབ་པའི་མཐའ་དང༌། འདོད་པ་བསོད་ཉམས་ཀྱིས་མཐའ་སྤངས་ནས།

ལུས་ངག་གི་བྱ་བ་མིན་པ་ལ་མི་འཇུག་པས་ལས་ཀྱི་མཐས་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་དག་ཏུ་

ཡིད་ཆེད་པར་བྱེད་པ་དང༌། ལོག་པའི་འཚོ་བ་སྤངས་ནས་ཆོས་གོས་སོགས་ཚོད་ཟིན་པར་འཚོལ་ཞིང་ལོངས་སྤྱོད་པས་ཡང་དག་པའི་འཚོ་བས་འཚོ་བ་རྣམ་དག་དང༌། ཡོ་བྱད་སྡུད་པར་ཡིད་ཆེད་པར་བྱེད་དོ། །ཡང་དག་པའི་རྩོལ་བ་དང༌། དྲན་པ་དང༌། ཏིང་ངེ་འཛིན་གསུམ་ནི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་སྟེ། རྩོལ་

1 མ་ཕྱི། ༣༨ན༤ན། ཞོལ། ༤༠བ༢ན། འཕེལ སྐུ། ༤༡ན༥ན། བླ། ༤༨ན༢ན། འབེལ

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

83

བས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་སྒོམ་སྤངས་སྤོང་བ་དང༌། “བདེན1

་པས་ཞི་གནས་དང་རབ་ཏུ་
འཛིན་པ་དང༌། བཏང་སྙོམས་ཀྱིས་རྒྱུ་མཚན་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་བྱིང་རྒོད་ཀྱི་གཉེན་
པོ་དང༌། ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་མངོན་ཤེས་སོགས་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་སྒྲུབ་པས་གེགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་བྱེད་པས་སོ།།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལས་དང་པོ་པས་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་བརྒྱད་པོ་འདི་དག་བྱམས་པ་དང༌། སྙིང་རྗེ་དང༌། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ། སྟོང་
ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པ་དང༌། རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོ་བས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ཉམས་སུ་བླང་བར་བྱའོ།།སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་གྱི་

བདེན་པའི་རྣམ་པ་ཉིད་ལ་བརྒྱ་དང་བཅུར་དབྱེ་བ་ཡིན་ཡང༌། སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་དང་སུམ་ཅུ་རྩ་བཞི་འདིར་བསྟན་པ་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པ་ནི་བློ་
གྲོས་ཀྱི་འཇུག་པ་ཅུང་ཟད་”རྩིངས2

་པ་ཡང་ཡིན་ནོ།།རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་གསུམ་
ཐུན་མོང་བ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་ནི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་ཉམས་སུ་ལེན་པར་འདུས་ལ། གཞན་རྣམས་ནི་ཚིག་དོན་བཤད་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྦྱོར་བ་”བསྒོམ3

་པ་པོའི་རྟེན་དང༌། “དང་པོའི4

་སྦྱོར་བ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་
ཚུལ་ལོ།།
དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་ལྷག་པར་བྱས། ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་

1 མ་ཕྱི། ༣༨ན༦ན། ཞོལ། ༤༠བ༤ན། བདེན སྐུ། ༤༡བ༡ན། བླ། ༤༨ན༥ན། དྲན
2 མ་ཕྱི། ༣༨བ༣ན། ཞོལ། ༤༡ན༡ན། རྩིངས སྐུ། ༤༡བ༤ན། རྩིང བླ། ༤༨བ༢ན། རྩིངས
3 མ་ཕྱི། ༣༨བ༤ན། ཞོལ། ༤༡ན༢ན། བསྒོམ སྐུ། ༤༡བ༥ན། བླ། ༤༨བ༣ན། སྒོམ
4 མ་ཕྱི། ༣༨བ༤ན། ཞོལ། ༤༡ན༢ན། སྐུ། ༤༡བ༥ན། དང་པོའི བླ། ༤༨བ༣ན། དངོས་གཞིའི

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

84

ཏེ། དེ་ལ་སྤྱིར་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་དགེ་བ་གསོག་པའི་རྟེན་དང༌། སྨིན་པའི་རྟེན་དང༌། སྨིན་

པ་གྲོལ་བར་བྱེད་པའི་རྟེན་གསུམ་ཀ་བསྟན་ལ་འདིར་ནི་སྔ་མ་སྟེ། རྣམ་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་སྒོམ་པའི་སྔ་རོལ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་འཚོལ་བ་དང༌། ཤེར་ཕྱིན་

ཉན་པའི་དུས་ཉིད་ནས་དགེ་བའི་རྩ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་གསོག་པ་ལ་མཁས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་སྣོད་སོགས་འདིར་བསྟན་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ།།སྔ་མ་ཁ་ཅིག་གིས། རྣམ་ཀུན་ཁྱད་པར་ཅན་དང༌། རྣམ་ཀུན་ཙམ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས་སྔ་མ་ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་འབའ་ཞིག་
ལ་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་པར་བཤད་ཟིན་ལ། གཞུང་འདིའི་མཚམས་སྦྱར་ལྟར་ན། འཆད་པར་འགྱུར་བའི་སྦྱོར་བ་ཉིད་ལ་རྣམ་ཀུན་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་གསལ་ལོ།།
གཉིས་པ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་མི་གནས་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོང་
པ་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དུ་མ་ཟད། སྟོང་ཉིད་ལ་
དམིགས་པའི་ལྷག་མཐོང་མཚན་ཉིད་པ་མ་རྙེད་ཀྱང་ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་བསྒོམ་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།དེ་ཡང་བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་གྱི་རྟགས་ལས་གཞི་དང་ལམ་དང་རྣམ་པ་གསུམ་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་
པའི་བསམ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྒྱུན་གོམས་པར་བྱས་པ་ལས་སྒོམ་བྱུང་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།།གཞི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་གནས་བྱར་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་ནས་སྒོམ་པའི་སྦྱོར་བ་གནས་པ་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ་དང༌། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་གནས་བྱར་མ་གྲུབ་པ་དེ་ཉིད་རྟོགས་ནས་སྦྱོར་བ་ལ་རྣལ་འབྱོར་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ་ཞེས་བྱའོ།།

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

85

སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་བློ་གཞན་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་པ་ལ་མི་བྱ་སྟེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། དཔྱད་བྱ་རྣམ་པར་དཔྱད་བྱས་ན།།རྣམ་དཔྱོད་ལ་ནི་རྟེན་ཡོད་མིན། ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་པའི་བློ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་བདེན་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།བློ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གཞིའི་ཆོས་ཉིད་ཟབ་པ་དང༌། ལམ་གྱི་ཆོས་ཉིད་གཏིང་དཔག་དཀའ་བ་དང༌། རྣམ་པའི་ཆོས་ཉིད་ཚད་མེད་པ་
རྟོགས་པས་ཟབ་པ་དང༌། གཏིང་དཔག་དཀའ་བ་དང༌། ཚད་མེད་པའི་སྦྱོར་བ་ཞེས་བྱའོ།།གནས་སྐབས་ཀྱིས་དབྱེ་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་སྐྲག་པ་མངོན་གྱུར་དུ་སྐྱེ་བའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཚེགས་ཆེན་ཡུན་”རིངས1

་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་བ་ལ་
སོགས་པ་སྦྱོར་བ་”བསྒོམ2

་པ་པོའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་གིས་གོང་ནས་གོང་དུ་ཁྱད་པར་འཕགས་པའི་གནས་སྐབས་གཙོ་བོར་གྱུར་པས་”ཆེ3

་བ་བརྒྱད་དང༌། སྦྱོར་བའི་
སྒོམ་པ་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་བཞི་སྟེ། འབྲས་བུ་རྣམ་
མཁྱེན་གྱི་བར་དོན་དམ་པར་འཕེལ་འགྲིབ་མེད་པར་རྟོགས་པ་དང༌། རྒྱུ་དཀར་ནག་གི་ཆོས་དང་ཆོས་མིན་པ་དོན་དམ་པར་མེད་པར་རྟོགས་པ་དང༌། ཡུལ་ཐ་སྙད་དུ་
བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་དེ་ཉིད་དོན་དམ་པར་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཡང་མེད་པར་
རྟོགས་པ་དང༌། ཡུལ་ཅན་ལ་དེ་ཁོ་ནར་མ་གྲུབ་པས། དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་མཚན་གཞི་དང༌། མཚན་ཉིད་སོགས་དེ་ཁོ་ནར་”གྲུབ་པ་མི་རྟོགས་པའོ4

།།འབྲས་བུ་མྱུར་དུ་

1 མ་ཕྱི། ༣༩བ༡ན། ཞོལ། ༤༡བ༥ན། རིངས སྐུ། ༤༢བ༣ན། བླ། ༤༩བ༡ན། རིང
2 མ་ཕྱི། ༣༩བ༡ན། ཞོལ། ༤༡བ༥ན། བསྒོམ སྐུ། ༤༢བ༣ན། བླ། ༤༩བ༢ན། སྒོམ
3 མ་ཕྱི། ༣༩བ༡ན། ཞོལ། ༤༡བ༦ན། ཆེ སྐུ། ༤༢བ༣ན། བླ། ༤༩བ༢ན། ཕྱེ
4 མ་ཕྱི། ༣༩བ༣ན། ཞོལ། ༤༢ན༢ན། གྲུབ་པ་མི་རྟོགས་པའོ སྐུ། ༤༢བ༥ན། མ་གྲུབ་པ་རྟོགས་པའོ བླ།
༤༩བ༤ན། གྲུབ་པར་མི་རྟོག་པའོ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

86

འགྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། རྒྱུན་ཏུ་ཞུགས་པ་ནས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་ནུས་པའི་བར་གྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་སྦྱིན་པར་བྱེད་པ་དང༌། སྒྲིབ་པ་མཐའ་དག་ཟད་པར་

བྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་གཉིས་སོ།།འབྲས་བུ་དེ་གཉིས་མྱུར་དུ་འགྲུབ་པར་གདམས་པ་དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཞག་པ་གཅིག་གོ །
གསུམ་པ་ནི། བདུད་ཀྱི་མཐུ་བཅོམ་ལ་སོགས་པ། ཞེས་པ་ནས། སྦྱོར་བ་སྒོམ་པའི་ཕན་ཡོན་ཕྱི་ནང་གི་འགལ་རྐྱེན་དང་བྲལ་བ་དང་མཐུན་རྐྱེན་ཚང་བའི་ཕན་ཡོན་སྟོན་པར་འགྱུར་རོ།།ཤེར་ཕྱིན་སྒོམ་པའི་གང་ཟག་ལ་བདུད་བར་ཆད་བྱེད་པར་
བརྩོན་ཡང༌། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དགོངས་ཤིང་མཁྱེན་པ་དང༌། སངས་
རྒྱས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་མཛད་པའི་མཐུན་རྐྱེན་གཉིས་ཚང་བས་བདུད་ཀྱིས་བར་

དུ་གཅོད་པའི་ནུས་པ་ཉམས་ནས་བར་ཆད་བྱེད་མི་ནུས་པའོ།།སྦྱོར་བ་བསྒོམ་པ་ལ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་གི་བྱང་ཆུབ་དང་ཉེ་བ་སོགས་ཕན་ཡོན་རྣམ་པ་བཅུ་བཞིའོ།།
བཞི་པ་ནི། སྦྱོར་བ་བསྒོམ་པ་པོའི་འགལ་རྐྱེན་བར་ཆད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཞེ་དྲུག་ནི།
སྐྱོན་ནི་བཅུ་ཚན་བཞི་པར་བྱས་པ། ཞེས་པས་བསྟན་ཏེ། འཆད་པ་པོ་དང༌། ཉན་པ་པོ་བློ་”མི་1

མཐུན་པས་ཕལ་ཆེར་སྦྱོར་བ་བསྒོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་གེགས་སུ་འགྱུར་
བ་ཉི་ཤུ་རྩ་གསུམ་དང༌། སྦྱོར་བ་བསྒོམ་པ་ལ་ཞུགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་གེགས་
ཚེགས་ཆེན་པོས་འཐོབ་པ་སོགས་ཉི་ཤུ་དང༌། ལམ་ལོག་པར་འཁྲིད་པས་གེགས་སུ་གྱུར་པ་འདུད་ཀྱིས་འབྱེད་པའི་སྦྱོར་བ་དང༌། ཤེར་ཕྱིན་བཅོས་མ་ལ་ཤེར་ཕྱིན་དུ་

1 མ་ཕྱི། ༤༠ན༡ན། ཞོལ། ༤༢ན༦ན། -མི་ སྐུ། ༤༣ན༤ན། +མི་ བླ། ༥༠ན༣ན། +མ

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

87

སྒྲུབ་པའི་སྦྱོར་བ་དང༌། ཡུལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མིན་པ་ལ་དགའ་བ་བསྐྱེད་པ་སྟེ་ཐ་མ་གསུམ་ཡང་སྦྱོར་བ་བསྒོམ་པ་ལ་ཞུགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་གེགས་སོ།།འཆད་པ་
པོ་དང་ཉན་པ་པོ་བློ་མི་མཐུན་པའི་སྐྱོན་འདི་དག་སྤང་བྱར་བསྟན་པ་ན། དེ་དག་སྤངས་པས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ཁྱད་པར་ཅན་གོ་ནུས་པས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དཀྱུས་མའི་རིམ་པ་ལ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་ཚུལ་དངོས་སུ་མ་བསྟན་ཡང་དོན་གྱིས་གོ་བར་འགྱུར་བ་ནི། གཞུང་འདི་ལ་ཞིབ་ཏུ་སྦྱངས་”ནས1

་ཁོང་
དུ་ཆུད་པར་འགྱུར་རོ།།གཉིས་པ་བསྒོམས་པས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་བཤད་པ་ལ་གསུམ། རྒྱུ་སྨིན་པའི་ལམ་ངོས་བཟུང་བ་དང༌། ལམ་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་གི་དབྱེ་བ་དང༌། འབྲས་བུ་སྐུ་གསུམ་འགྲུབ་པའི་ནུས་པ་ཁྱད་པར་
ཅན་གྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པའོ།།
དང་པོ་ནི། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་པ་གསུམ་ནས་སངས་རྒྱ་བའི་ལམ་གྱི་མགོ་རྩོམ་པའི་གང་ཟག་དེས་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བསྒོམས་ནས་རྒྱུད་སྨིན་པའི་ལམ་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་ནི། དྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་པ་
འདིར། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་ཏོ།།བཏང་སྙོམས་བསྒོམ་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་མར་བསྒོམ་པ་སོགས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་ཐོག་མ་ནས་བཟུང་སྟེ། གོམས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་བར་དུ་སྒོམ་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དང༌། སྦྱོར་ལམ་གསུང་པའི་དུས་དེའི་ཚེ་འཁོར་དུ་ཉེ་བའི་གདུལ་བྱ་འགའ་ཞིག་གི་བསམ་པ་བལྟོས་ནས་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་རྗེ་བཙུན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དང་སྦྱར་ནས་གསུངས་པ་

1 མ་ཕྱི། ༤༠ན༤ན། ཞོལ། ༤༢བ༣ན། ནས སྐུ། ༤༣བ༡ན། པས བླ། ༥༠བ༡ན། ན

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

88

ཡིན་ནོ།།འདིའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ནི་སྔར་བཤད་པ་དེ་དག་ཏུ་མ་འདུས་པ་མེད་དེ། སྲོག་གཅོད་སོགས་མི་དགེ་བ་བཅུ་སྤོང་བ་ལ་རང་གནས་པ་དང༌། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ཤེས་པ་ལ་རང་གནས་པ་ནི། སྐྱེས་བུ་
ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་གི་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རིམ་པ་ཡིན་ལ། ལམ་དེ་དག་ལ་
གདུལ་བྱ་གཞན་འགོད་པ་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་བྱས་ནས་བསྟན་པ་ནི་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ།།སྐབས་དང་པོར་སྦྱོར་ལམ་གྱི་མཉམ་གཞག་གཙོ་བོར་བསྟན་
ཅིང༌། འདིར་རྗེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་གཙོ་བོར་བསྟན་པ་ནི་སྐབས་གོང་འོག་ཀུན་
བསྡོམས་པས་སྦྱོར་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ།།འདིའི་སྐབས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་ས་བརྒྱད་པ་ལ་སྦྱོར་བ་སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པར་
འཆད་པ་ནི། འགྲེལ་ཆེན་དུ་ཆོས་མཆོག་ལ་ཆེ་འབྲིང་གི་དབྱེ་བ་བྱས་པའི་རྩོད་སྤོང་མ་མཐོང་བར་ཟད་དོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བསྟན་པ་དང༌། བཤད་པའོ།།དང་པོ་ནི། ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་ནས་བཟུང་སྟེ། ཞེས་པ་ནས་བསྟན་ཏེ། དེ་ལ་རིགས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱིར་ལྡོག་
པ་དང༌། རྟོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་གཉིས་ཡོད་ལ། དང་པོ་ལ། བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཁ་ཅིག་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་དང་མི་ལྡན་ཡང༌། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་དང༌། དགེ་བའི་རྩ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་མོས་པ་དང༌། སྤྲོ་བ་ཤས་ཆེ་བ་སོགས་ཀྱི་མཐུ་ལས་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལས་ཉམས་པ་མི་སྲིད་པ་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་དབང་པོ་རྣོན་པོ་འབའ་ཞིག་གིས་ངེས་པ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ།།

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

89

གཉིས་པ་ནི། ལམ་སྒོམ་པའི་མཐུ་ལས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་དངངས་ཞིང་སྐྲག་པ་ཤས་ཆེར་མི་འབྱུང་ཞིང་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པ་དང༌། ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལ་བསྟན་པ་ཐོབ་པ་དེའི་མཐུ་ལས། ལུས་དང་ངག་གི་ཀུན་སྤྱོད་རྣམས་ཀྱང་བྱ་བ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་འཇུག་གི ངན་པ་ལ་མི་འཇུག་པས་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་ཁྱད་པར་ཅན་ལས་ནང་གི་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཁྱད་
པར་ཅན་དང་ལྡན་པར་དཔག་ནུས་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་དང་ལྡན་པའོ།།
དེ་ཡང་དབང་པོ་རྣོན་པོས་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ནས་དང༌། འབྲིང་པོས་མཐོང་ལམ་

ནས་དང༌། ཇི་ལྟར་དབང་པོ་རྟུལ་ཡང་ས་བརྒྱད་པ་ནས་ཐོབ་པ་སོགས་ནི་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་དཔག་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལམ་དུ་མ་ཞུགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་

དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་རིགས་པས་རྟོགས་པར་ནུས་པ་མིན་ནོ།།ལུས་ངག་གི་
ཐ་སྙད་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པ་དང༌། དེ་ལས་ནང་གི་ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་དཔོག་པ་དང༌། དེ་ལས་ཐེག་པ་གཞན་གྱིས་མ་ཆོད་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་གདོན་མི་ཟ་བར་འབྱུང་རུང་དཔོག་པ་སོགས་ནི། དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་རིག་པས་ཀྱང་
རྟོགས་ནུས་སོ།།དེ་ལ་དགོངས་ནས་སློབ་དཔོན་གྱིས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཉིད་དུ་བཟུང་
བར་བྱའོ།།ཞེས་པའི་མདོའི་འགྲེལ་པར་བཟུང་བར་བྱའོ། །ཞེས་པ་ནི། ནུས་པའི་རྒྱུ་ཡིས་འབྲས་སྐྱེ་བར།།རྗེས་སུ་དཔོག་པ་གང་ཡིན་པ།།དོན་གཞན་ལ་ནི་ཕྱིར་མི་ལྡོག དེ་ནི་རང་བཞིན་ཡིན་པར་བརྗོད། ཅེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་རྒྱུ་ཚོགས་པ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་ཉིད་དུ་རྗེས་སུ་དཔོག་པས་བཟུང་བར་བྱའོ། ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ་ཞེས་བཤད་དོ།

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

90

།སྦྱོར་ལམ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་གི་རྟགས་བཤད་པ་དང༌། མཐོང་ལམ་པ་དང༌། སྒོམ་
ལམ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་གི་རྟགས་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལྡོག་སོགས་”བཏགས1

། ཞེས་སོགས་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་ཀྱིས་བཤད་པ་རྣམས་
ཏེ། ཁ་ཅིག་གཟུགས་སོགས་ལ་བདེན་ཞེན་མངོན་གྱུར་བ་ལྡོག་པ་དགོས་པར་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། བདེན་”ཚིག2

་མངོན་གྱུར་བ་ས་བདུན་པའི་བར་གྱི་རྗེས་ཀྱི་གནས་

སྐབས་སུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ།།དེས་ན་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཚེ། སྐྲག་པ་ཕལ་ཆེར་མི་འབྱུང་བའི་དོན་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ནི༌། མཐོང་བའི་ལམ་ལ་བཟོད་པ་དང༌། ཞེས་སོགས་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་ཀྱིས་བསྟན་ཏེ། རྟགས་འདི་དག་ཀྱང་ནང་གི་མཉམ་གཞག་གི་སྟོབས་
ཀྱིས་འབྱུང་བར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ། མཉམ་གཞག་ཤེས་བཟོད་རྣམས་ལ་རྟགས་ཀྱི་

མིང་གིས་བཏགས་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། སློབ་དཔོན་འཕགས་པས་”དུཿ ཁ་རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་སྐད་ཅིག་མ་ལ་ནི། རྗེས་སུ་ཤེས་པ་དང་འབྲེལ་བས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་སར་ལྟུང་བ་སྲིད་དེ། དེ་ཁམས་གསུམ་པའི་གཉེན་པོར་འབྱུང་བ་ཉིད་
ཀྱི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི། “དུཿ ཁའི་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་བློ་དེས་”དུཿ ཁའི་ཉེས་དམིགས་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པ་མིན་ཡང༌། དེའི་ལག་རྗེས་ཀྱིས་རྗེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ན་མཐོ་རིས་ལ་ཡང༌། དམྱལ་བ་དང་མཚུངས་
པར་”དུཿ ཁའི་ཉེས་དམིགས་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་ནས་འཁོར་བས་འཇིགས་སྐྲག་སྟེ། ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་རྒྱུན་ཆད་པར་མ་ཟད། འཁོར་བར་སྐྱེ་

1 མ་ཕྱི། ༤༡བ༡ན། བཏགས ཞོལ། ༤༤ན༢ན། སྐུ། ༤༤བ༦ན། བླ། ༥༢ན༡ན། རྟགས
2 མ་ཕྱི། ༤༡བ༢ན། ཚིག ཞོལ། ༤༤ན༣ན། སྐུ། ༤༤བ༦ན། བླ། ༥༢ན༢ན། འཛིན

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

91

བ་ཙམ་མི་འདོད་པའི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་ཅུང་ཟད་འབྱུང་བ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ།།སྙིང་རྗེ་
དང་སྨོན་ལམ་ཤུགས་དྲག་པ་དེའི་མཐུ་ལས་བློ་དེ་རྒྱུན་ཐུང༌། འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ཙམ་ཆད་པ་ལས་ཐོབ་པའི་ཐར་པ་ལ་དོན་གཉེར་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཆད་པ་མི་འབྱུང་ངོ་།།འདི་དག་ཀྱང་ལས་དང་པོ་པས་མཚན་ཉིད་ཤེས་པར་བྱས་ནས་སྨོན་ལམ་གྱིས་བསྒོམ་
པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་ནི། སྒོམ་པའི་ལམ་ནི་ཟབ་པ་སྟེ། ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་བཞིས། སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་ཁྱད་པར་དང༌། ངོ་བོ་དང༌། དབྱེ་བ་དང༌། གྲངས་ཉུང་བའི་རྩོད་སྤང་རྣམས་བསྟན་ཏོ།།དེ་ལ་སྒྲོ་སྐུར་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བའི་སྟོང་པ་ཉིད་བསྒོམ་པ་མཉམ་གཞག་གི་མངོན་སུམ་གྱི་གཞལ་བྱར་བསྟན་པ་ན། སྒོམ་ལམ་དེ་ཉིད་ཟབ་མོ་
རྟོགས་པར་འཕངས་ཤིང༌། ཡུལ་ཟབ་པ་དང་ལྡན་ན་དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡང་ཆེས་ཟབ་སྟེ། ཡུལ་ཟབ་མོ་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པར་ཡུལ་ཅན་ཟབ་མོ་རྟོགས་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་མི་ནུས་པས། སྒོམ་པའི་ལམ་ཉིད་ཟབ་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ།།ས་དང་པོའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ནས་སློབ་དཔོན་གྱིས་སྒོམ་ལམ་དུ་
མཛད་པ་ནི་སྒོམ་ལམ་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུར་སྡུད་པས་གྲངས་མ་ངེས་པའི་སྐྱོན་མེད་དོ།།སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་ལྟར་ངེས་པར་ཁས་བླངས་དགོས་ཏེ། མཐོང་ལམ་ཡུན་ཤིན་ཏུ་ཐུང་ལ། ས་དང་པོ་བསྐལ་པ་དུ་མའི་ཡུན་གྱིས་རྫོགས་དགོས་ཏེ། བསྐལ་པ་
གྲངས་མེད་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་འདོད་པ་ལྟར་ན་ནི། གྲངས་མེད་གསུམ་གྱིས་རྫོགས་
དགོས་ལ། གྲངས་མེད་གསུམ་གྱིས་ཆོག་པར་འདོད་པ་ལྟར་ན་ཡང༌། ས་དང་པོ་ལ་བསྐལ་པ་དུ་མས་རྫོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

92

དངོས་པོ་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ལ། ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གསུམ་གྱིས་འབྲས་བུ་

བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་དང༌། བདེན་སྟོང་འགལ་བར་འཛིན་པ་དག་གིས་སྒོམ་ལམ་དོན་དམ་པར་བརྗོད་བྲལ་ཡིན་ན་སྤང་བྱ་འཇོམས་པ་ཡང་མི་འཐད་པའི་དོན་དམ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀ་དང༌། དེ་ཡང་སྤོང་བའི་ལམ་དང༌། ཚོགས་པ་དང་རྒྱུན་ལེགས་པར་འཇོག་མི་ཤེས་པ་དག་གིས་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་བླ་ན་
མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་པའི་དོན་བྱེད་པར་མི་རུང་བ་ལ་རུང་བའི་རྩོད་པ་དང༌། དེ་སྤོང་བའི་ལན་བསྟན་པ་ནི། སྒོམ་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དང༌། དབྱེ་བ་དང༌། བྱེད་ལས་
ལ་མཁས་པར་བྱ་ཞིང༌། དེ་ཡང་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ལ་མཁས་པར་བྱས་པ་
ལ་བལྟོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ།།སྐྱེ་བ་དང་ནི་འགག་པ་དང༌། ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་བསྟན་ཏེ། ཟབ་མོ་རྣམ་པ་བརྒྱད་མཉམ་གཞག་ཏུ་རྟོགས་པས་
དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་ནང་གི་རྟོགས་པ་དཔོག་པའི་རྟགས་
སུ་འགྱུར་བའི་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གསུམ་པ་ནི། སློབ་དཔོན་དང༌། འཕགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་
སྦྱོར་བ་ཐོབ་ནས་མི་སློབ་པའི་དགེ་འདུན་བཤད་པ་ནི། ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་ནས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་ཐོབ་ནས་ལམ་གྱི་ལུས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཤིང༌། ལམ་གྱི་རིགས་པ་ཙམ་ཞིག་ཚོགས་ལམ་ནས་ཐོབ་ཀྱང་འདིར་མངོན་གྱུར་པའི་ཚུལ་གྱིས་འཇུག་ཅིང༌། བདེན་འཛིན་མངོན་གྱུར་ཟད་པར་སྤངས་པས་དེ་ལྟར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ།།ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་ལག་རྗེས་འཇོག་བྱེད་སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ནི། ཆོས་རྣམས་རྨི་ལམ་འདྲ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

93

ཀྱིས་བསྟན་ཏེ། ས་བརྒྱད་པ་ནས་སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཐོབ་ལ། དེ་ཐོབ་ནས་ས་བདུན་པ་མན་ཆད་དང་རྗེས་ཀྱི་འཆར་ཚུལ་མི་འདྲ་སྟེ། མ་དག་ས་བདུན་གྱི་རྗེས་
ཐོབ་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་མཉམ་གཞག་གི་སྟོབས་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་སྙེད་པ་རྣམས། མེ་
ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་ལྟར་ཤས་ཆེར་སྣང་ཡང༌། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་
རྣམས་ཀྱི་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་ཡང་ལན་དུ་མར་སྣང་ཡང༌། ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་ནས་ནི། གཟུགས་བརྙན་ལྟར་སྣང་བ་མ་གཏོགས། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བ་ལྟར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་སྣང་ངོ་། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུའི་ལག་རྗེས་འཇོག་བྱེད།
ཞིང་དག་པའི་སྦྱོར་བ་ནི། སེམས་ཅན་འཇིག་རྟེན་དེ་བཞིན་དུ། ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་བསྟན་ཏེ། ཞིང་དག་པའི་ཕྱིར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ནི་རང་གིས་བསགས་པའི་དགེ་བ་
རྒྱ་ཆེན་པོ་རྣམས་འདུན་པ་དྲག་པོའི་སྨོན་ལམ་གྱིས་བསྒྱུར་བར་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ལ་
སངས་རྒྱས་གཞན་གྱི་ཞིང་དུ་སྐྱེ་བའི་སྨོན་ལམ་དང༌། རང་ཉིད་ཞིང་འཛིན་པའི་སྨོན་
ལམ་གཉིས་ལས་འདིར་ནི་ཕྱི་མ་ཡིན་ཏེ། “རང་གཞན་དུལ་བར1

་འགྱུར་བའི་ཞིང་
དེར་དམ་གྲོག་དང༌། ཚེར་མ་སོགས་སྣོད་ཀྱི་སྐྱོན་”ཐམས་ཅད་2

་མེད་པར་སྨོན་ལམ་
འདེབས་ཤིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྣང་བ་ལས་གྲུབ་པའི་ཞིང་འགྲུབ་པར་སྨོན་པ་སྟེ། ལོངས་སྐུའི་ཞིང་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། སྤྲུལ་སྐུའི་ཞིང་ལ་ངེས་པ་མེད་དོ། །ཞིང་དེར་སྐྱེས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ངན་འགྲོའི་བརྒྱུད་པ་དང༌། མི་དགེ་བ་ལ་སྤྱོད་པ་ཅུང་

1 མ་ཕྱི། ༤༣ན༣ན། ཞོལ། ༤༥བ༥ན། སྐུ། ༤༦བ༣ན། རང་གཞན་དུལ་བར བླ། ༥༣བ༦ན། རང་གང་དུ་འཚང་
རྒྱ་བར

2 མ་ཕྱི། ༤༣ན༤ན། ཞོལ། ༤༥བ༥ན། སྐུ། ༤༦བ༤ན། -ཐམསཅད བླ། ༥༤ན༡ན། +ཐམས་ཅད

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

94

ཟད་ཀྱང་མེད་པར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་འབའ་ཞིག་འབྱུང་བར་སྨོན་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ཞིང་ཁྱད་པར་ཅན་འགྲུབ་པའི་སྦྱོར་བ་ཁྱད་པར་ཅན་ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་ནས་ཐོབ་ཀྱང་ལས་དང་པོ་པས་ཀྱང་རང་གིས་བསགས་པའི་དགེ་བ་རྣམས་ཞིང་དུ་སྐྱེ་བ་དང༌། ཞིང་འཛིན་པའི་རྒྱུར་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྔོ་བར་བྱའོ། །
སྤྲུལ་སྐུ་དང་དེའི་འཕྲིན་ལས་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང༌། རྒྱུན་མི་འཆད་པར་མཛད་
པའི་ལག་རྗེས་འཇོག་བྱེད་ཐབས་མཁས་པའི་སྦྱོར་བ་ནི། ཡུལ་དང་སྦྱོར་བ་ཅན་འདི་ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་ཏེ། མདོ་ལས། དཔའ་བོ་ཕ་རོལ་པོ་གནོན་བ་ལ་མཐུ་
དང་ལྡན་པས་གཉེན་བཤེས་འབྲོག་དགོན་པ་འཇིགས་པ་དང་བཅས་པར་ཡལ་བར་མི་འདོར་བའི་དཔེས་གསུངས་པ་ལྟར་སེམས་ཅན་ལ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོས་བདུད་བཞི་
ལ་སོགས་པའི་འཇིགས་པ་ལས་སྒྲོལ་བའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་སོགས་མངོན་མཐོ་ལ་འགོད་པ་ནས་བྱང་ཆུབ་གསུམ་ལ་འགོད་པའི་དུས་དང་དུས་མིན་པ་དང༌། ཐབས་ཤེས་ནས་མཐུ་ཐོགས་པ་མེད་པ་དང༌། སྐད་ཅིག་ཀྱང་བརྩོན་པ་མི་འདོར་བར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པའི་ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བ་ནི་ས་བཅུ་པ་ནས་ཐོབ་ལ། ད་ལྟ་ཉིད་ནས་སྙང་རྗེས་ཀུན་ནས་བསླངས་ནས་མངོན་མཐོ་དང༌། ངེས་ལེགས་ཀྱི་རྒྱུ་
ལ་མཁས་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་འབྲས་བུ་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་ལ་བཞི། སྦྱོར་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་དང༌། མཐོང་ལམ་དང༌། སྒོམ་ལམ་དང༌། བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་རོ། །དང་པོ་ནི། རྨི་ལམ་ན་ཡང་ཆོས་རྣམས་ཀུན། ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་བཞིས་བསྟན་ཏེ། སྔར་བཤད་པ་ལྟར། ཚོགས་ལམ་དུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་རྫོགས་པར་བསྒོམ་པ་ལས་གོམས་པ་རབ་གྱུར་

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

95

ཐོབ་པ་སྟེ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་སྒོམ་བྱུང་དུ་གྱུར་ནས་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ཐོབ་པ་ཡིན་ལ། སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་མྱོང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་

གྲུབ་ཀྱང་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ཐོབ་པ་དང༌། རྩེ་སྦྱོར་ཐོབ་པའི་ལྡོག་པ་སོགས་ནི་སད་པ་དང་རྨི་ལམ་སོགས་ཀྱི་རྟགས་ལས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་སད་པའི་ཚེ་སྟོང་ཉིད་སྒོམ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྨི་ལམ་གྱི་ཚེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པས་སྟོང་བཞིན་དུ་སྣང་
བ་རྨི་ལམ་ལྟ་བུར་དྲན་པ་སྟེ། དེ་ཡང་རྨི་ལམ་དུ་མིར་སྣང་བ་མིར་མི་བདེན་པ་ཤེས་པ་ཙམ་ནི་ལྟ་བ་མ་ལོག་པའི་གང་ཟག་ཐ་མལ་པ་རྨི་ལམ་ཟིན་པ་ལ་ཡང་འབྱུང་ལ་དེ་ནི་རྒན་པོ་བརྡ་བྱང་གིས་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་བྱད་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བར་
རྟོགས་པ་དང་འདྲ་བས་ལྟ་བ་གོ་བའི་ཕྱོགས་ན་ཡང་མེད་ལ་འདི་ནི་རྨི་ལམ་གྱི་ཚེ་རྨི་
ལམ་གྱི་སྣང་བ་དེ་ཉིད་དཔེར་བྱས་ནས། སད་དུས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་དྲན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བསྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས་
ཀྱིས་དྲན་པ་ཡིན་པས་དེའི་ཚེ་རྩེ་སྦྱོར་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱའོ། །རྨི་ལམ་རྨི་བའི་སྔ་རོལ་སྒོམ་བྱུང་དེ་ལྟ་བུ་སྔོན་དུ་མ་སོང་ན། རྨི་ལམ་གྱི་ཚེ་སྟོང་པ་ཉིད་དྲན་པས་ཀྱང་རྩེ་
སྦྱོར་ཐོབ་པར་འཇོག་མི་ནུས་སོ།།དེ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་འཁོར་དང་བཅས་པ་ནམ་མཁའ་ལ་བཞུགས་པ་མཐོང་བ་སོགས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ།།
སྟོང་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་བྱང་ཆུབ་ལ་བཀོད་པའི་དགེ་བ་ལས་ཤེས་རབ་ཀྱི་
ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་རྩེ་སྦྱོར་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་དེ་ཉིད་གཞན་ལ་སྟོན་པ་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་བ་སོགས་དང༌། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་མེད་པའི་སྙིང་རྗེ་
སོགས་དང་། མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་མཁྱེན་པ་གསུམ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

96

གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་པོ་ལ་རྟོགས་པ་བརྟན་པོ་ཐོབ་པ་དང༌། དེ་བརྟན་པ་ལས་སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཆོས་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ངང་ནས། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཐོབ་པའི་ལམ་རྣམས་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བར་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ལ་སྤང་བྱ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ངོས་བཟུང་བ་དང༌། དེའི་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་ནི། འཇུག་པ་དང་ནི་ལྡོག་པ་ལ། ཞེས་སོགས་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་ཀྱིས་བསྟན་ཏེ། དེ་ལ་གཟུང་རྟོག་དང་
འཛིན་རྟོག་གོ །དང་པོ་ལ། འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་དང༌། ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་གོ །དང་པོ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ལ་ཉན་ཐོས་རིགས་ངེས་པས་རང་གི་རྒྱུད་ལ་མི་སྐྱེད་ཅིང་ལྡོག་བྱར་ཞེན་ཡང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་ཁ་ཅིག་གིས་འཇུག་བྱ་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པ་ས་བོན་དང་བཅས་པ་འདིར་སྤང་བར་བྱའོ།།དེ་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ལམ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་རོ།།དང་པོ་ནི། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པས་དབེན་པས་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པས་དབེན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་དོན་དམ་དུ་མི་འཐོབ་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་འཐོབ་པས་ལམ་དང་འབྲས་བུའི་ཤེར་ཕྱིན་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའོ།།ལམ་གྱི་ཁྱད་པར་ལ།

རིགས་དང༌། ལམ་གྱི་ངོ་བོ་དང༌། ལམ་གྱི་འབྲས་བུའོ།།དང་པོ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
རིགས་དང༌། རིགས་སད་པ་ལ་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པ་སྟེ། ཕྱི་མ་རྣམས་

ལ་ཡང་དེ་ལྟར་སྦྱར་རོ།།གཉིས་པ་ལ། ལམ་དངོས་དང༌། ལམ་གྱིས་དམིགས་པ་དང༌།
ལམ་གྱི་ནུས་པའོ།།དང་པོ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མཐོང་ལམ་ལ་སོགས་པ་ལོངས་སྤྱད་

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

97

བྱ་དང༌། གཉིས་པ་ནི། མཉམ་གཞག་མ་འཁྲུལ་བའི་དམིགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། གསུམ་པ་ནི། མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྤོང་ཞིང༌། གཉེན་པོ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ལ་དམིགས་པའོ། །ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ། རང་དོན་ཕུན་ཚོགས་ཆོས་སྐུ་ལ་དམིགས་པ་
དང༌། གཞན་དོན་ཕུན་ཚོགས་ལ་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ས་ཐག་སྲིང་ཞིང་གཟུགས་སྐུས་གཞན་དོན་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ལ་དམིགས་པ་དང༌། རིགས་ཅན་གསུམ་བྱང་ཆུབ་གསུམ་ལ་བཀོད་པའི་བྱ་བ་ལ་དམིགས་པ་དང༌། གདུལ་བྱའི་སྐལ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མྱང་འདས་ཐོབ་པ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ནི། འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་ཡིན་ལ། དེའི་ས་བོན་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་རྣམས་
མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱིས་སྤོང་ཡང༌། ལས་དང་པོ་པས་འཇུག་པར་བྱ་བའི་ལམ་
རྣམས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང༌། དེ་དག་བདེན་སྟོང་དུ་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་

ཕབ་ནས་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་ནི། དམིགས་པ་བཞིར་འདུས་ཏེ། ཐེག་པ་དམན་པའི་གང་ཟག་གིས་བསམ་པ་དམན་པ་དང༌། བདག་རྐྱེན་ཡོངས་འཛིན་དམན་པ་དང༌། ལམ་དམན་པ་དང༌། འབྲས་བུ་དམན་པའོ། །
དང་པོ་ནི། སྲིད་པ་དོར་བྱར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པ་དང༌། ཆད་པའི་མྱང་འདས་ཐོབ་བྱར་ཞེན་པའོ།།གཉིས་པ་ནི་གོ་བར་ཟད་དོ།།གསུམ་པ་ལ། དོན་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་དམན་པ་དང༌། སྤངས་པ་དང༌། རྟོགས་པ་དམན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པ་མཐའ་དག་ཤེས་པའི་ལམ་མ་ཚང་བས་གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་དམན་པ་དང༌། སྲིད་པ་ཐ་མལ་པའི་ཚེ་ཡང་གཞན་
གྱི་གདམས་ངག་ལ་བལྟོས་ཤིང༌། མི་ལྟོས་ཀྱང་རང་དོན་མ་རྫོགས་པས་རང་དོན་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

98

སྒྲུབ་པའི་ཐབས་དམན་པ་དང་། ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་བརྩོན་པར་མི་བྱེད་པའི་གཉིས་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་དམན་པ་དང༌།
གཉིས་པ་ནི། ཉོན་སྒྲིབ་དང༌། ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་རྟོག་ཙམ་སྤངས་པས་སྤངས་པ་
དམན་པ་དང༌། ཆོས་ཉིད་བདེན་པས་སྟོང་པའི་རོ་གཅིག་ཏུ་མ་རྟོགས་པས་རྒྱུན་ཞུགས་ལ་སོགས་པ་རྟོག་པ་ཐ་དད་ཅིང་དམན་པ་དང༌། མ་རིག་བག་ཆགས་མ་སྤངས་པ་དགྲ་བཅོམ་ཐོབ་པའི་ཚེ་ཡང་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་པ་ལ་གནས་པ་དང༌། དེར་འགྲོ་བའི་ལམ་མི་ཤེས་པ་དང༌། བཞི་པ་འབྲས་བུ་དམན་པ་ནི། དམན་ལམ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བར་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་ཟད་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་མི་ནུས་པར་དམན་པའི་དགྲ་བཅོམ་ཐོབ་རྗེས་སུ་རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་དགོས་པས་འབྲས་བུ་དམན་པའོ།།དམན་པའི་གང་ཟག་གིས་དེ་དག་ལ་འཇུག་བྱར་གཟུང་ནས་བདེན་པར་ཞེན་པ་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་ཡིན་ཀྱང་ཐེག་པ་ཆེན་པོས་དེ་དག་ལ་དམིགས་ནས་ལྡོག་བྱར་བདེན་པར་འཛིན་པ་ནི་ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་གོ །སྤྱིར་སྐྱེས་བུའི་ལོངས་སྤྱོད་བྱ་དང༌། གཟུང་
བྱའི་ཡུལ་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པས་གཟུང་རྟོག་དང༌། དེ་ཡང་ལྡོག་བྱའི་ཡུལ་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པས་ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་ཅེས་བྱའོ།།
རྟོག་པ་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀྱི་ས་བོན་བདེན་པ་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་
ཆོས་བཟོད་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སྤོང་བ་ཡིན་ཀྱང་སྔ་མ་སྦྱོར་བ་ཉེར་བསྡོགས་
དང༌། ཕྱི་མ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སྤོང་བར་བཤད་པ་ནི་སྦྱོར་ལམ་གྱི་གནས་

སྐབས་སུ་དཔྱོད་པའི་རིམ་པ་དང༌། རྗེས་ཀྱིས་ངེས་པའི་རིམ་པ་བསྐྱེད་རིམ་དང༌།
བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་ལ་ནུས་པ་ཆེ་ཆུང་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

99

པར་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་གྱི། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཐོབ་མ་ཐག་སྦྱོར་བའི་
ལམ་གྱི་ས་བོན་སྤོང་བ་དང༌། ད་རྗེས་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ས་བོན་གཞན་སྤོང་བ་རིགས་པ་དང་འགལ་ཞིང༌། སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་ཡེ་ནས་མིན་ནོ།།གཉིས་པ་འཛིན་རྟོག་ལ། རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་དང༌། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པའོ།།
དང་པོ་ནི། རྟོག་པ་དང་པོ་འདི་དག་གི་དམིགས་པ་བླ་མ་ལོ་ཙྪ་བ་ཆེན་པོས་ཕལ་ཆེར་ཉེས་དམིགས་ཀྱིས་སྒོ་ནས་གསུངས་ཀྱང་སློབ་དཔོན་གྱིས་སྤེལ་ཏེ་བཤད་
པ་ལྟར་བྱའོ། །དོན་དམ་པར་འཛིན་”འདོད་པར་1

་མེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྒྱུ་མ་བཞིན་
དུ་འཛིན་པ་དང༌། གཏོང་བ་ཤེས་པའི་གང་ཟག་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པས་རྫས་འཛིན་རྟོག་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་སྦྱར་རོ། །བདེན་པར་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པར་བདེན་མེད་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་གང་ཟག་དང༌། བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཁམས་གསུམ་ཆར་དང་ཤེས་རྒྱུད་འབྲེལ་ཡང་དེར་རྣམ་སྨིན་མི་འཛིན་པའི་གང་ཟག་དང༌། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་མི་གནས་པས་བདེན་པར་ཞེན་པས་གནས་པ་དང༌། དངོས་པོ་ལ་བདེན་པར་མ་ཞེན་པས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ལ་ཞེན་པའི་གང་ཟག་དང༌། དོན་དམ་པར་རྫས་སུ་མེད་པར་རྟོགས་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཤེས་པའི་གང་ཟག་དང༌། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྔོན་དུ་འགྲོ་བས་ཆོས་ཀུན་ལ་བདེན་མེད་དུ་ཆགས་པ་སྟེ་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་དང༌། སྤྲོས་བྲལ་རྟོགས་པའི་གཉེན་པོ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་སྟེ། དེ་དག་ཕལ་ཆེར་སློབ་དཔོན་གྱིས་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་མདོ་ནས་

1 མ་ཕྱི། ༤༥བ༦ན། ཞོལ། ༤༨བ༢ན། འདོད་པར སྐུ། ༤༩ན༣ན། པ་དང་འདོར་བ བླ། ༥༧ན༡ན། འདོར

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

100

གསུངས་པ་ལྟར་རྟོགས་པའི་དམིགས་པར་མཛད་པའོ། །ལམ་ཤེར་ཕྱིན་ལེགས་པར་མ་ཤེས་པས་འབྲས་བུའི་ཤེར་ཕྱིན་དུ་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་འགྲོ་བ་ལ་ཐོགས་པའི་གང་ཟག་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་རྫས་སུ་བདེན་པར་འཛིན་པ་ནི་རྫས་འཛིན་རྟོག་པའོ། །ཐ་མ་འབྲས་བུ་ལས་ཉམས་པའི་གང་ཟག་བཤད་པ་ལྟར་དང་པོ་བརྒྱད་ལམ་ལས་ཉམས་པའི་ཚུལ་ཡང་སྦྱར་བར་བྱ་སྟེ། བླང་དོར་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་གང་ཟག་དམིགས་པར་བྱེད་པ་སོགས་སོ། །
གཉིས་པ་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་ནི། ཆེན་པོ་གསུམ་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་མི་ནུས་པ་ལ་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པ་དང༌། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་ལ་ཤེར་ཕྱིན་དུ་
བཟུང་ནས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལམ་མིན་པར་འཛིན་པ་ལ་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པ་དང༌།
ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྐྱེ་འགག་བྱེད་པར་འཛིན་པ་དང༌། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཆོས་

རྣམས་གཅིག་དང༌། ཐ་དད་དང༌། བར་ཆད་ཡོད་མེད་ཀྱི་ལྡན་པ་དང་མི་ལྡན་པ་ལ་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པ་དང༌། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་དོན་དམ་པར་མི་གནས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་པ་དང༌། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པས་དམན་པའི་
རིགས་འདོར་བ་དང༌། དོན་དམ་པར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་དོན་དུ་མི་གཉེར་བ་དང༌།
དོན་དམ་པར་དེའི་རྒྱུ་ཤེར་ཕྱིན་མེད་པར་ཤེས་པ་དང༌། སྙིང་རྗེ་དང་གནས་ལུགས་
རྟོགས་པའི་”ཉམ1

་ཆུང་བས་བདུད་ལ་སོགས་པས་”བརྫི

2

་ནུས་པ་ལ་སྐྱེས་བུར་
བཏགས་པ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་འཛིན་པ་ནི་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པའོ། །གང་ཟག་དམིགས་པར་བྱས་ནས་བདེན་པར་འཛིན་པ་གང་ཟག་

1 མ་ཕྱི། ༤༦བ༢ན། ཞོལ། ༤༩ན༥ན། སྐུ། ༥༠ན༦ན། ཉམ བླ། ༥༧བ༥ན། ཉམས
2 མ་ཕྱི། ༤༦བ༣ན། ཞོལ། ༤༩ན༥ན། སྐུ། ༥༠ན༦ན། བརྫི བླ། ༥༧བ༥ན། རྫི

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

101

གི་”བདེན1

་འཛིན་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནམ། ཇི་ལྟར་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཐུན་མོང་
མིན་པའི་སྤང་བྱ་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པས་བསྡུས་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་
ཀྱིས་བཞེད་པ་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་གཞན་གྱིས་བཀྲལ་བ་ལྟར་ན་གང་ཟག་དང་ཕུང་པོ་ལ་
དམིགས་ནས་བདེན་པར་འཛིན་པ་བདེན་འཛིན་གཉིས་དང༌། དེ་ཡང་ཉོན་སྒྲིབ་ཏུ་

བཞེད་ཀྱང་སློབ་དཔོན་ནི་ཕུང་པོའི་རྒྱུན་ལ་གང་ཟག་ཏུ་འཇོག་པས་གང་ཟག་བདེན་པར་འཛིན་པ་ནི་ཕུང་པོ་བདེན་པར་འཛིན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་བཞེད་
ཀྱིས་ཉོན་སྒྲིབ་ཏུ་མི་བཞེད་པ་ལྟར་རྣམ་གཞག་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་རྒྱུ་དང༌། འབྲས་བུ་དང༌། ངོ་བོ་
ངོས་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་ལ་གཞན་སྟོན་པ་དང༌། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

བསྟན་ཏེ། དང་པོར་གཞུང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཚིག་དོན་རྫོགས་པར་སྟོན་པ་དང༌། དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པའི་རྒྱུ་ལམ་བཞི་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཀར་ནས་སྟོན་པ་དང༌། དེ་ནས་གདུལ་བྱ་རང་ཉིད་ཀྱིས་མཉམ་གཞག་ཏུ་ཤེར་ཕྱིན་བསྒོམ་པ་
དང༌། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་གཞན་ལ་སྟོན་པ་སོགས་རྒྱུ་ཚོགས་གཉིས་ལ་འབད་པར་བྱའོ། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། འབྲས་བུ་ངོས་བཟུང་བ་དང༌། དངོས་པོ་བདེན་པར་ཞེན་པ་མ་སྤངས་ན་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཐོབ་མི་ནུས་པ་དང༌། དེ་ཐོབ་པ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་དགོས་པར་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་ནི། དྲི་མ་ཟད་དང་མི་སྐྱེ་བའི། ཞེས་སོགས་ཏེ། སྒྲིབ་

པ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པས་དེ་སྔར་ཡོད་ཟད་པ་དང༌། ཕྱིས་འབྱུང་མི་སྐྱེ་བའི་ཟད་

1 མ་ཕྱི། ༤༦བ༣ན། ཞོལ། ༤༩ན༦ན། སྐུ། ༥༠བ༡ན། བདེན བླ། ༥༧བ༦ན། བདག

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

102

མི་སྐྱེ་བའི་ཤེས་པ་ནི་ཞེན་ཡུལ་”ལ་1

འཁྲུལ་པས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་མི་རུང་ལ། དོན་
དམ་པར་སྐྱེ་འགག་དང་བྲལ་བར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ནི། འགོག་པ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ལ། ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་
ཀྱིས་”བསྟན་ཏོ2

། །སྒྲིབ་པ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པས་བདེན་པར་གྲུབ་པ་སྔར་ཡོད་
ལམ་གྱིས་ཟད་པ་དང༌། ཕྱིས་སྐྱེ་བ་འཕྲོ་ཆད་པའི་འགོག་པ་ཐོབ་པ་མི་སྲིད་པས་དྲི་མ་

བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་དང༌། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཤེས་སྒྲིབ་ཟད་པར་སྤངས་

པ་ཁས་ལེན་པ་”འགལ་བ་3

ཡིན་ཏེ། བདེན་པར་གྲུབ་པ་ལ་སུ་གང་གིས་ཀྱང་སྔར་
ཡོད་འགོག་པ་དང༌། སྔར་མེད་གསར་དུ་སྐྱེས་པ་དང་སྐྱེས་འཕྲོ་རྒྱུན་གཅོད་པ་སོགས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ།།ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མེད་པ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་འདི་ལྟར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་འཐད་དེ། ལས་དང་པོ་པས་སྔོན་དུ་ཞི་གནས་ལེགས་པར་བསྒྲུབས་ཏེ། དེའི་རྗེས་སུ་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་དང་ཁྱད་པར་དུ་གང་ཟག་གིས་བདག་མེད་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །
དེ་ཡང་ཕུང་པོའི་ཚོགས་པ་དང༌། རྒྱུན་གང་ལ་ཡང་བཏགས་པ་ཙམ་མིན་པའི་རང་དབང་བའི་གང་ཟག་ཕུང་པོ་དང་རང་བཞིན་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པས་དེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་ཀྱང་མེད་དོ་སྙམ་དུ་སོ་སོར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་
ཀྱིས་དཔྱད་ཅིང་མཐར་ཅུང་ཟད་འཇོག་པ་ཡང་བྱའོ།།རྣམ་འགྲེལ་ལེའུ་གཉིས་པ་

1 མ་ཕྱི། ༤༧ན༣ན། ཞོལ། ༤༩བ༥ན། -ལ་ སྐུ། ༥༠བ༦ན། བླ། ༥༨ན༦ན། +ལ་
2 མ་ཕྱི། ༤༧ན༤ན། ཞོལ། ༤༩བ༦ན། -བསྟན་ཏོ སྐུ། ༥༡ན༡ན། བླ། ༥༨བ༡ན། +བསྟན་ཏོ
3 མ་ཕྱི། ༤༧ན༥ན། ཞོལ། ༥༠བ༡ན། -འགལ་བ་ སྐུ། ༥༡ན༢ན། བླ། ༥༨བ༢ན། +འགལ་བ་

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

103

ནས་བཤད་པའི་རིགས་པ་ལྟར་དྲན་པར་མ་བྱས་ན། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོའི་བཞེད་པ་དང་མཐུན་པའི་"གཞི་ཤེས་སྒོམ་ཚུལ་རྟོགས་པར་དཀའོ།།དེས་ན་རྣམ་འགྲེལ་ནས་བཤད་པའི་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་དང་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་གྱི་

རྟགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་དང་། ཁྱབ་པའི་ཚུལ་དྲན་པར་བྱས་ནས། དབང་པོའི་རྣམ་
པར་ཤེས་པ་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྫས་ཐ་དད་དུ་སྣང་ཡང་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ་སྙམ་དུ་མཉམ་གཞག་ཏུ་ཡིད་ལ་བྱ་ཞིང་རྗེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་

སུ་གཟུང་བྱ་དོན་གཞན་མེད་ན་དེ་ལྟར་སྣང་བའི་འཛིན་པ་རྣམས་འཁྲུལ་པའོ་སྙམ་དུ་གཞན་དབང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་དོན་དྲན་པར་བྱའོ།།དེ་ནས་སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་དང༌། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་བཞེད་པ་དང་མཐུན་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་འགྲེལ་ཆེན་དུ་བཏགས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་བཞིན་དུ་གཅིག་དུ་བྲལ་ལ་སོགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ་བརྟེན་ནས་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་དེ་ཡང་བདེན་པར་མེད་དོ་སྙམ་དུ་བསམ་པར་བྱའོ།།ཕྱོགས་ཁྱབ་ཇི་ལྟར་ངེས་པའི་ཚུལ་ནི། ཚིག་དོན་གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
གསུམ་པ་ནི། གཞི་དང་ལམ་དང་འབྲས་བུ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་འདི་ལ། གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཞེན་ཡུལ་སྔར་ཡོད་གསར་དུ་”གསལ1

་བར་བྱ་བ་ཅི་ཡང་མེད་དེ་བདག་གཉིས་ཀྱིས་གདོད་མ་
ནས་སྟོང་བའི་ཕྱིར་རོ།།བདག་མེད་གཉིས་རྟོགས་པའི་གཉེན་པོ་རྣམ་བྱང་གྱི་

དམིགས་པ་གསར་དུ་བཞག་པར་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ།།བདག་མེད་པ་འདིའི་

1 མ་ཕྱི། ༤༨ན༡ན། ཞོལ། ༥༠བ༣ན། གསལ སྐུ། ༥༡བ༤ན། བླ། ༥༩ན༥ན། བསལ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

104

གནས་ལུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་གོམས་པར་བྱས་པ་ལས་ལམ་རིམ་གྱིས་བགྲོད་པར་འགྱུར་རོ།།གསུམ་
པ་ནི། དེ་ལྟར་གོམས་པས་སྒྲིབ་གཉིས་ལས་གྲོལ་ནས་མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། གཞན་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
གསུམ་པ་ལ་གཉིས། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མངོན་སུམ་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང༌། རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་རྗེས་སུ་ཐུན་མོང་བའི་"གཞི་ཤེས་སྒོམ་པའི་
ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་ནི། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་རེ་”རེ1

་ནི། ཞེས་ཏེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
མཐོང་ལམ་ཆོས་བཟོད་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་ཉིད་ལ་མངོན་སུམ་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ཀྱང༌། དེའི་ཚེ་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ཀའི་ཡོན་ཏན་ནུས་པའི་ངོ་བོར་མི་ལྡན་ན། ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་ས་བོན་ཙམ་སྤོང་ནུས་ཀྱང་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ས་བོན་སྤོང་མི་ནུས་པས་
དྲུག་དྲུག་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་གི་ཡོན་ཏན་ལྡན་པའོ།།དེས་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་བསྡུས་
པའི་རྟོག་པ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཀྱི་མངོན་གྱུར་དང༌། དེ་བསྐྱེད་པའི་བག་ཆགས་ས་བོན་
གྱིས་བསྡུས་པ་དུས་མཉམ་དུ་སྤངས་པ་ཡིན་ནོ།།
མངོན་གྱུར་མངོན་སུམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་སྤངས་ཀྱང་སྐྱེ་བར་མི་རུང་བའི་
ཆོས་ཅན་དུ་མ་བྱས་ལ། འདིར་ས་བོན་སྤངས་པས་སྐྱེ་བར་མི་རུང་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་པའོ།།འགྱུར་འདི་ལྟར་ན། རྟོག་པ་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་མངོན་གྱུར་དང༌། བག་ཆགས་ནི་དེ་བསྐྱེད་པའི་ས་བོན་ལ་གསལ་ལོ།།སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་”ཐ་སྙད

2

་ཀྱི་འགྱུར་

ལྟར་ན། ཤེས་སྒྲིབ་སྤོང་བ་དང༌དུས་མཉམ་དུ་ཉོན་སྒྲིབ་སྤོང་བ་ལ་བཤད་དུ་རུང་བ་

1 མ་ཕྱི། ༤༨ན༤ན། ཞོལ། ༥༠བ༦ན། རེ སྐུ། ༥༢ན༡ན། བླ། ༥༩བ༢ན། རེར 2 མ་ཕྱི། ༤༨བ༡ན། ཞོལ། ༥༡ན༣ན། ཐ་སྙད སྐུ། ༥༢ན༥ན། བླ། ༥༩བ༦ན། ཐད

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

105

ཙམ་སྣང་ངོ་།།དམན་ལམ་སྔོན་དུ་མ་སོང་ན་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ས་བོན་སྤོང་བའི་ཚེ། ཉོན་
སྒྲིབ་ཀྱི་ས་བོན་ཡང་ངེས་པར་སྤོང་བ་ཡིན་གྱི་བག་ཆགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་ཞེས་
བཤད་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པས་ཤེས་སྒྲིབ་སྟོན་པ་
ཡིན་གྱི་ཉོན་སྒྲིབ་ལ་འཆད་པ་ནི་མུན་སྤྲུལ་ལོ།།
གཉིས་པ་ནི། སེངྒེ་རྣམ་བསྒྱིངས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྔར་གྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་
གྱི་”དངོས་འབྲས་ངོ་སྐལ་གྱི་སྒྲིབ་པ་ལས་གྲོལ་བའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཡིན་གྱི་མཉམ་

གཞག་དེ་ལས་ལངས་ནས་ཡང་སྒོམ་པར་བྱེད་པའི་དོན་མིན་ནོ། །རྟེན་འབྲེལ་སྒོམ་པ་ནི་སྦྱོར་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་དམིགས་པར་བྱས་ནས་དེ་
བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་མཐོང་ལམ་སྐྱེས་
པའི་རྗེས་ལ་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་

1

མཐོང་ལམ་ཤེས་མཐོང་
གིས་བལྟས་ནས་འདའ་བར་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་དེ་ཉིད་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། སྔར་གྱི་

མཉམ་གཞག་དེ་ཉིད་ལས་ལངས་པའི་རྗེས་ཐོབ་འབའ་ཞིག་སྟོན་པ་མིན་ནོ།།གསུམ་པ་སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ལ་གསུམ། རྟེན་སྒོམ་ལམ། དེའི་སྤང་བྱ་ངོས་བཟུང་བ། སྤང་བྱ་སྤངས་པས་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་ནོ།།དང་པོ་ནི། འགོག་དང་བཅས་པའི་སྙོམས་འཇུག་

1 མ་ཕྱི། ༤༨བ༣ན། ཞོལ། ༥༡ན༥ན། -དངོས་འབྲས་ངོ་སྐལ་གྱི་སྒྲིབ་པ་ལས་གྲོལ་བའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཡིན་གྱི་མཉམ་གཞག་དེ་ལས་ལངས་ནས་ཡང་སྒོམ་པར་བྱེད་པའི་དོན་མིན་ནོ། །རྟེན་འབྲེལ་སྒོམ་པ་ནི་སྦྱོར་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་དམིགས་པར་བྱས་ནས་དེ་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་མཐོང་ལམ་སྐྱེས་པའི་རྗེས་ལ་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ སྐུ། ༥༢བ༡ན། བླ། ༦༠ན༢ན། +དངོས་འབྲས་ངོ་སྐལ་གྱི་སྒྲིབ་པ་ལས་གྲོལ་བའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཡིན་གྱི་མཉམ་གཞག་དེ་ལས་ལངས་ནས་ཡང་སྒོམ་པར་བྱེད་པའི་དོན་མིན་ནོ། །རྟེན་འབྲེལ་སྒོམ་པ་ནི་སྦྱོར་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་དམིགས་པར་བྱས་ནས་དེ་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་མཐོང་ལམ་སྐྱེས་པའི་རྗེས་ལ་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

106

དགུར། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་ཏོ།།དེ་ལ་ལས་དང་པོ་བས་མཐར་གྱིས་གནས་

པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དགུ་དང༌། དེ་ལ་ཐོད་རྒལ་དུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཚུལ་ཚིག་དོན་ལྟར་ཤེས་པར་བྱས་ནས་སྨོན་པས་ཡུལ་དུ་བྱ་ཞིང༌། དེའི་རྒྱུར་ཚོགས་གསོག་པ་དང༌། སྒྲིབ་པ་སྦྱོང་བར་བྱའོ།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གཟུང་རྟོག་དང༌། འཛིན་རྟོག་གོ དང་པོ་ལ་གཉིས། འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་དང༌། ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་གོ །དང་པོ་ནི། མདོར་བསྡུས་རྒྱས་
དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་ཏོ།།སློབ་དཔོན་གྱིས་འཇུག་པ་

གཟུང་རྟོག་གི་དམིགས་པ་དངོས་དང༌། ལྡོག་པས་འཕེན་པ་ཅི་རིགས་སུ་སྦྱར་ཏེ།
གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་བསྡུས་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་པ་དང༌། རྒྱས་པ་ཇི་སྙེད་པ་ཤེས་པ་
ལ་དམིགས་ནས་འཇུག་པར་བདེན་པར་ཞེན་པ་ནི་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་གོ །ཕར་
ཕྱིན་དྲུག་ལ་ནན་ཏན་མ་བྱས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མ་བཟུང་ཞིང་བདུད་ཀྱི་ལས་

སྤོང་མི་ནུས་པར་བསྟན་པས་དོན་གྱི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་ནན་ཏན་བྱས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་

བཟུང་ཞིང་བདུད་ཀྱིས་ལས་སྤངས་ནས་བསོད་ནམས་རྒྱ་ཆེན་པོ་འཛིན་པར་བསྟན་
པས་དེར་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་གི་དམིགས་པ་ཡིན་ལ། ལམ་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་དོམ་དམ་པར་མེད་ཅིང་གཅིག་གི་དུས་ན་གཅིག་མེད་ཅིང༌། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་དང༌། རང་དུས་ནས་ཡོད་པ་གསུམ་དང༌། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་སྦྱར་བ་དང༌། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་པ་དང༌། རྟོགས་ཟིན་གོམས་པར་བྱས་པ་ལ་
དམིགས་ནས་འཇུག་བྱར་བདེན་པར་འཛིན་པ་ས་བོན་དང་བཅས་པ་སྤང་བྱའོ།།གཉིས་པ་ནི། དམིགས་པ་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

107

བསྟན་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་མི་སྐྱེད་པ་དང༌།
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་དང༌། ཉན་རང་གཉིས་རང་རང་གི་ཐེག་པ་ཐོབ་
བྱར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང༌། མཐོང་ལམ་དུ་ཆོས་སྐུ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་དང༌། ལམ་ཤེར་
ཕྱིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་ཙམ་བསྒོམ་པ་དང༌། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་བསྒོམ་པ་མེད་
པ་དང༌། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་ཙམ་དང་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་གཉིས་ཀ་
བསྒོམ་པ་དང༌། དེ་བཀག་པའི་ཡ་གྱལ་རེ་རེ་བསྒོམ་པ་ཡང་མིན་པ་དང༌། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མིན་པར་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་ལྡོག་བྱར་བདེན་པར་འཛིན་པ་ནི་ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་གོ །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་དང༌། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པའོ།།དང་པོ་ནི། རང་དབང་བའི་རྫས་སུ་མེད་པའི་གང་ཟག་དང༌། ཕུང་པོ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ལ་གང་ཟག་ཏུ་བཞག་པ་དང༌། མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་ཆོས་སྟོང་པ་ཉིད་བསྟན་པ་དང༌། ཡུལ་ལ་
བདེན་པར་ཆགས་པ་དང༌། ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་དང༌། དོན་དམ་པར་ཆེད་དུ་བྱར་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་”ཆེད་དུ་1

བྱ་བ་དོན་དུ་གཉེར་བ་དང༌། ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་ངེས་
པར་འབྱུང་བ་དང༌། ལམ་ལ་མ་ཞུགས་པས་ཡོན་ཏན་མ་དག་པ་དང༌། འཁོར་གསུམ་དུ་ཞེན་པས་སྦྱིན་སོགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་འཁྲུགས་པ་ལ་གང་ཟག་ཏུ་བཞག་པ་ལ་
དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོའི་རྫས་སུ་བདེན་པར་འཛིན་པ་ནི་རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་སེམས་ཅན་བཏགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དང༌། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

བསྟན་ཏོ།།གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཅན་བཏགས་དང་དེ་རྒྱུ་ཡི། ཞེས་སོགས་མདོར་

1 མ་ཕྱི། ༤༩བ༢ན། ཞོལ། ༥༢ན༥ན། -ཆེད་དུ་ སྐུ། ༥༣བ༢ན། བླ། ༦༡ན༤ན། +ཆེད་དུ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

108

བསྟན་རྒྱས་བཤད་ཀྱིས་བསྟན་ཏོ།།འབྲས་བུ་ཀུན་མཁྱེན་གསུམ་མི་ཤེས་པས་དེ་
ཐོབ་པའི་ཐབས་ལ་རྨོངས་པ་ལ་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པ་དང༌། སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་ཞི་
བར་བྱེད་པའི་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ལ་རྨོངས་པ་དང་། ལམ་གྱི་”སྔོན

1

་དུ་བྱ་བ་དེ་བཞིན་ཉིད་
ལ་རྨོངས་པ་དང༌། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཐབས་ལ་རྨོངས་པ་དང༌། ལམ་གྱི་དམིགས་
པ་ལ་རྨོངས་པ་དང༌། སྤང་བྱ་ལ་རྨོངས་པ་དང༌། གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྟོང་ལ་རྨོངས་པ་ལ་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་སོ་སོར་བདེན་པར་འཛིན་པ་ནི་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པའོ། །དེ་ཡང་”ལས་2

དང་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་
གཟུང་འཛིན་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་སྤྲོས་བྲལ་དུ་རྟོགས་ནས་ཡང་དང་ཡང་དུ་ཡིད་ལ་བྱའོ།།
གསུམ་པ་ནི། ཡམས་ནད་འདི་རྣམས་ཟད་ནས་ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་

ཏེ། དཔེ་སྔ་མ་ལྟར་འགྲོ་བའི་ཕུན་ཚོགས་ཐམས་ཅད་དང༌། དཔེ་ཕྱི་མ་ལྟར་རང་དོན་
གྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་”བོས3

་པ་བཞིན་དུ་ངང་གིས་འདུ་བ་ནི་སྔར་བཤད་པའི་རྣམ་
གཞག་དེ་དག་སྤངས་པའི་བྱེད་པའོ། །ལས་དང་པོ་པས་ཡོན་ཏན་དེ་དག་སྨོན་ལམ་
གྱི་ཡུལ་དང༌། དེའི་རྒྱུ་ལ་འབད་པར་བྱའོ།།བཞི་པ་བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་མོ་ལ། ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ་དང༌། མཐུན་རྐྱེན་སྒྲུབ་པ་དང༌། འགལ་རྐྱེན་བསལ་བའོ།།དང་པོ་ནི། སྟོང་གསུམ་སྐྱེ་”དོ4

་ཞེས་སོ།།ཡོན་ཏན་དང༌། ངོ་བོ་དང་འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་

1 མ་ཕྱི། ༤༩བ༥ན། ཞོལ། ༥༢བ༢ན། སྔོན སྐུ། ༥༣བ༥ན། བླ། ༦༡བ༡ན། མངོན
2 མ་ཕྱི། ༤༩བ༦ན། ཞོལ། ༦༢བ༣ན། -ལས་ སྐུ། ༥༣བ༦ན། བླ། ༦༡བ༣ན། +ལས་
3 མ་ཕྱི། ༥༠ན༡ན། ཞོལ། ༥༢བ༤ན། བོས སྐུ། ༥༤ན༢ན། བླ། ༦༡བ༤ན། མོས
4 མ་ཕྱི། ༥༠ན༢ན། དོ ཞོལ། ༥༢བ༥ན། སྐུ། ༥༤ན༣ན། བླ། ༦༡བ༦ན། བོ

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

109

གྱིས་བསྟན་ཏོ།།གཉིས་པ་ནི། འདིའི་དམིགས་པ་ཞེས་ཏེ། སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དམིགས་པ་དང༌། བདག་པོའི་རྐྱེན་དྲན་པ་དང༌། སྤྲོས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཞི་བའི་རྣམ་པ་ཅན་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པ་དེ་ལས་མི་ལྡང་བར་རྣམ་མཁྱེན་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །
གསུམ་པ་ནི། དམིགས་པ་འཐད་དང་དེ་ཡི་ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་ཏེ།
བསལ་བྱ་ལོག་”སྒྲུབ1

་བཅུ་དྲུག་སྟེ། དེ་ཡང་གཞི་དང་ལམ་དང་འབྲས་བུ་ལ་ལོག་
པར་རྟོག་པའོ། །དང་པོ་གཞི་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་ནི། བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་མི་
འཐད་པ་དང༌། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་མི་འཐད་པ་དང༌། གཞིའི་
གནས་ལུགས་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མི་འཐད་པའོ།།གཉིས་པ་ལམ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་ནི། སྦྱོར་བ་ཉམས་ལེན་གྱི་སྤྱོད་པ་མི་འཐད་པ་དང༌། སྤྱོད་པའི་
རྟེན་དཀོན་མཆོག་གསུམ་མི་འཐད་པ་དང༌། ལམ་གྱི་ངོ་བོ་མི་འཐད་པ་དང༌། དེ་བསྒོམ་པ་མི་འཐད་པ་དང༌། དེ་སྤང་བྱ་སྤོང་བའི་སྤང་གཉེན་མི་འཐད་པའོ། །
གསུམ་པ་འབྲས་བུ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་ནི། སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་དམིགས་པར་མི་འཐད་པ་དང༌། དམིགས་པ་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་མི་འཐད་པ་དང༌། དམིགས་རྣམ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་མི་འཐད་པ་དང༌། དེའི་
རྒྱུའམ་”དངོས་2

གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའིཐབས་ལ་མཁས་པ་མི་འཐད་པ་དང༌། དེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མངོན་རྟོགས་མི་འཐད་པར་”རྟོགས3

་

1 མ་ཕྱི། ༥༠ན༤ན། ཞོལ། ༥༣ན༡ན། སྒྲུབ སྐུ། ༥༤ན༥ན། བླ། ༦༢ན༢ན། རྟོག
2 མ་ཕྱི། ༥༠བ༢ན། ཞོལ། ༥༣ན༤ན། -དངོས་ སྐུ། ༥༤བ༢ན། +དངོས བླ། ༦༢ན༦ན། +དེས་
3 མ་ཕྱི། ༥༠བ༢ན། ཞོལ། ༥༣ན༥ན། རྟོགས སྐུ། ༥༤བ༣ན། བླ། ༦༢ན༦ན། རྟོག

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

110

པའོ།།ཡང་ན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མི་འཐད་པར་འདིར་སྦྱར་རོ།།དེ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ལོག་
པར་རྟོག་པ་བཅུ་དྲུག་གོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བདེན་པ་གཉིས་གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་འདུ་བ་འགལ་བར་འཛིན་པར་འདུས་ཏེ། དེ་ཡང་བཏགས་འཛིན་ཆེན་པོ་བཞི་ལ་སོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་འཛིན་གྱི་དམིགས་གཏད་བྱ་ས་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མེད་པར་བསྟན་པས་ན་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་རྣམས་མོ་གཤམ་གྱི་བུའི་འགྱིང་བག་ལྟར་སོང་
ནས་རང་ལུགས་ལ་ཁས་བླངས་པར་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་མེད་པར་སྟོན་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པ་དང༌། ཡང་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་ལུགས་ལ་མཚན་
མས་གྲུབ་པའི་རྣམ་གཞག་བྱས་པ་ན་མཚན་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་རྒྱུས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་སོགས་བློའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པའི་ཡུལ་རང་གི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ནི་
བདེན་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ལ་མི་མཁས་པའི་ལོག་པར་རྟོག་པའོ།།
དེས་ན་བདེན་སྟོང་ཁས་མ་བླངས་ན་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་”བྱེད

1

་དུ་མི་རུང་བ་
དང༌། དེ་བྱས་ན་བདེན་སྟོང་དུ་ཁས་བླངས་དགོས་པས་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་

བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཀུན་རང་ལུགས་ལ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་དང༌། དེ་བདེན་སྟོང་དུ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་རྣམ་གཞག་”གིས2

་མི་ཤེས་ན་དབུ་མ་པའི་དྲི་ཙམ་ཡང་མེད་
པས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ལ་མཁས་པར་བྱ་ལ། བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་མོ་ལ་
སྔོན་དུ་ཚོགས་གཉིས་ཟུང་དུ་འཇུག་པ་བསྐལ་པ་དུ་མར་གོམས་པར་བྱ་དགོས་ལ། དེ་ལ་གཞི་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་དགོས་པར་

1 མ་ཕྱི། ༥༠བ༦ན། ཞོལ། ༥༣བ༣ན། བྱེད སྐུ། ༥༥ན༡ན། བླ། ༦༢བ༥ན། འབྱེད
2 མ་ཕྱི། ༥༡ན༡ན། ཞོལ། ༥༣བ༣ན། +གིས སྐུ། ༥༥ན༡ན། བླ། ༦༢བ༦ན། -གིས

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

111

ཤེས་པའི་ཆེད་དང༌། གདུལ་བྱ་ཉེ་བ་འབའ་ཞིག་གི་བསམ་པ་ལ་བལྟོས་ནས་སྐབས་འདིར་སྦྱར་བར་མཛད་དོ།།བདེན་པ་གཉིས་སུ་འཇུག་པ་ལ་མཁས་པར་མ་བྱས་ན་ལམ་ཚོགས་གཉིས་དང་འབྲས་བུ་སྐུ་གཉིས་སྐྱོན་མེད་བཞག་པ་ཡེ་མེད་པས་བདག་ལེགས་སུ་འདོད་པ་དག་གིས་གནས་འདི་ལ་”ཟབ1

་པར་བྱའོ།།
དབུ་མ་བར་ཁས་འཆེ་བ་ཁ་ཅིག །རྟེན་འབྲེལ་རང་ལུགས་ལ་ཁས་བླང་དུ་མི་རུང་བར་གོ་ནས་ཡོད་པ་ཡང་མིན་མེད་པ་ཡང་མིན་ཟེར་བའི་ཟེར་ལུགས་ཙམ་ལ་རེ་བ་ཆད་ལྟའི་མཐར་ཐུག་པ། ལྟ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ངན་འགྲོའི་རྒྱུ་བྱེད་པ་གཞུང་ལུགས་
ཆེན་པོ་རྣམས་ནུབ་པའི་རྐྱེན་བྱེད་པ་དག་ནི་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ལྷག་

པར་བརྩེ་བ་བྱ་བའི་གནས་སུ་མཐོང་ངོ་།།ཡང་ཁ་ཅིག་སྔོན་མུ་སྟེགས་བྱེད་ཀྱི་ལྟ་བ་

ལ་གོམས་པས་ཆོས་ཀུན་བདེན་པས་སྟོང་བའི་སྒྲ་ཐོས་པ་ཙམ་གྱིས་སེམས་ཁོང་ནས་འཁྲུག་ཅིང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་རྟག་དངོས་སུ་འདོད་པ་དག་ཀྱང་ཐར་པ་དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་ཀྱིས་མཆིལ་མའི་ཐལ་བ་བཞིན་དུ་དོར་བར་བྱའོ།།
འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་རྣམས་ནི། དོན་དམ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀ་ཡིན་ཅིང༌། དེ་
ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྒོ་ནས་ལན་གདབ་པར་བྱའོ།།གཞུང་འདི་དག་གིས་ཀུན་རྫོབ་སྒོ་
ཅན་གྱི་ཀླན་ཀ་དང༌། དེ་ལ་དོན་དམ་ལ་བརྟེན་ནས་ལན་གདབ་པ་ཡང་དོན་གྱིས་

འཕངས་དགོས་སོ།།དེ་ལ་དོན་དམ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀ་ནི། དབུ་མ་པའི་དོན་དམ་པའི་
རྣམ་གཞག་མཐོང་ནས་དེ་རྩོད་པའི་གཞི་དང༌། སྒོ་དང༌། ཀླན་ཀ་འཇུག་པའི་སྐབས་རྙེད་པའི་དོན་ཡིན་ནོ།།དེ་མཐོང་ནས་ཀླན་ཀའི་ངོ་བོ་ནི། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མི་

1 མ་ཕྱི། ༥༡ན༣ན། ཞོལ། ༥༣བ༦ན། ཟབ སྐུ། ༥༥ན༤ན། བླ། ༦༣ན༢ན། གཟབ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

112

འཐད་པར་རྩོད་པའོ།།ཀུན་རྫོབ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀ་ནི། དབུ་མ་པས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་

ཆོས་རྣམས་རང་ལུགས་ལ་ཁས་བླངས་པ་མཐོང་བ་ནི་རྩོད་པ་བྱེད་པའི་གཞི་དང་སྒོ་ཞེས་བྱ་ལ། རྩོད་པའི་ངོ་བོ་ནི། དོན་དམ་པའི་རྣམ་གཞག་མི་འཐད་པར་རྩོད་པའོ། །དཔེར་བརྗོད་ན། དབུ་མ་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཅུང་ཟད་མེད་པར་ཁས་བླངས་པ་ན། དེ་མཐོང་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་

དམིགས་པར་མི་འཐད་པར་རྩོད་པ་ནི། དོན་དམ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཀུན་
རྫོབ་ལ་བརྟེན་ནས་ལན་གདབ་པར་བྱ་སྟེ། བདེན་པས་སྟོང་བའི་ཆོས་ཡིན་པ་ཉིད་
ཀྱིས་དམིགས་པར་འཐད་པ་ཡིན་ཏེ། བདེན་པར་གྲུབ་པ་ལ་དམིགས་པ་བཞག་ཏུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ལན་འདེབས་ལ་དེས་འཕངས་པ་ཆོས་ཐམམས་ཅད་དམིགས་པར་ཁས་བླངས་པ་ན་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཐལ་བ་འཕེན་པ་ནི། ཀུན་རྫོབ་སྒོ་ཅན་
གྱི་ཀླན་ཀ་ཡིན་ན། དེ་ལ་དོན་དམ་ལ་བརྟེན་ནས་ལན་གདབ་པར་བྱ་སྟེ། དམིགས་པ་ཡིན་པ་ཉིས་ཀྱིས་བདེན་སྟོང་དུ་ཁས་བླངས་པར་བྱ་སྟེ། དམིགས་རྐྱེན་རྫུན་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ལ་བཞག་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། བདེན་གྲུབ་ལ་བཞག་ཏུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་ལན་འདེབས་པར་བྱའོ།།
ཁ་ཅིག་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མི་འཐད་པར་ཀུན་རྫོབ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀར་བྱེད་པ་ནི་
དོན་དམ་མིན་ཏེ་བདེན་སྟོང་ཡིན་ན་སྤྲོས་པར་བཞག་པའི་མི་རྟག་སོགས་མི་འཐད་པས་བཏགས་འཛིན་སོགས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མི་འཐད་པར་སྤྱོད་པ་དོན་དམ་སྒོ་ཅན་གྱི་

ཀླན་ཀ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་མཁྱེན་གྱི་དམིགས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་
བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པའི་རྩོད་པ་བཀོད་ནས། དོན་དམ་དུ་ཟེར་ན་འདོད། ཀུན་

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

113

རྫོབ་ཏུ་ཟེར་ན་རྟགས་མ་གྲུབ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དེར་ཐལ། དོན་དམ་དུ་དེའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་ཅེས་པའི་ལན་འདེབས་པ་ནི་འུ་ཐུག་པའི་ཁྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། དབུ་མ་པས་ཅི་ཟེར་མ་ཐོས་མ་གོ་བའི་རྩོད་པ་དང༌། དངོས་པོར་སྨྲ་བའི་འདོད་པ་མ་གོ་བའི་རྩོད་ལན་བྱེད་པ་འབྲེལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།ལས་དང་པོ་པ་རྣམས་ཀྱིས་

ནི་བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་མོ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་དམིགས་ཏེ་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་དང་

བྲལ་བའི་བདེན་པ་གཉིས་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་གནས་ལུགས་ཀྱི་

དོན་བསྒོམ་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་བརྟན་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་མཐར་གྱིས་པའི་སྒོམ་ཚུལ་དེའི་འབྲས་བུ་
དང་བཅས་པ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། མཐར་གྱིས་པའི་སྒོམ་ཚུལ་དང༌། དེའི་འབྲས་བུ་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་སྒོམ་ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་ནི། སྦྱིན་པ་ཤེས་རབ་བར་དག་དང༌། ཞེས་ཏེ། དེ་ལ་གཞན་གྱི་ལུགས་དགག་པ་དང༌། རང་གི་ལུགས་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་དང༌། མཐར་གྱིས་པའི་སྦྱོར་བའི་ཁྱད་པར་རྣལ་འབྱོར་
གཙོ་བོར་གྱུར་པ་དང༌། སྤྱོད་པ་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ཞེས་བཞག་ནས། མཐར་གྱིས་

པའི་སྒོམ་ཚུལ། ཆོས་བཅུ་གསུམ་རིམ་གྱིས་བསྒོམ་པ་འབའ་ཞིག་ལ་བྱེད་པ།
འཕགས་པ་དང༌། སློབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་ཡེ་ནས་མིན་ཏེ། སོ་སོ་བ་དང་བསྡུས་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་དོན་རྣམས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་བསྒོམ་པར་གསུངས་ཀྱི་ཆོས་

བཅུ་གསུམ་རིམ་ཅན་དུ་བསྒོམ་པར་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།སོ་སོ་བ་དང་བསྡུས་པའི་དོན་ཡང་སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སོ་སོར་བཤད་པ་
དང༌། རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་བསྡུས་ནས་བཤད་པ་ལ་སློབ་དཔོན་གཉིས་ཀས་ལན་ཅིག་མིན་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

114

པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཡང་ཆོས་བཅུ་གསུམ་རིམ་ཅན་དུ་བསྒོམས་པས། རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་རིམ་ཅན་དུ་སྒོམ་པའི་དོན་དུ་འགྱུར་བ་ནི། དེའི་ཚུལ་ཁྱེད་ཀྱིས་བཤད་པར་རིགས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། མངོན་པར་རྟོགས་པ་མཐའ་དག་གོ་རིམས་ངེས་ཅན་དུ་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡང་ཡིན་མོད་ཀྱི། གཙོ་བོ་ནི་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་

བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་གོ་རིམས་མ་འཆོལ་པར་ངེས་ཅན་དུ་བསྒོམ་པ་སྟེ། དེའི་ནང་དུ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སོ་སོར་བཤད་པ་རྣམས་སྒོམ་པའི་ཚུལ་ཀྱང་འདུས་པ་ཡིན་ནོ།།དེ་ཡང་"གཞི་ཤེས་རྣམ་པ་ཉེར་བདུན་བསྒོམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྐབས་གསུམ་

པར་བསྟན་པའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་བསྒོམ་པར་འགྱུར་བ་དང༌། དེ་སེམས་བསྐྱེད་དང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པར་བསྒོམས་པས་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་

ཡང་ཕལ་ཆེར་བསྒོམ་པར་འགྱུར་ཞིང༌། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་ཡང་ཅི་རིགས་པར་
བསྒོམ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།།རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བའི་སྐབས་སུ་གོམས་པ་མི་བརྟན་པ་ལ་དགོས་སུ་གོམས་པ་སྲིང་བའི་འཆོལ་བར་བསྒོམ་པ་ཡང་བསྟན་ལ་མཐར་གྱིས་

པ་ནི་བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་དོན་དུ་གོ་རིམ་ངེས་ཅན་གོམས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ཚོགས་ལམ་
གྱི་སྐབས་སུ་མཐར་གྱིས་བྱ་བ་དང༌། སྦྱོར་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་མཐར་གྱིས་སློབ་པ་
དང༌། མཐོང་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་མཐར་གྱིས་སྒྲུབ་པ་དང༌། དེ་ཡང་ཆོས་བཅུ་གསུམ་
གྱིས་རྒྱས་བཏབ་”ནས་1

བསྒོམ་པ་ཡིན་ཏེ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་
བསམ་པ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་མི་དགེ་བ་མཐའ་དག་ལས་ལྡོག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་རྗེས་

1 མ་ཕྱི། ༥༢བ༦ན། ཞོལ། ༥༥བ༤ན། -ནས་ སྐུ། ༥༧ན༢ན། བླ། ༦༥ན༤ན། +ནས་

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

115

སུ་དྲན་པ་དང༌། དགེ་བ་མཐའ་དག་གཞན་དོན་དུ་བསྔོ་བའི་གཏོང་པ་རྗེས་སུ་དྲན་པར་བྱེད་ཅིང༌། རང་གི་ལྷག་པའི་ལྷ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་སོགས་པ་
མདུན་གྱི་ནམ་མཁར་དཔང་པོའི་ཚུལ་དུ་དྲན་པ་དང༌། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་
རྣམས་ཀྱང་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལྡན་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་དང༌། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྟོང་
ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པར་བྱས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་དོན་ཡིན་ནོ།།མཐར་གྱིས་པའི་སྒོམ་ཚུལ། དཔེར་ན་ཁ་ཏོན་ལེགས་པར་བྱང་བ་དཀྱུས་ཐོག་
གཅིག་ལ་རིམ་ཅན་དུ་འདོན་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་ནི། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་རེ་རེས་ཀྱང༌། ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་ལྔས་སྟོན། སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ་བཞིར་དབྱེ་བ་ནི་མངོན་དུ་བྱ་བའི་ཆོས་ཀྱི་ལྡོག་པས་དབྱེ་བ་ཡིན་གྱི། བཞི་པོ་རིམ་ཅན་ཁོ་ནར་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ནི་འཕགས་སེང་གཉིས་ཀའི་བཞེད་པར་མི་སེམས་སོ།།སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ་ལ་ཡང་སྦྱོར་བའི་ལམ་དང༌། བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་གཉིས་ཡོད་ལ། ཕྱི་མ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མངོན་སུམ་དུ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པ་ཡིན་པས་”གཟུགས1

་མེད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཞན་རྣམས་
ནུས་པའི་ངོ་བོར་ལྡན་ཡང༌། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་མ་ལུས་པའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་
”ཡིན2

་ཏེ། སློབ་ལམ་ན་མངོན་སུམ་གཅིག་གིས་བདེན་པ་གཉིས་ཀ་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་དངོས་སུ་རྟོགས་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
སྦྱོར་བའི་ལམ་གྱི་ཚེ་ན་ནི། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཀུན་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་ཡང་
དེའི་སྔ་རོལ་གྱི་མཐར་གྱིས་པ་དང་ཁྱད་མེད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། སྦྱོར་བ་གཅིག་གི་

1 མ་ཕྱི། ༥༣ན༥ན། ཞོལ། ༥༦ན༢ན། གཟུགས སྐུ། ༥༧བ༡ན། བླ། ༦༥བ༣ན། ཟག 2 མ་ཕྱི། ༥༣ན༥ན། ཞོལ། ༥༦ན༣ན། ཡིན སྐུ། ༥༧བ༡ན། བླ། ༦༥བ༤ན། མིན

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

116

མཐར་གྱིས་པའི་བསྒོམ་པ་ཐ་མའི་ཚེ། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་རིམ་གྱི་སྒོམ་པའི་
སྐད་ཅིག་དང་པོའི་ཚེ་བསྒྲིམ་པའི་རྩོལ་བ་ཅུང་ཟད་དང་བཅས་པར་མ་ཟད་བསྒོམ་པ་རྫོགས་ཀྱི་བར་དུ་དེ་ལྟར་དགོས་ལ། དེ་ནས་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དུ་འཕོས་པའི་སྦྱོར་བའི་
ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཚེ་ན་མི་རྟག་པའི་རྣམ་པ་ལྟ་བུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཚེ་རྩོལ་བ་ཅུང་ཟད་ཙམ་བྱས་པ་དེ་ནས་བསྒོམ་པ་རྫོགས་ཀྱི་བར་ལ་རྩོལ་བ་གཞན་མི་དགོས་
པར་ཇི་ལྟར་སྐྱེས་བུས་ཟོ་ཆུན་རྒྱུད། ཅེས་པ་ལྟར། དཀྱུས་ཐོག་གཅིག་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་གྱི་དེའི་ཚེ་ཡང་མི་རྟག་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བློ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པ་མིན་ཏེ། དེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉག་གཅིག་གི་ཁྱད་ཆོས་ཡིན་པས་སོ།།
གསུམ་པ་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཚུལ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། སྐུ་བཞིའི་གོ་འཕང་སྔོན་དུ་བྱེད་པའི་ཚུལ་དང༌། གདུལ་བྱ་ལ་འཕྲིན་ལས་མཛད་པའི་ཚུལ་
ལོ།།དང་པོ་ལ་བཞི། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཚུལ་དང༌། ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དང༌། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་དང༌། མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་ནི༌། ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། ཞེས་ཏེ། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་
ལམ་གྱི་དངོས་འབྲས་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དེ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དང༌། དེའི་ཚེ་དྲི་མ་

མཐའ་དག་ཟད་པར་སྤངས་པས་བློ་ངོ་བོ་གཅིག་པོ་དེ་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པ་”དང་1

། ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པ་ཐམས་ཅད་ལག་མཐིལ་དུ་སྐྱུ་རུ་ར་
བཞག་པ་བཞིན་དུ་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པ་ཡིན་ནོ།།དེ་ལྟ་མིན་ན། ཡིད་ཀྱི་ཤེས་

1 མ་ཕྱི། ༥༣བ༦ན། ཞོལ། ༥༦བ༣ན། དང་ སྐུ། ༥༨ན༡ན། བླ། ༦༦ན༥ན། ན

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

117

པ་རིགས་མཐུན་རྫས་ཐ་དད་དུ་མ་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ་བ་ཁས་བླངས་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །སློབ་དཔོན་གྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མིག་གི་ཤེས་པ་དང་རྣ་བའི་ཤེས་པས་ཀྱང་
ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པར་གསུངས་ན། བློ་ངོ་བོ་གཅིག་གིས་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པ་མཐའ་དག་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས་ཏེ། མི་གཟིགས་པའི་རྒྱུ་མཐའ་དག་ལྡོག་པའི་ཕྱིར་རོ།།སློབ་དཔོན་གྱིས་སངས་རྒྱས་”ལ་1

སྒོམ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེས་པའི་རྗེས་ཐོབ་
དག་པ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ཡང༌། ངོ་བོ་གཅིག་པ་ལ་མི་འགལ་ཞིང་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་ལྟར་བཞག་པ་ནི་གདུལ་བྱའི་བསམ་པ་དང་མཐུན་པར་རྣམ་གཞག་མཛད་པ་ཡིན་ནོ།།མཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་མཉམ་གཞག་ལས་བཞེངས་པ་ ”ཇི2

་སྲིད་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ནང་དུ་མཉམ་པར་བཞག་གོ་མཉམ་གཞག་ལས་བཞེངས་སོ། །ཞེས་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་སྣང་བ་ལྟར་རོ།།དོན་དེ་དག་མ་རྟོགས་པར་སངས་རྒྱས་རང་སྣང་ལ་ཇི་སྙེད་པ་གཟིགས་པ་མེད་པར་འདོད་པ་ནི་མུ་སྟེགས་ ”སྤྱོད

3

་པ་པ་ལྟར། བདུད་སྡིག་ཏོ་ཅན་གྱི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པ་ཀུན་མཁྱེན་ལ་སྐུར་
པ་འདེབས་པའི་ངན་རྟོག་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དེ་ཉིད་བདེན་པས་སྟོང་པའི་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆ་དྲི་མ་མཐའ་དག་གིས་སྟོང་བའི་གློ་
བུར་དྲི་བྲལ་གྱི་འགོག་པ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བྱའོ།།སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་

1 སྐུ། ༥༨ན༣ན། བླ། ༦༦བ༡ན། +ལ
2 མ་ཕྱི། ༥༤ན༣ན། ཇི ཞོལ། ༥༧ན༡ན། སྐུ། ༥༨ན༥ན། བླ། ༦༦བ༢ན། མི
3 མ་ཕྱི། ༥༤ན༤ན། ཞོལ། ༥༧ན༢ན། སྤྱོད སྐུ། ༥༨ན༦ན། བླ། ༦༦བ༣ན། དཔྱོད

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

118

པོས། རིགས་པའི་རྗེས་འབྲངས་ངོ་བོའི་ཕྱིར། “ཅེས1

་གསུངས་པ་ནི་བདེན་སྟོང་གི་
ཆ་དེ་ཉིད་མཐའ་དྲུག་སྤྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་རྙེད་པའི་དོན་ལ་གློ་བུར་དྲི་བྲལ་
གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་དང༌། དོན་དམ་པའི་སྐུ་ཞེས་བྱའོ།།གློ་བུར་རྣམ་དག་དང༌། རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆ་ངོ་བོ་གཅིག་པ་ཡིན་ཀྱང༌། བྱང་སེམས་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ལ། གློ་
བུར་དྲི་བྲལ་གྱི་ཆ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ནུས་པ་མིན་ནོ།།ཉན་རང་ལ་བདག་མེད་ཕྲ་བར་རྟོགས་”པ་ཡོད་2

པར་བཞེད་པ་ལྟར་ན་ནི། ཉན་ཐོས་འཕགས་པས་ཀྱང་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་དོན་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ནུས་པ་ཡིན་ནོ།།སངས་རྒྱས་ཞེས་པའི་སྒྲ་བཤད་པ་དང༌། འཇུག་པའི་ཁྱད་པར་མ་ཕྱེད་པར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་
སངས་རྒྱས་མིན་ནོ།།ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་སྡིག་པ་བས་”ཀྱང་3

ཆེས་སྡིག་པ་རང་ཡང་ཕུང་

ལ་གཞན་ཡང་ཕུང་བར་བྱེད་པ་ལུང་དང་རིགས་པ་དྲི་མ་མེད་པའི་ཚོགས་ལ་རྒྱབ་
ཀྱིས་ཕྱོགས་པ་ཚོགས་པར་དབྱུང་དུ་མི་རུང་བའི་གཏམ་མོ།།འདི་ལ་གནོད་པ་མང་སྟེ་ཚིག་མངས་སུ་དོགས་ནས་མ་སྤྲོས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་དབྱེ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང༌། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་དང༌། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དུས་རྟག་ཏུ་དངོས་སུ་དོན་མི་མཛད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ།།དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང༌། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་ཏེ། སློབ་དཔོན་གྱིས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དེ་ཉིད་གཟུགས་སྐུ་

1 མ་ཕྱི། ༥༤ན༥ན། ཞོལ། ༥༧ན༣ན། ཅེས སྐུ། ༥༨བ༡ན། བླ། ༦༦བ༥ན། ཞེས
2 མ་ཕྱི། ༥༤བ༡ན། ཞོལ། ༥༧ན༥ན། -པ་ཡོད་ སྐུ། ༥༨བ༣ན། བླ། ༦༧ན༡ན། +པ་ཡོད་
3 མ་ཕྱི། ༥༤བ༢ན། ཞོལ། ༥༧ན༦ན། -ཀྱང་ སྐུ། ༥༨བ༤ན། བླ། ༦༧ན༣ན། +ཀྱང་

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

119

གཉིས་གདུལ་བྱ་ལ་སྣང་བའི་གཞི་ཡིན་པ་དང༌། འཕྲིན་ལས་མཛད་པའི་བདག་པོའི་རྐྱེན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་དང༌། སྔགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ནས་སྐུ་བཞི་ངེས་པར་ཁས་བླངས་
དགོས་པར་གསུངས་པ་དང་མཐུན་པར་བཤད་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་པ་དང༌། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ཀྱི་ཚིག་དོན་ལ་མ་ཞུགས་པའི་ཉེས་པ་མེད་པས་སྐུ་བཞིར་ཕྱེ་བ་ཡིན་གྱི།

རྒྱུད་བླ་མ་སོགས་ནས་གསུངས་པ་ལྟར་སྐུ་གསུམ་དུ་འདུས་པའི་རྣམ་གཞག་མི་གཟིགས་པ་དང༌། མ་དགོངས་པ་མི་སྲིད་པས་དབྱེ་བསྡུ་ཙམ་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།སྔར་བཤད་པའི་ཡོན་ཏན་དེ་དག་དང༌། འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གཉིས་ལ་སོགས་པ་གནས་གྱུར་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཚེ། མེ་ལོང་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་ཡེ་ཤེས་བཞིར་འགྱུར་བ་དང༌། ཡེ་ཤེས་གཅིག་པུ་དེ་ཉིད་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་བྱེ་བ་ཕྲག་
བརྒྱ་ལ་སོགས་པ་ལ་བརྟེན་པ་མ་གཏོགས་པར་ཡེ་ཤེས་བཞི་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་འདོད་པ་ནི་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་རགས་པ་ཙམ་ཡང་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པའོ།།
གཉིས་པ་ནི། ཉན་ཐོས་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ལྟ། ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་
ཀྱིས་སྟོན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མཐུས་གྲོང་ལ་
སོགས་པར་གཞན་གྱི་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་དམིགས་རྐྱེན་མི་བྱེད་པ་ཙམ་དུ་ཟད་ལ།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ངེས་པར་ནི། གཞན་གྱི་ཉོན་མོངས་དྲུངས་འབྱིན་པར་མཛད་པ་ཡིན་
ནོ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྨོན་”པ1

་མཁྱེན་པ་ནི། རང་གི་ངང་གིས་འཇུག་པ་དང༌། ཤེས་
བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པ་དང༌། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དང༌། རྒྱུན་མི་འཆད་པ་དང༌། ཐེ་
ཚོམ་ཐམས་ཅད་སེལ་བས་ཉན་ཐོས་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་སོ།།གསུམ་པ་ནི།

1 མ་ཕྱི། ༥༥ན༣ན། ཞོལ། ༥༨ན༡ན། པ སྐུ། ༥༩ན༥ན། བླ། ༦༧བ༥ན། གནས

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

120

སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཁྱེན་པ་དང༌། བརྩེ་བ་དང་འཕྲིན་ལས་ལ་ཐོགས་པ་མི་མངའ་ཞིང༌།
རྒྱུན་ཆད་པ་མི་སྲིད་ཀྱང་གདུལ་བྱ་རང་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་དངོས་སུ་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་རྒྱུ་མ་ཚང་བས་རེས་འགའ་དེའི་དོན་མི་མཛད་པའི་དོན་དང༌། དཔེ་དང༌། ཁྱབ་པ་དང༌། རྟག་པར་བཤད་པ་མི་འགལ་བ་རྣམས། རྒྱུ་ནི་ཡོངས་སུ་སྨིན་གྱུར་
ནས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་ཏོ།།
གསུམ་པ་ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་མདོར་”བསྡུས1

་པ་དང༌། ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་
བཤད་པའོ།།དང་པོ་ནི། མཚན་ནི་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང༌། ཞེས་སོགས་ཏེ། མཚན་དཔེས་སྤྲས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་གང་གདུལ་བྱའི་སྣང་ངོར་
ཡང་ཞིང་གཞན་དུ་གཤེགས་པ་དང༌། བཞེངས་པ་དང༌། ཡང་བཞུགས་པ་དང༌། མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཚུལ་སྟོན་པ་དང༌། ཆོས་གསུང་པའི་སྒྲའི་གདངས་རྒྱུན་ཆད་པ་སོགས་མི་སྣང་ཞིང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་མ་གཏོགས་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་དང༌། ཐེག་པ་དམན་པའི་གང་ཟག་གིས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཡུལ་ལས་འདས་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་གཟུགས་ཀྱི་སྐུར་སྣང་བ་མ་གཏོགས་བེམ་པོའི་ཡུལ་
ལས་འདས་པ་ངེས་པ་ལྔ་དང་ལྡན་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་དེ་ནི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་ཞེས་བྱའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཚན་དང༌། དཔེ་བྱད་དོ།།དང་པོ་ནི། ཕྱག་ཞབས་འཁོར་ལོའི་མཚན་དང༌། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་ཏོ།།མཚན་གྱི་ངོ་བོ་དང༌། རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་

འབྲེལ་བ་དང༌། རྒྱུ་ངོས་བཟུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ།།” གཉིས་པ་ནི། ཐུབ་

1 མ་ཕྱི། ༥༥ན༥ན། ཞོལ། ༥༨ན༤ན། བསྡུས སྐུ། ༥༩བ༢ན། བླ། ༦༨ན༢ན། བསྟན

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

121

པའི་སེན་མོ་ཟངས་མདོག་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་ཏེ། ཚིག་དོན་ལྟར་ཤེས་
པར་བྱའོ། །1

སྐུ་འདི་དག་ནི་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དམིགས་པ་ཡིན་པ། ལས་
དང་པོ་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཚན་ཉིད་ཤེས་པར་བྱས་ནས་འདུན་པ་དང་སྨོན་པ་ཤུགས་དྲག་པོས་ཡང་དང་ཡང་དུ་ཡིད་ལ་བྱའོ།།
བཞི་པ་ནི། གང་གི་སྲིད་པ་ཇི་སྲིད་པར། ཞེས་ཏེ། མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་དང༌། སྐྱེ་བ་དང༌། བཟོའི་སྤྲུལ་པས་གདུལ་བྱ་ལ་ཐར་པ་འདོད་པ་དང༌། སྨིན་པ་དང་གྲོལ་བ་
ལ་འགོད་པ་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་མཛད་པའོ།།མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ཡང༌། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་ཡིན་གྱི་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་མེད་པ་དང༌། གཟུགས་སྐུ་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པར་འདོད་པ་སོགས་ནི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་སོགས་རྣ་བར་བསྒྲག་ཏུ་མི་རུང་བའི་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་འབའ་ཞིག་གི་འདོད་པ་ཡིན་པས་དེ་ལ་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་བག་ཆགས་བཞག་པར་མི་བྱའོ།།གང་དག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་

སྐུ་སངས་རྒྱས་མིན་པར་འདོད་པ་ནི། འཛམ་བུ་གླིང་གི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདོག་པ་འཕྲོག་པ་དང་སྲོག་”བཅད2

་པའི་སྡིག་པས་དེའི་སྡིག་པའི་ཆར་ཡང་མི་ཉེ་
བས། བདག་ལེགས་སུ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་གནས་འདི་ལ་ཤིན་ཏུ་གཟབ་པར་བྱའོ།།དེ་བཞིན་དུ་ཉན་རང་འཕགས་པས་འཕགས་པའི་གོ་མི་ཆོད་པར་སྨྲ་བ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ།།གཉིས་པ་གདུལ་བྱ་ལ་འཕྲིན་ལས་མཛད་པའི་ཚུལ་ནི། དེ་བཞིན་

1 མ་ཕྱི། ༥༥བ༣ན། ཞོལ། ༥༨བ༢ན། -གཉིས་པ་ནི། ཐུབ་པའི་སེན་མོ་ཟངས་མདོག་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་ཏེ། ཚིག་དོན་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། ། སྐུ། ༥༩བ༦ན། བླ། ༦༨ན༦ན། +གཉིས་པ་ནི། ཐུབ་པའི་སེན་མོ་ཟངས་མདོག་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་ཏེ། ཚིག་དོན་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
2 མ་ཕྱི། ༥༥བ༦ན། ཞོལ། ༥༨བ༥ན། བཅད སྐུ། ༦༠ན༤ན། གཅོད བླ། ༦༨བ༤ན། བཅད

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

122

འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་འདི། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ།།འདིའི་མཚམས་སྦྱར་དུ། ཡེ་ཤེས་ལ་སོགས་པ་ལ་བལྟོས་ནས་སྐུ་གསུམ་བསྟན་པའི་དོན་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་ལུས་

རྣམ་གཞག་གི་སྐབས་སུ་སྐུ་གསུམ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་དང༌། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་དང༌། གཉིས་ཀའི་ཆ་བསགས་པ་ལས་བྱུང་བར་བཤད་”པར1

་མ་མཐོང་བར་

དོན་གཞན་དུ་འཆད་པ་ནི་ནོར་བའོ།།འཕྲིན་ལས་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པ་རྒྱུན་མི་འཆད་
པར་མཛད་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་བླ་མ་ལས། བརྒྱ་བྱིན་རྔ་སྤྲིན་ཚངས་པ་དང༌།།ཉི་
མ་ནོར་བུ་རིན་ཆེན་བཞིན།།དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྒྲ་དབྱངས་བཞིན། །ནམ་མཁའ་དང་ནི་ས་བཞིན་ནོ། ཞེས་དཔེ་དགུས་བསྟན་པ་ལྟར། འཕྲིན་ལས་མཛད་པའོ།།
དབྱེ་ན་ལམ་གྱི་རྟེན་ལ་འགོད་པ་དང༌། ལམ་ལ་འགོད་པ་དང༌། འབྲས་བུ་ལ་
འགོད་པའོ།།དང་པོ་ནི། ཐར་པ་སྒྲུབ་པའི་ལུས་རྟེན་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་འགོད་པ་”དེ2

།

དེ་ཡང་མི་དགེ་བ་བཅུ་སྤོང་ཞིང༌། དགེ་བ་བཅུ་སྒྲུབ་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པའོ།།གཉིས་པ་ལ། ཚོགས་ལམ་དང༌། སྦྱོར་ལམ་དང༌། མཐོང་ལམ་དང༌། སྒོམ་ལམ་ལ་འགོད་པའོ།།དང་པོ་ནི། བསམ་པ་རྣམ་དག་འགྲོ་བ་བཟང་པོ་དང༌། བཟང་པོ་མ་ཡིན་པ་འཁོར་བའི་བདེ་བ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཞི་ནས་ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པ་བསྐྱེད་དེ།།དེ་ཡང་བསྡུ་བའི་དངོས་པོ་བཞི་ལ་བཀོད་ནས་འཁོར་བ་སྤང་བྱ་དང༌། མྱང་འདས་ཐོབ་བྱར་རྟོགས་པའི་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་
འགོད་པར་མཛད་དོ།།གཉིས་པ་ནི། ཐོག་མར་བསམ་པ་རྣམ་དག་བྱམས་སོགས་ཚད་མེད་བཞི་ལ་འགོད་པ་དང༌། སྦྱོར་བ་རྣམ་དག་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལྡན་དུ་ཉམས་སུ་
1 མ་ཕྱི། ༥༦ན༣ན། ཞོལ། ༥༩ན༢ན། པར སྐུ། ༦༠ན༦ན། བླ། ༦༩ན༡ན། པ
2 མ་ཕྱི། ༥༦ན༥ན། དེ ཞོལ། ༥༩ན༤ན། སྐུ། ༦༠བ༢ན། བླ། ༦༩ན༤ན། སྟེ

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

123

ལེན་པ་རང་དོན་གྱི་སྦྱོར་བ་ལ་འགོད་པ་དང༌། གཉིས་དོན་སྒྲིབ་པའི་ཡན་ལག་དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ལམ་ལ་འགོད་པ་དང༌། ལྟ་བ་རྣམ་དག་ཆོས་”ཐམས་ཅད་སྟོང་1

ཉིད་
སྟོང་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པའོ།།
གསུམ་པ་ནི། ས་དང་པོ་ནས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་རྟོགས་པའི་
མཚན་ཉིད་ཅན་གཟུང་འཛིན་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཉིས་སུ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པའོ།།བཞི་པ་ལ། ས་གཉིས་པ་ནས་དགུ་པའི་བར་ལ་ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ལྷག་པ་ནས། སྨོན་ལམ་གྱི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་མཐུས་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་
པར་བྱེད་པ་ལ་འགོད་པའོ།།ས་བཅུ་པ་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་བཀོད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དྲུང་དུ་འགྲོ་བ་དང༌། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་ཁྱད་པར་ཅན་དང༌། ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཆད་མི་ཟ་བ་དང༌།
བདེན་པ་བཞི་མཐའ་དག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དང༌། བཏགས་འཛིན་སོགས་ཟད་པ་དང༌། དེའི་གཞི་སྤངས་པ་དང༌། རྣམ་བྱང་རྫོགས་པ་དང༌། ཚོགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང༌། སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་མཐར་ཐུག་པ་ལ་འགོད་པའོ།།གསུམ་པ་ནི། མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་འགོད་པ་སྟེ། དེ་ནི་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་མཐར་ཐུག་པའོ།།གདུལ་བྱ་རྣམས་
རིམ་གྱིས་”2

བརྙེས་པའི་གོ་འཕང་དེ་ལ་འགོད་པར་མཛད་པའོ།།རྒྱན་གྱི་དོན་དྲུག་
ཏུ་བསྡུས་པ་ནི། །མཚན་ཉིད་དེ་ཡི་སྦྱོར་བ་དང༌། ཞེས་ཏེ། བསྒོམ་པར་བྱ་བ་དང༌། དེ་བསྒོམ་པའི་སྦྱོར་བ་དང༌། དེ་བསྒོམ་པ་རབ་ཏུ་གྱུར་པ་དང༌། གོ་རིམས་ཀྱི་སྒོམ་པའི་

1 མ་ཕྱི། ༥༦བ༢ན། ཞོལ། ༥༩ན༡ན། -ཐམས་ཅད་སྟོང་ སྐུ། ༦༠བ༥ན། བླ། ༦༩བ༡ན། +ཐམས་ཅད་སྟོང་ 2 ཞོལ། ༥༩བ༥ན། +རང་གིས་ སྐུ། ༦༡ན༤ན། བླ། ༦༩བ༦ན། +རང་ཉིད་ཀྱིས་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

124

གནས་སྐབས་དང༌། སྦྱོར་བ་མཐར་ཐུག་པ་དང༌། དེའི་འབྲས་བུ་དང་དྲུག་ཏུ་བསྡུས་པ་ཡང༌། རྒྱས་པར་བཤད་ན་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ།།དོན་གསུམ་དུ་བསྡུ་བ་ནི། ཡུལ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་རྒྱུ། ཞེས་ཏེ། སྦྱོར་བ་”བསྒོམ1

་པ་པོ་ཤེས་པར་
བྱ་བ་དང༌། “བསྒོམ2

་པར་བྱ་བའི་འཇུག་ཡུལ་དང༌། འཇུག་ཡུལ་དེ་ཉིད་མཐར་ཐུག་
པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་སྦྱོར་བ་དང༌། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་ཆོས་སྐུ་འཕྲིན་

ལས་དང་བཅས་པ་ཐོབ་བྱའི་འབྲས་བུ་གསུམ་དུ་བསྡུས་པ་ཡང༌། སྔོན་འཛིན་མངོན་སུམ་ཚད་མས་སྔོན་པོ་རྟོགས་ཤིང༌། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྔོན་པོ་ཐོབ་པ་ལྟར་རོ།།དེའི་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་ཀྱང་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ།།
བརྒྱད་དུ་ཕྱེ་བ་དང༌། དྲུག་ཏུ་བསྟན་པ་དང༌། གསུམ་དུ་བསྡུས་པ་འདི་ནི། བསྡུས་དོན་ལུས་རྣམ་གཞག་དེ་དག་བསྟན་པ་ཙམ་གྱིས་ལམ་སྤྱིའི་གྲངས་དང༌། ངོ་
བོ་དང༌། གོ་རིམས་ལ་ཡིད་དཔྱོད་ཙམ་གྱིས་ངེས་པ་སྐྱེ་བའི་དབང་པོའི་ཁྱད་པར་ཡིན་གྱི། ཚད་མས་མཐའ་ཆོད་པར་ངེས་པ་ལ་ནི། གསུམ་ཀ་ལ་ཚིག་དོན་རྫོགས་པར་བསྟན་དགོས་པས་ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་ལྟར་ཚིག་དོན་རྒྱས་འབྲིང་

བསྡུས་གསུམ་གྱིས་བསྟན་པར་བྱ་དགོས་པའི་དབང་པོའི་ཁྱད་པར་ནི་མ་ཡིན་
ནོ།།ཚིག་མངས་སུ་དོགས་ནས་ཞིབ་ཏུ་མ་སྤྲོས་སོ། །རྒྱལ་ཚབ་དམ་པའི་གསུང་གི་གཅེས་པའི་མཛོད།།སྙིང་པོའི་དོན་དང་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ལམ།།སྐལ་ལྡན་
སྐྱེས་བུས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ།།རྒྱས་སྲས་བཟང་པོའི་བཞེད་པ་ཇི་བཞིན་བཤད།།ཆེ་བའི་ཆེ་བ་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་དང༌།།རྒྱལ་བས་ལུང་བསྟན་འཕགས་པ་

1 མ་ཕྱི། ༥༧ན༢ན། ཞོལ། ༦༠ན༡ན། བསྒོམ སྐུ། ༦༡ན༦ན། བླ། ༧༠ན༢ན། སྒོམ
2 མ་ཕྱི། ༥༧ན༢ན། ཞོལ། ༦༠ན༡ན། སྐུ། ༦༡ན༦ན། བསྒོམ བླ། ༧༠ན༢ན། སྒོམ

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད།

125

ཐོགས་མེད་ཞབས།།ཚུལ་གཉིས་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་གྱི་ལམ་ཞུགས་ནས།།གསུང་རབ་

དགོངས་འགྲེལ་རྒྱ་མཚོའི་གླིང་སོང་སྟེ།།ཐེག་མཆོག་རིགས་ཀྱི་ནུས་པ་ལྷག་པར་

རྒྱས། །རྣམ་དཔྱོད་དོན་གཉེར་སྤྲོ་བའི་སྤྲོ་བ་ཅན།།སྲིད་ཞིའི་རྒུད་པ་མ་ལུས་བསལ་སླད་དུ།།ལེགས་བཤད་ཡིན་བཞིན་ནོར་བུ་འདི་བླངས་སོ།།གཞུང་ལུགས་གདམས་པར་འཆར་བའི་སྣང་བས་དབེན། །དྲི་མེད་རིག་པའི་མིག་དང་མི་ལྡན་པར། །ལམ་བཟང་འདི་ལ་འཇུག་པར་འདོད་པ་ཡང༌།།དམུས་ལོང་རང་དགར་གོམ་པ་འདོར་དང་མཚུངས།།སྦྱངས་པའི་སྟོབས་དམན་བློ་གྲོས་ཉམ་ཆུང་ཡང༌། །རྒྱལ་བའི་དམ་ཆོས་མ་ལུས་འཛིན་པ་ཡི། །བཤེས་གཉེན་དམ་པའི་མགོན་གྱིས་ཡོངས་བཟུང་བས།།ལམ་འདི་འབྱེད་ལ་ལྷག་པར་སྤྲོ་བ་སྐྱེས།།མདོ་རྒྱུད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་
ལམ་གྱི་གནད།།མ་རྟོགས་ལོག་རྟོག་ཐམས་ཅད་ཀུན་བསལ་ཏེ།།ཇི་བཞིན་གཟིགས་ནས་བརྩེ་བས་སྟོན་མཛད་པའི། །བླ་མ་དེ་ལ་བདག་ནི་ཕྱག་འཚལ་ལོ།།རྙེད་བཀུར་གྱ་གྱུའི་བསམ་པས་འདི་མ་བྱས། །ལམ་འདི་ཆེས་ཆེར་ཉམས་པར་གྱུར་མཐོང་ནས།།ཟེར་ཟློས་ཙམ་ཞིག་ཡུན་”རིངས1

་གནས་ན་ཡང༌། །སྐལ་ལྡན་འགའ་ལ་ཕན་

པར་ཅིས་མི་འགྱུར༌།།འཕགས་པའི་བཞེད་པ་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་པར་དཀའ།།བདག་ནི་
བྱིས་པའི་ནང་གི་བྱིས་པ་སྟེ།།གལ་ཏེ་འདི་ལ་ནོངས་པའི་ཚོགས་མཆིས་ན།།བླ་མ་
ལྷར་བཅས་རྣམས་ཀྱིས་བཟོད་པར་རིགས།།འདིར་འབད་དགེ་བ་རབ་དཀར་ཅི་
ཡོད་དེས།།ཡུལ་ལ་སྲེད་པའི་སྐོམ་པས་ཤིན་ཏུ་གདུངས།།ལས་ཀྱི་གཞན་དབང་

གྱུར་པའི་མ་རྣམས་ཀུན།།འཆི་མེད་བདུད་རྩིའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་ཤོག །བདག་ཀྱང་

1 མ་ཕྱི། ༥༧བ༥ན། ཞོལ། ༦༠བ༤ན། རིངས སྐུ། ༦༢ན༣ན། བླ། ༧༠བ༦ན། རིང

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

126

དེང་ནས་ཚེ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ།།ཐེག་མཆོག་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མཉེས་བྱས་ནས།།ལམ་བཟང་འདི་དང་ནམ་ཡང་མི་འབྲལ་ཞིང༌།།ཀུན་མཁྱེན་རྒྱལ་བའི་གྲོང་ཁྱེར་འཇུག་པར་ཤོག །
མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་བཤད་པའི་སྲོལ་དུ་མ་རྒྱལ་བའི་རིང་ལུགས་པ་ཆེན་པོ་རྗེ་བཙུན་དམ་པ་རེད་མདའ་བ་ཀུ་མ་ར་མ་ཏིའི་ཞལ་སྔ་ནས་དང༌། བཀའ་བཞི་འཛིན་པ་རིན་ཆེན་རྡོ་རྗེ་ལ་ཐོས་ཤིང༌། ཁྱད་པར་དུ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་
གྱི་རིམ་པ་ཆུ་བོ་གསུམ་འདྲེས་ཀྱི་རིམ་པ་ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་ཨ་ཏི་ཤ་ནས་བརྒྱུད་དེ་
འོངས་པ་འདི་སྙིགས་དུས་ཀྱི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་རིན་པོ་ཆེ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་བཟང་པོའི་ཞལ་སྔ་ནས་”ལས1

་གསུང་གི་བདུད་རྩི་ཡུན་རིང་པོའི་བར་དུ་
མྱངས་ནས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད་ཅེས་བྱ་བ། མདོ་སྔགས་ཀྱི་གཞུང་མང་དུ་ཐོས་པའི་སྡེ་སྣོད་འཛིན་པ་དུ་མས་བསྐུལ་ནས་རིགས་པ་སྨྲ་བ་དགེ་སློང་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱིས་འབྲོག་རི་བོ་
ཆེ་དགེ་ལྡན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་གླིང་དུ་སྦྱར་བའོ།།ཡི་གེ་པ་ནི་སྡོམ་བརྩོན་སྡེ་སྣོད་འཛིན་པ་རིན་ཆེན་ཆོས་རྒྱལ་ལོ།།འདིས་ཀྱང་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་སྒོ་ཐམས་ཅད་ནས་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་དར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་གྱུར་ཅིག ། ། །ༀ་སྭ་སྟི། ཕན་བདེའི་འབྱུང་གནས་རྒྱལ་བསྟན་ཡོངས་འདུའི་ལྗོན། །རབ་རྒྱས་འགྲོ་ཀུན་ཐར་མཆོག་འབྲས་བཟང་ལ། །སྤྱོད་ཕྱིར་བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་གྲུབ་ཆོས་གྲྭ་
ཆེར། །ཆོས་སྦྱིན་འཛད་མེད་དལ་འགྲོའི་རྒྱུན་འདི་སྤེལ། །སརྦ་མངྒ་ལཾ།།

1 མ་ཕྱི། ༥༨ན༣ན། ཞོལ། ༦༡ན༢ན། +ལས སྐུ། ༦༢བ༢ན། -ལས བླ། ༧༡ན༥ན། +ལས

127

༄༅། །མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་དོན་བདུན་ཅུ་དང་བཅས་པའི་འགྲེལ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་བཞུགས་སོ། །

༄༅། །གང་གིས་སྐད་ཅིག་ཡིད་ལ་དྲན་ཙམ་གྱིས། །འཇིགས་རུང་ངན་འགྲོའི་
གཡས་ས་ལས་བསྒྲལ་ནས།།ཕུན་ཚོགས་ཐར་པའི་བདེ་ལ་འགོད་བྱེད་པ།།དཔལ་ལྡན་བླ་མའི་ཞབས་ལ་སྤྱི་བོས་འདུད།།རྒྱ་ཆེ་རབ་ཟབ་དཔག་པར་དཀའ་བའི་དོན།།རྒྱལ་དང་དེ་སྲས་འཕགས་ཚོགས་སྐྱེད་བྱེད་ཡུམ།།དེ་དོན་ཇི་བཞིན་གསལ་བར་མི་རྟོགས་མོད།།རང་རྟོགས་དྲན་ཕྱིར་ཇི་ལྟར་ནུས་བཞིན་དབྱེ།།
དེ་ལ་འདིར་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཤཱཀྱའི་རྒྱལ་པོ་དེས་གདུལ་བྱ་མངོན་པར་མཐོ་བ་དང་ངེས་པར་ལེགས་པ་ལ་འགོད་པའི་ཐབས་སུ་གྱུར་པ། ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་
བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་གསུངས་པ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཀྱང་གཙོ་བོ་དང་གྱ་ནོམ་པ་ནི་
ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྟེ། དེར་མ་འདུས་པའི་དོན་འགའ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་

རོ།།དེ་དག་ལས་ཀྱང་ཁ་ཅིག་གིས་ནི་སྙིང་པོའི་དོན་གཙོ་བོར་བསྟན་ལ། ལ་ལར་ནི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་རིམ་པ་དེ་དག་ལས། སྔོན་ཤུགས་
ཀྱི་རིམ་པས་འཕགས་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་རྣམས་རྗེ་བཙུན་གྱིས་མངོན་པར་རྟོགས་
པ་བརྒྱད་ཀྱི་སྒོ་ནས་གསལ་བར་སྟོན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་མཛད་ཅིང༌། དེ་
ཉིད་ཡུམ་ཀུན་གྱི་རྒྱན་དུ་འགྱུར་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏུ་རྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་བཟང་པོའི་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

128

ཞལ་སྔ་ནས་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་བ་འདི་མཛད་དོ།།དེའི་བཞེད་པའི་དོན་བླ་མ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་གིས་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའི་ཆ་ལས། མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་དོན་བདུན་ཅུ་དང་བཅས་པའི་འགྲེལ་”ཉམས་སུ།1

དེ་རིང་ཉིད་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་
མདོ་ཙམ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་རེ་ཤིག་སྔོན་གྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་པ་རྣམས་
ཀྱི་བཞེད་པའི་རྣམ་གྲངས་ཅུང་ཞིག་བཀོད་ནས། དེ་ལ་འཐད་མི་འཐད་ཀྱི་ཆ་རྣམས་

བརྒལ་ཞིང་བརྟག་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་ཤེས་རབ་འཕེལ་བའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཡིན་གྱི་མཐའ་ཅིག་ཏུ་འགོག་པ་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།
མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འདི་ནི་དབང་པོ་རྟུལ་པོ་རིམ་གྱིས་འཚང་རྒྱ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པས། དང་པོར་སྐབས་བཞི་བར་བསྟན་པའི་“གཞི2

་ཤེས་ཀྱི་
རྣམ་པ་དང༌། སྐབས་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་ནས་བསྟན་པའི་ཉན་རང་གི་སྦྱོར་ལམ་དང༌། མཐོང་ལམ་དང༌། སྒོམ་ལམ་དང༌། སྐབས་དང་པོར་དབང་པོ་རྟུལ་དང་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་གྱིས་འཕངས་པའི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱས་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་ཞི་བའི་དབྱིངས་ལས་ལངས་ཏེ། ལམ་མཆོག་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ནི། སྐབས་དང་པོའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཐོག་མ་དང༌། གཉིས་པ་དང༌། གསུམ་པ་དང་པོར་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ། དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་
ཡིན་ན་ངེས་པར་དམན་ལམ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པ་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་སྲིད་པ་ཙམ་ཡིན། ངེས་པ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། དམན་ལམ་གྱི་རྒྱུད་མ་སྦྱངས་པར་ཐར་པ་ཐོབ་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང༌། སློབ་དཔོན་གྱི་འགྲེལ་པ་ཆེ་ཆུང་དུ་ཡང་དམན་ལམ་

1 མ་ཕྱི། ༢ན༣ན། ཞོལ། ༢ན༢ན། ཉམས་སུ། སྐུ། ༢ན༤ན། བླ། ༢ན༤ན། བ།
2 མ་ཕྱི། ༢བ༡ན། ཞི *མ་ཕྱིར་ཡང་ཡང་འདི་ལྟར་འབྱུང་བ་བཅོས་ཏེ་མཚམས་རྟགས་ལས་མཆན་བྲིས་མེད།

མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་དོན་བདུན་ཅུའི་འགྲེལ་པ།

129

སྔོན་སོང་གི་རྣམ་གཞག་མ་མཛད་པའི་ཕྱིར། སྲིད་པ་ཙམ་ལ་བྱེད་ན་ཡང༌། དམན་
ལམ་ལ་འཇུག་པའི་དང་པོར་ཐོས་བསམ་བྱེད་པ་ན། རྒྱན་གྱི་གཞུང་ཀུན་ལ་བྱེད་
དམ། དམན་ལམ་སྟོན་པའི་གཞུང་དེ་ཙམ་ལོགས་སུ་བཀར་ནས་བྱེད། ཕྱི་མ་ལྟར་ན།
རྒྱན་གྱིས་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱར་མི་རིགས་ལ། དམན་ལམ་ལ་འཇུག་པའི་ཐོག་མར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་རིམ་རྫོགས་པ་ལ་ཐོས་བསམ་བྱས་པ་དགོས་པ་མེད་པས་དང་པོ་ལྟར་ཡང་མི་རིགས་སོ།།གལ་ཏེ་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་ལྟ་བུ་ལ་ཐོས་བསམ་བྱས་ནས་དགྲ་བཅོམ་པ་ཐོབ་སྟེ་ཕྱིས་རྒྱན་ལ་འཇུག་པའོ་ཞེ་ན། ཡང་དང་པོར་ཉན་
པའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་ཀྱང༌། རྒྱན་གྱི་གདུལ་བྱར་དམན་པའི་གང་ཟག་སྤོང་བའི་ཤེས་
བྱེད་དུ་མི་རུང་ངོ༌།།
གཞན་དག་ན་རེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་འབའ་ཞིག་དག་ཏུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྐབས་དང་པོ་གསུམ་ནས་རྒྱུ་འབྲས་སྐོར་གཅིག་བསྟན་པ་ནི། བྱོན་ཟིན་པའི་སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། སྦྱོར་བ་བཞི་དང་
ཆོས་སྐུའི་སྐབས་སུ་སྐོར་གཅིག་བསྟན་པ་ནི། འབྱུང་འགྱུར་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་
པས་ལམ་རིམ་ཚད་མ་གཉིས་པོ་ཞེས་གསུང་ཡང་བཞག་པར་དཀའ་སྟེ། སེམས་བསྐྱེད་སོགས་དོར་བའི་ལམ་རིམ་ཚང་མ་དང༌། སྦྱོར་བཞི་དོར་བའི་ལམ་ཚང་མ་སུས་ཀྱང་བརྗོད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། རིགས་གཅིག་ཀྱང་རྫས་ཐ་དད་པའོ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་པར་མི་ནུས་ཏེ། དང་པོའི་རྣམ་མཁྱེན་ནི། འབྱུང་འགྱུར་གྱི་གང་ཟག་དེའི་འབྲས་བུའི་ཆ་བསྟན་པ་ཡིན་པས་སོ།།ལ་ལ་ན་རེ། གང་ཟག་གཅིག་འཚང་རྒྱ་བའི་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

130

ཆ་རྐྱེན་རྫོགས་པ་ཞིག་གིས་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། དེ་མང་མངོན་པར་”རྫོགས1

་

པ་བརྒྱད་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམམཁྱེན་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་

ཆོས་ལ་རྣམ་མཁྱེན་དུ་བཏགས་ནས་མོས་སྤྱོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་དང་ལམ་ཤེས་པ་དང་
པོ་ནས་དྲུག་པའི་བར་དང༌། "གཞི་ཤེས་པ་བདུན་པ་དང༌། སྦྱོར་བ་དང་པོ་གསུམ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ས་བརྒྱད་པ་དགུ་པ་བཅུ་པ་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་རྒྱུན་མཐའ་དང༌། ཆོས་
ཀྱི་སྐུ་སངས་རྒྱས་པ་ལ་སྟེ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ནི། ལམ་རྐྱང་པའམ། “རེང2

་

བུར་ཉམས་སུ་བླང་བར་བྱ་བ་ཡིན་གྱིས་ཁུག་པའི་ལུགས་ནི་དགོངས་པ་མིན་མོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ།།ལམ་སྦྱངས་པ་དགོངས་པ་ཡིན་དུ་ཆུག་ན་ཡང་ས་མཚམས་རྣམས་བཞག་པ་དེ་ནི་དཔྱད་མི་བཟོད་དེ། རྣམ་མཁྱེན་མཚོན་བྱེད་ཀྱིཆོས་དེ་རྣམས་ཅི་
རིགས་སུ་ལས་དང་པོ་པ་ནས་སངས་རྒྱས་པའི་བར་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཕྱིར།

ལམ་ཤེས་ལ་ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པར་དག་པ་དང༌། "གཞི་ཤེས་ཀྱང་མི་རྟག་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ལ་བྱེད་དམ། གཞི་སྐྱེ་མེད་དུ་ཤེས་པ་ལ་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན་
མཐོང་ལམ་དུ་ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་འདའ་བར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལ། ཕྱི་མ་ལྟར་ན་ཡང་དེ་ན་ཡོད་པས་ས་བདུན་པ་ཁོ་ནར་འཇོག་པ་མི་རིགས་སོ།།སྦྱོར་བ་དང་པོ་གསུམ་ཡང་མ་དག་པ་ས་བདུན་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་ཡོད་པས་དག་པ་
ས་ཁོ་ནར་འཇོག་པ་མི་རིགས་སོ།།
གཞན་དག་ན་རེ་ལམ་ཁུག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་མཁྱེན་པ་གསུམ་ཐོས་བསམ་

1 མ་ཕྱི། ༣ན༤ན། རྫོགས ཞོལ། ༣ན༣ན། སྐུ། ༣ན༦ན། བླ། ༣བ༡ན། རྟོགས
2 མ་ཕྱི། ༣ན༥ན། རེང ཞོལ། ༣ན༥ན། རིང སྐུ། ༣བ༢ན། རེད བླ། ༣བ༣ན། རེང

མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་དོན་བདུན་ཅུའི་འགྲེལ་པ།

131

གྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་རྣམ་ཀུན་ནས་བཟུངས་ཏེ། སྦྱོར་བཞི་ཉམས་སུ་བླངས་པས་འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ཡང་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། སྦྱོར་བཞི་དང་ཆོས་སྐུ་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་འབེབས་སམ་མི་འབེབས།
ཕྱི་མ་མི་རིགས་ཏེ། མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པ་རྒྱན་གྱི་

དགོངས་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཞིང༌། ཉམས་སུ་ལེན་པའི་གོང་དུ་དགོངས་པ་ངེས་པར་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལྟར་ན་ཐོས་བསམ་དང༌། ཉམས་ལེན་གྱི་གཞུང་སོ་སོར་དཔྱོད་པར་མི་རིགས་སོ།།མཁྱེན་གསུམ་གྱི་སྐབས་ལ་ཡང་ཉམས་
ལེན་བྱེད་དམ་མི་བྱེད། བྱེད་ན་ཉེས་པ་སྔ་མར་འགྱུར་ལ། མི་བྱེད་ན་ཡང་ཐོས་བསམ་བྱས་པ་དགོས་པ་མེད། དེ་ནི་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཆེད་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། རྟ་རྒྱུག་པའི་དཀྱུ་ས་བསྟན་པ་བཞིན་ནོ།།ཐོས་བསམ་གཞན་ལ་བྱས་ནས་ཉམས་ལེན་གཞན་ལ་བྱེད་པ་ནི་དཀྱུ་ས་ཤར་དུ་བསྟན་ནས་རྟ་ནུབ་ཏུ་རྒྱུག་པ་དང་འདྲ་ཞིང༌། ཐོས་བསམ་མ་བྱས་པར་ཉམས་ལེན་གང་བྱེད་ཀྱང་མི་ཤེས་པས་སོ།།
གཞན་ཡང་རྩ་ཤེ་ལྟ་བུའི་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་བཞག་ནས་སྐབས་ཕྱི་མ་གསུམ་དུ་ལམ་རིམ་འབའ་ཞིག་བསྟན་ན་སོ་སོར་སྤྱོད་
རིགས་ན་ཡང༌། དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་གཞག་སོ་སོར་ངེས་པ་འདི་ལ་མེད་དེ། དང་པོ་གསུམ་དུ་ཡང་ལམ་རིམ་འབའཞིག་བསྟན་པས་སོ།།ངེས་པར་ཐོས་བསམ་དང༌། ཉམས་ལེན་གྱི་གཞུང་སོ་སོར་སྤྱོད་ན་གོ་ལྡོག་སྟེ་སྨྲས་ན་ཉེས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད། དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ནི་དབང་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡང༌། ཞེས་སོགས་ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་པ་དེ་དབང་ཐོབ་ཕྱིར་ཏུ་སྦྱོར་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

132

བས་བསྒོམ་པར་བཤད་པས་སོ་ཞེ་ན། མིན་ཏེ་ཀུན་མཁྱེན་གསུམ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་ལ་དབང་ཐོབ་ཕྱིར་ཏུ་སྒོམ་དགོས་ལ། དེ་ལ་ཡང་ཐོས་བསམ་སྔོན་དུ་འགྲོ་
དགོས་པས་སྐབས་དང་པོ་གསུམ་མཁྱེན་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་སྐབས་ཡིན་ལ་སྐབས་ཕྱི་མ་རྣམས་ཐོས་བསམ་གྱི་སྐབས་ཡིན་པས་སོ། ཞེས་སྨྲ་ན་ཡང་ཁྱད་པར་དབྱེ་དཀའོ།།དེས་ན་སྐབས་བརྒྱད་ཀ་ལ་ཐོས་བསམ་ཡང་བྱེད་ལ་ཉམས་ལེན་ཀྱང་བྱེད་པས་ཐོས་བསམ་དང་ཉམས་ལེན་གྱི་གཞུང་སོ་སོར་འབྱེད་པ་བཞག་དཀའ་ཞིང༌། ཉམས་ལེན་ཉིད་ལ་ཐོས་བསམ་གྱི་སྐབས་དང་སྒོམ་བྱུང་གི་སྐབས་གཉིས་སུ་བྱས་ནས་སྒོམ་བྱུང་གི་སྐབས་ལ་ཉམས་ལེན་གྱི་སྐབས་ཞེས་སྤྱི་མིང་བྱེ་བྲག་ལ་འདོགས་ན་ནི། གཞུང་གི་སྐབས་སོ་སོར་འབྱེད་ན་ཡང་ཉེས་པ་མེད་དོ།།
དེ་ཡང་འདི་ལྟར་སྤྱིར་དོན་གཅིག་ལ་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་པའི་དེ་མ་ཐག་སྒོམ་བྱུང་དུ་འགྱུར་བ་མི་སྲིད་པས་སྒྲོ་འདོགས་ཆོས་རྗེས་སུ་ཡུན་རིང་པོར་ཐོས་པ་དང༌། བསམ་པས་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་ལ་དེ་བཞིན་དུ་སྐབས་བརྒྱད་ཀ་ལའང་གོ་ཡུལ་
གྱི་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་ཟིན་པའི་གང་ཟག་གཅིག་གིས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ན་སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དང་རྣམ་པ་ནས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བར་ནི་ཐོས་བསམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཉམས་སུ་
ལེན་པའི་སྐབས་གཙོ་ཆེ་ལ། དེ་ཡང་སོ་སོ་བ་དང་བསྡུས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རིམ་པ་བཞིན་ནོ།།དེ་སུས་ཉམས་སུ་ལེན་སྙམ་ན་རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་
སྟོན་པ་ནི་མཚན་མེད་རབ་ཏུ་སྦྱིན་ལ་སོགས། ཞེས་པའི་གཞུང་ངོ༌།།དྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་

དམིགས་པ་འདིར། ཞེས་པ་མན་ཆད་སྒོམ་བྱུང་གི་སྐབས་སོ།།ད་ནི་དེ་དག་གི་འགྲེལ་རྣམ་པར་བཞག་པར་བྱ་སྟེ་དེ་ཡང་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་ཏུ་མ་འདུས་

མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་དོན་བདུན་ཅུའི་འགྲེལ་པ།

133

པའི་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིགས་མེད་ཅིང༌། རིགས་དེ་ཉིད་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་དང་བསྡུས་ན་དངོས་དང་”བརྟགས1

་པ་ཅི་རིགས་པའི་སྒོ་ནས་མཁྱེན་པ་གསུམ་དུ་
འདུས་ལ། དེ་ལ་རེ་ཤིག་བརྒྱད་དུ་ཕྱེ་ན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ནི་རྒྱུས་འབྲས་བུ་མཚོན་པའམ། ཡུལ་གྱིས་ཡུལ་ཅན་མཚོན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཆོས་བཅུས་མཚོན་ཏེ་བསྟན་ལ། དེ་ཡང་ལམ་གསུམ་ཤེས་པ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བས་དེའི་རྗེས་ལ་ལམ་ཤེས་བསྟན། དེ་ཡང་"གཞི་ཤེས་ལེགས་པར་ཤེས་པ་མེད་ན་མིའབྱུང་བས་དེའི་རྗེས་ལ་"གཞི་ཤེས་བསྟན་ཏོ།།
དེའི་རྗེས་ལ་མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་རྫོགས་པར་རྟོགས་
པར་བྱེད་པས་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བསྟན། དེའི་རྗེས་ལ་དེ་འཕེལ་ནས་རབ་ཏུ་གྱུར་པ་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་བསྟན་ཏེ། དེ་ཡང་རྣམ་པ་རྐྱང་པ་བསྒོམས་པས་འཕེལ་བ་མིན་གྱི།

སྐབས་དང་པོའི་སེམས་བསྐྱེད་སོགས་དང༌། གཉིས་པའི་ང་རྒྱལ་བཅོམ་པ་སོགས་དང་བཅས་ཏེ་བསྒོམས་པས་འཕེལ་བ་ཡིན། དེ་ཡང་རྟགས་ལ་སོགས་པ་ངེས་འབྱེད་ཆ་བཞི་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ཡང་བཞི་ཀ་བཞི་ཀར་འགལ་བ་མེད། མངོན་པར་རྟོགས་པ་བར་ཆད་མེད་རྩེའི་སྐབས་སུ་གསུངས་པ་ཡང་ལས་དང་པོ་པའི་སྐབས་ཉིད་ནས་བསལ་ཅི་ནུས་སུ་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན། དེའི་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་ཐོབ་དོན་དུ་བསྒོམ་པ་མཐར་གྱིས་པ་བསྟན་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་དེའི་སྒོམ་ཚུལ་མཐར་ཐུག་པ་སྐད་
ཅིག་མ་བསྟན་ནས་དེའི་འབྲས་བུ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་བསྟན་ཏོ།།དེ་ཡང་ཐོག་མར་རྗེ་བཙུན་
གྱིས་དོན་མཐའ་དག་སྡུད་བྱེད་ཀྱི་མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཡུམ་ལ་བསྟོད་ཕྱག་

1 མ་ཕྱི། ༤བ༤ན། ཞོལ། ༤བ༤ན། བརྟགས སྐུ། ༥ན༡ན། བཏགས བླ། ༥ན༣ན། བརྟགས

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

134

མཛད་ལ། དངོས་སུ་འཕགས་པ་མཐའ་དག་གི་ཡུམ་གཉིས་མེད་ཀྱི་ ཤེར་ཕྱིན་ཉིད་ལ་བསྟོད་པ་མཛད་དེ། བསྡུས་དོན་དང་བརྗོད་བྱའི་རྩོད་སྤང་མཇུག་སྡུད་ཀྱི་གཞུང་
རྣམས་ཀྱིས་གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩོད་སྤང་གི་སྐབས་སུ་ཕལ་ཆེ་བས་
གཞི་གཉེན་རྣམ་པ་གང་རུང་རེ་རེ་ཁོ་ན་སྡུད་པའི་རྩོད་པ་བཀོད་ནས་དེའི་ལན་མཛད་པས་རྩོད་ལན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་སེམས་པ་མི་རིགས་ཏེ། རེ་རེ་ཁོ་ན་སྡུད་དམ་གསུམ་ག་སྡུད། ཅེས་པའི་རྩོད་པ་ངེས་པར་གནས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་མཐའ་མ་ཆོད་པའི་རྩོད་པ་བཀོད་ནས་མཐའ་མ་ཆོད་པའི་ལན་མཛད་པ་སྨྲ་བ་པོའི་ཤེས་རབ་ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། མཁྱེན་གསུམ་བརྗོད་བྱར་བྱས་པའི་
བསྟན་བཅོས་རྩོམ་ཞེས་ཤུགས་ལ་དམ་བཅས་པར་གོ་ནས་རྩོད་ཅེས་པའང་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་རེ་རེ་ཁོ་ན་སྡུད་དམ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་འཇུག་པའི་སྐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། བསྟན་བཅོས་སྤྱིའི་བརྗོད་བྱ་དང་མཐུན་པར་མཆོད་བསྟོད་བྱེད་
པའི་ངེས་པ་མེད་པས་ཤུགས་ལ་དེ་ལྟར་དམ་བཅས་པ་ཡང་སྒྲུབ་མི་ནུས་སོ།།ཁ་ཅིག་ན་རེ། རེ་རེ་སྡུད་པ་ལ་གསུམ་གའི་སྒོ་ནས་ལན་འདེབས་ལ། དེ་ལྟར་ན་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་གསུམ་དུ་ཐལ་ལོ་ཞེས་པའི་རྩོད་པ་ཁོ་ན་གནས་པས་དེའི་ལན་དུ་གང་ཟག་གཅིག་གི་འཚང་རྒྱ་བའི་ཆ་རྐྱེན་དུ་བྱེད་པས་སྐྱོན་མེད་ཅེས་ལན་འདེབས་ལ། འོ་ན་ཡེ་ཤེས་”སུ་1

གསུམ་ག་ཡང་གང་ཟག་གཅིག་གི་མངོན་རྟོགས་སུ་
འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་དུ་འདི་ལྟར་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་བར་མ་ལས་ཞེས་སོགས་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་འཐད་པར་མི་མངོན་ཏེ། དགོས་པའི་གཙོ་

1 མ་ཕྱི། ༥བ༢ན། ཞོལ། ༥བ༢ན། བླ། ༦ན༣ན། སུ་ སྐུ། ༥བ༦ན། -སུ་

མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་དོན་བདུན་ཅུའི་འགྲེལ་པ།

135

བོ་གསུམ་ག་བརྗོད་བྱར་སྡུད་པ་ལ་སྤང་དགོས་པར་སྣང་བས་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྩོད་པ་
དངོས་སུ་མ་བཀོད་པར་མཐའ་དཔྱོད་པའི་ཡན་ལག་ཙམ་དུ་གྱུར་པའི་རྩོད་པ་ཕལ་ཆེར་འགོད་པ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སློབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་འདི་ཉིད་ཡིན་པར་སེམས་ཏེ། མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་ཤུགས་ལ་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་ཞེས་དམ་བཅས་ཀྱི་
བརྗོད་བྱ་འདི་སྟོན་དམ་བཅས་པར་མ་གོ་ནས་གཞི་གཉེན་རྣམ་པ་གང་རུང་རེ་རེ་སྡུད་དམ་གསུམ་ག་སྡུད་ཅེས་པའི་རྩོད་པ་གཉིས་ཀ་དངོས་སུ་བཀོད་རྩོད་པ་གཉིས་པ་སྐྱེ་བོ་བློ་གྲོས་དམན་པ་དག་ཅེས་པ་འདི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རེ་རེ་སྡུད་པ་ལ་གསུམ་ག་སྡུད་པའི་ལན་བཏབ་ལ། དེ་ལྟར་ན་དབང་པོ་རྣོ་འབྲིང་རྟུལ་པོ་གང་གི་དབང་དུ་
བྱས་ཀྱང་རྒྱན་བརྩམས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་དེ་སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱིས་གསུམ་པའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་ལམ་རིམ་ཚད་མར་སྟོན་པའི་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ཅེས་པའི་རྩོད་པ་འདི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ། འདི་མ་སྤངས་པར་རྒྱན་རྩོམ་པའི་དགོས་པ་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། སྔ་མ་ནི་མཐར་དཔྱོད་པའི་ཡན་ལག་ཙམ་མོ།།ད་ནི་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་འབྲེལ་བསྟན་པར་བྱ་སྟེ་དེ་ཡང་དགེ་བའི་
བཤེས་གཉེན་པའི་ཞལ་ནས་རྒྱ་གར་སྐད་ནས་རྫོགས་སོའི་བར་ཉི་མ་དེ་རིང་ནས་ལག་ལེན་དུ་འདྲིལ་ཤེས་པ་གཅིག་དགོས་པ་ཡིན་གསུང་བ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་ཀུན་རང་གི་སྐྱབས་གནས་དང་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དམིགས་པ་བསྟན་པར་བསམ། གནས་ལུགས་བསྟན་
པ་ཀུན་གནས་ལུགས་འདི་ལྟར་ཡིན་པ་ལ་བདག་ཅག་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གིས་བསྒྲིབས་

ནས་མ་རྟོགས་པ་ཡིན་སྙམ་དུ་བསམ་ཞིང་མི་རྟག་པ་ནས་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་གི་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

136

བར་དུ་བསྟན་པ་རྣམས་དངོས་སུ་ཉམས་སུ་བླང་ནུས་པ་རྣམས་དངོས་སུ་ཉམས་སུ་བླངས། མི་ནུས་པ་རྣམས་མཚན་ཉིད་ཡིད་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་སྨོན་ལམ་གདབ། རང་ཉིད་ཐར་ལམ་ལ་དངོས་སུ་མ་ཞུགས་ཀྱང་ཚོགས་སྦྱོར་སོགས་ཀྱིས་རྟོགས་པའི་
རིགས་ཆ་མཐུན་ཙམ་ཉམས་སུ་དེ་རིང་ནས་བླང་མི་ནུས་པ་ཙམ་མེད། དེ་ཡང་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཆོས་བཅུ་པོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་སྒྲུབ་པའི་དམ་བཅའ་དང༌། དེའི་དོན་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་གཉིས་སུ་འདུས་ལ་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་ནི། ཐོག་མར་རང་ཉིད་འཁོར་བར་སྐྱེས་པའི་དུས་ལ་ཐོག་མ་མེད་པ་དང༌། ཡུལ་འདིར་སྐྱེས་ལ་གཞན་དུ་མ་སྐྱེས་པའི་མཐའ་མེད་པ་དང༌། རང་བཞིན་ཡང་ལུས་འདི་བླངས་ལ་གཞན་མ་བླངས་པའི་མཐའ་མེད་པའི་སྒོ་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མར་བསམ་མར་ཤེས་པ་དང་དྲིན་གྱིས་བསྐྱངས་པའི་ཚུལ་བསམས་ལ། དྲིན་དྲན་པར་བྱ།
དྲིན་དྲན་ཀྱང་དྲིན་ལན་བསབ་འདོད་མེད་ན་དེ་ལས་ཁྲེལ་བོར་བ་མེད་པས་བྱས་པ་
ཤེས་ཤིང་བྱས་པ་དྲིན་དུ་གཟོ་བའི་བློ་བསྐྱེད་པར་བྱ། དེ་གསུམ་ཚོགས་པ་ལས་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡིད་དུ་འོང་བའི་བློ་ངང་གིས་སྐྱེ་ལ། དེ་སྐྱེས་པ་ན་སྡུག་བསྔལ་དང་ལྡན་པ་དང་བདེ་བ་དང་བྲལ་བའི་བྲལ་ལུགས་བསམས་པས་བདེ་བ་དང་ལྡན་འདོད་ཀྱི་བྱམས་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་འདོད་ཀྱི་སྙིང་རྗེ་སྐྱེ་ལ། དེ་ལྟར་
སྐྱེས་པ་ན་བདག་གཞན་མཉམ་པ་དང་བདག་གཞན་བརྗེ་བ་སོགས་ཀྱིས་སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་ལ་ཞུམ་པ་བསལ་ནས་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བ་འདི་བདག་
གིས་བྱ་དགོས་སྙམ་པའི་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་བསྒོམས། དེ་ལྟར་བསྒོམས་པས་སངས་རྒྱས་ཉག་གཅིག་ལ་ནུས་པ་དེ་མཐོང་ནས་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་བློ་སྐྱེ་བ་ཡིན། དེ་ལྟ་

མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་དོན་བདུན་ཅུའི་འགྲེལ་པ།

137

བུའི་དུཿ ཁ་དང་བྲལ་འདོད་དེ་ལ་གཞན་དོན་འདོད་པ་ཟེར། དེ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་

ཡིན། དེའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རྒྱུའི་མིང་གིས་འབྲས་བུ་ལ་བཏགས་པ་ལགས། བྱང་ཆུབ་ཐོབ་འདོད་དེ་ལ་སྨོན་ལམ་ཟེར། དེ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་གྲོགས་ཡིན་པས་གྲོགས་
མིང་གིས་གྲོགས་ཅན་ལ་བཏགས་ནས་བསྟན་པ་ཡིན། དེ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་དེ་ཡང་འདུན་པ་དང་བསམ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཉི་མ་རེ་རེ་ལ་ཇེ་འཕེལ་དུ་སོང་བ་ལྷག་
བསམ་དང༌། ཐབས་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ་བརྩོན་པས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སེར་སྣ་ཟིལ་
གྱིས་གནོན་པའི་སྦྱིན་པ་དང་ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་བྱེད་པས་ཚུལ་ཁྲིམས་དང༌། དམ་

ཆོས་སྒྲུབ་པའི་དུཿ ཁ་དང་གཞན་གྱིས་གནོད་པ་བྱས་སོགས་ལ་མི་འཁྲུག་པའི་བཟོད་པ་དང༌། རི་རབ་བཤིག་པའི་རྗེས་ལ་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་ན་ཡང་སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་ཡུད་ཙམ་དུ་ལྟ་བའི་བརྩོན་འགྲུས་ལ་སོགས་པ་གྲོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས་
དང་བཅས་པར་བསྒོམས་པས་ཐམས་ཅད་འཕེལ་བ་ཡིན། དེ་ལྟ་བུའི་དམ་བཅས་པའི་དོན་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ལ་གདམས་ངག་འདོམས་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པས་ངེས་པར་གདམས་ངག་ཉན་དགོས་ལ་དེ་ཡང་
ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་བཅུར་འགྱུར་ཏེ། སྒྲུབ་པའི་རྟེན་དང༌། བརྟེན་པ་བསྒྲུབ་པ་གཉིས་ལས་རྟེན་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ཡིན་ལ། ད་ལྟ་ཉིད་ནས་བསྒྲུབ་པ་བྱེད་པའི་སྟོན་པ་དང་ཐོབ་བྱ་དང་གྲོགས་ཞུ་སྙམ་དུ་བསམ། བརྟེན་པ་ལ་ཁྱད་གཞི་དང་ཁྱད་ཆོས་གཉིས་ལས་དང་པོ་ལ་དམིགས་རྣམ་གཉིས་ཡིན་ལ། དམིགས་པ་བདེན་བཞི་ཡིན་ལ། རྣམ་པ་ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་ཉན་ཐོས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་
དང་ཤེས་རབ་ཁྱད་པར་ཅན་ཀུན་རྫོབ་ལ་བསྟོས་ནས་རྟེན་འབྲེལ་སྒྱུ་མར་རྟོགས་པ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

138

དང་དོན་དམ་ལ་བལྟོས་ནས་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའོ།།
ཁྱད་ཆོས་ལ་འགལ་རྐྱེན་སེལ་བར་གདམས་པ་དང་མཐུན་རྐྱེན་སྒྲུབ་པར་གདམས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་མངོན་ཞེན་སེལ་བར་གདམས་པ་དང༌། ས་བོན་སེལ་བར་གདམས་པའོ།།དང་པོ་ལ་ཡང་ཡོན་ཏན་གྱི་ཚོགས་འགའ་ཞིག་བྱུང་ན་དེ་ལ་ཞེན་ནས་གོང་མ་དོན་དུ་མི་གཉེར་བ་དང་གཉེར་ཡང་འདོད་དོན་དེ་མ་གྲུབ་པ་ན་སྒྱིད་ལུག་ནས་བསྒྲུབ་པ་འདོར་བ་དང༌། མ་འདོར་ཡང་ལམ་གཞན་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ལེ་ལོ་གསུམ་ཡོད་པས་དེ་སེལ་བར་གདམས་པ་དང༌། ས་བོན་ལ་ཀུན་བརྟགས་དང་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་ཡོད་པས་དེ་སེལ་བར་གདམས་པ་གཉིས་དང༌། མཐུན་རྐྱེན་བསྒྲུབ་པ་ལ་ཡང་གདུལ་བྱ་དང་ལམ་སྒྲུབ་པའི་གྲོགས་སོགས་གང་ན་ཡོད་ཅེས་པ་
གཞན་གྱི་”དྲིན1

་ལ་མི་འཇོག་པའི་སྤྱན་ལྔ་དང༌། དེ་ཤེས་ནས་དེར་འགྲོ་བ་སོགས་
ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་ལ་གདམས་པ་གཉིས་སོ།།འདི་དག་ཀྱང་ད་ལྟ་ཉིད་ནས་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ལེ་ལོ་སེལ་བ་སོགས་ལ་འབད་པར་བྱའོ།།
དེ་ལྟར་སེམས་བསྐྱེད་གདམས་ངག་ཐོབ་ཐོས་པ་སོགས་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པ་

ལ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་སྐྱེ་ལ་འདི་ཡང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་གིས་ས་མཚམས་འཛིན་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ཉིད་ནས་སྐབས་འདིར་ནམ་འགྱུར་སྙམ་ནས་རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ལ་འབད་ནས་སློབ་དགོས་པ་ལགས། དེ་ཡང་འདིར་
ཁྱད་ཆོས་ལྔའི་སྒོ་ནས་བསྟན་ཏེ་དམིགས་པའི་ཁྱད་པར་མི་རྟག་སོགས་ཀྱིས་ཁྱད་

པར་དུ་བྱས་པའི་བདེན་བཞི་དང་། རྣམ་པའི་ཁྱད་པར་དེ་ཉིད་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་

1 མ་ཕྱི། ༧ན༦ན། ཞོལ། ༧བ༢ན། དྲིན སྐུ། ༧བ༥ན། བླ། ༨ན༦ན། དྲིང

མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་དོན་བདུན་ཅུའི་འགྲེལ་པ།

139

པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། འབྲས་བུ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་རྒྱུ་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་ཡིན་པའི་རྒྱུའི་
ཁྱད་པར་དང༌། ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ལམ་ལ་བཀྲི་བའི་ཡོངས་འཛིན་གྱི་ཁྱད་

པར་དང༌། རྒྱུད་གཅིག་དང་ཐ་དད་དང་འབྲེལ་བའི་ཆེ་འབྲིང་གི་ཁྱད་པར་དང་། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་སྤོང་བྱེད་དུ་ལྡན་པའི་རྟོགས་པའི་རྟོགས་པའི་ཁྱད་པར་རྣམས་སོ།།དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དེས་ཀྱང་གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་བདག་མེད་པའི་རིམས་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་ལ་སྐྲག་པར་ཡང་མི་བྱེད་དེ། སྟོང་པ་ནི་ཞེས་ལས་འབྲས་ལ་
ཁྱད་དུ་ཡང་མི་གསོད་པར་འཁྲིད་པ་ཡིན། འོ་ན་ཐུགས་རྗེ་མཚུངས་པར་ཡོད་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་དེ་ལྟར་འཁྲིད་ཅིང་ཉན་རང་མི་འཁྲིད་པ་ཅི་ཡིན་ཅེ་ན་རིགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལས་ཡིན་གྱི། ཐུགས་རྗེ་ལ་ཉེ་རིང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
ནོ།།རིགས་འདི་ཡང་འབྲས་བུ་བསྟན་ན་དེའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱུ་རིགས་རྟོགས་པས་རྟོགས་སླ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ།།བཀྲ་བའི་རིམ་པ་ལ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་
ཀྱིའང་གོང་དུ་ཡིན་ནོ།།
དེ་ཡང་དང་པོར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་རིགས་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་བསྙད་ནས་གདུལ་བྱ་དེ་རང་ཉིད་ལ་རིགས་ཡོད་པའི་ངེས་པ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་ལ་དེ་སྐྱེས་པ་ན་རང་རང་གི་རིགས་དང་མཐུན་པའི་ཆོས་བསྟན་ནས་རིགས་སད་པར་བྱེད་ལ་སད་པ་ན་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་སེམས་བསྐྱེད་ནས་འཁྲིད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་
ནོ།།རིགས་དེ་ཡང་རྒྱས་པ་ལས་གྱུར་པ་ནི་རྐྱེན་གྱིས་གསོས་བཏབ་སྟེ་ནུས་པ་མཐུ་
ཅན་དུ་གྱུར་པའི་འདུས་བྱས་ཀྱི་དགེ་བ་ཡིན་ལ་ཡང་ན་ཟག་པ་མེད་པའི་ས་བོན་
ནོ།།རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་ནི་མིག་སོགས་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་བདེན་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

140

པས་སྟོང་པའི་ཆ་ཡིན་ལ་དེ་ལ་རྒྱུའི་སྒོ་ནས་རིགས་སུ་འགྱུར་ཚུལ་ནི་སྐྱེ་མཆེད་སྔ་མ་དེས་ཡོན་ཏན་གྱི་ཚོགས་བསྟེན་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ཕྱི་མའི་རྒྱུ་བྱེད་པ་ནི་བདེན་པས་སྟོང་པའི་རིགས་ཁྱད་ཆོས་སུ་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་དྲི་མ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་ཞུགས་པས་ཡོན་ཏན་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བ་མི་སྲིད་དོ།།རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་
རིགས་སུ་འགྱུར་ཚུལ་ལ་ཡང་ད་ལྟ་ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་བྱེད་པ་ཡང་རང་བཞིན་གྱི་སྟོང་
པ་ཁྱད་ཆོས་སུ་ལྡན་པ་ཡིན་ནོ།།ཆོས་དབྱིངས་རིགས་ཡིན་ན་རིགས་གསུམ་དང་ངེས་མ་ངེས་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བ་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཆོས་དབྱིངས་ལ་དབྱེ་བ་
མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།ངོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་འདོད་པ་ཡིན་ནོ།།དགག་བྱ་བདེན་པ་ལ་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་འཆར་རྒྱུ་མེད་པས་དེ་བཀག་གི་ཆོས་དབྱིངས་ལ་ཡང་རྣམ་པ་

མི་འདྲ་བ་མེད་དོ།།
ཁྱད་གཞིའམ་ཆོས་ཅན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་མ་གྲུབ་སྟེ། ཁྱད་གཞི་སྐྱེ་མཆེད་སོ་
སོ་དང་འབྲེལ་བའི་དབང་གིས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཅེས་སོགས་སུ་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར། ཡང་ན་མཐར་ཐུག་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། མཐར་ཐམས་ཅད་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཅན་དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མཐར་ཐུག་ལ་བལྟོས་ནས་
ཐེག་པ་གཅིག་ཡིན་པ་བཞིན། གནས་སྐབས་ལ་བལྟོས་ནས་ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་སྟེ། གནས་སྐབས་ཐེག་པ་གསུམ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་འཕགས་པ་སོ་སོའི་རྟོགས་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་དེ་དང་དེའི་རིགས་ཞེས་ཐ་སྙད་རྣམ་པར་འཇོག་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་རིགས་དང་ལྡན་པས་དང་པོར་མི་དགེ་བ་སྤོང་ཞིང་དགེ་བ་བསྒྲུབ་པ་ལ་དམིགས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བླང་བྱ་དང་དོར་བྱ་དང༌། བཏང་སྙོམས་སུ་བཞག་

མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་དོན་བདུན་ཅུའི་འགྲེལ་པ།

141

བྱ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་དམིགས་པ་ཡིན། དེ་ཡང་རང་དོན་དུ་དམིགས་ན་ཉན་ཐོས་སུ་
འགྱུར་བས་རང་ཉིད་འགྲན་ཟླ་མེད་པའི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་སེམས་ཆེན་པོ་དང༌། མི་མཐུན་ཕྱོགས་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་སྤོང་བ་ཆེན་པོ་དང༌། རྟོགས་བྱ་མ་ལུས་པ་རྟོགས་པའི་རྟོགས་པ་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱིས་ཆེད་དུ་དམིགས་ནས་”བསྒྲུབ1

་པ་བྱེད་པ་
ཡིན་ལ། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཡང་མཐའ་དྲུག་པ་ཆེན་པོ་གསུམ་ཡིན་
ནོ།།དེ་ནི་གཞན་རྒྱུད་ལ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ལ་འདི་ནི་རང་རྒྱུད་ལ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པས་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཞེས་བརྗོད་”བསྒྲུབ་པ་ཞེས་ལན་མང་དུ་སྨོས་པའི་ངོ་བོ་དེ་གང་ཡིན་ཅེ་ན་ཐབས་ཤེས་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ལ་ཡང་མཁྱེན་གསུམ་
དམིགས་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་རྣམ་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་པོ་རྣམས་ཐོས་བསམ་
གྱི་སྐབས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་”བསྒྲུབ་པ་དང༌། སྒོམ་བྱུང་གི་
སྐབས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བ་སྦྱོར་བའི་”བསྒྲུབ་པ་དང་གཉིས་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་གཞི་གཅིག་ལ་བལྟོས་པའི་ཉམས་ལེན་གྱི་ཐོས་བསམ་དང་སྒོམ་བྱུང་གི་ཉམས་ལེན་ས་མཚམས་སོ་སོར་སྤྱད་ཀྱང་གཞི་ཐ་དད་ལ་བལྟོས་པའི་སོ་སོར་ངེས་པ་མེད་དེ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ལྟ་བུའི་སྒོམ་བྱུང་ཚོགས་ལམ་ནས་ཀྱང་ཡོད་ལ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་”རྟོགས2

་ནས་དང་ཐོས་བསམ་གྱི་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བ་འགའ་ཞིག་ས་
ཐོབ་ནས་ཀྱང་ཡོད་པས་སོ།།
དེ་ཡང་ལུས་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་གཏོང་བའི་སྦྱིན་པ་དང་འཇུག་ལྡོག་

1 མ་ཕྱི། ༨བ༤ན། ཞོལ། ༩ན༡ན། བླ། ༩བ༦ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༩ན༤ན། སྒྲུབ * འདི་ལྟ་བུའི་མི་མཐུན་པ་ཡང་ཡང་འབྱུང་བས། མཆན་མང་བར་དོགས་ནས་མཚམས་རྟགས་ལས་འོག་མཆན་བཀོད་མེད།
2 མ་ཕྱི། ༩ན༡ན། ཞོལ། ༩ན༤ན། རྟོགས སྐུ། ༩བ༡ན། བླ། ༡༠ན༤ན། སྦྱོར་ལམ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

142

མཐའ་དག་གིས་བསྡུས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་མི་སྙན་པར་སྨྲ་བ་སོགས་བཟོད་པའི་བཟོད་པ་དང༌། དགེ་བའི་ཆོས་མཐའ་དག་ལ་སྤྲོ་བའི་བརྩོན་འགྲུས་དང༌། རང་དོན་ཡིད་ཆེད་སྤངས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་ལ་རྩེ་གཅིག་པའི་བསམ་གཏན་དང༌། རང་བཞིན་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང༌། དྲུག་ལྡན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་དང་པོར་གོ་གྱོན་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་གོ་དགོས་པའི་ནང་དུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་འདུས་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་”བསྒྲུབ་པ་གོ་ཆའི་བསྒྲུབ་པ་དང༌། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་མཐའ་དག་སྦྱོར་བའི་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་རྣམ་པར་གནོན་པ་འཇུག་པའི་”བསྒྲུབ1

་པའམ། ཡང་ན་དང་པོར་
སྦྱོར་བ་ནན་ཏུར་གྱིས་”བསྒྲུབ་པ་གོ་ཆའི་”བསྒྲུབ་པ་དང༌། རང་གི་ངང་གིས་འཇུག་པ་འཇུག་པའི་”བསྒྲུབ་པའོ།།
བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་ཀྱི་འཇུག་སྒྲུབ་གསུངས་པ་ཡང་རང་ཉིད་མཐོང་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་ཀྱི་དོན་དུ་ཡང་བསྒོམ་ལ་མངོན་ཤེས་སོགས་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་དུ་ཡང་”བསྒོམ2

་པར་བྱེད་དོ།།དེ་ལྟ་བུའི་འཇུག་པ་ནུས་པ་
འཕེལ་ནས་བྱང་ཆེན་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་ཚོགས་གཉིས་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཉམས་སུ་ལེན་ནུས་པའི་བྱ་བ་ནི་ཚོགས་གཉིས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་པ་སྟེ་དེ་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ནི་རྗེས་ཐོབ་
ཏུ་ངེས་པ་འདྲེན་པའི་ནུས་པའི་ཁྱད་པར་ལས་ས་མཚམས་རིམས་ཅན་དུ་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །སའི་ཚོགས་ལ་ཡང་ཡོངས་སྦྱོང་འདི་རྣམས་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་དུས་ནས་སའི་མཚན་ཉིད་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཆ་མཐུན་སྦྱོང་ཞིང་ཡོན་ཏན་ཆ་མཐུན་ཐོབ་པར་བྱས་ནས་སྦྱོང་བར་འདོད་པ་དང་ས་གོང་མའི་ཆོས་རྣམས་འོག་མའི་དུས་

1 མ་ཕྱི། ༩ན༤ན། ཞོལ། ༩བ༡ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༩བ༤ན། སྒྲུབ བླ། ༡༠བ༡ན། སྒྲིབ
2 མ་ཕྱི། ༩ན༥ན། ཞོལ ༩བ༣ན། བསྒོམ སྐུ། ༩བ༦ན། བླ། ༡༠བ༢ན། སྒོམ

མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་དོན་བདུན་ཅུའི་འགྲེལ་པ།

143

ན་སྦྱོང་བར་འདོད་པ་དང་ས་ཐོབ་པའི་རྗེས་ལ་མཐའ་དྲུག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏུ་སྦྱོང་
བར་འདོད་པ་དང་གསུམ་ཡོད་པ་ལས་འདིར་ཐ་མ་དངོས་སུ་བསྟན་ཀྱང་དང་པོ་ད་ལྟའི་དུས་ནས་དངོས་སུ་ལག་ལེན་ལ་གདབ། དེ་ལྟར་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་”ཟུང1

་གིས་
ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསགས་པ་ལས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་གདོན་མི་ཟ་བར་རྒྱལ་བའི་བྱ་བ་ནི་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་བསྒྲུབ་པའོ།།
དེ་ལྟར་བསྒྲུབ་པ་བྱེད་པ་ནི་ཉན་ཐོས་དང་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ནི་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པའི་གེགས་ཡིན་པས་དོར་བར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཉམས་སུ་བླང་བྱ་མིན་ནམ་སྙམ་དུ་དོགས་པ་ན་རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ་རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་ལམ་མཐའ་དག་ལ་སློབ་དགོས་སོ་ཞེས་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ལམ་

ཤེས་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། ང་རྒྱལ་ཅན་ལ་ལམ་ཤེས་མི་སྐྱེ་བར་གསུངས་པའི་ཟུར་
གྱིས་ཞུམ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡང་མི་སྐྱེ་བར་གསུངས་པ་ཡིན། ལམ་ཤེས་སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་དང་བྲལ་བའི་རྟེན་དང༌། ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྐྱེན་དང༌། ཉེ་བར་ལེན་པའི་རྒྱུ་དང༌། ཉོན་མོངས་མི་སྤོང་པའི་རང་བཞིན་དང༌། གཞན་དོན་བྱེད་པའི་ལས་རྣམས་ཚོགས་དགོས་པ་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་གཉིས་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་ཉོན་མོངས་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་སྤོང་བའི་རྒྱུ་མཚན་འཁོར་བའི་དུཿ ཁའི་འཇིགས་པ་དང༌། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་མངོན་པར་མི་དགའ་བའོ།།འདི་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་གཅིག་ཏུ་གཞོལ་བས་མི་གཏོང་བ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པ་ཡང་བྱེད་ལས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།ད་ནི་ཞར་ལ་འདི་དཔྱོད་པར་བྱ་སྟེ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ནི་

1 མ་ཕྱི། ༩བ༢ན། ཟུང ཞོལ། ༩བ༦ན། སྐུ། ༡༠ན༣ན། བླ། ༡༠བ༦ན། དཔུང

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

144

གང༌། དེ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་དོན་ནི་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག་ཆོས་ཉིད་དྲི་བྲལ་ལ་འདོད་པ་ནི་འཐད་པར་མི་མངོན་ཏེ། རྫོགས་སྨིན་མ་སྦྱངས་པར་དུ་དེ་མངོན་དུ་བྱེད་མི་
ནུས་པས་དེ་ལྟ་བུའི་གདམས་ངག་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། མི་ནུས་ཀྱང་དེ་བྱེད་པའི་རྩོམ་པ་བྱས་ན་སྐྱོན་ཡིན་པས་གདམས་པར་བྱའོ་ཞེ་ན་ཚོགས་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་ཉིད་ནས་ཚོགས་མ་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱ་མི་ནུས་པར་ངེས་ཟིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་དོགས་པ་བཅད་ག་ལ་དགོས།
གཞན་དག་ན་རེ། ཆད་པའི་མྱང་འདས་ཡིན་ནོ་ཟེར་བ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། རྫོགས་
སྨིན་སྦྱངས་ནས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། མ་སྦྱངས་བར་དུ་མི་བྱེད་པས་སྦྱངས་ནས་མངོན་དུ་བྱེད་པར་ཁས་བླངས་མི་དགོས་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་སྤྱིར་བཏང་

དམིགས་བསལ་བྱས་པ་དོན་མེད་དེ། དམིགས་ཀྱིས་བསལ་རྗེས་སུ་སྤྱིར་རང་གི་དོན་
ཁས་བླངས་དགོས་པ་དངོས་པོའི་སྟོབས་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་ཉིད་ཙམ་ཡང་དག་མཐའ་དང་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པས་དེ་ལ་རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་དོན་ཡིན་གསུང་པ་ཡང་དཔྱོད་པར་བྱ་སྟེ། ས་བདུན་པ་མན་ཆད་དུ་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་ནུས་སམ་མི་ནུས། མི་ནུས་ན་གདམས་པ་དོན་མེད་ལ་ནུས་ན་རྫོགས་སྨིན་མ་སྦྱངས་པར་ཆོས་སྐུ་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་
བཞིན་ཉིད་ལ་རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ན་ཆོས་སྐུ་ཡིན་དགོས་པའི་
ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་ཚོགས་མ་རྫོགས་པར་ཡང་སངས་རྒྱས་ཐོབ་ནུས་པར་འགྱུར་ལ་གཞན་ཡང་ས་དང་པོ་ནས་ནུས་ན་ས་དྲུག་པ་མན་ཆོད་དུ་ཤེར་ཕྱིན་མི་རྫོགས་པའི་དོན་མེད་དོ།།དེས་ན་སློབ་དཔོན་ཆོས་བཤེས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་

མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་དོན་བདུན་ཅུའི་འགྲེལ་པ།

145

དུ་མི་བྱེད་པའི་རྟེན་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་གང་ཟག་ལ་བདག་མེད་པའི་མཐའ་ཞི་བ་ཉིད་དེ་མངོན་སུམ་དུ་མི་བྱེད་པ་ནི་བསྒོམས་པས་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་མི་སྤོང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་སྤངས་ན་མྱ་ངན་ལས་འདས་ཏེ་དེའི་ཕྱིར་སློབ་
དཔོན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི་མངོན་དུ་བྱ་བ་ནི་མ་ཡིན་པས་སྒོམ་པའི་ལམ་ནི་མ་བསྟན་ཏོ། ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ཉིད་སློབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པར་གོ་སྟེ། གང་ཟག་ལ་བདག་མེད་པའི་མཐའ་ཞི་བ་ནི་ཆད་པའི་མྱང་འདས་ལ་འཛིན་པ་མིན་ཏེ། ཁྱབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་དུཿ ཁ་ཉེ་བར་ཞི་
བའི་ཉེར་ཞི་ཙམ་མིན་ལ་དེ་ནི་ཐེག་པ་གསུམ་ཀའི་དགྲ་བཅོམ་ལ་ཡོད་ལ། ཉན་རང་དང་འདྲ་བར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཀྱང་བཞེད་ན་ས་དང་པོ་ནས་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་པའི་
ཕྱིར། དེ་ཡང་སྒྲིབ་ཟད་པར་སྤོང་པའི་ནུས་པ་ཉན་རང་དང་འདྲ་བར་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

རྫོགས་སྨིན་སྦྱངས་ནས་ནི་ནུས་པ་མངོན་དུ་བྱེད་ལ་མ་སྦྱངས་པར་ནི་སུས་ཀྱང་མི་བྱེད་དེ། སངས་རྒྱས་བའི་ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། མངོན་དུ་བྱས་པའི་དོན་ནི་སྒོམ་སྤངས་སུ་གྱུར་པའི་ཉོན་མོངས་ཟད་པར་སྤངས་པའོ།།
འོ་ན་ས་བརྒྱད་པ་ནས་མངོན་དུ་བྱས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན་མ་གྲུབ་སྟེ། རྣམ་རྟོག་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་དུས་མཉམ་དུ་ཉོན་མོངས་པ་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་སྤོང་ཞེས་པ་དང་ཅིག་ཅར་དགྲ་བཅོམ་པ་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་

རོ།།དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དམན་ལམ་མངོན་དུ་མ་བྱས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི་ཅིག་
ཤོས་ལ་དེ་གཅོད་པ་དོན་མེད་དོ།།དེ་ལྟ་མིན་ན་ཉོན་མོངས་མི་སྤོང་བའི་རང་བཞིན་བསྟན་ནས་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པ་དེའི་བྱེད་ལས་སུ་བཤད་པ་འབྲེལ་པ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

146

མེད་པར་འགྱུར་རོ།།
མདོར་ན་ང་རྒྱལ་བཅག་པ་སོགས་སྔོན་ལྷ་རྣམས་ལ་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་གལ་ཆུང་རང་ཅག་རྣམས་ལ་ང་རྒྱལ་ཅུང་ཟད་ཡོད་ན་ཡང་ཡོན་ཏན་སྐྱེ་བའི་གེགས་བྱེད་པས་ལེགས་པར་བསམས་ལ་ང་རྒྱལ་མི་བྱ། ང་རྒྱལ་ཆག་ཙ་ན་འོ་ན་ང་ལ་རེ་མེད་སྙམ་དུ་ཞུམ་པ་སྐྱེས་ན་ཡང་མི་ལུས་ཐོབ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་དང་ཕྲད་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་ཕྲད་པའི་སྐབས་འདིར་འབད་པར་བྱས་ན་ལམ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་རུང་བར་བསམས་ལ་ཁྱ་དུ་མི་གསོད་པར་འབད་པར་བྱ། དེ་ལྟར་ལམ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ནི་བདེན་བཞི་མི་རྟག་སོགས་སུ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན། དེ་ཡང་སྦྱོར་བ་རྣམ་མཁྱེན་ཡིད་ཆེས་དངོས་གཞི་མི་དམིགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་རྗེས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དང་ཐུན་མོང་དུ་བྱས་པའི་བསྔོ་བ་གསུམ་གྱིས་

ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་པར་བྱེད་ལ་དེ་ཡང་བྱངསེམས་རང་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་ནས་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱེད་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་དོན་ཡང་བློ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རང་བཞིན་མེད་པར་གཞལ་བྱར་བྱེད་པ་ནི་མིན་གྱི་རྣམ་པར་ཤར་བ་ཙམ་མམ། མ་ཤར་ཀྱང་ཡིད་བྱེད་པའི་དབང་དུ་སོང་བ་སྟེ་དཔེར་ན་བུའི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བའི་དུས་ན་ཡང་ཡིད་མྱ་ངན་གྱིས་གཞན་དབང་དུ་སོང་བ་བཞིན་ནོ།།
རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ཡང་དེའི་སྟེང་དུ་གཟུང་བ་རང་བཞིན་མེད་པར་ཤེས་
པ་སྟེ་དེ་ཡང་ཕྱི་རོལ་དོན་ལ་བལྟོས་པའི་གཟུང་བ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་གྱི་ནང་བློ་ལ་བལྟོས་པ་མིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་སེམས་ཙམ་པ་དང་ལྟ་བ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བས་སོ།།འོ་ན་ཕྱི་ལ་བལྟོས་པའི་གཟུང་བ་བཞིན་དུ་འཛིན་པ་ཡང་རང་བཞིན་

མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་དོན་བདུན་ཅུའི་འགྲེལ་པ།

147

མེད་པར་རྟོགས་ལ་ནང་ལ་བལྟོས་པའི་འཛིན་པ་བཞིན་དུ་གཟུང་བ་ཡང་རང་བཞིན་མེད་པར་མ་རྟོགས་པས་བཟུང་མེད་རྟོགས་ལ་འཛིན་མེད་མ་རྟོགས་པའི་ཁྱད་པར་དབྱེ་དཀའོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ་ཕྱི་དོན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ན་དེ་འཛིན་མ་འཁྲུལ་བ་མེད་པར་རྟོགས་ཀྱང་དེར་སྣང་གི་འཁྲུལ་པ་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པས་འཛིན་པ་མ་གཏོགས་ཞེས་བྱ་བའི་གཟུང་བའི་བདེན་པར་འདོད་ཀྱང་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་གཟུང་རྟོག་ནི་
ཕྱི་དོན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཙམ་གྱིས་སྤོང་བ་ཡིན་ནོ།།
འདིར་དངོས་བསྟན་བྱང་སེམས་ལ་ཡོད་ན་གཟུང་མེད་རྟོགས་ལ་འཛིན་མེད་མི་རྟོགས་པ་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན་སྐྱོན་མེད་དེ་རྫས་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་ཐ་སྙད་བཞག་ནུས་མོད་འདིར་ནི་རིགས་ལ་བྱ་སྟེ། རྟོགས་པ་དེ་གཉིས་རིགས་གཅིག་གམ་ཐ་དད་གཅིག་ན་རང་རྒྱལ་ལ་ཡང་འཛིན་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་འགྱུར། འདོད་ན་གཞུང་འདི་བྱང་སེམས་དང་གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་མི་སྦྱོར་ན་གང་ལ་སྦྱོར། ཐ་དད་ན་དེ་ཉིད་
ཀྱིས་འདོད་པ་གྲུབ་བོ།།བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་མངོན་དུ་བྱེད་དགོས་ལ་དེ་ཡང་དེའི་རྒྱུར་ངེས་པར་མཐོང་ལམ་དགོས་པས་མཐོང་ལམ་བསྟན་སྒོམ་ལམ་དེ་ལ་ཡང་ཐུན་མོང་”གི་1

བྱེད་པ་དྲུག་ཡོད་ལ་འདི་
དག་ས་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ན་ཡོད་པ་ངོ་མཚར་ཆེ་རྒྱུ་མེད། ད་ལྟ་ཉིད་ནས་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་མཐུན་པའི་ཡིད་ཆེས་ཡོད་མེད་དང་པོ་གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན། ཡོད་ན་རང་གི་སེམས་ཀྱི་རྨུགས་རྒོད་ཐམས་ཅད་ཞི་ཞིང་དུལ་བ་གཅིག་
འབྱུང་ལ་དེ་བྱུང་ན་ཐམས་ཅད་ལ་འདུད་པ་ཡང་ཡོད། དེ་ཡོད་ན་ཉོན་མོངས་ལས་

1 མ་ཕྱི། ༡༡བ༥ན། ཞོལ། ༡༢ན༤ན། བླ། ༡༣ན༦ན། -གི་ སྐུ། ༡༢བ༢ན། +གི་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

148

ཀྱང་རྒྱལ་བར་འགྱུར། གནོད་པས་མི་”རྫི

1

་བ་ཡང་ད་ལྟ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་ཆེ་
བ་ལ་ཡིད་ཆེས་ནས་འོང་ལ། དུས་ཕྱིས་སྒོམ་སྤང་གིས་མི་རྫི་བ་ཡང་ཡོད་བ་ལགས།
བྱེད་པ་ཅན་དེ་ལ་ཡང་ཟག་བཅས་དང་ཟག་མེད་གཉིས་ལས་དང་པོ་ལ་དགེ་བ་སྔར་མེད་གསར་དུ་འདུ་བྱེད་པ་དང༌། བྱས་ཟིན་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྒྱུར་བ་དང་
རང་བཞན་གྱི་དགེ་བ་ལ་ཡི་རང་བསྒོམ་པ་གསུམ་ཡིན་ལ་མོས་པ་ལ་དངོས་དང་ཕན་
ཡོན་གཉིས་ཡིན་ལ་འདི་ཀུན་ཀྱང་ས་མཐོན་པོ་ལ་བཞག་ནས་ཀྱང་ད་ལྟ་ཉིད་ནས་ལག་ལེན་དུ་བྱེད་པ་གལ་ཆེ། དགེ་རྩ་མཐའ་དག་ལ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ་དང་དེ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོ་བ་དང་དགེ་རྩ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡི་རང་བསྒོམ་པ་དེ་རིང་ཉིད་ནས་བྱེད་ནུས་པ་ལ་ཟག་མེད་སྒོམ་ལམ་ལ་ཡང་ཡོན་ཏན་སྒྲུབ་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པ་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྤོང་བའི་སྒོ་ནས་བཞག་པ་གཉིས་ཡིན་ལ། རྣམ་དག་སྐྱེ་བ་དང་མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་འདི་དག་ཀྱང་ད་ལྟ་ཉིད་ནས་དངོས་སུ་སྒྲུབ་”པར་2

བྱེད་
དགོས་པའི་དོན་ཡིན། ས་ཐོབ་ནས་སྡིག་གྲོགས་ཀྱིས་ཟིན་པ་སོགས་མི་འབྱུང༌། དེ་
ལྟར་ལམ་ལེགས་པར་ཤེས་པ་ཡང་གཞི་ལེགས་པར་ཤེས་པ་ལ་རག་ལས་པས་དེ་ཡང་དང་པོར་སྲིད་པ་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་འདི་མི་རྟག་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་སོགས་སུ་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྡུག་ཀུན་ལ་ཡིད་བྱུང་ནས་ཕུང་པོ་སྟོང་པའི་འདུ་ཤེས་ཅན་
གྱིས་རྟག་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ལ་མི་གནས་ལ། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་འཁོར་བ་མི་གཏོང་བའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོས་ཕུང་པོ་རྒྱུན་ཆད་པའི་མྱང་འདས་ལ་མི་གནས་པ་ཡིན།

1 མ་ཕྱི། ༡༢ན༡ན། ཞོལ། ༡༢ན༦ན། བླ། ༡༣བ༢ན། རྫི སྐུ། ༡༢བ༤ན། བརྫི
2 མ ཕྱི། ༡༢ན༤ན། ཞོལ། ༡༢བ༤ན། བླ། ༡༣བ༤ན། -པར་ སྐུ། ༡༣༡ན། +པར་

མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་དོན་བདུན་ཅུའི་འགྲེལ་པ།

149

ཉན་རང་གི་དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་པས་སྲིད་ལ་མི་གནས་པ་ལ་ལྡོག་ཏུ་མེད་ཀྱང་སྙིང་རྗེས་ཞི་བ་ལ་མི་གནས་པ་ལྡོག་པས་འཁོར་འདས་གཉིས་ཀ་
ལ་གནས་པ་འབྱུང་སྟེ་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ཙམ་དགག་བྱར་ལྟ་བ་དང་དེ་བཀག་པའི་མྱང་འདས་ཐོབ་བྱར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་
ཡང་བླང་བྱར་འཛིན་ལ་བྱིས་པ་བཞིན་དུ་འཁོར་བའི་རྒྱུད་པས་ཟིལ་གྱིས་ནོན་པ་ཡང་མིན་ནོ།།དེར་མ་ཟད་དུས་གསུམ་མཉམ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པས་ཀྱང་སྲིད་ཞི་ལ་མི་གནས་ཤིང་འབྲས་ཡུམ་ལ་ཉེ་ལ། ཅིག་ཤོས་ལྡོག་པའོ།།
དེ་ཡང་འཁྲུལ་པ་སེལ་བའི་རྐྱེན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་ཟིན་པ་དང་མ་ཟིན་པ་ལས་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་མཚན་འཛིན་གྱི་རིགས་དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སྤོང་བས་སྦྱོར་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཞེན་སྤྱོད་བཀག་སྟེ་བསྒོམ་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་མཐོང་ལམ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ།།གཞི་ཤེས་ཀྱི་ལེའུ་འདི་ནི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་པའི་
ཁྱད་པར་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་པ་ཡིན་ཏེ། སྔར་ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་དེ་མི་གནས་པའི་མྱང་འདས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཐུན་མོང་མིན་པ་ཡིན་པས་འཁོར་འདས་ལ་མི་
གནས་པར་བསྟན་པ་ན་མཐའ་གཉིས་པོ་འགོག་བྱེད་གང་ཡིན་སྙམ་དུ་དོགས་པ་ན་མི་རྟག་སོགས་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་སྙིང་རྗེ་ཁྱད་པར་ཅན་གཉིས་
བསྟན་ལ་ཉེ་རིང་གིས་ནི་ཉན་རང་གི་ལམ་ཐུན་མོང་མིན་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་བཀག་ནས་ཅིག་ཤོས་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་ལ་ཉན་རང་གི་ལམ་ཤེས་བྱར་བསྟན་པ་ན་མཚན་འཛིན་དང་བཅས་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱེད་དམ་སྙམ་པ་ལ་མཚན་འཛིན་ཆེད་དུ་གཏད་དེ་འགོག་པར་བྱེད་དོ། ཞེས་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཏུ་མི་མཐུན་པ་དང་གཉེན་པོའི་དབྱེ་བ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

150

སྦྱོར་བ་དང་བཅས་པ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།ལེའུ་འདིའི་བརྗོད་པར་བྱ་བའི་གཙོ་བོ་སྐྱེ་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་དང་མི་རྟག་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གཉིས་གང་ཡིན་”ཅེ1

་ན་ཕྱི་མ་

ཡིན་པར་མངོན་ཏེ། སྔར་བརྗོད་བྱའི་རྩོད་སྤོང་གི་སྐབས་སུ་དེ་ལ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ལ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྟེན་ཅན་ཞེས་དང་གཞི་ཤེས་ལོགས་སུ་བསྟན་པ་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བའི་ལན་འགྲེལ་ཆེན་དུ། དེ་བས་ན་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པས་འཕངས་པ་རྣམས་ཀྱི་གཞི་མ་ལུས་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་དོན་དུ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ལོགས་ཤིག་ཏུ་བཤད་པར་བཟུང་ངོ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་ཏོ།།
འོ་ན་ཕལ་ཆེར་སྐྱེ་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྟོན་པ་མ་རིགས་ཞེ་ན་བརྗོད་བྱའི་
གཙོ་བོ་ཕྱི་མ་ཉིད་ཡིན་པར་གོང་འོག་ཀུན་བསྒྲིགས་པས་འགྲུབ་ཅིང་དེ་ལྟ་ན་ལྡོག་སྟེ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་པར་ཤེས་ལ་དགོས་པ་ཡང་སྔར་བསྟན་ཟིན་ཏོ།།མདོར་ན་སྐྱེ་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ནི་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་ཡིན་ལ་དེས་མཚོན་
པར་བྱ་བ་ནི་ཅིག་ཤོས་ཡིན་ལ་དེ་ཡང་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་དེ་ཡིན་གྱི།

ཉན་ཐོས་རང་རྒྱུད་པའི་དེ་ནི་དོན་མེད་དོ།།འདིར་སྒོམ་ལམ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་བརྗོད་པའི་སྒོམ་ལམ་དེ་གང་ཡིན་ཉན་ཐོས་རང་རྒྱུད་པའི་དེར་མི་འཐད་དེ་དེ་ལྟ་ན་མཚོན་བྱའི་མཐོང་ལམ་ཡང་དེར་འགྱུར་ལ་དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་འདའ་བའི་ཕྱིར་ཏུ་བསྟན་པ་ཡིན་ལ་ཤེས་མཐོང་
གིས་བལྟ་བའི་དོན་རང་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། སྐྱེ་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་

1 མ་ཕྱི། ༡༣ན༡ན། ཅེ ཞོལ། ༡༣བ༡ན། སྐུ། ༡༣བ༥ན། བླ། ༡༤བ༣ན། ཞེ

མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་དོན་བདུན་ཅུའི་འགྲེལ་པ།

151

དེར་ཡང་མི་རིགས་ཏེ་དེ་ལྟ་ན་མཚོན་བྱའི་མཐོང་ལམ་ཡང་དེར་འགྱུར་བས་སོ།།མཚོན་བྱེད་ཀྱི་མཐོང་ལམ་གྱིས་དབང་དུ་བྱས་པའོ་ཞེ་ན་དེ་བསྟན་པའི་དགོས་
པ་གང་ཡིན་ཉན་རང་གི་ལམ་ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་འདའ་བའི་ཕྱིར་ཏུ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ནི་མི་རྟག་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་ལ། དེ་སྐྱེ་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ལམ་དེས་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ན་སྐྱེ་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུའམ་མི་རྟག་
པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་
ཕྱིར་ཏུ་མིན་པར་འགྱུར་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན་སྒྲས་ཟིན་གྱི་མཐོང་ལམ་དེས་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ཉམས་སོ།།དེས་ན་མི་རྟག་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བྱང་སེམས་ཀྱི་

སྒོམ་ལམ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡིན་པར་སེམས་སོ།།
འོ་ན་ལམ་ཤེས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྐྱེ་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་མཐོང་ལམ་གྱི་རྗེས་སུ་
སྒོམ་ལམ་བསྟན་པ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་མི་སྟོན་སྙམ་པའི་དོགས་པ་ཤིན་ཏུ་སྐྱེ་བས་དེའི་དོགས་སྤོང་གི་གཞུང་གཞན་ངེས་པར་རྩོམ་དགོས་སོ་ཞེ་ན་འཕགས་པ་དང་འགྲེལ་ཆེན་གཉིས་ཀྱིས་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་ཇི་སྐད་བསྟན་པ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་སྒོམ་པའི་ལམ་ལོགས་”ཤིག1

་པ་མེད་ཅེ་ན་ཞེས་པའི་རྩོད་པ་དེའི་དོན་
འདི་བཞིན་ཡིན་པར་སེམས་ཏེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་ལ་མཐོང་ལམ་དང་སྒོམ་ལམ་ཡོད་ཅིང་བསྟན་པ་ལྟར་བྱང་སེམས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ལ་ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་མི་སྟོན་ཅེས་པ་ཡིན་ལ་དེ་ལ་ལམ་ཤེས་ནི་གཞི་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་གཉེན་པོ་གཞི་ཤེས་ཞེས་ཀྱང་བྱ། ལམ་གསུམ་

1 མ་ཕྱི། ༡༣བ༤ན། ཞོལ། ༡༤ན༤ན། བླ། ༡༥བ༡ན། ཤིག སྐུ། ༡༤བ༣ན། ཤིས

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

152

སྐྱེ་མེད་དུ་ཤེས་པའི་ཆ་ནས་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་པ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་སྔར་མཐོང་ལམ་དང་སྒོམ་ལམ་གཉིས་བསྟན་ལ་འདིར་སྒྲས་ཟིན་པའི་མཐོང་ལམ་ཡང་སྔར་གྱི་མཐོང་ལམ་དེ་ཉིད་ཡིན་པས་དེའི་འབྲས་བུ་སྒོམ་ལམ་ཡོད་པར་”གྲུབ1

་ཟིན་པའི་ཕྱིར། འདིར་དེ་ལྟ་བུའི་དགོས་པ་འཇུག་པའི་སྐབས་མེད་དོ།།ལམ་ཤེས་དེའི་”འདས་གྲངས2

་པའི་གཞི་ཤེས་ནི་མི་རྟག་སོགས་
ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་མཐོང་ལམ་དང་སྒོམ་ལམ་གཉིས་ཅིའི་ཕྱིར་མེད་ཅིང་ཡོད་པ་ལྟར་མི་སྟོན་སྙམ་པ་ཡིན་ལ་དེའི་མཐོང་ལམ་ནི་མཚོན་བྱའི་མཐོང་ལམ་ཤུགས་འཕངས་སུ་གྲགས་པ་འདི་ཡིན་ལ་དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་རང་རྒྱུད་ལ་ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་འདའ་བའི་ཕྱིར་ཏུ་བསྒོམ་པ་དེ་ཡིན་གྱི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་
རྒྱུད་ཀྱི་དེ་དོན་མེད་དོ།།དེའི་སྒོམ་ལམ་བསྟན་པ་དོན་མེད་དེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་བཟུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཡང་ཡིན་ཏེ་མཐོང་ལམ་སྒོམ་ལམ་པ་ཉིད་
ཀྱིས་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཉོན་སྒྲིབ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ཡང་ཡིན་ཏེ། ཤེས་སྒྲིབ་གཙོ་བོར་
སྤངས་པའི་ཞར་ལ་སྤོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དགོས་པ་གཞན་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཙམ་ཡིན་
གྱི། མངོན་དུ་བྱ་རྒྱུ་”ཡིན3

་པས་སྒོམ་ལམ་བསྟན་པའི་དགོས་པ་མེད་དོ།།དེ་ཡང་
སྤྱིར་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་དང་མངོན་དུ་བྱ་བའི་

1 མ་ཕྱི། ༡༤ན༡ན། ཞོལ། ༡༤བ༡ན། བླ། ༡༥བ༤ན། གྲུབ སྐུ། ༡༤བ༥ན། བསྒྲུབས
2 མ་ཕྱི། ༡༤ན༡ན། འདས་གྲངས ཞོལ། ༡༤བ༢ན། ཟླས་དྲངས སྐུ། ༡༤བ༦ན། འདས་ཟླས་དྲངས་ བླ།
༡༥བ༤ན། འདིས་གྲངས
3 མ་ཕྱི། ༡༤ན༤ན། ཞོལ། ༡༤བ༥ན། བླ། ༡༦ན༢ན། ཡིན སྐུ། ༡༥ན༣ན། མིན

མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་དོན་བདུན་ཅུའི་འགྲེལ་པ།

153

མངོན་རྟོགས་དང་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་མངོན་རྟོགས་དང་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་མངོན་རྟོགས་ཏེ་བཞི་ཡོད་ལ། དེ་ལ་དང་པོ་ནི་ཤེས་བྱ་ལམ་གསུམ་པོ་ཡིན་ལ་གཉིས་པ་ནི་ལམ་གསུམ་དུ་བྱས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ལ། གསུམ་པ་མཐོང་ལམ་དང་། བཞི་པ་སྒོམ་ལམ་ཡིན། དེ་ཡང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཙམ་གྱི་ཆེད་དུ་དེ་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ལམ་སྟོན་ན་ངེས་པར་མཐོང་ལམ་བསྟན་དགོས་ཏེ། འདིའི་སྐབས་ཀྱི་

མཚོན་བྱའི་མཐོང་ལམ་བཞིན། དེའི་རྗེས་སུ་སྒོམ་ལམ་སྟོན་ན་ཤེས་བྱ་ཙམ་མིན་པར་འགྱུར་རོ།།བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་མངོན་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏུ་དེ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ལམ་སྟོན་ན་ངེས་པར་སྒོམ་ལམ་སྟོན་དགོས་ཏེ། སྐབས་གཉིས་པའི་སྒོམ་ལམ་བཞིན་དེའི་རྒྱུར་ངེས་པར་མཐོང་ལམ་བསྟན་དགོས་སོ།།བྱང་སེམས་རང་ཉིད་མངོན་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་མི་སྒོམ་ཀྱང་ཉན་ཐོས་ལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏུ་སྒོམ་དགོས་ཞེ་ན་མཐོང་ལམ་
བསྟན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེའི་རྒྱུན་གོམས་བྱེད་སྒོམ་ལམ་དུ་གོ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་

སྒོམ་མི་དགོས་སོ།།
འོ་ན་ས་བརྒྱད་པ་ལྟ་བུའི་རྒྱུད་ལ་མི་རྟག་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་གཞི་ཤེས་
མེད་པར་འགྱུར་ལ། ཡོད་ན་ཡང་སྒོམ་ལམ་ལས་མ་འདས་སོ་ཞེ་ན་དེ་ནི་གོམས་པ་ལྷུར་ལེན་གྱིས། གོམས་པས་མིན་གྱི་རྟོག་པ་དེ་ཉིད་མ་བརྗེད་པ་ཙམ་མོ།།དེའི་རྗེས་སུ་
རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་པ་བསྟན་པ་ནི་སྔར་གྱི་མཁྱེན་གསུམ་བསྒོམས་བསྒོམ་པ་ཞིག་གིས་
ཡང་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བསྒོམ་པ་ལྟ་བུ་མིན་གྱི། མཁྱེན་པ་གསུམ་པོ་དེ་ཉིད་དམིགས་
པའི་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་དེ་ཉིད་དབང་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་ནས་
བསྒོམ་པ་ཡིན་ཏེ་དེ་ཡང་སྦྱོར་བས་རྣམ་པ་སྒོམ་ཞེས་པ་ཡང་རྣམ་པ་གཞལ་བྱ་ལྟ་བུར་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

154

བྱས་ནས་དེ་སྒོམ་བྱེད་ཀྱི་བློ་ཟུར་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་མིན་གྱི་སྙིང་རྗེ་བསྒོམ་པ་ལྟར་བློ་
རང་ཉིད་ཤེས་རྣམས་གྱི་ངོ་བོར་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།དེ་ནི་བསྒོམ་བྱ་དང་སྒོམ་ཚུལ་དང་བསྡུས་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་བསྒོམ་བྱ་ནི་ཕུང་པོ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་
པ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་རྣམ་བརྒྱ་དང་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་པོ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་མཐར་ཐུག་པ་ལས་རྣམ་མཁྱེན་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ།།
སྒོམ་ཚུལ་ནི་ཀུ་ས་ལིའི་འཇོག་སྒོམ་དང་མཁས་པ་པཎྜི་ཏའི་དཔྱད་སྒོམ་ཞེས་
གང་ཟག་གི་དབང་གིས་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་ནི་མ་རྟོག་པའི་རྣམ་འགྱུར་དུ་གསལ་ཏེ། “སྒོམ1

་བྱའི་དབང་གིས་གཉིས་བྱུང་བ་ཡིན་གྱི་གང་ཟག་གི་དབང་གིས་གཉིས་མིན་ཏེ་ཀུ་ས་ལིས་ཀྱང་གཉིས་ཀ་སྒོམ་དགོས་ལ་མཁས་པ་པཎྜི་ཏས་ཀྱང་སྒོམ་དགོས་
པས་སོ།།འཇོག་སྒོམ་ཞེས་པ་ཡང་རིགས་པས་མི་དཔྱོད་པར་དམིགས་པ་ལ་རྩོམ་འཇོག་བྱེད་པ་མིན་གྱི། སྟོང་ཉིད་བསྒོམ་པ་ལྟ་བུ་དང་པོར་རིགས་པས་ལེགས་པར་
མཐའ་གཞན་དུ་སྲིད་པའི་དོགས་པ་དཔྱད་ནས་ངེས་པ་གཏིང་ནས་རྙེད་པ་དང་ཞེན་ཡུལ་ལ་གསལ་སྣང་འདོན་པའི་ཕྱིར་ཏུ་ངེས་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དེ་ཉིད་རྩེ་གཅིག་ཏུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་དོན་ཏོ།།རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་སྐྱེ་བ་ལ་རིགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་

པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ཀྱི་གཞན་དུ་ན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་སྤྱི་ཤར་བ་ཙམ་སྟེ་ཇི་ཙམ་
བསྒོམ་ཀྱང་གཟུང་རྣམ་ལ་གསལ་སྣང་ཐོན་པ་ཙམ་སྲིད་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་ལ་མི་སྲིད་ལ།
སྤང་བྱའི་ས་བོན་སྤོང་བ་ཡང་མི་སྲིད་དེ་གསལ་སྣང་ཐོན་ཀྱང་གཞན་གྱིས་ལེགས་
པར་བརྩད་ན་ཡིད་ཐེ་ཚོམ་གྱི་ངང་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།

1 མ་ཕྱི། ༡༥ན༡ན། སྒོམ ཞོལ། ༡༥བ༢ན། སྐུ། ༡༦ན༡ན། བླ། ༡༦བ༦ན། བསྒོམ

མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་དོན་བདུན་ཅུའི་འགྲེལ་པ།

155

དེས་ན་འཇོག་སྒོམ་ལ་ཡང་ངེས་པར་དཔྱད་སྒོམ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་སོ།།དཔྱད་སྒོམ་ཞེས་པ་ནི་གསལ་སྣང་འདོན་”པའི1

་མི་གཙོ་ཡི། འཛིན་རྣམ་གྱི་
འགྱུར་བ་ཤུགས་དྲག་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏུ་སྒོམ་ལ་འཆི་བ་མི་རྟག་པ་དང་སྙིང་རྗེ་
བསྒོམ་པ་སོགས་མདོར་ན་དཔྱད་པ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བའི་ཉམས་ལེན་གྱིས་ཐར་པ་

ཐོབ་པ་མི་སྲིད་པ་ཤེས་པར་བྱའོ། །
བསྡུ་བའི་ཚུལ་ནི་སྐབས་སོ་སོར་བསྟན་མ་བསྟན་དང་སྐྱེ་མེད་སོ་སོ་དང་བསྡུས་པ་ལ་འཆད་པ་ནི་དགོངས་པ་མིན་པར་རྟོགས་སླ་ཞིང་གྲངས་བསྡུས་པ་དང་སོ་སོ་བ་ལ་བྱེད་པ་ཡང་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་རྗེས་སུ་ཉམས་ལེན་ལ་བསྡུ་ནུས་པ་དང་མི་ནུས་པ་ལ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་གཞན་དུ་ན་སྐབས་བསྡུ་བ་འབའ་ཞིག་ལ་འགྱུར་བས་
སོ།།དེས་ན་བསྒོམ་བྱ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་ལ་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་
རྗེས་སུ་རྣམ་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་སོགས་ཀུན་ལ་ཉམས་ལེན་ནུས་མི་ནུས་སམ་ཡང་ན་གཞི་ཤེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་རགས་པ་ཙམ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བསྡུས་པ་དང་མི་
རྟག་པར་རྟོགས་པ་སོགས་ཉེར་བདུན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སོ་སོའི་དོན་ཡིན་ནོ།།བླ་མ་ལོཙྪ་བ་ཆེན་པོའི་ཞལ་སྔ་ནས་རྣམ་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱི་སྦྱོར་བ་ལྔར་སྡུད་དེ་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་དུ་སྡུད་པ་ཡིན་ཏེ་གནས་པ་བཀག་པ་དང་སྦྱོར་བ་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ་གཉིས་ཡུལ་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡུལ་ཅན་
གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་ཞེན་བཀག་ནས་བསྒོམས་པས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་རྣམ་ཐར་དང་པོ་གཉིས་སོ།།གཞི་ཤེས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་མཐར་གནས་པ་ལ། སྨོན་

1 མ་ཕྱི། ༡༥ན༥ན། ཞོལ། ༡༦ན༡ན། བླ། ༡༧ན༤ན། པའི སྐུ། ༡༦ན༥ན། པ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

156

བྱར་འཛིན་པ་དང༌། ལམ་ཤེས་རྟོག་པ་དང་བཅས་པ་ལ་སྨོན་བྱར་འཛིན་པ་དང༌། རྣམ་མཁྱེན་”གྱི་

1

རྣམ་པ་མཐའ་ཡས་པ་ལ་སྨོན་བྱར་འཛིན་པ་ལ་བདེན་པ་བཀག་
པས་ཟབ་གཏིང་དཔག་དཀའ། ཚད་མེད་པའི་སྦྱོར་བ་གསུམ་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྨོན་མེད་ཅེས་གསུངས་སོ།།དེ་ལྟ་བུའི་སྦྱོར་བ་སྒོམ་པའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་དེ་ལ་
དགེ་རྩ་གསོག་པའི་རྟེན་དང་དགེ་རྩ་སྨིན་པའི་རྟེན་གཉིས། འདིར་ནི་དང་པོའི་དབང་
དུ་བྱས་ལ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་གི་སྐབས་སུ་བསྟན་པ་ནི་གཉིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་སོ།།
འདིར་སྦྱོར་བ་ཉི་ཤུ་པོ་ཕལ་ཆེར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་བསྟན་

པ་ནི་དངོས་གཞིའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ཙམ་དུ་ཟད་པ་མིན་ཏེ། རྣམ་པའི་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་སྦྱོར་བ་ཡིན་པས་སོ།།ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པས་ཕྱེ་བ་ལྔ་བོ་དེ་ཉིད་ས་མཚམས་ཀྱི་དབང་གིས་མིང་མི་འདྲ་བ་འཕོས་པའི་ཕྱིར་

རོ།།གནས་སྐབས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་གནས་སྐབས་ཅན་ལྔ་པོ་དེར་ཟད་པའི་
ཕྱིར་རང་བཞིན་གྱི་སྦྱོར་བ་ཞེས་བྱའོ།།དེ་ལྟ་བུའི་སྦྱོར་བ་སྒོམ་པའི་ཕན་ཡོན་དང་སྐྱོན་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་སྙམ་པ་ལ་ཡོན་ཏན་དང་སྐྱོན་བསྟན་ཏེ། སྦྱོར་བ་བསྒོམ་ཀྱང་མཐར་ཐུག་པར་མི་འགྱུར་སྙམ་ན་དེའི་འགལ་རྐྱེན་ཕྱིའི་བར་ཆད་ཐམས་ཅད་ཕྱོགས་
བཅུའི་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱིས་སེལ་ལ་མཐུན་རྐྱེན་ཆོས་སྟོན་པ་ལ་སོགས་མཛད་པས་ངེས་པར་སྦྱོར་བ་མཐར་ཐུག་པར་འགྱུར་བའི་ཕན་ཡོན་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ཡིན། སྦྱོར་བ་དངོས་ཀྱི་སྤང་བྱ་ནི་ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་རྟོག་ཡིན་ལ། དེ་སྤོང་བའི་སྦྱོར་བ་སྐྱེ་བ་དང་རྒྱུན་གནས་པའི་གེགས་ཚོགས་པའི་ཆོས་སྤྱོད་ལས་

1 མ་ཕྱི། ༡༥བ༤ན། ཞོལ། ༡༦ན༦ན། བླ། ༡༧བ༤ན། -གྱི་ སྐུ། ༡༦བ༥ན། +གྱི་

མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་དོན་བདུན་ཅུའི་འགྲེལ་པ།

157

ཉམས་པའི་བདུད་ཀྱི་ལས་རྣམས་སོ།།གེགས་འདི་དག་ཀྱང་སྔོན་རང་ཉིད་ཀྱིས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་མ་གུས་པའི་ཉེས་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པས་ཀུན་གྱིས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་གཅེས་སྤྲས་སུ་འཛིན་དགོས་པ་ལགས། ཚེ་འདིར་དགེ་བཤེས་ལ་དགེ་བཤེས་སུ་བཟུང་ན་ཕྱི་མ་ཡང་དགེ་བཤེས་ཀྱི་མགོན་དང་མི་འབྲལ་བ་ཡིན་འདིར་བསྟན་པ་རྣམས་སྦྱོར་བའི་སྐྱོན་ཞེས་བསྟན་ཀྱང་དོན་གྱིས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་བསྟན་པ་ལགས། དེ་ལྟར་བཤད་པའི་རིམ་པ་ལ་སྐྱོན་དང་ཡོན་ཏན་གོང་དུ་བསྟན་ཀྱང་སྤྱོད་པའི་རིམ་པ་ལ་དེའི་གོང་དུ་མཚན་ཉིད་ཤེས་པར་བྱེད་དགོས་པས་དེ་གང་ཡིན་ཅེ་ན་དེ་ཡང་འདིས་སྦྱོར་བ་མཚོན་པར་བྱེད་པ་བྱེད་སྒྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང༌། འདིས་མཚོན་པར་བྱེད་པ་རང་ཡིན་པས་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་པ་ལས་བྱེད་སྒྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གཉིས་སོ།།
རྣམ་གཞག་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཤེས་མཚན་གྱི་ཕྱོགས་ཆོས་དང་ཁྱད་མཚན་གྱི་
ལྡོག་ཁྱབ་དང་བྱེད་མཚན་གྱི་རྗེས་ཁྱབ་བསྟན་པས་སྔ་མ་གསུམ་གྱི་རྟགས་ཀྱི་

མཚན་ཉིད་ཚུལ་གསུམ་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མཚན་ཉིད་
ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་བསྟན་པར་བཞེད་པ་དང་། གཞན་དག་ན་རེ། བཞི་པ་ནི་མཉམ་གཞག་གི་སྦྱོར་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་ལ་དེའི་རྗེས་ཤེས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གསུང་ངོ༌།།ལོཙྪ་བ་ཆེན་པོའི་ཞལ་སྔ་ནས་མཚན་ཉིད་དང་མཚོན་བྱ་དང་མཚན་གཞི་དང༌། མཚོན་པ་དང་བཞིར་འགྱུར་ལ་དེ་ལ་རང་བཞིན་གྱི་སྦྱོར་བ་ལྔ་མཚན་བཞི་ཡིན་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་མཚོན་བྱ་དང་ཁྱད་པར་དང་བྱེད་པ་གཉིས་མཚན་ཉིད་དང་ཤེས་མཚན་ནི་དེ་དག་ཡོངས་སུ་གཅོད་བྱེད་ཀྱིས་མཚོན་པ་ཞེས་བྱའོ།།དཔེར་ན་མེ་དུ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

158

བའི་འབྲལ་པ་ངེས་བྱེད་ལྟ་བུ་ལ་འདིར་མཚོན་པ་ཞེས་བྱའོ། ཞེས་གསུང་ངོ༌།།གང་ལྟར་ཡང་ཤེས་མཚན་གྱི་མཁྱེན་གསུམ་སྦྱོར་བའི་དོན་ལྡོག་ཤེས་པར་
བྱེད་ལ་ཁྱད་མཚན་གྱིས་ཉན་རང་དང་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ཁྱད་པར་མཚོན་ཞིང་བྱེད་མཚན་གྱིས་བྱེད་ལས་ཤེས་པར་བྱེད་དོ།།དེ་དག་གིས་མཚོན་པར་བྱ་བའི་གཞི་ནི་
ངོ་བོ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གོ །མཁྱེན་གསུམ་སྦྱོར་བ་ལན་མང་དུ་བསྟན་པ་དེ་དག་གིས་དགོས་པའི་ཁྱད་པར་ནི་རྣམ་པའི་སྐབས་སུ་བསྟན་པ་ནི་སྦྱོར་བ་བསྒོམ་བྱ་དེའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཏུ་བསྟན་ལ་ཉི་ཤུའི་སྐབས་སུ་བསྟན་
པ་དེ་དངོས་གཞིའི་སྦྱོར་བ་ངོས་བཟུང་ནས་དེ་ལས་དང་པོ་པ་ནས་ས་བཅུ་པའི་བར་དུ་བསྒོམ་པར་བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་ལ་ཤེས་མཚན་གྱི་སྐབས་སུ་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་སྦྱོར་བ་གསུམ་གྱི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ལྡོག་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཏུ་ཡིན་པས་སོ།།
ཉན་རང་ལ་ཡང་རྣམ་མཁྱེན་རྗེས་སྒྲུབ་ཀྱི་རྒྱུ་ཐུན་མོང་མིན་པ་ཡོད་དམ་སྙམ་དུ་
དོགས་པ་ན་ཁྱད་མཚན་དང་གསུམ་པའི་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་བྱེད་ལས་གང་ཡིན་སྙམ་པ་ལ་བྱེད་མཚན་དང་དེ་དག་གི་མཚོན་པར་བྱ་བའི་གཞི་ལྟ་བུ་དང་དེ་ལས་ཀྱང་མང་པོར་བསྟན་པ་རྣམས་བཅུ་དྲུག་ཏུ་བསྟན་པ་ནི་མཚན་གཞི་དོན་དམ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དམིགས་རྣམ་ཅན་བསྡུས་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་
དོ།།དེས་ན་རང་ཅག་ཀྱང་ད་ལྟ་ཉིད་ནས་རྣམ་མཁྱེན་རྗེས་སྒྲུབ་ཀྱི་རྒྱུ་སྦྱོར་བ་གསུམ་
པོ་དེའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་དང་སྐྱོན་ཡོན་དང་དོན་ལྡོག་དང་ཁྱད་པར་དང་བྱེད་ལས་རྣམས་འབའ་ཞིག་བསམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།མཚན་ཉིད་ཅེས་པའི་སྒྲ་དོན་ཡང་ལས་དང་བྱེད་པ་གཉིས་སུ་འགྱུར་ལ་བྱེད་པས་ནི་སྦྱོར་བའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་

མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་དོན་བདུན་ཅུའི་འགྲེལ་པ།

159

ཤེས་པར་བྱེད་ལ། ལས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་ཡུལ་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།དེ་
ལྟ་བུའི་སྦྱོར་བ་ཤེས་ཤིང་ཉམས་སུ་ལེན་པ་དེ་སུ་ཡིན་སྙམ་ན་སྦྱིན་པ་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་རང་རྒྱུད་ལ་སྒྲུབ་པར་མཁས་པ་དེ་ཡིན་ཞེས་པ་ལ་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་
གྱིས་བསྟན་ཏེ་དེ་ཡང་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་ཙམ་ནི་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་སོགས་ཐོས་པས་མཆི་མ་འཁྲུག་པ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་ཤེས་ལ་སྐབས་འདིར་བསྟན་ནི་
བསྒོམས་པས་ཐོབ་པའོ།།དེ་ལྟར་བསྒོམས་པས་རྒྱུད་ཡོངས་སུ་སྨིན་པའི་གནས་སྐབས་ནི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་ཐབས་
ཀྱི་ཆ་གཙོ་བོར་བསྟན་ལ། སྐབས་དང་པོར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་གཙོ་བོར་བསྟན་ཏེ་གཉིས་བསྡོམས་པས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ནོ།།
འདིར་བསྟན་པའི་ཕ་མའི་སེམས་སོགས་སྦྱོར་ལམ་ལ་སྦྱར་ཀྱང་དེར་ཡང་ཡོད་མོད། གཙོ་བོ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱུར་དེ་རིང་ནས་ཉམས་སུ་བླང་བྱ་ཡིན་པས་སྔར་
སེམས་བསྐྱེད་པའི་སྐབས་སུ་བསྟན་པ་ལྟར་རོ།།སྐབས་འདིར་ཕལ་ཆེ་བས་འདི་མན་ཆད་འཕགས་པས་ལམ་གསུམ་མཚན་ཉིད་བ་དང་། སློབ་དཔོན་བཏགས་པ་བར་བཞེད་ཅེས་པ་དང་། ཡང་སློབ་དཔོན་ཡང་འགྲེལ་ཆེན་འཕགས་པ་དང་མཐུན་ཞེས་པ་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། ལམ་གསུམ་མཚན་ཉིད་པར་བཤད་པ་ལ་ཉེས་པ་གང་ཞིག་གི་ཡོད་པའི་ཉེས་པ་དེ་ནི་འཕགས་པ་ལ་ཡང་ཡོད་པས་འཕགས་པས་ཀྱང་བཏགས་པ་བར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་དགོས་སོ།།འོན་ཏེ་མཚན་ཉིད་པར་འཇོག་པ་ལ་
རྒྱུ་མཚན་ཡང་དག་ཡོད་པས་མཚན་ཉིད་པར་བཞག་པ་ཡིན་ན་དེ་ནི་སློབ་དཔོན་
གྱིས་ཀྱང་མ་དགོངས་པ་མི་སྲིད་པས་མཚན་ཉིད་པར་མཛད་དགོས་ལ་ཁྱད་པར་དུ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

160

འགྲེལ་པ་ཆེ་ཆུང་གི་ལུགས་སོ་སོར་འབྱེད་པ་མི་རིགས་ཏེ་འགྲེལ་ཆུང་གི་ཚིག་རྣམས་ཀྱང་འགྲེལ་ཆེན་དུ་ཕལ་ཆེར་བྲིས་སྣང་བའི་ཕྱིར་དང༌། འདི་མན་ཆད་ས་
བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ལམ་ལ་སྦྱོར་ན་འདིའི་མཚམས་སྦྱོར་ལ་འབྲེལ་མེད་དེ་
ཚོགས་ལམ་པ་ལ་ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་ཞེས་པ། དྲོད་ནས་ས་བདུན་པའི་བར་དོར་ནས་དེ་གཉིས་སྦྲེལ་འཇོག་པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་མེད་པས་སོ།།དེས་ན་འདི་ཡན་ཆད་དུ་ནི་ལམ་གསུམ་སྤྱིར་བཞག་པ་ཡིན་ལ། འདི་མན་ཆད་དུ་ནི་བསྒོམས་པས་ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་བའི་གནས་སྐབས་ཙམ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།དེ་ལ་རྒྱུད་སྨིན་པའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ཕྱིར་མི་ལྡོག་ཏུ་བསྒྲུབ་པ་ནི་ལུས་དང་ངག་གི་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་
ཅན་ལས་མཉམ་རྗེས་ཀྱི་རྟོགས་པ་དཔོག་ལ་དེ་ལས་རྫོགས་བྱང་འབྱུང་རུང་དུ་
དཔོག་པ་ཡིན་ནོ།།
དེ་ལྟར་དཔོག་གཞི་རྟགས་དེ་དག་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་ཙམ་འཛིན་གྱི་དབང་

པོ་རྣོ་འབྲིང་རྟུལ་གསུམ་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མི་བྱེད་དོ།།དེ་ལྟར་དཔགས་པ་ན་དེ་དབང་པོ་རྣོན་པོས་དྲོད་ནས་ཐོབ་པ་སོགས་ནི་ལུང་ལ་བསྟེན་ནས་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ།།གདུལ་བྱ་ཉེ་བའི་བསམ་པ་ལ་བལྟོས་ནས་ཉི་ཤུ་དང་བཅུ་དྲུག་སོགས་བཞག་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ཆ་གཉིས་སུ་འདུས་སོ། །གང་ཟག་དེའི་སྒོམ་རིམ་ནི་ཆོས་སྐུ་ལོངས་སྐུ་སྤྲུལ་སྐུ་གསུམ་གྱི་རྒྱུར་སྦྱོར་བ་
གསུམ་བསྒོམ་པ་ཡིན་ལ་དངོས་སུ་དག་”པ1

་ལ་བཞག་ཀྱང་ད་ལྟ་ཉིད་ནས་སྲིད་ཞི་
བདེན་མེད་དོ་སྙམ་པ་དང་ཞིང་འཛིན་པའི་སྨོན་ལམ་སོགས་ལ་འབད་དགོས་པ་

1 མ་ཕྱི། ༡༨ན༣ན། ཞོལ། ༡༨བ༦ན། པ སྐུ། ༡༩བ༡ན། བླ། ༢༠བ༡ན། ས

མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་དོན་བདུན་ཅུའི་འགྲེལ་པ།

161

ལགས། རྒྱུ་སྔོན་དུ་མ་བཏང་བར་འབྲས་བུ་འབྱུང་མི་སྲིད་དོ།།དེ་ལྟར་དབང་ཐོབ་
ཕྱིར་ཏུ་བསྒོམས་པས་རྟོགས་པ་ལྷུན་གྲུབ་ཀྱི་རྩེ་མོ་འབྱུང་བ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་
ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་སྤྱི་གཞུང་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ་སྦྱོར་བ་གཞན་གསུམ་
དེའི་གནས་སྐབས་ཙམ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལ་རྟགས་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་མཚོན་པ་དྲོད་དང་། དེ་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བ་རྩེ་མོ་དང་། ཐབས་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་པ་བརྟན་པ་བཟོད་པ་དང༌། དེ་འཕེལ་
ནས་སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཆོས་མཆོག་དང་། དེ་ལས་ཀྱང་འཕེལ་ནས་རྟོག་པ་རགས་པ་སོ་དྲུག་གི་གཉེན་པོ་དང༌། དེ་བས་ཀྱང་ཕྲ་བ་སོ་དྲུག་གི་གཉེན་པོ་དང༌། དེ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དངོས་རྒྱུ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་དུ་འགྱུར་བ་སོགས་ཡོན་ཏན་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་ཞིང་རབ་ཏུ་གྱུར་པ་ལ་རྩེ་མོ་ཟེར་བ་ལགས། རྨི་ལམ་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་ལྟ་བུར་ལྟ་བ་ནི་སད་པ་ན་ལེགས་པར་གོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྨི་ལམ་ན་ཡང་ཉིན་པར་དང་འདྲ་བར་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་དྲན་པ་ཡིན་
གྱི་རྨི་ལམ་དུ་དེ་ལྟར་དྲན་པར་བྱེད་དོ་སྙམ་ནས་འདུན་པ་བཏང་བ་ཙམ་གྱིས་དྲངས་

ཀྱང་རྩེ་མོའི་རྟགས་སུ་མི་འགྱུར་ལ། རྩེ་མོའི་སྐབས་ཀྱི་འདི་ཀུན་ཡང་ད་ལྟ་ནས་ཆ་
ཤས་ཙམ་རེ་མ་སྒོམ་ན་ལམ་དུ་མི་འགྲོ་གསུང༌། བཟོད་པའི་སྐབས་ཀྱི་སྨོན་ལམ་འདི་
ཀུན་ཡང་ལན་གསུམ་གསུམ་འདེབས་པ་གདམས་ངག་ཡིན་ཞེས་སྔ་རབས་པ་དག་གསུང༌། བར་ཆད་མེད་རྩེའི་སྐབས་ཀྱི་ལོག་རྟོག་འདི་དག་ཀྱང་ད་ལྟ་ནས་སེལ་བ་ལ་
འབད་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ་དེ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དོན་དམ་དུ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཅེས་བརྗོད་ན་རྟོག་པ་རགས་པ་འདྲ་བར་སྣང་ཡང་དཔྱད་ན་རང་ལ་ངེས་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

162

པར་གནས་ཏེ། རྒྱུས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པ་དང་དེ་བསྐྱེད་པའི་དོན་བྱེད་པར་འགལ་བར་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ།།དངོས་པོ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་

བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་ན་དོན་བྱེད་པ་མི་འཐད་ཅེས་བརྩད་པ་ཡིན་མོད། འདིར་ནི་རང་ལ་ལོག་རྟོག་ཡོད་མེད་བལྟ་བར་བྱའི།།དངོས་པོར་སྨྲ་བ་ཞེས་གཞན་ལ་ཁ་མི་འཕང་ངོ༌།།
དེ་ལྟར་རྩེ་མོ་ཐོབ་པ་དང༌། མཐར་གྱིས་པ་རེ་ཡང་བསྒོམ་པར་བྱ་སྟེ་བརྟན་པ་ཐོབ་དོན་དུ་སྔར་ཐོབ་པ་རྣམས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་བླགས་ནས་སྒོམ་ལ་བསྒོམ་”བྱ་ནི1

་རྣམ་པ་རྣམས་ཡིན་ལ་དེ་ཡང་བསམ་པ་ཕུན་ཚོགས་རྗེས་དྲན་དྲུག་དང་སྦྱོར་བ་ཕུན་ཚོགས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་དང་དེ་ཐམས་ཅད་དངོས་མེད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མཐར་
གྱིས་པས་ཟིན་པར་བྱ་སྟེ་བསྒོམ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ་དེ་མཐར་ཐུག་པ་སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ་དེ་ཡང་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པའི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་བ་བཞི་ཡིན་ཏེ་ས་བདུན་པ་མན་ཆད་དུ་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་དེ་ཡན་ཆད་དུ་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ལྡོག་ཆ་ནས་རྣམ་སྨིན་མིན་པ་དང་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་ཞེས་
བྱ་ལ་རྣམ་སྨིན་ཡིན་མིན་སྔོན་གྱི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་དང་འདྲ་བར་འབད་མེད་དུ་
འབྱུང་མི་འབྱུང་གི་ཁྱད་པར་རོ།།ཀུན་བྱང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པ་དང་གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཆ་ནས་མཚན་ཉིད་མེད་པ་དང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་ཞེས་བྱའོ།།དེ་ལྟར་སྦྱོར་བ་བཞི་བསྒོམ་པ་ལས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་ཆོས་

1 མ་ཕྱི། ༡༨བ༦ན། ཞོལ། ༡༩བ༣ན། བླ། ༢༡ན༥ན། བྱ་ནི སྐུ། ༢༠ན༤ན། བྱའི

མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་དོན་བདུན་ཅུའི་འགྲེལ་པ།

163

ཀྱི་སྐུ་འབྱུང་ལ་དེ་ལྟར་ཆོས་སྐུ་ཐོབ་པ་ན་སྐུ་གསུམ་མམ་བཞིའི་སྒོ་ནས་གདུལ་བྱ་
ལམ་གྱི་རྟེན་ལ་འགོད་པ་ནས་མི་གནས་པའི་མྱང་འདས་ལ་འགོད་པའི་བར་གྱིས་

རྣམ་མཁྱེན་དོན་གཉེར་གྱི་སྐྱེས་བུའི་འདོད་དོན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཡིན་ནོ།།དེ་ལྟར་དོན་གྱིས་སྤྲོས་པ་རྒྱས་པ་ལ་དགའ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བརྒྱད།
འབྲིང་ལ་དྲུག །བསྡུས་པ་ལ་དགའ་བ་ལ་གསུམ་དུ་བསྟན་པས་ཡུམ་གྱི་དོན་ལེགས་
པར་བསྡུས་པ་ཡིན་ནོ།།
ད་ནི་དེ་དག་གི་དོན་བསྡུ་སྟེ་མདོ་ཙམ་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ་དེ་ཡང་དང་པོར་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་དང་གྲངས་དང་གོ་རིམས་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོའི་དབྱེ་བ་སོགས་ལ་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་སྦྱོར་བ་དང༌། དངོས་དང༌། རྗེས་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ་དང་པོ་ལ་ཐུན་མོང་གི་སྔོན་འགྲོ་དང་ཐུན་མོང་མིན་པའི་སྔོན་འགྲོའོ།།དང་པོ་ནི་ས་ཕྱོགས་དབེན་ཞིང་ཉམས་དགའ་བར་སྐྱེ་བོའི་རྒྱུན་ལུགས་དང་རླག་ཅོར་གྱི་སྒྲ་མེད་པའི་གནས་སུ་དཀོན་མཆོག་གི་རྟེན་བཤམས་དངོས་སུ་འབྱོར་པ་ཅི་ཡོད་དང་ཡིད་ཀྱིས་སྤྲུལ་པའི་མཆོད་པ་བཤམས་ནས་སྡིག་པ་དང་ལྟུང་བའི་ཚོགས་བདག་ངེས་སུ་སྦྱང༌། ཇི་ལྟར་འདོད་པའི་དོན་འགྲུབ་པའི་གསོལ་བ་གདབ། དེའི་རྗེས་སུ་དལ་འབྱོར་རྙེད་དཀའ་བ་དང་དོན་ཆེ་སེམས་པ་ནས་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་སེམས་པའི་བར་སྔོན་དུ་གཏོང་བའོ།།གཉིས་པ་ནི་ནམ་མཁའི་མཐས་ཁྱབ་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བདག་གི་ཕ་དང་མ་མ་བྱས་པ་མེད་ཅིང་རང་ལ་ནུས་པ་ཡོད་ན་འཁོར་ལོས་བསྒྱུར་བའི་རྒྱལ་སྲིད་ཀྱང་སྟེར་ཕོད་པའི་དྲིན་གྱིས་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

164

བསྐྱངས་པའི་དྲིན་ཅན་ཤ་སྟག་ཡིན་པས་འདི་མཐའ་དག་འཁོར་བ་ནས་བཏོན་ནས་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་འགོད་པར་བྱ་དེའི་ཆེད་དུ་བདག་གིས་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་བསྒྲུབ་སྙམ་པ་སྔོན་དུ་གཏོང་བ་སྔར་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་པ་
ལྟ་བུས་ཡང་ཡང་ཟིན་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་དངོས་གཞི་ལ་ཞི་གནས་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་དང་། ལྷག་མཐོང་སྒོམ་པའི་ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་རྙོག་པ་སེལ་བའི་ཞི་གནས་དང་གཡོ་བ་སེལ་བའི་ཞི་གནས་སོ།།དང་པོ་ལ་དང་བར་འགྱུར་བའི་ཡིད་དེ་དང་སྐྱོ་བར་འགྱུར་བའི་ཡིད་དེ་ཉིད་དོ།།དང་པོ་ནི་སྐྱབས་འགྲོ་ནས་སྟོང་ཉིད་སྒོམ་པའི་བར་གྱི་ཕན་ཡོན་གྱི་ཕྱོགས་དང་

སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་སེམས་པ་སོགས་སོ།།གཉིས་པ་ནི་འཁོར་བ་སྤྱི་དང་བྱེ་
བྲག་གི་ཉེས་དམིགས་སེམས་པ་སོགས་ཉེས་དམིགས་ཀྱི་ཕྱོགས་མཐའ་དག་
སེམས་པའོ།།
གཉིས་པ་གཡོ་བ་སེལ་བའི་ཞི་གནས་ནི་སེམས་བྱིང་རྒོད་ཀྱི་སྐྱོན་མཐའ་དག་
དང་བྲལ་ནས་དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་ལྟར་”སྐོལ1

་དུ་རུང་བའི་རྩེ་
གཅིག་པ་ལྷག་པ་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ཡིན་ལ། དེ་འགྲུབ་པ་ལ་ངེས་པར་རྙོག་པ་སེལ་བའི་ཞི་གནས་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ཏེ། ཞི་གནས་ཀྱི་གེགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་བྱིང་

རྒོད་གཉིས་ཡིན་ལ་དེའི་གཉེན་པོ་ཡིད་དེ་གཉིས་ཡིན་པས་ཡིད་དེ་གཉིས་གོམས་པ་ན་སེམས་ནང་དུ་བྱིང་པ་ན་ཕན་ཡོན་”བསེམས2

་པ་ཙམ་གྱིས་ཡིད་སེང་ཡེར་གྱིས་

འབྱུང༌། ཕྱི་རོལ་འདོད་ཡོན་ལྟ་བུ་ལ་འཕྲོས་པ་ན་ཉེས་དམིགས་ཀྱི་ཕྱོགས་བསམས་

1 མ་ཕྱི། ༢༠ན༡ན། ཞོལ། ༢༠བ༤ན། བླ། ༢༢བ༢བ། སྐོལ སྐུ། ༢༡ན༦ན། བཀོལ 2 མ་ཕྱི། ༢༠ན༢ན། བསེམས ཞོལ། ༢༠བ༦ན། སྐུ། ༢༡བ༡ན། བླ། ༢༢བ༣ན། བསམས

མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་དོན་བདུན་ཅུའི་འགྲེལ་པ།

165

པ་ཙམ་གྱིས་བུ་སྡུག་པ་ཤི་བའི་གཏམ་ཐོས་པ་བཞིན་དུ་ཡིད་ནང་དུ་ཧྲིལ་གྱིས་སྡུད་
ནུས་པའོ།།དུས་ཕྱིས་ནི་བྱིང་རྒོད་འབྱུང་འདོད་པ་ཙམ་ནས་ཡིད་དེ་གཉིས་ཀྱིས་

ཟིན་པར་འགྱུར་བས་སོ།།དེ་ལྟ་ན་དགེ་བ་སྣ་གཅིག་བྱས་པའི་ཕན་ཡོན་དང་སྡིག་པ་

སྣ་གཅིག་བྱས་པའི་ཉེས་དམིགས་བསམས་ན་ཞི་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་རྒྱུར་འགྲོ་
བས་དེ་བཞིན་དུ་བྱ་གསུངས། ད་གཟོད་བསྒྲུབ་པ་བྱེད་པའི་འགྱངས་པ་ཅན་ནི་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་མ་ཟིན་པ་ལགས། དེ་ལྟར་ཞི་གནས་བརྟན་པར་གྱུར་པ་ན་ལྷག་མཐོང་བསྒོམ་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་དོན་དམ་སྙིང་པོའི་དོན་སྒོམ་པའི་ཚུལ་དང་མངོན་རྟོགས་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་རིམ་པ་གཉིས་དོན་དམ་ལ་དམིགས་པའི་ལྷག་མཐོང་དང་ཀུན་རྫོབ་ལ་དམིགས་པའི་ལྷག་མཐོང་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ།།
དང་པོ་ནི་རྣལ་འབྱོར་པ་གཞིའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པ་བཞིན་དུ་དང་པོར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བར་བྱས་ནས་དེ་མེད་དོ་སྙམ་དུ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་དེའི་རྗེས་སུ་གཟུང་བ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་དོ་སྙམ་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་
པ་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་འཛིན་པ་ཡང་བདེན་པར་མེད་སྙམ་པ་དང་དེའི་འོག་ཏུ་སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མེད་དོ་སྙམ་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་རྩེ་གཅིག་ཏུ་འཇོག་པའོ།།རྩེ་གཅིག་ཏུ་འཇོག་པའི་དུས་ན་འདིའོ་སྙམ་པའི་ཡིད་བྱེད་གཉིས་ཀྱང་མེད་མོད་དེ་ལྟ་ནའང་སྒྲ་དོན་འདྲེར་འཛིན་གྱི་རྟོག་པར་འགལ་བ་མེད་དོ།།གང་དག་
སོ་སོ་སྐྱེ་བོས་གནས་ལུགས་བསྒོམ་པ་ནའང་སྒྲ་དོན་འདྲེར་འཛིན་རྟོག་པ་མེད་པར་འདོད་པ་ནི་རྣལ་འབྱོར་མ་རྟོགས་པ་སྟེ། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་འཁྲུལ་ལམ་མ་
འཁྲུལ། འཁྲུལ་ན་རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་ཡིན་པས་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་འཇལ་བར་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

166

འགྱུར་གྱི་གནས་ལུགས་སྒོམ་པའི་དོན་མེད་ལ། མ་འཁྲུལ་ན་གནས་ལུགས་ལ་
བལྟོས་ཏེ་ལྐོག་གྱུར་འཇལ་བ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། འདོད་ན་གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་”ནས་ལྐོག་གྱུར་1

མི་འཇལ་བའི་
ཕྱིར། འདོད་ན་འཕགས་པར་འགྱུར་རོ།།དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་གསལ་སྣང་སྐྱེས་པ་དང་མ་སྐྱེས་པའི་ཚད་ནི་དགག་བྱ་དང་འགག་གཞིའི་སྣང་བ་ནུབ་པ་དང་མ་ནུས་པའི་ཁྱད་པར་ཡིན་ནོ།།དེ་ལྟར་མཉམ་གཞག་ཏུ་དོན་དམ་སྙིང་པོའི་དོན་བསྒོམས་པས་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་རྟེན་འབྱུང་སྒྱུ་མར་རྟོགས་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ།།རིགས་པས་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་ན་སྤྲོས་པ་འགའ་ཡང་མ་མཐོང་བ་ཉིད་མཆོག་ཏུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བ་ཡིན་གྱི།

མིག་བཙུམས་པ་དང་དམུས་ལོང་ལ་སོགས་པ་དང་འདྲ་བར་རྐྱེན་མ་ཚང་བའང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པས་མ་མཐོང་བ་དང༌། རང་དབང་དུ་མཐོང་བ་སོགས་ལ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བའི་དོན་མེད་དོ།།འདིར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚུལ་མང་དུ་བརྗོད་དུ་ཡོད་མོད་ཀྱི་གཞན་དུ་བཤད་པར་བྱའོ།།
ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་སྒོམ་པའི་སྐབས་ཀུན་ཏུ་སྤོང་བའི་འདུ་བྱེད་བརྒྱད་དང་ལྡན་པར་ཡིད་ལ་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་ཕུང་པོ་མི་རྟག་པར་བསྒོམ་པ་ལྟ་བུ་ལ་སྦྱོར་བའི་ཉེས་པ་ལྔ་ཡོད་”མེད2

་བསྒོམ་པ་ལ་མི་སྦྱོར་བའི་ལེ་ལོ་དང༌། སྦྱོར་བ་ལ་ཞུགས་པ་ན་
གདམས་ངག་བརྗེད་པ་དང་། དངོས་གཞི་ལ་ཞུགས་པ་ན་བྱིང་རྒོད་དང༌། དེ་བྱུང་བ་
ན་གཉེན་པོ་འདུ་མི་བྱེད་པ་དང་། རྩོལ་མེད་དུ་འཇུག་པ་ན་ཡུལ་གཞན་ལ་འདུ་བྱེད་

1 མ་ཕྱི། ༢༠བ༣ན། ནས་ལྐོག་གྱུར ཞོལ། ༢༡བ༡ན། ན་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་གྱིས་ སྐུ། ༢༢ན༣ན། བླ། ༢༣ན༥ན། ལ་ལྐོག་གྱུར་
2 མ་ཕྱི། ༢༡ན༡ན། ཞོལ། ༢༡བ༥ན། བླ། ༢༣བ༣ན། མེད སྐུ། ༢༢བ༡ན། དེ

མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་དོན་བདུན་ཅུའི་འགྲེལ་པ།

167

པའོ།།ལེ་ལོའི་གཉེན་པོ་འདུན་པ་དང་རྩོལ་བ་དང་དད་པ་གསུམ་ཡིན་ཏེ། ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་ནི་མཐའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ།།
དང་པོར་མི་རྟག་པ་སྒོམ་པའི་ཕན་ཡོན་དང་མ་སྒོམ་པའི་ཉེས་དམིགས་ལ་སོགས་བསམས་པའི་སྒོ་ནས་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་དང༌། དང་བ་ཡོད་ན་དེ་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་ངང་གིས་སྐྱེ་ལ་དེ་སྐྱེས་པ་ན་བསྒོམ་པ་ལ་སྦྱོར་བའི་རྩོལ་བ་སྐྱེ་བས་ལེ་ལོ་སྤོང་བར་བྱེད་དོ།།བསྒོམ་པ་ལ་ཞུགས་པ་ན་གདམས་ངག་བརྗེད་པ་ཉེས་པ་ཡིན་པས་དམིགས་རྣམ་སྒོམ་ཚུལ་དང་བཅས་པ་མ་བརྗེད་པའི་དྲན་པ་འཇོག་པ་
དང་མཉམ་པར་བཞག་པ་ན་བྱིང་རྒོད་ཉེས་པ་ཡིན་པས་དེ་ལ་བྱ་ར་བྱེད་པའི་ཤེས་
བཞིན་བསྒོམ་པར་བྱ་ལ་དེ་ཡང་འགྲོ་ན་ཡང་འགྲོའོ།།འགྲེང་ན་ཡང་འགྲེང་ངོ༌།།བྱིང་

ན་ཡང་བྱིང་ངོ།།རྒོད་ན་ཡང་རྒོད་དོ་སྙམ་དུ་འཐིབས་པའི་ཤེས་རབ་བོ།།བྱིང་རྒོད་
བྱུང་བྱུང་གི་བར་དུ་དགུག་པར་དམིགས་ཏེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་སྐྱོན་ཅན་དུ་འགྱུར་བས་འདུན་པ་བཏང་ཞིང་བྱིང་རྒོད་འབྱུང་འདོད་པ་ན་འཕྲོ་བཅད་པར་བྱའོ།།བྱིང་རྒོད་
བྱུང་ན་སྔར་གྱི་ཡིད་དེ་གཉིས་དྲན་པར་མི་བྱེད་ན་ཉེས་པ་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་འདུ་
བྱེད་པའི་སེམས་པ་བསྒོམ་པར་བྱའོ།།
དམིགས་པ་དེ་ཉིད་ལ་རྩོལ་མེད་དུ་འཇུག་པ་ན་ཡང་དམིགས་པ་གཞན་ལ་འཕྲོ་བར་བྱེད་ན་ཉེས་པ་ཡིན་པས་དེའི་གཉེན་པོར་གློད་དེ་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་ལ་འཇོག་པའི་བཏང་སྙོམས་བསྒོམ་པར་བྱའོ།།དེ་ལྟར་བསྒོམ་པ་ན་མཐར་ལུས་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པའི་བདེ་བ་སྐྱེ་བས་སོ།།སྒོམ་ཚུལ་འདི་ནི་གཅིག་ཏུ་མ་ཟད་གཉིས་སུ་མ་ཟད་བསྒོམ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཤེས་པར་བྱའོ།།ད་ནི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

168

ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཚུལ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་སྙིང་པོའི་དོན་”བསྒོམ1

་པ་བཏང་བ་

ན་ཡང་འདུ་འཛི་དང་བྲལ་བའི་གནས་སུ་སྐྱིལ་མོ་ཀྲུང་དྲང་པོར་བཅས་པའམ། ཇི་ལྟར་བདེ་བས་ཀྱང་རུང་སྟེ་སྟན་བདེ་ཞིང་འཇམ་པ་ལ་འདུག་སྟེ་དང་པོར་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཇི་སྙེད་པའི་སྙིང་པོ་ནི་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་འདིར་འདུས་པས་སོ་སྙམ་དུ་བསམ་ཞིང་དེ་ནས་ཡུམ་གྱི་བརྗོད་བྱ་ལམ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་སུ་རྣམ་པར་ཕྱེ་ནས་སེམས་
ཤིང་ལམ་ལ་ཡང་ཚོགས་ལམ་སོགས་བཞི་དང་ཚོགས་ལམ་ལ་ཡང་ལས་དང་པོ་པའི་ས་དང་དད་པའི་ས་དང་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་གྱི་དགེ་བ་དང་སེམས་བསྐྱེད་པའི་སྐབས་སུ་འདུན་པ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་དང་གདམས་ངག་དང་དམིགས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྐབས་དང༌། རྣམ་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་དངོས་པོ་ལ་རྟོག་པའི་ལམ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་པ་ལ་སོགས་པ་
ཚོགས་ལམ་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་དང་དབྱེ་བ་དང་བཅས་པ་དྲན་པར་བྱས་ཤིང་དེ་བཞིན་དུ་ལམ་གཞན་གསུམ་དང་འབྲས་བུའི་ས་རྣམས་ཀྱང་དྲན་པར་བྱའོ།།
སྔར་བསྟན་པ་ལྟར་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་དོན་བདུན་ཅུ་དང་བཅས་པ་དྲན་པར་བྱས་ལ་དེ་ནས་སྔར་ཇི་ལྟར་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པའི་རིམ་པ་མ་འཆོལ་བར་བཤད་པར་འདེབས་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་དྲན་པར་བྱས་ཏེ་ཚེ་འདི་དོན་གཉེར་གྱི་གཉེན་
པོར་འཆི་བ་མི་རྟག་པ་དྲན་པ་དང༌། ཕྱི་མའི་བདེ་འགྲོ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་བསྐྱེད་པའི་
ཕྱིར་ཏུ་ལས་རྒྱུ་འབྲས་སེམས་པ་དང་འཁོར་བའི་ཕུན་ཚོགས་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོར་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་སེམས་པ་དང་རང་ཞི་བ་དོན་གཉེར་གྱི་གཉེན་པོར་

1 མ་ཕྱི། ༢༡བ༢ན། ཞོལ། ༢༢ན༦ན། བླ། ༢༤ན༥ན། བསྒོམ སྐུ། ༢༣ན༣ན། སྒོམ

མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་དོན་བདུན་ཅུའི་འགྲེལ་པ།

169

བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྣམས་བསྒོམ་པ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་སྤྱོད་
པ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་སློབ་པའི་རིམ་པ་རྣམས་དྲན་པར་བྱ་སྟེ། རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་
པའི་དུས་ན་གོ་རིམས་མ་མཆོལ་བར་ཉམས་སུ་བླང་ཞིང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་ན་ངེས་པ་གང་ཆུང་བ་དང་མི་དྲན་པ་རྣམས་ལོགས་སུ་བཀར་ནས་འཆོལ་བར་ཡང་བསྒོམ་ལ། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་པོ་འདི་དག་ལ་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གི་ཚོགས་ཞེས་ཀྱང་བྱ་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་ཟབ་པའི་རིམ་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། དང་པོ་གསུམ་ནི་མངོན་མཐོ་མཐར་ཐུག་ལོངས་སྐུའི་རྒྱུ་ཡིན་ལ་ཕྱི་མ་གཉིས་ནི་ངེས་ལེགས་མཐར་ཐུག་ཆོས་སྐུའི་རྒྱུ་ཡིན་ཅིང་བརྩོན་འགྲུས་ནི་གཉིས་ཀའི་རྒྱུའམ་གཟི་བརྗིད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ།།
མདོར་ན་མངོན་པར་རྟོགས་པ་མ་ལུས་པ་བསྡུས་པར་གྱུར་པའི་རིམ་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བའི་ཤེས་པ་”གཉིས1

་དང་རྨུགས་པ་ལ་སོགས་པ་བསལ་ཞིང་ཡིད་ནང་དུ་
བསྡུས་པས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བསམ་སྟེ་སྐྱོན་བཞི་བཅུ་དྲུག་ལ་སོགས་པ་ནི་རྣམ་པར་བསལ་བས་གོ་ཆ་བགོ་བར་བྱའོ།།ཡོན་ཏན་ཡིད་ལ་དྲན་པ་དང་དབུགས་དབྱུང་བར་བྱ། རྣམ་པ་དང་མཚན་ཉིད་ལ་སོགས་པ་མ་འདྲེས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།གསུམ་པ་རྗེས་ནི་དེ་ནས་དགེ་རྩ་རྫོགས་བྱང་དུ་བསྔོ་ཞིང་སྨོན་ལམ་རྒྱ་ཆེན་པོ་འདེབས་པ་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་གླེགས་བམ་འབྲི་བ་དང་ཀློག་པ་སོགས་ཆོས་
སྤྱོད་ཀྱི་བྱ་བ་གཞན་ཡང་རྒྱ་ཆེར་བྱའོ།།དེ་ནས་དུབ་པ་དང་བྲལ་བ་ན་སླར་ཡང་སྤོང་བའི་འདུ་བྱེད་བརྒྱད་ཀྱིས་བསམ་གཏན་གྱི་སྐྱོན་རྣམ་པ་ལྔ་སྤངས་ལ་སྙིང་པོའི་དོན་

1 མ་ཕྱི། ༢༢ན༥ན། གཉིས ཞོལ། ༢༣ན༣ན། སྐུ། ༢༣བ༦ན། བླ། ༢༥ན༣ན། གཉིད

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

170

བསྒོམ་པ་”ལ་1

འཇུག་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་དགེ་
བའི་བཤེས་གཉེན་ནམ་ཡང་མི་འདོར་བ་དེ་ནི་རིང་པོར་མི་ཐོགས་པར་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་ལ་སོགས་པ་སྦྱངས་ཏེ་བདེན་པ་མཐོང་ནས་རིམས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་གོང་འཕང་བརྙེས་པར་འགྱུར་རོ།།
དེ་བས་ན་འདིར་བསྟན་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་འདི་ནི་རྫོགས་པར་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་འབའ་ཞིག་གིས་ཉམས་སུ་ལེན་པས་སྐབས་གསུམ་པའི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོ་ཉནཐོས་རང་རྒྱུད་པ་ལ་སྦྱོར་བར་བཤད་པ་ནི་ལེགས་པར་བཤད་པ་མིན་ཏེ་དེ་ལྟར་འགྲེལ་ཆེན་དུ་དེ་བས་ན་ལུང་དང་རིགས་པ་དག་གིས་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་གཉིས་སུ་མེད་པའི་སེམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་ལ་མངོན་པར་བརྩོན་པའི་བློ་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་གཉིས་སུ་མེད་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་སེམས་ཡང་དག་པའི་
ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རང་བཞིན་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་པས་རྣམ་པར་
བཞག་ནས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་

མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་རིམ་པ་གུས་པ་དང་རྒྱུན་
མི་འཆད་པ་དང་དུས་ཡུན་རིང་མོའི་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་བསྒོམས་པས་”བསྒོམ2

་

པར་བྱེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་པའི་དབང་ཕྱུག་རྣམས་ནི་ཞེས་སོགས་དང༌། ཡང་གང་གི་ཚེ་རྒྱུ་དང་གཡོ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་རྣམས་ཀྱིས་ཇི་
སྐད་དུ་བཤད་པའི་རིམས་ཀྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ལ་ཆོས་ཐམས་

1 མ་ཕྱི། ༢༢བ༡ན། ཞོལ། ༢༣ན༦ན། བླ། ༢༥ན༦ན། ལ་ སྐུ། ༢༤ན༢ན། -ལ་
2 མ་ཕྱི། ༢༢བ༥ན། ཞོལ། ༢༣བ༤ན། བསྒོམ སྐུ། ༢༤བ༡ན། བླ། ༢༥བ༥ན། སྒོམ

མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་དོན་བདུན་ཅུའི་འགྲེལ་པ།

171

ཅད་སྒྱུ་མ་དང་འདྲ་བ་ཉིད་”དང1

་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྗེས་སུ་
”རིགས2

་པར་བྱེད་པ་དང༌། ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་”སྤྱོད3

་པ་

དང་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཇུག་པ་དང་རྣམ་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པས་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་དང་རྩེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པས་སེམས་པ་དང༌།
མཐར་གྱིས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པས་འཇལ་བ་དང་། སྐད་ཅིག་མའི་མངོན་པར་རྟོགས་པས་ཉེ་བར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཆོས་སྐུའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་བས་ཀྱང་བསྒོམ་པར་འགྱུར་བ་དེའི་ཚེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདི་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་རང་བཞིན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དང་སྤྲུལ་སྐུའི་རང་གི་ངོ་བོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་
བླ་ན་མེད་པ་འཕྲིན་ལས་དང་བཅས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་རྙེད་དཀའ་བར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ།།
དེ་ལྟ་བུའི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་དེ་ཡང་ཉན་པ་པོ་ལེགས་པར་ཉན་པ་ཞིག་
ཡིན་ནམ་འོན་ཏེ་མིན་ཞེས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་ཡུན་རིང་དུ་ལྟ་བས་བརྟགས་ཏེ་གལ་ཏེ་ཡང་དག་པར་”ཚུལ་ཕན་ཚུན་གསུམ་4

ཚོགས་པ་འདྲ་ན་རྒྱལ་
བའི་ཡུམ་འདིའི་སྙིང་པོ་བཤད་པ་སྦྱིན་པར་བྱའི། གཞན་དུ་མིན་ཏེ་གཟུགས་བརྙན་

1 མ་ཕྱི། ༢༢བ༦ན། ཞོལ། ༢༣བ༥ན། བླ། ༢༥བ༦ན། དང སྐུ། ༢༤བ༢ན། དུ་བ
2 མ་ཕྱི། ༢༢བ༦ན། ཞོལ། ༢༣བ༥ན། བླ། ༢༥བ༦ན། རིགས སྐུ། ༢༤བ༢ན། རིག
3 མ་ཕྱི། ༢༢བ༦ན། ཞོལ། ༢༣བ༥ན། སྤྱོད སྐུ། ༢༤བ༣ན། བླ། ༢༦ན༡ན། དཔྱོད
4 མ་ཕྱི། ༢༣ན༤ན། ཚུལ་ཕན་ཚུན་གསུམ ཞོལ། ༢༤ན༣ན། ཚུལ་ཕུན་སུམ་ སྐུ། ༢༤བ༦ན། བླ། ༢༦ན༥ན།
ཚུལ་བཞིན་ཉན་པའི་སྣོད་ཕུན་སུམ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

172

གྱི་ཚུལ་གྱིས་ཆོས་”སུ་འགྲོ་

1

མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དོན་དེ་ལ་དགོངས་ནས། འཇིག་
རྟེན་དག་ན་ལེགས་པར་མ་བསྡམས་པ།།ཕལ་ཆེར་སྔ་མ་རྟགས་ཀྱིས་རྒྱུ་བྱེད་
པས།།ལེགས་པར་མ་བརྟགས་པར་དུ་མི་དག་གིས།།མདོག་གཟུགས་ལན་འགའ་མཐོང་བས་ཡིད་མ་རྟོན།།ར་གན་ཁ་བསྒྱུར་ལྟ་བུར་མི་འཚམ་ཞིང༌།།ལྕགས་ཕྱེ་གསེར་གྱིས་གཡོགས་པ་ཇི་ལྟར་བར།།ཁོང་པ་རབ་སྡུག་ཕྱི་རོལ་འཕགས་ཚུལ་
གྱིས།།འཇིག་རྟེན་འདི་ནི་འཁོར་དང་བཅས་པ་རྒྱུད། ཅེས་གསུངས་པ་དང་སློབ་དཔོན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱང་དུས་ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ནས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཡང་
དག་པར་མགུ་བར་བྱེད་པའི་མན་ངག་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཅན་ཞེས་སོགས་རྒྱ་ཆེར་འབྱུང་བས་ཆོས་མཉན་པར་བྱེད་པ་རྣམས་གལ་ཏེ་བདག་ལེགས་སུ་འདོད་ན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་གུས་པ་ཆེན་པོས་ཉེ་བར་གནས་པར་བྱ་སྟེ། ཡོན་ཏན་གྱི་ཚོགས་ཐམས་ཅད་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ཁོ་ནའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་ལེ་ལོ་མ་ཞུགས་པར་འབད་པ་ཆེན་པོས་གནས་པ་ནི་ཡང་དག་པའི་གདམ་ངག་སྟེ་ལོག་པར་བསྟེན་པ་ཆོས་སྤོང་གི་ལས་ཀྱིས་སྒྲིབ་པ་མཐར་

ཐུག་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འཕགས་པ་དོན་རྒྱས་པའི་མདོ་ལས་ཆོས་ཉན་པར་འདོད་པ་རྣམ་པ་བཅུ་བཞི་ཡིས་ཉན་པར་བྱ་སྟེ། དུས་སུ་ཉན་པ་དང་། གུས་པར་ཉན་པ་དང༌། མ་རངས་པ་མེད་པར་ཉན་པ་དང༌། བསྒོ་བ་བཞིན་ཉན་པ་དང༌། ཀླན་ཀ་མི་ཚོལ་བ་དང༌། ཆོས་ལ་གུས་པར་བྱ་བ་དང༌། ཆོས་ལ་མི་བརྙས་པར་བྱ་བ་དང༌། ཆོས་སྨྲ་བའི་གང་ཟག་ལ་མི་བརྙས་པ་དང༌། བདག་ལ་མི་བརྙས་པ་དང༌། རྩེ་གཅིག་པའི་

1 མ་ཕྱི། ༢༣ན༤ན། ཞོལ། ༢༤ན༣ན། བླ། ༢༦ན༦ན། -སུ་འགྲོ་ སྐུ། ༢༥ན༡ན། +སུ་འགྲོ་

མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་དོན་བདུན་ཅུའི་འགྲེལ་པ།

173

སེམས་དང༌། ཀུན་ཤེས་པར་བྱ་བའི་སེམས་དང༌། རྣ་བ་བླགས་ཏེ་མཉན་པ་དང༌། སེམས་”བལྟས1

་ཏེ་མཉན་པ་དང༌། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསམས་ཏེ་མཉན་
པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་སོ།།
ཆོས་སྨྲ་བས་ཀྱང་དང་པོ་ཆོས་སྨྲ་བ་ན་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་ཅིང་སློབ་དཔོན་
གྱིས་དཔེ་མཁྱུད་མེད་པར་བྱ་སྟེ། ཆོས་སྦྱིན་པར་བྱའོ།།ཆོས་སྨྲ་བ་ན་སྙིང་རྗེ་མི་
སྐྱེད་པ་དང་དཔེ་མཁྱུད་བྱེད་པ་བདུད་ཀྱི་ལས་སུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟང་ཟིང་དང་
མ་འབྲེལ་བར་ཆོས་བསྟན་པར་བྱ་སྟེ། གཞན་དུ་ན་རང་གི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་མ་ལུས་པ་ཉམས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དགོངས་འགྲེལ་ལས། འདོད་ཕྱིར་སུ་དག་

དམ་ཆོས་སྟོན་བྱེད་པ།།དེ་དག་འདོད་པ་བཏང་བ་ཕྱིར་ལེན་ཏེ།།ཉོས་པ་དེ་དག་ཐང་མེད་རིན་ཆེན་ཆོས།།ཐོབ་པར་གྱུར་ཀྱང་སྤྲང་པོ་རྒྱུ་བར་བྱེད། ཅེས་གསུངས་སོ།།དེ་ལྟ་བུའི་བསམ་པ་རྣམ་པར་དག་པས་ཆོས་བསྟན་ན་དཔག་ཚད་བརྒྱའི་ཕ་རོལ་ཚུན་དུ་བདུད་ཀྱིས་གླགས་མི་རྙེད་པར་འགྱུར་རོ།།
མདོར་ན་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་འདི་དངོས་སུ་ས་མཐོན་པོ་ལ་སྦྱར་བ་ལྟར་སྣང་ཡང་མངོན་”རྫོགས2

་ཀྱི་རིགས་ཕལ་ཆེར་དི་རིང་ནས་དམིགས་
རྣམ་བཟུང་ཞིང་ཉམས་སུ་བླང་བར་ནུས་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་ལ་གལ་ཏེ་མི་ནུས་པ་རྣམས་ཀྱང་མཚན་ཉིད་ལེགས་པར་སྤྱད་ནས་སྨོན་ལམ་གྱི་ཡུལ་དུ་བྱ་བ་ཡིན་པས་
ལམ་གྱི་རིམ་པ་མཐའ་དག་དེ་རིང་ནས་སྟན་གཅིག་ལ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཐབས་ཇི་ལྟར་ཡིན་ལ་འབད་པར་བྱའི། གཞན་དུ་ན་འབྲས་བུ་ཆུང་ཞིང་ངལ་བ་ཆེ་བར་འགྱུར་

1 མ་ཕྱི། ༢༣བ༤ན། ཞོལ། ༢༤བ༤ན། བླ། ༢༦བ༦ན། བལྟས སྐུ། ༢༥བ༡ན། བལྟོས
2 མ་ཕྱི། ༢༤ན༢ན། ཞོལ། ༢༥ན༡ན། རྫོགས སྐུ། ༢༥བ༥ན། བླ། ༢༧ན༤ན། རྟོགས

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

174

བའི་ཕྱིར། འདི་ནི་བསྡུས་ནས་བསྟན་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་རྒྱས་པར་ནི་ནུས་པ་ཅི་ཡོད་
ཀྱིས་གཞན་དུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།།
ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ཚུལ་སྙིང་པོའི་དོན།།དཔལ་ལྡན་བླ་མའི་གསུང་གི་བདུད་རྩིའི་རྒྱུན།།ཆ་ཤས་ཙམ་ཞིག་མྱངས་པར་གྱུར་བའི་མཐུས།།དེ་ལྟར་ཕྱོགས་ཙམ་ཕྱེ་སྟེ་བཤད་པ་ཡིན།།དགེ་འདིས་མཐའ་ཡས་འགྲོ་བ་མ་ལུས་ཀུན།།བཤེས་གཉེན་མཉེས་པར་བྱེད་དང་མི་འབྲལ་ཞིང༌། །གཅིག་ཏུ་གཞུང་དོན་འདྲིས་པར་བྱས་

པའི་མཐུས།།འབྲས་བུ་སྐུ་གསུམ་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཤོག །
མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་དོན་བདུན་ཅུ་དང་བཅས་པའི་འགྲེལ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་མདོ་ཙམ་དང་བཅས་པ་འདི་ནི། མཚུངས་མེད་བཀའ་བཞི་འཛིན་པ་རིན་ཆེན་རྡོ་རྗེ་དང༌། སྙིགས་དུས་ཀྱི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྡན་རེད་མདའ་
བ་ཆེན་པོ་ཞེས་གྲགས་པ་དེ་ཉིད་དང༌། ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་པཎྜི་ཏ་ཆེན་པོ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ཞབས་ཀྱི་པདྨོ་ལ་གཏུགས་པ་དར་མ་རིན་
ཆེན་གྱིས་དབེན་གནས་སྐྱོར་མོ་ལུང་དུ་བཀོད་པའོ།།
འདིས་འགྲོ་བ་མང་པོ་ལ་ཕན་ཐོགས་པར་གྱུར་ཅིག ། སརྦ་མངྒ་ལཾ། །

175

༄༅། །མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་བསྡུས་དོན་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྲེང་བ་བཞུགས་སོ།།

༄༅ །རྗེ་བཙུན་དམ་པ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཞབས་ལ་ཕྱག་

འཚལ་ལོ།།བརྩེ་བས་འགྲོ་ཀུན་སྲིད་མཚོ་ལས་བསྒྲལ་ཕྱིར།།དེ་ཉིད་ཟབ་མོ་ཐུགས་
སུ་ཆུད་པ་ཡིས།།སྦྱིན་སོགས་ཕར་ཕྱིན་སྤྱོད་པའི་གོ་བསྣམས་ནས།།འགྲོ་བ་སྐྱོབ་
མཛད་བླ་མ་རྣམས་ལ་འདུད།།གསུང་རབ་ཀུན་གྱི་དྲང་དང་ངེས་པའི་དོན།།ཇི་
བཞིན་གསུང་རབ་རྒྱལ་བས་ལུང་བསྟན་པ།།རྒྱལ་ཚབ་དམ་པའི་ཞབས་དང་འཇམ་དབྱངས་ལ།།རྩེ་གཅིག་གུས་པའི་ཡིད་ཀྱིས་ཕྱག་འཚལ་ལོ།།སྐྱེད་མོས་ཚལ་དུ་
”ཏིང་འཛིན1

་སྒོམ་པའི་ཚེ།།ཐུབ་པའི་དབང་པོས་དངོས་སུ་རྗེས་བཟུང་སྟེ།།ལམ་
མཆོག་ཤེར་ཕྱིན་རྫོགས་པར་གསལ་མཛད་པ།།རྒྱལ་སྲས་བཟང་པོའི་ཞབས་ལ་
གུས་པས་འདུད།།དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་ཀུན་གྱི་བགྲོད་པའི་ལམ།།བྱང་ཆུབ་
ལམ་གྱི་རིམ་པའི་ངོ་བོ་དང༌།།གྲངས་དང་གོ་རིམས་ཇི་ལྟར་ངེས་པའི་ཚུལ།།རྒྱལ་སྲས་བཟང་པོའི་ལུགས་བཞིན་བཤད་པར་བྱ།།
དེ་ལ་འདིར་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཐུགས་རྗེ་ཅན་ཉིད་ཀྱིས་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་

1 མ་ཕྱི། ༡ན༣ན། ཏི་ནི *ཏིང་འཛིན ཞོལ།༼ཅ༽ ༡ན༣ན། སྐུ།༼ཅ༽ ༡ན༣ན། བླ།༼ཅ༽ ༡ན༣ན། ཏིང་འཛིན

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

176

དོན་དུ། གསུང་རབ་མཐའ་ཡས་པ་གསུངས་པའི་ནང་ནས་སྙིང་པོའི་དོན་དང་ཐེག་པ་གསུམ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་རྒྱས་པར་སྟོན་པ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ཉིད་ཡིན།
དེ་ལ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ། དེ་རེ་རེ་ལ་གསུམ་གསུམ་སྟེ། སྡེ་ཚན་དགུར་གནས་པ་ཡིན་ལ། དེ་རྒྱས་པའི་རྒྱས་པ་བམ་པོ་ལྔ་བརྒྱ་པ་གཅིག་ཡོད་པ། རྒྱ་ནག་ཏུ་འགྱུར་བར་ཁ་ཅིག་ལས་བཤད་ཅིང༌། འབྲིང་པོ་བམ་པོ་བཞི་བརྒྱ་བ་གཅིག་ལོ་ཆེན་སོགས་བཞུགས་པའི་ཚེ། རྒྱ་གར་ན་བཞུགས་པར་གྲགས་ཀྱང༌། བོད་དུ་མ་འགྱུར་ལ། རྒྱས་པའི་བསྡུས་པ་གཞུང་འབུམ་པ་འདི་ཉིད་ཡིན་ནོ།།ཡུམ་བར་མ་གསུམ་ནི་ཉི་ཁྲི་དང༌། ཁྲི་བརྒྱད་སྟོང་པ་དང༌། ཤེས་རབ་ཁྲི་པའོ།།བསྡུས་པ་གསུམ་
ནི། བརྒྱད་སྟོང་པ་དང༌། ཡུམ་ཆེན་མོ་བམ་པོ་བཅོ་བརྒྱད་པ་དང༌། མདོ་སྡུད་པ་རྣམས་སོ།།དེ་དག་གི་བརྗོད་བྱ་སྙིང་པོའི་དོན་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་སྤྲོས་པ་མཐའ་
དག་དང་བྲལ་བ་དང༌། མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་དོན་”བདུན་1

བཅུ་དང་བཅས་པ་

སྟོན་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ཅིང༌། དེ་དག་གི་དོན་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པའི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་དང༌། དེའི་དོན་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་དང༌། “སེངྒེ

2

་བཟང་པོའི་འགྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཤད་པར་བྱའོ།།དེ་
ལ་གཉིས། གཏན་ལ་དབབ་བྱ་ཤེར་ཕྱིན་དང༌། གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་

མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་བཤད་པའོ།།
དང་པོ་ལ་གསུམ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་མཚན་ཉིད་དང༌། ས་མཚམས་དང༌། དངོས་བཏགས་ཀྱི་དབྱེ་པའོ།།དང་པོ་ནི། ཆོས་བཞིས་ཁྱད་པར་དུ་

1 མ་ཕྱི། ༢ན༥ན། བླ། ༢བ༢ན། -བདུན་ ཞོལ། ༢ན༤ན། སྐུ། ༢བ༢བ། +བདུན་
2 མ་ཕྱི། ༢བ༡ན། ཞོལ། ༢ན༥ན། སེངྒེ སྐུ། ༢བ༣ན། སེང་གེ བླ། ༢བ༢ན། སེངྒེ

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་བསྡུས་དོན་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ།

177

བྱས་པའི་མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ་ཤེས། ཆོས་བཞི་ནི། རྟེན་སངས་རྒྱས་དང༌། ཕྱི་རོལ་དོན་
གྱིས་སྟོང་”པར་རྟོགས་1

པའི་ཤེས་པ་དང༌། དེ་ཡང་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པ་དང༌། བདེན་སྟོང་སྒྱུ་མ་ལྟ་”བུ་རྟོགས་པའོ2

། །དེ་དག་ཀྱང་རིམ་བཞིན་དུ་རྒྱུན་མཐའ་མན་ཆད་ཀྱིས་

བསྡུས་པ་དང༌། མདོ་སྡེ་པ་མདོད་པ་ལྟར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་དང༌། གཟུང་འཛིན་དོན་གཞན་གྱིས་སྟོང་ཡང་སོ་སྐྱེའི་དབང་ཤེས་སོགས་དང༌། རྣམ་རིག་པ་
འདོད་པ་ལྟར་གཉིས་སྟོང་གི་ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པ་བཞི་ལས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ།
རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པ་མཐའ་དག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི། ཤེར་ཕྱིན་དངོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཁོ་ན་ན་ཡོད་དོ།།གསུམ་པ་ནི།
རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་ལ་སོགས་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་དང༌། གཞུང་ཤེར་ཕྱིན་ནི་ཤེར་
ཕྱིན་བཏགས་པ་བའོ།།ཤེར་ཕྱིན་དངོས་ལ་དབྱེ་ན། ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་གོ །བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པ་དང༌། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་བྲལ་བའི་མི་རྟག་
སོགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི། ལམ་གྱི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་ཡང་གཟུགས་

བརྙན་ནོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་མདོར་བསྟན་པ་དང༌། དེ་ཉིད་དོན་བདུན་ཅུར་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ་བརྒྱད་ཀྱི། དང་པོ་རྣམ་མཁྱེན་ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་སོ།།དང་པོ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་སོགས་

1 མ་ཕྱི། ༢བ༣ན། ཞོལ། ༢བ༢ན། བླ། ༢བ༤ན། -པར་རྟོགས་ སྐུ། ༢བ༤ན། +བར་རྟོགས་
2 མ་ཕྱི། ༢བ༣ན། བུ་པའོ ཞོལ། ༢བ༢ན། བུའོ སྐུ། ༢བ༤ན། བུ་རྟོགས་པའོ བླ། ༢བ༥ན། བུ་བའོ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

178

མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ།།འདི་ནི་དེའི་ཤེས་བྱ་བཤད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་ལུས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་གོ་ནུས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་ནི། གདུལ་བྱའི་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། སྤྱིར་རྣམ་མཁྱེན་ལ་དབྱེ་ན། དགོས་པའི་གཙོ་བོ་
མཁྱེན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་དང༌། ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་ནོ།།དེ་གཉིས་གཅིག་ལ་ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་མ་ཁྱབ་པ་མིན་ནོ།།གསུམ་པ་ནི། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ས་ཁོ་ན་ན་ཡོད་དོ།།
གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་པ་གསུམ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་སོ།།དང་པོ་ནི། རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་
རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་མཁྱེན་པ་གང་ཞིག །བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་བཞེད་དོན་སྒྲུབ་པའི་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པ། གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ནི། ལམ་ཤེས་ཀྱིས་

བསྡུས་པའི་ཤེས་པར་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་དང༌། མངོན་དུ་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་སོ།།དང་པོ་ནི། མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་དང༌། གཟུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་མ་གྲུབ་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ལམ་ཤེས་དང༌། གཉིས་པ་ནི། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ལམ་ཤེས་སོ།།
གསུམ་པ་ས་མཚམས་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ནས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་ལ་ཡོད་དོ།།རྔོག་ལོ་ཆེན་པོའི་བཞེད་པ་ལྟར། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ན་མཁྱེན་པ་
གསུམ་ཀ་ཡོད་པ་འཕགས་སེང་གཉིས་ཀའི་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ།།ཚིག་ཙམ་གྱིས་

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་བསྡུས་དོན་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ།

179

སེམས་ཁེངས་པ་དག་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་ལ་”གཞི1

་ཤེས་ཡོད་པ་ལ། ཡུམ་བར་
མའི་མདོ་གནོད་བྱེད་དུ་འདྲེན་པ་ནི། མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིགས་སོ་སོར་འབྱེད་པའི་
རྣམ་གཞག་གི་རྟེན་དང༌། སྐྱེ་བའི་རྟེན་མ་ཕྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་ལས། དང་ཞེས་པའི་སྒྲས་བསྡུས་པའི་ལམཤེས་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་སྔར་བཤད་པ་དག་ཀྱང་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོགས་"གཞི་ཤེས་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་མི་འདྲེན། སྔར་ལྟར་ཁས་བླངས་པར་རིགས་སོ།།གསུམ་པ། "གཞི་ཤེས་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་"གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། རང་རྒྱུད་ཀྱི་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་
རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་མཁྱེན་པ་གང་ཞིག །སྡུག་ཀུན་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཐར་བ་སྒྲུབ་པའི་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པ། གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ནི། མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་
རྟོགས་པ་དང༌། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་
"གཞི་ཤེས་སོ།།གསུམ་པ་ས་མཚམས་ནི། འཕགས་པའི་གང་ཟག་མཐའ་དག་ལའོ།།འགོག་པ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་ཚེ་"གཞི་ཤེས་དང༌། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་སོགས་མེད་པར་འདོད་པ་ནི། ལྡན་ཚུལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་དབྱེ་མ་ཕྱེད་
པའོ།།
བཞི་པ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚན་ཉིད་ནི། མཁྱེན་གསུམ་
གྱི་ཤེས་པའི་རྣམ་པ་བསྒོམ་པ་ལ་དབང་བསྒྱུར་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ། བསྒོམ་པའི་སེམས་པའི་རྣལ་འབྱོར། གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ནི། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པའི་འཛིན་སྟངས་ཅན་

1 མ་ཕྱི། ༣བ༡ན། ཞི ཞོལ། སྐུ། བླ། གཞི * པར་མ་གཞན་རྣམས་ལྟར་བཅོས་ཡོད་ནའང་མཆན་མང་བར་དོགས་ནས་མཚམས་རྟགས་ལས་འོག་མཆན་བཀོད་མེད།

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

180

བརྒྱ་དང་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་མོ།།གསུམ་པ་ས་མཚམས་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ནས་ས་བཅུ་རྒྱུན་མཐའི་བར་རོ།།ལྔ་པ་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་
མཚན་ཉིད་ནི། སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས། མཁྱེན་པའི་རྣམ་པ་བསྒོམ་པ་རབ་ཏུ་གྱུར་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར། གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ནི། བསྡུས་ན་སྦྱོར་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་སོགས་བཞི་དང༌། རྒྱས་པར་ན་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་མོ།།གསུམ་པ་ས་མཚམས་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ནས་ས་བཅུ་རྒྱུན་མཐའི་བར་རོ།།དྲུག་པ་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་
མཚན་ཉིད་ནི། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་གོ་རིམས་ངེས་ཅན་དུ་བསྒོམ་པ་ལ། བརྟན་
པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཏུ་སྒོམ་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར། གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ནི། བརྟན་
བྱེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཅུ་གསུམ་དང༌། རྣམ་པའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་
རྩ་གསུམ་མོ།།གསུམ་པ་ས་མཚམས་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ནས་ས་བཅུ་རྒྱུན་མཐའི་སྔ་ལོགས་བར་རོ།།བདུན་པ་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚན་
ཉིད་ནི། མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བའི་སྟོབས་ལས་བྱུང་བའི་སེམས་པའི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་
ཐུག་གོ །
གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ནི། རྣམ་སྨིན་མིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་སོགས་བཞི། གསུམ་པ་ས་མཚམས་ནི། ས་བཅུ་རྒྱུན་མཐའ་ཁོ་ན་ན་ཡོད་དོ།།བརྒྱད་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ་གསུམ་
གྱི། དང་པོ་མཚན་ཉིད་ནི། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སྒོམ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་

མཐར་ཐུག་གོ །གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ནི། བསྡུས་ན་སྐུ་བཞི་དང༌། རྒྱས་པར་ན་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་བརྒྱ་ཞེ་བཞི་སོགས་སོ།།གསུམ་པ་ས་མཚམས་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཁོ་ན་

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་བསྡུས་དོན་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ།

181

ན་ཡོད་དོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་ལུས་ཅུང་ཟད་བཤད་པ་དང༌།
སྦྱོར་བ་བཞིའི་ལུས་བཤད་པ་དང༌། ཆོས་སྐུའི་ལུས་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ་
གྱི། དང་པོ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ་ལ་བཅུ་ཡོད་པའི་དང་པོ་སེམས་བསྐྱེད་ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་དང༌། དབྱེ་བ་དང༌། ས་མཚམས་སོ།།དང་པོ་ནི། གཞན་གྱི་དོན་དུ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་དང༌མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་སོ།།གཉིས་པ་ནི། འདུན་ལྡན་སེམས་བསྐྱེད་སོགས་ཉེར་གཉིས་སོ།།བསམ་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་”དང1

། སྦྱིན་པ་གཏོང་
འདོད་སོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་འདི་ཕྱིར་ཕན་པ་དང༌། བདེ་བའི་བསམ་པ་དང༌། མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་སེམས་
སོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཞན་རྣམས་ལའང་ཇི་ལྟར་རིགས་པར་སྦྱར་བར་བྱའོ།།
གསུམ་པ་ནི། འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ཆུང་ངུ་ནས་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་ཡོད་ལ། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཙམ་ནི་སྒོམ་སྟོབས་ཀྱི་

ཐོབ་པའི་ལམ་དུ་མ་ཞུགས་པ་ནས་ཀྱང་ཡོད་དོ།།འདིའི་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་རྩོད་ལན་གྱི་

སྐབས་སུ་ཊཱིཀ་བྱེད་ཁ་ཅིག་གིས་དགེ་བའིཆོས་ལ་འདུན་པའི་མཚན་ཉིད་དོན་དུ་
གཉེར་བ་སྔ་མ་བྱང་ཆུབ་དོན་གཉེར་འདུན་པ་ལ་བཤད་པ་ནི། བརྒྱད་སྟོང་འགྲེལ་ཆེན་ཞིབ་ཏུ་མ་མཐོང་བ་དང༌། ལན་དང་པོ་འདིས་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་གལ་ཆེ་བའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་རུ་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ན་ཅུང་
ཟད་ཀྱང་མ་རྟོགས་པ་དང༌། ལན་ཕྱི་མའི་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་དང་ཡང་ཁྱད་པར་

1 མ་ཕྱི། ༤བ༢ན། ཞོལ། ༤བ༢ན། དང སྐུ། ༤བ༤ན། བླ། ༤བ༦ན། ནི

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

182

མེད་པར་འགྱུར་བས། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་གོ་བ་མ་སྐྱེས་པས་
མཁས་པས་བརྟགས་ན་བཞད་གད་ཀྱི་གནས་སུ་སྣང་ངོ༌།།གཉིས་པ་འདིར་བསྟན་
ཐེག་ཆེན་གདམས་ངག་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚན་ཉིད་ནི་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་
ཀྱི་ཆེད་དུ་གཉེར་བྱ་ཐོབ་པའི་ཐབས་མ་ནོར་བར་འདོམས་པའི་རྗོད་བྱེད་དོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ནི། བསྒྲུབ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་འདོམས་པ་སོགས་བཅུའོ།།”བསྒྲུབ1

་པ་རང་

གི་ངོ་བོ་ལ་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་གི་མཚན་ཉིད། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལས་མི་འདའ་བར་ཚོགས་གཉིས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་འདོམས་པའི་ངག་གོ །དམིགས་ཡུལ་བདེན་བཞི་ལ་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་གི་མཚན་ཉིད། འཁོར་བར་འཇུག་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་དང༌། ལྡོག་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་

བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་བསྟན་པ་བླང་དོར་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་ལ་བསྒྲུབས་ཤིག་ཅེས་འདོམས་པའི་ངག་གོ །དེ་བཞིན་དུ་གཞན་རྣམས་ལའང༌། ཇི་ལྟར་རིགས་པར་སྦྱར་ཏེ། གདམས་དོན་དང༌། གདམས་ངག་གི་ཁྱད་པར་ཕྱེད་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ས་མཚམས་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་དུ་མ་ཞུགས་པའི་སྔ་རོལ་ནས་ཀྱང་ཡོད་ཅིང༌། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་ན་ཡོད་དོ།།གདམས་དོན་འབའ་ཞིག་ལ་གདམས་ངག་ཅེས་པ་ནི་བརྒྱད་པའོ།།
གསུམ་པ་ཐེག་ཆེན་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚན་ཉིད་ནི།
རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་དོན་མངོན་རྟོགས་སོ།།ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཐེག་ཆེན་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་གྱི་རྗེས་སུ་

1 མ་ཕྱི། ༥ན༢ན། ཞོལ། ༥ན༡ན། བླ། ༥ན༥ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༥ན༣ན། སྒྲུབ

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་བསྡུས་དོན་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ།

183

སྐྱེས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མངོན་རྟོགས་གང་ཞིག །མོས་”སྤྱོད1

་ཀྱི་སས་ཁྱད་པར་དུ་

འཕགས་བྱས་པ། གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་རྩེ་བཟོད་མཆོག་བཞིའོ།།ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ཀྱི་དམིགས་པའི་མཚན་ཉིད། དེའི་སྒྲོ་འདོགས་
”དཔྱད

2

་པར་བྱ་བའི་གཞིར་གྱུར་པའོ།།དེའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་རྣམ་པའི་མཚན་ཉིད།
རང་གི་དམིགས་པ་ལ་ཁྱད་ཆོས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སོ།།དེ་བཞིན་དུ་གཞན་རྣམས་ལའང་ཇི་ལྟར་
རིགས་པར་སྦྱར་བར་བྱའོ།།ས་མཚམས་ནི་གོ་བར་ཟད་དོ།།
བཞི་པ་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་རང་བཞིན་དུ་གནས་རིགས་
ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོའི་མཚན་ཉིད་ནི། སྒོམ་”ཆུང3

་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྐབས་ཀྱི་

ཐེག་ཆེན་གྱི་”བསྒྲུབ4

་པ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཆོས་དབྱིངས་སོ།།གཉིས་པ་དབྱེ་བ་
ནི། རྟེན་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འདིར་དངོས་སུ་སྨོས་པ་བཅུ་གསུམ་དང༌། ཐེག་ཆེན་
ཚོགས་ལམ་གྱི་རྟེན་རྣམས་སོ།།གསུམ་པ་ས་མཚམས་ནི། འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་
པ་དྲོད་ནས་དང༌། སྤྱིར་ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་ན་ཡོད་དོ།།རང་བཞིན་དུ་
གནས་པའི་རིགས་ཙམ་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་བདེན་པས་སྟོང་པ་དྲི་མ་དང་

བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་ཞེས་གྲགས་པ་དེ་ཉིད་དོ།།

1 མ་ཕྱི། ༥ན༦ན། ཞོལ། ༥ན༦ན། བླ། ༥བ༣ན། སྤྱོད སྐུ། ༥བ༢ན། སྦྱོར
2 མ་ཕྱི། ༥བ༡ན། ཞོལ། ༥ན༦ན། སྐུ། ༥བ༦ན། དཔྱད བླ། ༥བ༤ན། བཅད
3 མ་ཕྱི། ༥བ༢ན། ཆུང ཞོལ། ༥བ༢ན། སྐུ། ༥བ༤ན། བླ། ༥བ༦ན། བྱུང
4 མ་ཕྱི། ༥བ༣ན། བསྒྲུབ ཞོལ། ༥བ༢ན། སྐུ། ༥བ༤ན། བླ། ༥བ༦ན། སྒྲུབ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

184

ལྔ་པ་ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པ་ལ། གཉིས་ཀྱི་དང་པོའི་མཚན་ཉིད་ནི། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་སྒྲོ་འདོགས་”དཔྱད

1

་པར་བྱ་བའི་གཞིར་གྱུར་པ། གཉིས་པ་དབྱེ་
བ་ལ། བསྡུས་ན་བཅུ་གཅིག་དང༌། རྒྱས་པར་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོ།།
དྲུག་པ་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་བའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོའི་མཚན་ཉིད་ནི།
གང་གི་ཆེད་དུ་བསྒྲུབ་པ་ལ་འཇུག་པའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག །གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ཆེན་པོ་གསུམ། ས་མཚམས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ནའོ།།བདུན་པ་གོ་ཆའི་སྒྲུབ་པ་ལ་གསུམ་
གྱི་དང་པོ་མཚན་ཉིད་ནི། ཕར་ཕྱིན་རེ་རེའི་ནང་དུ་དྲུག་དྲུག་ཚང་བར་བསྡུས་ནས། ཉམས་སུ་ལེན་པའི་བསམ་པས། ཁྱད་པར་དུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་བྱ་བའོ།།གཉིས་པ་དབྱེ་ན་དྲུག །ས་མཚམས་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ནས་ས་བཅུ་རྒྱུན་མཐའི་བར་རོ།།བརྒྱད་པ་འཇུག་པའི་”བསྒྲུབ2

་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚན་ཉིད་ནི་ཐེག་
པ་ཆེན་པོའི་ལམ་སྦྱོར་བ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་བྱ་བའོ།།གཉིས་པ་དབྱེ་ན་དགུ །ས་མཚམས་མོས་སྤྱོད་ཀྱིས་ནས་རྒྱུན་

མཐའི་བར་རོ།།དགུ་པ་ཚོགས་སྒྲུབ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚན་ཉིད་ནི། བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལས་མི་འདའ་བར་རང་གི་དངོས་འབྲས་བྱང་ཆེན་དངོས་
སུ་འབྱིན་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་བྱ་བའོ།།
གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ནི་བཅུ་བདུན། ས་མཚམས་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་ནའོ།།བཅུ་པ་ངེས་འབྱུང་བསྒྲུབ་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚན་ཉིད་ནི། ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་རྣམ་མཁྱེན་དུ་གདོན་མི་ཟ་བར་ངེས་པར་འབྱིན་པའི་

1 མ་ཕྱི། ༥བ༥ན། ཞོལ། ༥བ༤ན། སྐུ། ༥བ༦ན། དཔྱད བླ། ༦ན༢ན། བཅད
2 མ་ཕྱི། ༦ན༡ན། ཞོལ། ༦ན༡ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༦ན༣ན། བླ། ༦ན༥ན། སྒྲུབ

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་བསྡུས་དོན་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ།

185

དག་”པའི1

་རྣལ་འབྱོར། གཉིས་པ་དབྱེ་བ་བརྒྱད། ས་མཚམས་དག་པ་ས་གསུམ་
ནའོ།།གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་དང༌། ཡན་
ལག་ཅན་གྱི་ལམ་ཤེས་སོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས་ཀྱི། དང་པོ་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་
པའི་ལམཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་གི་མཚན་ཉིད། ལམ་ཤེས་སྐྱེས་བའི་གེགས་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་མངོན་གྱུར་པ་དང་བྲལ་བ་སོགས་ལམ་ཤེས་རྫོགས་བྱེད་ཀྱི་ཆ་ཤས་སུ་
གྱུར་པའི་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནོ།།
གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ནི། འགལ་རྐྱེན་གེགས་དང་བྲལ་བ་དང༌། ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་སེམས་བསྐྱེད་དང༌། རྒྱུ་རིགས་དང༌། རང་བཞིན་དང༌། བྱེད་ལས་སོ།།གསུམ་པ་ས་མཚམས་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་རོ།།གཉིས་པ་ལ་
གསུམ་གྱི་དང་པོ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚན་
ཉིད་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པ་དང༌། སེམས་ཅན་ཀུན་གྱིས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་དོན་དུ་བསྔོ་བ་དང༌། ཁྱད་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་མི་རྟག་
སོགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་གང་ཞིག །ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས། གཉིས་པ་དབྱེ་ན། མི་རྟག་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་བཅུ་དྲུག་གོ །
གསུམ་པ་ས་མཚམས་ནི། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་མཐའ་དག་ལ་ཡོད་དོ།།གཉིས་

པ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚན་ཉིད་ནི།

1 མ་ཕྱི། ༦ན༤ན། ཞོལ། ༦ན༤ན། པའི སྐུ། ༦ན༥ན། བླ། ༦བ༢ན། སའི

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

186

གཞན་འདྲ་བ་ལ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་བཟུང་
བྱ་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་དབེན་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཁྱེན་པའོ། །ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་མཐའ་དག་གོ །གསུམ་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་ཤེས་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ཕན་ཡོན་ཆེན་པོ་ཅན་གྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚན་ཉིད་ནི། སྲིད་ཞི་གཉིས་ཀའི་མཐའ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་བདེན་པ་
མངོན་རྟོགས་སོ།།གཉིས་པ་དབྱེ་ན། སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གོ །ས་མཚམས་ནི། ས་དང་པོའི་བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ནའོ།།གཉིས་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་
ལ་གཉིས། སྒོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་དང༌། བྱེད་པ་ཅན་གྱི་སྒོམ་ལམ་མོ།།དང་པོ་ལ།
མཚན་ཉིད་ནི། ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་སྒོམ་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་ནོ།།དབྱེ་ན་
དྲུག་གོ །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ཟག་བཅས་སྒོམ་ལམ་ལ་གསུམ། མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བླ་ན་མེད་པའི་སྒོམ་ལམ་དང༌། བསྔོ་བ་དང༌། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་བླ་ན་མེད་པའི་སྒོམ་ལམ་མོ།།
དང་པོ་ལ་དངོས་དང༌། དེའི་ཕན་ཡོན་ནོ།།དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། ཡུམ་དོན་གསུམ་གྱི་འབྱུང་གནས་སུ་ཡིད་ཆེས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་
སོ།།དབྱེ་ན་ཉེར་བདུན། ས་མཚམས་ས་དང་པོ་ནས་བཅུ་པའི་བར་རོ།།གཉིས་པ་ནི། འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སྒོམ་ལམ་མོས་པའི་ཕན་ཡོན་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་མོས་པ་གསུམ་སྒོམ་པའི་བྱང་སེམས་ལ་ཆ་དེ་ནས་ཐུགས་དགྱེས་པའི་ཆ་དང༌། དངོས་གནས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་ཆ་གང་རུང་ངོ༌།།གཉིས་པ་བསྔོ་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བླ་ན་མེད་པའི་སྒོམ་ལམ་ལ་

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་བསྡུས་དོན་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ།

187

མཚན་ཉིད་ནི། རང་གཞན་གྱི་དགེ་བ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་”བསྒྱུར་

1

བར་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ཐེག་
ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས། དབྱེ་ན་བཅུ་གཉིས་སོ།།ས་མཚམས་སྔ་མ་ལྟར་རོ།།གསུམ་པ་ལ་གསུམ་ལས། མཚན་ཉིད་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་ཟག་
བཅས་གང་ཞིག་རང་གཞན་གྱི་དགེ་བ་ལ་དགའ་བ་སྒོམ་པའི་”དང་བའོ2

།།དབྱེ་བ་ནི་
”

3

གཉིས་སོ། །ས་མཚམས་གོང་དང་འདྲའོ།།གཉིས་པ་ཟག་མེད་སྒོམ་ལམ་ལ་གཉིས། “བསྒྲུབ་པ་བསྒོམ4

་ལམ་དང༌། རྣམ་དག་སྒོམ་ལམ་མོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། ཐེག་ཆེན་
”བསྒྲུབ5

་པ་སྒོམ་ལམ་གི་མཚན་ཉིད་ནི། ཟག་པ་མེད་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་
རྟོགས་གང་ཞིག་རང་འབྲས་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ལག་རྗེས་འཇོག་བྱེད་ཀྱིས་

ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ། དབྱེ་ན་ལྔ། གཉིས་པ་རྣམ་དག་སྒོམ་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི། དེ་
”གང་ཟག་གི6

་སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ལག་རྗེས་འཇོག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ།
དབྱེ་ན་དགུ །གཉིས་ཀའི་ས་མཚམས་ས་དང་པོ་ནས་བཅུ་པའི་བར་རོ།།གསུམ་པ་"གཞི་ཤེས་བཤད་པ་ལ་བཞི། འབྲས་ཡུམ་ལ་ཉེ་རིང་གི་རྒྱུ་མཚན་དང༌། རྒྱུ་མཚན་དེ་བསྒྲུབ་པ་དང༌། མི་མཐུན་པ་དང༌། གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་
དང༌། "གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བའོ།།དང་པོ་ལ་སྲིད་མཐའ་འགོག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་

1 ན་ཕྱི། ༧ན༣ན། ཞོལ། ༧ན༣ན། བླ། ༧བ༢ན། བསྒྱུར སྐུ། ༧ན༥ན། སྒྱུར
2 མ་ཕྱི། ༧ན༤ན། ཞོལ། ༧ན༤ན། སྐུ། ༧ན༦ན། དང་བའོ བླ། ༧བ༣ན། དད་པའོ
3 མ་ཕྱི། ༧ན༤ན། ཞོལ། ༧ན༤ན། -བཅུ་ སྐུ། ༧ན༦ན། བླ། ༧བ༣ན། +བཅུ་
4 མ་ཕྱི། ༧ན༥ན། བསྒྲུབ་པ་བསྒོམ ཞོལ། ༧ན༥ན། སྒྲུབ་པ་བསྒོམ སྐུ། ༧བ༡ན། བླ། ༧བ༤ན། སྒྲུབ་པ་སྒོམ
5 མ་ཕྱི། ༧ན༥ན། བསྒྲུབ ཞོལ། ༧ན༥ན། སྐུ། ༧བ༡ན། བླ། ༧བ༤ན། སྒྲུབ
6 མ་ཕྱི། ༧ན༦ན། གང་ཟག་གི ཞོལ། ༧ན༦ན། སྐུ། ༧བ༢ན། བླ། ༧བ༥ན། གང་ཞིག

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

188

པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི། ཐབས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོས་དངོས་སུ་ཟིན་ཅིང་མི་
རྟག་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཁྱེན་
པའོ།།ཞི་མཐའ་འགོག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་མཚན་ཉིད། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་སྒོ་
ནས་ཀུན་རྫོབ་ལ་བལྟོས་པའི་ཞི་མཐའ་འགོག་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མངོན་རྟོགས། ས་མཚམས་ནི། གཉིས་ཀ་ས་དང་པོ་ཡན་ཆད་ན་ཡོད་དོ།།
གཉིས་པ་ནི། འབྲས་ཡུམ་ལ་རིང་བའི་"གཞི་ཤེས་དང༌། འབྲས་ཡུལ་ལ་ཉེ་བའི་ "གཞི་ཤེས་གཉིས། དང་པོའི་མཚན་ཉིད་ནི། ཐབས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་བྲལ་ཞིང༌།
བདེན་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མ་ཟིན་པའི་མཁྱེན་པའོ།།ས་མཚམས་ཉན་རང་གི་མཐོང་ལམ་ནས་མི་སློབ་ལམ་པའི་བར་རོ།།འབྲས་ཡུམ་ལ་ཉེ་བའི་"གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། མི་རྟག་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཤིང༌། ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་པའི་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་མཁྱེན་པའོ།།ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ནས་ས་བཅུ་རྒྱུན་མཐའི་བར་ལའོ།།
གསུམ་པ་ལ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་"གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཐབས་ཤེས་ཁྱད་
པར་ཅན་གྱིས་མ་ཟིན་པའི་མཁྱེན་པའོ།།ས་མཚམས་ཐེག་དམན་འཕགས་པ་མཐའ་
དག་ལའོ།།གཉེན་པོ་ཕྱོགས་ཀྱི་"གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། མི་རྟག་སོགས་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཁྱེན་པ་གང་ཞིག །ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་དངོས་སུ་ཟིན་པའོ།།ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་གྱིས་མཐོང་ལམ་ནས་སོ།།བཞི་པ་"གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང༌། དེའི་འཛིན་སྟངས་དང༌། དེའི་འབྲས་བུའོ།།དང་པོ། འདིར་དངོས་

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་བསྡུས་དོན་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ།

189

བསྟན་"གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད། གཞིའི་ཀུན་རྫོབ་པ་དང༌། དོན་དམ་པའི་སྡོད་ལུགས་གང་རུང་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞེན་པའི་འགོག་པའི་སེམས་པའི་རྣལ་
འབྱོར་རོ།།དབྱེ་ན་བཅུ། འདིར་ཁྱད་གཞིའི་སྒོ་ནས་སྦྱོར་ལམ་དང་སྦྱར་ཡང༌། ས་བཅུ་པའི་བར་ན་ཡོད་དོ།།གཉིས་པ་ལ་འདིར་བསྟན་"གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བའི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི། གཞིའི་དབྱེ་བ་དང༌། མཚན་མཚོན་དང༌། ཡུལ་ཅན་ལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་ཏུ་འགོག་པས་ཞེན་པ་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་དཔའི་སྦྱོར་བའི་འཛིན་སྟངས་སོ།།ལྡོག་པས་དབྱེ་ན་བཞི་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། འདིར་བསྟན་ཐེག་ཆེན་མཐོང་
ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད་སྤྲོས་བྲལ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་སོ།།ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་འདའ་བར་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་
བྱང་སམས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པ་ནི། འདིར་ཤུགས་ལ་བསྟན་པ་སྟེ། སྔར་
བཤད་ཟིན་ཏོ།།
གཉིས་པ་སྦྱོར་བ་བཞི་བཤད་པ་ལ། བཞི་ཡོད་པའི་དང་པོ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་དང༌། ལམ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་དངོས་སུ་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་ལ་བཞི། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་སྒོམ་པའི་འཛིན་སྟངས་
ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་། སྦྱོར་བའི་དབྱེ་བ་དང༌། སྦྱོར་བ་སྒོམ་པའི་ཡོན་ཏན་དང༌། འགལ་རྐྱེན་སྐྱོན་བཤད་པ་དང༌། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་དུ་མཚོན་པའི་མཚན་ཉིད་
དོ།།དང་པོ་ནི། འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སྦྱོར་བའི་རྣམ་པའི་མཚན་ཉིད། སྦྱོར་བའི་ཡུལ་ལམ་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གོ །དབྱེ་ན་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་
མོ།།དོན་གཞན་ནི་རྣམ་བཤད་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།གཉིས་པ་ནི། འདིར་དངོས་སུ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

190

བསྟན་པའི་གཙོ་བོའི་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད། ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དང་གཞི་ལམ་རྣམ་གསུམ་བདེན་སྟོང་སྤྲོས་བྲལ་དུ་རྟོགས་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་སེམས་དཔའི་
རྣལ་འབྱོར། ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་རོ།།འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་བ་ཙམ་གྱི་མཚན་ཉིད། མཁྱེན་
གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བསྒོམ་པ་ལ་དབང་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་བསྡུས་ཏེ་སྒོམ་པའི་སེམས་
དཔའི་རྣལ་འབྱོར་རོ།།དབྱེ་ན་སྦྱོར་བ་ཉི་ཤུ་དང༌། ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ནས་སོ།།བཅས་ཀྱི་སྒྲས་བསྟན་པ། སྦྱོར་བ་སྒོམ་པའི་རྟེན་གང་ཟག་གི་མཚན་
ཉིད། སངས་རྒྱས་ལ་བཀུར་སྟི་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དགེ་རྩ་”སོགས1

་ལ་མཁས་པའི་
སེམས་དཔའོ།།ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་མ་ཐོབ་པའི་སྔ་ལོགས་ནས་ཀྱང་ཡོད་དོ།།
གསུམ་པ་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་བའི་ཡོན་ཏན་གྱི་མཚན་ཉིད། ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་བ་སྒོམ་སྟོབས་ཀྱི་ཐོབ་པའི་ཕན་ཡོན་ནོ།།དབྱེ་ན་བཅུ་བཞིའོ།།སྦྱོར་བའི་སྐྱོན་གྱི་མཚན་
ཉིད། སྦྱོར་བ་སྐྱེས་པའམ་གནས་པའི་གེགས་བྱེད་དོ།།དབྱེ་བ་ཞེ་དྲུག་གོ །སྐྱོན་འདི་དག་ཤེས་པར་བྱས་ནས་དེས་མ་གོས་པའི་སྒོ་ནས་སྦྱོར་བ་བསྒོམ་པ་ལ་མཁས་པར་བྱས་ན། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཤེས་པ་ལ་དགོངས་ནས། བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་རྩ་བའི་དངོས་བསྟན་གྱི་རིམ་པ་ལ་མ་བསྡུས་པ་
ཡིན་ནོ།།ལྔ་པ་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། འབྲས་བུའི་ཤེར་ཕྱིན་

ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་སེམས་དཔའི་བྱ་བའོ།།དབྱེ་

1 མ་ཕྱི། ༨བ༤ན། སོགས ཞོལ། ༨བ༤ན། སྐུ། ༨བ༦ན། གསོག བླ། ༩ན༤ན། གསོགས

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་བསྡུས་དོན་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ།

191

ན་མཚན་ཉིད་དགུ་བཅུ་རྩ་གཅིག་གོ །ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་རོ།།གཉིས་པ་ལ་བཞི། སྦྱོར་བ་སྐྱེས་པའི་སྐབས་དང༌། སྨིན་པའི་
སྐབས་དང༌། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་དང༌། གང་ཟག་གི་སྒོམ་རིམ་མོ།།དང་པོའི་འདིར་
དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཐེག་ཆེན་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་གྱི་མཚན་ཉིད། བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་ཚོགས་བསགས་ནས། སངས་རྒྱ་བའི་ཆེད་དུ་རྣམ་མཁྱེན་རང་རྒྱུད་
”ལ་མ1
་སྒྲུབ་པར་མཁས་པའི་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་སོ།།དབྱེ་བ་བསྡུས་ན་ལྔ་དང༌། རྒྱས་པར་ན་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་གི་རྟོགས་པའི་རིགས་ཚང་བ་ཡོད་དོ།།གཉིས་པ་ནི། འདིར་བསྟན་ཐེག་ཆེན་ངེས་འབྱེད་
ཆ་མཐུན་གྱི་མཚན་ཉིད། གཙོ་བོ་ཐབས་ཀྱི་ཆས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་
དཔའི་དོན་མངོན་རྟོགས་སོ།།དབྱེ་ན་བཅུ་གཉིས་སོ།།གསུམ་པ་ནི། སློབ་པ་ཕྱིར་མི་

ལྡོག་པའི་མཚན་ཉིད། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་གནས་ཡང་དག་ཡིན་མིན་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ཐེ་ཚོམ་མངོན་གྱུར་པ་དང༌བྲལ་བ་སོགས་ཀྱི་རྟགས་གང་རུང་ཐོབ་པའི་སེམས་དཔའོ།།དབྱེ་ན་གསུམ། ས་མཚམས་དབང་པོ་རྣོན་པོས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ཡན་ཆད་ན་ཡོད་དོ།།
བཞི་པ་ལ་གསུམ་གྱི། དང་པོ་སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད། རྗེས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡང་བདེནའཛིན་མངོན་གྱུར་སྐྱེ་བའི་གོ་སྐབས་བཅོམ་པའི་དག་ས་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་སོ།།ས་མཚམས་ས་བརྒྱད་པ་ནས་སོ།།གཉིས་པ་ཞིང་དག་བླ་ན་མེད་པའི་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད། རང་གང་དུ་སངས་རྒྱ་

1 མ་ཕྱི། ༩ན༣ན། ལ་མ ཞོལ། ༩ན༢ན། ལས སྐུ། ༩ན༥ན། ལམ བླ། ༩བ༣ན། ལ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

192

འགྱུར་གྱི་ཞིང་ཁྱད་པར་ཅན་འགྲུབ་པའི་དགེ་རྩ་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་འགྱུར་བའི་དག་ས་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་སོ།།ས་མཚམས་སྔ་མ་ལྟར་རོ།།གསུམ་པ་ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད། འབད་རྩོལ་རགས་པ་ཞི་བའི་སྒོ་ནས་འཕྲིན་
ལས་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དག་ས་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་སོ།།དབྱེ་ན་
བཅུའོ།།ས་མཚམས་སྔ་མ་ལྟར་རོ།།གཉིས་པ་གཙོ་བོའི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ་ལ་བཞིའི་དང་པོ། སྦྱོར་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བཤད་པ་ལ་དྲོད་ཀྱི་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། སད་དུས་སུ་
ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་སྒོ་ནས་སྟོང་ཉིད་སྒོམ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྨི་ལམ་ན་ཡང་ཆོས་
ཀུན་བདེན་སྟོང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པའི་རྟགས་བཅུ་གཉིས་གང་རུང་ཐོབ་པའི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་དང་པོའོ།།སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་བསྒོམ་བྱུང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་དགོས་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་རྨི་ལམ་ན་ཆོས་ཀུན་རྨི་ལམ་ལྟ་བུའོ་སྙམ་དུ་
དྲན་པ་ཙམ་ནི། སོ་སྐྱེ་ཐ་མལ་པ་ལའང་དུ་མ་ཞིག་འབྱུང་ངོ༌།།དབྱེ་ན་བཅུ་གཉིས་སོ།།རྩེ་”སྦྱོར1

་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད་ཤེར་ཕྱིན་སྒོམ་སྟོབས་ཀྱིས་སྟོང་གསུམ་དང༌།
མཉམ་པའི་སངས་རྒྱས་མཆོད་པ་ལས་ལྷག་པའི་བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་བཅུ་དྲུག་ཐོབ་པའི་ངས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གཉིས་པའོ།།དབྱེ་ན་ལྡོག་པའི་སྒོ་ནས་རྣམ་འཕེལ་བཅུ་དྲུག་གོ །
བཟོད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པའི་རིགས་
རྫོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང༌། གཞན་དོན་ལ་མི་ཕྱེད་པའི་བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གསུམ་པའོ།།དབྱེ་ན་ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་པ་

1 མ་ཕྱི། ༩བ༥ན། སྦྱོར ཞོལ། ༩བ༤ན། མོ སྐུ། ༩བ༦ན། བླ། ༡༠ན༥ན། མོའི

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་བསྡུས་དོན་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ།

193

གཉིས་སོ།།ཆོས་མཆོག་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། མཐོང་ལམ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་
སྨིན་པས་བྱང་སེམས་བཞིའི་དགེ་རྩ་ལ་ཡི་རང་བ་དང༌། ཏིང་འཛིན་མཐའ་ཡས་པ་ལ་སེམས་བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་བཞི་པའོ།།
གཉིས་པ་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། མཐོང་སྤངས་རྟོགས་པའི་ས་བོན་
གྱི་མཉེན་པོ་བྱེད་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་སོ།།དབྱེ་ན་གཟུང་འཛིན་
གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཀུན་བརྟགས་བཞིའི་ས་བོན་གྱི་གཉེན་པོ་བཞི་དང༌། རྒྱས་པར་ན་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གོ །གསུམ་པ་སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མཚན་
ཉིད། སྒོམ་སྤངས་རྟོགས་པའི་ས་བོན་གྱི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་

མདོན་རྟོགས་སོ།།དབྱེ་བ་བསྡུས་ན། སྤང་བྱའི་སྒོ་ནས་བཞི་དང༌། རྒྱས་པར་ན། ས་དང་པོའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ནས་བཅུ་པའི་བར་རོ།།བཞི་པ་བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་ལ་གཉིས་ལས། བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི།
མཁྱེན་གསུམ་བསྡུས་སྒོམ་རབ་ཏུ་གྱུར་པའི་རྣལ་འབྱོར་གང་ཞིག །རྣམ་མཁྱེན་དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད་དོ།།
གཉིས་པ་ནི། འདིར་བསྟན་གསལ་བྱ་ལོག་སྒྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་འདུར་མི་རུང་བར་འཛིན་པའི་ས་བོན་དང༌། མངོན་གྱུར་གང་རུང་ངོ༌།།དབྱེ་ན་བཅུ་དྲུག་གོ །དམིགས་བྱ་དམིགས་བྱེད་སོགས་ཁས་བླངས་ན། བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་ལེན་དགོས་ཤིང༌། བདེན་སྟོང་དུ་ཁས་བླངས་ན། བྱ་བྱེད་བཞག་ཏུ་མི་རུང་བར་འཛིན་པའི་མངོན་གྱུར་དང༌། ས་བོན་མཐའ་དག་གོ །དེ་ཡང་གདུལ་བྱ་ལ་ཉེ་བའི་བསམ་པ་ལ་བལྟོས་ནས། བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་མོ་བསྒྲུབ་པ་ལ་དེ་དག་སྤང་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

194

དགོས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། ཀུན་བརྟགས་ཟད་པར་མཐོང་ནས་སྤངས་ཤིང༌། ལྷན་
སྐྱེས་མངོན་གྱུར་ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་ནས་འབྱུང་མི་སྲིད་དོ།།
གསུམ་པ་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ་མཚན་ཉིད་དང༌།།དབྱེ་བ་དང༌། རྣམ་
དག་བཤད་པའོ།།དང་པོ་བཤད་ཟིན་ལ། གཉིས་པ་ནི། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་

བརྒྱ་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་བསྒོམ་པ་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་གོ་རིམས་ངེས་ཅན་དུ་སྒོམ་པའི་སྐབས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་མི་རྟག་པར་སྒོམ་པའི་སྦྱོར་བ་ལྟ་བུ་ཡང་མཐར་
གྱིས་སྦྱོར་བ་ཡིན་པས། རྒྱས་པར་ན་བརྒྱ་དང་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་མོ། །བརྟན་བྱེད་
ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། བཅུ་གསུམ་མོ།།ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་སྔ་ལོགས་པར་ན་ཡོད་དོ།།
གསུམ་པ་ལ་ཉི་ཁྲི་སྣང་བར་མཐར་གྱིས་བགྱི་བ་དང༌། མཐར་གྱིས་བསླབ་པ་
དང༌། མཐར་གྱིས་”བསྒྲུབ1

་པ་གསུམ་གསུངས་པའི་དང་པོའི་ལས་དང་པོ་པའི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་རིམ་པ་འདི་ལྟ་བུར་སློབ་པའི་ཚུལ་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་ཕྱིར་མི་རྟག་ལས་སྡུག་བསྔལ།།སྡུག་བསྔལ་ལས་ནི་བདག་མེད་གསུངས། ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། རགས་པའི་མི་རྟག་པས་འཆི་བ་རྗེས་དྲན་བསམ་པ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས། ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་སེམས་པ་དང༌། དེ་ནས་གང་དུ་སྐྱེ་བ་ལས་ཀྱི་

གཞན་དབང་ཅན་ཡིན་པས་གང་དུ་སྐྱེ་ལ་རང་དབང་མེད་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་ནས། སྡིག་

པ་སྤོང་ཞིང་དགེ་བ་བསྒྲུབ་པ་ལ་འཇུག་པ་མངོན་མཐོ་རྒྱུ་འབྲས་གོ་རིམས་ངེས་ཅན་དུ་བསྒོམ་པ་ལ། དེ་ནས་ཕྲ་བའི་མི་རྟག་པ་དང༌། འཁོར་བ་སྤྱིའི་ཉེས་དམིགས་ཁྱབ་པ་

1 མ་ཕྱི། ༡༠བ༤ན། ཞོལ། ༡༠བ༢ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༡༠བ༦ན། བླ། ༡༡ན༤ན། སྒྲུབ

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་བསྡུས་དོན་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ།

195

འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་སེམས་པ་དང༌། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་སེམས་པ་
སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྔོན་དུ་བཏང་སྟེ། བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་
བསྐྱེད་སྦྱིན་སོགས་ཕར་ཕྱིན་རྣམས་གོ་རིམས་ངེས་ཅན་དུ་སྒོམ་ཚོགས་ལམ་གྱི་སྐབས་ཀྱི་མཐར་གྱིས་པ་བསྒོམ་ཚུལ་གཙོ་བོར་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། དཔེར་ན། ཚོགས་
ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་སྒོམ་ཚུལ་ནི། རང་གི་
ལུས་དང༌། ལོངས་སྤྱོད་དང༌། དགེ་བའི་རྩ་བ་རྣམས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་གཏོང་བའི་སེམས་པ་གོ་རིམས་ངེས་ཅན་དུ་བསྒོམ་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་བཞིན་དུ་ཕར་ཕྱིན་ལྷག་
མ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་དག་ཀྱང་དཀོན་མཆོག་གསུམ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང༌། ཁྱད་པར་དུའང་རང་གི་ལྷག་པའི་ལྷ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང༌། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མི་མཐུན་
ཕྱོགས་ལ་སྡོམ་སེམས་གཏོང་བ་དང༌། སྦྱིན་པ་གཏོང་བ་དང༌། དེ་དག་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་བསྒོམ་པ་རྣམས་ནི། མཐར་གྱིས་པ་

བརྟན་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་ལ། གཙོ་བོ་ནི་སྐབས་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྐབས་མཁྱེན་
གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སོ་སོར་བསྟན་པ་དང༌། རྣམ་ཀུན་གྱི་སྐབས་སུ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་

རྣམ་པ་བསྡུས་ནས་བསྟན་པ་རྣམས་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་ལྟར་གོ་རིམས་ངེས་ཅན་དུ་སྒོམ་པའི་དོན་ཡིན་ལ། སྤྱིར་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བའི་བསྒོམ་ཚུལ་ལ་ནི། ལམ་གང་
སྟོབས་ཞན་པ་ལ་དང་པོར་བསྒོམ་པ་སོགས་གོ་རིམས་འཆོལ་པ་ཡང་བསྒོམ་མོ། །གཉིས་པ་མཐར་གྱིས་བསླབ་པ་ནི། སྟོང་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་
སྒོམ་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་རིམ་ཅན་སྒོམ་
པའི་སྦྱོར་ལམ་གཞན་གྱིས་སྐབས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་རྣམས་སོ།།གསུམ་པ་མཐར་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

196

གྱིས་བསྒྲུབ་པ་ནི། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་གོ་རིམས་ངེས་ཅན་དུ་བསྒོམ་པ་ས་དང་པོ་ནས་རྒྱུན་
མཐའི་སྔ་ལོགས་ཚུན་ཆད་དུ་བསྒོམ་པ་རྣམས་སོ།།དེ་ལ་སྦྱིན་པའི་མཐར་གྱིས་

སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། གཞན་གྱི་དོན་དུ་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་དགེ་རྩ་གཏོང་བའི་སེམས་དཔའ་རིམ་ཅན་དུ་སྒོམ་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་རོ།།སྦྱིན་པ་ལ་དབྱེ་ན་ཆོས་དང༌། ཟང་ཟིང་དང༌། མི་འཇིགས་པའི་སྦྱིན་པ་དང་གསུམ་མོ།།ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་

མཐར་གྱིས་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། འཆལ་ཚུལ་སོགས་སྡོམ་པའི་སྒོ་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་

རིམ་ཅན་དུ་སྒོམ་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་རོ།།ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་དབྱེ་ན། སྡོམ་
པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང༌། དགེ་བའི་ཆོས་སྡུད་པ་དང༌། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སོ། །བཟོད་པའི་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། གཞན་གྱིས་གནོད་
པ་བྱེད་པ་ལ་ཇི་མི་སྙམ་པ་སོགས་བཟོད་པ་རིམ་གྱིས་སྒོམ་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་
འབྱོར་རོ།།དབྱེ་ན་སྡུག་བསྔལ་དང་དུ་ལེན་པ་དང༌། གནོད་པ་ལ་ཇི་མི་སྙམ་པ་དང༌། ཆོས་ལ་ངེས་པར་སེམས་དཔའི་བཟོད་པའོ།།བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་གྱི་

མཚན་ཉིད། བརྩོན་འགྲུས་རིམ་ཅན་དུ་རྩོམ་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་རོ།།བརྩོན་འགྲུས་ལ་དབྱེ་ན། གོ་ཆའི་བརྩོན་འགྲུས་དང༌། སྦྱོར་བའི་བརྩོན་འགྲུས་དང༌། མ་ཞུམ་པ་དང༌། མི་འཁྲུགས་པ་དང༌། ཆོག་མི་ཤེས་པའི་བརྩོན་འགྲུས་སོ།།བསྡུས་ན་གོ་ཆའི་བརྩོན་འགྲུས་དང༌། དགེ་བ་ཆོས་སྡུད་པའི་བརྩོནའགྲུས་དང༌། སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་པའི་བརྩོན་འགྲུས་སོ།།བསམ་གཏན་གྱི་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་གྱི་

མཚན་ཉིད། བསམ་གཏན་རིམས་ཅན་དུ་སྒོམ་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་རོ།།

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་བསྡུས་དོན་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ།

197

བསམ་གཏན་ལ་དབྱེ་ན། ཚེ་འདི་ལ་ལུས་སེམས་བདེ་བར་གནས་པར་བྱེད་པའི་བསམ་གཏན་དང༌། ཡོན་ཏན་མངོན་པར་སྒྲུབ་པའི་བསམ་གཏན་དང༌། སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་བསམ་གཏན་ནོ།།ཤེས་རབ་ཀྱི་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད།
ཇི་ལྟ་བའམ་ཇི་སྙེད་པ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་རིམ་གྱིས་སྒོམ་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་
འབྱོར་རོ།།ཤེས་རབ་ལ་དབྱེ་ན། ཀུན་རྫོབ་རྟོགས་པ་དང༌། དོན་དམ་རྟོགས་པ་དང༌། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་པོ།།སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་
མཐར་གྱིས་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དོན་དམ་པར་མི་
དམིགས་ཤིང༌། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རིམ་ཅན་དུ་དྲན་པའི་སེམས་དཔའི་
རྣལ་འབྱོར་རོ།།ཆོས་རྗེས་དྲན་གྱི་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད་དང༌། དགེ་འདུན་
”སྡེས1

་དྲན་གྱི་མཐར་གྱིས་པ་གཉིས་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཞེས་པའི་གནས་
སུ། ཆོས་དཀོན་མཆོག་གམ། དགེ་མི་དགེ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་གྱི་ཆོས་ཞེས་པ་དང༌།
སློབ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ཚོགས་ཞེས་སྦྱར་བ་མ་གཏོགས་གཞན་འདྲའོ།།ཚུལ་
ཁྲིམས་རྗེས་དྲན་གྱི་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། སྡོམ་པ་གསུམ་རིམ་ཅན་དུ་
དྲན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་རོ།།གཏོང་བ་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་
གྱི་མཚན་ཉིད། སྦྱིན་པ་གསུམ་རིམ་གྱིས་དྲན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་རོ།།ལྷ་
རྗེས་སུ་དྲན་པའི་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། ལྷར་སྐྱེས་པའི་འཕགས་པ་
སོགས་དབང་པོའི་ཚུལ་གྱིས་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར། དག་བྱེད་
ཀྱི་ཡན་ལག་དངོས་མེད་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་ཤེས་པའི་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད།

1 མ་ཕྱི། ༡༢ན༥ན། སྡེས ཞོལ། ༡༢ན༣ན། སྐུ། ༡༢ན༦ན། བླ། ༡༢བ༤ན། རྗེས

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

198

གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་རིམ་ཅན་དུ་སྒོམ་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་རོ། །
བཞི་པ་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་བཤད་པ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི་བསྟན་ཟིན་ལ། དབྱེ་ན་བཞི། རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། འབད་རྩོལ་རགས་པ་
དང་བཅས་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་སུ་ཐོབ་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
རིགས་རྣམས་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་རྒྱུན་མཐའི་རྣལ་འབྱོར་རོ།།རྣམ་པར་སྨིན་པའི་
སྐད་ཅིག་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། འབད་རྩོལ་རགས་པ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་སྐབས་སུ་ཐོབ་
པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རིགས་རྣམས་དངོས་སུ་གྱུར་པའི་རྒྱུན་མཐའི་རྣལ་འབྱོར་རོ།།མཚན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། ཆོས་རྣམས་ཐམས་
ཅད་མཚན་ཉིད་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང་བྲལ་བར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་རྒྱུན་མཐའི་རྣལ་འབྱོར་རོ།།གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་གྱི་

མཚན་ཉིད། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྒྱུན་
མཐའ་རྣལ་འབྱོར་རོ།།ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ལྡོག་པ་ནས་གཉིས་དང༌། ཡུལ་དོན་དམ་ཕྲ་རགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གཉིས་རྣམ་པར་དག་གོ །ས་མཚམས་
རྒྱུན་མཐའ་ནའོ།།
མཐར་གྱིས་པ་དང་གཉིས་ཀྱི་སྒོམ་ཚུལ་ནི། གཞན་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།གསུམ་
པ་ཆོས་སྐུའི་ལུས་བཤད་པ་ལ། ཆོས་སྐུའི་མཚན་ཉིད་ནི། སྤངས་པ་དང་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཡོན་ཏན་མཐར་ཐུག་གོ །དབྱེ་ན་བཞི།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུའི་མཚན་ཉིད། དབྱིངས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་
དག་པ་ལ། གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བས། ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་འདུས་

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་བསྡུས་དོན་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ།

199

མ་བྱས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཡོན་ཏན་མཐར་ཐུག་གོ །རྟོགས་པ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་མཚན་ཉིད། ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པ་མཐའ་དག་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །དབྱེ་བ་ནི་བསྡུས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡེ་ཤེས་བཞི་དང༌། རྒྱས་པར་ན་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་གོ །རྟོགས་པ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ། བྱ་བ་སྒྲུབ་
པའི་ཡེ་ཤེས་འགལ་བར་འདོད་པ་ནི། ལོག་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།རྫོགས་པའི་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་སྐུའི་མཚན་ཉིད། ངེས་པ་ལྔ་དང་ལྡན་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྐུའོ།།སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་པའི་སྐུའི་མཚན་
ཉིད། ངེས་པ་ལྔས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་མིན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་

སྐུའོ།།ཡེ་ཤེས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་གཟུགས་སྐུ་འདོད་པ་ནི། ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་འདོད་པ་ཡིན་གྱི་ལུགས་འདི་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།ཆོས་སྐུའི་མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཆོས་སྐུའི་བདག་རྐྱེན་ཐོབ་པའི་རྣམ་དཀར་
གྱི་ཡོན་ཏན་ནོ།།དེ་ལ་དབྱེ་ན། མངོན་མཐོ་ལ་འགོད་པ་ནས། མི་གནས་པའི་མྱང་འདས་ལ་འགོད་པའི་བར། ཉེར་བདུན་ནོ།།འགྲོ་རྣམས་ཞི་བའི་ལས་དང་ནི། ཞེས་པ་
ལམ་གྱི་རྟེན་མངོན་མཐོ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་ཁོ་ན་ལ་འཆད་པ་དོན་མ་ཡིན་ཏེ།
འཁོར་བའི་བདེན་པ་འབའ་ཞིག་གིས་དོན་གཉེར་བཀག་ནས་ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་བསྐྱེད་པའང་སྟོན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
སྐུ་གསུམ་དང་སྐུ་བཞིར་དབྱེ་བ་ནི། དབྱེ་བསྡུ་ཙམ་ཡིན་གྱི་སྐུ་གསུམ་དུ་འདུས་

པ་སློབ་དཔོན་གྱིའང་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ།།སངས་རྒྱས་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཡེ་
ཤེས་མེད་པར་འདོད་པ་དང༌། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་སངས་རྒྱས་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

200

མཚན་ཉིད་པ་མིན་པར་འདོད་པ་སོགས་སྡིག་པའི་ཕུལ་དུ་ཕྱིན་པ་རྫོགས་པ་ཆེན་
པོར་མིང་བཏགས་པ་ཁ་ཅིག་དང༌། མུ་སྟེགས་”སྤྱོད

1

་པ་པའི་གཞུང་བཟླས་པར་མི་
བྱའོ། །འཕྲིན་ལས་ལ་ཡང་བྱེད་པ་པོ་ལ་ཡོད་པ་དང༌། བྱ་བ་ལས་ལ་ཡོད་པ་གཉིས་
ནི་རྟོགས་པར་སླའོ།།མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་གྱི་རིམས་པ་དང༌།།གསུང་རབ་མཐའ་ཡས་བལྟ་བའི་མིག་གཅིག་པུ། །མཐའ་བྲལ་དབུ་མའི་དེ་ཉིད་སྟོན་པ་ལ།།གསུང་རབ་ཀུན་གྱི་མཐར་ཐུག་ཤེར་ཕྱིན་མདོའི།།སྡུད་པ་པོ་ལ་ལན་གཉིས་
ལན་གསུམ་དུ།།རྒྱལ་བའི་བཀའ་ཡིས་ལེགས་པར་གཏད་པ་ཡི།།དགོས་པ་ཅུང་ཟད་རྟོགས་ནས་བསྟན་བཅོས་འདི། །ཡུན་རིངས་གནས་ན་སྙམ་ནས་བསྡུས་དོན་སྦྱར།།རྣམ་དཔྱོད་དོན་གཉེར་ལྡན་པའི་སྐྱེ་བོ་ཡིས། །འདི་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་མ་ལུས་
མཐར་ཕྱིན་འགྱུར།།ལམ་ཤེས་ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་དང༌།།ཚིག་དོན་རྒྱས་པ་
གཞན་དུ་གསལ་བར་བཤད། །འཕགས་པའི་དགོངས་པ་ཤིན་ཏུ་དཔག་པར་དཀའ།།བདག་ནི་བློ་དམན་སྦྱངས་པའི་སྟོབས་ཆུང་བས།།གལ་ཏེ་འདི་ལ་ནོངས་པའི་ཚོགས་མཆིས་ན།།བླ་མ་ལྷར་བཅས་རྣམས་ཀྱིས་བཟོད་པར་མཛོད།།འདིར་
འབད་དགེ་བ་རབ་དཀར་ཅི་ཡོད་དེས། །ལམ་བཟང་འདི་དང་ནམ་ཡང་མི་འབྲལ་ཞིང༌། །ནམ་མཁའི་མཐས་གཏུགས་གྱུར་པའི་འགྲོ་བ་རྣམས། །ཐེག་མཆོག་བགྲོད་པའི་ཐེམ་སྐས་འཛེག་གྱུར་ཅིག །
མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་བསྡུས་དོན་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། མདོ་སྔགས་ཀྱི་གཞུང་མང་དུ་མཁྱེན་པའི་སྡོམ་བརྩོན་དུ་མས་བསྐུལ་ཞིང༌། ཁྱད་པར་

1 མ་ཕྱི། ༡༣བ༣ན། ཞོལ། ༡༣བ༡ན། སྤྱོད སྐུ། ༡༣བ༣ན། བླ། ༡༤ན༢ན། དཔྱོད

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་བསྡུས་དོན་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ།

201

དུ་ཡང༌། མཚོ་སྟོན་དཀའ་བཞི་བ་སངས་རྒྱས་འཕེལ་གྱིས་ལས་དང་པོ་ལ་འཇུག་པ་བདེ་བའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱིས་ཞེས་བསྐུལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས། རིགས་པར་སྨྲ་བ་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱིས་འབྲོག་རི་བོ་ཆེ་དགེ་ལྡན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་གླིང་དུ་སྦྱར་བའི་ཡི་གེ་
བ་ནི་སྡོམ་བརྩོན་སྡེ་སྣོད་འཛིན་པ་རིན་ཆེན་ཆོས་རྒྱལ་ལོ།།འདིས་ཀྱང་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་སྒོ་ཐམས་ཅད་ནས་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་དར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་བྱེད་ནུས་པར་གྱུར་ཅིག ། །།
ༀ་སྭ་སྟི། ཕན་བདེའི་འབྱུང་གནས་རྒྱལ་བསྟན་ཡོངས་འདུའི་ལྗོན། །རབ་རྒྱས་འགྲོ་ཀུན་ཐར་མཆོག་འབྲས་བཟང་ལ། །སྤྱོད་ཕྱིར་བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་གྲུབ་ཆོས་གྲྭ་
ཆེར། །ཆོས་སྦྱིན་འཛད་མེད་དལ་འགྲོའི་རྒྱུན་འདི་སྤེལ། །
སརྦ་མངྒ་ལཾ།།

202

༄༅། །རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་
བྱེད་བཞུགས་སོ། །

༄༅། །རྗེ་བཙུན་བླ་མ་དམ་པ་རྣམས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།།འགྲོ་ཀུན་ཐར་པའི་བདེ་ལ་འགོད་མཛད་པའི།།བླ་མ་ལྷར་བཅས་གཙུག་གིས་གུས་བཏུད་ནས།།གསུང་རབ་རྒྱ་མཚོར་འཇུག་པའི་སྒོ་གཅིག་པུ།།ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་དོན་བསྡུས་བྲི་བར་བྱ།།

བསྟན་བཅོས་རྣམ་འགྲེལ་འདི་ལ་བཞི་སྟེ། མཚན་གྱི་དོན་དང༌། འགྱུར་གྱི་ཕྱག་དང༌། གཞུང་གི་དོན་དང༌། མཇུག་གི་དོན་ཏོ།།གསུམ་པ་ལ་གསུམ། བཤད་པ་ལ་འཇུག་པའི་བྱ་བ་དང༌། བཤད་པ་ཉིད་ཉེ་བར་དགོད་པ། བཤད་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་བྱ་བའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མཆོད་པར་བརྗོད་པ་
དང༌། བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་དགོས་འབྲེལ་ལོ།།དང་པོ་ལ། དགོས་པའི་དོན། བསྡུས་པའི་དོན། ཚིག་གི་དོན་ཏོ།།གཉིས་པ་དགོས་འབྲེལ་ལ་གཉིས་ཉན་པ་པོའི་སྣོད་ཀྱི་སྐྱོན་ངོས་བཟུང་ནས་རང་ལ་ལྟོས་པའི་དགོས་པ་དང༌། སྙིང་རྗེ་བསྟན་
བཅོས་རྩོམ་པའི་རྒྱུར་བསྟན་ནས་གཞན་ལ་ལྟོས་པའི་དགོས་པའོ།།
གཉིས་པ་བཤད་པ་ཉིད་ཉེ་བར་དགོད་པ་ལ་གཉིས། རང་ཉིད་ཀྱིས་ཐར་པ་དང་

དེར་བགྲོད་པའི་ལམ་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་དང༌། ཐབས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གདུལ་བྱ་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཐབས་སོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། ཚད་མ་ཀུན་ལས་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

203

བཏུས་འཆད་པའི་ཐབས་ཀྱི་གཙོ་བོ་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་ལྐོག་གྱུར་ངེས་པའི་ཐབས་དང༌། ཚད་མ་མདོའི་མཆོད་བརྗོད་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་སྟོན་པ་དང་བསྟན་པ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་དང༌། སྒྲུབ་བྱེད་མཐར་ཐུག་པ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང༌། ལེའུའི་མཚན་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། རྗེས་དཔག་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང༌། ལོག་
རྟོག་བླུན་པོའི་རྟགས་སུ་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། གཏན་ཚིགས་མདོར་བསྟན་པ་དང༌། སྒྲུབ་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་དབྱེ་བ། མཚན་གཞི་ལ་མཚན་ཉིད་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་དང༌། གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པར་སྒྲུབ་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། འབྲས་བུ་དང༌། རང་བཞིན་དང༌། མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་སོ།།གསུམ་པ་ལ་གཉིས། མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པ་དང༌། སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་སོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བསྟན་པ་དང༌། རྩ་བའི་སྒོ་ནས་བཞིར་དབྱེ་བ་དང༌། འགལ་འབྲས་དམིགས་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ།།གསུམ་པ་ལ་གཉིས། འགལ་རྒྱུ་དམིགས་པ་ཁྱབ་པ་འཁྲུལ་བ་དང༌། འགལ་འབྲས་དམིགས་པའང་ཡུལ་དུས་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་ལྟོས་པར་བསྟན་པའོ།།གཉིས་པ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་གསུམ། རྒྱུ་ཚོགས་པས་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བར་དཔོག་པ་བཞི་པར་འདོད་པ་རྟགས་ལ་དགག་པ་དང༌། ཚོགས་པ་གཅིག་པ་རྟོགས་པའི་རྟེན་བཞི་པར་འདོད་པ་དགག་པ། གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་གཞན་ཡང་མཚོན་ཏེ་བསྟན་པའོ།།

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

204

དང་པོ་ལ་གཉིས། ཚོགས་པས་སྐྱེ་རུང་དཔོག་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གཏན་

ཚིགས་སུ་འདུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང༌། འབྲས་བུ་དཔོག་པ་ཁྱབ་པ་འཁྲུལ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྗེས་དཔག་དེ་རྒྱུ་ཆོས་རྗེས་དཔོག་གི་འབྲས་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་དཔེ་དོན་དང༌། རྟགས་ཀྱི་ནུས་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བ་
བསྟན་པའོ།།གསུམ་པ་ལ་བཞི། རྒྱུ་ཁ་ཡར་བས་འབྲས་བུ་སྐྱེར་རུང་དཔོག་ནའང་ལྷག་ལྡན་དུ་འགྱུར་བའི་དཔེ་དང༌། འབྲས་བུའི་སྤྱིའི་རྒྱུའི་ཁྱད་པར་དཔོག་པ་ཁྱབ་པ་འཁྲུལ་བའི་དཔེ་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཙམ་གྱིས་ལྡོག་ཁྱབ་མི་འགྲུབ་
པའི་དཔེ་དང༌། ལྷག་ལྡན་གྱི་མིང་དོན་བཤད་པའོ།།
གཉིས་པ་མཚན་གཞི་ལ་མཚན་ཉིད་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་བཤད་པ་ལ་གསུམ། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་ངེས་པ་འབྲེལ་པ་ངེས་པ་ལ་ལྟོས་དགོས་པར་བསྟན་པ། འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་པ། དགག་རྟགས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་
ལྟོས་ནས་རྟགས་ཀྱི་གྲངས་ངེས་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། རྒྱས་པར་
བཤད་པ་དང༌། དོན་བསྡུ་བའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། ཁྱབ་པ་འགྲུབ་པ་འབྲེལ་པ་ངེས་པ་ལ་ལྟོས་པར་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་བཞེད་པ་དང༌། ལྟོས་མི་དགོས་པར་འདོད་པ་ལ་འགལ་བ་བསྟན་པ། དེ་དག་གིས་གྲུབ་པའི་དོན་ཏོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རང་སྡེ་ལ་སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་དང་འགལ་བ་བསྟན་པ་དང༌། མངོན་སུམ་དང་འགལ་བ་བསྟན་པ་དང༌། གཞན་སྡེ་ལ་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། མ་མཐོང་ཙམ་གྱིས་ལྡོག་ཁྱབ་འགྲུབ་ན་སློབ་དཔོན་གྱིས་ལྡོག་ཁྱབ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་
པ་སྨོས་པ་དང་འགལ་བ་དང༌། མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་བ་དང༌།

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

205

མ་མཐོང་ཙམ་གྱིས་མེད་ངེས་བསྒྲུབ་པ་འཁྲུལ་པ་ཅན་དུ་བཤད་པ་དང་འགལ་བའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། འགལ་བ་དངོས་དང༌། རིགས་པ་དགོས་མེད་དུ་ཐལ་བ་དང༌། ཚིག་ཙམ་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་གནོད་པ་བསྟན་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ་བཞི། ཡང་དག་ལྷག་ལྡན་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་བ་དང་། ལྡོག་པ་ཅན་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་བ་དང༌། ལྡོག་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ལྟར་སྣང་དུ་གསུངས་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ་བ་དང༌། ཐུན་མོང་མིན་པ་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་བའོ།།དེ་ལ་གཉིས། དངོས་དང༌། ལན་དགག་པའོ།།གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ལྡོག་ཁྱབ་འགྲུབ་པ་འབྲེལ་པ་ལ་ལྟོས་པར་གྲུབ་པ་དང༌། ལྡོག་ཁྱབ་འགྲུབ་པ་ལྡོག་གཞི་མཐའ་དག་ངེས་པ་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པར་གྲུབ་པ་དང༌། འབྲེལ་པ་བསྒྲུབས་པས་དགག་རྟགས་འབད་མེད་དུ་གྲུབ་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང༌། མི་ལྟོས་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་བའོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རྒྱུ་མཚན་དང༌། འབྲེལ་པ་དཔེས་སྟོན་དགོས་པའི་ཡུལ་དང༌། འབྲེལ་པ་ཤེས་པ་ལ་སྦྱོར་བ་གཉིས་ཀ་ངེས་པར་མི་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ།།
གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དགག་རྟགས་གསུམ་གྲུབ་པ་དང༌། དབྱེ་བ་བཤད་པའོ།།གཉིས་པ་དོན་བསྡུ་བ་ལ་གསུམ། ཁྱབ་པ་འགྲུབ་པ་འབྲེལ་པ་ལ་ལྟོས་པ་དང༌། མི་ལྟོས་པ་ལ་གནོད་པ་བསྟན་པ་དང༌། བྱས་མི་རྟག་དོན་གཞན་ཡིན་པ་ལ་གནོད་པའོ།།གཉིས་པ་འབྲེལ་བ་ངེས་བྱེད་བཤད་པ་ལ། བསྒྲུབ་རྟགས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ངེས་
བྱེད་དང༌། མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ངེས་བྱེད་དོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། སོ་
སོར་བཤད་པ་དང༌། དོན་བསྡུ་བའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། འབྲས་རྟགས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་
དང༌། རང་བཞིན་རྟགས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་དོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། རྒྱས་བཤད།

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

206

མཇུག་སྡུད་གཉིས། དང་པོ་ལ་གཉིས། རྟགས་དགོད་པ་དང༌། ཚུལ་བསྒྲུབ་པའོ།།དེ་ལ་གསུམ། ཕྱོགས་ཆོས་འཕེན་པའི་ཐལ་བ་དགོད་པ་དང༌། འདོད་པ་ལ་གནོད་པ་བསྟན་པ་དང༌། དེའི་ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མེ་དུ་རྒྱུ་འབྲས་སུ་ངེས་པའི་དོན་བསྡུ་བ་དང༌། མ་ངེས་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་དང༌། སྤྱིའི་དོན་བསྡུ་བའོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། དམ་བཅའ་མདོར་བསྟན་པ་དང༌། སྒྲུབ་བྱེད་མདོར་བསྟན་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སྒྲ་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་འཇུག་ཚུལ་བསྟན་པ། རང་བཞིན་རྟགས་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་དབྱེ་བ་བསྟན་པ། འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་
པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ་བཞི། དངོས་པོ་ཀུན་རང་རང་གི་ངོ་བོ་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པར་གནས་པས་རིགས་མཐུན་རིགས་མི་མཐུན་ལས་ལོག་པར་རང་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པར་བསྟན། རྒྱུ་མཚན་དེ་ཉིད་
ཀྱིས་གྲུབ་སྡེ་རྫས་གཅིག་ལ་ཡང་ལྡོག་པ་དུ་མ་དབྱེར་ཡོད་པར་གྲུབ། དེ་དག་ཀྱང་རྟོགས་དཀའ་སླའི་ཚུལ་གྱིས་གནས། དེས་ན་དམ་བཅའི་དོན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་
རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་མ་གྲུབ་པར་མི་འགྱུར་བའོ།།
རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། སྒྲུབ་པའི་སྒྲ་རྟོག་རྣམས་སེལ་པ་ལ་འཇུག་པ་རྒྱས་པར་སྒྲུབ། དགག་པའི་སྒྲ་རྟོག་སེལ་པ་ལ་འཇུག་པར་འབད་མེད་དུ་གྲུབ་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། གཞན་སེལ་བའི་འཇུག་ཚུལ་དང༌། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ།།དང་པོ་ལ་བཞི། དངོས་དང༌། གཞན་སེལ་དང་སྤྱི་དོན་གཞན་མཚུངས་པའི་རྩོད་སྤང༌། གཞན་སེལ་གྱི་སྤྱི་གཏན་ལ་ཕབ་པ། བརྡ་སྦྱོར་བའི་ཡུལ་བསྟན་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

207

པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་བསྒྲུབ་པ་དང༌། བསྒྲུབ་པ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། རྒྱས་བཤད། དོན་བསྡུ་བའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། མངོན་སུམ་ལ་བརྟེན་ནས་སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་དུ་”བསྒྲུབ1

། རྗེས་དཔག་
ལ་བརྟེན་ནས་སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་དུ་”སྒྲུབ2

། ངེས་ཤེས་ལ་བརྟེན་ནས་སེལ་བའི་
ཡུལ་ཅན་དུ་”བསྒྲུབ3

་པའོ།།དང་པོ་ལ། རྒྱས་བཤད། དོན་བསྡུ་གཉིས། དང་པོ་ནི།
ཡང་སྒྲ་དང་རྟགས་དག་གིས་རྣམ་པར་བཅད་པ་རྟོག་པར་བྱེད་ཀྱི། “བསྒྲུབས4

་པས་

དངོས་པོའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཁོ་ན་མིན་ནོ། ཞེས་བྱ་བ་ཇི་ལྟར་”ཅེ5

་ན། བྱ་བས་ནི་སྒྲ་རྟོག་
རྣམས་རྣམ་བཅད་པ་རྟོགས་པར་བྱེད་ཀྱི་བསྒྲུབ་པ་རྟོགས་པར་མི་བྱེད་ཅེས་འཇུག་
པའི་རྒྱུ་མཚན་དྲིས་ལ། ཚད་མ་གཞན་དང་སྒྲ་གཞན་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཤད་པ་ནི། རྗོད་བྱེད་སྒྲ་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས་རྣམ་བཅད་གཞན་སེལ་ལ་འཇུག་སྟེ། ཆོས་ཅན་འཇལ་བའི་ཚད་མ་དེའི་རྗེས་ལ་ཆོས་ཅན་དེའི་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཚད་མ་གཞན་དང་སྒྲ་གཞན་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཡང་བསྒྲུབ་པ་ཁོ་ན་ལ་མི་འཇུག་སྟེ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ཞེས་རྟགས་འདི་གཉིས་འཕེན་པའི་ཐལ་བ་དགོད་པ་དང༌།
འདོད་པ་ལ་ཚད་མའི་གནོད་པ་བསྟན་ཅིང་རང་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་བ་གཉིས་སོ།།གཉིས་པ་ལ་རྒྱས་བཤད་དང༌། དོན་བསྡུ་གཉིས། དང་པོ་ལ་གཉིས། རྗེས་

1 མ་ཕྱི། ༤ན༦ན ཞོལ། ༤ན༥ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༤བ༤ན། སྒྲུབ བླ། ༤བ༡ན། བསྒྲུབ
2 མ་ཕྱི། ༤ན༦ན། སྒྲུབ ཞོལ། ༤ན༤ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༤བ༤ན། བླ། ༤བ༡ན། སྒྲུབ
3 མ་ཕྱི། ༤ན༦ན། ཞོལ། ༤ན༤ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༤བ༤ན། སྒྲུབ བླ། ༤བ༡ན། བསྒྲུབ
4 མ་ཕྱི། ༤བ༡ན། བསྒྲུབས ཞོལ། ༤ན༥ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༤བ༥ན། སྒྲུབ བླ། ༤བ༢ན། བསྒྲུབས
5 མ་ཕྱི། ༤བ༡ན། ཅེ ཞོལ། ༤ན༥ན། སྐུ། ༤བ༥ན། བླ། ༤བ༢ན། ཞེ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

208

དཔག་”བསྒྲུབ1

་པ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་བ། སེལ་འཇུག་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་
བའོ། །གཉིས་པ་ལ། སེལ་བས་འཇུག་པའི་དོན་བསྡུ་བ་དང༌། “བསྒྲུབས2

་པས་མི་

འཇུག་པའི་དོན་བསྡུ་བའོ།།གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཆོས་ཅན་འཇལ་བའི་མངོན་སུམ་
གྱི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་ངེས་ཤེས་དེ་སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་དུ་མི་འཐད་དེ། བསལ་བྱ་སྒྲོ་འདོགས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། དེ་དེ་མིན་རྣམ་པར་བསལ་བའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པས་སེལ་འཇུག་ཏུ་འཐད། དེ་མ་ཡིན་རྣམ་པར་བསལ་བའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ།།དོན་བསྡུ་བ་ལ་གཉིས། སྒྲའི་ཁྱད་ཆོས་ཇི་སྙེད་ཡོད་པའི་སྒྲོ་འདོགས་རྣམས་སེལ་བའི་སྒྲ་རྟོག་དེ་སྙེད་འཇུག་པས་སེལ་འཇུག་ཏུ་གྲུབ། “བསྒྲུབས3

་པས་འཇུག་

ན་སྒྲའི་སྟེང་གི་ཁྱད་ཆོས་འཇལ་བའི་སྒྲ་རྟོག་རྣམས་རྣམ་གྲངས་པར་ཐལ་བས་སེལ་འཇུག་ཏུ་གྲུབ་པའོ།།
གཉིས་པ་”བསྒྲུབ4

་པ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པ་དགག་པ་ལ་གཉིས། སྒྲའི་སྟེང་གི་ཁྱད་
ཆོས་འཇལ་བའི་རྟོག་པ་རྣམ་གྲངས་པར་ཐལ་བ་དང༌། རང་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་བའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། ཐལ་བ་དངོས་དང༌། ལན་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ། རྒྱས་བཤད་དང༌། དོན་བསྡུ་བ་གཉིས། དང་པོ་ལ་གསུམ། ཐལ་བ་དགོད། ཁྱབ་པ་སྒྲུབ། ལན་དགག་པའོ།།དང་པོ་ནི། བྱེ་བྲག་པ་སྒྲ་དང་སྒྲའི་ཁྱད་ཆོས་ཀྱང་རྫས་ཐ་དད། ཁྱད་ཆོས་ནང་ཕན་ཚུན་ཡང་རྫས་ཐ་དད། རྟོག་བློས་ཁྱད་ཆོས་རེ་རེ་ནས་”བསྒྲུབ5

་པ་ཁོ་

1 མ་ཕྱི། ༤བ༤ན། ཞོལ། ༤བ༢ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༥ན༢ན། སྒྲུབ བླ། ༤བ༥ན། བསྒྲུབ
2 མ་ཕྱི། ༤བ༥ན། ཞོལ། ༤བ༢ན། བསྒྲུབས སྐུ། ༥ན༣ན། སྒྲུབ བླ། ༤བ༥ན། བསྒྲུབས
3 མ་ཕྱི། ༥ན༡ན། ཞོལ། ༤བ༤ན། བསྒྲུབས སྐུ། ༥ན༥ན། སྒྲུབ བླ། ༥ན༡ན། བསྒྲུབས
4 མ་ཕྱི། ༥ན༡ན། ཞོལ། ༤བ༥ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༥ན༡ན། སྒྲུབ བླ། ༥ན༢ན། བསྒྲུབ
5 མ་ཕྱི། ༥ན༣ན། ཞོལ། ༥ན༡ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༥བ༢ན། སྒྲུབ བླ། ༥ན༣ན། བསྒྲུབ

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

209

ན་ལ་འཇུག་ཅིང་རྟོགས་པར་འདོད། དེས་ན་དོན་གཞན་རྟེན་དུ་ཁས་བླངས་པས་རྒྱུར་ཁས་བླངས་དགོས་སོ།།ཁྱད་ཆོས་རྣམས་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་ཡན་ལག་སྒྲ་དེས་དེ་རྣམས་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་ནུས་པ་རྫས་དབྱེར་མེད་པའི་བདག་ཉིད་དོ། །ཞེས་འདོད་ལ། དེ་ལྟ་ཡིན་ན་སྒྲ་ངེས་པའི་རྟོག་པ་དེས་སྒྲ་དེའི་ཁྱད་ཆོས་ཀུན་ལ་ཕན་འདོགས་བྱེད་དུ་ངེས་པར་ཐལ། ཕན་འདོགས་པའི་བདག་ཉིད་ནུས་པ་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ།།གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ནུས་པ་དུ་མ་ཡོད་པ་རྣམས་སྒྲ་དང་ཡང་རྫས་ཐ་དད་པས་དེ་ལྟར་མི་འགྱུར་ན། དེ་ཡིས་”ན1

་རྫས་ཐ་དད་དེ་དག་ལ་མི་
ཕན་པས་འབྲེལ་མེད་དུ་ཐལ་བ། ཕན་འདོགས་པའི་ནུས་པ་ལ་ཕན་འདོགས་ན་ཐུག་པ་མེད་པར་ཐལ་ལོ།།
གཉིས་པ་ལན་དགག་པ་ལ་གསུམ། སྒྲ་ངེས་པའི་རྟོག་པ་དེས་དེའི་ཁྱད་ཆོས་རྣམས་བཟུང་ཡང༌། འཁྲུལ་པའི་དབང་གིས་མི་ངེས་པས་དེ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་
གཞན་འཇུག་ན། ཆ་ཤས་རེ་རེ་ཁོ་ན་ནས་ངེས་པས་རྟོག་པ་སྔ་མ་སེལ་འཇུག་ཏུ་གྲུབ། ཕྱི་མའང་དེ་དང་འདྲ་བར་བསྟན། ངེས་ཤེས་ཀྱི་མ་ངེས་ན་དེས་ཡུལ་དུ་འགལ་བའོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སྤྱི་དོན་གཞན་དང་གཞན་སེལ་མི་མཚུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་རྒྱས་པར་བཤད། དེའི་དོན་བསྡུ། དེ་དང་གཞན་སེལ་མཚུངས་པ་ལ་གནོད་པ་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲ་གཉིས་བརྡ་ཐ་དད་ཀྱི་དབང་གིས་འཇུག་པ་ཡིན་གྱི། བརྗོད་བྱ་རྫས་ཐ་དད་ཀྱི་དབང་གིས་འཇུག་པ་
མིན་པ། རྩོད་པ་སྤང་བ། གཞི་གཅིག་གི་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲ་གཉིས་

1 མ་ཕྱི། ༥ན༥ན། ཞོལ། ༥བ༣ན། ན སྐུ། ༥བ༤ན། ནི བླ། ༥ན༦ན། ན

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

210

བརྗོད་བྱ་རྫས་ཐ་དད་མེད་པའོ།།གཉིས་པ་རྩོད་པ་ནི། “སྤྱོད1

་པ་བ་མ་ལེན་ལ་
སོགས་པ་ཁ་ཅིག །སྤྱི་དོན་གཞན་ལ་བརྗོད་པའི་ཉེས་པ་རྣམས་སྤྱི་དང་སྤྱི་ལྡན་གྱི་

དབང་གིས་འཇུག་པ་ལ་འཇུག་སྟེ། ལོག་པ་ལ་བ་ལང་དང་ལྡོག་པ་རྟ་མིན་པ་ཉིད། རྫས་ཐ་དད་དམ། རྫས་གཅིག །དང་པོ་ལྟར་ན། བ་ལང་རྟའི་རྫས་སུ་ཐལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲ་གཉིས་བརྡ་ཐ་དད་ཀྱི་དབང་གིས་མི་
འཇུག་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་ལ་གཉིས། སྒྲ་དེ་གཉིས་བརྗོད་བྱ་རྫས་ཐ་དད་མེད་ན་རྣམ་དབྱེ་དྲུག་པའི་སྒྲ་མི་རུང་བར་ཐལ་བ་སྤང་བ། དེ་གཉིས་མེད་ན་དེ་གཉིས་སྒྲ་ཐ་དད་དུ་སྦྱར་བ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ་བ་སྤང་བའོ།།གསུམ་པ་ལ་གཉིས། གཞི་གཅིག་གི་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲ་གཉིས་དོན་གང་གིས་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང་ངེས་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བརྗོད་བྱ་ཁྱད་པར་མེད་པར་བསྟན་པ། གཞི་གཅིག་
གིས་དེ་གཉིས་ལ་རྐྱེན་གང་སྦྱར་ཡང་ངེས་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ཁྱད་པར་མེད་པར་བསྟན་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ལྡོག་ལྡན་དང་ལྡོག་པ་སྨྲ་བ་ལ་སྐྱོན་དེ་མེད། སྤྱི་དོན་གཞན་སྨྲ་བ་ལ་ཡོད།
གསུམ་པ་ལ་གསུམ། སྒྲ་དངོས་དབང་གིས་འཇུག་པ་ལ་གཅིག་ལ་མང་ཚིག་དང་མང་པོ་ལ་གཅིག་ཚིག་སྦྱར་དུ་མི་རུང་བའི་ཀླན་ཀ་རིགས་པ། གཞན་སེལ་གྱི་དབང་གིས་འཇུག་པ་ལ་དེ་མི་རིགས་པ། སྒྲ་དངོས་པོའི་དབང་གིས་འཇུག་པ་ལ་བུད་མེད་གཅིག་ལ་བཙུན་མོ་རྣམས་ཞེས་མང་ཚིག་དང༌། གྲོང་དྲུག་ཚར་དུ་དངར་བའི་རིང་པོ་ལ་ཁང་བཟང་གི་ཕྲེང་བའི་གཅིག་ཚིག་དང་ནམ་མཁའི་རང་བཞིན་ཞེས་

1 མ་ཕྱི། ༥བ༣ན། ཞོལ། ༥བ༡ན། སྤྱོད སྐུ། ༦ན༢ན། བླ། ༥བ༣ན། དཔྱོད

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

211

དྲུག་སྒྲ་དང༌། ནམ་མཁའ་ཉིད་ཅེས་དངོས་པོའི་རྐྱེན་སྦྱར་དུ་མི་རུང་བའི་གནོད་པ་བསྟན་པའོ།།གསུམ་པ་གཞན་སེལ་གྱི་སྤྱི་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལ་གསུམ། དངོས་དང༌།
སྒྲ་རྟོག་གི་འཇུག་ཚུལ་དང༌། དོན་བསྡུ་བའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། གཞན་སེལ་གྱི་སྤྱི་

གཏན་ལ་ཕབ་པ་དང༌། བློའི་གཞན་སེལ་དངོས་པོ་ཡིན་པ་དགག །རྩོད་པ་སྤང་བའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། ཤིང་གི་སྤྱི་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་ཤིང་མིན་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་དེ་ཉིད་གཞན་སེལ་བའི་སྤྱིར་བསྟན་པ། ཤིང་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་ཤིང་གསལ་རྣམས་
ཤིང་མིན་ལས་ལོག་པར་སྣང་བའི་རྒྱུ་མཚན། དེ་བསམ་ངོའི་སྤྱིར་བསྟན་

པའོ།།གསུམ་པ་ལ་བཞི། ཤིང་འཛིན་རྟོག་པའི་གཟུང་རྣམ་ཤིང་བསལ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱི་ཡིན་པ་དགག །སྤྱི་འཛིན་རྟོག་པ་འཁྲུལ་པར་བསྟན། འཁྲུལ་པའི་ས་བོན་ངོས་བཟུང༌། དུ་མས་འབྲས་བུ་གཅིག་བསྐྱེད་པའི་དཔེའོ།།
འདི་ལ་གཉིས། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་དཔེ། སྨན་གྱི་དཔེའོ།།གཉིས་པ་སྒྲ་རྟོག་གི་འཇུག་
ཚུལ་ལ་བཞི། སྤྱི་དང་གཞི་མཐུན་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་ཡུལ་ངོས་བཟུང༌། ཐ་
སྙད་ནོར་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་ཡང་རང་མཚན་ལ་མི་སླུ་བར་བསྟན། ཐ་སྙད་འཁྲུལ་པར་འདྲ་ཡང་རང་མཚན་ལ་བསླུ་མི་སླུ་མི་མཚུངས་པར་བསྟན་པ། སྤྱི་གཞི་མཐུན་སོགས་
ཀྱི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་སོགས་བཤད་པའོ།
དང་པོ་ལ་གསུམ། ངོ་བོ་རྒྱུ་འབྲས་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་རྟོག་པའི་འཇུག་ཚུལ་
བཤད། རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་རང་མཚན་མིན་པར་བསྟན། གཟུང་ཡུལ་དེ་ཉིད་ལ་སྤྱི་དང་གཞི་མཐུན་གྱི་ཐ་སྙད་འཐད་པའོ།།བཞི་པ་ལ་གསུམ། སྤྱི་དང་གཞི་མཐུན་གྱི་ཐ་

སྙད་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

212

དགོས་པ་དང་བཅས་པ། དེ་དག་གི་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་ཆ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། སྤྱི་ཡི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན། གཞི་མཐུན་གྱི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན། དེ་གཉིས་ཀྱི་གཅིག་དང་ཐ་དད་རྟོག་པ་ལ་གྲགས་པ་ལྟར་བརྗོད་ཀྱི་དོན་དམ་པར་མེད་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་
རྣམ་གཞག་འཇིག་རྟེན་ན་ཇི་ལྟར་གྲགས་པ་ལྟར་བཞག་པ། གཞི་གཅིག་གིས་དེ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དེ་ལྟར་བྱས་པའི་དགོས་པ། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་ཐ་དད་ཀྱི་

ཆ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དགག་པའོ།།
གསུམ་པ་ལ་གསུམ། རྫས་གཅིག་ལའང་ལྡོག་ཆོས་དུ་མ་དབྱེར་ཡོད་པ། བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་རྟོག་པའི་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་དངོས་པོ་ཡིན་པ་དགག་པ། ཕྱོགས་གླང་གི་ལུང་དང་འགལ་བ་སྤང་བའོ།།འདི་ལ་གཉིས། དངོས་དང༌། རྒྱུ་མཚན་ནོ།།བཞི་པ་བརྡ་སྦྱོར་བའི་ཡུལ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལ་གསུམ། གཞན་སེལ་བརྡའི་ཡུལ་དུ་”བསྒྲུབ1

་པ། སྤྱི་དོན་གཞན་བརྡའི་ཡུལ་ཡིན་པ་དགག་པ། དེ་དག་གིས་གྲུབ་
པའི་དོན་བསྡུ་བའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང༌། ཁྱད་པར་ངེས་ཤེས་ཀྱི་བློ་སྐྱེ་བ་
མི་སྲིད་པར་ཐལ་བ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་བཞི། གཞན་སེལ་སྤངས་པའི་གསལ་བ་རང་མཚན་ལ་བརྡ་སྦྱོར་བ་མི་འཐད། སྤྱི་དོན་གཞན་ལ་སྦྱོར་བ་མི་འཐད། སྤྱི་དང་

ལྡན་པའི་གསལ་བ་ལ་སྦྱོར་བ་མི་འཐད། དེས་ན་གཞན་སེལ་བརྡའི་ཡུལ་དུ་གྲུབ་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བརྡ་སྦྱོར་བའི་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་དགོས་པ་དང༌། དེ་སྤྱི་

1 མ་ཕྱི། ༦བ༦ན། ཞོལ། ༦བ༤ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༧ན༦ན། སྒྲུབ བླ། ༧ན༡ན། བསྒྲུབ

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

213

དོན་གཞན་གྱིས་མི་འགྲུབ་པའོ།།གསུམ་པ་ལ་གསུམ། དེ་ལ་བརྡ་སྦྱོར་བའི་རྒྱུ་མཚན་དྲིས་ལན། དེ་དགག་པ། ཉེས་པ་དེ་གཞན་སེལ་ལ་མི་མཚུངས་པའོ།།བཞི་པ་ལ་གསུམ། བརྡ་”སྦྱར1

་བའི་རྣམ་བཅད་ཀྱི་དགོས་པ། གཞན་སེལ་མེད་ན་དེ་མི་
འགྲུབ་པ། གཞན་སེལ་ལ་བརྡ་སྦྱོར་ན་སྤྱི་དོན་གཞན་དགོས་པ་མེད་པའོ།།གཉིས་པ་
ལ་གསུམ། སྤྱི་འཛིན་སྤྱི་དོན་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་དགག །དེའི་ལན་དགག །གསལ་བ་
དུ་མས་སྤྱི་འཛིན་མི་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། སྤྱི་འཛིན་གྱི་བློས་གསལ་བ་མི་ཤེས་པར་ཐལ་བ། འདོད་ན་སྤྱིའི་སྒོ་ནས་གསལ་བ་ལ་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་གཉིས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྤྱི་དངོས་པོ་བས་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་བྱས་པའི་གསལ་བ་དུ་མས་སྤྱི་འཛིན་བསྐྱེད་པ་ལ་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་བསྟན་པ། དེའི་ལན་དགག་
པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། གསལ་བ་དུ་མས་སྤྱི་དོན་གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་སྤྱི་འཛིན་མི་སྐྱེད་ཀྱང་ལྟོས་ནས་བསྐྱེད་པའི་ལན་དགག །སྤྱི་དོན་གཞན་གྱི་གསལ་བ་གང་རུང་

རེ་ལ་ལྟོས་ནས་བསྐྱེད་པའི་ལན་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ། ཕྱོགས་སྔ་དང༌། དེའི་ལན་ནོ།།འདི་ལ་གཉིས། གསལ་བ་དུ་མ་ལ་སྤྱི་འཛིན་དབང་བློ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པ་དང༌། ཉེས་པ་དེ་གསལ་བ་རེ་རེ་བ་དང་ཚོགས་པ་ལ་མི་མཚུངས་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་སྔ་མ་དང༌། ལན་ནོ།།འདི་ལ་གཉིས། སྤྱི་དོན་
གཞན་གྱིས་སྤྱི་བློ་བསྐྱེད་པ་གསལ་བ་ལ་ལྟོས་ན་དུ་མས་འབྲས་བུ་གཅིག་མི་སྐྱེད་
པར་བཤད་པ་དང་འགལ་བ། སྤྱི་དོན་གཞན་གསལ་བའི་འབྲས་བུར་ཐལ་བ། གསུམ་

1 མ་ཕྱི། ༧ན༣ན ཞོལ། ༧ན༡ན། སྦྱར སྐུ། ༧བ༣ན། སྦྱོར བླ། ༧ན༤ན། སྦྱར

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

214

པ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་སྔ་མ་དང༌། ལན་ནོ།།འདི་ལ་གསུམ། སྤྱི་འཛིན་གྱི་བློ་ལ་དུ་
མའི་རྣམ་པ་མི་འཆར་བ་མི་འཐད། མཚུངས་པ་འཛིན་པ་དང་དུ་མའི་རྣམ་པ་འཆར་བ་མི་འགལ། འབྲས་བུ་གཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ།།
གསུམ་པ་ལ་གཉིས། གཞན་སེལ་བརྡའི་ཡུལ་དུ་ངེས་པར་དགོས་པ་དང༌། སྤྱི་འཛིན་རྟོག་པ་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་ཡང་དོན་རང་མཚན་ཐོབ་པ་མི་འགལ་བའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། གཞན་སེལ་ངོས་བཟུང་བ། དེ་ལས་གཞན་པའི་སྤྱི་དོན་གཞན་མི་འཐད། བརྡ་སྦྱར་བའི་དགོས་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དེ་འཁྲུལ་ཡང་གསལ་པ་རང་མཚན་སོ་སོ་བ་རྣམས་ཀྱིས་རྟོག་བློ་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་བསྐྱེད་པས་འཇུག་
ཡུལ་རང་མཚན་ཐོབ་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང༌། བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པའོ།།གཉིས་པ་གཞན་སེལ་གྱི་འཇུག་ཚུལ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ་བཞི། རྟོགས་པ་ཕན་ཚུན་བརྟེན་པའི་སྐྱོན་སྤང་བ། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ལ་སེལ་འཇུག་གི་མ་ཁྱབ་པར་སྤང་བ། སྒྲ་རྟོག་
དངོས་པོ་ལ་འཇུག་ན་ཚད་མ་ཕྱི་མ་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བ་སྤང་བ། གཞན་སེལ་ཁས་མི་ལེན་པ་ལ་སྤྱི་དང་གཞི་མཐུན་སོགས་ཐ་སྙད་ཀུན་མི་འཐད་བར་ཐལ་བའོ།།
དང་པོ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་སྔ་མ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། མགོ་མཚུངས་ཀྱིས་དགག་པ་དང༌། ལན་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། ལན་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། མགོ་མཚུངས་ལས་མ་འདས་པ་དང༌། ཉེས་པ་མེད་པའི་སྐྱོན་སྤོང་སེལ་བ་སྨྲ་བ་ལ་ཡོད་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། སྐྱོན་སྤོང་ནི། སྤྱི་དོན་གཞན་དང་ལྡན་པའི་གསལ་བ་ལ་འདི་ཁོ་ན་ཤིང་ཡིན་ཞེས་གཞན་ལྡན་རྣམ་གཅོད་
ཀྱི་ཚུལ་དུ་བརྡ་སྦྱོར། དེ་ལྟར་སྦྱར་བས་གང་ཟག་གིས་ཀྱང་སྤྱི་དོན་གཞན་དང་མི་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

215

ལྡན་པ་ཤིང་མིན་དུ་གོ་བས་ཉེས་པ་དེ་མེད་དོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་དེ་སེལ་བ་སྨྲ་བ་ལ་ཡོད་པ་ལ་གསུམ། བརྡ་སྦྱར་དགོས་ཀྱིས་ཀྱང་ཡལ་ག་ལོ་འདབ་དང་ལྡན་མི་ལྡན་
རིགས་སོ་སོར་ངེས་པ། ཡལ་ག་ལོ་འདབ་དང་མི་ལྡན་ལ་ལས་ལོག་པའི་ཤིང་གསལ་ལ་བརྡ་སྦྱོར་བ། དེས་ན་ཉེས་པ་སེལ་བ་སྨྲ་བ་ལ་ཡང་ཡོད་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང༌། འོད་བྱེད་པའི་རྩོད་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དེས་བཟུང་གི་ཚུལ་གྱིས་དོན་སྟོན་པ། དེའི་ཚུལ་གྱིས་མི་སྟོན་ན་བརྡ་
སྦྱར་བ་དགོས་པ་མེད་པ་ཤེས་བྱ་གཞལ་བྱ་སོགས་ཀྱི་ཚིག་ལ་རྣམ་བཅད་ཡོད་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་ཕྱོགས་སྔ་མ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ནི། གཞན་སེལ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དེ་དོན་ལ་འཇུག་གམ་མི་འཇུག །ཕྱི་མ་ལྟར་ན་སེལ་འཇུག་གི་ཁྱབ་པ་ཉམས། དང་པོ་ལྟར་ན། “བསྒྲུབས་པས1

་འཇུག་གམ་སེལ་འཇུག་ཡིན། དང་
པོ་ལྟར་ན་ཡང་ཉམས་ལ། གཉིས་བལྟར་ན་དེ་ཡང་རྣམ་བཅད་གཞན་གྱི་སྒོ་ནས་
འཇུག་དགོས་པས་ཐུག་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འཇུག་པའི་གཞི་ངོས་བཟུང་བ་དང༌། དེ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོའི་ལུང་དང་སྦྱར་ཏེ་
བཤད་པའོ།།དང་པོ་ནི། ཤིང་གསལ་རྣམས་ཡལ་ག་ལོ་འདབ་དང་ལྡན་པར་མཚུངས་པ་དེ་ལ་སྦྱོར་རོ།།
གཉིས་པ་ལ་ལུང་དྲངས་པ་དང༌། དོན་བཤད་པ་དང་གཉིས། དང་པོ་ནི། དེས་ནི་དོན་གཞན་ལས་ལྡོག་པའི་དངོས་པོ་དེའི་ཁྱད་པར་དག་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ།།སྒྲས་ནི་དོན་གཞན་ལས་ལྡོག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་དངོས་པོ་དག་བརྗོད་དོ།།གཉིས་

1 མ་ཕྱི། ༨ན༦ན། བསྒྲུབས་པས ཞོལ། ༨ན༤ན། བསྒྲུབས་པ སྐུ། ༩ན༡ན། སྒྲུབ བླ། ༨ན༦ན། བསྒྲུབས

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

216

པ་ལ་གསུམ། ལུང་དོན་བཤད་པ་དངོས། ཤིང་དང་ཤིང་མིན་ཐ་དད་པའི་ཆ་བློ་འཁྲུལ་པའི་སྣང་བ་ཙམ་དུ་བསྟན། དེ་དངོས་པོར་གྲུབ་པ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། ལུང་དང་པོས་ཤིང་ཞེས་པའི་སྒྲ་དེའི་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིང་དངོས་སུ་རྟོགས་ཤིང་། ཤིང་དེའི་ཆ་ཤས་མིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པར་བསྟན། ལུང་གཉིས་པས་ཤིང་དེའི་ཆ་ཤས་སུ་གྱུར་པའི་ཤིང་མིན་ལས་ལོག་པ་རྟོགས་པར་བྱེད་ཀྱི། འཁར་བ་ཅན་བཞིན་དུ་དོན་གཞན་གྱི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པ་མིན་པར་བསྟན།
དེས་ན་ཤིང་བརྗོད་པ་དང་ཤིང་མིན་གཅོད་པའི་སྒྲ་རྫས་ཐ་དད་གཉིས་སྦྱར་མི་དགོས་པའོ།།
གསུམ་པ་ནི། ཤིང་མིན་ཤིང་ལས་ཐ་དད་པའི་ཆ་དེ་དངོས་པོ་ཡིན་ན་ཤིང་དུ་གྱུར་པའི་ཤིང་གི་རྫས་ཡིན་ནམ། ཤིང་མིན་དུ་གྱུར་པའི་ཤིང་མིན་གྱི་རྫས་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། ཤིང་མིན་ཤིང་དུ་འགྱུར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། ཤིང་ཤིང་མིན་ལས་མ་ལོག་པར་ཐལ”1

། འདོད་པར་མི་རིགས་ཏེ། འདི་འདི་ལས་ཐ་དད་ཅེས་ནི་བརྗོད་པའི་
ཕྱིར་རོ།།གསུམ་པ་ལ། ཕྱོགས་སྔ་མ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ནི། སྒྲ་རྟོག་དངོས་པོ་ཡུལ་དུ་བྱེད་ན། དེའི་རྫས་ལ་ཆ་ཤས་མེད་པས། གཅིག་རྟོགས་པ་ན་ཆ་ཀུན་རྟོགས་པས་ཅི་ཕྱིར་ཚད་མ་ཕྱི་མ་དོན་མེད་པར་མི་འགྱུར་ཞེ་ན།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དངོས་དང༌། འཕྲོས་དོན། དོན་བསྡུ་བའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། སྒྲ་རྟོག་དངོས་པོ་ཡུལ་དུ་བྱེད་ཀྱང་རྟོག་ངོར་སྒྲ་དང་འདྲེས་པའི་སྒྲོ་འདོགས་རིམ་ཅན་དུ་གཅོད་པ་དང༌། “བསྒྲུབས2

་པས་འཇུག་ན་ཚད་མ་ཕྱི་མ་དོན་མེད་དུ་

1 མ་ཕྱི། ༨བ༦ན། ཞོལ། ༨བ༤ན། -ལོ སྐུ། ༩བ༡ན། +ལོ བླ། ༨བ༦ན། -ལོ
2 མ་ཕྱི། ༩ན༢ན། ཞོལ། ༨བ༦ན། བསྒྲུབས སྐུ། ༩བ༣ན། སྒྲུབ བླ། ༩ན༢ན། བསྒྲུབས

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

217

འགྱུར་ཡང་གཞི་གཅིག་ལ་ཡང་འབྲས་བུ་མི་འདྲ་བའི་ཚད་མ་དུ་མ་འཇུག་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གཞི་མཐུན་ཁས་ལེན་ཀྱང་སྤྱི་དང་སྤྱི་ལྡན་དོན་གཞན་
ཁས་ལེན་མི་དགོས། སེལ་འཇུག་ལ་རང་མཚན་ཐོབ་པ་འཐད། སྤྱི་དོན་གཞན་གྱི་དབང་གི་འཇུག་པ་ལ་དེ་མི་འབྱུང་བའོ།།བཞི་པ་གཞན་སེལ་ཁས་མི་ལེན་པ་ལ་སྤྱི་དང་གཞི་མཐུན་སོགས་ཐ་སྙད་ཀུན་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་ལ། བསྟན་བཤད་གཉིས་
ཀྱི། དང་པོ་མདོར་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། གཞན་གྱི་ལུགས་ལ་སྤྱི་གཞི་མཐུན་མི་འཐད་
པ་དང༌། རང་ལུགས་ལ་སྤྱི་དང་གཞི་མཐུན་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ལ། གྲངས་ཅན་གྱི་

ལུགས་ལ་མི་འཐད། བྱེ་བྲག་པའི་ལུགས་ལ་མི་འཐད་པ་གཉིས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ་བཞི། སྤྱི་གཞི་མཐུན་མི་འཐད་པའི་ཉེས་པ་མེད་པ་མདོར་བསྟན། འཐད་པའི་རྒྱུ་མཚན་བཤད། དུ་མ་ལ་སྤྱི་སྒྲ་འཇུག་པའི་དཔེ། དུ་མ་ལ་སྤྱི་སྒྲ་སྦྱར་བའི་དགོས་པའོ། གཉིས་པ་འཐད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ་བཞི། རང་ལུགས་ལ་འཐད་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ། གཞན་སེལ་སྤངས་པའི་རང་མཚན་ལ་ཐ་སྙད་སྦྱར་མི་རུང༌། འབྲས་བུ་མཚུངས་པ་དེ་ཉིད་གཞི་མཐུན་འཐད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་བསྟན། “ཞོ་སྐལ1

་སོགས་
ཀྱི་འབྲས་བུ་འདོད་པས་གཞན་སེལ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་བསྟན་པའོ།།
གཉིས་པ་གཞན་སེལ་ཁས་མི་ལེན་པ་ལ་སྤྱི་དང་གཞི་མཐུན་སོགས་ཐ་སྙད་ཀུན་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ། སྤྱི་སྒྲ་མི་འཐད། སྤྱི་བློ་མི་
འཐད། གཞན་སེལ་སྨྲ་བ་ལ་དུ་མས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་མི་རུང་བའི་རྩོད་པ་སྤང་བའོ།།དང་པོ་ལ། ཕྱོགས་སྔ་མ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། དྲི་བའི་སྒོ་ནས་

1 མ་ཕྱི། ༩ན༦ན། ཞོལ། ༩ན༥ན། སྐུ། ༡༠ན༢ན། ཞོ་སྐལ བླ། ༩ན༦ན། བཞོ་བཀལ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

218

མདོར། བསྟན་རྒྱས་པར་བསྟན་པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། གསལ་བ་རྣམས་སྤྱི་དེ་སྔར་མེད་གསར་དུ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་དགག །གྲུབ་ཟིན་གནས་པའི་རྟེན་ཡིད་པ་དགག །གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པ་དགག་པའོ།།འདི་ལྔ། གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་ན་
སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ། སྤྱི་ཆ་མེད་ཀྱིས་སྤྱི་འཛིན་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པ་
གསལ་བ་ལ་ལྟོས་པ་མི་རུང་བ། སྤྱི་རྟག་པ་ཡིན་ན་སྤྱི་ལྡན་གསལ་བས་གསལ་བར་

བྱེད་པ་མི་འཐད། གསལ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་འཛིན་པའི་དབང་པོ་གསལ་པོར་འདུ་བྱེད་པ་མི་འཐད། གསལ་བྱེད་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་སྤྱི་ལྡན་དུ་འདོད་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་བའོ།།
གཉིས་པ་སྤྱི་བློ་མི་འཐད་པ་ལ་གསུམ། སྦྱི་ཆ་མེད་ཀྱིས་སྤྱི་འཛིན་བསྐྱེད་པ་མི་
འཐད་པའི་རྒྱུ་མཚན། སྤྱི་འཛིན་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པ་སྤྱི་ཆ་མེད་ལ་མི་ལྟོས། དེ་སྐྱེ་བ་
ལ་གཞན་སེལ་ངེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤྱི་གསལ་རྫས་

གཅིག་དང་ཐ་དད་དུ་འདོད་པ་སྤྱིར་དགག་པ་དང༌། སྤྱི་གསལ་རྫས་ཐ་དད་དུ་འདོད་
པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ། ཆ་མེད་ཀྱིས་སྤྱི་འཛིན་བསྐྱེད་ན་གསར་བྱུང་
གི་གསལ་བ་ལ་སྤྱི་འཛིན་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་པ་དང༌། དེའི་རྒྱུ་མཚན་གཉིས་སོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྤྱི་ཆ་མེད་དེ་རང་གི་གསལ་བ་ཁོ་ན་ལ་གནས་པར་འདོད་པ་དགག་པ་དང༌། དེ་གསལ་བ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཡུལ་ཀུན་ན་གནས་པར་འདོད་པ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། དེ་རང་གི་རྟེན་གསལ་བ་ཁོ་ན་ལ་གནས་ན་གསར་བྱུང་གི་གསལ་བ་ལ་གནས་པར་འགལ། དེ་དེ་ལ་མི་གཡོ་བར་གནས་ན་ཡུལ་གཞན་
གྱི་གསལ་བ་ལ་གནས་པ་འགལ། དེ་ཡུལ་དེ་ན་སྔར་ནས་མེད་ན་དེ་གསར་དུ་སྐྱེས་པའི་གསལ་བ་ལ་ཡོད་པ་འགལ་ལོ།།

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

219

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཡུལ་གཅིག་ཏུ་གསལ་བ་ལ་མཐོང་ན་ཡུལ་ཀུན་ཏུ་གསལ་བ་ལ་མཐོང་བར་ཐལ་བ། དེ་གསལ་བས་གསལ་བར་བྱས་པ་ལ་ལྟོས་པ་མི་འཐད། དེ་ལ་ལྟོས་ན་གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་རྩ་བའི་འདོད་པ་དང་འགལ། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འབྲས་འཚེད་པའི་སྐྱེས་བུ་དུ་”ན1

་ལ་འཚེད་པ་པོའོ་སྙམ་པའི་སྤྱི་བློ་
འཇུག་པ་སྤྱི་དོན་གཞན་ལ་མི་ལྟོས། ལྟོས་པ་དགག་པའོ། །འདི་ལ་གཉིས། དེ་ལ་དེ་
འཇུག་པ་ལས་དོན་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་དགག །སྤྱི་དོན་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་དགག་
པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། ལས་དངོས་ལ། ལས་ཀྱི་རིགས་ལ། ལས་ཀྱི་ནུས་པ་ལ་

ལྟོས་པ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། ད་ལྟར་བ་ལ་ལྟོས་པ་དགག་པ་དང༌། འདས་པ་ལ་ལྟོས་པ་དགག་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ལས་ཀྱི་རིགས་དེ་འབྲས་འཚེད་པ་པོ་ལས་མཉན་པ་དེ་སྒྲ་གཞན་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་བསྟན། འབྲེལ་པ་མེད་ཀྱང་སྤྱི་སྒྲ་དེ་འཇུག་པ་ལ་ལྟོས་
ན་ཧ་ཅང་ཐལ་བའོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འཚེད་པ་ཉིད་ཅེས་པའི་སྤྱི་དོན་ལ་ལྟོས་ན་སྐྱེས་མ་ཐག་ནས་འཚེད་པ་པོའི་སྒྲ་དངོས་མིང་དུ་འཇུག་པར་ཐལ་བ་དང༌། སྤྱིས་བྱ་བ་

ལ་ལྟོས་པ་མི་འཐད་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། ལྟོས་པ་མི་རུང་བ། ལྟོས་ན་སྐད་ཅིག་མར་ཐལ་བའོ།།
གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། གྲངས་ཅན་གྱི་རྩོད་པ་སྤང་བ་དང༌། དེས་
གཅེར་བུ་བ་ཡང་ཁེགས་པའོ།།དང་པོ་ལ། ཕྱོགས་སྔ་མ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། སེལ་བ་སྨྲ་བའི་འདོད་པ་སུན་འབྱུང་བ་དང༌། གྲངས་ཅན་རང་ལུགས་

1 མ་ཕྱི། ༡༠ན༣ན། ན ཞོལ། ༡༠ན༣ན། སྐུ། ༡༠བ༦ན། བླ། ༡༠ན༣ན། མ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

220

གཉིས། གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས། རྒྱུས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་ལ་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་དོན་མེད་པར་ཐལ་བ་དང༌། རྒྱུ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་
པར་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཐལ་བ་དངོས། རྒྱུས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་སྤྱི་ཆ་

མེད་ལ་མི་ལྟོས་ན་རྒྱུ་འབྲས་འཚོལ་བར་ཐལ་བའི་རྩོད་སྤང༌། མགོ་མཚུངས་ཀྱི་སྒོ་
ནས་དོན་བསྡུ་བའོ།།དང་པོ་ལ་བཞི། ཐལ་བ་དགོད། ཁྱབ་པ་སྒྲུབ། དམ་བཅའ་ལ་གནོད་པ་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲུབ། གྲངས་ཅན་འདོད་པའི་གཙོ་བོ་དོན་དམ་དུ་མ་གྲུབ་ཅིང་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་མེད་བསྟན་པའོ།།
གཉིས་པ་རྒྱུ་འབྲས་འཆོལ་བར་ཐལ་བ་སྤང་བ་ལ་གསུམ། དངོས་དང༌། དེའི་ལན་དགག །ནུས་པ་རྫས་ཐ་དད་དུ་མས་འབྲས་བུ་གཅིག་བསྐྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་སྤང་བའོ།།དང་པོ་ལ། རང་ལུགས་ལ་སྐྱོན་དེ་མི་འབྱུང་བ་དང༌། ཆ་མེད་པ་ལ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་འཇིག་ཏུ་འགྱུར་བའོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གསལ་བ་འཇིག་པའི་ཚེ་སྤྱི་མི་འཇིག་པར་གནས་ན་སྤྱི་གསལ་དུ་མི་རུང་བ། རང་ལ་དེ་མི་མཚུངས་པའོ།།གསུམ་པ་ལ་བཞི། རྩོད་པ། དེའི་ལན། དེ་སྤྱི་ཆ་མེད་འདོད་པ་ལ་མི་རུང༌། རྒྱུ་འབྲས་སོགས་གསལ་བར་རང་མཚན་ཁོ་ན་ལ་འཐད་པའོ།།
གཉིས་པ་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པར་ཐལ་བ་ལ་གསུམ།
རྫས་ཐ་དད་དུ་མས་འབྲས་བུ་ཐུན་མོང་བ་གཅིག་བསྐྱེད་པ་དངོས་པོའི་ཆོས་ཉིད་དུ་བསྟན། སྤྱི་ཆ་མེད་ལ་ལྟོས་ན་རྒྱུ་འབྲས་འཆོལ་བར་ཐལ། སྤྱི་གསལ་རྫས་གཅིག་
དང་ཐ་དད་ལ་བརྟགས་ནས་དགག་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཧ་ཅང་ཐལ་བ་དངོས་དང༌། དེའི་ལན་དགག་པའོ།།གསུམ་པ་ལ་བཞི། གསལ་བ་རང་མཚན་རྣམས་སྤྱི་ཆ་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

221

མེད་དང་ལྡན་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ན་སྤྱི་དུ་མར་ཐལ་བ་དང་གསལ་བ་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བ། ནུས་པ་དང་གསལ་བའི་ཁྱད་པར་ལ་ལྟོས་ན་སྤྱི་གསལ་དུ་མི་རུང་བ། འབྲས་བུ་
འདོད་པ་ཁྱད་པར་ཁོ་ན་ལ་མཐོང་བ། གསལ་བ་རྣམས་སྤྱི་ཆ་མེད་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ན་འཇུག་པ་འཆོལ་བར་ཐལ་བའོ།།
གཉིས་པ་དེས་གཅེར་བུ་པ་ཡང་ཁེགས་པ་ལ་ལྔ། མཐའ་གཅིག་ཏུ་རྫས་ཐ་དད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་རྔ་ཞོ་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་པ་དགག །རྔ་ཞོ་རང་བཞིན་གཅིག་
ཡིན་ན་ཞོ་འཐུང་ཞེས་བསྐུལ་བ་ན་རྔ་མོ་འཐུང་བ་ལ་འཇུག་པ། འོ་མའི་རྣམ་འགྱུར་དེ་ཉིད་རྔ་མོ་ལ་མེད་ན་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་པ་འགལ། དེ་གཉིས་སྒྲ་བློ་ཐ་དད་དུ་འཇུག་མི་རིགས་པ། གནས་སྐབས་ཐ་དད་ལ་མཐར་ཐུག་རང་བཞིན་གཅིག་མི་རུང་བའོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དགག་པ་སྒྲས་བརྗོད་ཙམ་ནས་དེ་མིན་རྣམ་པར་བཅད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་ངེས་ནུས་པས་དགག་པའི་སྒྲ་རྟོག་སེལ་བ་ལ་མི་འཇུག་གམ་སྙམ་དུ་དོགས་པ་ཤས་ཆུང་བ། དེས་ན་སྒྲ་རྟོག་སེལ་འཇུག་ཏུ་གྲུབ་པའོ།།
གཉིས་པ་རང་བཞིན་རྟགས་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་དབྱེ་བ་ལ་གཉིས།སྦྱོར་བ་དཔེར་
བརྗོད་པ་དང༌། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ།།འདི་ལ་དམ་བཅའི་སྐྱོན་གཏན་ཚིགས་ལ་མཚུངས་པའི་རྩོད་པ་དང༌། དེ་མི་མཚུངས་པའི་ལན་གཉིས། འདི་ལ་གཉིས། བསྒྲུབ་བྱ་ལ་བརྟགས་ལ་དགག །སྒྲུབ་བྱེད་ལ་བརྟགས་ལ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། ཡོད་ཙམ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན། གྲངས་ཅན་གྱི་རྟགས་དེས་རྒོལ་བའི་འདོད་དོན་མི་
འགྲུབ་ཅིང་ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་གྲུབ་ཟིན་མ་བརྗེད་ཡོད་པའི་ཁྱད་པར་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན་
རྟགས་དཔེ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མི་བྱེད་པ། རང་གི་རྟགས་ལ་ཉེས་པ་དེ་མི་མཚུངས་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

222

པའོ།།གསུམ་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་པ་ལ་གསུམ། གོ་བྱ་གོ་བྱེད་ངོས་
བཟུང༌། སྦྱོར་བའི་དབྱེ་བ་དཔེར་བརྗོད། འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་
སོ།།འདི་ལ་གཉིས། ལྟོས་མེད་ཀྱི་རྟགས་དགོད། ཚུལ་”བསྒྲུབ1

་པའོ།།འདི་ལ་
གཉིས། ཁྱབ་པ་”བསྒྲུབ2

། ཕྱོགས་ཆོས་”བསྒྲུབ3

་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། དེ་ལ་
ལྡོག་ན་གནོད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་བསྟན། དེ་ལ་མ་ངེས་པར་སྤང༌། ཕྱིས་འབྱུང་གི་
འཇིག་རྒྱུ་འཇིག་པ་ལ་འཁྲུལ་བའོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དེ་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་དང༌། རགས་པའི་མི་རྟག་པ་མངོན་སུམ་གྱི་གྲུབ་ཅིང་དེས་ལྐོག་གྱུར་གཞན་ཡང་མི་རྟག་པར་གྲུབ་པའོ།།
གཉིས་པ་དགག་རྟགས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་བཤད་པ་ལ་གཉིས། མི་སྣང་བ་
མ་དམིགས་པ་དང༌། སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་
པའོ།།དང་པོ་ལ། དངོས་དང༌། “སྐལ4

་དོན་ཡོད་ཀྱང་ཕྱིར་རྒོལ་ལ་སྣང་དུ་མི་”རུང5

་

བའོ།།འདི་ལ་བཞི། དེ་ལུང་རྣམ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་སྣང་དུ་མི་རུང༌། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལ་བརྟེན་ནས་སྣང་དུ་མི་རུང༌། འབྲས་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ལ་བརྟེན་ནས་སྣང་དུ་མི་རུང༌། དེས་ན་”སྐལ6

་དོན་ཕྱིར་རྒོལ་གྱིས་ཡོད་མེད་གང་དུ་
ཡང་ངེས་པར་བྱར་མེད་དོ།།

1 མ་ཕྱི། མ་ཕྱི། ༡༡བ་༣ན། ཞོལ། ༡༡བ༢ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༡༢ན༦ན། སྒྲུབ བླ། ༡༡བ༣ན། བསྒྲུབ
2 མ་ཕྱི། ༡༡བ༤ན། ཞོལ། ༡༡བ༢ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༡༢ན༦ན། སྒྲུབ བླ། ༡༡བ༣ན། བསྒྲུབ
3 མ་ཕྱི། ༡༡བ༤ན། ཞོལ། ༡༡བ༢ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༡༢ན༦ན། སྒྲུབ བླ། ༡༡བ༣ན། བསྒྲུབ
4 མ་ཕྱི། ༡༡བ༦ན། ཞོལ། ༡༡བ༤ན། སྐལ སྐུ། ༡༢བ༢ན། བླ། ༡༡བ༥ན། བསྐལ
5 མ་ཕྱི། ༡༡བ༦ན། ཞོལ། ༡༡བ༤ན། རུང སྐུ། ༡༢བ༣ན། ཕུང བླ། ༡༡བ༥ན། རུང
6 མ་ཕྱི། ༡༢ན༡ན། ཞོལ། ༡༡བ༥ན། སྐལ སྐུ། ༡༢བ༣ན། བླ། ༡༤བ༦ན། བསྐལ

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

223

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དགག་གཞི་སྣང་རུང་གི་སྟེང་དུ་དགག་བྱའི་ཆོས་ཡོད་ན་སྣང་རུང་འགའ་ཞིག་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་མེད་ངེས་སུ་རྟོགས་པ། མ་དམིགས་པའི་
རྟགས་ཀྱིས་མེད་ངེས་མི་འགྲུབ་པ། མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པས་འགལ་བ་མེད་པ་དང༌། དངོས་ཀྱི་དོན་ནི། འདི་ལ་གཉིས། འབྲེལ་ཟླ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་བཤད། འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་བཤད་པའོ།།དང་
པོ་ལ་བཞི། རྒྱུ་མ་དམིགས་པའི་ངེས་ཚུལ། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི། རྒྱུ་དང་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པས་འབྲས་བུ་དང་ཁྱབ་བྱ་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་འཇུག་དུས་སོ།།གསུམ་པ་དགག་རྟགས་ཀྱིས་

བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ལྟོས་ནས་རྟགས་ཀྱི་གྲངས་ངེས་ཀྱི་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། རྩོད་སྤང་
དངོས་དང༌། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚིག་ཚད་མ་ཡིན་མིན་གཏན་ལ་ཕབ་སྟེ་ཡིད་ཆེས། གྲགས་པ་བཤད་པའོ།།
དང་པོ་ལ་གསུམ། སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་ན་སྒྲ་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་མེད་པ། དེ་དངོས་པོར་གྲུབ་པ་དགག་པ། སྒྲ་འགོག་པ་མི་འཐད་པའོ།།དང་པོ་ལ་བཞི། སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་སྒྲོ་བཏགས་སུ་བསྟན། དེའི་དབྱེ་བ། དེ་ལ་རྟགས་ཡང་དག་གི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་འཐད། དེ་འགོག་པ་མི་རུང་བའོ།།གསུམ་པ་ལ་གསུམ། སྒྲ་དོན་བཀག་ན་རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྒྲུབ་བྱ་མི་སྲིད། དེ་མི་འགོག་པའི་འབྲས་བུ་དོན་གཉེར་གྱིས་ཀྱང་དངོས་པོ་ཡོད་མེད་དཔྱད་ པར་བྱའི་སྒྲ་དོན་ཡོད་མེད་དཔྱད་པས་
འདོད་དོན་མི་འགྲུབ། ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོའི་ལུང་དང་འགལ་བ་སྤང་བའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དོན་དངོས་དང༌། དཔེའོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རྗོད་བྱེད་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

224

ཀྱི་ཚིག་ཙམ་གྱིས་བརྗོད་འདོད་དཔོག་ནུས་ཀྱང་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་དཔོག་མི་ནུས་པ་
མདོར་བསྟན། ལུང་ཚིག་ཚད་མ་ཡིན་མིན་བརྟག་པ་རྒྱས་པར་བཤད། དོན་བསྡུ་བའོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྐྱེས་བུས་བྱས་པའི་ལུང་ཚད་མར་ཁས་ལེན་པའི་ཚུལ་བཤད་ནས་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་རྒྱས་པར་བསྟན། སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་པའི་ཚིག་ཚད་མར་འདོད་པ་བཀག་ནས་གྲགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་རྒྱས་པར་བསྟན་པའོ།།
དང་པོ་ལ་གཉིས། རང་ལུགས་དང༌། གཞན་ལུགས་སོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་གླང་གི་ལུང་དྲང་བ་དང༌། ལུང་དོན་བཤད་པའོ།།འདི་ལ་བཞི། ཚད་མར་ཁས་ལེན་པའི་ལུང་དོན་ངོས་བཟུང་བ། དེ་རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་སླུ་བའི་ཚུལ་བཤད་པ། རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་སླུ་བའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མར་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན། དེས་མཐུན་དཔེའི་སྟེང་དུ་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་སླུ་བ་དཔོག་པའི་ཚུལ་ལོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚིག་ལ་བརྟག་པ་མ་བྱས་པར་ཉེས་པ་ཀུན་ཟད་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་རྟོགས་ནས་དེའི་ཚིག་ཚད་མར་ཁས་ལེན་པའི་ལུགས་དགོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། ཚིག་ལ་བརྟགས་པ་མ་བྱས་པར་ཉེས་པ་ཀུན་ཟད་རྟོགས་པར་མི་ནུས། ངེས་པར་ཉེས་ཟད་ཁས་ལེན་པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། ཉེས་པ་ཆགས་སོགས་ཀུན་ཟད་པའི་སྤངས་པ་ཡོད་པ། ས་བོན་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་སླར་མི་ལྡོག་པའི་རྒྱུ་མཚན། ཉེས་པ་ཆགས་སོགས་སྤོང་མི་ནུས་པར་བསྟན་པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། འཇིག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་འཁོར་བའི་རྩ་བར་བསྟན། དེ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པར་ཡང་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

225

བསྟན། དེས་ན་མདོ་གཞན་དུ་འཇིག་ལྟ་འཁོར་བའི་རྩ་བར་གསུངས་པ་དང་ཡང་མི་འགལ་བའོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མ་བྱས་པས་རིག་བྱེད་ཚད་མར་འདོད་པ་དགག །ཕྱོགས་གཅིག་ལ་མི་སླུ་བས་ཚད་མར་འདོད་པ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྡུས་ཏེ་དགག །རྒྱས་པར་དགག །གྲགས་པའི་གཏན་ཚིགས་གྲུབ་ཚུལ་ལོ། །
དང་པོ་ལ་ཕྱོགས་སྔ་མ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། འདི་ལ་རྒྱས་བཤད་དོན་བསྡུའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། མགོ་མཚུངས་ཀྱི་དགག་པ་དང༌། རྣལ་ལན་ནོ། འདི་ལ་བཞི། སྒྲས་དོན་སྟོན་པ་ངག་གི་བརྡ་ལ་ལྟོས་པས་སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་པར་བསྒྲུབ་པ་དགོས་པ་མེད། རྟག་པ་ཡིན་ན་རིག་བྱེད་འཆད་པའི་བརྡ་བྱས་པ་དགོས་པ་མེད། བརྡས་གསལ་བར་བྱས་པ་ལ་ལྟོས་ན་མ་བྱས་པར་ཁས་བླངས་པ་དོན་མེད། རིག་བྱེད་སྒྲ་དོན་གྱི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟགས་ལ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་ཡང་བཞི། རིག་བྱེད་
ཀྱི་སྒྲ་དོན་གཅིག་ཁོ་ན་དང་འབྲེལ་ན་འཆད་པ་པོ་གཞན་གྱི་དོན་གཞན་དུ་བཤད་པ་ལ་རྟོགས་པ་མི་སྐྱེ་བར་ཐལ། འཆད་པོས་ཇི་ལྟར་བཤད་པ་བཞིན་དོན་དུ་མ་དང་འབྲེལ་ན་དོན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཀྱང་སྟོན་པར་འགྱུར། འདོད་ན་སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་པ་ཁས་བླངས་པ་དོན་མེད། འབྲེལ་པ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པའོ།།
གཉིས་པ་རྒྱས་པར་དགག་པ་ལ་བཞི། རིག་བྱེད་དང་སྒྲ་དོན་གྱི་འབྲེལ་པ་སྐྱེས་
བུས་མ་བྱས་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པ་དགག །དངོས་པོ་ལ་འཇིག་ངེས་ཀྱི་ཁྱབ་པ་སྒྲུབ།
སྔགས་སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་པ་དགག །དཔྱོད་པ་པ་ལ་ཁས་བླངས་འགལ་བ་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། སྒྲ་སྐྱོན་གྱི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟགས་ལ་དགག །མ་བྱས་པའི་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

226

སྒྲུབ་བྱེད་དགག །རིག་བྱེད་སྒྲའི་ངོ་བོ་ལ་བརྟགས་ལ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་བཞི། རིག་བྱེད་སྒྲ་སྐྱོན་གྱི་འབྲེལ་པ་རྟག་དངོས་ཀྱི་སྟོང་བར་སྒྲུབ། དངོས་པོ་ཙམ་གྱིས་

སྟོང་པར་སྒྲུབ། རྟོག་བཏགས་སུ་སྒྲུབ། རིག་བྱེད་ཀྱི་མིང་ཚིག་ཡི་གེ་གང་ཡང་བརྗོད་
བྱ་དང་དོན་དམ་པའི་འབྲེལ་པ་མེད་པའོ།།
དང་པོ་ལ་རྟགས་དགོད། ཁྱབ་པ་ལ་མ་ངེས་པ་སྤང་བའོ།།དང་པོ་ལ་བཞི། དངོས་ཀྱི་དོན། དེས་གྲུབ་པའི་དོན། གསར་བྱུང་གི་དོན་མི་བརྗོད་པར་ཐལ་པ། རང་ལ་ཉེས་པ་མེད་པའོ། །གཉིས་པ་ལ་ཕྱོགས་སྔ་མ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། རྟག་པ་ལ་དོན་གཞན་གྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད། དེ་གཉིས་གསལ་བྱ་
གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་མི་འཐད་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། དཔེ་དང༌། དེ་རྟག་
པ་ལ་མི་རུང་བའོ།།གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རྟགས་དགོད་པ། རིག་བྱེད་སྒྲ་སྐྱོན་གྱི་

འབྲེལ་པ་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པའོ། །
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བྱེད་པ་པོ་མི་དྲན་པས་མ་བྱས་པར་”བསྒྲུབ1

་པ་སྨད་པའི་
གནས་སུ་བསྟན། འདོན་པ་པོ་གཞན་སྔོན་དུ་སོང་བས་མ་བྱས་པར་”བསྒྲུབ2

་ན་ཧ་

ཅང་ཐལ། དེ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བས་ཐོགས་མེད་དུ་གྲུབ་ཀྱང་རིག་བྱེད་མ་བྱས་པར་མི་འགྲུ་བའོ།།གཉིས་པ་ལ་ཕྱོགས་སྔ་མ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། འདི་ལ་གསུམ། སྐྱེས་བུས་བྱས་པའི་རིག་བྱེད་འགའ་ཞིག་ཀྱང་མ་བྱས་པར་ཐལ་བ། བྱེད་པ་པོ་མ་མཐོང་བའི་ཚིག་བྱས་པར་གྲུབ་པ། དེས་ན་སྔར་བཀོད་པའི་རྟགས་འཁྲུལ་པར་བསྟན་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་དཔེ་དང༌། དོན་གཉིས། གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དམ་བཅའ་བ་དང༌།

1 མ་ཕྱི། ༡༣བ༥ན། ཞོལ། ༡༤བ༣ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༡༤བ༣ན། སྒྲུབ བླ། ༡༣བ༤ན། བསྒྲུབ
2 མ་ཕྱི། ༡༣བ༥ན། ཞོལ། ༡༤བ༣ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༡༤བ༣ན། སྒྲུབ བླ། ༡༣བ༤ན། བསྒྲུབ

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

227

ལོག་པ་ལ་གནོད་པའོ། །འདི་ལ་གསུམ། རྒྱང་པན་སོགས་ཀྱི་བྱས་པའི་ཐ་སྙད་ངན་པ་ཡང་མ་བྱས་པར་ཐལ་བ། བསྟན་བཤད་འདོད་ན་རིག་བྱེད་སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་པར་བསྒྲུབ་པ་དགོས་པ་མེད། རིག་བྱེད་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་དོན་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་
ལ་གནོད་པ་བསྟན་པའོ།།གསུམ་པ་ལ་གསུམ། དེའི་ཡི་གེ་སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་པ་དགག །དེ་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་ངག་མ་བྱས་པ་དགག །དེའི་གོ་རིམས་དེ་ཉིད་སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་པའི་ངག་ཏུ་འདོད་པ་དགག་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དེ་འདྲའི་ངག་དེ་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པས་དགག་པ་དང༌། རིགས་པ་གཞན་གྱིས་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། དེ་འདྲའི་ངག་ལ་ཆ་ཡོད་མེད་བརྟགས་ལ་དགག །དེ་རྟག་མི་རྟག་བརྟགས་ལ་དགག །ཁྱབ་མ་ཁྱབ་བརྟགས་ལ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། ཆ་ཤས་ལ་བརྟགས་ལ་དགག་པ་དང༌། ཆ་མེད་ཡིན་པ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་ཕྱོགས་སྔ་དང༌། དེ་དགག་པ། འདི་ལ་དེ་འདྲའི་ངག་དེ་རེ་རེས་དོན་མི་སྟོན་ན་དེའི་དོན་སྒྲོ་བཏགས་སུ་ཐལ་བ། དོན་སྟོན་པ་དགག་པ་གཉིས་སོ།།དང་པོ་ཕྱོགས་སྔ་མ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དེ་འདྲའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་ངག་རེ་རེས་དོན་རྫོགས་པར་སྟོན་ན་
ཆ་དུ་མ་ཅན་བཏགས་པ་དགོས་པ་མེད། ཡན་ལག་གཅིག་གིས་དོན་རྟོགས་པས་ངག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པར་འགྱུར། གཅིག་གིས་དོན་རྟོགས་པས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་

དོན་རྟོགས་ན་རིག་བྱེད་འཆད་པ་དུས་ལ་ལྟོས་པ་མི་རུང་ངོ༌།།གཉིས་པ་ལ་ཡང་ཕྱོགས་སྔ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལའང་དུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མི་རུང་བ་ སྦྱར་རོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མི་རྟག་ཅིང་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་ན་མ་བྱས་པ་འགལ། རྟག་པ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

228

དགག་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། ངག་མི་ཐོས་པའི་འགལ་རྐྱེན་མེད་པས་རྟག་ཏུ་ཐོས་པར་ཐལ། ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་རྩོལ་བ་ལ་ལྟོས་ནས་རྟག་པའི་རང་བཞིན་དུ་འགལ་ལོ།།འདི་ལ་ཕྱོགས་སྔ་མ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རིག་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་རྟག་པ་
ཡུལ་དུ་མ་ལ་མ་ཁྱབ་པ་ཡིན་ན་ཡུལ་རྫས་ཐ་དད་དུ་མ་ན་གནས་པས་མི་ཐོས་པར་ཐལ་བ། དེ་ཁྱབ་པ་ཡིན་ན་ཉན་ཤེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རིག་སྒྲ་ཐམས་ཅད་ཐོས་པར་ཐལ་བའོ།།འདི་ལ་གཉིས། ཐལ་པ་དངོས་དང༌། དེའ་ལན་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། རིག་སྒྲའི་ངོ་བོ་ཐོས་རུང་དུ་འདུས་བྱས་ན་ཁས་བླངས་འགལ། དབང་པོ་ཐོས་རུང་དུ་འདུས་བྱས་ན་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་ཐོས་པར་ཐལ་བ། དེའི་ལན་དགག་པའོ།།
འདི་ལ་གཉིས། རིག་སྒྲ་རེ་རེ་ཁོ་ན་རྐྱེན་གྱི་ཐོས་རུང་དུ་འདུས་བྱས་པའི་ཕྱོགས་
སྔ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། སྒྲ་རྫས་ཐ་དད་དུ་མ་མི་ཐོས་པར་ཐལ་བ། སྒྲ་ཙམ་དུ་མ་ཐོས་ཀྱི་”བརྗོད

1

་བྱེད་དུ་མ་མི་ཐོས་པའི་ལན་དགག་པའོ།།འདི་ལ་ཕྱོགས་སྔ་
མ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། འདི་ལའང་བཞི། སྒྲ་ཙམ་ལས་གཞན་པའི་རྗོད་བྱེད་ཡོད་པ་ལ་ཚད་མ་མེད། དེ་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པས་ཁེགས། སྒྲ་ཙམ་དུ་མ་ཐོས་ན་ཁས་བླངས་འགལ་སྒྲ་ཙམ་རྗོད་བྱེད་མིན་པའི་ཉེས་པ་རྗོད་བྱེད་དུ་འདོད་པ་ལ་ཡང་ཡོད་དོ།།གསུམ་པ་རིག་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེའི་གོ་རིམས་སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་པའི་ངག་ཏུ་
འདོད་པ་དགག་པ་ལ་ཡང་གསུམ། རིག་སྒྲའི་ངོ་བོའི་རིམ་པ་སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་པའི་ངག་ཏུ་འདོད་པ་དགག །དེའི་གསལ་བ་རིམ་པ་དེར་འདོད་པ་དགག །ཡི་གེ་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་ངག་བཀག་ཟིན་དྲན་པར་བྱེད་པའོ།།དང་པོ་ལ་ཕྱོགས་སྔ་དང༌། དེ་དགག་

1 མ་ཕྱི། ༡༤བ༤ན། ཞོལ། ༡༤བ༣ན། བརྗོད སྐུ། ༡༥བ༤ན། རྗོད བླ། ༡༤བ༣ན། བརྗོད

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

229

པ་གཉིས། འདི་ལ་བཞི། དེ་མེད་པ། ཡོད་ན་འདོད་པས་གཞན་དུ་བསྒྱུར་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ་བ། ཡུལ་དུས་ལ་ལྟོས་པའི་གོ་རིམས་མེད། བཀག་ཟིན་དྲན་པར་བྱེད་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ལས་སུ་གྱུར་པ་ཡི་གེའི་ངོ་བོ་གསལ་བའི་རིམ་པ་སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་པའི་ངག་ཏུ་འདོད་པ་དགག །རིག་སྒྲ་ཐོས་པའི་སྒྲིབ་བྱེད་དང་བྲལ་བ་ཙམ་
དེ་གསལ་བའི་རིམ་པ་ཡིན་པ་དགག །བྱེད་པ་པོ་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་རིག་སྒྲ་ཐོས་པའི་གསལ་བའི་རིམ་པ་དེ་མ་བྱས་པའི་ངག་ཡིན་པ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། རྟག་པ་རྐྱེན་གྱིས་གསལ་བ་མི་སྲིད། བྱེད་པ་ལྕེ་རྐན་སོགས་ཀྱི་གསལ་བར་བྱེད་ན་གསར་
བྱུང་གི་འབྲས་བུར་ཐལ། གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་ཙམ་ལ་རིགས་འདྲ་སྔར་མེད་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་འབྲས་མི་འཐད། འདི་ལ་གསུམ། གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་ཙམ་གྱི་དཔེ། དེ་ལས་གཞན་པའི་གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་ཡིན་ན་རིགས་འདྲ་སྔར་མེད་གསར་དུ་བསྐྱེད་པར་ཐལ་བ། གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་ཙམ་ལ་དེ་མེད་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་བཞི། དེ་ལ་བྱེད་པ་ལྕེ་རྐན་སོགས་ཀྱི་བྱེད་པ་འཇུག་ཏུ་མི་རུང༌། ལྕེ་རྐན་སོགས་གསལ་བྱེད་ཙམ་གྱི་རྒྱུ་

ཡིན་ན་རྒྱུ་གཞན་ཡང་དེར་ཐལ་བ། འདོད་ན་ངོ་བོ་སྔར་མེད་དུ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་མེད་པར་ཐལ་བ །སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་དགག་པའོ།།
འདི་ལ་གཉིས། མཐུན་དཔེ་མེད་པ་དང༌། དེས་རྟགས་དོན་གཞན་ཡང་ཁེགས་པའོ།།གསུམ་པ་བཀག་ཟིན་དྲན་པར་བྱེད་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང༌། བྱས་པར་གྲུབ་པའོ། །གཉིས་པ་དངོས་ལ་འཇིག་ངེས་ཀྱི་ཁྱབ་ པ་”བསྒྲུབ1

་ལ་གསུམ། དངོས་པོ་ལ་
འཇིག་ངེས་ཀྱི་ཁྱབ་པ་”སྒྲུབ2

་པའི་རིགས་པ་དང༌། དེས་རྟག་དངོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་གཞན་

1 མ་ཕྱི། ༡༥བ༡ན། ཞོལ། ༡༥ན༦ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༡༦བ༡ན། སྒྲུབ བླ། ༡༥ན༥ན། བསྒྲུབ 2 མ་ཕྱི། ༡༥བ༡ན། སྒྲུབ ཞོལ། ༡༥ན༦ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༡༦བ༡ན། བླ། ༡༥ན༦ན། སྒྲུབ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

230

ལ་ཁེགས་པ། སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་པ་ཡང་དག་ཤེས་པ་ཁོ་ནའི་རྒྱུར་མི་འཐད་པའོ།།དང་པོ་ལ། རྟགས་དགོད་པ་དང༌། ཚུལ་བསྒྲུབ་པ་གཉིས། འདི་ལ་གསུམ། རྩ་བའི་རྟགས་ཀྱི་

ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པ་སྤང་བ། ལྟོས་མེད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པ་སྤང་བ། ཁྱབ་
པ་མ་ངེས་པའི་ལན་གཞན་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ། ཕྱོགས་སྔ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། དངོས་པོའི་འཇིག་པ་དངོས་པོ་ལས་ཕྱིས་བྱུང་ཡིན་པ་དགག་པ། དངོས་པོ་འཇིག་པ་རྫས་སུ་”བསྒྲུབ1

་པ། དེ་ལ་རྫས་གཅིག་ཐ་དད་གང་རུང་གི་ཁྱབ་
པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། ཤིང་གི་འཇིག་པ་ཤིང་ལས་ཕྱིས་བྱུང་ཡིན་ན་ཤིང་མེས་བསྲེག་རྗེས་སུ་ཤིང་མཐོང་བར་ཐལ་བ། ཤིང་དང་འབྲེལ་མེད་ཤིང་གི་འཇིག་པར་མི་འཐད་པ། ཕྱིས་བྱུང་གི་འཇིག་པ་ཕྱིས་མི་མཐོང་བའི་ལན་གཞན་དགག་པའོ།།
འདི་ལ་རྒྱུ་མཚན་དྲི་བ། ཕ་རོལ་གྱི་ལན། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། ཤིང་གི་འཇིག་པ་ཞིག་རྗེས་སུ་ཤིང་མཐོང་བར་ཐལ་བ་དང༌། དེའི་ལན་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་སྔ་མ་དང༌། ནག་པ་གསོད་བྱེད་བསད་པ་དང་ཤིང་གི་འཇིག་པ་ཞིག་པ་དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་པའི་ལན་ནོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཞིག་འཇིག་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་པའི་ཕྱོགས་བཟུང་ནས་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོའི་ཞིག་པ་དུས་མཉམ་པར་ཐལ་བར་སྤང་བ། ཕྱིས་བྱུང་གི་འཇིག་པ་དོན་གཞན་ལ་བརྗོད་པའི་ཉེས་པ། དོན་གཅིག་པའི་
ཕྱོགས་བཟུང་ནས་དངོས་པོའི་དུས་འཇིག་པ་ཡོད་པ་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་བ། དེས་དངོས་པོའི་སྔ་རོལ་ཏུ་དེའི་སྐྱེ་འཇིག་གཉིས་ཡོད་པའི་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་བསལ་བའོ།།དང་པོ་ལ་ཕྱོགས་སྔ་མ་དང༌། དེ་དགག་པ། འདི་ལ་གསུམ། ཞིག་པ་རྟག་དངོས་

1 མ་ཕྱི། ༡༥བ༣ན། ཞོལ། ༡༥༢ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༡༦བ༣ན། སྒྲུབ བླ། ༡༥བ༢ན། བསྒྲུབ

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

231

སུ་མི་འཐད་པ་དང༌། འཇིག་པ་དོན་གཞན་དང་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་འཇིག་པ་མི་འཐད་པས་འཇིག་པ་དོན་གཞན་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་མེད་ན་དངོས་པོ་གཏན་མི་འཇིག་པར་ཐལ་བའི་ཐལ་བ་མི་འཇུག་པ་དང༌། དངོས་པོ་འཇིག་པའི་རྫས་ཡིན་ན་དངོས་པོའི་འཇིག་པ་ཞེས་དྲུག་སྒྲ་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་དང༌། རང་ལུགས་ཀྱི་འཇིག་པ་རྒྱུ་མེད་ཀྱི་དོན་བཤད་
པའོ།།གཉིས་པ་ལ་ཕྱོགས་སྔ་མ་དང༌། དེ་དགག་པ། འདི་ལ་བཞི། དངོས་མེད་ལ་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་བརྟག་པ་མི་འཐད། དངོས་པོ་ལ་འཐད། བུམ་པ་ཞིག་ནས་མེད་ཅེས་པས་འཇིག་པ་དོན་གཞན་དང་ལྡན་པར་བརྗོད་པ་མིན་པ། ཕྱིས་བྱུང་གི་འཇིག་པ་ཅུང་ཟད་ཞིག་ཡོད་ན་འཇིག་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་ནའང་མེད་པས་མི་ལྟོས་པའོ།།
གསུམ་པ་ལ་གཉིས། སྐྱེ་ལྡན་ལ་ཐོགས་བཅས་ཐོགས་མེད་གཉིས་ཡོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་ལ་འཇིག་མི་འཇིག་གཉིས་ཀྱི་རྩོད་པ་དགོད་པ། རྒྱུ་སོ་སོ་བ་མེད་
པས་འཇིག་མི་འཇིག་མི་འཐད་པའི་ལན་ནོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྒྲ་རྟག་པ་ཁེགས་པས་འབྲེལ་པ་རྟག་དངོས་གཞན་ཡང་ཁེགས་པ་དང༌། རིགས་སྒྲས་དོན་སྟོན་པའི་ནུས་པ་རུང་བ་ཉིད་ཅེས་པ་དེ་ལས་དོན་གཞན་འདོད་པ་ཡང་ཁེགས་པའོ།།གསུམ་པ་སྐྱེས་བུས་བྱས་པ་ཡང་དག་ཤེས་པ་ཁོ་ནའི་རྒྱུར་མི་འཐད་པ་ལ་གཉིས། དགག་པ་དངོས་དང༌། ལོག་པའི་ངག་ལ་སྐྱེས་བུས་བྱས་པས་ཁྱབ་པས་དེ་བདེན་པའི་ངག་ལ་ཁེགས་མི་དགོས་ པའོ།།དང་པོ་ལ་བཞི། སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་འཁྲུལ་ཤེས་
ཀྱི་རྒྱུ་བྱེད་པ་མཐོང་བས་གནོད། རྟག་པས་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པ་མི་འཐད། རྟག་པ་ལ་འབྲས་བུ་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་ནུས་པ་མེད། རྣམ་རྟོག་གཟུང་དོན་གྱི་སྤྱོད་ཡུན་ཅན་དུ་
མི་འཐད་པའོ།།

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

232

གཉིས་པ་ལ་ཕྱོགས་སྔ་མ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། འདི་ལ་ཡང་གསུམ། ལྡོག་པ་གཅིག་པུ་ཅན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་མི་སྲིད། རྟགས་ཡང་དག་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་ངེས་པ་དགོས་པ། ལྡོག་ཁྱབ་གྲུབ་ན་རྗེས་འགྲོ་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ།།དང་པོ་ལ་བཞི། ལོག་ན་གནོད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་ལྡོག་ཁྱབ་མི་འགྲུབ། དངོས་འགལ་གཉིས་ལ་ཆོས་གཅིག་གིས་ཁྱབ་པ་མི་འགལ། མ་མཐོང་ཙམ་གྱི་མེད་དཔེ་མི་འགྲུབ། དེ་ལ་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་བའོ།།གསུམ་པ་སྔགས་སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་པ་དགག་པ་ལ་གསུམ། དགག་པ་དངོས། ཡི་གེ་ལས་དོན་གཞན་པའི་གོ་རིམས་མེད་པ་ལ་གནོད་པ་སྤང་བ། ཞི་སོགས་
ཀྱི་འབྲས་བུ་སྟེར་བའི་སྔགས་རྩོམ་པའི་སྐྱེས་བུ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་པར་གྲུབ་པའོ།།དང་པོ་ལ། དེས་ཞི་སོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་སྟེར་བ་སྐྱེས་བུས་བརྡ་བྱས་པ་ལ་ལྟོས་
པ། རྟག་པ་ལ་དེ་མི་སྲིད་པ་གཉིས།
དང་པོ་ལ་བཞི། སྐྱེས་བུས་བརྡ་བྱས་པའི་སྔགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དེ་བསྐྱེད། ཡི་གེའི་
ངོ་བོའི་ནུས་པས་དེ་བསྐྱེད་ན་གོ་རིམས་ལོག་པར་སྦྱར་ནའང་བསྐྱེད་དགོས་པ། གོ་རིམས་དོན་གཞན་བཀག་ཟིན་པ། རིགས་པ་གཞན་བསྟན་པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། ངོ་བོའི་ནུས་པ་ཡིན་ན་འབྲས་བུ་རྟག་ཏུ་སྟེར་བ། བརྡ་ལ་ལྟོས་ན་ནུས་པ་དེ་འགལ། ནུས་པ་དེའི་དབང་གི་ཡིན་ན་ཀུན་གྱི་དེ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་དགོས་སོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སྔགས་ཟློས་པ་པོའི་རིགས་བཟང་ངན་གྱི་ཁྱད་པར་ལས་ཞི་སོགས་ཀྱི་འབྲས་བུའི་ཁྱད་
པར་རྟག་པ་ལ་མི་རུང་བ། དེའི་ཁྱད་པར་གྱི་གདུས་བྱས་པས་འབྲས་བུ་སོ་སོར་ངེས་
པ་མི་རུང་ཞིང་རྩོམ་པ་པོའི་བརྡའི་དབང་གིས་རིགས་བཟང་ངན་ལ་འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པ། རིགས་པ་གཞན་བསྟན་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། དྲི་བ་དང༌། དེའི་ལན་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

233

དགག་པའོ།།
འདི་ལ་གཉིས། ངོ་བོ་རྟག་པ་རྐྱེན་གྱིས་ཐོས་རུང་དུ་འདུས་བྱས་པ་ལས་འབྲས་བུ་
བསྐྱེད་པ་མི་འཐད། ཉན་ཤེས་འདུས་བྱས་པས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་མི་འཐད་དོ།།འདི་ལ་ཕྱོགས་སྔ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་བཞི། ཟློས་པ་བོ་དང་ཉན་པ་བོ་ལ་འབྲས་བུ་མཚུངས་པར་ཐལ་བ། ཤུབ་ཤུབ་པོ་དང་ཡིད་བཟླས་དོན་མེད་པར་ཐལ་བ། ཡིད་བློ་རྟོག་པས་སྔགས་སྒྲ་རྒྱུད་ནས་ཀྱང་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པ་མི་འཐད། རྩོམ་པ་པོས་སྤྱིར་

བརྡ་བྱས་པས་བཟླས་ཚུལ་གསུམ་ག་ལ་འབྲས་བུ་མཚུངས་པ་མི་འགལ་བའོ།།གཉིས་པ་གོ་རིམས་དོན་གཞན་མེད་པ་ལ་གནོད་པ་སྤང་བ་ལ་ཕྱོགས་སྔ་མ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། འདི་ལ་གསུམ། སྐྱེས་བུས་བྱས་པའི་ངོ་བོའི་རིམ་པ་ཡོད་པ་མདོར་བསྟན། དེའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད། འདོད་པས་བཞག་པའི་གོ་རིམས་མི་འགལ་ཡང་རྟག་པའི་གོ་རིམས་འགལ་བའོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རྒྱུ། ངོ་བོ། འབྲས་བུ། ཐོས་པ། དྲན་པའི་གོ་རིམས་དང་། དེ་སྐྱེས་བུས་བྱས་པ་དང༌། ས་ར་ར་ས་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་མི་འཐད་དོ།།འདི་ལ་དེ་གཉིས་དོན་གཞན་ཡིན་པ་དང༌། འབྲས་བུ་སོ་སོར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གཉིས་སུ། གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང༌། ཡི་གེའི་གོ་རིམས་ཀུན་སྐྱེས་བུས་བྱས་པར་གྲུབ་པའི་ རྟགས་དང༌། དཔེའོ།།གསུམ་པ་སྐྱེས་བུ་ཡོད་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་ལྔ། ཞི་སོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་སྟེར་བའི་སྔགས་རྩོམ་པའི་སྐྱེས་བུ་ཁྱད་པར་
ཅན་ཡོད་པར་བསྒྲུབ་པ་དངོས་དང༌། དེ་ལ་མ་ངེས་པ་སྤང་བ། སྔགས་ལས་འབྲས་བུ་འདོད་པས་དེ་སྐྱེས་བུས་བྱས་པར་ཁས་བླངས་དགོས་པ། སྐྱེས་བུ་ལ་དབང་པོ་ལས་འདས་པའི་དོན་མཐོང་བའི་ནུས་པ་མེད་པའང་དེས་བསལ་བ། དེ་ལ་དེ་མེད་པར་སྒྲུབ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

234

པའི་རྟགས་ལས་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པ་མི་སྲིད་པའོ།།
བཞི་པ་དཔྱོད་པ་པ་ལ་ཁས་བླངས་འགལ་བ་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང༌། དོན་དེས་རིག་པ་མི་སྲིད་པར་བསྒྲུབ་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། ཆགས་ལྡན་གྱིས་དོན་ངེས་མི་རིག་པར་འདོད་པ་དང་རྒྱལ་དཔོག་པས་རིག་པ་འགལ། “སྤྱོད

1

་པ་པས་ཏེ།
རྒྱལ་དཔོག་པ་གཅིག་པུས་རིག་ལ་གཞན་གྱིས་མི་རིག་པའི་རྒྱུ་མཚན་མེད་པས་དོན་ངེས་རིག་པའི་སྐྱེས་བུ་གཞན་ཡང་འདོད་དགོས། དེའི་ལན་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་ཚིག་དོན་གྱི་འབྲེལ་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་རིག་པའི་ཚིག་
ལས་དོན་ངེས་རིག་པ་མི་འཐད། ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་མངོན་དུ་རིག་པའི་སྐྱེས་
བུའི་ཚིག་ཚང་མར་ཁས་ལེན་རིགས་ཀྱི་མ་བྱས་པ་ཚད་མར་བསྒྲུབ་པ་དགོས་པ་མེད་
པ། ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་རིག་པའི་སྐྱེས་བུ་ཡོད་ན་དབང་པོ་ལས་
འདས་པའི་དོན་མཐོང་བའི་སྐྱེས་བུ་ཁས་ལེན་དགོས་སོ། །དང་པོ་ལ་ཕྱོགས་སྔ་མ་དང༌། དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རིག་པ་པོ་མི་འཐད། རིག་པའི་ཐབས་མེད་པའོ།།དང་པོ་ལ་རིག་པ་པོ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང༌། ཨ་ནེ་བའི་སྒྲ་ཁྱི་ཤ་ཟ་བ་ལ་མི་འཇུག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་མེད་པ་གཉིས། གཉིས་པ་ལ་འཇིག་ རྟེན་གྲགས་པས་དོན་ངེས་རིག་པ་མི་འཐད། རིགས་པས་རིག་པ་མི་འཐད། རིག་བྱེད་ཀྱི་མན་ངག་ལས་དོན་ངེས་རིག་པར་སྨྲ་བ་
སྡོང་དུ་མ་ལ་བསྙད་ནས་ལམ་སྟོན་པ་དང་ཁྱད་པར་མེད་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། དངོས་དང༌། ལུང་གཞན་གྱི་དོན་ངེས་ལ་ཡང་རྒལ་བརྟག་མཚུངས་པ། གཞི་གཅིག་ལ་

1 མ་ཕྱི། ༡༧བ༣ན། ཞོལ། ༡༧བ༣ན། སྤྱོད སྐུ། ༡༨བ༥ན། བླ། ༡༧བ༡ན། དཔྱོད

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

235

སྡང་འདོད་དུས་གཅིག་ཏུ་འཇུག་པར་ཐལ་བའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་སྔ་མ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། དེའི་གྲགས་པས་དོན་ངེས་འབྱེད་མི་ནུས་ཤིང་དབང་པོ་ལས་འདས་པའི་དོན་མཐོང་བའི་ནུས་པ་མེད། དེས་རིག་བྱེད་ཀྱི་དོན་ལ་ཕྱིན་ཅི་
ལོག་སྟོན་ཅིང་དོན་དེ་དང་འབྲེལ་པ་མེད་པའོ།།
གསུམ་པ་ལ་གཉིས། བྱས་པའི་ཚིག་ཚད་མར་མི་འདོད་ཅིང་དེའི་གྲགས་པས་དེ་རིག་པར་འདོད་ན་སྡང་འདོད་གཉིས་སུ་གཅིག་ཏུ་འཇུག་དགོས་པ་དང༌། རྩོད་པ་སྤང་བའོ།།འདི་ལ་ཕྱོགས་སྔ་མ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།གཉིས་པ་ལ། དེའི་གྲགས་པ་རིག་སྒྲ་དོན་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་བསྐྱེད་པ་དང༌། དེ་སེལ་བའི་ཚད་མ་མེད་པ་གཉིས། གསུམ་པ་གྲགས་རྟགས་གྲུབ་ཚུལ་ལ་གསུམ། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དོན་གཅིག་ཁོ་
ན་ལ་འཇུག་ཏུ་མི་རུང་བར་མདོར་བསྟན་དེའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད། དེས་ན་རྗོད་བྱེད་
ཀྱི་སྒྲ་ཐམས་ཅད་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་རུང་དུ་དོན་བསྡུ་བའོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རྗོད་བྱེད་སྒྲ་རྣམས་ལ་བརྗོད་འདོད་ཀྱིས་བཞག་པའི་དོན་མ་གཏོགས་དབང་པོ་ལས་འདས་པའི་དོན་མེད་སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་པའི་ཚིག་ལ་དོན་ངེས་མེད། འབྲེལ་པ་རྟག་དངོས་མེད་དོ།།
གཉིས་པ་ལ། བརྗོད་འདོད་དང་མིང་དོན་དུ་འབྲེལ་བར་བྱེད་པའི་ངག་གི་བརྡ་གཉིས་བརྗོད་བྱའི་དོན་སོ་སོར་ངེས་པ་དང༌། གསལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་དང༌། དེ་མ་བྱས་པ་ལ་མེད་པ་གཉིས། གསུམ་པ་ལ་ཕྱོགས་སྔ། དེ་དགག་བ། འདི་ལ་གསུམ། ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་བརྡ་བྱར་མི་རུང་བར་ཐལ་བ། བརྡ་སྦྱར་བ་དོན་མེད་པ། འབྲེལ་པ་རྟག་པ་རྒྱུས་གསལ་བ་མེད་དོ།།གཉིས་པ་ལ་ཕྱོགས་སྔ་མ་དང༌། དེ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

236

དགག་པ་གཉིས། འདི་ལ་དེ་འདྲ་བའི་རིགས་པ་ཅན་པ་འདོད་པའི་རྟགས་ལྷག་ལྡན་དུ་བསྟན་པ་དང་འདྲ་བས། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་བཀག་ཟིན་པ་དང༌། དེས་ཚད་མས་གནོད་པའི་དོན་བརྗོད་ཅིང༌། ཚད་མ་དང་འགལ་བ་མ་བསལ་བ། བསྟན་བཅོས་
ཀྱི་དགོས་འབྲེལ་སོགས་མ་བརྗོད་ཅིང༌། ཕྱོགས་གཅིག་ལ་བདེན་པ་ཙམ་བདེན་པའི་དོན་ཅན་དུ་འདོད་པ་མུ་ཅོར་སྨྲ་བས་བདག་པོ་ལས་རྒྱལ་བར་རློམ་པ་དང་འདྲ་བ་དང༌། ཕྱོགས་གཅིག་ལ་མི་སླུ་བས་བདེན་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་ན། རྫུན་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བ་སོགས་མང་ངོ་།།དོན་བསྡུ་བ་ལ་གསུམ། ཚིག་ཙམ་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་ལ་མི་སླུ་བར་མི་རུང༌། ལུང་ཚིག་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་ལ་མི་སླུ་བ་མི་རུང༌། ཚུར་མཐོང་གིས་མ་དམིགས་པས་མེད་ངེས་སུ་མི་འགྲུབ་པར་གྲུབ་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། དེ་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་དང་འབྲེལ་པ་མེད་པ་དང༌། རྗོད་བྱེད་འཇུག་པ་ལ་བརྗོད་བྱའི་དོན་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་མི་འཚལ་ལོ།།དང་པོ་ལ་དངོས་དང༌། ཁྱབ་སྒྲུབ་གཉིས། གཉིས་པ་ལ་རྩོད་པ་དང༌། ལན་ནོ།།གཉིས་པ་ལ་ལུང་ཚིག་ཀྱང་དེ་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པ་དང༌། ལུང་སྟོན་བྱེད་དུ་ལོག་པས་མེད་ངེས་སུ་མི་འགྲུབ་པོ།། །།
༈ སྟོན་པ་ལ་ཚད་མའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པའི་དོན་ཤེས་ན། གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་དོན་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ། ཚད་མ་མདོའི་མཆོད་བརྗོད་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པ་དང་སྟོན་པ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་སྒྲུབ་ཚུལ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། དངོས་
ཀྱི་དོན་དང༌། ལེའུའི་མཚན་ནོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་

རྒྱུ་མེད་པ་བཀག་ནས་ཚད་མ་མདོའི་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་ཚིགས་བཅད་ལུགས་མཐུན་
དུ་བཤད། སྒྲུབ་བྱེད་ཚད་མ་མེད་པ་བཀག་ནས་མཆོད་བརྗོད་ལུགས་ལྡོག་ཏུ་བཤད་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

237

པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། ཚད་མ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག །ཚད་མའི་སྐྱེས་བུའི་མཚན་གཞི་ངོས་བཟུང༌། དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ།།
དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་སྤྱིར་བཤད། མི་སླུ་བ་བྱེ་བྲག་དུ་བཤད། དེ་ལྡན་བཅོམ་ལྡན་ཚད་མར་གྲུབ་པ་གསུམ། དང་པོ་ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི། དེ་ལ་མཚན་ཉིད་ངེས་བྱེད་དོ།།དང་པོ་ལ་དངོས་དང༌། མ་ཁྱབ་ཁྱབ་ཆེས་སྤང་བའོ།།འདི་ལ་མ་ཁྱབ་པ་དང༌། དཔྱད་ཤེས་ལ་ཁྱབ་ཆེས་སྤང་བ་གཉིས། དང་པོ་ལ་གཉིས། སྒྲ་འཛིན་ཉནཤེས་ལ་མ་ཁྱབ་པར་སྤང་བ་དང༌། སྒྲ་བྱུང་རྗེས་དཔག་ལ་མ་ཁྱབ་པ་སྤང་བའོ།།གསུམ་པ་ལ་དངོས་དང༌། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་བརྩམས་པའི་དགོས་པ་གཉིས།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དང་པོར་རམ་གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་དོན་བཤད། དཔྱད་ཤེས་ཚད་མ་མིན་པར་བསྟན། ཚད་མ་ཡིན་ན། མཐར་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཚད་མ་ལ་ཐུག་དགོས་པའོ།།གསུམ་པ་ལ་དངོས་དང༌། གྱུར་བ་སྨོས་པའི་དགོས་པ་གཉིས། གཉིས་པ་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུའི་མཚན་གཞི་ངོས་བཟུང་བ་ལ་གཉིས། གཞན་ལུགས་མི་འཐད། རང་ལུགས་བཞག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། གཞན་གྱི་བཏགས་པའི་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུའི་ངོ་བོ་དགག །སྒྲུབ་བྱེད་དགག །བྱེད་ལས་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། ཚད་མ་རྟག་པ་དགག །ཐོག་ མ་མེད་པ་ནས། ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ་རིགས་འདྲ་སྔ་
མ་ལས་ཕྱི་མ་བརྒྱུད་དེ་འོངས་པ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང༌། དབང་ཕྱུག་རྟག་ལ་དེའི་ཤེས་པ་མི་རྟག་པར་འདོད་པ་དགག་པའོ།།
གཉིས་པ་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དགག་པ་ལ་གསུམ། མདོར་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

238

བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད། དེས་གྲུབ་པའི་དོན་ཏོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རིགས་པ་ཅན་པ་དང་། བྱེ་བྲག་པའི་ལུགས་དགག་པ། དེས་གྲངས་ཅན་དང་གཅེར་བུ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལྟར་སྣང་གཞན་ཡང་ཁེགས་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། དབྱིབས་ཁྱད་པར་ཅན་

རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུས་བློ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་བྱས་པས་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ་སྒྲུབ་ན་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པ་དང༌། དབྱིབས་ཙམ་གྱིས་སྒྲུབ་ན་ཁྱབ་པ་མ་
ངེས་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། དབྱིབས་ཀྱི་སྒྲ་འཇུག་པ་རྟགས་སུ་འགོད་ན་ཁྱབ་པ་མ་
ངེས་པ་དང༌། དབྱིབས་ལྡན་འགོད་ན་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། དེ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་སྐྱེས་བུས་བྱས་པས་སྒྲུབ་ན་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་དཔེ་དང༌། ཁྱབ་པ་ངེས་པ་ལ་གནོད་པ་བསྟན་པ། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རྟག་པ་འབྲས་མཚུངས་སུ་མི་འགྱུར་བའོ།།གཉིས་པ་ལ། དེ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་སྐྱེས་བུས་བྱས་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་དཔེ། ངེས་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་བའི་གནོད་པ་གཉིས།
གསུམ་པ་དེས་གྲུབ་པའི་དོན་ལ་གསུམ། རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གཉིས་ངོ་བོ་གཙོ་ཆེ་བ། རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་མིང་དོན་གཉིས་དོན་གཙོ་བོ་ཆེ་བའི་དཔེ་དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ།།འདི་ལ་རྒྱུ་མཚན་དངོས་དང༌། དཔེ་གཉིས་སོ།།གསུམ་པ་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུའི་བྱེད་ལས་དགག་པ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་བཤད། དོན་བསྡུ་བའོ།།དང་པོ་ལ་འབྲས་ བུ་མི་སྐྱེད་པའི་གནས་སྐབས་དང་ཁྱད་པར་མེད་པས་འབྲས་བུའི་རྒྱུར་མི་རུང༌། འབྲལ་བ་མེད་ཀྱང་རྒྱུ་ཡིན་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་གཉིས། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རྟག་པ་ལ་ཁྱད་པར་བསྐྱེད་དུ་མེད་པས་འབྲས་བུའི་རྒྱུར་མི་རུང་བ་དང༌། རྟག་དངོས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་མི་རུང་བས་འབྲས་བུའི་རྒྱུར་མི་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

239

འཐད་པ་དང༌། རྗེས་འགྲོ་མེད་ཀྱང་རྒྱུར་འདོད་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་བའོ།།འདི་ལ་གཉིས། ཧ་ཅང་ཐལ་བ་དངོས་དང༌། དེའི་རྩོད་པ་སྤང་བའོ།།འདི་ལ་གསུམ། མྱུ་གུ་བསྐྱེད་པ་ལ་ཆུ་ལུད་སོགས་ཚོགས་མ་ཚོགས་ལ་ནུས་པ་ཁྱད་པར་མེད་པ་མི་འཐད་པའི་རྩོད་སྤང༌། དབང་ཤེས་བསྐྱེད་པ་ལ་རྐྱེན་གསུམ་ཚོགས་མ་ཚོགས་ལ་ནུས་པ་ཁྱད་པར་མེད་པ་མི་འཐད་པ། ལྟོས་མེད་དུ་མི་སྐྱེད་ཀྱང་ལྟོས་ནས་བསྐྱེད་པས་སྔ་མ་ལས་ནུས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་གྲུབ་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ་རྩོད་པ་དང་དེ་དགག་པ་གཉིས། གཉིས་པ་རང་ལུགས་ཀྱི་མཚན་གཞི་ངོས་བཟུང་བ་ལ་གསུམ། ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ་ཚོལ་བའི་རྒྱུ་མཚན། དམ་བཅའ་བ། ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། རྩོད་པ་དང༌། ལན་ནོ།།གཉིས་པ་ནི་བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་མི་ཤེས་བཞིན་དུ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་གང་ཟག་ལ། འདིས་བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཤེས་སམ་མི་ཤེས་སྙམ་དུ་དོགས་པའི་དོགས་པ་དེ་བསལ་བར་འདོད་པའི་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཆོས་ཅན། བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པའི་ཤེས་ལྡན་འགའ་ཞིག་སྟོན་པར་ཚོལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེས་བཤད་པའི་དོན་ལ་ནན་ཏན་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྐྱེས་བུ་དེ་ལ་བདེན་ བཞིའི་གནས་ལུགས་མཁྱེན་པ་ཡོད་མེད་དཔྱད་པ་བྱ་བ་ཡིན་པའི་དམ་བཅའ། དེ་ལ་སྲིན་བུའི་གྲངས་སོགས་དཔྱད་པར་བྱ་བ་མིན་པའི་དམ་བཅའ་པའོ།།གསུམ་པ་ལ་མཚན་གཞི་དངོས་དང༌། དེའི་རྒྱུ་མཚན་གཉིས། དང་པོ་ལ་གཉིས། བསྟེན་བྱ་འདོད་པའི་མཚན་གཞིའི་ངོ་བོ་ངོས་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

240

བཟུང༌། ལོག་ཕྱོགས་སྟོན་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བའོ།།གཉིས་པ་ལ། རིང་པོ་མཐོང་ངམ་མིན་ཡང་རུང༌། བདེན་བཞིའི་དེ་ཉིད་མཐོང་བ་ཡིན་ན་དེ་སྐྱེས་བུའི་འདོད་བྱ་ཡིན་པས་རྒྱུ་མཚན་དངོས། རིང་པོ་མཐོང་བ་ཁོ་ན་ཚད་མ་ཡིན་ན། བྱ་རྒོད་བསྟེན་རིགས་པས། ལོག་ཕྱོགས་ལ་གནོད་པ་བསྟན་པ་གཉིས། གསུམ་པ་མཚན་གཞི་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ། ཀུན་མཁྱེན་དེར་བགྲོད་པའི་ལམ་བསྒྲུབ་པ་དང༌། འབྲས་བུ་དོན་གཉིས་ཕུན་ཚོགས་བསྒྲུབ་པ། དེ་དག་ཀུན་ལས་ཚད་མར་གྲུབ་པའོ།།དང་པོ་ལ་བསམ་པ་ཕུན་ཚོགས་དང༌། སྦྱོར་བ་ཕུན་ཚོགས་གཉིས། དང་པོ་ལ་གསུམ། བསམ་པ་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང༌། དེའི་རྒྱུ་ངོས་བཟུང༌། དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་བཤད་པའོ།།
འདི་ལ་གཉིས། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་ཡོད་པར་བསྒྲུབས་ནས། བརྩེ་སོགས་ཀྱི་རྟེན་
སེམས་གསལ་རིག་ཙམ། རྒྱུ་ན་མི་བརྟན་པ་དགག །བརྩེ་སོགས་གོམས་ཟིན་འབད་རྩོལ་སྐྱར་མ་ལ་མི་ལྟོས་པར་བསྒྲུབས་ནས། མཐའ་མེད་དུ་མི་འཕེལ་བར་འདོད་པ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་ལུས་ཞིག་པ་ན་བློ་ཡང་འཇིག་པའི་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། འདི་ལ་མདོར་བསྟན་དང༌། རྒྱས་བཤད་གཉིས། འདི་ལ་གཉིས། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་

ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དགོད་པ་དང༌། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་མེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དགག་པའོ།།
དང་པོ་ལ་གཉིས། རྟགས་དགོད་པ་དང༌། ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། སྐྱེས་མ་ཐག་གི་དབང་པོ་རིགས་འདྲ་སྔ་མ་སྔོན་དུ་སོང་ཞིང་ལུས་འབའ་ཞིག་ལས་སྐྱེ་བ་བཀག་ནས་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་ཡོད་པའི་རྟགས་དགོད། རིགས་པ་དེ་འཆི་”ཀའི1

་མིག་

1 མ་ཕྱི། ༢༡ན༡ན། ཞོལ། ༢༡ན༤ན། ཀའི སྐུ། ༢༢བ༢ན། གའི བླ། ༢༠བ༦ན། ཀའི

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

241

སོགས་དབང་པོ་ལ་སྦྱར་ནས་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ཡོད་པའི་རྟགས་དགོད། ཧ་ཅང་ཐལ་བ་
ལོག་ན་གནོད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་བསྟན་པས་ཁྱབ་པ་བསྒྲུབ་པ་མདོར་བསྟན་པའོ།།འདི་ལ་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་དངོས། ཧ་ཅང་ཐལ་བ་མེད་པའི་ལན་དགག །ཧ་ཅང་ཐལ་བ་བསྟན་ནས་དོན་བསྡུ་བ་གསུམ།
གཉིས་པ་ཁྱབ་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་གཉིས། འབྱུང་ལུས་མི་རྟག་པ་བློའི་རྟེན་ཡིན་པ་དགག་པ་དང༌། ལུས་རྟག་པ་བློའི་རྟེན་ཡིན་པ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། དབང་པོ་ལ་གནོད་པས་ཡིད་བློ་ལ་གནོད་པ་མ་ངེས་ཤིང༌། ཡིད་མྱ་ངན་སོགས་ཀྱིས་

འགྱུར་རྗེས་སུ། དབང་པོ་འགྱུར་བར་མཐོང་བས། ཚེ་འདིའི་མིག་སོགས་དབང་པོ་ཡིད་བློའི་རྟེན་མ་ཡིན་པར་བསྟན། ལས་ཀྱི་མིང་ཅན་སྐྱེ་བ་སྔ་མའི་སེམས་པས་
བསྡུས་པའི་ཡིད་བློ། ཚེ་འདིའི་མིག་སོགས་དབང་པོ་འཕེན་བྱེད་ཡིན་པས། ཡིད་བློ་དེའི་རྟེན་དུ་བསྟན་པ། འཆི་”ཀའི1

་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལ་ཡང་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་

མཚམས་སྦྱོར་བའི་རྒྱུ་མ་ཚང་བ་མེད་པས་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་གྲུབ་པའོ།།འདི་ལ་དངོས་
དང༌། འགལ་བ་མེད་པ་གཉིས། འདི་ལ་གསུམ་ལུས་སེམས་ཕན་ཚུན་རྗེས་སུ་བྱེད་ཅེས་པའི་དགོངས་པ་ལུས་ཤེས་ཀྱིས་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་པས་ལུང་དང་འགལ་བ་མེད་པ། དབང་པོ་མེད་པར་མི་འབྱུང་བས་རྟེན་ཡིན་ན། ཡིད་བློ་མེད་པར་ཡང་མི་འབྱུང་བས་རྟེན་དུ་འགྱུར་བས་རིགས་པ་དང་ཡང་མི་འགལ་བ། དེ་འདོད་ན་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་ཡོད་པར་གྲུབ་པའོ།།
གཉིས་པ་ལུས་རྟག་པ་བློའི་རྟེན་ཡིན་པ་དགག་པ་ལ་གསུམ། ལུས་རྟག་པས་ཡིད་

1 མ་ཕྱི། ༢༡ན༥ན། ཞོལ། ༢༡བ༢ན། ཀའི སྐུ། ༢༢བ༦ན། གའི བླ། ༢༡ན༣ན། གའི

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

242

བློ་རིམ་ཅན་དུ་བསྐྱེད་པ་མི་འཐད་པ་དང༌། དེ་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་པ་མི་འཐད་པ་དང༌། ལུས་རིམ་ཅན་གྱིས་ཡིད་བློ་རིམ་ཅན་བསྐྱེད་ན་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་གྲུབ་པའོ།།འདི་ལ་དེའི་རྩོད་པ་
དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། གཉིས་པ་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་མེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དགག་པ་ལ་
གསུམ། འཆི་སེམས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་མཚམས་མི་སྦྱོར་བར་སྒྲུབ་
པའི་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པས། དགག་པ་མདོར་བསྟན་རྒྱས་པར་བཤད། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཁྱབ་པ་མ་ལོག་ན་གནོད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་མེད་པ། མཐུན་དཔེ་མེད་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། དགྲ་བཅོམ་ཐ་མའི་སེམས་དེའི་མཐུན་དཔེར་མི་རུང་བ། དེའི་སེམས་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་མཚམས་མི་སྦྱོར་བར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་
དཔེར་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་དེའི་
སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བ། དབུགས་འབྱུང་རྡུབ་དང་མིག་སོགས་དབང་པོ་དང་བྲལ་བའི་རྟགས་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བའོ།།འདི་ལ་གཉིས། དེ་དོན་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་
བརྗོད་རིགས་པ་དང༌། འདོད་ན་གནོད་པ་བརྗོད་པའོ།།
འདི་ལ་གསུམ། མིག་སོགས་དབང་པོ་དང་བྲལ་བ་བློ་ལྡོག་པའི་རྒྱུར་མི་འཐད་པ་དང༌། བློ་ལྡོག་པའི་རྒྱུ་ཁྱད་པར་ཅན་བསྟན། གནས་སྐབས་ཕན་འདོགས་བྱེད་ཡིན་པ་ཙམ་དེ་ལྡོག་པའི་རྒྱུར་མི་འཐད་པའི་དཔེའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། སེམས་བཅས་ཀྱི་དབང་པོ་དེའི་རྒྱུར་མི་འཐད་པ་དང༌། སེམས་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་དེའི་རྒྱུར་མི་འཐད་པ་དང༌། ལྷན་ཅིག་གནས་པ་ཙམ་གྱིས་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་མི་འཐད་པའོ།།དང་པོ་ལ་
དབང་པོ་རེ་རེ་བ་དེར་མི་འཐད་པ། ཀུན་ཚོགས་དེར་མི་འཐད་པ་གཉིས། གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དེའི་དཔེ་དངོས་དང༌། དབང་པོ་འགྱུར་རྗེས་སུ་འགྱུར་བས་ཀྱང་དེར་མི་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

243

གྲུབ་པའོ།།གཉིས་པ་རྟགས་དེས་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་མཚམས་མི་སྦྱོར་བར་སྒྲུབ་པའི་
ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། ལུས་བློའི་རྟེན་ཡིན་པ་དགག་པ་དང༌། བཀག་པ་ལ་གནོད་པ་སྤང་བ་གཉིས། དང་པོ་ལ་གཉིས། ལུས་ཀྱིས་རྟེན་བྱེད་ཚུལ་ལ་
བརྟགས་ནས་དགག །ལུས་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་བརྟགས་ནས་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། ལུས་བློའི་ཉེར་ལེན་གྱི་སྒོ་ནས་རྟེན་ཡིན་པ་དགག །”དེ1

་དང་དུས་མཉམ་པའི་
རྟེན་དང་བརྟེན་པ་ཡིན་པ་དགག །དེ་བློའི་རྟེན་ཡིན་པ་འགོག་བྱེད་གཞན་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། ཤི་བའི་ལུས་ལ་བློ་མི་ལྡོག་པར་ཐལ་བ་དགོད། དེའི་ལན་དགག །ཉེར་ལེན་དང་ཉེར་ལེན་ཅན་ངོས་བཟུང་ནས་དེ་ལུས་སེམས་ལ་མ་གྲུབ་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཐུན་རྐྱེན་མ་ཚང་བའི་ལན་དགག །འགལ་རྐྱེན་གྱིས་

བཅོམ་པའི་ལན་དགག །
དང་པོ་ལ་བཞི། ཡིད་བློ་དབུགས་འབྱུང་རྡུབ་ཀྱི་རྟེན་ཡིན་གྱི། དེ་ཡིད་བློའི་རྟེན་
མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན། དེས་ན་དབུགས་འཕེལ་འགྲིབ་ལས་བློ་འཕེལ་འགྲིབ་ཏུ་ཐལ་

བ། ཤི་བའི་ལུས་ལ་བློ་མི་ལྡོག་པའི་ཐལ་བ་མཚུངས་པ། སེམས་སེམས་ཕྱི་མའི་རྒྱུ་ཡིན་ན་ཐལ་བ་དེ་མི་མཚུངས་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། དངོས་དང༌། དེ་ཡིན་ཡང་ལུས་ལ་སེམས་ལྡོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཤི་བའི་ལུས་ལ་འབྱུང་བཞི་ཆ་མི་མཉམ་པའི་རླུང་འཁྲིས་སོགས་ལོག་པས་སླར་ཡང་སེམས་འཚོ་བར་ཐལ་བ། མེས་བསྐྱེད་པའི་ཤིང་གི་འགྱུར་བ་མི་ལྡོག་པ་དང་དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་པ། དུག་གིས་ཤི་བ་དང་དུག་སྦྲུལ་གྱི་སོས་ཟིན་པའི་དུག་རྨ་ཁར་འདུས་པའི་ཤ་བཅད་པ་

1 མ་ཕྱི། ༢༢ན༣ན། ཞོལ། ༢༢ན༦ན། དེ སྐུ། ༢༣བ༥ན། དེས བླ། ༢༢ན༡ན། དེ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

244

ལས་སླར་ཡང་འཚོ་བ་ཐལ་བའོ། །
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཚུངས་པའི་རྩོད་པ་དང༌། མི་མཚུངས་པའི་ལན། འདི་ལ་བཞི། ནད་གསོ་བའི་སྦྱོར་བ་དོན་ཡོད་པ། རྒྱུས་བསྐྱེད་པའི་འགྱུར་བ་ལྡོག་མི་ལྡོག་གི་དབྱེ་བ། ནད་གསོ་རུང་ན་གསོར་མི་རུང་གི་ནད་བཤད་པ་དང་མི་འགལ་བ། ནད་
ཀྱི་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་རླུང་མཁྲིས་སོགས་འགའ་ཞིག་ཡིན་ན་གསོར་མི་རུང་གི་ནད་མེད་པ་མཚུངས་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དེས་བསྐྱེད་པའི་འགྱུར་བ་ལྡོག་མི་ལྡོག་གི་དཔེ་བརྗོད། དེས་ལྡོག་མི་རུང་གི་རིགས་སུ་བསྐྱེད་ན་ཆུང་ཡང་མི་ལྡོག་ཅིང༌། དེས་ལྡོག་རུང་གི་རིགས་སུ་བསྐྱེད་ན་ཆེ་ཡང་ལྡོག་རུང་གི་རིགས་སུ་གནས་པའོ།།གསུམ་པ་ཉེར་ལེན་དང་ཉེར་ལེན་ཅན་ངོས་བཟུང་ནས་དེ་ལུས་སེམས་ལ་མ་གྲུབ་པ་ལ་བཞི། ཉེར་ལེན་གཞན་དུ་མ་གྱུར་པར་ཉེར་ལེན་ཅན་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་དཔེ། དངོས་པོ་གང་གཞན་དུ་མ་གྱུར་པར་འགྱུར་བ་དེ་ཉེར་ལེན་དང་ཉེར་ལེན་ཅན་དུ་མི་རུང་བའི་དཔེ། དེ་ལུས་སེམས་ལ་ཡང་འདྲ་བ། ཉེར་ལེན་དང་ཉེར་ལེན་ཅན་མིན་ཡང་ལྷན་ཅིག་གནས་པའི་དཔེའོ།།གཉིས་པ་དུས་མཉམ་པའི་ལུས་དེའི་རྟེན་དང་དེ་བརྟེན་པ་ཡིན་པ་དགག་པ་ལ་ཐལ་བ་དགོད། གྲུབ་ཟིན་གནས་པའི་རྟེན་ཡིན་པ་དགག་པ་གཉིས།
འདི་ལ་གཉིས། རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་བཞི། གནས་པ་དང་གནས་པ་བོ་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་བརྟགས་ལ་དགག །གྲུབ་ཟིན་གནས་པའི་རྟེན་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག །དེས་གཞན་ཡང་ཁེགས་པ། རང་གི་ངང་གིས་འཇིག་མི་འཇིག་བརྟགས་ལ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། དེ་གཉིས་རྫས་གཅིག་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

245

ཡིན་ན་གྲུབ་ཟིན་གནས་པའི་རྟེན་དུ་མི་འཐད། རྫས་གཞན་ཡིན་པ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། རྩོད་པ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །འདི་ལ་གཉིས། གནས་པས་གནས་པ་བོ་ལ་ཕན་མ་བཏགས་པར་ཐལ་བ་དང༌། གནས་པ་མི་འཇིག་པར་ཐལ་བའོ།།འདི་ལ་གསུམ། ཐལ་བ་དགོད། ཕྱིས་བྱུང་གི་འཇིག་རྒྱུས་འཇིག་ན་འཇིག་པ་དང་འཇིག་པོ་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་བརྟག་པ་མཚུངས་པ། གནས་རྒྱུ་ལ་དོགས་ནུས་མེད་པའོ།།འདི་ལ་རང་མི་འཇིག་པའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་ན་གནས་རྒྱུ་དགོས་པ་མེད་པ། ཕྱིས་

བྱུང་གི་རྒྱུས་འཇིག་པར་བསྐྱེད་ན་གནས་རྒྱུ་ནུས་པ་མེད་པ་གཉིས། གཉིས་པ་ལ་ཕྱོགས་སྔ་མ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། འདི་ལ་བཞི། གནས་པ་དང་གནས་པ་བོ་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་བརྟག་པ་མཚུངས་པ། མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་དོན་
གཞན་གྱི་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱིས་ཁྱབ་པ། སྣོད་ཀྱིས་ཆུ་སོགས་རང་ནང་
གི་རྟེན་བྱེད་ཚུལ། ཚུལ་དེ་སྤྱི་རྟག་པ་སོགས་ལ་མེད་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ་དངོས་དང༌། ཕན་མི་འདོགས་ན་དོན་གཞན་རྟེན་བརྟེན་པར་མི་འཐད་པ་གཉིས། གསུམ་པ་ལ་རིགས་པ་དེས་བདག་སེམས་ཀྱི་འཕྲོད་པ་འདུ་བའི་རྒྱུ་
ཡིན་པ་ཁེགས་པ་དང༌། གསལ་བ་སྤྱིའི་རྟེན་ཡིན་པ་ཁེགས་པ་གཉིས། བཞི་པ་ལ་གསུམ། འཇིག་རྒྱུ་དོན་གཞན་ལ་བརྟགས་ལ་དགག །མཐར་རྟག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་པོ་གཏན་མི་འཇིག་པར་ཐལ་བ། རང་གི་ངང་གིས་འཇིག་མི་འཇིག་བརྟགས་ལ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་འཇིག་རྒྱུས་འཇིག་དགོས་ནས། གནས་རྒྱུས་དགོས་པ་མེད་པ་དང༌། དེ་མེད་པར་ཡང་འཇིག་ན་གནས་རྒྱུ་ལ་ནུས་པ་མེད་པ་གཉིས། གསུམ་པ་ཡང་རང་ གི་ངང་གིས་འཇིག་ན་གནས་རྒྱུ་ལ་ནུས་པ་མེད། མི་འཇིག་ན་གནས་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

246

རྒྱུ་དགོས་པ་མེད་པའོ།།གསུམ་པ་ལུས་བློའི་ཉེར་ལེན་ཡིན་པ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་

རིགས་པ་གཞན་བསྟན་པ་ལ་གསུམ། རིགས་པ་དངོས། ཞར་ལ་ལུས་སེམས་རྫས་གཅིག་པ་ལ་གནོད་པ་བརྗོད། འཁོར་བའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ངོས་བཟུང་བའོ།།
དང་པོ་ལ་བཞི། དེ་འགོག་བྱེད་རང་བཞིན་དང༌། འགལ་ཁྱབ་དམིགས་པའི་རྟགས་དགོད། མི་མཐུན་དཔེས་ཁྱབ་བ་སྒྲུབ། ལན་དགག །སེམས་སེམས་སྔ་མའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པས་མཇུག་བསྡུའོ།།གསུམ་པ་ལ་བཞི། ལུས་ཀྱི་ཤེས་རབ་སོགས་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་ཀྱང་ཉེར་ལེན་དུ་མི་འཐད། ལུས་རྒྱས་རྒུད་ཆགས་སོགས་ཀྱི་ཉར་

ལེན་དུ་མི་འཐད། དེ་ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་གི་ཉེར་ལེན་དུ་མི་འཐད། གནས་སྐབས་འགྱུར་བ་ཙམ་ཉེར་ལེན་དུ་མི་འཐད་པའི་དཔེའོ།།གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ཁམས་སྙོམས་མི་སྙོམས་ལས་སྐྱེས་པའི་བདེ་སྡུག་ནང་གི་རེག་བྱའི་ཁྱད་པར་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་པ་ལས་སྐྱེ་བ། དེས་འདུས་པའི་རིམས་སོགས་ལ་དྲན་པ་ཉམས་པ་སོགས་སྐྱེ་བའང་བཤད་པ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ།།
གསུམ་པ་ལ་གསུམ། བདག་ལ་ཆགས་པས་སྲེད་ལེན་ལ་བརྟེན་ནས་འཁོར་བར་འཁོར་བ། བདེ་པ་ཐོབ་འདོད་ཀྱིས་འཇུག་པས་ཀྱང་དམན་པའི་གནས་སུ་སྐྱེ་བ་
ལེན་པ་མི་འགལ་བའི་རྒྱུ་མཚན། བར་སྲིད་འགོག་པ་མི་འཐད་པའོ།།འདི་ལ་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། འདི་ལ་གསུམ། ཤེས་པ་མི་གསལ་བས་མ་མཐོང་བས་མེད་པར་མི་འགྲུབ་པའི་དཔེ། བར་སྲིད་ཀྱི་ལུས་གཟུགས་ཅན་ཡིན་ཡང་ཐོགས་མེད་
དུ་འཇུག་པའི་དཔེ། མི་གསལ་བའི་ཤེས་པས་མ་མཐོང་བས་མེད་པར་མི་འགྲུབ་པའོ།།

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

247

གཉིས་པ་སེམས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ བྱེད་པའི་ལུས་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་བརྟགས་ལ་དགག་པ་ལ་གཉིས། ལུས་ཡན་ལག་ཅན་ལ་བརྟགས་ལ་དགག །ཡན་ལག་རྡུལ་ཕྲན་ལ་བརྟགས་ལ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། དེ་ཡན་ལག་ཅན་ཆ་མེད་ཡིན་པ་དགག །བཀག་པ་ལ་གནོད་པ་སྤང༌། ཞར་བྱུང་གི་དོན་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ་རྒྱས་བཤད། དོན་བསྡུ་གཉིས། དང་པོ་ལ་གསུམ། བྱ་བ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་འདུ། མཐོང་བ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་འདུ། ཡོན་ཏན་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་འདུའོ།།དང་པོ་ལ། ཐལ་བ་དགོད། ཁྱབ་པ་བསྒྲུབ་པ་གཉིས། གཉིས་པ་ལ། ཐལ་བ་དགོད། ཁྱབ་སྒྲུབ་གཉིས། གསུམ་པ་ལ། ཐལ་བ་དགོད། ཁྱབ་སྒྲུབ་གཉིས།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་ཆ་མེད་བཀག་པ་ལ་གནོད་པ་སྤང་བ་དང༌། རྫས་ཆ་མེད་ལ་གནོད་པ་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། ཡན་ལག་ཅན་ཆ་མེད་མེད་ན། རྡུལ་ཕྲན་ལས་མ་འདས་ཤིང་མ་ཚོགས་པའི་གནས་སྐབས་ལས་ངོ་བོ་མ་འཕོས་པས་དབང་ཤེས་མི་སྐྱེད་པར་ཐལ་བའི་རྩོད་པ། དེ་ལ་རྟགས་མ་གྲུབ་ཀྱི་

ལན། དེའི་རྫས་ཆ་མེད་མེད་ན། སྒྲིབ་ཐོགས་མི་འཐད་པའང་བསལ་བའོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མངོན་སུམ་གྱིས་གནོད་པ་དང༌། རྗེས་དཔག་གིས་གནོད་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཟུགས་འཛིན་དང༌། རེག་བྱ་འཛིན་པས་གནོད་པ་དང༌། རོ་འཛིན་གྱིས་གནོད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་གསུམ། དངུལ་ཆུ་གསེར་དང་འདྲེས་པ་དང་རྡོ་ཚན་དེ་འཛིན་ཤེས་པ་དེ་གཉིས་ལ་མི་སྣང་བར་ཐལ་བ། མ་ཚོགས་པའི་གནས་སྐབས་དང་ཁྱད་པར་མེད་པས་རྐྱེན་གསུམ་གྱིས་དབང་ཤེས་མི་སྐྱེད་པར་ཐལ་བ། གསེར་དང་
དངུལ་ཆུ་ཕྲད་པའི་ལྡན་པ་དབང་ཤེས་ཀྱིས་ མཐོང་བ་དགག་པའོ།།

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

248

གཉིས་པ་ལ་ཐལ་བ་དངོས། རྐྱེན་གསུམ་གྱིས་ལྡན་པ་བསྐྱེད་དེས་དབང་ཤེས་
བསྐྱེད་པར་འདོད་པ་ལ་ཐལ་བ་མཚུངས་པ་གཉིས། གསུམ་པ་ལ། དེ་མཐོང་བའི་རྩོད་པ་དང༌། རྟེན་རྡུལ་ཕྲན་མ་མཐོང་བར་དེའི་ལྡན་པ་མི་མཐོང་བའི་ལན་གཉིས། གཉིས་པ་ལ། རྫས་སྣ་ཚོགས་སྦྱར་བའི་བཏུང་བ་ལ་རོ་ཞིམ་པ་དང༌། གཟུགས་མཛེས་པ་སོགས་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་མི་འཇུག་པར་ཐལ་བ། དེ་བཏགས་མིང་དུ་འདོད་ན་རོ་དེ་དང་འོ་མའི་རོ་གཉིས་དངོས་བཏགས་ཐ་དད་དུ་ངེས་པའི་བློ་ཐ་དད་མི་སྐྱེ་བ། བྱ་རྒྱ་ཚར་དུ་དང་ར་བ་ལ་ཕྲེང་རིང་ཞེས་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་མི་འཇུག་པར་ཐལ་བ་གསུམ། གཉིས་པ་རྫས་ཆ་མེད་ལ་རྗེས་དཔག་གིས་གནོད་པ་བསྟན་པ་ལ་གསུམ། ཡན་ལག་ཅན་ལ་རྫས་ཐ་དད་པའི་གཅིག་གཉིས་སོགས་གྲངས་དང་ལྡན་པ་སོགས་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པས་ཁེགས་པ། ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་ཀུན་”བརྟགས1

་གཟུང་

ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་དཔེ་དེའི་ལན་དགག་པ།
འདི་ལ་གསུམ། གཅིག་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲ་བཏགས་མིང་དུ་འཇུག་ན་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་བཏགས་མིང་དུ་ཐལ་བས་དགག་པ། ཁྱད་ཆོས་དོན་གཞན་ལྡན་པ་དངོས་མིང་དང་མི་ལྡན་པ་བཏགས་མིང་གི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པས་དགག་པ། གཅིག་གཉིས་སོགས་ཀྱི་སྒྲ་ཁྱད་ཆོས་དོན་གཞན་དང་མི་ལྡན་ན་སྒྲ་དེ་རྣམ་གྲངས་པར་ཐལ་བ་མི་འཐད་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། སྒྲ་དེ་རྣམ་གྲངས་པར་ཐལ་བའི་རྩོད་པ་དང༌། ལན་ནོ།།འདི་ལ་གསུམ། སྒྲ་དེ་རྣམ་གྲངས་པར་མི་འགྱུར་བའི་ལན་དངོས། དེ་ལ་ཁྱད་ཆོས་དོན་གཞན་དགོས་ན་ཡོན་ཏན་དང་རྫས་ཁྱད་མེད་དུ་ཐལ་བ། སྒྲ་དེ་

1 མ་ཕྱི། ༢༤བ༤ན། ཞོལ། ༢༥ན༢ན། བརྟགས སྐུ། ༢༦བ༣ན། བླ། ༢༤བ༢ན། བཏགས

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

249

གཉིས་ཁྱད་ཆོས་དོན་གཞན་དང་མི་ ལྡན་ཡང༌། ལྡོག་པ་ཐ་དད་ཀྱིས་འཇུག་པའོ།།
གསུམ་པ་ཞར་བྱུང་གི་དོན་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་མེད་ཀྱང་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲ་འཐད་པ་དང༌། ཚོགས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲ་དང་
རིགས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲའི་ཁྱད་པར་འཐད་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་

པར་དང༌། དེ་གཉིས་བརྡ་དབང་ལས་ཡིན་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། ཆོས་བརྗོད་ཀྱི་

སྒྲས་ཁྱད་ཆོས་གཞན་སྤངས་པ་ལྟ་བུར་བརྗོད་པའི་དགོས་པ། དེས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་དཔེ། ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲས་ཁྱད་ཆོས་གཞན་མ་སྤངས་པར་བརྗོད་པའོ། །གཉིས་པ་ལ་བཞི། ཚོགས་པ་ཅན་བརྗོད་བྱར་སྤངས་ནས་བུམ་པའི་རྡུལ་རྫས་
བརྒྱད་ཀྱི་ཚོགས་པ་ལ་བུམ་པའི་དངོས་མིང་འཇུག་པ་དང༌། བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་བུམ་པའི་གཟུགས་ལ་ལྟོས་ནས་གཞི་མཐུན་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ། ཞར་ལ་ཚོགས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲས་ཚོགས་པ་ཅན་དང་རིགས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲས་རིགས་ཅན་
བརྗོད་བྱར་སྤོང་མི་སྤོང་གི་ཁྱད་པར་བསྟན་པ་དང༌། བུམ་པའི་ཚོགས་པ་ཅན་རེ་རེ་ལ་དམིགས་ནས་ཆོས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲས་བརྗོད་པའི་དགོས་པའོ།།
འདི་ལ་གཉིས་དེའི་དཔེ་དང༌། རིགས་པ་དེ་གཞན་ལའང་སྦྱར་བའོ།།གཉིས་པ་ཡན་ལག་རྡུལ་ཕྲན་ལ་བརྟགས་ལ་དགག་པ་ལ་གསུམ། རྡུལ་ཕྲན་ཀུན་ཚོགས་པ་ཡིད་བློའི་རྒྱུ་རུ་དགོས་ན། ཡན་ལག་གང་རུང་གཅིག་དང་བྲལ་ནའང་དེ་མི་སྐྱེད་པར་ཐལ་བ། རེ་རེས་བསྐྱེད་ནུས་ན་ཡིད་བློ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་ཐལ་བ། དེའི་ལན་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། དབུགས་འབྱུང་རྡུབ་ཀྱི་རྐྱེན་གྱིས་ཡིད་བློ་རེ་རེ་སྐྱེ་
བའི་ལན་དགག །དང་པོ་མངལ་དུ་ལུས་ལས་ཡིད་བློ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེས་ནས་ཕྱིས་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

250

རང་རིགས་ལས་སྐྱེ་བའི་ལན་དགག ། པའོ།།
དང་པོ་ལ་ཐལ་བ་དགོད་པ་དང༌། དེའི་ལན་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། དབུགས་རྟག་པ་གཅིག་གིས་ཡིད་བློ་རེ་རེ་ཁོ་ན་སྐྱེ་བའི་ལན་དགག །དབུགས་དུ་མས་ཡིད་བློ་རེ་རེ་ཁོ་ན་སྐྱེ་བར་ངེས་པའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། དབུགས་སམ་ལུས་རྟག་པ་གཅིག་གིས་ཡིད་བློ་རེ་རེ་ཁོ་ན་བསྐྱེད་ན་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་ཐལ་བ། ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེད་ན་སྔ་ཕྱི་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པས་རིམས་ཀྱིས་ཀྱང་མི་

སྐྱེ་བར་ཐལ་བ། དབུགས་འབྱུང་རྡུབ་གང་རུང་གཅིག་གི་ཡུན་ལ་དོན་སྔ་ཕྱི་དུ་མ་

འཛིན་པའི་ཡིད་བློ་དུ་མ་སྐྱེ་བས་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ལན་མ་ངེས་པ་དང༌། དེའི་ལན་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། བློ་གཅིག་གིས་དོན་སྔ་ཕྱི་དུ་མ་རྣམ་མེད་དུ་འཛིན་ན་དུ་མ་ཅིག་ཅར་དུ་འཛིན་པར་ཐལ་བ། དེ་མི་འཛིན་ན་རིམས་ཀྱིས་ཀྱང་མི་འཛིན་པར་
ཐལ་བའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རང་གི་རིགས་འདྲ་སྔ་མ་ལས་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པའི་དབུགས་དུ་མ་རིམས་ཀྱིས་འབྱུང་བས་དེ་རེ་རེ་ཁོ་ན་བསྐྱེད་པར་ངེས་པའི་ལན་དགག །དེ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བས་དེ་བསྐྱེད་པར་ངེས་པ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་ལན་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། འདི་ལ་གསུམ། ལུས་རྟག་པ་ལ་གོ་རིམས་མེད་པས་དེ་ལས་བྱུང་བའི་དབུགས་ཀྱི་གོ་རིམས་མི་འཐད་པ། རང་གི་རིགས་འདྲ་སྔ་མ་ལས་བྱུང་ན་དབུགས་དང་པོ་མངལ་དུ་མི་འབྱུང་བར་ཐལ་བ། དང་པོ་ཡོད་ཀྱང་ཡུལ་དུ་མ་ལ་ཁྱབ་པས་ཡིད་བློ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་ཐལ་བའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དབུགས་དུ་མས་ཡིད་བློ་བསྐྱེད་དགོས་ན་དབུགས་ཀྱི་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

251

རྒྱུ་བ་ཞན་པ་སོགས་གང་རུང་གཅིག་མ་ཚང་ནའང་ཡིད་བློ་མི་སྐྱེ་བར་ཐལ་བ། ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་བཞིན་རྒྱུ་ཡིན་ན་དབུགས་རྒྱུ་བ་དྲག་ཞན་ལས་ཡིད་བློ་གསལ་མི་གསལ་དུ་ཐལ་བ། ཤེས་པ་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་སྐྱེ་ན་ཤེས་པ་རིགས་མཐུན་དུ་མ་ཅིག་
ཅར་སྐྱེ་བའི་སྐྱོན་མེད་པའོ།།དང་པོ་ལ་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། གཉིས་པ་ལ་ཐལ་བ་དགོད་པ་དང༌། ཁྱབ་སྒྲུབ་གཉིས། གསུམ་པ་ལ། རྣམ་ཤེས་སྔ་མ་རིགས་མཐུན་རེ་རེ་ཁོ་ན་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ངེས་པ་དང༌། དེའི་རྒྱུ་མཚན་གཉིས། གཉིས་པ་མངལ་དུ་ལུས་ལས་དེ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེས་ནས་ཕྱིས་རང་རིགས་ལས་སྐྱེ་བའི་ལན་
དགག་པ་ལ། དང་པོ་ལུས་ལས་ཡིད་བློ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེས་ནས་ཕྱིས་རང་རིགས་
ལས་སྐྱེ་བའི་རྩོད་པ་དང༌། རྟག་པའི་ནུས་པ་ལྡོག་ཏུ་མེད་པས་ཕྱིས་ཀྱང་དེར་སྐྱེ་བའི་
ལན་གཉིས། གཉིས་པ་བཀག་པ་ལ་གནོད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། ལུས་ཡིད་བློ་ལྡོག་པའི་རྟེན་ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཡིན་ན་ཤི་བའི་འོག་ཏུ་སེམས་ལུས་ལ་ལྟོས་མེད་ཡན་འགར་བ་གནས་པར་ཐལབའི་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།
འདི་ལ་གསུམ། གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེས་ན་འདོད་ཅིང་འདོད་གཟུགས་སུ་སྐྱེས་ན་ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་པ་དང༌། ཚེ་ཕྱི་མའི་མིག་སོགས་དབང་པོའི་ཉེར་ལེན་ངོས་བཟུང་བ་དང༌། ཚེ་འདིའི་མིག་སོགས་དབང་པོ་ཡང་རིགས་འདྲ་སྔ་མ་ལས་སྐྱེ་བར་གྲུབ་པའོ། །གཉིས་པ་ལ་འདིའི་དེ་ཐ་མ་ཕྱི་མའི་ཉེར་ལེན་དུ་བསྟན། འདིའི་མིག་སོགས་དབང་པོ་ཕྱི་མའི་མིག་སོགས་དབང་པོའི་ཉེར་ལེན་ཡིན་པ་ཡང་སེམས་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་དུ་མ་དམིགས་པས་དེར་མེད་པར་མི་འགྲུབ་པ་དང༌། དབང་པོ་ཡིན་པ་རྟགས་སུ་འགོད་ན་ལྷག་ལྡན་དུ་བསྟན་པའོ།།

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

252

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། དེར་གྲུབ་པ། འབྱུང་ལུས་ལ་སྐྱེ་ན་སྔ་མ་བཞིན་དུ་དབང་པོ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་ཐལ་བ། སེམས་ལས་སྐྱེ་ན་ཕྱི་མའི་དབང་པོ་ཡང་སེམས་
ལས་སྐྱེ་བར་ཐལ་བའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། མིག་སོགས་དབང་པོ་རིགས་འདྲ་སྔ་མ་ལས་སྐྱེ་བར་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་དང༌། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ།།
གཉིས་པ་བརྩེ་སོགས་གོམས་ཟིན་འབད་རྩོལ་སྐྱར་མ་ལ་མི་ལྟོས་པར་བསྒྲུབས་ནས་མཐའ་མེད་དུ་མི་འཕེལ་བར་འདོད་པ་དགག་པ་ལ་གཉིས། མཆོངས་པ་དང་ཆུའི་དྲོད་བཞིན་དུ་བརྩེ་སོགས་གོམས་པས་ཅུང་ཟད་ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་ཀྱང་མཐའ་མེད་དུ་མི་འཕེལ་བའི་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། དེ་གཉིས་མཐའ་མེད་དུ་”མི1

་འཕེལ་བའི་དཔེ་དོན་”མ2

་མཚུངས་པ་དང༌། བརྩེ་སོགས་རིགས་
འདྲ་སྔ་མ་ལས་སྐྱེ་ཡང་ཐོག་མེད་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ལྡན་ནས་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་པའོ།།དང་པོ་ལ་རྒྱས་བཤད། དོན་བསྡུ་གཉིས། དང་པོ་ལ་གསུམ། བརྩེ་སོགས་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་བའི་རྒྱུ་ངོས་བཟུང༌། དེ་མཆོངས་པ་དང་ཆུའི་དྲོད་ལ་མེད་པ། དེ་བརྩེ་སོགས་ལ་ཡོད་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། དེའི་རྒྱུ་གོམས་པ་སྐྱར་མ་ལ་མི་ལྟོས་པ་དང༌། དེའི་རྒྱུ་རྟེན་བརྟེན་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཆོངས་པ་ལ་གོམས་པ་སྐྱར་མ་ལ་མི་ལྟོས་པ་མེད་པ། ཆུའི་དྲོད་ལ་རྟེན་བརྟེན་པ་མེད་པའོ།།གསུམ་པ་ལ་གཉིས། བརྩེ་སོགས་ལ་དེའི་རྒྱུ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དཔེ་དང་བཅས་པ་དང༌། རྒྱུ་དེ་གཉིས་བརྩེ་སོགས་ལ་གྲུབ་པའོ།།གཉིས་པ་དོན་བསྡུ་བ་ལ་གསུམ། བརྩེ་སོགས་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་བའི་རྒྱུ་
1 མ་ཕྱི། ༢༦བ༣ན། མ ཞོལ། ༢༧ན༡ན། མ སྐུ། ༢༨བ༤ན། བླ། ༢༦བ༡ན། མི
2 མ་ཕྱི། ༢༦བ༣ན། མ ཞོལ། ༢༧ན༡ན། སྐུ། ༢༨བ༤ན། བླ། ༢༦བ༡ན། མི

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

253

མཚན། མཆོངས་པ་མི་འཕེལ་བའི་རྒྱུ་མཚན། རྩོད་པ་སྤང་བའོ།།གཉིས་པ་ལ་རྩོད་པ་དང༌། ལན་ནོ།།འདི་ལ་གསུམ། བརྩེ་སོགས་སྐྱེས་ཀྱང་འགའ་ཞིག་ལ་འགལ་རྐྱེན་
གྱིས་བཅོམ་ནས་རྒྱུན་མི་”བརྟེན1

་པས་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་མ་གྱུར་པ་དང༌། མཐུན་
རྐྱེན་མ་ཚང་བས་དེར་མ་གྱུར་པ་དང༌། བརྩེ་སོགས་གོམས་པས་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་དཔེའོ།།གཉིས་པ་སྦྱོར་བ་ཕུན་ཚོགས་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད། དོན་བསྡུ་བའོ།།དང་པོ་ལ་བརྩེ་ལྡན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཟིན་གོམས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང༌། དེའི་ཁྱབ་པ་བསྒྲུབ་པ་གཉིས། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སེམས་དཔའ་དེས་དེ་རྟོགས་ཟིན་གོམས་པར་བྱེད་པ་ལ་སྦྱོར་ཚུལ་དང༌། འབྲས་བུ་སྟོན་པ་མཚན་ཉིད་པ་བཤད་པའོ།།
དང་པོ་ལ་བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་རྟོགས་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་དང༌། བདེན་པ་
བཞིའི་གནས་ལུགས་ལ་རྟོག་ཚུལ་གཉིས། འདི་ལ་གསུམ། སྡུག་ཀུན་ལ་རྟོག་ཚུལ། འགོག་ལམ་ལ་རྟོག་ཚུལ། འཁོར་བའི་རྩ་བ་དང་དེའི་གཉེན་པོ་ངོས་བཟུང་བའོ།།དང་པོ་ལ་སྡུག་བསྔལ་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་བསམས་ནས་དེའི་རྒྱུ་ལ་རྟོག་ཚུལ། སྡུག་བསྔལ་ལ་རྒྱུ་ཡོད་མེད་དང་དེ་རྟག་མི་རྟག་རྟོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་གཉིས། གཉིས་པ་ལ་གཉེན་པོ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་རྟོག་པའི་དགོས་པ་དང༌། དེ་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གཉིས། གསུམ་པ་ལ་བདག་དང་བདག་གིར་འཛིན་པས་བྱས་པའི་སྲེད་པ་དེའི་རྩ་བར་བསྟན། དེའི་གཉེན་པོ་ལམ་བདེན་ངོས་བཟུང་བ་གཉིས།

1 མ་ཕྱི། ༢༦བ༦ན། ཞོལ། ༢༧ན༥ན། སྐུ། ༢༩ན༢ན། བརྟེན བླ། ༢༦བ༥ན། བརྟན

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

254

གཉིས་པ་སྟོན་པ་ངོས་བཟུང་བ་ལ་གསུམ། རྟོགས་པ་ཕུན་ཚོགས་ངོས་བཟུང་བ། སྤངས་པ་ཕུན་ཚོགས་ངོས་བཟུང་བ། ཆགས་བྲལ་གཞན་ལས་ཁྱད་པར་དུ་བསྟན་པའོ།།གསུམ་པ་དོན་བསྡུ་བ་ལ། བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་རྟོགས་ཟིན་གོམས་པར་བྱེད་པའི་བརྩེ་ལྡན་སེམས་དཔའ་སྟོན་པར་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན། བསམ་སྦྱོར་གཉིས་རྒྱུར་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གཉིས། གཉིས་པ་འབྲས་བུ་དོན་གཉིས་ཕུན་ཚོགས་ཡོད་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་གཉིས། སྤངས་པ་ཕུན་ཚོགས་བདེ་གཤེགས་སུ་
བསྟན་པ་དང༌། འཕྲིན་ལས་ཕུན་ཚོགས་སྐྱོབ་པར་བསྟན་པའོ།།
དང་པོ་ལ་གསུམ། ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་སྤངས་པ་བདེ་གཤེགས་སུ་བསྟན། དེའི་དོན་བཤད། རྩོད་པ་སྤང་བའོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ལེགས་པར་སྤངས་པ་དང༌། སླར་མི་ལྡོག་པར་སྤངས་པ་དང༌། མ་ལུས་པར་སྤངས་པའོ།།དང་པོ་ལ་ཡང་སྲིད་དུ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་མི་བྱེད་པ་ལེགས་པར་སྤངས་པ་ཡིན་པ་དང༌། དེའི་རྒྱུ་མཚན་གཉིས། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སྐྱོན་ཆགས་སོགས་ཀྱིས་ཡང་སྲིད་དུ་སྐྱེ་བའི་གང་
ཟག་སླར་ཡང་འཁོར་བར་ལྡོག་པ། ཐུབ་པས་སླར་མ་ལྡོག་པར་སྤངས་པའི་རྒྱུ་མཚན། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་འཁོར་བ་འཇོམས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ།།གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་ལ་ཉོན་མོངས་དང༌། འཁོར་བར་སྐྱེ་བའི་གདུང་བ་མེད་ཀྱང་སྒོ་གསུམ་གྱི་གནས་ངན་ལེན་གྱི་ལྷག་མ་ལུས་པ་

དང༌། དེ་བདེན་བཞི་རྫོགས་པར་གཞན་ལ་སྟོན་པ་ལ་བློ་མི་གསལ་བའི་ལྷག་མ་ལུས་པ་དང༌། ཐུབ་པས་དེ་གཉིས་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའོ།།
གསུམ་པ་ལ། ཉེས་པ་ཆགས་སོགས་སྤང་དུ་མི་རུང་བའི་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

255

པ་གཉིས། འདི་ལ་རྟགས་མ་ངེས་པ། མི་རུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་དྲི་བ། དེ་དགག་པ་གསུམ། གཉིས་པ་ལ། འགྲེལ་པ་ལྟར་ན་སྟོན་པ་བདེ་གཤེགས་ཉིད་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་གྱི་སྐྱོབ་པ་ཡིན་པས་དེ་ལ་གསུམ། ཐར་ལམ་རྫོགས་པར་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་ཤིང་ གསུང་བས་དེར་འཐད་པ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གསུང་བ་ལ་འབྲས་བུ་མེད་པར་གཟིགས་ཤིང་མི་གསུང་བས་དེར་འཐད། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པས་དེར་འཐད་པའོ། །དེ་ཕྱིར་ཚད་ཡིན་བྱ་བས་དེ་དག་ཀུན་ལས་ཚད་མར་གྲུབ་པ་སྟོན་ཏོ།།གཉིས་པ་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ་སྒྲུབ་བྱེད་མེད་པ་བཀག་ནས་ཚད་མ་མདོའི་མཆོད་བརྗོད་ལུགས་ལྡོག་ཏུ་བཤད་པ་ལ་གསུམ། སྐྱོབ་པ་སོགས་བཞི་རྒྱས་པར་བཤད། དེ་དག་ཀུན་ལས་ཚད་མར་གྲུབ་པ། ཚད་མར་གྱུར་བའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པའི་དགོས་པའོ།
དང་པོ་ལ་གཉིས། སྐྱོབ་པའི་རང་བཞིན་བཤད། དེ་ལས་བདེ་གཤེགས་སོགས་
ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ལས་སྔ་མ་སྔ་མ་གྲུབ་ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། བདེན་བཞི་སྟོན་པས་སྐྱོབ་པར་བསྟན། བདེན་པ་བཞིའི་རང་བཞིན་བཤད། དེ་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པ་འཁོར་བའི་རྩ་བ་དང་དེ་སྤོང་བྱེད་ཐར་ལམ་དུ་བསྟན་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སྡུག་བདེན་བཤད་”པ1

། ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་བཤད་པ་དང༌། འགོག་ལམ་གཉིས་
བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། མཚན་གཞི། མཚན་ཉིད་དོ།།དང་པོ་ལ་མཚན་གཞི་ངོས་བཟུང༌། འཁོར་བར་འཁོར་ཚུལ། དེའི་རང་བཞིན་བཤད་པ་གསུམ་མོ།།འདི་ལ་གསུམ། འཁོར་བ་ལ་ཐོག་མ་མེད་པར་བསྒྲུབ་པ། དེ་ལ་ཐོག་མ་ཡོད་པར་འདོད་པ་དགག་པ། ཐོག་མ་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ཚུལ་གཞན་ཡང་དགག་པའོ།

1 མ་ཕྱི། ༢༨ན༤ན། ཞོལ། ༢༨བ༣ན། -པ སྐུ། ༣༠བ༡ན། བླ། ༢༨ན༣ན། +པ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

256

།དང་པོ་ལ་གསུམ། རྒྱུ་མེད་དུ་འདོད་པ་དགག །མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་འབྱུང་བ་དགག །རང་གི་རིགས་འདྲ་སྔ་མ་ལས་འབྱུང་བར་བསྒྲུབ་པའོ།།གཉིས་པ་གསུམ། ཆགས་སོགས་འཁོར་བ་རླུང་མཁྲིས་སོགས་ནད་གསུམ་གྱི་ཉེར་ལེན་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ། དེས་ འབྱུང་བ་ལས་སྐྱེ་བ་ཡང་ཁེགས་པ། འབྱུང་བ་གྲུབ་ཟིན་གནས་པའི་རྟེན་ཡིན་པ་བཀག་ཟིན་དྲན་པར་བྱ་བའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། དུག་གསུམ་ནད་གསུམ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་འཁྲུལ་པའི་རྟགས་ཀྱིས་དགག །དེ་གསུམ་ནད་གསུམ་
འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་མི་བྱེད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་དགག །བྱེད་ན་བད་ཀན་ཅན་ཞེ་
སྡང་ཅན་དུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ་བའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། ནད་གསུམ་རེ་རེས་དུག་གསུམ་རེ་རེའི་ཉེར་ལེན་བྱེད་པ་ཡིན་ན་དེ་འཁྲུལ་བ། དེ་གསུམ་གས་དེ་གསུམ་གའི་ཉེར་ལེན་བྱེད་པ་ལའང་རྗེས་འགྲོ་འཁྲུལ་པའོ།།
དང་པོ་ལ་གཉིས། རྟགས་འཁྲུལ་བ་དངོས། བད་ཀན་ལ་ཤེས་རབ་མཐོང་བ་
མཁྲིས་པའི་རང་བཞིན་འདྲེས་པས་ཡིན་པ་དགག་པ། འདི་ལ་གཉིས། དེ་ཡིན་པའི་རྩོད་པ་དང༌། དེ་ཡིན་ན་དེའི་ཆོས་ཤ་སེར་པའང་མཐོང་བར་ཐལ་བའོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ནད་གསུམ་ཆ་མཉམ་པ་ཐམས་ཅད་ཆགས་སོགས་ཐམས་ཅད་མཚུངས་པར་ཐལ་བ་དང༌། འབྱུང་བའི་ཉེར་ལེན་ལས་བྱུང་བ་དང་འདྲ་ཡང་ལུས་ཆེ་ཆུང་མི་འདྲ་བ་དང༌། འདྲ་བར་འདོད་པ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། འདྲ་བའི་རྩོད་པ་དང༌། དེ་ཡང་ལས་ལ་ལྟོས་པ་མ་ཡིན་ན་གཟུགས་ཆེ་ཆུང་ཁྱད་པར་མེད་པ་མཚུངས་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རྟགས་དགོད། ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པ་སྤང༌། བད་ཀན་ཅན་ལ་ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་འདོད་ཆགས་བསྐྱེད་པའི་གེགས་བྱེད་པར་འདོད་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

257

པ་དགག་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཁྲིས་པ་ཤས་ཆེ་བས་ལུས་གདུང་བས་ཞེ་སྡང་སྐྱེ་བར་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འདོད་ན་ནད་གསུམ་ག་ལ་དུག་གསུམ་
སྐྱེ་བར་ཐལ་བ། རྒྱུ་འཕེལ་བ་ལས་འབྲས་བུ་འགྲིབ་པ་མི་འཐད་པའི་དཔེ། ཆགས་
སོགས་འཕེལ་བའི་རྒྱུ་ངོས་བཟུང་བའོ།།གསུམ་པ་ལ་གསུམ་མི་མཉམ་པ་ལས་མི་སྐྱེ་ན་ཅིས་བསྐྱེད་དྲི་ཞིང་མཉམ་པ་ལས་སྐྱེ་བའི་རྩོད་པ་དང༌། ནད་གསུམ་ཆ་མཉམ་
པ་ལས་ཁུ་བ་འཕེལ་དེ་ལས་ཆགས་པ་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་པ་དང༌། དེའི་རྒྱུར་བུད་མེད་ཀྱི་གཟུགས་མཛེས་དགོས་པ་མི་འཐད་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་འདོད་ཆགས་ནད་ཆ་མཉམ་ལ་ལྡོག་པ་མ་གྲུབ་པ་དང༌། དེ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མ་གྲུབ་པ་དང༌། ཁུ་བ་འཕེལ་བ་ལ་ལྡོག་པ་མ་གྲུབ་པས་དགག་པའོ།།
གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དེ་དགོས་པའི་རྩོད་པ་དང༌། མི་འཐད་པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། དགག་པ་དངོས་དང༌། བུད་མེད་ཀྱི་ལུས་གཙང་བདེ་སོགས་སུ་མི་འཛིན་པ་ལའང་དེ་ལ་དེ་སྐྱེ་བ་དང༌། འདོད་ཆགས་ཀྱི་རྒྱུར་གཙང་བདེ་སོགས་ངེས་པར་དགོས་པ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་རྩོད་པ་དང༌། ཧ་ཅང་ཐལ་བ་གཉིས། གསུམ་པ་ནད་གསུམ་འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་བྱེད་ན་བད་ཀན་ཅན་ཞེ་སྡང་ཅན་དུ་མི་འགྱུར་བར་
ཐལ་བ་ལ་བཞི། ཐལ་བ་དགོད། ཁྱབ་པ་སྒྲུབ། འདོད་པ་ལ་གནོད་པ་བསྟན། ཆགས་སོགས་རིགས་འདྲ་སྔ་མ་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ལ་ཉེས་པ་དེ་མེད་པའོ།།གསུམ་པ་ཆགས་སོགས་ཀྱི་གྲུབ་ཟིན་གནས་པའི་རྟེན་ཡིན་པ་བཀག་ཟིན་དྲན་པ་ལ་གསུམ། དངོས་ཀྱི་དོན་དང༌། ཁས་བླངས་འགལ་བ་སྤང་བ། ལུས་བློའི་ཉེར་ལེན་ཡིན་པ་ལ་གནོད་པ་གཞན་བསྟན་པའོ།།

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

258

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འབྱུང་བ་དེའི་གྲུབ་ཟིན་གནས་པའི་རྟེན་དུ་མི་འཐད། དེ་དེའི་རྟེན་དུ་བསྟན་པའི་དགོངས་པ་བསྟན་པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། འབྱུང་བ་སྔ་མ་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་རྒྱུའི་དོན་ཡིན་པ་དང༌། ཚོགས་པ་གཅིག་པའི་འབྱུང་བ་འབྱུང་
འགྱུར་ལ་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་རིགས་སུ་གནས་པ་དང༌། དེའི་ལན་དགག་པའོ།།འདི་ལའང༌། ཆང་དང་ཆང་གི་མྱོས་ པའི་ནུས་པ་འབྲལ་རུང་དོན་གཞན་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་དེ་གཉིས་ཀྱང་འབྲལ་རུང་ཡིན་པའི་རྩོད་པ་དང༌། ཆང་གི་དེ་གཉིས་དོན་གཞན་མིན་པས་དགག་པ་དང༌། དེ་མ་ཡིན་ན་ལུས་སེམས་ལ་མཚུངས་པའི་ལན་དགག་པའོ།།འདི་ལ་དེའི་རྩོད་པ་དང༌། ལུས་སེམས་བློ་མ་འཁྲུལ་བས་ཐ་དད་དུ་དམིགས་པས་དགག་པ་གཉིས། གསུམ་པ་ལ་ལུས་བློའི་ཉེར་ལེན་ཡིན་པ་ལ་གནོད་པ་གཞན་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། ལུས་གཞན་དུ་མ་གྱུར་པ་ཡིད་བློ་རྟོག་པ་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ་བས་གནོད་པ་དང༌། དེ་དམིགས་རྐྱེན་གྱི་དབང་གི་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ལན་
དགག་པའོ།།
གཉིས་པ་འཁོར་བ་ལ་ཐོག་མ་ཡོད་པར་འདོད་པ་དགག་པ་ལ་གཉིས། བེམ་པོས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་མི་བྱེད་པས་ཐོག་མ་མེད་པར་གྲུབ་པ་དང༌། དེ་གྲུབ་ཟིན་གྲུབ་པར་འདོད་པ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་འབྲས་བུ་རྣམ་ཤེས་ནུས་པའི་ངོ་བོར་ལྡན་པས་གྲུབ་ཟིན་སྒྲུབ་པའི་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། རྒྱུ་ཐམས་ཅད་ལ་འབྲས་བུ་ནུས་པའི་ངོ་བོར་ལྡན་ནས་ཡོད་པར་འདོད་པའི་གྲངས་ཅན་སྨད་པ་དང༌། རྒྱུ་ལ་འབྲས་བུ་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པས་ཁེགས་པའོ།།གསུམ་པ་ཐོག་མ་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ཚུལ་གཞན་ཡང་དགག་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

259

པ་ལ་གསུམ། སེམས་ཅན་སྐྱེས་མ་ཐག་ཆགས་པ་ཆེ་ཆུང་ཅན་ཏུ་མི་སྐྱེ་བར་ཐལ་བ་དང༌། འགའ་ཞིག་ཆགས་བྲལ་དུ་ཡང་སྐྱེ་བར་ཐལ་བ་དང༌། གཟུགས་དྲི་སོགས་
འབྱུང་བ་ལ་སྔར་མེད་གསར་དུ་འབྱུང་ཡང་གཏན་མེད་མི་འབྱུང་བ་དང་ཆགས་སོགས་མཚུངས་པ་དགག་པ། སྐྱེས་མ་ཐག་ཏུ་ཡང་ཆགས་ཅན་དུ་མི་སྐྱེ་བར་ཐལ་བའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། ཐལ་བ་དགོད། དེའི་ལན་དགག་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་མེ་ལ་དྲོ་བ་དོན་གཞན་ཆེ་ཆུང་ཡོད་ཀྱང་དྲོ་བ་གཏན་མེད་མེད་པའི་དཔེ་དགག་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཆགས་བྲལ་དུ་མི་སྐྱེ་བའི་ལན་དགག །ཆེ་ཆུང་དུ་སྐྱེ་བའི་ལན་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། འདི་ལ་གཉིས། སེམས་ཅན་འདོད་ཆགས་མཚུངས་པར་ཐལ་བ། འབྱུང་བ་འཕེལ་འགྲིབ་ལས་དེ་འཕེལ་འགྲིབ་ཏུ་འགྱུར་ན་ཆགས་པ་སྔར་ཡོད་གསར་དུ་མེད་པར་ཐལ་པའོ།།འདི་ལ་དེའི་རྩོད་པ། དེའི་ལན་གཉིས། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ། འདི་ལ་གཉིས། ཆགས་པ་ཆེ་ཆུང་དུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ་བ་ལས་མ་འདས་པ་དང༌། དེའི་དཔེ། འདི་ལ། སངས་རྒྱས་པ་ལ་གྲགས་པའི་དཔེ་དང༌། རྒྱང་”པན1

་ལ་གྲགས་པའི་
དཔེ་གཉིས། གསུམ་པ་ལ་གསུམ། རྩོད་པ་དང༌། མེ་ལས་དོན་གཞན་པའི་དྲོ་བ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པ་དང༌། དོན་གཞན་གྱི་དྲོ་བ་འཕེལ་འགྲིབ་བྱེད་པ་ལྟར་ཆགས་
སོགས་དེར་འགྱུར་བས་ཆགས་སོགས་གཏན་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་དཔེའོ།།
གཉིས་པ་གཟུགས་དྲི་སོགས་འབྱུང་བ་ལས་སྔར་མེད་གསར་དུ་འབྱུང་ཡང་གཏན་མེད་མི་འབྱུང་བ་དང་ཆགས་སོགས་མཚུངས་པ་དགག་པ་ལ་གཉིས། དགག་

1 མ་ཕྱི། ༣༠ན༣ན། པན ཞོལ། ༣༠བ༣ན། འཕེན སྐུ། ༣༢བ༣ན། བླ། ༣༠ན༢ན། པན

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

260

པ་དངོས་དང༌། འབྱུང་བ་འབྱུང་འགྱུར་དབྱེར་མེད་འབྲལ་མི་རུང་བ་བཞིན་འབྱུང་སེམས་མཚུངས་པའི་ལན་དགག་པའོ།།འདི་ལ་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ། འདི་ལ་གཉིས། ཆགས་སྡང་གཉིས་སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བར་ཐལ་བ་དང༌། དམིགས་རྐྱེན་གྱི་དབང་གིས་རེ་འགའ་འབྱུང་བའི་ལན་དགག་པའོ།།གསུམ་
པ་ལ་གཉིས། སྐྱེས་མ་ཐག་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་དང་ བྲལ་བས་སུ་ཡང་ཆགས་ཅན་དུ་
མི་སྐྱེ་བར་ཐལ་བ་དང༌། འབྱུང་བའི་ཉེར་ལེན་ལས་སྐྱེ་ན་ཆགས་སོགས་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་ཐལ་བའོ།།
གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་ལ་བཞི། མི་རྟག་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་བ་དང༌། བདག་མེད་པ་དང༌། སྟོང་པའོ།།གཉིས་པ་ལ། ཚེ་འདི་ཉེས་པ་ཆགས་སོགས་ཀྱི་རྟེན་དུ་
བསྟན་པ་དང༌། སྔ་མའི་ལས་ཀྱི་གཞན་དབང་ཅན་དུ་བསྟན་པ་གཉིས། སྟོང་པ་ལ་
གཉིས། དེའི་ངོ་བོ་དང༌། སྒྲུབ་བྱེད། འདི་ལ་རྟགས་དགོད། ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲུབ། རྟག་པ་ལོག་པས་འབྲས་བུ་ལྡོག་པ་མེད་པ་གསུམ། གཉིས་པ་ཀུན་འབྱུང་བཤད་པ་ལ་བཞི། རྒྱུ་དང༌། རྟག་པ་རྒྱུ་ཡིན་པ་བཀག་ནས་ཀུན་འབྱུང་བའི་རྣམ་པ་དང༌། སྲིད་པ་འདོད་པའི་སྲིད་སྲེད་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་དང༌། རྐྱེན་གྱི་རྣམ་པ་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས།
སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་བཅས་སུ་སྒྲུབ། རྒྱུ་མེད་ལ་གནོད་པ་བརྗོད་པའོ།།དང་པོ་ལ་རྟགས་དགོད། ཁྱབ་པ་་བསྒྲུབ་པ་གཉིས། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ། འདི་ལ་དོན་གཞན་སྔ་མ་ཕན་འདོགས་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱས་པ་
དེ་རྒྱུའི་དོན་ཡིན་ལ། དེ་འདི་ལ་ཡོད་པ་དང༌། རྩོད་པ་སྤང་བ་གཉིས།
གསུམ་པ་ལ། རབ་སྐྱེའི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ། སྲེད་པའི་རྐྱེན་གྱིས་ལེན་པ་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

261

འགྲུབ་ཚུལ། སྲེད་པ་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པ་དང་གསུམ། བཞི་པ་ལ་གསུམ།
རྐྱེན་གྱི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ་དང༌། སྲེད་པ་འཁོར་བའི་རྩ་བར་ལུང་གིས་ ”བསྒྲུབ1

་པ། འདི་དང་བསྡུག་བསྔལ་ལ་ལོག་ཞུགས་བཞི། འཁོར་བའི་རྩ་བར་བཤད་པ་མི་འགལ་བར་བསྟན་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་དངོས་དང༌། དེ་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་བ་གཉིས། འདི་ལ་གསུམ། ཆགས་བྲལ་སྐྱེ་བ་མ་མཐོང་བས་ཆགས་པ་འཁོར་བའི་རྩ་བ་ཡིན་པ་བཞིན་ལུས་མེད་ཆགས་པ་མ་མཐོང་བས་ལུས་ཀྱང་འཁོར་བའི་རྩ་བ་ཡིན་པའི་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ་དང༌། ལུས་ཆགས་དུས་མཉམ་དགག་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ལུས་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་དུ་འདོད་པ་དང༌། ཉེར་ལེན་ཡིན་པ་བཀག་ཟིན་པར་བསྟན་པ་དང༌། རྒྱན་ལ་ཁས་བླངས་འགལ་བ་བརྗོད་པའོ།།གསུམ་པ་ལ། ལུས་ཡོད་ཁོ་ན་ལ་ཆགས་པ་མཐོང་བས་དེ་གཉིས་དུས་མཉམ་པའི་རྩོད་པ་དང༌། དེས་ན་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བས་ཐོག་མེད་དུ་གྲུབ་པས་
དགག་པ་གཉིས། གསུམ་པ་འགོག་ལམ་གཉིས་བཤད་པ་ལ་བཞི། འགོག་པ། ཞི་བ། གྱ་ནོམ་གྱི་རྣམ་པ་གསུམ་བཤད། ངེས་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་དང་

ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། འགོག་བདེན་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་དགོད། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང༌། འདི་ལ་རྩོད་པ་དང༌། ལན་གཉིས། འདི་ལ་གསུམ། གང་ཟག་གི་བདག་ལ་ལྟོས་ན་འདོད་ཅིང་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་དང༌། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱང་འཁོར་འདས་འཐད་པ་དང༌། དེ་མེད་ན་ཆགས་བྲལ་འཁོར་བར་གནས་པ་མི་འཐད་པ་སྤང་བའོ།།གཉིས་པ་ལ། དེ་མེད་ཀྱང་འཁོར་བར་འཁོར་བའི་རྒྱུ་མཚན། དེ་

1 མ་ཕྱི། ༣༠བ༦ན། ཞོལ། ༣༡ན༥ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༣༣ན༦ན། སྒྲུབ བླ། ༣༠བ༥ན། བསྒྲུབ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

262

མེད་ཀྱང་གྲོལ་ཕྱིར་ཏུ་བརྩོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གཉིས། གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཆགས་
བྲལ་འགའ་ཞིག་སྙིང་རྗེས་འཁོར་བར་གནས་པར་བསྟན། འགའ་ཞིག་སྔར་བསགས་
ཀྱི་ལས་ཀྱི་ནུས་པས་གནས་པའོ།།འདི་ལ་དེས་གནས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང༌། དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ལ་སྔར་བསགས་ཀྱི་ལས་ཡོད་ཀྱང་ཡང་སྲིད་མི་འཕེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གཉིས། གཉིས་པ་ཞི་པའི་རྣམ་པ་ལ་གཉིས། ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་བྲལ་བ་ཞི་བའི་རྣམ་པར་བསྟན། འཇིག་ལྟ་འཁོར་བའི་རྩ་བ་ཡིན་ན་མཐོང་ལམ་ཐོབ་ནས་འཁོར་བར་མི་སྐྱེ་བར་ཐལ་བའི་རྩོད་པ་སྤང་བའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། ཆགས་བྲལ་དགྲ་བཅོམ་སྙིང་རྗེས་གནས་པ་མི་འཐད་པའི་རྩོ་སྤང༌། ལས་ཀྱིས་གནས་ན་གྲོལ་བ་
མི་འཐད་པའི་རྩོད་སྤང༌། སྙིང་རྗེས་གནས་ན་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་གནས་པར་ཐལ་
བའི་རྩོད་སྤང་ངོ༌།།
དང་པོ་ལ་གཉིས། རྒྱས་བཤད། དོན་བསྡུའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དེ་ལ་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་འཛིན་པ་ཡོད་ན་དེ་བདག་ལྟ་ཅན་དུ་ཐལ་བ་སྤང༌། དེ་ལ་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་འདོད་ཀྱི་འདུན་པ་ཡོད་ན་དེ་འདོད་ཆགས་ཅན་དུ་ཐལ་བ་སྤང་བ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་ཟད་པར་སྤངས་པས་ཁྲོ་བ་ཅན་དུ་མི་འདོད་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཡང་སྲིད་ཕྱི་མར་ཉིད་མཚམས་སྦྱོར་
བའི་ནུས་པ་ཟད་པས་གྲོལ་བ་འཐད་པ་དང༌། སྔར་འདུ་བྱས་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་

མ་ཟད་ནའང༌། ཉོན་མོངས་ཟད་པར་སྤངས་པས་གྲོལ་བ་འཐད་པའོ།།
གསུམ་པ་ལ། ཉན་རང་རྣམས་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་མི་གནས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང༌། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་གནས་པའི་རྒྱུ་མཚན་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

263

གཉིས། གཉིས་པ་མཐོང་ལམ་ཐོབ་ནས་འཁོར་བར་མི་སྐྱེ་བར་ཐལ་བ་ལ། རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། འདི་ལ་བཞི། མཐོང་ལམ་ཐོབ་མ་ཐག་འཇིག་ལྟ་ལྷནསྐྱེས་མ་སྤངས་པ་དང༌། སྤངས་ན་འཁོར་བར་མི་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་དང༌། འཇིག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་ངོས་བཟུང་བ་དང༌། འཇིག་ལྟ་སྤངས་ན་བདག་ལ་སྲེད་པ་མེད་པས་འཁོར་བར་མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ།།གསུམ་པ་གྱ་ནོམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་གཉིས་གྲོལ་པའི་བདག་རྟག་པ་གྱ་ནོམ་པའི་ཐར་པ་ཡིན་པ་དགག །བརྗོད་དུ་མེད་པའི་གང་ཟག་བཅིངས་གྲོལ་ཀུན་གྱི་གཞི་ཡིན་པ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། སྡུག་བསྔལ་སྐྱེད་བྱེད་དེ་
འཁོར་བར་འཆིང་བྱེད་ཡིན་ལ་དེ་རྟག་པ་ལ་མི་འཐད་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་འཇོམས་བྱེད་དེ་འཁོར་བ་ལས་ཐར་བྱེད་ཡིན་པ་ལ་དེ་རྟག་པ་ལ་མི་འཐད་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་བཞི། མི་རྟག་པར་བརྗོད་དུ་མེད་ན་རྒྱུར་མི་འཐད་པ། རྟག་མི་རྟག་གང་དུ་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་ན་བཅིངས་གྲོལ་གྱི་གཞིར་མི་འཐད་པ། འཇིག་མེད་ཀྱི་ཆོས་རྟག་པར་འཐད་
པ། དེས་ན་གནས་མ་བུ་བའི་ལྟ་བ་ལ་སྨད་པའོ།།
བཞི་པ་ངེས་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་ལམ་བདེན་དང་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྟན་ནས་ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་ངོས་བཟུང་བ་ལ་བཞི། ལམ་གྱི་རྣམ་པ། ངེས་འབྱིན་གྱི་རྣམ་པ།

རིགས་པའི་རྣམ་པ། སྒྲུབ་པའི་རྣམ་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ། འདི་ལ་གསུམ། ཉོན་མོངས་པའི་ས་བོན་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་སླར་མི་ལྡོག་པའི་དོན་བཤད། དེའི་རྒྱུ་མཚན། འཛིན་སྟངས་འགལ་བ་ཙམ་གྱིས་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་དུ་མ་ངེས་པའི་དཔེའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། གནས་གྱུར་མཐར་ཕྱིན་པའི་སེམས་ལ་ཉོནམོངས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པ་དང༌། འཕགས་པ་སློབ་པའི་སེམས་ལ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

264

ནུས་པ་ཅུང་ཟད་ཡོད་ཀྱང་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པའི་ནུས་པ་མེད་པའོ། །
དང་པོ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད། དོན་བསྡུའོ།།གཉིས་པ་ལ་
གསུམ། ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་གནས་ཚོད་བཤད། ཡུལ་ཅན་འགའ་ཞིག་འཁྲུལ་བ།
འཁྲུལ་པ་དེ་འབད་མེད་དུ་མི་ལྡོག་པ། འབད་ན་ལྡོག་ཏུ་རུང་བའི་དཔེའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་འཛིན་པ་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པ། ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟར་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པ་གཟུགས་སོགས་ཡུལ་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པའོ།།
གསུམ་པ་ལ་གསུམ་དྲི་མ་སེམས་གྱི་རང་བཞིན་ལམ་ཞུགས་པས་སེམས་ཀྱི་
རང་བཞིན་འོད་གསལ་ཡིན་པ་དང༌། དྲི་མ་གློ་བུར་བ་ཡིན་པ་དང༌། དེས་ན་ཉེས་པ་
ཆགས་སོགས་ལ་གཉེན་པོ་འཇོམས་པའི་ནུས་པ་མེད་པའོ།།གསུམ་པ་རིགས་པའི་རྣམ་པ་ལ་གསུམ། བྱམས་པ་དང་མི་སྡུག་པ་བསྒོམས་པས་ཉོན་མོངས་པའི་ས་བོན་སྤོང་མི་ནུས་པའི་ཚུལ། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ས་བོན་སྤོང་ནུས་པའི་ཚུལ། དྲི་མ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་ཞུགས་པས་སྤོང་མི་ནུས་པ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ་རྟགས་དགོད། ཁྱབ་པ་སྒྲུབ། འཇིག་ལྟ་འཁོར་བའི་རྩ་བར་བསྟན་པས་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པར་ཡང་གྲུབ་པའོ།།
འདི་ལ་གསུམ། དེ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་དགོད། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་འཁོར་བའི་རྩ་བར་སྟོན་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཚེ་དེའི་མཚན་གཞིར་དེ་དང་འགལ་བ་མི་སྟོན་པའི་དོན་དེས་ན་འཇིག་ལྟ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་ཡིན་ན་ཡང༌། དེ་གཉིས་མཚུངས་ལྡན་དུ་བཤད་པ་འགལ་བ་མེད་པའོ།།གསུམ་པ་ལ་རྩོད་པ་དང༌། དེ་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

265

དགག་པ་གཉིས། འདི་ལ་བཞི། རྟགས་མ་གྲུབ་པ། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པའི་ས་བོན་སྤོང་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན། ས་བོན་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་སླར་མི་ལྡོག་པའི་རྒྱུ་མཚན། གནོད་བྱེད་ལོག་སྟོབས་ཀྱིས་

གནོད་བྱ་ལྡོག་པ་མ་ངེས་པའི་དཔེའོ། །
བཞི་པ་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་པ་ལ་གཉིས། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཐར་ལམ་དུ་སྒྲུབ། གཞན་གྱི་བཏགས་པའི་ཐར་ལམ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། བདག་
འཛིན་འཁོར་བའི་རྩ་བར་བསྟན། བདག་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་སུན་མ་ཕྱིན་པར་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་མི་འཐད་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། བདག་འཛིན་སྡུག་བསྔལ་ཀུན་གྱི་རྩ་བར་བསྟན་པ་དང༌། ཉོན་མོངས་ཀུན་གྱི་རྩ་བར་བསྟན་ཏོ།།དང་པོ་ལ། བདག་འཛིན་ལས་བདག་དང་བདག་གིར་འཛིན་པའི་ཆགས་པ་སྐྱེ་ཞིང་སྲེད་པའི་རྐྱེན་གྱིས་

ལེན་པ་འགྲུབ་པའི་ཚུལ། དེས་ན་ཆགས་པས་འཁོར་བར་འཁོར་ཚུལ་གཉིས། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བདག་གི་བ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བྱེད་ཙམ་ཐར་ལམ་དུ་མི་འཐད། བདག་ལ་ཆགས་པ་སྐྱོན་དུ་ལྟས་པ་ཙམ་ཆགས་བྲལ་དུ་མི་འཐད་པ་དང༌། བདག་ཆགས་སྐྱོན་ཅན་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཐད་པའོ།།
དང་པོ་ལ་གཉིས། བདག་ལ་ཆགས་པ་དང་མ་བྲལ་བར་བདག་གི་བ་ལ་ཆགས་བྲལ་མི་སྲིད་པ་དང༌། བདག་ཡོན་ཏན་ཅན་དུ་འཛིན་པ་དེ་སྲིད་དུ་བདག་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་མེད་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་རྩོད་པ། དེ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། དངོས། དྲི་བ། ལན་གསུམ། གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ་བཞི། བདག་ལ་ཆགས་པའི་ཞེན་ཡུལ་སུན་མ་ཕྱིན་པར་བདག་ཆགས་སྤོང་མི་ནུས་པ་དང༌། དེའི་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

266

དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་ནས་མི་མཐུན་དཔེ་དགོད་པ་དང༌། དེའི་ཞེན་ཡུལ་སུན་ཕྱིན་པ་

མེད་པར་བདག་གི་བ་ཆགས་བྲལ་དུ་”སྒོམས1

་ཀྱང་བདག་ལ་ཆགས་པ་སྤོང་མི་
ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན། བདག་འཛིན་མ་སྤངས་པར་བདག་ལ་ཆགས་པ་མི་ལྡོག་པའོ།།གསུམ་པ་བདག་ཆགས་སྐྱོན་ཅན་ཡིན་པའི་གྲུབ།བྱེད་མི་འཐད་པ་ལ་གསུམ། དྲི་བ་དང༌། ཕ་རོལ་པོའི་ལན། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྟེན་བྱེད་
པར་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ཆགས་བྲལ་དུ་མི་རུང་བའི་རྟགས་དང་དཔེ་ཕ་རོལ་པོ་ལ་
གྲགས་པ་དགོད། བདག་ཡན་གར་བས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྟེན་མི་བྱེད་པ་བདག་ཆགས་
པ་ལ་ཡང་མཚུངས་པ་དང༌། དེས་ན་བདག་དང་བདག་གི་བ་ལ་ཆགས་པ་གཉིས་ཀ་ཆགས་བྲལ་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ་བའོ།།གཉིས་པ་གཞན་གྱིས་བཏགས་པའི་ཐར་ལམ་དགག་པ་ལ་གཉིས། བྱེ་བྲག་པས་བཏགས་པའི་བདག་གི་བ་སྡུག་བསྔལ་དུ་སྒོམ་པ་སོགས་ཐར་ལམ་དུ་མི་རུང་བ། རིགས་པ་ཅན་པས་བཏགས་པའི་དབང་ཕྱུག་གི་བཀས་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་བཅུག་ཅིང་དབང་བསྐུར་བ་ཙམ་དེར་མི་རུང་བའོ།།
དང་པོ་ལ་བཞི། དགག་པ་དངོས། གྲངས་ཅན་གྱིས་བཏགས་པའི་མིག་སོགས་
དབང་པོ་དང་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པ་འཁོར་བའི་རྩ་བ་དང༌། དེ་གཉིས་ཐ་དད་དུ་ཤེས་པ་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་འདོད་པ་དགག །སངས་རྒྱས་པས་སྡུག་བསྔལ་སྒོམ་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ་བ་སྤང༌། སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་
བསྒོམས་པས་བདག་དང་བདག་གི་བ་གང་ལ་ཡང་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བ་མི་འཐད་པའི་སྒོ་ནས་དོན་བསྡུ་བའོ།།

1 མ་ཕྱི། ༣༣ན༦ན། ཞོལ། ༣༣བ༦ན། སྒོམས སྐུ། ༣༦ན༤ན། བསྒོམས བླ། ༣༣ན༥ན། སྒོམས

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

267

དང་པོ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། འདི་ལ་བཞི། བདག་གི་བ་སྡུག་བསྔལ་དུ་བསྒོམས་པས་བདག་ལ་ཆགས་བྲལ་མི་སྲིད་པ་དང༌། དེ་ལྟར་བསྒོམས་པས་ཆགས་བྲལ་འཐད་ན་བདག་མི་རྟག་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་དང༌། དེ་བསྒོམས་པས་སྡུག་བསྔལ་དུ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ཡང་ཆགས་བྲལ་མི་རུང་བ་དང༌། བདག་སྐྱོན་མེད་དུ་འཛིན་པ་དེ་སྲིད་དུ་བདག་དང་བདག་གི་བ་གང་ལ་ཡང་ཆགས་བྲལ་མི་འཐད་པའོ།།དང་”པོ1

་ལ་གཉིས། དེར་”སྒོམས2

་ཀྱང་དབང་པོ་བདག་བདེ་བ་
ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་རྟེན་དུ་བཟུང་བས་ཆགས་བྲལ་མི་འཐད། བདག་དང་བདག་གི་བ་ལ་ཆགས་པ་བདག་ལ་འདུ་འབྲེལ་གྲུབ་པས་དེ་མི་རུང་བའོ།།དང་པོ་ལ་ཆགས་པ་ལྡོག་པའི་ཚུལ། ཚུལ་དེ་བདག་གི་བ་སྡུག་བསྔལ་དུ་བསྒོམ་པ་ལ་མེད་པ། དེའི་དཔེ་དང་གསུམ་མོ།།གཉིས་པ་ལ་བཞི། དེ་དངོས། ཆགས་པ་སྐྱེ་བ་བདག་གི་བ་དང་འདུ་འབྲེལ་གྲུབ་པ་དང༌། སྐྱེས་བུ་དང་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པ་ལ་མི་ལྟོས་པ། བདག་གི་བ་སྡུག་བསྔལ་ཁོ་ནའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་མ་གྲུབ། དེ་ཕལ་ཆེར་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ཡང་ཆགས་བྲལ་དུ་འགྱུར་བ་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའོ།།གསུམ་པ་ལ་རྩོད་པ་དང༌། ལན་གཉིས། བཞི་པ་ལ་གསུམ། ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་དཔེ། དེའི་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་པ། བདག་ཏུ་འཛིན་པས་ཆགས་པ་ཆགས་ཡུལ་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་འདྲེན་པའི་དཔེའོ།།གཉིས་པ་ལ་བཞི། དེ་ལྟར་བསྒོམས་པས་ཆགས་བྲལ་འཐད་ན་བདག་མི་རྟག་པར་ཐལ་བ་དངོས།།བདག་འཛིན་ཡོད་ན་བདག་གི་བ་ལ་ཆགས་པའི་གནས་སྐབས་ལས་མ་འདས་པ། དེ་ཡོད་ན་བདག་གི་བ་སྡུག་བསྔལ་དུ་བསྒོམ་པ་ལ་བརྩོན་ཡང༌།
1 མ་ཕྱི། ༣༤ན༡ན། ཕོ ཞོལ། ༣༤བ༡ན། སྐུ། ༣༧ན༡ན། བླ། ༣༣བ༦ན། པོ
2 མ་ཕྱི། ༣༤ན༡ན། ཞོལ། ༣༤བ༡ན། སྒོམས སྐུ། ༣༧ན༡ན། བསྒོམས བླ། ༣༣བ༦ན། སྒོམས

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

268

བདག་ལྟ་དེའི་དབང་གིས་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བའི་གེགས་བྱེད་པ། བདག་ལའང་ཆགས་པ་དང་བྲལ་ན་གྲོལ་བདག་ཐོབ་ཕྱིར་བསྒོམ་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ་བའོ།།དང་
པོ་ལ་གསུམ། དེ་ལྟར་བསྒོམས་པས་ཆགས་བྲལ་དུ་འགྱུར་ན་བདག་བདེ་སྡུག་ཐོབ་པ་སོགས་ཀྱི་རྟེན་ཡིན་པ་གསར་དུ་ལོག་པར་ཐལ་བ། འདོད་ན་བདག་སྨྲ་སྨྲས་པའི་
བདག་བདག་མ་ཡིན་ པར་ཐལ་པ། དེའི་ཁྱབ་པ་བསྒྲུབ་པའོ།།གསུམ་པ་བདག་གི་བ་སྡུག་བསྔལ་བསྒོམས་པས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ཡང་ཆགས་བྲལ་མི་རུང་བ་ལ་གསུམ། བདག་གི་བ་སྡུག་བསྔལ་དུ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བས་ཆགས་བྲལ་ཡིན་ན། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་དེར་ཐལ་བ། ཉེས་པ་མཐོང་བའི་སྐད་ཅིག་ལ་ཆགས་པ་ལོག་པས་གཏན་དུ་མི་རུང་བའི་དཔེ། བདག་ལ་ཞེན་པའི་དབང་གིས་བླང་དོར་དུ་ཆགས་པ་དེ་ཆགས་པ་ཀུན་གྱིས་བོན་དུ་བསྟན་པའོ།།
བཞི་པ་ལ་གསུམ། བསྟན་པ། བཤད་པ། བདག་ཉེས་མེད་དུ་འདུན་པ་ཆགས་པ་ཡིན་པས་གང་ལའང་ཆགས་བྲལ་དུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ་བའི་སྒོ་ནས་དོན་བསྡུ་བའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། བདག་ཉེས་མེད་ཀྱི་གཞིར་བཟུང་བས་བདག་དང་བདག་གི་བ་གང་ལ་ཡང་ཆགས་བྲལ་མི་རུང་བར་བསྟན། བདག་ལ་ཆགས་པ་སྐྱོན་ཅན་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བདག་ལ་མཚུངས་པ། བདག་དེ་སྐྱོན་ཅན་ཡིན་ཡང་མི་འདོར་ན་གང་ལ་ཡང་ཆགས་བྲལ་མི་རུང་བའོ།།གཉིས་པ་བཤད་པ་ལ་བཞི། ཡུལ་ལ་ཉེས་པ་མཐོང་བས་ཆགས་པ་ལྡོག་པའི་ཚུལ་ངོས་བཟུང༌། ཚུལ་དེ་བདག་གི་བ་སྡུག་བསྔལ་དུ་བསྒོམ་པ་ལ་མེད་པ། བདག་གི་བ་ལ་ཆགས་པ་སྐྱེ་བ་དེ་ལ་ཡོན་ཏན་མཐོང་བ་ལ་མི་ལྟོས་པ། བདག་གི་བ་ལ་སྐྱོན་མཐོང་བས་ཆགས་བྲལ་དུ་མི་འཐད་པའོ།།གཉིས་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

269

པ་ལ་གཉིས། དམ་བཅའ་བ་དང༌། དེ་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་སོ།།གསུམ་པ་དེའི་སྒོ་ནས་དོན་བསྡུ་བ་ལ་གཉིས། བདག་ཆགས་ཡོད་ན་བདག་གི་བ་ལ་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཡོན་ཏན་སྒྲོ་བཏགས་ནས་ཀྱང་མཐོང་བས་གང་ལ་ཡང་ཆགས་བྲལ་མི་སྲིད་པ། བདག་གི་བ་སྡུག་བསྔལ་དུ་བསྒོམས་པས་དེ་ལ་ཆགས་པའི་རྒྱུ་ལ་མི་གནོད་པའོ།།གཉིས་པ་གྲངས་ཅན་དགག་པ་ལ་གཉིས། དགག་པ་དངོས་དང༌། ཚོར་བ་སྡུག་
བསྔལ་གྱིས་ཡིད་འབྱུང་བ་བསྒོམས་ཀྱང་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བའི་ལམ་ཡིན་པ་
དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། རང་བཞིན་དང་སྐྱེས་བུ་ཐ་དད་དུ་ཤེས་པ་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བའི་ལམ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན། དེ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པ་འཁོར་བར་འཆིང་བྱེད་མིན་པ། བདག་ཆགས་ཡོད་ན་བདག་གི་བ་ལ་ཆགས་པའི་ཚུལ་ལོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་གདུངས་པའི་ཡིད་འབྱུང་དེ་ཞེ་སྡང་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཡིད་མི་བདེ་ཡིན་ཅིང་ཐར་ལམ་དུ་མི་རུང་བ། དེ་ལོག་ན་སྔར་བཞིན་ཆགས་པ་ལ་བརྟེན་པ། བླང་དོར་ཐམས་ཅད་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བའི་སྐྱེས་བུ་ཆགས་བྲལ་དུ་བསྟན་པའོ།།གསུམ་པ་སངས་རྒྱས་པས་སྡུག་བསྔལ་སྒོམ་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ་བ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། ཁྱབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་
སྒོམ་པར་གསུངས་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པས་མི་འགལ་བ་དང༌། དེ་སྒོམ་པའི་དགོས་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང༌། དེ་སྲེད་པའི་རྐྱེན་ཅན་ཡིན་ཞིང་བདག་རྟག་པ་ལ་མི་ལྟོས་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པ་མདོར་
བསྟན། དེའི་དོན་བཤད། དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དགོད་པའོ།།བཞི་བ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྡུག་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

270

བསྔལ་བསྒོམས་པས་བདག་དང་བདག་གི་བ་གང་ལ་ཡང་ཆགས་བྲལ་མི་འཐད་པས་དོན་བསྡུ་བ་ལ་བཞི། སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་”སྒོམས1

་ཀྱང་བདག་འཛིན་
ཡོད་པ་དེ་སྲིད་དུ་འཁོར་བ་ལས་མ་འདས་པ་དང༌། ཐར་པའི་གནས་སྐབས་སུ་བདག་གི་བ་མེད་ན་དེའི་ཟ་བ་པོ་ཡང་མེད་པར་ཐལ་བ། འདོད་ན་བདག་ཀྱང་མེད་པར་ཐལ་བ། དེས་ན་ཐར་པ་ཐོབ་པར་འདོད་པས་འཇིག་ལྟ་རྩ་བ་ནས་སུན་དབྱུང་བར་གདམས་པའོ། །གཉིས་པ་རིགས་པ་ཅན་པས་བཏགས་པའི་དབང་ཕྱུག་གིས་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་དབང་བསྐུར་བ་ཐར་ལམ་”དུ་2

མི་རུང་བ་ལ་གསུམ། དེ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་མེད་པ། གནོད་
བྱེད་ཡོད་པ། དབང་བསྐུར་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡང་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་
ཀྱིས་སྲིད་པ་ལས་གྲོལ་བར་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་ལ་བཞི། དབང་ཕྱུག་གི་ལུང་ལས་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་བཅུག་ཅིང་དབང་བསྐུར་བ་ཙམ་ཐར་ལམ་དུ་འདོད་པ་དེ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་གཏན་ཚིགས་མེད་པ། སྔགས་ཀྱིས་བཏབ་པའི་ས་བོན་གྱིས་མྱུ་གུ་མི་སྐྱེད་པར་གྲུབ་པ་དེའི་མཐུན་དཔེར་མི་རུང་བ་འདི་ལ་ཏིལ་མར་གྱིས་བསྐུས་པ་དང་མེར་བསྲེགས་པ་ལས་ཀྱང་གྲོལ་བར་ཐལ་བ་དང༌། སྦྱིན་སྲེག་ཙམ་གྱིས་སྡིག་པ་ཟད་པར་

འདོད་པ་དགག་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གནོད་བྱེད་བརྗོད་པ་དང༌། དེའི་ལན་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། སྡུག་བསྔལ་ལ་བདེ་བར་འཛིན་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྲེད་པས་ལས་བསགས་ནས་འཁོར་བར་འཁོར་བ་དང༌། སྲེད་བ་ཟད་པར་སྤངས་པས་གྲོལ་བ། ལོག་སྲེད་མ་སྤངས་པར་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་མི་འཐད་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས།

1 མ་ཕྱི། ༣༥ན༦ན། ཞོལ། ༣༥བ༦ན། སྒོམས སྐུ། ༣༨བ༢ན། བསྒོམས བླ། ༣༥ན༤ན། སྒོམས
2 མ་ཕྱི། ༣༥བ༡ན། ཞོལ། ༣༦ན༢ན། -དུ་ སྐུ། ༣༨བ༤ན། བླ། ༣༥ན༦ན། +དུ་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

271

ཡུལ་གཞན་དུ་འགྲོ་བ་དང་གཟུགས་སོགས་རྟོགས་པའི་བྱེད་པ་དབང་སོགས་འཕེན་པའི་བདག་གི་ཡོན་ཏན་འདུ་བྱེད་པའི་ནུས་པ་དབང་བསྐུར་གྱིས་བཅོམ་པའི་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། ཡང་སྲིད་འཕེན་པ་ལ་ལོག་སྲེད་དང་སེམས་པའི་ནུས་པ་མཐོང་གི་བདག་གི་ཡོན་ཏན་འདུ་བྱེད་པའི་ནུས་པ་མ་མཐོང་བ་དང༌། ལོག་སྲེད་མ་སྤངས་པར་འཁོར་བ་ལས་མི་གྲོལ་ བ་དང༌། དེ་དང་ལས་ཀྱི་ནུས་པ་
དབང་བསྐུར་གྱིས་བཅོམ་པ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། རྩོད་པ་དང༌། དབང་བྱས་
མ་ཐག་ནས་དབང་སོགས་ཀྱིས་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་མི་འཛིན་པར་ཐལ་བ། འཆི་ཀའི་ཚེ་དབང་བསྐུར་གྱིས་བློ་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་མཚམས་མི་སྦྱོར་བར་བྱས་ན་
གསོན་པའི་ཚེ་ཡང་ནུས་མེད་དུ་བྱས་པ་མཚུངས་པར་ཐལ་བའོ།།
གསུམ་པ་དབང་བསྐུར་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང༌། རྟག་པས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། ཧ་ཅང་ཐལ་བ། རྟག་པ་འབྲས་བུ་དང་རྗེས་འགྲོ་མ་གྲུབ་པ། བདག་མེད་ལ་གནོད་པ་སྤང་བའོ།།དང་པོ་ལ་བཞི། རྟག་པ་རྐྱེན་ལ་མ་ལྟོས་པས་འབྲས་བུ་རིམས་ཀྱིས་བྱེད་པ་འགལ་བ། འབྲས་བུ་མི་བྱེད་པའི་
གནས་སྐབས་དང་འདྲ་བས་སྐྱེད་བྱེད་དུ་འགལ་བ། གསོག་པ་པོ་དང་མྱོང་བ་པོ་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བ། དེ་གཉིས་ཐ་དད་ན་བདག་རྟག་པ་བྱེད་པ་པོ་དང་མྱོང་བ་པོ་ཡིན་པ་ཉམས་པའོ།།གསུམ་པ་ལ། བདག་མེད་ན་གཞན་གྱི་མྱོང་བ་གཞན་གྱིས་དྲན་པ་

སོགས་ཐལ་བ་གནོད་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་པ་དང༌། དེ་མེད་ཀྱང་མྱོང་བ་ལས་དྲན་པ་འཐད་པ་གཉིས། གཉིས་པ་ལ་བདེན་བཞི་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པ་བཞི་པོ་འཁོར་བའི་རྩ་བ་དང༌། དེ་སྤོངས་བྱེད་ཐར་ལམ་དུ་བསྟན་པ་ལ་གསུམ། ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

272

དངོས་དང༌། ལས་དང་ལུས་ཡོད་ཀྱང་སྲེད་པ་ཟད་པར་སྤངས་པ་སྐྱེ་བ་མི་ལེན་པའི་དཔེ། ཉོན་མོངས་མ་སྤངས་པར་ལས་ཟད་བྱེད་ཐར་ལམ་དུ་འདོད་པ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་ཉོན་མོངས་མ་སྤངས་པར་ལས་ཟད་པར་སྤོང་མི་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང༌། ཉོན་མོངས་དང་ལས་མཉམ་དུ་སྤོང་བ་དགག་པ་གཉིས་སོ།།འདི་ལ་རྩོད་པ་དང་ དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་བཞི། ལས་ཟད་པའི་དོན་དུ་དེའི་དངོས་གཉེན་བསྟེན་པ་དགོས་པ་མེད་པ། སྐྲ་འབལ་བ་ལ་སོགས་པ་གདུང་བ་གཅིག་གིས་ལས་མཐའ་དག་སྤོང་མི་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན། དེའི་ལན་དགག་པ། རང་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་བའོ།།གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དཀའ་ཐུབ་ཀྱིས་ལས་ཀྱི་ནུས་པ་རགས་པ་བཅོམ་ནས་
ཕྲ་བ་གདུང་བས་འཇོམས་པའམ་དཀའ་ཐུབ་ཀྱི་ནུས་པས་ལས་ཀྱི་ནུས་པ་གཅིག་ཏུ་
འདྲེས་པ་གདུང་བས་འཇོམས་པའི་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་བ་སྤུ་ཉག་མ་གཅིག་བཏོགས་པའི་གདུང་བས་ལས་མཐའ་དག་སྤོང་ནུས་པ་དང༌། དཀའ་ཐུབ་ཅིག་གིས་ལས་མཐའ་དག་སྤོང་ནུས་པར་ཐལ་བ་དང༌། དཀའ་ཐུབ་དེ་ལུས་གདུང་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་ན། མི་དགེ་བའི་ལས་འབྲས་ཡིན་པས་ལས་ཀྱི་ནུས་པ་

འདྲེས་པ་མི་ནུས་པ་གཉིས། བཞི་པ་ལ་གསུམ། སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་ལས་སྲེད་པ་ཟད་པར་
སྤངས་པས་སྤོང་ནུས་པ་དང༌། སྔར་བསགས་ཀྱི་ལས་སྤོང་བའི་དོན་ཅན་མ་ཡིན་
པས་ཧ་ཅང་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་བ་དང༌། སྲེད་པས་ལས་གསོག་པ་བཞིན་དགྲ་བཅོམ་པའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ལས་ལས་སྲེད་པ་མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །གཉིས་པ་སྐྱོབ་པ་
སོགས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ལས་སྔ་མ་སྔ་མ་གྲུབ་ཚུལ་ནི། ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་མཁྱེན་
པ་མཐར་ཐུག་བདེ་གཤེགས་སུ་བསྟན་པ། དེ་ཆགས་བྲལ་གསུམ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

273

བསྟན། །གཞན་དོན་མ་ལུས་པ་མཁྱེན་པ་སྦྱོར་བའི་བརྩོན་འགྲུས་ཅན་སྟོན་པར་བསྟན་པ་དང༌། དེ་ལས་བརྩེ་བ་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་བཞིའོ།།
གཉིས་པ་དེ་དག་ཀུན་ལས་ཚད་མར་གྲུབ་པ་ནི། བརྩེ་བས་ལེགས་པ་འབའ་ཞིག་གསུང་ཞིང༌། བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལས་བདེན་པ་གསུང་བར་མཛད། དེ་གསུང་བའི་སྦྱོར་བ་བརྩོན་འགྲུས་དང་ལྡན་པ་སྟོན་པར་གྲུབ། དེས་ན་ཀུན་ལ་ཚད་མར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།གསུམ་པ་ཚད་མར་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པའི་དགོས་པ་ལ་གཉིས། ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་མཐའ་དག་དེའི་བསྟན་པ་ཉིད་ལས་གྲུབ་པའི་དོན་ཅན་དུ་ཤེས་པ་དང༌། རྣམ་གཞག་དེ་བསྟན་པ་ལས་ཇི་ལྟར་བཤད་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཡིན་པ་མ་ལོག་པ་དང༌། དེ་གསུངས་པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གསུངས་པ་དང༌། དེ་གསུངས་ན་རང་དོན་རྗེས་དཔག་ཀྱང་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང༌། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གསལ་བར་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་པའོ། ། ། །
༈ གསུམ་པ་སྒྲུབ་བྱེད་མཐར་ཐུག་པའི་རིགས་པ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན། “ལེའུའི1

་མཚན་ནོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། ཚད་མ་ཙམ་དང་
མངོན་རྗེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པར་དག་པར་རྟོགས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཚད་མའི་
གྲངས་དང་སྤྱོད་ཡུལ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དགག །མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་གཞི་དང་མཚན་ཉིད་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དགག །ཚད་མའི་འབྲས་བུ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པས་ཚད་མ་གཉིས་

1 མ་ཕྱི། ༣༧ན༤ན། ལའུའི ཞོལ། ༣༧བ༤ན། སྐུ། ༤༠བ༣ན། བླ། ༣༧ན༢ན། ལེའུའི

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

274

སུ་གྲངས་ངེས་པར་བསྟན་པ། དེ་གཉིས་སུ་གྲངས་མ་ངེས་པས་ཚད་མ་གཉིས་སུ་གྲངས་མ་ངེས་པའི་རྩོད་པ་སྤང་བའོ།།
དང་པོ་ལ་གསུམ། དངོས་དང༌། རྟོག་ལྡན་གྱིས་དཔྱད་པར་བྱ་བའི་རྟེན་མཐར་
ཐུག་པའི་གཞལ་བྱ་རང་མཚན་ཁོ་ནར་བསྟན་པ། གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི་དབང་གིས་ཚད་མ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི་དོན་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ་རྟགས་དགོད་པ་དང༌། ཕྱོགས་ཆོས་བསྒྲུབ་པ་གཉིས། འདི་ལ་མདོར་བསྟན། རྒྱས་བཤད་གཉིས། དང་པོ་ལ་ཕུང་”གསུམ1

་སེལ་བ་དང༌། གཞལ་བྱ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་
གཞི་དང་མཚན་ཉིད་ངོས་བཟུང་བ་དང༌། གཞལ་བྱ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་གསུམ། དང་པོ་ལ་གཉིས་ཡིན་གྱི་ཕུང་”གསུམ2

་སེལ་བ། གཉིས་མ་ཡིན་གྱི་
ཕུང་”གསུམ3

་སེལ་བ། ཕུང་”གསུམ4

་ཙམ་སེལ་བ་གསུམ། འདི་ལ་གསུམ། གཞལ་
བྱ་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་སེལ་བ། ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་སེལ་བ། རྒྱུ་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་ཕུང་”གསུམ5

་སེལ་བའོ།།གསུམ་པ་ལ་གསུམ། དོན་དམ་པར་དོན་
བྱེད་ནུས་པ་རང་མཚན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ན་དེའི་མཚན་ཉིད་མི་སྲིད་ཅིང་མཚན་གཞི་ལ་མ་ཁྱབ་པའི་རྩོད་སྤང་དང༌། དོན་བྱེད་ནུས་པ་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཡིན་ན་རང་མཚན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཁྱབ་ཆེས་པ་དང༌། སྤྱི་མཚན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཁྱབ་ཆེས་སྤང་བའོ།།དང་པོ་ལ་རྩོད་པ་དང༌། ལན་ནོ།།འདི་ལ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་མིན་པར་

1 མ་ཕྱི། ༣༧བ༡ན། ཞོལ། ༣༨ན༡ན། གསུམ སྐུ། ༤༡ན༡ན། སུམ བླ། ༣༧ན༥ན། གསུམ
2 མ་ཕྱི། ༣༧བ༢ན། ཞོལ། ༣༨ན༢ན། གསུམ སྐུ། ༤༡ན༢ན། སུམ བླ། ༣༧ན༦ན། གསུམ
3 མ་ཕྱི། ༣༧བ༢ན། ཞོལ།་༣༨ན༢ན། གསུམ སྐུ། ༤༡ན༢ན། སུམ བླ། ༣༧ན༦ན། གསུམ
4 མ་ཕྱི། ༣༧བ༢ན། ཞོལ། ༣༨ན༢ན། གསུམ སྐུ། ༤༡ན༢ན། སུམ བླ། ༣༧ན༦ན། གསུམ
5 མ་ཕྱི། ༣༧བ༣ན། ཞོལ། ༣༨ན༣ན། གསུམ སྐུ། ༤༡ན༣ན། སུམ བླ། ༣༧བ༡ན། གསུམ

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

275

བྱ་བ་བྱེད་ནུས་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་དེ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན་པ་དང༌། དེ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་མིང་འདོགས་ནའང་མི་འདོད་པའི་སྐྱོན་མེད་པ་གཉིས། འདི་ལ་རྩོད་ལན་གཉིས། གཉིས་པ་ལ་རྩོད་པ་དང༌། ལན་གཉིས། འདི་ལ་གཉིས། སྤྱི་མཚན་གྱིས་རང་འཛིན་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པ་ཙམ་གྱི་དོན་ཡང་མི་བྱེད་པས་དེར་མི་འགྱུར་བ། དེ་རིགས་ཅན་གཞན་ལའང་སྦྱར་བའོ།།
གསུམ་པ་ཁྱབ་ཆེས་སྤང་བ་ལ་བཞི། རྟོག་མེད་འཁྲུལ་བའི་གཟུང་ཡུལ་ལ་ཁྱབ་ཆེས་པ་དང༌། དངོས་མེད་ལ་མ་ཁྱབ་པ་དང༌། རྟོག་མེད་འཁྲུལ་པའི་གཟུང་ཡུལ་ལ་ཕྱེ་སྟེ་བཤད་པ། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ།།གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཡུལ་ལ་སྦྱར་བ་དང༌། ཡུལ་ཅན་ལ་སྦྱར་བའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། རྟོག་མེད་འཁྲུལ་པའི་གཟུང་ཡུལ་ལ་རྟོག་པའི་བློའི་གཟུང་ཡུལ་སྤྱི་མཚན་ཡིན་པ། རྟོག་མེད་འཁྲུལ་པ་ལ་གཟུང་རྣམ་གསལ་བར་སྣང་བ་རང་མཚན་དུ་བསྟན་པའོ།།གཉིས་པ་ལ། རྟོག་མེད་འཁྲུལ་པའི་གཟུང་ཡུལ་ལ་རྟོག་པའི་བློ་སྤྱི་མཚན་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པ། རྟོག་མེད་འཁྲུལ་བ་མེད་པ་
གསལ་བར་སྣང་བ་ཡིན་པ་གཉིས།
བཞི་བ་ལ། རྟོག་མེད་འཁྲུལ་པའི་གཟུང་རྣམ་རང་མཚན་ཡིན་ན་བུམ་འཛིན་རྟོག་པའི་གཟུང་རྣམ་ཀྱང་དེར་ཐལ་བའི་རྩོད་པ་དང༌། དེའི་ལན་གཉིས། འདི་ལ། བུམ་འཛིན་རྟོག་པའི་གཟུང་རྣམ་རང་མཚན་དུ་ཐལ་བ་འདོད་པ་དང༌། དེ་ལ་བུམ་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་སྤྱིར་བསྟན་པ་གཉིས། འདི་ལ་སྤྱིར་”བཤད1

་པའི་དོན་དང༌།
དེའི་རྒྱུ་མཚན་གཉིས། གཉིས་པ་ཕྱོགས་ཆོས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ། སྤྱི་

1 མ་ཕྱི། ༣༨ན༤ན། ཞོལ། ༣༨བ༤ན། བཤད སྐུ། ༤༡བ༤ན། བསྟན བླ། ༣༨ན༡ན། བཤད

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

276

མཚན་དངོས་མེད་དུ་སྒྲུབ། དེས་རང་མཚན་དངོས་པོར་གྲུབ་པ། སྤྱི་མཚན་གྱི་དབྱེ་
བའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང༌། དོན་བསྡུ་བའོ།།
དང་པོ་ལ་གསུམ། རྗོད་བྱེད་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་དང་། རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པ་བཀག་ནས་སྤྱི་དངོས་མེད་དུ་”བསྒྲུབ1

་པ། དེ་
ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྤྱི་དངོས་མེད་དུ་”བསྒྲུབ2

་པ།

རིགས་པ་གཞན་གྱིས་”བསྒྲུབ3

་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། རྗོད་བྱེད་སྒྲའི་བདག་རྐྱེན་
ཙམ་ལས་གྲུབ་པའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པས་ དངོས་པར་མ་གྲུབ་པ་དང༌། དེའི་ཁྱབ་པ་བསྒྲུབ་པ། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ།།འདི་ལ་གཉིས། སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་དང་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་གཉིས་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་མིང་དང་མཚན་མ་ཡིན་ཅིང་དེ་
བརྗོད་པར་འདོད་པ་དགག་པ་དང༌། སྤྱི་ཡན་གར་བ་བརྗོད་པ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་
གསུམ། འདོད་པ་བརྗོད་པ། རྒྱུ་མཚན་དྲི་བ། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་མིང་དང་མཚན་མ་དེ་བློ་ཁོ་ན་དང་འབྲེལ་བའི་འདུ་
བྱེད་ཡིན་པ་དང༌། མིང་དོན་གང་དང་ཡང་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་འདུ་བྱེད་ཡིན་པ་དང༌། ཕྱི་
རོལ་དོན་ཁོ་ན་དང་འབྲེལ་བའི་འདུ་བྱེད་ཡིན་པ་དགག་པའོ།།
དང་པོ་ལ་གཉིས། དེ་ཡིན་ན་དེ་བརྗོད་པས་དོན་ལ་མི་འཇུག་པར་ཐལ་བ་དང༌། འཁྲུལ་ནས་འཇུག་པའི་ལན་དགག་པའོ།།འདི་ལ་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། འདི་ལ་ལྔ། འདྲ་བ་ཙམ་གྱིས་འཁྲུལ་ནས་འཇུག་པ་ཡིན་ན་དུས་ཀུན་ཏུ་དོན་ལ་མི་

1 མ་ཕྱི། ༣༨ན༦ན། ཞོལ། ༣༨བ༥ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༤༡བ༦ན། སྒྲུབ བླ། ༣༨ན༣ན། བསྒྲུབ
2 མ་ཕྱི། ༣༨ན༦ན། ཞོལ། ༣༨བ༦ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༤༡བ༦ན། སྒྲུབ བླ། ༣༨ན༣ན། བསྒྲུབ
3 མ་ཕྱི། ༣༨ན༦ན། ཞོལ། ༣༨བ༦ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༤༡བ༦ན། སྒྲུབ བླ། ༣༨ན༣ན། བསྒྲུབ

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

277

འཇུག་པར་ཐལ་བ། འདྲ་བ་ཙམ་གྱིས་འཁྲུལ་ཞིང་མིང་དང་མཚན་མ་དེ་བློ་ཁོ་ན་དང་འབྲེལ་བ་ཡིན་ན། ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པའི་བུམ་སོགས་ལ་མི་འཇུག་པར་ཐལ་བ། འཁྲུལ་ནས་འཇུག་པ་ཡིན་ཡང་རང་ལ་ཉེས་པ་དེ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན། རྒྱུ་མཚན་དེ་རྣམ་པ་ཁས་མི་ལེན་པ་ལ་མེད་པ། རྣམ་པ་ཁས་ལེན་པར་འདོད་པའི་ཚུལ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། རྟོག་པའི་གཟུང་རྣམ་དེ་མིང་རང་མཚན་ཁོ་ནས་གཏད་པར་འདོད་པ་དགག །ཤེས་པ་ཀུན་གཟུང་དོན་རང་མཚན་དང་ལྡན་པར་འདོད་པ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་དེའི་རྩོད་པ། དེ་དགག་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་ཡང་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། འདི་ལ་རྨི་ལམ་གྱི་ཤེས་པས་མ་ངེས་པ་དང༌། གཟུགས་འཛིན་
དབང་ཤེས་དེ་འཛིན་པ་གཟུགས་ཀྱིས་ཕན་བཏགས་པ་ལ་ལྟོས་ན་ཤེས་པ་ཀུན་
གཟུང་དོན་རང་མཚན་དང་མི་ལྡན་པར་གྲུབ་པ་གཉིས།
དང་པོ་ལ་བཞི། མ་ངེས་པ་དངོས། རྨི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་
གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པ། རྨི་ལམ་ཤེས་པའི་གཟུང་ཡུལ་དེ་ལས་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པ། དེ་དོན་ལ་སྦྱར་བའོ།།གསུམ་པ་ལ། ཕྱི་རོལ་ཁོ་ན་ལ་འབྲེལ་ལ་དེའི་རྩོད་
པ་དང༌། འདས་མ་འོངས་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བས་དགག་པ་གཉིས། གཉིས་པ། སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་དང་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་སྤྱི་ཡན་གར་བ་ཡིན་པ་དགག་པ་ལ་གཉིས། སྒྲ་བྱུང་ཤེས་པས་སྤྱི་ཡན་གར་བ་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པས་དབང་པོའི་ཚོགས་དོན་ཡོད་པའི་ལན་དགག །དེས་ལྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་རང་མཚན་པ་གཟུང་དོན་
དུ་བྱེད་པས་དབང་པོའི་ཚོགས་དོན་ཡོད་པའི་ལན་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། འདི་ལ་སྤྱི་ཡན་གར་བ་སྒྲས་བརྗོད་པ་མི་འཐད། བརྗོད་པ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

278

ལ་གནོད་པ་བསྟན། དེའི་ལན་དགག་པ་གསུམ། གཉིས་པ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད། དེ་དགག་འདི་ལ་གསུམ། གསལ་བའི་མཚུངས་པར་མི་འཐད། དེས་གསལ་བར་མི་འཐད། སྤྱི་འཛིན་བློས་རྟག་ཏུ་འཛིན་པར་ཐལ་བའོ། །གསུམ་པ་ལ། དེ་གསལ་བས་
གསལ་བར་བྱས་པ་ལ་ལྟོས་པའི་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། འདི་ལ་གསུམ། རྟག་པས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་ན་རེ་འགའ་བར་མི་འཐད། དེས་དེ་བསྐྱེད་པ་རྐྱེན་གྱིས་

འཕེལ་འགྲིབ་ཏུ་བྱེད་པ་མི་འཐད། སྤྱི་འཛིན་བློ་ལ་ཁ་དོག་དབྱིབས་སོགས་ཀྱི་རྣམ་

པ་སྣང་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བའོ། །
གཉིས་པ་དེ་ལྟར་བྱེད་པས་དབང་པོའི་ཚོགས་དོན་ཡོད་པའི་ལན་ལ་རྩོད་པ་དང༌། དེའི་ལན་གཉིས། གཉིས་པ་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་རྟགས་
ཀྱིས་སྤྱི་མཚན་དངོས་མེད་དུ་བསྒྲུབ་པ་ལ་གསུམ། ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲུབ། རྟགས་དགོད། རྩོད་པ་སྤང་བའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། གསལ་བ་ནང་ཕན་ཚུན་རྗེས་འགྲོ་མི་བྱེད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སེར་པོ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆ་སྔོན་པོ་ལ་མེད་པར་སྒྲུབ་པས་སྤྱི་གསལ་རྫས་གཅིག་ཡིན་པ་དགག་པ་དང༌། རྫས་ཐ་དད་ཡིན་པ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ། འདི་ལ། དེ་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་བུ་ཐལ་བ། རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་

འབྲེལ་པ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པ། འབྲེལ་མེད་དགག་པ་གསུམ། གཉིས་པ་ལ་དེའི་དཔེ་དང༌། དོན་ལ་སྦྱོར་བ་གཉིས། གསུམ་པ་རྩོད་སྤང་ལ་གསུམ། རྟགས་མ་ངེས་པ་སྤང༌། ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པ་སྤང༌། འདས་མ་འོངས་ཀྱི་བུམ་པ་ལ་བུམ་པའི་སྤྱི་སྒྲ་འཇུག་པ་སྤྱི་ཡན་གར་བ་ཡོད་པའི་དབང་ལས་ཡིན་པ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་བཞི།
མེད་པའི་རི་བོང་གི་རྭ་སྤྱིར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་པ། སྦྱིན་མཚན་དངོས་པོར་མེད་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

279

ཀྱང་སྒྲས་བརྗོད་པའི་དགོས་པ། སྤྱི་འཛིན་བློ་འཁྲུལ་བར་བསྟན་པ། གཞན་སེལ་བའི་སྤྱི་དངོས་མེད་དུ་བསྟན་པའོ།།འདི་ལ་བཞི། རིགས་མི་མཐུན་རྣམ་པར་བཅད་པ་མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་དངོས་མེད་དུ་བསྟན། སྤྱི་འཛིན་བློ་ལ་རིགས་མི་མཐུན་
ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་བློའི་གཞན་སེལ་དངོས་མེད་དུ་བསྟན། སྤྱི་འཛིན་བསླད་ཅིང་
དེ་ལ་སྣང་བ་སྣང་ལྟར་མ་གྲུབ་པས་སྤྱི་མཚན་དངོས་མེད་དུ་བསྟན། དེས་ན་སྤྱི་
མཚན་གསལ་བ་དང་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པའོ།།གཉིས་པ་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། རང་གི་གསལ་བ་ལས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་ཀྱང་གསལ་བ་གཞན་གྱི་སྤྱི་ལས་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་
ཡོད་པའི་རྩོད་པ། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། དངོས་པོ་ལ་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དང་གང་རུང་གིས་ཁྱབ་པ་དང༌། བུམ་པ་དང་སྣམ་བུའི་སྤྱི་རྟེན་གསལ་བ་རྫས་ཐ་དད་
པས་ཐ་དད་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་བརྗོད་པ། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། རྫས་སུ་ཡོད་པ་དངོས་མེད་ཀྱི་ཆོས་སུ་འགལ་བ། བུམ་པའི་མིང་འདས་མ་འོངས་ཀྱི་བུམ་

པ་ལ་བཏགས་མིང་དུ་འཇུག་པ་དགག །དངོས་མིང་བཏགས་མིང་གི་ཁྱད་པར་རོ།།གཉིས་པ་ལ་རྩོད་པ་དང༌། རྒྱུ་མཚན་མེད་པར་བཏགས་མིང་དུ་འཇུག་ན། བུམ་སྣམ་ལ་བུམ་པའི་མིང་བཏགས་མིང་དུ་འཇུག་མི་འཇུག་གི་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ་བས་དགག་པ་གཉིས། གསུམ་པ་ལ་གསུམ། མིང་དེ་གཉིས་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་དཔེ་དང་བཅས་པ། དེ་གཉིས་འཇིག་རྟེན་གྲགས་པའི་དབང་གིས་ཡིན་ཅིང་སྤྱི་ཡན་

གར་བའི་དབང་གིས་མིན་པ། གཞན་གྱིས་བརྗོད་བྱ་དངོས་པོར་ཡོད་པ་དངོས་མིང་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

280

དང༌། མེད་པ་ལ་བཏགས་མིང་དུ་འཇུག་པ་དགག་པའོ།།གསུམ་པ་རགས་པ་གཞན་
གྱིས་དགག་པ་ལ་དྲུག །འདས་ད་ལྟར་”ལ1

་རྟོག་པའི་བློ་གཉིས་ཡུལ་མི་གསལ་བར་
མཚུངས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྤྱི་མཚན་དངོས་མེད་དུ་”བསྒྲུབ2

་པ། བུམ་པ་ལ་རྗེས་སུ་
འགྲོ་བའི་ཆ་སྣམ་བུ་ལ་རྗེས་སུ་མི་འགྲོ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་དེར་”བསྒྲུབ3

་པ། སྤྱི་མཚན་
གསལ་བའི་འབྲས་བུ་ཡིན་མིན་བརྟགས་ལ་དེར་བསྒྲུབ་པ། སྤྱི་མཚན་བརྡ་དྲན་པའི་བློའི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པས་དེར་སྒྲུབ། དེ་རང་འཛིན་ཤེས་པ་ལས་ཡན་གར་བར་མི་སྣང་བས་དེར་སྒྲུབ་སྤྱི་མཚན་གྱིས་རང་འཛིན་ཤེས་པ་མི་སྐྱེད་པས་དངོས་མེད་དུ་ ”བསྒྲུབ4

་པའོ།།དང་པོ་ལ་རྟགས་དགོད། ཁྱབ་པ་སྒྲུབ། རྩོད་པ་སྤང་བ་གསུམ། འདི་ལ་སྤྱི་ཡན་གར་བ་འཛིན་པས་ཡུལ་གསལ་མི་གསལ་མཚུངས་པ་ཡིན་པའི་རྩོད་པ་དང༌། དེ་བཀག་ཟིན་དྲན་པར་བྱ་བ་གཉིས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སྤྱི་གསལ་རྫས་གཅིག་ཡིན་པ་དགག །རྫས་ཐ་དད་ཡིན་
པ་དགག །དོན་བསྡུ་བའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། རྫས་ཐ་དད་ན་གཙོ་བོ་ཆ་མེད་ཅིག་གི་རང་བཞིན་དུ་འགལ། སྔོན་པོ་སེར་པོ་ལ་འགྲོ་མི་འགྲོའི་ཆ་གཉིས་ཡོད་ན་སྤྱི་ཆ་མེད་ཅིག་གི་རང་བཞིན་དུ་འགལ་བའོ།།གཉིས་པ་ལ་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། འདི་ལ། རྫས་ཐ་དད་ན་བ་གླང་གི་གསལ་བ་དུ་མ་ལ་བ་གླང་གི་བློ་སྐྱེ་བ་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་བ་དང༌། སེལ་བ་སྨྲ་བ་ལ་སྐྱོན་དེ་མེད་པ་གཉིས། གསུམ་པ་དེ་དེའི་འབྲས་

1 མ་ཕྱི། ༤༠ན༥ན། ཞོལ། ༤༠བ༤ན། ལ སྐུ། ༤༤ན༢ན། པ བླ། ༤༠ན༢ན། ལ
2 མ་ཕྱི། ༤༠ན༥ན། ཞོལ། ༤༠བ༥ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༤༤ན༣ན། སྒྲུབ བླ། ༤༡ན༢ན། བསྒྲུབ
3 མ་ཕྱི། ༤༠ན༥ན། ཞོལ། ༤༠བ༥ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༤༤ན༣ན། སྒྲུབ བླ། ༤༡ན༣ན། བསྒྲུབ
4 མ་ཕྱི། ༤༠བ༡ན། ཞོལ། ༤༠བ༦ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༤༤ན༤ན། སྒྲུབ བླ། ༤༡ན༤ན། བསྒྲུབ

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

281

བུ་ཡིན་མིན་བརྟགས་ལ་དེར་”བསྒྲུབ1

་པ་ལ་བཞི། སྤྱི་གསལ་བའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ན་
ཆ་དུ་མ་ཅན་དང་སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་པར་ཐལ་བ་དང༌། འདོད་ན། ཁས་བླངས་འགལ་བ་བསྟན་པ། ཁྱབ་པ་”བསྒྲུབ2

་པ། དེ་གསལ་བའི་འབྲས་བུ་མིན་ན་དེ་དང་
འབྲེལ་མེད་དང་དངོས་མེད་དུ་ཐལ་བའོ།།བཞི་པ་ལ་གསུམ། དངོས་པོ་རང་མཚན་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་གཟུང་ཡུལ་འཛིན་པ་ངེས་པར་བརྡ་ལ་ལྟོས་པ་མི་འཐད། སྤྱི་འཛིན་བློའི་གཟུང་ཡུལ་བརྡ་ལ་མ་ལྟོས་པར་མི་སྣང་བ། རྟགས་མ་ངེས་པ་སྤང་བའོ།།འདི་ལ་གསུམ། བ་གླང་གི་གསལ་བ་དུ་མ་ལ་བརྡ་མ་སྦྱར་བར་ཡང་རིགས་མཐུན་གྱི་བློ་སྐྱེ་བ་འབྲས་བུ་མཚུངས་པ་ཡིན་པ། སྤྱི་དོན་གཞན་མེད་ཀྱང་དུ་མས་
འབྲས་བུ་གཅིག་བསྐྱེད་པའི་དཔེ། བ་གླང་གི་གསལ་བ་རྣམས་དང་རྟ་རྫས་ཐ་དད་དུ་འདྲ་ཡང་བ་གླང་གི་བློ་སྐྱེ་མི་སྐྱེའི་ཁྱད་པར་རོ།།
དང་པོ་ལ་རྩོད་པ། ལན་ནོ།།ལྔ་པ་དེ་རང་འཛིན་ཤེས་པ་ལ་ཡན་གར་བར་མི་སྣང་བས་དངོས་མེད་དུ་”བསྒྲུབ3

་པ་ལ་གཉིས། རྟགས་དགོད། དབང་པོ་གཟུགས་
ཅན་གྱིས་མ་ངེས་པ་སྤང་ངོ༌།།འདི་ལ་གསུམ། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་མངོན་སུམ་འགའ་ཞིག་ལ་ཡན་གར་བར་སྣང་བ། སྤྱི་དོན་གཞན་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཤེས་པ་ལའང་
ཡན་གར་བར་སྣང་བ་མི་སྲིད། གསལ་བ་འཛིན་པའི་ཚེ་ནའང་དེ་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པས་ཁེགས་པའོ།།ཇི་སྐད་བཤད་པ་ལས་ལོག་པའི་དངོས་པོ་རང་མཚན་དུ་གྲུབ་པོ།།གསུམ་པ་སྤྱི་མཚན་གྱི་དབྱེ་བ་ལ། དབྱེ་བ་དངོས་དང༌། རྩོད་སྤང༌། འདི་

1 མ་ཕྱི། ༤༤བ༤ན། ཞོལ། ༤༡ན༣ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༤༤བ༢ན། སྒྲུབ བླ། ༤༡བ༡ན། བསྒྲུབ
2 མ་ཕྱི། ༤༤བ༤ན། ཞོལ། ༤༡ན༤ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༤༤བ༢ན། སྒྲུབ བླ། ༤༡བ༡ན། བསྒྲུབ
3 མ་ཕྱི། ༤༡ན༡ན། ཞོལ། ༤༡བ༦ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༤༤བ༥ན། སྒྲུབ བླ། ༤༡བ༤ན། བསྒྲུབ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

282

ལ་གཉིས། དངོས་པོའི་ཆོས་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་དངོས་པོ་ཡིན་པ་དགག །དེ་མིན་ན་དེའི་གཟུང་ཡུལ་དངོས་པོའི་ཆོས་སུ་འགལ་བ་སྤང་བའོ།།དང་པོ་ལ་ཕྱོགས་སྔ་དགོད། དེ་དགག །འདི་ལ་ལན་བཏབ་ཟིན་པ་དང༌། འདས་མ་འོངས་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་དངོས་མེད་དུ་གྲུབ་པས་གནོད་དོ།།གཉིས་པ་ལ། རྩོད་པ་དང༌། དོན་རང་མཚན་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་གྱིས་བག་ཆགས་བཞག་པའི་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་དངོས་པོའི་ཆོས་སུ་བཞག་པའི་ལན་གཉིས།
གཉིས་པ་རྟོག་ལྡན་གྱིས་དཔྱད་པར་བྱ་བའི་རྟེན་མཐར་ཐུག་པའི་གཞལ་བྱ་རང་
མཚན་ཁོ་ནར་བསྟན་པ་ལ་བཞི། སྤྱོད་པའི་རྟེན་མཐར་ཐུག་པ་རང་མཚན་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན། དེ་ལ་འགལ་བ་སྤང་བ། རྗེས་དཔག་འཁྲུལ་པར་བསྟན་པ་དང༌། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ།།འདི་ལ་གཉིས། འཁྲུལ་ན་ཚད་མ་མ་ཡིན་ཅིང་ཡུལ་ལོག་པར་ སྣང་ན་རང་མཚན་མི་ཐོབ་པར་ཐལ་བའི་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་བཞི། ཐལ་བ་དང་པོའི་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་རྒྱུ་མཚན། ཐལ་བ་གཉིས་པའི་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པ། རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་རྗེས་དཔག་ཚད་མར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་
ཆོས་མ་གྲུབ་པ་བཤད་ཟིན་པ། ཐལ་བ་དང་པོའི་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པ་དཔེས་བཤད་པའོ།།འདི་ལ་དཔེ་དང༌། དོན་གཉིས། གསུམ་པ་གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི་དབང་གིས་ཚད་མ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི་དོན་བཤད་པ་ལ་གསུམ། གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཚད་མ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི་དོན་བཤད་པ་དངོས། སྤྱིའི་དོན་བསྡུ། སྤྱི་མཚན་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པས་ཚད་མ་གཅིག་ཁོ་ནར་འདོད་པ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། རང་མཚན་མྱོང་སྟོབས་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

283

ཀྱིས་རྟོགས་པ་མངོན་སུམ་ཚད་མར་བསྟན། ལྐོག་གྱུར་རྟོགས་པ་རྗེས་དཔག་ཚད་མར་བསྟན་པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན། དེའི་དོན་བཤད། ལྐོག་གྱུར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་རྗེས་དཔག་ཁོ་ནའོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ལྐོག་གྱུར་རྟོགས་པའི་ཐབས་སུ་བསྟན། ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ངོས་བཟུང༌། ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ཀྱི་ནུས་པའི་ཁྱད་པར་བསྟན་པ་གསུམ་མོ། །
གཉིས་པ་སྤྱིའི་དོན་བསྡུ་བ་ལ་གསུམ། གཞལ་བྱ་མངོན་ལྐོག་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང༌། དེའི་དབང་གིས་ཚད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་གྲངས་ངེས་དང༌། དེས་ན་ཚད་མ་གཅིག་དང་གསུམ་ལ་སོགས་པའི་གྲངས་ངེས་ཀྱང་བསལ་བའོ།།གསུམ་པ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། སྤྱོད་པའི་རྟེན་མཐར་ཐུག་པའི་གཞལ་བྱ་རང་མཚན་དུ་”སྒྲུབས1

་པས་མི་འདོད་པའི་
སྐྱོན་མེད་པ། སྤྱིར་སྤྱི་སོགས་དངོས་མེད་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པ་”བསྒྲུབ2

་ན་རིགས་
པ་དུ་མ་དང་འགལ་བའོ། །འདི་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་དགག་པ་དང༌། གནོད་བྱེད་བརྗོད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་མེད་ཡིན་པའི་རྟགས་ཀྱིས། སྤྱི་སོགས་གཞལ་བྱ་
མིན་པར་བསྒྲུབ་པ། ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པ་དང༌། དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ཚད་མ་གཉིས་པར་གྲུབ་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ་སུམ། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་བསྟན། ཁས་མི་ལེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དགག །སྤྱི་འཛིན་རྗེས་དཔག་མེད་ན། ལྐོག་གྱུར་མེད་ངེས་སུ་ཐལ་བའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། དབང་མངོན་གྱིས་སྤྱི་དང་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་

1 མ་ཕྱི། ༤༢ན༡ན། སྒྲུབས ཞོལ། ༤༢ན༦ན། བསྒྲུབས སྐུ། ༤༥བ༦ན། སྒྲུབ བླ། ༤༡བ༣ན། སྒྲུབས 2 མ་ཕྱི། ༤༢ན༡ན། ཞོལ། ༤༢ན༦ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༤༦ན༡ན། སྒྲུབ བླ། ༤༡བ༣ན། བསྒྲུབ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

284

སོགས་དགག་མི་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང༌། དབང་མངོན་གཟུང་དོན་ལས་སྐྱེས་པ་མིན་པ་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་དང༌། དེའི་ལན་དགག་པའོ།།འདི་ལ་ལན་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་བཞི། མངོན་སུམ་འཇལ་བྱེད་དུ་ལོག་པ་དེ་དངོས་མེད་ཡིན་པས་དེས་སྤྱི་དང་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་མེད་པར་གྲུབ་པ་འགལ་བ་དང༌། དེ་ལོག་པའི་རྟགས་ཀྱིས་

སྒྲུབ་ན་དགག་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཁས་ལེན་དགོས་པ། རྒྱང་
པན་གྱིས་སློབ་མའི་བློ་ཚད་མས་གྲུབ་ན། འབྲས་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཁས་ལེན་དགོས་པ། གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་བློ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་འཇུག་ཚུལ་
ལོ།།གཉིས་པ་ཁས་མི་ལེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དགག་པ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་རྒྱང་པན་གྱིས་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་མི་ཤེས་
པས་རྗེས་དཔག་མཐའ་དག་ལ་སྐུར་པ་བཏབ་པ་དང༌། རྗེས་ དཔག་ཚད་མ་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་གཉིས།
འདི་ལ་གསུམ། འབྲས་རང་གི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ཚདམ་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང༌། དེ་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་གཞན་ལ་མཚུངས་པ་དང༌། རྒྱུ་ཁྱབ་བྱེད་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཚུལ་བསྟན་པའོ།།གསུམ་པ་དེ་མེད་ན་ལྐོག་གྱུར་མེད་ངེས་སུ་ཐལ་བ་ལ་གསུམ། སྤྱི་འཛིན་རྗེས་དཔག་མེད་ན་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་བཞིན་ལྐོག་གྱུར་མེད་པར་ཐལ་བ་དང༌། ལྐོག་གྱུར་ཡུལ་དུས་གཞན་དུ་དབང་མངོན་གྱིས་

གྲུབ་པ་དགག་པ། མངོན་སུམ་གྱིས་སྤྱི་མི་འཛིན་པས་སྤྱི་འཛིན་རྗེས་དཔག་ཁས་
ལེན་དགོས་པའོ། །གཉིས་པ་ལ་རྩོད་པ། དེ་དགག་པ་གཉིས། འདི་ལ་དབང་པོ་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

285

གཟུགས་ཅན་པ་དང་རྒྱུས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་སོ་སྐྱེའི་མངོན་སུམ་གྱིས་

རྟོགས་མི་སྲིད་པ། དེ་འདོད་ན། འབྲས་བུ་དང་དབང་བློ་རྒྱུ་མེད་དུ་ཐལ་བ་གཉིས། གཉིས་པ་ལ་གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་གྲངས་མ་ངེས་པས་ཚད་མ་གཉིས་སུ་གྲངས་མ་ངེས་པའི་རྩོད་སྤང་ལ་གཉིས། རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ནི། གཞལ་བྱ་ངེས་སོགས་བཞི་ལ། གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་ངེས་ན། ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་མི་རྟོགས་ལ། དེ་རྟོགས་ན་བློ་དེ་ཚད་མ་ཕུང་པོ་གསུམ་པར་འགྱུར་ཏེ། རང་སྤྱི་འདྲེས་པར་འཛིན་
པའི་ཕྱིར། མངོན་སུམ་དུ་མི་རུང༌། རྟགས་ལ་མི་ལྟོས་པ་རྗེས་དཔག་ཏུ་མི་རུང་ངོ༌།།ཁྱད་པར་མཐོང་སོགས་ལ། སྔར་ཙནྡན་གྱི་མ་ཁང་ནང་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང༌།
ཕྱིས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་དུ་བའི་རྟགས་ལས། སྔར་གྱི་མེའོ་སྙམ་པའི་ངོ་ཤེས་ཀྱི་བློ་ཕུང་པོ་
གསུམ་པར་འགྱུར་ཏེ། རྟགས་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་མངོན་སུམ་དུ་མི་རུང༌། རྟགས་ཆོས་
ཀྱི་འབྲེལ་བ་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྗེས་དཔག་ཏུ་མི་རུང་ངོ༌།།གཞལ་བྱ་མང་
ཞེས་སོགས་ལ། ཚད་མ་གཉིས་ལས་མང་བ་ཡོད་དེ། གཞལ་བྱ་གཉིས་ལས་མང་པའི་ཕྱིར། གཞལ་བྱ་གཅིག་ལ་ཡང་ཚད་མ་དུ་མ་འཇུག་སྟེ། དཔེར་ན་ཁྱད་པར་ངོ་ཤེས་ཀྱི་བློ་བཞིན་ནོ།།གཅིག་གསུམ་ཞེས་སོགས་ལ་རྟགས་དེས་ཚད་མ་གསུམ་ལ་
སོགས་པའི་གྲངས་ཀྱང་མི་སེལ་ཏེ། གཞལ་བྱ་མངོན་ལྐོག་ལས་གཞན་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། གཅིག་ཁོ་ནར་ངེས་པའི་གྲངས་ཀྱང་སེལ་བར་མི་ནུས་ཏེ། མངོན་སུམ་ཡུལ་ངེས་པ་མེད་པར་སྤྱི་ལ་ཡང་འཇུག་པས། ཚད་མ་མངོན་སུམ་ཁོ་ནར་ངེས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས། ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་བློ་ཕུང་པོ་གསུམ་པར་འདོད་པ་དགག །ཁྱད་པར་ངོ་ཤེས་ཀྱི་བློ་ཕུང་པོ་གསུམ་པར་འདོད་པ་དགག་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

286

པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། བྱས་སོགས་ཀྱི་རྟགས་ལས་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་བློ་ཚད་མ་ཕུང་གསུམ་དུ་འདོད་པ་དགག །ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་དྲན་ཤེས་དེར་འདོད་པ་དགག །རིགས་པ་ཅན་
པས་བཏགས་པའི་མི་རྟག་པའི་དོན་དང་དེ་རྟོགས་ཚུལ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། དེའི་རྟགས་ལས་དེ་རྟོགས་པའི་བློ་སྤྱི་འཛིན་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཡིན་པས་
ཕུང་གསུམ་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་པ་མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད། དོན་བསྡུ་བའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མི་རྟག་པ་སྤྱི་དངོས་མེད་ཀྱི་ཆོས་སུ་མི་འཐད། ཁ་དོག་མི་
རྟག་པའི་སྤྱི་རྣམ་ལེགས་པར་ཤར་བའི་ཚད་མས་ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་གྲུབ་པ། དེའི། སྤྱི་རྣམ་ལེགས་པར་ཤར་བའི་ཚད་མས་ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་རང་མཚན་པ་གྲུབ་པ་མི་འཐད་པའི་རྩོད་སྤང་ངོ༌།།འདི་ལ་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། འདི་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་བཤད། རྟགས་ཀྱི་དགག་སྒྲུབ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་དངོས་སྟོབས་
ཀྱིས་དེས་པ་ལ་ལྟོས་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྒྲུབ་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་རང་མཚན་ལ་མི་སླུ་བའི་ཚུལ། དགག་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་རང་མཚན་ལ་མི་སླུ་བའི་ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་ལ་རྒྱས་བཤད། དོན་བསྡུ་གཉིས། དང་པོ་ལ་གསུམ། རྟགས་འཛིན་སེམས་ལ་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་སྐྱེ་ཚུལ། ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ལྟ་བུ་རང་མཚན་སྣང་བ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པས་སྟོང་ཡང་རང་མཚན་ལ་མི་སླུ་བའི་རྒྱུ་མཚན། རང་མཚན་ལ་མི་སླུ་ཡང་འཁྲུལ་པར་རྣམ་གཞག་བྱས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དགག་རྟགས་ཀྱིས་དགག་པ་འགྲུབ་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

287

པ་དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཀག་པ་ལ་ལྟོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་མདོར་བསྟན།
དེའི་དོན་བཤད། འགལ་དམིགས་རྟགས་སུ་སྦྱོར་བའི་ཡུལ་ངོས་བཟུང་བའོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དགག་པ་འགྲུབ་པ་དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཀག་པ་ལ་
ལྟོས་པར་སྒྲུབ། དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མ་བཀག་པར་དགག་པ་འགྲུབ་པ་མི་སྲིད་
པར་བསྟན། འགལ་ཟླ་བསྒྲུབ་པ་དང་འབྲེལ་ཡུལ་བཀག་པ་གང་རུང་གཅིག་མེད་པའི་དགག་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་པ་རིགས་པ་ལས་འདས་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དགག་བྱ་དམིགས་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པ་འཕེན་པ་དང༌།
མི་འཕེན་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་བ། དེའི་ལན་དགག་པའོ།།
འདི་ལ་གསུམ། དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་དེ་མ་བཀག་པར་འགལ་བ་ངེས་
པས་དགག་བྱ་འགྲུབ་པའི་རྩོད་པ། འགལ་བ་ངེས་པ་འགལ་ཟླ་དམིགས་རུང་མི་དམིགས་པ་ལ་ལྟོས་ན། དེ་དམིགས་བྱེད་ཚད་མ་བཀག་པའི་དོན་ཡིན་པ། འགལ་དམིགས་དང་འབྲེལ་ཟླ་མ་དམིགས་པ་གང་སྒྲས་བརྗོད་ཀྱང་དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་
ཀྱི་ཚད་མ་བཀག་པ་ལས་མ་འདས་པའོ།།གཉིས་པ་དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་
མ་མ་བཀག་པར་དགག་པ་འགྲུབ་པ་མི་སྲིད་པར་བསྟན་པ་ལ་གསུམ། དངོས་ཀྱི་དོན། དེས་ན་འགལ་འབྲས་དམིགས་པས་ཀྱང་དགག་པ་འགྲུབ་པ། དགག་རྟགས་ཀུན་སྒྲའི་སྦྱོར་ཚུལ་ཐ་དད་ཙམ་མ་གཏོགས་དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་
བཀག་པར་ཁྱད་པར་མེད་པའོ།།གསུམ་པ་ལ་དངོས་ཀྱི་དོན། དེའི་དཔེ། དཔེ་དེ་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པ་གསུམ། འདི་ལ་གསུམ། ཀུན་མཁྱེན་དང་ངག་སྨྲ་མི་འགལ་བ་དང༌། དེ་གཉིས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་སྲིད་པས་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་ཡིན་པར་ཀུན་མཁྱེན་གྱིས་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

288

ཀྱང་མི་འགྲུབ། དེའི་ལན་དགག་པའོ།།འདི་ལ་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། རྒྱང་པན་རང་ལུགས་ལ་ཀུན་མཁྱེན་མ་དམིགས་པ་དེ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་པ། དེ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བ། དེས་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ཡོད་མེད་གང་དུ་ཡང་མི་འགྲུབ་
པའོ།།གསུམ་པ་རྟགས་ཡང་དག་གི་དགག་སྒྲུབ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་དངོས་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་ལ་ལྟོས་པ་ལ་བཞི། དངོས་ཀྱི་དོན། རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་
གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཁེགས་པ། དགག་རྟགས་གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་དུས། དགག་རྟགས་གསུམ་དུ་བསྡུས་ནས་བསྟན་པའོ།།
གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རྒྱུ་དང་ཁྱབ་ བྱེད་ལོག་པས་འབྲས་བུ་དང་ཁྱབ་བྱ་ལྡོག་པ་རྟོགས་པ་དང་རྒྱུ་དང་ཁྱབ་བྱེད་ལོག་པ་རྟོགས་པའི་ཚེ་དེའི་གོ་བྱེད་ཡིན་པ་དང༌། བུམ་པ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པར་རྟོགས་ཀྱང་བུམ་པ་མེད་པར་སྒྲུབ་དགོས་
ཀྱི་ཕྱིར་རྒོལ་རྨོངས་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པའོ།།གཉིས་པ་ཁདོག་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་དྲན་ཤེས་ཕུང་པོ་གསུམ་པར་འདོད་པ་དགག་
པ་ལ་གསུམ། དངོས་ཀྱི་དོན། འཁྲུལ་རྒྱུ་ཡོད་མེད་ཀྱིས་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མའི་དབྱེ་བ་དང༌། རང་སྡེ་ཞིག་འཇིག་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་ལྟར་ན་ཡང་ཁ་དོག་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའོ།།དང་པོ་ལ་བཞི། ཁ་དོག་ཐ་མ་འཇལ་བའི་མངོན་སུམ་གྱི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་དྲན་ཤེས་དཔྱད་ཤེས་སུ་བསྟན་པ། དེའི་རྒྱུ་
མཚན། ཁ་དོག་གི་མི་རྟག་པ་ཞེས་པས་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་རྫས་ཐ་དད་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་པ། ཁ་དོག་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་འཇལ་བའི་ཚད་མས་དེ་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། འཁྲུལ་རྒྱུ་ཡོད་ན་དེ་རྗེས་དཔག་གིས་རྟོགས་པ་དང༌།

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

289

འཁྲུལ་རྒྱུ་མེད་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པ་དང༌། འཁྲུལ་རྒྱུས་ཟིན་པའི་དབང་གི་
རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཁ་དོག་གི་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པའི་དཔེའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང༌། འཁྲུལ་རྒྱུ་ངོས་བཟུང་ནས་མངོན་སུམ་གྱིས་མི་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ།།གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དེས་ཟིན་པས་རྒྱུས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་མི་རྟོགས་པ་དང༌། དེ་དང་བྲལ་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པའི་
ཚུལ་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། དེས་ཟིན་པས་རྒྱུ་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་ནུས་མེད་དུ་འཁྲུལ་བ་དང༌། དེ་ལོག་ཕྱིར་ཏུ་རྗེས་དཔག་འཇུག་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། འཕགས་པས་ཁ་དོག་མཐོང་མ་ཐག་དེའི་ཁྱད་ཆོས་ཀུན་མངོན་སུམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོགས་པ། ཁ་དོག་སོགས་རིགས་མཐུན་རིགས་མི་
མཐུན་ལས་ལོག་པའི་ཆ་དེ་སྙེད་ཀྱི་སྒྲ་རྟོག་འཇུག་པ། འཁྲུལ་རྒྱུ་དང་བྲལ་ཞིང་
མཐུན་རྐྱེན་གོམས་པ་ཡོད་ན་ཁ་དོག་སོགས་ཀྱི་རང་གི་གནས་ཚོད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པ་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའོ།།གསུམ་པ་རིགས་པ་ཅན་པས་བཏགས་པའི་མི་རྟག་པའི་དོན་དང་རྟོགས་ཚུལ་དགག་པ་ལ་གསུམ། དངོས་པོ་ལ་མཐའ་གཉིས་ཀྱིས་ཆོད་པའི་དེ་གཉིས་ཀྱི་དབུས་ན་ཡོད་པ་དང་ཡོད་པ་ཉིད་དེ་དང་འཕྲོད་དུ་འབྲེལ་བ་མི་རྟག་པའི་དོན་ཡིན་པའི་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ་དང༌། བདག་ཅིག་དེ་བྱུང་འབྲེལ་པ་ངེས་པའི་རྟོག་པའི་ཡུལ་རང་མཚན་ཡིན་པ་དགག་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཐའི་དོན་དྲི་བ་དང༌། དེའི་ལན་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། སྔ་ན་མེད་པ་དང་ཞིག་ནས་མེད་པ་མཐའི་དོན་ཡིན་པ་དགག །དངོས་པོ་དབུས་ན་ཡོད་པའི་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་དེའི་དོན་ཡིན་པ་དགག །འབྲས་བུ་དེ་ཡོད་པ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

290

ཉིད་དང་འཕྲོད་འདུ་འབྲེལ་བར་བྱེད་པ་རྒྱུའི་དོན་ཡིན་པ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་དེའི་རྩོད་པ། སྔ་ཕྱིར་མེད་པ་མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་དྲི་བ། དེའི་ལན་དགག་པ་གསུམ།
འདི་ལ་གཉིས། སྔ་ན་མེད་པ་དང་ཞིག་ནས་མེད་པ་གཉིས་དངོས་མེད་ཡིན་པས་དངོས་པོའི་མི་རྟག་པ་ཞེས་དྲུག་སྒྲ་དང་དངོས་པོ་ལ་མི་རྟག་པ་གནས་ཞེས་བདུན་པའི་སྒྲ་སྦྱར་དུ་མི་རུང་བའི་ལན་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། དངོས་པོའི་སྔ་ན་མེད་པ་ཞེས་ཀྱང་དྲུག་སྒྲ་མི་རུང་བར་ཐལ་པ་དང་། ཡོད་པ་ཉིད་དང་འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་བ་རྟག་པ་ཡིན་པས་དེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་དངོས་པོ་མེད་པར་ཐལ་བའོ།།
གཉིས་པ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་མཐའ་ཡིན་པའི་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། འདི་ལ་གཉིས། སྔར་མེད་དང་དངོས་པོ་འབྲེལ་པ་མེད་པས་སྔ་ན་མེད་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་དངོས་པོ་མི་འཐད་པ་དང༌། འདོད་ན་ཁྱོད་སྔར་མེད་དངོས་པོ་མི་འདོད་པས་སྔ་ན་མེད་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་དངོས་པོ་མི་རྟག་པར་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ་བའོ།།གསུམ་པ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ། འདི་ལ་གཉིས། ཡོད་པ་ཉིད་དང་འཕྲོད་འདུ་འབྲེལ་བ་རྟག་པ་ཡིན་པས། དེས་བསྐྱེད་བྱའི་འབྲས་བུ་མི་འཐད་པ་དང༌། འབྲས་བུ་སྔར་མེད་བྱེད་པ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། སྔར་མེད་དང་དངོས་པོ་འབྲེལ་པ་མེད་པས་སྔར་མེད་
ཀྱི་དངོས་པོ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ། འདོད་ན། དངོས་པོ་རིལ་རྟག་པར་ཐལ་བའོ།།གཉིས་པ་ཁྱད་པར་ངོ་ཤེས་པའི་བློ་ཚད་མ་ཕུང་པོ་གསུམ་པ་ཡིན་པ་དགག་པ་ལ་གསུམ། རྒྱས་པར་དགག །སྔར་གྱི་དེ་འདིའོ་སྙམ་པའི་བློ་སྔ་ཕྱི་མཚམས་སྦྱོར་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

291

བའི་དྲན་པར་བསྟན། དྲན་པ་རྟགས་ལ་བལྟོས་པས་ཁྱབ་པ་འཁྲུལ་བ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། སྔ་ཕྱི་གཅིག་འཛིན་འཁྲུལ་བས་ཚད་མ་མ་ཡིན། སྤྱི་འཛིན་རྗེས་དཔག་ཏུ་བསྟན། རྗེས་དཔག་མིན་པའི་ལན་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། རྗེས་དཔག་གི་རྟེན་ལ་དཔེ་དང་དཔེ་ཅན་ཐ་དད་དགོས་ལ། འདིར་སྔར་གྱི་ཙནྡན་གྱི་མེ་དཔེ་ཡིན་པས་རྗེས་དཔག་མིན་པའི་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་བཞི། སྔར་
གྱི་མེ་དེ་གྲུབ་ཟིན་མ་བརྗེད་ན་ཚད་མ་ཕྱི་མ་དོན་མེད་པ། བརྗེད་ན་དཔེ་ཡང་དག་ཏུ་མི་རུང་བ། སྔར་མཐོང་བའི་མེ་ལ་དངོས་པོ་གཞན་སྒྲོ་འདོགས་ན་ཚད་མར་མི་རུང༌།
སྔར་གྱི་མེ་དང་གཅིག་ན་ཚད་མ་གཞན་མི་འཇུག་པའོ།།
གཉིས་པ་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་གཞི་དང་། མཚན་ཉིད་ལ་ལོག་རྟོགས་དགག་པ་ལ་གཉིས། མངོན་སུམ་བཤད། མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ་བཞི། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་བཤད། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ། རང་རིག་མངོན་སུམ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་བཤད་དོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་དུ་སྒྲུབ། མཚོན་བྱ་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ལ་རྩོད་པ་སྤང༌། མཚན་ཉིད་རྟོག་བྲལ་ལ་ལུང་
འགལ་སྤང་བའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། དེ་རྟོག་བྲལ་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན། རིགས་པ་གཞན་གྱིས་”བསྒྲུབ1

་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། རྒྱུ་མཚན་དངོས།
རྟོག་པ་མི་འཕྲོ་བར་ནང་དུ་བསྡུས་པའི་ཚེ་ཡང་གཟུགས་མཐོང་དབང་ཤེས་སྐྱེ་བ། དེ་ལ་རྟོག་པ་མ་དམིགས་པས་ཁེགས་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དེ་རྟོག་བྲལ་དུ་སྒྲུབ་པའི་རང་ལུགས་ཀྱི་རིགས་པ་དང༌། ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་འགྲེལ་བྱེད་གཞན་གྱི་

1 མ་ཕྱི། ༤༦ན༣ན། ཞོལ། ༤༦བ༡ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༥༠བ༢ན། སྒྲུབ བླ། ༤༥བ༥ན། བསྒྲུབ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

292

ལུགས་དགག །རང་ལུགས་ཀྱི་རིགས་པ་གཞན་ཡང་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་ལ་དངོས་
དང༌། མཐོང་རྟོག་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་གསུམ། དབང་ཤེས་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་འདྲེ་རུང་འཛིན་པ་དགག །བརྡ་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་མི་བྱེད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་རང་མཚན་སྒྲ་བྱུང་ཤེས་པའི་གཟུང་ཡུལ་མིན་པར་
སྒྲུབ། དོན་རང་མཚན་ཉེ་བ་ན་ཡང་བརྡ་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའོ།།དང་པོ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་བསྒྲུབ་པ་དང༌། རྟགས་དགོད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་གཉིས་ བརྡ་དུས་ཀྱི་དོན་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་སུ་རྗེས་འགྲོ་མི་བྱེད་པ་དང༌། སྤྱི་དོན་
གཞན་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པས་ཁེགས་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་བཞི། རྟགས་དགོད། ཁྱབ་པ་སྒྲུབ། ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པ་སྤང༌། དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་དང་

བརྡ་འཛིན་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་འགལ་བར་བསྟན་པའོ།།གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རང་མཚན་བརྡ་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་ཡུལ་ཡིན་ན་མིག་དབང་མེད་པར་ཡང་གཟུགས་མཐོང་བར་ཐལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་དང༌། བརྡ་མ་སྦྱར་བར་ཡང་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་པ་
ཤེས་པར་ཐལ་བའོ།།གཉིས་པ་མཐོང་རྟོག་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་དགག་པ་ལ་གཉིས། རང་ཤེས་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་དང་གཞན་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེ་བའི་འཁྲུལ་རྒྱུ་ངོས་བཟུང་བ་དང༌། སྔ་མ་ལ་རྩོད་པ་སྔང་བའོ།།
འདི་ལ་གཉིས། དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་ན་གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་རྟོག་པས་བར་ཆད་ཅིང་འཇུག་པར་ཐལ་བའི་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། ཡིད་སྒྲ་ལ་རྟོག་པའི་དབང་ཤེས་བར་ཆད་ཅིང་འཇུག་པར་ཐལ་བ་དང༌། དེའི་ལན་དགག་པ། འདི་ལ་གཉིས། མགལ་མེ་རིམས་ཀྱིས་མཐོང་སྤང་སྔ་ཕྱི་མཚམས་སྦྱར་བས་འཁོར་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

293

ལོར་སྣང་བ་བཞིན། གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་སྟོབས་དང་ལྡན་པས་རྟོག་པས་བར་ཆད་མི་ནུས་པའི་རྩོད་པ། དེ་དགག་པའོ། །འདི་ལ་གཉིས། དོན་དགག །དཔེ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། སྟོབས་དང་ལྡན་པས་བར་ཆད་མི་ནུས་པའི་ལན་ཤེས་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ལ་ཡོད། འཇུག་པ་མྱུར་བ་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་དགག །འདི་ལ་གསུམ། དགག་པ་དངོས། ཡིད་གཟུགས་མཛེས་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་པའི་ཚེ་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གྱི་ནུས་པ་ཉམས་པས་སྒྲ་འཛིན་ཉན་ཤེས་མ་
སྐྱེད་པ་ཡིན་པ། དེའི་ཚེ་ཉན་ཤེས་སྐྱེ་བའི་རྩོད་པ་གཉིས་ཀས་སྤང་དགོས་པའོ།།དང་པོ་ལ་ལྔ། ས་ར་ས་ར་གཉིས་ཐོས་པ་ཅིག་ཅར་འཁྲུལ་བར་ཐལ་བ། འཇུག་ཤེས་དྲུག་རྒྱུ་ནུས་ལྡན་དུ་ཡོད་པའི་ཚེ་རེ་རེ་ཡང་ལྔ་ལྔ་བར་ཆད་ཀྱང་བར་མ་ཆད་དུ་འཁྲུལ་བར་ཐལ། འདོད་ན་སྔ་མ་རིམས་ཅན་དུ་ཐོས་པར་ངེས་པ་འགལ། དེས་ན་ཤེས་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་དང་རིགས་པ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས།
འཇུག་ཤེས་དྲུག་ཀ་འཇུག་པའི་མིག་ཤེས་དང་མིག་ཤེས་གཅིག་པུ་འཇུག་པའི་མིག་ཤེས་བར་ཆོད་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་མི་འཐད། ཡིད་རྟོག་གཅིག་པུ་འཇུག་ཚེ་ཡུལ་འཛིན་པ་ཅིག་ཅར་འཁྲུལ་བས་ཁྱབ་པར་ཐལ་བའོ།།
གཉིས་པ་དཔེ་དགག་པ་ལ་གཉིས། མགལ་མེ་མྱུར་དུ་བསྐོར་བས་མིག་བསླད་པས་དབང་ཤེས་ལ་གསལ་བར་སྣང་བ་ཡིན་པ། སྔ་ཕྱི་མཚམས་སྦྱོར་བས་མ་ཡིན་པའོ།།གཉིས་པ་འགྲེལ་བྱེད་གཞན་གྱི་ལུགས་དགག་པ་ལ་གསུམ། སྲིད་བདག་ལ་
སོགས་པའི་རྒན་དབང་རྟོག་བྲལ་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་དགོད་པ་དང༌། དཔེ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་སྔ་དང༌། དེ་དགག་པ། འདི་ལ་བཞི། དཔེ་སྒྲུབ་བྱེད་དགག །རྩ་བའི་གཏན་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

294

ཚིགས་ལྷག་ལྡན་དུ་བསྟན། བྱིས་དབང་རྟོག་བྲལ་དུ་སྒྲུབ་བྱེད་སྔ་ཕྱི་མཚམས་སྦྱོར་
བ་དང་བྲལ་བ་དེ་རྩ་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བརྗོད་རིགས་པ། མྱོང་བའི་རྣམ་པས་འཇུག་པ་སོགས་ཀྱང་ལྟར་སྣང་དུ་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། བྱིས་དབང་ཙམ་རྟོག་བྲལ་དུ་ཐལ་བ། དེ་ཕྱིས་ཀྱང་དོན་ལ་སྤྱོད་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ་བ། བརྡ་ལ་མ་བྱང་
བའི་ཡིད་ཡོད་པས་ཕྱིས་དོན་ལ་སྤྱོད་ བྱེད་དུ་འགྱུར་ན་དབང་ཤེས་ལ་མཚུངས་པའོ།།འདི་ལ་རྩོད་པ་དང༌། ལན། གསུམ་པ་རང་ལུགས་ཀྱི་རིགས་པ་གཞན་བསྟན་
པ་ལ་གཉིས། དབང་ཤེས་དོན་སྦྱོར་རྟོག་པ་ཡིན་པ་དགག །སྒྲ་སྦྱོར་རྟོག་པ་ཡིན་པ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད། དོན་བསྡུ། དང་པོ་ལ་ཁྱབ་པ་དཔེ་ལ་བསྟན། ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲུབ། གཏན་ཚིགས་དགོད་པ་གསུམ།
གཉིས་པ་ལ་བཞི། རིགས་དོན་གཞན་སྒྲུབ་བྱེད་མེད། ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དགག །རིགས་དོན་གཞན་མེད་ཀྱང་དུ་མ་ལ་སྦྱི་སྒྲ་འཇུག་པའི་དཔེ། སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་གཏན་ལ་ཕབ་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། དེ་མངོན་སུམ་གྱིས་མི་འགྲུབ། རྗེས་དཔག་གིས་མི་འགྲུབ་པོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། དབང་ཤེས་ཀྱི་རིགས་དོན་གཞན་མི་འགྲུབ། འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་པ་རྫས་གྲུབ་པ་མི་འགྲུབ། ཡན་ལག་ཅན་ལ་འཕྲོད་དུའི་འབྲེལ་བ་རྫས་གཞན་ཡོད་པ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། བ་གླང་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་
ཀྱིས་དེའི་ཁ་དོག་དབྱིབས་སོགས་ལས་རྫས་གཞན་པའི་རིགས་དོན་གཞན་མི་དམིགས། དབྱིབས་སོགས་དེ་དེ་ཡིན་ན་ཁས་བླངས་འགལ། སྤྱི་འཛིན་པའི་གཟུང་
ཡུལ་དབང་ཤེས་ཀྱིས་འཛིན་པ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་རྩོད་པ་དང༌། ལན། འདི་ལ་རྟགས་དགོད་པ་དང༌། ཁྱབ་སྒྲུབ་གཉིས། གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དགག་པ་དངོས་དང༌།

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

295

སྣམ་བུའི་དངོས་མིང་འཇུག་པའི་ཡུལ་ངོས་བཟུང་བའོ།།དང་པོ་ལ་བཞི། སྣལ་མ་འདི་ལ་སྣམ་བུ་ཞེས་སྒྲ་འཇུག་པ་འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་པ་རྫས་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅན་ཡིན་པ་དགག །བ་གླང་ལ་རྭ་ཞེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན། སྔར་གྱི་སྣལ་མ་དེ་རྣམས་ཀྱི་སྣམ་བུའོ་ཞེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་པ་དུས་གཅིག་པའི་ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་ཡིན་པ་དགག །རིགས་དོན་གཞན་མེད་ཀྱང་འབྲས་དུས་ཀྱི་སྣམ་བུ་ལ་སྣལ་
མའི་སྒྲས་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ།།གཉིས་པ་རྗེས་དཔག་གིས་མ་གྲུབ་པ་ལ་གཉིས། རིགས་དོན་གཞན་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་མཐུན་དཔེ་མེད། སྐྱེས་བུ་དབྱུག་པ་ཅན་གྱི་ཁྱད་

གཞི་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་རྟོག་བཏགས་སུ་བསྟན་ཏོ།།
གཉིས་པ་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དགག་པ་ལ་གསུམ། ཁས་བླངས་འགལ་བ་བསྟན། ཁང་བཟང་གི་ཕྲེང་བ་ཆེན་པོ་ཞེས་པའི་མིང་བཏགས་མིང་དུ་འཇུག་པ་དགག །དངོས་མིང་བཏགས་མིང་བཤད་དོ།།དང་པོ་ལ་བཞི། ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་
ཀྱི་སྒྲ་འཇུག་པ་ཁྱད་ཆོས་དོན་གཞན་ལ་ངེས་པར་ལྟོས་ན་ཚིག་དོན་དྲུག་གི་དངོས་པོ་དང་། ཁང་བཟང་གི་ཕྲེང་བ་དང་གྲོང་ཁྱེར་སོགས་ཀྱི་སྒྲ་འཇུག་པར་ཁས་བླངས་པ་དང་འགལ། ཁང་པ་དེ་ལྡན་པ་ཞེས་པའི་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་ཡིན་ན་ཁང་བཟང་གི་ཕྲེང་བ་ཚིག་དོན་དྲུག་གི་གང་རུང་གཅིག་མིན་པར་ཐལ། དེ་རིགས་ཡིན་ན་དེ་གཅིག་ལ་དེའི་ཕྲེང་བ་ཞེས་པའི་དངོས་མིང་འཇུག་རིགས་པར་ཐལ་བ། དེའི་ཕྲེང་བ་མང་པོ་ལ་ཡང་དེ་འཇུག་མི་རིགས་པར་ཐལ་བའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དེ་བཏགས་མིང་དུ་མི་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན། རྒྱུ་མཚན་དེ་བསྒྲུབ་པ། ཚིག་དོན་དྲུག་ལ་ཚིག་དོན་ཞེས་པའི་དངོས་མིང་འཇུག་མི་རིགས་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

296

པར་ཐལ་བའོ།།གསུམ་པ་ལ་གསུམ། དེ་གཉིས་འཇིག་རྟེན་གྲགས་པ་ལས་ཡིན་གྱི་བརྗོད་བྱ་དངོས་པོར་ཡོད་མེད་ཀྱིས་མ་ཡིན་པ་དང༌། གྲགས་པ་བརྡ་ལ་ལྟོས་ཞིང་བརྡ་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ། བརྡ་སྦྱར་བའི་དགོས་པ་དཔེ་དང་བཅས་
པའོ།།གསུམ་ པ་རིགས་དོན་གཞན་མེད་ཀྱང་དུ་མ་ལ་སྤྱི་སྒྲ་འཇུག་པའི་དཔེ་ལ་
གསུམ། སྤྱི་དོན་གཞན་མེད་ཀྱང་གསལ་བ་རྫས་ཐ་དད་དུ་མས་སྤྱི་འཛིན་ཤེས་པ་
བསྐྱེད་པ་དངོས་པོའི་ཆོས་ཉིད་དུ་བསྟན་པ། གསལ་བ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་རྫས་ཐ་དད་དུ་མ་ལའང་དེ་མཚུངས་པ། གཞན་སེལ་བའི་སྤྱི་ངོས་བཟུང་བའོ།།
འདི་ལ་བཞི། རིགས་དོན་གཞན་མེད་ཀྱང་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པ་ཤིང་གསལ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱིར་སྟོན་པ། ཤིང་གསལ་རྣམས་ལ་ཤིང་གི་བརྡ་སྦྱར་
བའི་དགོས་པ། ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པ་ཤིང་སྒྲས་བརྗོད་པ་དང་སྒྲ་དོན་གསུམ་དུ་བཤད་པ་མི་འགལ་བ། ཤིང་ཞེས་པའི་མཉན་པས་གཞན་སེལ་བརྗོད་པ་ཡིན་པའོ།།བཞི་པ་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ་གསུམ། ཤིང་གི་སྤྱི་འཛིན་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བའི་དེའི་གཟུགས་བརྙན་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་སྤྱི་ཡིན་པ་དགག །སྤྱི་འཛིན་རྟོག་པའི་གཟུང་རྣམ་ཤིང་གསལ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱི་ཡིན་པ་
དགག །བརྡ་དང་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་ཀུན་ཏུ་ཤིང་སྒྲས་ཤིང་གི་གཞན་སེལ་བརྗོད་པར་
བསྟན་ཏོ།།དང་པོ་ལ་བཞི། དེ་ལ་སྣང་བའི་གཟུགས་བརྙན་ཕྱི་རོལ་ཤིང་གི་རྫས་
ཡིན་པ་དགག །ཤིང་སྒྲས་ཤིང་རང་དབང་དུ་མི་རྟོགས། དེ་མ་ཡིན་རྣམ་པར་མ་བསལ་ན་དེ་ལ་ཤིང་གི་སྒྲ་སྦྱར་བ་དོན་མེད། དེས་ན་ཤིང་སྒྲས་ཤིང་གི་གཞན་སེལ་བརྗོད་པ་ཡིན་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཤིང་གསལ་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

297

ཤིང་སྒྲས་བསྐྱེད་པའི་ཤིང་གི་སྤྱི་འཛིན་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་གཟུང་རྣམ་དོན་ཤིང་
གསལ་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་ན་མེད། དེ་ཤིང་གསལ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མི་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་
ནོ།།གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དེས་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་སུ་ཡང་ཤིང་གི་གཞན་སེལ་བརྗོད་པ་
དང༌། བརྡ་དུས་སུ་ཡང་དེས་དེ་བརྗོད་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། ཤིང་སྒྲས་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པའི་བློ་དང་དོན་གྱི་གཞན་སེལ་བརྗོད་པ་དང༌། ཤིང་གི་སྤྱི་འཛིན་འཁྲུལ་བར་བསྟན་པ། ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པ་ཤིང་གསལ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱིར་བསྟན་ཏོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཤིང་སྒྲ་དང་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པ་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་དུ་འབྲེལ་བའི་རྒྱུ་མཚན། དེས་དེ་བརྗོད་པ་དེ་མ་ཡིན་རྣམ་པར་བཅད་པ་ལ་ལྟོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་སྤྱི་དོན་གཞན་ལ་མི་རུང་བའོ།།གཉིས་པ་སྒྲ་སྦྱོར་རྟོག་པ་དགག་པ་ལ་མདོར་བསྟན། རྒྱས་བཤད། དང་པོ་ལ་ཁྱབ་སྒྲུབ། རྟགས་དགོད་གཉིས། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དབང་ཤེས་མིང་སྦྱོར་རྟོག་པ་ཡིན་པ་མངོན་སུམ་གྱི་དགག །རིགས་པ་
གཞན་གྱིས་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། ཡིད་འདས་པའི་སྒྲ་ལ་རྟོག་པའི་ཚེ་གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་གཟུགས་ཀྱི་བརྡ་འཛིན་པ་དང་བརྡ་དྲན་པས་བསྐྱེད་
པའི་ཤེས་པ་གང་དུ་ཡང་མི་རུང༌། གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པ་ཡིན་ན་འདོད་པ་ཙམ་
གྱིས་འཇུག་པར་ཐལ། འདོད་ན་ཕྱི་རོལ་གཟུང་དོན་དུ་མི་བྱེད་པར་ཐལ་བའོ།།གཉིས་པ་ལ་བཞི། མངོན་སུམ་རྟོག་པ་ཡིན་ན་མངོན་སུམ་མྱོང་བྱེད་མེད་པར་ཐལ། གཟུགས་འཛིན་རྟོག་མེད་ཀྱིས་མྱོང་ན་མངོན་སུམ་གཞན་ཡང་རྟོག་མེད་དུ་
མཚུངས་པ། རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་མེད་པར་ཐལ་བ།

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

298

གཟུགས་འཛིན་གྱིས་གཟུགས་འཛིན་པ་གཟུགས་ཀྱི་བརྡ་དྲན་པ་ལ་ལྟོས་པ་དགག་
པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། རང་དང་དུས་མཉམ་པའི་ཤེས་པས་མྱོང་བ་མི་འཐད། དུས་
ཕྱིས་བྱུང་གི་ཤེས་པས་མྱོང་བ་མི་འཐད། མངོན་སུམ་ལ་རྟག་པས་ཁྱབ་ཅིང་རང་རིག་མེད་ན་དོན་རིག་འདས་པ་ཚད་མས་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ་བའོ།།དང་པོ་ལ་བཞི། གཟུགས་འཛིན་མྱོང་བྱེད་མེད་པར་ཐལ་བ། འདོད་ན་གནོད་པ་བསྟན་པ། རྟོག་མེད་
ཀྱིས་མྱོང་ན་ཁས་བླངས་འགལ་བ། རང་ཉིད་ཀྱིས་མྱོང་བ་ལ་གནོད་པ་བསྟན་
པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། ཤེས་པ་རང་གིས་མྱོང་བ་དགག་པ་དང༌། རང་ལས་རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་ལའང་སྐྱོན་དེ་མཚུངས་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ། མྱོང་བྱེད་དེ་མྱོང་བྱ་ལ་དྲན་པར་ཐལ་བ། མྱོང་བ་མ་གྲུབ་པས་འདོད་པ་མི་འཐད། རང་རྒྱུད་ཀྱི༌ཤེས་པས་རང་བློ་དང་གཞན་བློ་སྤྱོད་ཚུལ་མཚུངས་པར་ཐལ་བ་གསུམ་མོ།།གསུམ་པ་དོན་རིག་འདས་པ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ་བ་ལ་གཉིས། དགག་པ་དངོས་དང༌། གཟུས་ཀྱིས་གཟུགས་འཛིན་ལ་རྣམ་པ་གཏད་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་རང་གིས་རྣམ་པ་གཏད་པའི་ཕྱི་མས་མྱོང་བ་དགག་པའོ།།དང་པོ་
ལ་གཉིས། རང་རིག་མེད་པས་དོན་རིག་འདས་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་མི་མྱོང་བ་དང༌། མཐུན་དཔེ་དང་རྩོད་གཞི་འཇལ་བ་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་གྲུབ་པས་རྗེས་དཔག་གིས་
མ་གྲུབ་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་ཕྱོགས་སྔ་བརྗོད་པ་དང༌། རང་གི་སྔ་ལོགས་དེ་མ་ཐག་པ་མ་གཏོགས་ཤེས་པ་སྔ་མ་མི་མྱོང་བར་ཐལ་བས་དགག་པ་གཉིས། གསུམ་པ་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་མེད་པར་ཐལ་བ་ལ་གསུམ། ཐལ་བ་དངོས་དང་རྟོག་མེད་མ་འཁྲུལ་བས་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་ན་མངོན་སུམ་གཞན་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

299

ཡང་དེ་དང་མཚུངས་པ། མངོན་སུམ་དང་རྟོག་པ་གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། ཁྱབ་པ་སྒྲུབ། ཐལ་བ་དགོད། གཉིས་པ་ལ་རྩོད་པ་དང༌། ལན་ནོ། བཞི་པ་ལ་གཉིས། གཟུགས་ཀྱིས་གཟུགས་ཀྱི་བརྡ་དྲན་བསྐྱེད་པ་ལ་ལྟོས་ནས་
དབང་ཤེས་བསྐྱེད་ཅིང་བརྡ་དྲན་མ་སྐྱེད་པར་དབང་ཤེས་མི་སྐྱེད་པའི་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ། འདི་ལ་རྒྱས་བཤད་དང༌། དོན་བསྡུའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་གཟུགས་ཀྱི་བརྡ་དྲན་ལས་སྐྱེ་བ་དགག །གཟུགས་ཀྱི་བརྡ་དྲན་

དང་དབང་ཤེས་གཉིས་གཟུགས་ཀྱི་གཟུང་དོན་ལས་སྐྱེ་བ་དགག །གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་སྤྱི་ཡན་གར་བ་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པའོ།།
དང་པོ་ལ་གསུམ། རྨ་བྱའི་སྒྲའི་རྟགས་ཀྱིས་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་དྲན་པའི་
བློ་བསྐྱེད་པ་བཞིན་དུ་གཟུགས་བརྡ་དྲན་ཁོ་ན་ལ་ཕན་འདོགས་བྱེད་དུ་ཐལ་བ།
གཟུགས་ཀྱི་བརྡ་དྲན་པའི་བློ་གཟུགས་གཟུང་དོན་དུ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་ལས་སྐྱེ་
གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་དེའི་བརྡ་དྲན་པ་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེ་ན་གཟུགས་ཉེ་བ་ན་ཡང་དངོས་སུ་མི་སྐྱེ་བར་ཐལ་པ། དབང་ཤེས་ཀྱི་རྐྱེན་གསུམ་མ་ཚད་བའི་ཚེ་ཕྱིས་

བརྡ་དྲན་པའི་ཚེ་དེ་སྐྱེ་བར་ཐལ་བའོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སོ་སོར་དགག”་པ་དང་

1

།སྤྱིར་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་དེ་གཉིས་གཟུགས་རྟག་པ་ལས་སྐྱེ་བ་དགག །མི་རྟག་པ་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་གཟུགས་རྟག་པས་སྔར་བརྡ་དྲན་བསྐྱེད་རྗེས་ལ་དབང་ཤེས་བསྐྱེད་པའི་རྩོད་པ་དང༌། དབང་ཤེས་སྔར་ཡང་བསྐྱེད་པར་ཐལ་བས་དགག་པ་གཉིས། གཉིས་པ་ལ་གཟུགས་སྐད་ཅིག་སྔ་མས་བརྡ་དྲན་བསྐྱེད་ཕྱི་

1 མ་ཕྱི། ༥༠ན༤ན། ཞོལ། ༥༠ན༦ན། -་པ་དང་ སྐུ། ༥༥ན༢ན། +་པ་དང་ བླ། ༥༠ན༡ན། -་པ་དང་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

300

མས་དབང་ཤེས་བསྐྱེད་པའི་རྩོད་པ་དང༌། བརྡ་དྲན་རྒྱུར་བཏགས་པ་དགོས་མེད་དུ་ཐལ་བས་དགག་པ་གཉིས། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱིས་

རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་ན། དེ་མིང་སྦྱོར་རྟོག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་བརྡ་དྲན་རྒྱུར་བཏགས་པ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས་དྲན་པར་བྱ་བ། དེ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་ན་དགོས་མེད་དུ་ཐལ་བའི་ཐལ་བ་དགོད་དོ།།
གཉིས་པ་མཚོན་བྱ་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་
སྔ་མ་དང༌། དེ་དགག །འདི་ལ་བཞི། སྒོ་ལྔའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་དབང་ཤེས་ཞེས་བདག་རྐྱེན་གྱི་སྒོ་ནས་ཐ་སྙད་སྦྱར་བའི་དགོས་པ་དང༌། རྟོག་ལྡན་སྐྱེ་བོས་མིང་དུ་
སྦྱར་བར་འོས་པ་དང༌། མིང་དེ་ལས་དོན་དེ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་བའི་ཁྱབ་བྱ་ཁྱབ་བྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་བསྟན་པ། དེས་མིང་དུ་སྦྱར་བར་འོས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་དབང་

ཤེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ལ་སྒོ་ལྔའི་རྣམ་ཤེས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་བའི་ནུས་པ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་དང༌། ཡུལ་ཤེས་ཀྱིས་ཐ་སྙད་ལ་སྒོ་ལྔའི་རྣམ་ཤེས་
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་བའི་ནུས་པ་མེད་པའི་རྟགས་ཀྱི་སྐྱེ་བོས་མིང་དུ་སྦྱར་བར་
འོས་པ་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་དགག་རྟགས་སོ།
།གསུམ་པ་མཚན་ཉིད་རྟོག་བྲལ་ལ་ལུང་འགལ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། མདོ་ལས་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་ལྔ་ནི་བསགས་པ་ལ་དམིགས་པའོ་ཞེས་བཤད་ལ། བསགས་པ་ལ་ཚོགས་པ་དང༌། ཚོགས་པ་ལ་སྤྱིས་ཁྱབ། སྤྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་
ལ་རྟོག་པས་ཁྱབ་པས། མདོ་དང་འགལ་བ་དང༌། དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མིག་ལ་སོགས་པའི་གཟུང་བ་རྣམས། གང་ཡང་སྐྱེ་བྱེད་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་གྱི་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

301

རྫས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་མ་ཡིན་ཞེས་སྐྱེ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་

བྱེད་པའི་རྟོག་པར་བཤད་པས་བསྟན་བཅོས་དང་ཡང་འགལ་ལོ་ཞེས་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། རྡུལ་ཕྲན་ཁྱད་པར་ཅན་རེ་རེ་ལ་ཡང་བསགས་པ་ཞེས་པའི་སྒྲས་སྟོན་ལ་རྡུལ་ཕྲན་དེ་ལས་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་ཚོགས་པ་དང་སྤྱི་གང་གཟུང་ཡུལ་དུ་མི་བྱེད་པས་མདོ་དང་མི་འགལ་བ་དང༌། ཟླ་མེད་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲན་

རེ་རེ་བས་དབང་ཤེས་བསྐྱེད་མི་ནུས་ཤིང་རེ་རེ་བ་བསགས་པས་འབྲས་བུ་རྣམ་ཤེས་མཚུངས་པ་གཅིག་བསྐྱེད་པས། སྤྱི་སྟེ་མཚུངས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་དུ་བཤད་
ཀྱི། སྐྱེ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་མི་བྱེད་པས་བསྟན་བཅོས་དང་མི་འགལ་བ། རྩོད་
པ་སྤང་བའོ།།འདི་ལ་གཉིས། དེ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བྱེད་ཡིན་ཡང་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་འཛིན་པ་ལ་ཅིག་ཅར་འཛིན་པར་འཁྲུལ་བས་རྟོག་པ་ལས་མ་འདས་པའི་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་འཛིན་པ་ལ་ཏིལ་དང་ཡུངས་ཀར་ལ་སོགས་པའི་ཕུང་པོ་འཛིན་པས་གནོད་པ་དང༌། འཇུག་པ་མྱུར་བ་ཅིག་ཅར་འཁྲུལ་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་དགག །དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་འཛིན་པ་དེ་ལ་ཕྱི་མ་ལེབ་ཀྱི་ཁྲ་བོ་མཐོང་བས་དགག་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་དེ་བཀག་ཟིན་དྲན་པར་བྱ་བ་དང༌། རིགས་པ་གཞན་
གྱིས་ཀྱང་དགག་པའོ།།
འདི་ལ་གསུམ། ཏིལ་དུ་མ་ནམ་མཁའ་ལས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་འབབ་པར་མཐོང་བས་དགག །བློས་ཡུལ་རིམས་ཅན་དང་རིམས་ཅན་མིན་པར་མཐོང་བས་དགག །བློས་ཡུལ་ཀུན་འཛིན་པ་ཅིག་ཅར་དུ་འཁྲུལ་བར་ཐལ་བའོ།།གསུམ་པ་ལ་དགག་པ་དངོས་དང༌། དེ་རགས་པ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ཁྲ་བོ་ཡིན་པའི་རྩོད་པ་དང༌། དེ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

302

དགག་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། སྣ་ཚོགས་གཅིག་ཡིན་པ་སྨད་པ་དང༌། གནོད་པ་བརྗོད་པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། ཁྱབ་བྱེད་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དགག །རང་བཞིན་
གྱི་རྟགས་ཀྱིས་དགག་ དེ་ལ་མ་ངེས་པ་སྤང་བའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། གཏན་ཚིགས་
དང་དཔེ་དགོད། ཕྱེ་མ་ལེབ་ཀྱི་ཁྲ་བོ་སྣམ་ཁྲ་སོགས་དང་དབྱེ་ནུས་སུ་མཚུངས་པ། དེའི་ལན་དགག་པའོ།།འདི་ལ་དབྱེ་ནུས་ཀྱི་ཁྲ་བོ་ཡན་ལག་ཅན་ལས་རྫས་ཐ་དད་
པའི་ཡན་ལག་གི་ཁྲ་བོར་འདོད་པའི་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།
འདི་ལ་གཉིས། དེ་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པས་ཁེགས་པ་དང༌། དོན་དུ་མ་དུས་ཅིག་ཅར་མཚུངས་པའི་བཅོས་མིན་དང་། བཅོས་མའི་ཁྲ་བོ་དོན་གཅིག་དང་དུ་མ་དང་རིམས་ཅན་དང་རིམས་ཅན་མིན་པའི་ཁྱད་པར་འགལ་བའོ།།གཉིས་པ་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་དགག་པ་ལ་གསུམ། དགག་པ་དངོས། དེའི་ལན་
དགག །བཀག་པས་གྲུབ་པའི་དོན་ཏོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། རྟགས་དགོད། ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་པ་སྤང༌། རི་མོ་ཁྲ་བོ་བློ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་སྣ་ཚོགས་སུ་མི་སྣང་བར་ཐལ་བའོ།།གཉིས་པ་ལ་རྩོད་པ། ལན་གཉིས། གཉིས་པ་དེའི་ལན་དགག་པ་ལ་གསུམ། ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་གྱི་ལྡན་པ་དབང་ཤེས་ལ་ཁྲ་བོར་སྣང་བ་དགག །རི་མོ་ཁྲོ་བོ་སོགས་ཁྲ་བོ་བཏགས་པ་བར་འདོད་པ་དགག །སྣ་ཚོགས་དང་པོར་རིམ་གྱིས་གཟུང་
ན་ཕྱིས་བློས་བསྲེས་ནས་འཛིན་ན་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་འཛིན་པ་དང་ཁས་བླངས་འགལ་བའོ།།གཉིས་པ་ལ། འདྲ་ཡུལ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ཁྲ་བོ་མ་གྲུབ་པས་དེ་དང་འདྲ་
བའི་རི་མོ་ཁྲ་བོ་བཏགས་པ་བར་མི་འཐད། སྔོན་པོ་སོགས་རྡུལ་ཕྲན་རེ་རེ་བ་ལ་སྣ་ཚོགས་མེད་པས་དེ་ཡན་ལག་ཅན་ལ་འདུ་འབྲེལ་གྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་ཁྲ་བོ་བཏགས་པ་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

303

བར་མི་འཐད་པ་གཉིས། གསུམ་པ་བཀག་པས་གྲུབ་པའི་དོན་ལ་གཉིས། བློ་གཅིག་གིས་དོན་དུ་མ་འཛིན་པར་གྲུབ་པ་དང༌། ཁྲ་བོ་སྔོན་པོ་ལ་རྟོག་པའི་ཚེ་ ཡང་སེར་པོ་གསལ་བར་སྣང་བས་དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་དུ་གྲུབ་བོ།།གསུམ་པ་དེ་ལ་མ་ངེས་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། དོན་སྣ་ཚོགས་གཅིག་གི་རང་བཞིན་དུ་མི་རིགས་ན། ཁྲ་འཛིན་དབང་ཤེས་གཅིག་པུ་སྣ་ཚོགས་སུ་མི་སྣང་བར་ཐལ་བའི་རྩོད་པ་དང༌། ལན་གདབ་པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། ཕྱི་དོན་ཁས་མ་བླངས་པའི་ལན་དང༌། ཕྱི་དོན་ཁས་བླངས་ཀྱི་

ལན་དང༌། ཆོས་ཅན་གཅིག་གི་ལྡོག་ཆོས་དུ་མ་དང་སྤྱི་དོན་གཞན་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཤེས་པ་གཅིག་ལ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་དེ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་མ་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་པའི་གཅིག་དང་དུ་
བྲལ་གྱིས་རྟགས་མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད། རྩོད་པ་སྤང་བའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཤེས་པ་ལ་དེ་ལྟར་སྣང་བ་དེ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་བདེན་ན་སྐྱོན་ཅིར་འགྱུར་ཞེས་ཕ་རོལ་པོའི་དྲི་བ་དང༌། དེ་ལྟར་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དགག །ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་ད།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཤེས་པ་གཅིག་ལ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་དེ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་གྱི་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་དུ་བདེན་ན་སྔོ་སེར་སོགས་གཅིག་དང་ཤེས་པ་དུ་མར་ཐལ་བ་དང༌། དེ་ལྟར་བདེན་ན་རིགས་པས་དགག་མི་ནུས་པའོ།།གསུམ་པ་ལ་གསུམ། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དགག་པ་དངོས། བཀག་པས་གྲུབ་པའི་དོན། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་གསུངས་པའི་དོན་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། ཕྱི་རོལ་ཡུལ་ལ་ལྟོས་པའི་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དགག་པ་དང༌། ནང་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་པའི་གཟུང་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

304

འཛིན་དོན་གཞན་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ། དབང་ཤེས་ལ་རགས་པར་སྣང་བ་ཕྱི་དང་

ནང་ གང་དུ་ཡང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པའི་དམ་བཅའ་དང༌། དེ་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་གྱི་

རྟགས་ཀྱིས་”བསྒྲུབ1

་པ་གཉིས། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཡོངས་སུ་གཏོད་བྱེད་དེ་
དབང་ཤེས་དེའི་ནང་འཛིན་པའི་ཆ་ཡིན། ཕྱི་རོལ་ལྟར་སྣང་བ་སྔོ་སེར་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་གནས་པ་དེ་ཆ་གཞན་དབང་ཤེས་དེའི་རྫས་གཟུང་བ་ཡིན་པ་དང༌། དབང་ཤེས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་སྣང་བ་འཁྲུལ་པར་བསྟན་པ་གཉིས། གཉིས་པ་བཀག་པས་གྲུབ་པའི་དོན་ལ་གསུམ། གཟུང་བ་དོན་གཞན་ཁེགས་པས་འཛིན་པ་དོན་གཞན་ཡང་ཁེགས་པ། གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྟོང་གི་སྟོང་ཉིད་གཉིས་སྣང་གི་ཤེས་པའི་ཡང་གནས་ལུགས་སུ་བསྟན་པ། གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་སྣང་བ་རྫུན་པར་བསྟན་པའོ།།
འདི་ལ་གཉིས། ཁྱབ་པ་བསྒྲུབ་པ་དང༌། ཐལ་བ་དགོད་པའོ།།གསུམ་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པའི་དོན་བཤད་པ་ལ་གཉིས། འདིས་མཚོན་པར་བྱེད་པ་འཛིན་པའི་ཕྱོགས་སུ་ཆད་པར་སྣང་བ་དང༌། འདི་མཚོན་པར་བྱ་བ་གཟུང་བའི་ཕྱོགས་སུ་ཆད་པར་སྣང་བའི་གཟུང་འཛིན་དོན་གཞན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པས་
ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་གསུངས་པ་ཡིན་པ། མཚན་མཚོན་གྱི་བྱ་བྱེད་བདེན་པས་སྟོང་པ་ལ་དགོངས་ནས་དེར་བཤད་པའོ།།གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ་
གསུམ། ཕྱི་དོན་མེད་ཀྱང༌། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མ་རིག་པས་བསླད་ཅིང་
བག་ཆགས་སད་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་ལ་”ལྟས2

་ནས་དོན་སྣང་གི་བློ་སྐྱེ་བའི་དཔེ། གཟུང་

1 མ་ཕྱི། ༥༢བ༡ན། ཞོལ། ༥༢བ༢ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༥༧བ༡ན། སྒྲུབ བླ། ༥༢ན༤ན། བསྒྲུབ
2 མ་ཕྱི། ༥༢བ༦ན། ལྟས ཞོལ། ༥༢བ༦ན། སྐུ། ༥༨ན༡ན། བླ། ༥༢བ༣ན། ལྟོས

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

305

འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་ཡང་དོན་གཞན་དུ་ཞེན་པའི་མ་རིག་པས་བསླད་པས་
སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་གཉིས་སྟོང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མི་རྟོགས་པ་དང༌། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོག་པར་མི་ནུས་ཤིང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་རུང་གི་གདུལ་བྱ་འགའ་ཞིག་གི་ངོར་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པས་མཛད་པ་ཡིན་
པའོ། །གཉིས་པ་ཕྱི་དོན་ཁས་བླངས་ལ་བརྟེན་ནས་ལན་གདབ་པ་ལ་བཞི། རྩ་བའི་རྟགས་ལ་སྔོ་སེར་སོགས་དབྱེ་ནུས་ཀྱི་ཁྲ་བོ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་འདིར་མ་
གྲུབ་པ་དང༌། རས་ཁྲ་བོ་སོགས་རགས་པའི་ཆ་མེད་ཡིན་ན། ཤེས་པ་བཞིན་དབྱེ་ནུས་སུ་མི་འགྱུར་བ་དང༌། ཡན་ལག་ཅན་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་ཡན་ལག་གི་ཁྲ་བོ་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པས་ཁེགས་པ། དུ་མས་འབྲས་བུ་གཅིག་བྱེད་པ་ཡན་ལག་ཅན་ལ་ལྟོས་པ་དགག་པའོ།།
དང་པོ་ལ་བཞི། ཤེས་པ་གཅིག་ལ་སྔོ་སེར་དཀར་དམར་སྣ་ཚོགས་སྣང་བའི་གཟུང་རྣམ་ཤེས་པ་ཆ་མེད་ཅིག་གི་ཁྱད་པར་ཡིན་ཅིང་དེ་ལས་དོན་གཞན་ལ་མི་བརྟེན་པས་ཡ་བྲལ་དུ་མཐོང་མི་ནུས་པ། དེའི་ཚེ་འདི་སྔོན་པོའོ་ཞེས་པའི་རྣམ་དབྱེ་
ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་རིགས་པ། ཤེས་པ་གཅིག་ལ་སྔོ་སེར་དཀར་དམར་སྣ་ཚོགས་སྣང་པའི་གཟུང་རྣམ་མངོན་སུམ་ལ་རིམ་ཅན་དུ་སྣང་མི་སྲིད་ཅིང་དུས་ཅིག་ཅར་དུ་མྱོང་བ་ཡིན་པ། གཟུང་རྣམ་དེ་ཤེས་པ་ཆ་མེད་ཅིག་གི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་དབྱེ་ནུས་སུ་མ་གྲུབ་པའོ། །བཞི་པ་ལ་གཉིས། དགག་པ་དངོས་དང༌། ཡན་ལག་ཅན་མེད་ན་བློ་གཅིག་གི་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་འཛིན་པ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་ཡན་ལག་ཅན་མེད་ཀྱང་རྡུལ་ཕྲན་དུ་མས་དབང་ཤེས་གཅིག་བསྐྱེད་པ་མི་འགལ་བ་དང༌། རྡུལ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

306

ཕྲན་དུ་མ་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་ཡང་གཟུང་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་དགག་པ་གཉིས། འདི་ལ་རྡུལ་ཕྲན་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཁྱབ་པ་བསྒྲུབ་པ་དང༌། རྟགས་དགོད་པ་གཉིས། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཡན་ལག་ཅན་མེད་ཀྱང་བློ་གཅིག་གིས་དུ་མ་ཅིག་ཅར་འཛིན་པ་བྱེ་བྲག་པའི་ལུགས་ལའང་ཁས་བླང་དགོས་པ། རིགས་པ་ཅན་པའི་ལུགས་ལ་བློ་གཅིག་གིས་དུ་མ་ཅིག་ཅར་འཛིན་པ་གྲུབ་པ། གྲངས་ཅན་གྱི་

ལུགས་ལ་ཡང་དེ་གྲུབ་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། ཡན་ལག་ཅན་མེད་པར་བློས་དེ་ལྟར་མི་འཛིན་ན་བ་གླང་མཐོང་བའི་བློས་དེ་ཡན་ལག་དུ་མ་དང་བཅས་ནས་མི་འཛིན་པར་ཐལ་བ། འདོད་ན་གནོད་པ་བསྟན་པ། དེའི་ལན་དགག་པའོ།།
འདི་ལ། ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་སུ་མ་གྱུར་པའི་དུ་མ་མི་འཛིན་ཡང་དེར་གྱུར་པའི་དུ་མ་འཛིན་པའི་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། འདི་ལ་བཞི། བ་གླང་དེ་རང་གི་ཡན་ལག་རྫོགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་མི་འཛིན་པར་ཐལ་བ། བ་གླང་གི་རྣ་བ་ཡོན་ཏན་སྔོན་པོ་ཉིད་དང་སྤྱི་ཉིད་ལ་སོགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་མི་འཛིན་པར་ཐལ་བ། ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་རྟོག་བཏགས་སུ་བསྟན་པ། ཁྱད་ཆོས་
གང་གིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་དེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་བློས་འཛིན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་དུ་མས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་མི་འཛིན་པའོ།།གཉིས་པ་རིགས་པ་ཅན་པའི་ལུགས་ལ་བློ་གཅིག་གིས་དུ་མ་ཅིག་ཅར་འཛིན་པ་གྲུབ་པ་ལ་གསུམ། གཞན་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་ལ་

མ་ལྟོས་པར་གཞན་དུ་མ་གྲུབ་ཅིང་གཞན་ཉིད་ཀྱི་སྤྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་མི་
འཛིན་ན་བུམ་སྣམ་མཐོང་བའི་བློ་རྣམ་པ་གཅིག་པ་ཅན་དུ་ཐལ་བ། རྫས་སྔར་བཟུང་ཡོན་ཏན་སོགས་ཕྱིས་བཟུང་བས་དུ་མ་རྟོགས་པའི་རྩོད་པ། དེ་ཡིན་ན་ཁྱད་གཞི་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

307

ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་འཆོལ་བར་ཐལ་བས་དགག་པའོ།།གསུམ་པ་ལ་གཉིས། སྒྲ་སོགས་དེ་ཙམ་ལྔ་པོ་ཡོན་ཏན་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་གྲུབ་པས་ཅིག་ཅར་དུ་”མ1

་

འཛིན་པར་གྲུབ་པ། བཀོད་པ་ཅན་ཡོན་ཏན་གསུམ་མ་བཟུང་བར་བཀོད་པ་དེ་ཙམ་ལྔ་འཛིན་པར་མི་རུང་ངོ༌།།གསུམ་པ་ཆོས་ཅན་གཅིག་གི་ལྡོག་ཆོས་དུ་མ་དང༌། སྤྱི་གདོན་གཞན་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པ་དགག་པ་ལ་གཉིས། ལྡོག་ཆོས་དུ་མ་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་མི་རུང་བ་དང༌། སྤྱི་དོན་གཞན་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་མི་རུང་བའོ།།
དང་པོ་ལ་གསུམ། སྒྲའི་སྟེང་གི་རིགས་མཐུན་རིགས་མི་མཐུན་ལས་ལོག་པའི་ལྡོག་པ་ཇི་སྙེད་པ་རྟོག་པས་བཏགས་པའི་ཐ་དད་ཡིན་པ། དེ་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་

ཡུལ་དུ་མི་རུང་བ། མངོན་སུམ་གྱིས་འཛིན་ན་ཕྱི་རོལ་ལ་ལྟོས་མེད་ཡན་གར་བར་འཛིན་པར་ཐལ་བའོ།།གཉིས་པ་ལ་དགག་པ་དངོས་དང༌། དེས་གཞན་ཡང་ཁེགས་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་གསུམ། དཀར་པོ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་སྤྱི་དོན་གཞན་ཡོད་དུ་ཆུག་ཀྱང་དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་གཟུང་བ་ལྟར་སྒྲས་བརྗོད་མི་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན། རྟོག་པ་རྟོག་མེད་གཟུང་ཡུལ་གཅིག་ཡིན་ཡང་བདག་རྐྱེན་མི་འདྲ་བས་གསལ་མི་གསལ་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་ན། དབང་ཤེས་ལྔ་ག་གཟུང་ཡུལ་གཅིག་ཡིན་པ་དགག་མི་ནུས་པ། བདག་རྐྱེན་ཐ་དད་ཀྱང་གསལ་མི་གསལ་གྱི་ཁྱད་ཡོད་པས་རྟོག་པ་རྟོག་མེད་གཟུང་ཡུལ་གཅིག་ཏུ་མི་རུང་ངོ༌།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཁྱད་པར་ངོ་ཤེས་ཀྱི་བློས་སྔར་མཐོང་བའི་དོན་གཟུང་

1 མ་ཕྱི། ༥༤ན༡ན། མ ཞོལ། ༥༤ན༢ན། མི སྐུ། ༥༩ན༤ན། མ བླ། ༥༣བ༤ན། མི

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

308

དོན་དུ་བྱེད་པ་ཁེགས་པའི་རྒྱུ་མཚན། གསལ་བ་དུ་མ་ལ་སྤྱི་སྒྲ་དང་སྤྱི་བློ་འཇུག་
པར་མཐོང་བས་སྤྱི་དོན་གཞན་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པ་ཁེགས་པ། སྤྱི་དོན་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་གསལ་བ་དུ་མས་སྤྱི་བློ་བསྐྱེད་པ་དེའི་ཆོས་ཉིད་དུ་བསྟན་
ཟིན་པའོ།།གཉིས་པ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ཚད་མ་མདོའི་ཡིད་མངོན་ལ་རྩོད་པའི་ཕྱོགས་སྔ་མ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།
འདི་ལ་གསུམ། ཐལ་བ་དང་པོའི་རྟགས་ཁས་མ་བླངས་”ཞིང1

་ཚད་མས་མ་
གྲུབ་པ། ཐལ་བ་གཉིས་པའི་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པ། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོའི་ལ་གཉིས། དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་དོན་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ན་རང་གི་དངོས་རྒྱུའི་དུས་ན་འདས་པའི་དོན་ཡིད་མངོན་གྱིས་མི་འཛིན་པ། དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་དོན་རྟག་པ་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །འདི་ལ་བཞི། དེ་རྟག་པ་ཡིན་ན་ཚད་མ་སྔ་མས་གཟུང་ཟིན་གྱི་དོན་ལ་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ་ཞེས་པའི་ཁྱད་པར་དང་བཅས་པ་ཡིད་མངོན་གྱི་མཚན་ཉིད་བརྗོད་དགོས་པ། རང་འདྲེན་བྱེད་ཚད་མ་སྔ་མ་སྔ་མས་རྟོགས་ཟིན་བྱེད་པ་མ་ཉམས་པའི་དོན་ལ་མནན་ནས་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པ་ཚད་མར་མི་འདོད་པ། རྟག་པས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་ན་དབང་ཡིད་གཉིས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་དགོས་པ། རྟག་པ་རྐྱེན་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱར་མེད་པས་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་པའི་རིམ་ཅན་མི་འཐད་ཅིང་
འགལ་ལོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཡིད་མངོན་དེ་དབང་མངོན་གྱི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དང་དེའི་གཟུང་དོན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་དམིགས་ནས་སྐྱེ་བས་ལོང་བས་གཟུགས་མཐོང་བར་ཐལ་བ་དང་དེའི་གཟུང་དོན་དེ་རྟག་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་པ། དབང་

1 མ་ཕྱི། ༥༤བ༢ན། ཞོལ། ༥༤བ༣ན། ཞིང སྐུ། ༥༩བ༥ན། ཤིང བླ། ༥༤ན༤ན། ཞིང

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

309

མངོན་དེས་གཟུང་དོན་གྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་ནས་ཡིད་མངོན་བསྐྱེད་པས་ཡིད་མངོན་གྱིས་ཡུལ་གཞན་འཛིན་པ་ན། ཡུལ་བར་ཆོད་པ་དང་སྐལ་བ་སོགས་འཛིན་པའི་སྐྱོན་མེད་དོ།།གསུམ་པ་ལ་དབང་མངོན་གྱིས་ཡིད་མངོན་དང་དུས་མཉམ་པའི་གཟུང་དོན་གྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་ལྟོས་
ནས་ཡིད་མངོན་བསྐྱེད་པར་མི་འཐད་པའི་རྩོད་པ་སྤང་བ། ཡིད་མངོན་རང་གི་གཟུང་དོན་དང་དུས་མི་མཉམ་ན་གཟུང་འཛིན་དུ་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་གཉིས།
དང་པོ་ལ་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། རྒྱུ་མ་སྐྱེས་པའི་སྔར་རྒྱུ་མེད་པས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པ། རྒྱུ་སྐྱེས་པའི་ཚེ་འབྲས་བུ་གྲུབ་ཟིན་དེ་བསྐྱེད་པ་དགོས་པ་མེད་པ། དེས་ན་རྒྱུ་འབྲས་བུས་མི་མཉམ་པར་གྲུབ་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་རྩོད་པ་དང༌། ལན། འདི་ལ་གཉིས། གཟུང་དོན་རང་འདྲའི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་གཏོད་བྱེད་ཡིན་པས་རྒྱུ་ཡིན་པ་དང༌། གཟུགས་འཛིན་རྐྱེན་གསུམ་ལས་སྐྱེ་ཡང་གཟུང་རྣམ་གྱི་ལག་རྗེས་འཇོག་བྱེད་གཟུང་དོན་དུ་འཐད་པའོ།།གསུམ་པ་
རང་རིག་པའི་མངོན་སུམ་ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་རྟོག་བྲལ་བསྒྲུབ་པ་དང༌། མཚན་གཞི་བསྒྲུབ་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། བདེ་སོགས་མྱོང་བའི་འཛིན་རྣམ་གྱིས་བདེ་སོགས་ལ་བརྡ་བྱ་མི་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན། སྒྲ་དོན་འདྲེར་རུང་འཛིན་པའི་རྟོག་པས་དབེན་པས་རྟོག་བྲལ་དུ་གྲུབ་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བྱེ་བྲག་པས་བདེ་སོགས་ནང་བེམ་དུ་འདོད་པ་དགག །གྲངས་ཅན་ཕྱི་བེམ་དུ་འདོད་པ་དགག །བདེ་སོགས་ནང་དང་མྱོང་བར་གྲུབ་
པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། ཕྱི་དོན་མི་རིག་པ་དེས་རང་རིག་མི་འཐད་ལ་བདེ་སོགས་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

310

རིག་པར་ཚོར་བ་ནི་བདག་གི་སྟེང་དུ་འདུ་འབྲེལ་གྲུབ་པའི་ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་བདེ་སོགས་རིག་པ་ན་བདེ་སོགས་ཀྱང་རིག་པར་འཁྲུལ་བ་ཡིན་གྱི་དོན་ལ་བདེ་སོགས་ནང་བེམ་ཡིན་པའི་རྩོད་པ༌། དེ་དགག་པ། འདི་ལ་བདེ་སོགས་རང་རིག་ཏུ་བསྒྲུབ་པ་དང༌། དོན་རིག་ཏུ་བསྒྲུབ་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་གཉིས། བདེ་སོགས་ཤེས་པར་བསྒྲུབ་པ་དང༌། མྱོང་བྱེད་རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་དགག་པའོ།།
དང་པོ་ལ་བཞི། ཁྱབ་པ་དཔེ་ལ་བསྟན། རྟགས་དགོད། ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲུབ།
རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་མ་གྲུབ་པ་སྤང་ངོ༌།།གསུམ་པ་ལ། གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་རྐྱེན་གསུམ་ལས་སྐྱེས་པ་དང༌། དེའི་འཁོར་གྱི་ཚོར་བ་བདེ་བ་ཡང་དེ་དང་མཚུངས་པ་གཉིས། བཞི་བ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པ་སྤང་བ་དང༌། ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པ་སྤང་བ་གཉིས། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་ཚོར་བ་བདེ་བ་དེ་རང་དང་དུས་མཚུངས་པའི་དབང་ཤེས་དེས་མྱོང་བ་མི་འཐད། གཟུགས་དང་བདེ་བ་གཉིས་དབང་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་རིམ་ཅན་མྱོང་བ་མི་འཐད། དེ་མྱོང་བྱེད་རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་འགོག་པའི་རིགས་པ་གཞན་བསྟན་
པའོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དེའི་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ། འདི་ལ་གཉིས། གཟུགས་དང་བདེ་བ་བློ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་བར་མ་ཆད་དུ་སྣང་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ། འཇུག་པ་མྱུར་བ་ཅིག་ཅར་འཁྲུལ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་དགག་པའོ།།
འདི་ལ་རྩོད་པ་དང༌། གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་དེ་བདེ་བ་མྱོང་བས་དབེན་པར་གཟུགས་བར་མ་ཆད་དུ་མྱོང་བར་ཐལ་བས་དགག་པ་གཉིས། གསུམ་པ་ལ་གསུམ། གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་དང་དེའི་འཁོར་གྱི་བདེ་བ་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

311

གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་མྱོང་བ་སྤྱིར་དགག །སོ་སོར་དགག །མྱོང་བྱེད་རྫས་གཞན་
གྱིས་ཅིག་ཅར་མྱོང་བ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་ངེས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་མི་
རུང་བ་དང༌། ཚོར་བ་བདེ་བས་གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་ནུས་པ་མེད་པས་གཟུང་དོན་དུ་མི་འཐད་པའོ།།
གཉིས་པ་སོ་སོར་དགག་པ་ལ་བཞི། གཟུགས་དང་དེ་འཛིན་འཁོར་གྱི་བདེ་བ་གཉིས་གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱིས་རིམས་ཀྱིས་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པ་དགག །ཅིག་ཅར་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པ་དགག །བདེ་བ་རྐྱང་པ་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པ་དགག །གཟུགས་རྐྱང་པ་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་ན་བདེ་བ་གཟུང་དོན་བྱེད་པ་འགལ་བའོ།།དང་པོ་ལ་ཕྱོགས་སྔ་དང༌། དེ་དགག་པ། འདི་ལ་གཉིས། སྔོ་སེར་བཞིན་བདེ་བ་”རྐྱང

1

་པ་གཟུང་དོན་དུ་ཐལ་བ། འདོད་ན་གནོད་པ་བསྟན་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་
གཉིས། ཕྱོགས་སྔ་མ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། བདེ་བ་ལ་གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་ནུས་པ་མེད་པ། ཚོར་བ་བདེ་བས་དེ་མྱོང་གི་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པར་བྱེ་བྲག་པ་ཡང་མི་འདོད་ཅིང་རིགས་པས་ཀྱང་མི་འཐད་པའོ།།
གསུམ་པ་བདེ་བ་རྐྱང་པ་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པ་དགག་པ་ལ་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། འདི་ལ། གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱིས་བུད་མེད་ཀྱི་གཟུགས་

མཛེས་སོགས་མི་འཛིན་པར་ཐལ་བ། ཁྱབ་པ་བསྒྲུབ་པའོ།།གཉིས་པ་དེ་མྱོང་བྱེད་

1 མ་ཕྱི། ༥༦ན༣ན། ཞོལ། ༥༦ན༤ན། རྐྱང སྐུ། ༦༡བ༣ན། རྒྱང བླ། ༥༥བ༥ན། རྐྱང

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

312

རྫས་གཞན་གྱི་ཅིག་ཅར་མྱོང་བ་དགག་པ་ལ་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ། འདི་ལ་
གཟུགས་དང་ཚོར་བ་བདེ་བ་ཅིག་ཅར་ཉེ་བ་ཙམ་གྱིས་མྱོང་བྱེད་རྫས་གཞན་བསྐྱེད་
ན། ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་ཅིག་ཅར་ཉེ་བ་ཙམ་གྱིས་བདེ་སྡུག་ཅིག་ཅར་མྱོང་བར་ཐལ་བ་དང༌། དེའི་ལན་དགག་པ་གཉིས། འདི་ལ་གཉིས། ཤེས་པ་སྔ་མས་དུས་ཅིག་ཅར་དུ་བདེ་སྡུག་གཉིས་ཀའི་ཉེར་ལེན་བྱེད་ན་སྐྱེ་ཡང་དེ་མི་བྱེད་པས་མི་སྐྱེ་བའི་ལན་དང༌། དེ་དགག་པ། འདི་ལ། ཤེས་པས་བེམ་པོའི་ཉེར་ལེན་མི་བྱེད་པས་དགག་པ་དང༌། ཤེས་པ་སྔ་མས་དེ་གཉིས་ཀའི་བདག་རྐྱེན་བྱེད་ན་འགལ་བ་མེད་པ་གཉིས། འདི་ལ་རྩོད་པ་དང༌། དགག་པ་དངོས་དང༌། དཔེ་བསྟན་པ་གསུམ་མོ།།
གཉིས་པ་དོན་རིག་ཏུ་བསྒྲུབ་པ་ལ་བཞི། གཟུགས་ཀྱིས་བདེ་བ་ལ་རང་འདྲའི་རྣམ་པ་གཏད་པས་དོན་རིག་ཏུ་འཐད་པ། ཚོར་བ་བདེ་བ་དེའི་གཟུང་རྣམ་འཛིན་རྣམ་
གྱིས་མྱོང་བ་ལ་དོན་མྱོང་བར་བཏགས་པ་ཡིན་ཅིང་དོན་དངོས་སུ་མི་མྱོང་བ་དང༌། ཚོར་བ་བདེ་བ་དེ་གཟུགས་གཟུང་དོན་དུ་ཡོད་པ་ལས་སྐྱེས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་དེ་མྱོང་བ་མ་ཡིན་པ། དམིགས་མྱོང་གི་ཁྱད་པར་རོ།།འདི་ལ་གསུམ། བདེ་བའི་གཟུང་རྣམ་འཛིན་རྣམ་གྱིས་མྱོང་བ་ཡིན་པ་དང༌། དེ་ལ་དོན་མྱོང་བར་བཏགས་པ་ཡིན་པ་དང༌།
དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ལ་དོན་དམིགས་པར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་གྲངས་ཅན་ཕྱི་བེམ་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་ལ། རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། འདི་ལ་གསུམ། གྲངས་ཅན་དེའི་ལྟར་ན་ཡང་དེ་ཙམ་ལྔ་དང་བདེ་སོགས་དུས་ཅིག་ཅར་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པ་མི་འཐད། དེ་ཅིག་ཅར་གཟུང་དོན་བྱེད་པ་འཐད་པའི་ལན་དགག །བདེ་སོགས་ཕྱི་བེམ་ཡིན་པ་དགག་པའོ།།

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

313

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དེ་ཙམ་ལྔ་བདེ་སོགས་དང་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་པས་ཅིག་ཅར་འཛིན་པའི་རྩོད་པ་དང་། བློ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་རྫས་ཐ་དད་དུ་སྣང་བས་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་པ་མི་འཐད་པས་དགག་པའོ།།གསུམ་པ་ལ། བདེ་སོགས་ཕྱི་བེམ་ཡིན་པ་འགོག་པའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་དང༌། དེ་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར། དེའི་ལན་དགག་པ་གཉིས། འདི་ལ་གསུམ། གོམས་པས་ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་བ་ན་བློའི་བདེ་སོགས་ཡིན་པས་འགལ་བ་མེད་པའི་རྩོད་པ་དང༌། དེ་ཙམ་ལྔ་བདེ་པའི་ངོ་བོར་ཚད་མས་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ་བས་དགག་པ། དེའི་ལན་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། རིགས་ཐ་དད་ལ་གཟུང་འཛིན་མི་འཐད་པས་དེ་ཙམ་ལྔ་དང་བློ་བདེ་བའི་ངོ་བོར་ ”ཅིག1

་པའི་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ་དང༌། དེས་གཞན་ཡང་ཁེགས་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ། རིགས་ཐ་དད་ལ་གཟུང་འཛིན་མི་རུང་ན་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་དེས་དེ་ཙམ་ལྔ་གཟུང་ཡུལ་དུ་མི་འཛིན་པར་ཐལ་བ། འདོད་ན་ཁས་བླགས་འགལ་བ་བསྟན་ཏོ། །གསུམ་པ་ལ། རིགས་ཐ་དད་ལ་རྒྱུ་འབྲས་མི་རུང་བས་དེ་ཙམ་ལྔ་དང་བློ་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པ་ཁེགས་པ་བློ་དང་དེ་གཉིས་གཟུང་འཛིན་དུ་མི་རུང་བས་རྣམ་པ་གཏད་བྱ་གཏོད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་མི་འཐད། གཟུང་འཛིན་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་རྒྱུ་

འབྲས་ཡིན་ན་དེ་ཙམ་ལྔ་དང་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་ཡང་རྒྱུ་འབྲས་སུ་ཐལ་བའོ།།གསུམ་པ་བདེ་སོགས་ནང་དང་མྱོང་བར་གྲུབ་པ་ལ་གསུམ། ནང་དང་མྱོང་བར་གྲུབ་པ་དངོས། མྱོང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོར་མ་སྐྱེས་ན་མྱོང་བྱེད་དེའི་མྱོང་བྱར་འགལ་
བ་དང༌། བློ་མྱོང་རྫས་ཐ་དད་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུས་

1 མ་ཕྱི། ༥༧ན༢ན། ཞོལ། ༥༧ན༣ན། སྐུ། ༦༢བ༣ན། ཅིག བླ། ༥༦བ༤ན། གཅིག

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

314

བློ་ལ་གནས་པའི་བདེ་བའི་གཟུགས་བརྙན་རིག་པ་ན་དེ་རིག་པར་ཞེན་པ་ཡིན་གྱི་དོན་ལ་བདེ་སོགས་མྱོང་བའི་ངོ་བོ་མིན་པའི་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ། ལྕགས་གོང་དམར་འབར་བར་གྱུར་པ་བཞིན་དུ་བློ་མྱོང་རྫས་ཐ་དད་ཀྱང་འདྲེས་ནས་མ་ཕྱེད་པའི་ལན་དགག་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྟོག་ པ་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་དགའ་གདུང་སོགས་སུ་སྣང་བ་ལས་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་བར་དུ་དགའ་གདུང་སོགས་སུ་སྣང་
བའི་བློ་དོན་གཞན་མ་གྲུབ་པ་དང༌། དེ་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པས་ཁེགས་པའོ།།གསུམ་པ་ལ་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།
འདི་ལ་ཡང་གཉིས། རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཆོལ་བར་ཐལ་བ་དང༌། བདེ་བ་ལྟ་བུ་གཅིག་ཆེས་གསལ་བའི་ཚེ་སེམས་བྱུང་རྫས་ཐ་དད་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་མ་ངེས་པ་བཞིན་བློ་མྱོང་རྫས་ཐ་དད་ཀྱང་མ་ངེས་པའི་དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་སོ།།དང་པོ་ལ་མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད། དོན་བསྡུ་བ་གསུམ། འདི་ལ་གཉིས། རྡུལ་དང་དཀར་པོ་བློ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་ཐ་དད་དུ་”སྣང་ཡང་ཐ་དད་དུ་1

མི་འགྲུབ་ན་
རྫས་ཐ་དད་ལ་རྒྱབ་རྟེན་ཚད་མ་མེད་པ་དང༌། བློ་མྱོང་གཉིས་བློ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་ཐ་མི་དད་དུ་སྣང་ཡང་དེར་མི་འགྲུབ་ན་ཐ་མི་དད་ལ་རྒྱབ་རྟེན་ཚད་མ་མེད་པའོ།།བཞི་པ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ལ་གསུམ། མཚན་གཞི་དང་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ངོས་གཟུང་བའི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན། དེའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད། རྟོག་པའང་རང་རིག་ཉིད་དུ་འདོད། དོན་ལ་མ་ཡིན་ཏེ་རྟོག་ཕྱིར་གྱི་དོན་བཤད་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྣལ་
འབྱོར་མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་དུ་བསྒྲུབ་པ། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ལ་མྱོང་

1 མ་ཕྱི། ༥༧བ༣ན། ཞོལ། ༥༧བ༣ན། +སྣང་ཡང་ཐ་དད་དུ་ སྐུ། ༦༣ན༥ན། བླ། ༥༧ན༤ན། -སྣང་ཡང་ཐ་དད་དུ་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

315

སྟོབས་ཀྱི་གསར་དུ་མི་སླུ་བ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དུ་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། དངོས་དང༌། ལུང་དང་འགལ་བ་སྤང༌། ཡང་དག་པ་དང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་གོམས་པས་གསལ་སྣང་འབྱུང་བའི་དཔེའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། དེའི་རྟགས་དགོད། རྟོག་པ་གོམས་པས་གསལ་སྣང་འབྱུང་བའི་དཔེ། ཁྱབ་པ་བསྒྲུབ་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། དངོས་དང༌། དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དོ།།གཉིས་པ་ལ། དེ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དུ་བསྟན་པ་དང༌། ཀེང་རུས་གསལ་སྣང་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པ་གཉིས། གསུམ་པ་ལ་གཉིས། སྒྲ་དོན་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་རྟོག་པར་བསྟན་པ་དང༌། རང་མཚན་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་རྟོག་བྲལ་དུ་བསྟན་པའོ།།
གཉིས་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་བཤད་པ་ལ་གཉིས། དབྱེ་བ་དང༌། ཕྱེ་བ་སོ་སོའི་དོན་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། གྲངས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང༌། ངོ་བོའི་དབྱེ་
བའོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རྟོག་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་གསུམ་དུ་བསྡུས་པའི་དགོས་པ། བསླད་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་ལོགས་སུ་བཀར་པའི་དགོས་པ། མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་གཉིས་སུ་བསྡུས་པའི་དགོས་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། བརྡ་རྟེན་ཅན་དང་དོན་གཞན་ལ་སྒྲོ་འདོགས་པ་གཉིས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་དགོས་པ། ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་ཅན་བཞི་རིགས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པའི་དགོས་པ། སྔ་མ་གཉིས་དབང་ཤེས་མ་ཡིན་པར་བསྒྲུབ་པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། སྔ་མ་དེ་གཉིས། རིགས་པ་ཅན་པ་དབང་ཤེས་སུ་འཁྲུལ་བའི་རྒྱུ་ངོས་བཟུང༌། ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་ཅན་བཞི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན། རྒྱུ་མཚན་དེ་དོན་ལ་སྦྱར་བའོ། །
གཉིས་པ་ལ་འཁྲུལ་བ་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ལྷག་མར་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

316

བསླད་པ་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་བ་དང༌། རྟོག་བྲལ་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡོངས་
རྫོགས་སུ་བསམས་ནས་ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་རྟོག་པར་འདོད་པ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་གཉིས། རབ་རིབ་བཅས་ཞེས་པས། དབང་པོ་བསླད་པའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པ། རབ་རིབ་མཚོན་བྱེད་དུ་བསྟན་ པའོ།།གཉིས་པ་ལ་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ། འདི་ལ་གསུམ། ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ཡིད་རྟོག་ཡིན་ན། རྩོད་སྒྲུབ་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་ལ་བརྟག་པ་བྱེད་པའི་སྐབས་
ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་གཞུང་དང་དམིགས་”རྟག1

་གི་གཞུང་དང་འགལ་བ་དང༌། དེས་
དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ཡིད་ཤེས་རྟོག་པའི་རྒྱུད་རྒྱུར་བསྟན་ན་སྐབས་སུ་མ་བབ་པ། ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ཡིད་རྟོག་ཡིན་ན་རིགས་པ་དང་འགལ་བའོ།།འདི་ལ་གསུམ། དེ་དབང་ཤེས་སུ་སྒྲུབ། རྟོག་པ་ཡིན་པ་དགག །སད་རྨི་གང་གི་སྐབས་སུ་ཡིན་ཡང་གསལ་བར་སྣང་བའི་ཤེས་པ་ལ་རྟོག་མེད་དང་མི་གསལ་བར་སྣང་བའི་ཤེས་པ་ལ་རྟོག་པས་ཁྱབ་བོ།།དང་པོ་ལ་ཤེས་པ་གཞན་དབང་ཤེས་སུ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་དྲི་བ།
དྲིས་པའི་ལན་ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ལ་མཚུངས་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ་ལྔ། དབང་པོ་བསླད་པ་ཡོད་ཀྱང་ཐག་ཁྲ་ལ་སྦྲུལ་འཛིན་བཞིན་ཟླ་གཉིས་མེད་སྙམ་དུ་ངེས་པས་ལྡོག་པར་ཐལ། དབང་པོའི་བསླད་པ་ལོག་ཀྱང་མི་ལྡོག་པར་ཐལ་བ། རྗོད་བྱེད་སྒྲའི་བདག་རྐྱེན་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བར་ཐལ་བ། རང་གིས་ཡུལ་འཛིན་པ་བརྡ་དྲན་པ་ལ་ལྟོས་པར་ཐལ་བ། ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའོ།།གསུམ་པ་ཚད་མའི་འབྲས་བུ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དགག་པ་ལ་

1 མ་ཕྱི། ༥༨བ༡ན། ཞོལ། ༥༨བ༢ན། རྟག སྐུ། ༦༤ན༥ན། བླ། ༥༨ན༢ན། བརྟག

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

317

གསུམ། བྱ་བྱེད་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་དང༌། ཚད་འབྲས་ཀྱི་བྱ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང༌།

ཚད་མ་དང་འབྲས་བུའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་གཏན་ལ་དབབ་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ལྟ་བུ་དོན་སོ་སོའི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བས་དོན་རྟོགས་འཇོག་མི་ནུས་པ། དབང་པོ་དང་དོན་ཕྲད་མ་ཕྲད་ཀྱིས་དོན་སྣང་གི་ཤེས་པ་ཐ་དད་དུ་
ནུས་ཀྱང་དོན་སྣང་གི་ཤེས་པ་ལས་རྫས་ཐ་དད་པས་དོན་རྟོགས་འཇོག་མི་ནུས་པ། དོན་སྣང་གི་ཤེས་པ་དེའི་བདག་ཉིད་ཡིན་ཅིང་འཇོག་བྱེད་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་
པར་འཇོག་ནུས་དེ་འདིར་འཇོག་བྱེད་དུ་རིགས་པའོ། །
གསུམ་པ་ལ་གཉིས། བསྟན་པ་དང༌། བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དོན་རྟོགས་འཇོག་བྱེད་ངོས་བཟུང་བ་དང༌། དེ་ཚད་འབྲས་ཐ་དད་དུ་འདོད་པ་སོགས་ལ་མེད་པ། འཇོག་བྱེད་དེས་ཇི་ལྟར་འཇོག་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དབང་པོ་གསལ་མི་གསལ་དང་ཡིད་བྱེད་གོམས་པ་ཤས་ཆེ་ཆུང་དང་ཡུལ་ཐག་ཉེ་རིང་གིས་དོན་སྣང་ཤེས་པ་གསལ་མི་གསལ་ཐ་དད་དུ་ནུས་ཀྱང་དོན་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བས་འཇིག་མི་ནུས་པ། སྒྲོ་འདོགས་གསར་དུ་གཅོད་ནུས་ཀྱི་དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་དེ་དོན་རྟོགས་དེའི་འཇོག་བྱེད་ཡིན་པའོ། །གཉིས་པ་ལ། དེ་རྫས་ཐ་དད་ན་དོན་སྣང་གི་ཤེས་པ་དེ་དོན་དང་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་མི་འགྲུབ་པ་དང༌། དེས་ན་འབྲས་བུ་ཚད་མ་ལས་དོན་གཞན་མ་ཡིན་པའོ། །
གསུམ་པ་ལ། དོན་འདྲ་བས་དོན་རྟོགས་འཇོག་པ་དེ་ལ་བྱེད་པ་པོ་གཞན་གྱི་དབང་དུ་གྱུར་པ་ཚང་བ་དང༌། གཙོ་གྱུར་གྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་སྦྱོར་ནུས་པ། རང་ཉིད་བྱ་
བའི་ལས་དང་ལྡན་པ་དང༌། རང་ཉིད་དོན་དམ་པར་དོན་རྟོགས་འཇོག་བྱེད་མ་ཡིན་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

318

ཡང་དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བས་དོན་རྟོགས་འཇོག་ནུས་པ། དེའི་དཔེའོ། །གཉིས་པ་སོ་སོར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། གཞན་ལུགས་ཀྱི༌ ཚད་འབྲས་དགག །རང་གི་ལུགས་ཀྱི་ཚད་འབྲས་བཞག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། སྤྱིར་དགག །སོ་སོར་དགག །རྩོད་པ་སྤང་བའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། དང་པོར་དོན་ལ་ལྟ་བའི་ཤེས་པ་སོགས་དོན་རྟོགས་འཇོག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང༌། འཇོག་བྱེད་གཞན་གྱི་བར་མ་ཆད་དུ་འཇོག་
ནུས་དེ་འདིར་འཇོག་བྱེད་དམ་པར་རིགས་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རྟེན་མཚུངས་དབང་པོ་དོན་རྟོགས་འཇོག་བྱེད་ཡིན་པ་དགག །སྤྱི་འཇལ་བའི་བློ་ཚད་མ་དང༌། རྫས་འཇལ་བའི་བློ་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་
དགག །དབང་པོ་དང་དོན་ཕྲད་པ་དོན་རྟོགས་འཇོག་བྱེད་དུ་འདོད་པ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། དེ་དོན་སྣང་གི་ཤེས་པ་དུ་མའི་རྒྱུ་ཡིན་པས་དོན་རྟོགས་འཇོག་བྱེད་དུ་མི་འཐད། དབང་པོ་གསལ་མི་གསལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་ཀྱང༌། དོན་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བ་དེའི་འཇོག་བྱེད་དུ་མི་འཐད། དེས་རྣམ་པ་མ་ཤར་བའི་དང་པོར་དོན་ལ་ལྟ་བ་སོགས་ཚད་མ་ཡིན་པ་ཁེགས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཚད་འབྲས་རྫས་ཐ་དད་དགག །གཟུང་དོན་གཅིག་ལས་སྐྱེ་བ་མི་འཐད། ལྡོག་པ་ཐ་དད་ངེས་དཀའ་སླའི་དབང་གིས་ཚད་འབྲས་སུ་བཞག་པ་འཐད་དོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བར། བུམ་པ་དང་སྣམ་བུའི་སྤྱི་བློ་སོ་སོར་མི་ངེས་པ་དང༌། དེས་ན་དེས་བུམ་སྣམ་གྱི་རྫས་འཇལ་གྱི་བློ་ཡང་ཐ་དད་
དུ་འཇོག་མི་ནུས་པ་དང༌། ཚད་འབྲས་རྫས་གཞན་ཁེགས་པའོ། །གཉིས་པ་ལ། གཟུང་དོན་གཅིག་ལས་སྐྱེས་ན་འཇལ་བྱེད་གཉིས་འཇུག་པ་དོན་མེད་པ། རིམ་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

319

བཞིན་དུ་འབྱུང་བ་མི་འཐད་པ། འདོད་ན་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་དུ་ཁས་བླངས་པ་དང་ཁས་བླངས་འགལ་བའོ།།གསུམ་པ་ལ་གསུམ། དགག་པ་དངོས། སྒྲོ་འདོགས་གསར་དུ་གཅོད་ནུས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་དེ་ཚད་མར་འཐད། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཤར་ན། བདག་གི་ཡོན་ཏན་འདུས་བྱས་ཀྱང་མི་འགྲུབ་པའོ།།
དང་པོ་ལ་གཉིས། བུམ་པའི་ཁ་དོག་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་ཀྱིས། དེའི་ཁ་དོག་རྟོགས་ལ། དྲི་རོ་སོགས་མ་རྟོགས་པའི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ། རྒྱུ་མཚན་
ཁས་བླངས་གསལ་བའོ།།གསུམ་པ་ལ་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ། འདི་ལ་གསུམ། ཚད་འབྲས་ཀྱི་བྱ་བྱེད་ལྡོག་པ་ཐ་དད་དུ་འདོད་ཅིང༌། རྫས་ཐ་དད་མི་འཐད་པ། དེ་བྱ་
བྱེད་ཀུན་ལ་སྦྱར་བ། སྟ་རེས་ཤིང་གཅོད་པའི་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པའང་རྟོག་པས་བཏགས་ནས་འཇུག་པའོ།།གཉིས་པ་རང་ལུགས་ཀྱི་ཚད་འབྲས་ལ་གསུམ། དོན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང༌། རངརིག་གི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག །ཚད་
མའི་མཚན་གཞི་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏུ་རྣམ་གཞག་དེ་གཉིས་འཐད་པར་བསྒྲུབ་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། དེ་བཤད་པ་དངོས་དང༌། ཕྱི་དོན་མེད་ན་ཚད་འབྲས་མི་འཐད་པ་སྤང་བའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། ཕྱི་རོལ་དོན་ཁས་མ་བླངས་པའི་རྣམ་གཞག །ཁས་བླངས་
ཀྱི་རྣམ་གཞག །ཁས་མ་བླངས་པའི་རྣམ་གཞག་གཞན་བསྟན་པའོ།།
དང་པོ་ལ་གསུམ། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དགག །བཀག་པས་གྲུབ་པའི་དོན།
ཕྱི་རོལ་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། མདོ་སྡེ་པ་ལ། དོན་རིག་
དྲི། དྲིས་པའི་ལན། དེ་དགག །འདི་ལ་གཉིས། དོན་རིག་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དྲི་བ།
དྲིས་པའི་ལན་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། འཇོག་བྱེད་དགག་པ་དངོས་དང་། དེས་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

320

ན་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་ཁེགས་པ། ཕྱི་རོལ་དོན་མེད་ཀྱང་ཚད་འབྲས་དགག་པར་མི་ནུས་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། དོན་འདྲ་བས་འཇོག་པ་དང༌། སྐྱེས་འདྲ་བས་ འཇོག་པ་དང༌། སྐྱེས་འདྲ་བ་དང༌། དོན་མཐོང་སྙམ་པའི་ངེས་པ་འདྲེན་ནུས་གསུམ་ཚོགས་ནས་འཇོག་པ་དགག་པའོ།།
དང་པོ་ལ་གསུམ། ཁྱབ་པ་འཁྲུལ་བ་དང༌། སྐབས་འདིར་མདོ་སྡེ་པས་རྣམ་རིག་པ་ལ་དོན་རིག་འཇོག་བྱེད་འདྲི་བ་མི་འཐད། རྡུལ་ཕྲན་ལ་”རགས1

་པའི་རྣམ་པ་
གཏོད་པའི་ནུས་པ་མེད་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། དེ་ལ་ནུས་པ་མེད་པས་གཟུང་དོན་དུ་མི་འཐད། རྣམ་པ་གཏད་ཀྱང་གཟུང་དོན་ཡིན་པའི་འཇོག་བྱེད་འཁྲུལ་བའོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དེའི་རྩོད་པ་དང༌། སྔོན་པོ་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་སྔོར་སྣང་དབང་ཤེས་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པར་ཐལ་བས་དགག་པའོ།།གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དེའི་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། སྔོར་སྣང་དབང་ཤེས་སྔོན་པོ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པར་མ་གྲུབ་པར་སྔོན་པོ་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཀྱིས་ཕྱི་

རོལ་གྱི་སྔོན་པོ་ངེས་པ་མི་འགྲུབ་པས་འཇོག་བྱེད་དེ་མི་འཐད་པ་དང༌། མ་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ།།གཉིས་པ་དེས་ན་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་ཁེགས་པ་ལ་གསུམ། ཕྱི་རོལ་དོན་ལ་ལྟོས་པའི་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་ཁེགས་པ་དང༌། རིགས་པ་དེས་ནང་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་པའི་རྫས་གཞན་ཡང་ཁེགས་པ། ཕྱི་རོལ་དོན་བཀག་པ་འཇིག་རྟེན་གྲགས་པ་དང་འགལ་བ་”སྤང་བའོ2

།།

དང་པོ་ལ་གསུམ། སྔོར་སྣང་དབང་ཤེས་མྱོང་བྱ་རྫས་གཞན་གྱི་མྱོང་བྱེད་མ་

1 མ་ཕྱི། ༦༠བ༢ན། ཞོལ། ༦༠བ༢ན། རགས སྐུ། ༦༦བ༢ན། རིགས བླ། ༦༠ན༡ན། རགས
2 མ་ཕྱི། ༦༠བ༥ན། ཞོལ། ༦༠བ༥ན། +སྤང་བའོ སྐུ། ༦༦བ༦ན། -སྤང་བའོ བླ། ༦༠ན༤ན། +སྤང་བའོ

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

321

ཡིན་པ། དེ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་སྣང་བའི་གཟུང་བྱ་ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ། དེས་ན་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་མེད་དོ།།གཉིས་པ་ལ་དངོས་དང༌། གྲུབ་པའི་དོན་ཏོ།།གསུམ་པ་ལ་གསུམ། སྔོར་སྣང་དབང་ཤེས་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་ལ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲགས་པས་འགལ་བ་མེད་པ། གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་བྱ་
བྱེད་དོན་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པར་ཤེས་པ་ཉིད་གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོར་སྐྱེས་
པ། འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་ལ་གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་མི་འཐད་པའོ།།
གསུམ་པ་ཕྱི་དོན་མེད་ཀྱང་ཚད་འབྲས་དགག་མི་ནུས་པ་ལ་གསུམ། གཟུང་
འཛིན་དོན་གཞན་མེད་ཀྱང་རྫས་གཞན་དུ་སྣང་བའི་དཔེ། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མ་”རིག1

་པས་བསླད་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་

གཞག་བྱས་པ་ཡིན་པ། ཕྱི་དོན་བཀག་ཀྱང་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ལ་དོན་དམ་འཇལ་བའི་ཚད་མས་མི་གནོད་པའོ།།གསུམ་པ་ཕྱི་དོན་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་
དགག་པ་ལ་གསུམ། ཕྱི་རོལ་དོན་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་མྱོང་ན་ཉེས་པ་ཅི་ཡོད་
ཅེས་ཕ་རོལ་གྱི་དྲི་བ། ཕྱི་རོལ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་མྱོང་ཟེར་བའི་ཚིག་བརྗོད་
བྱས་སྟོང་བ། སྔོར་སྣང་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་རྣམ་པ་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་གཏད་པ་

དགག་པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། དེ་ལ་སྣང་བའི་རྣམ་པ་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་དབང་གིས་ཡིན་ནམ་བག་ཆགས་སད་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་གྱི་ཡིན་དཔྱད་རིགས་པ། དེ་ལྟར་དཔྱད་ན་དེ་ཕྱི་
རོལ་དོན་གྱི་དབང་གིས་ཡིན་པ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་ཁེགས་པ།
ཤེས་པའི་རྫས་གཅིག་ལ་གཟུང་འཛིན་གཉིས་གྲུབ་པའི་ཚུལ་ལོ།།

1 མ་ཕྱི། ༦༡ན༢ན། ཞོལ། ༦༡ན༢ན། རིག སྐུ། ༦༧ན༤ན། རིས བླ། ༦༠བ༡ན། རིག

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

322

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རྟགས་དེ་དགོད་པ། དེས་ན་ཕྱི་རོལ་དོན་ཁེགས་པ། ཤེས་པ་སྔ་མའི་བག་ཆགས་སད་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་གྱིས་དོན་སྣང་གི་ཤེས་པ་རེས་འགའ་སྐྱེ་
བར་ངེས་པ་ཡིན་གྱི་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་དབང་གིས་མ་ཡིན་པའོ།།གསུམ་པ་ལ་བཀག་
པས་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང༌། དེས་ན་རང་རིག་འབྲས་བུར་འཐད་པའོ།།
གསུམ་པ་དོན་ཁས་མ་བླངས་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཞན་བསྟན་པ་

ལ་གཉིས། ཚད་འབྲས་གཉིས་པའི་འཕྲོས་བཤད་པ་དང༌། སྤྱི་རོལ་དོན་ཡོད་དུ་ཆུག་ཀྱང་རང་རིག་འབྲས་བུར་རིགས་པའི་རྣམ་གཞག་གསུམ་པ་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། ཤེས་པ་རང་གི་མྱོང་བྱ་ལ་རྗེས་ཀྱི་ཤེས་པས་དོན་དུ་བཞག་པ་ཡིན་པ།
ཤེས་པ་རང་ཉིད་འདོད་མི་འདོད་དུ་མྱོང་བ་ལ་དོན་འདོད་མི་འདོད་དུ་མྱོང་བར་བཞག་པ་ཡིན་གྱི། དོན་གྱི་ངོས་ནས་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་པས་རང་རིག་འབྲས་བུར་རིགས་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང༌། རྩོད་སྤང་ངོ༌།།དང་པོ་ལ་གསུམ། ཕྱི་དོན་ཡོད་དུ་ཆུག་ཀྱང༌། ཤེས་པ་རང་ཉིད་འདོད་མི་འདོད་དུ་མྱོང་བའི་དབང་གིས་དོན་འདོད་མི་འདོད་དུ་འཇོག་གི་དོན་གྱི་ངོས་ནས་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་པས་རང་རིག་འབྲས་བུར་རིགས་པ་དང༌། བློས་མ་བཞག་པར་དོན་གྱི་ངོས་ནས་སོ་སོར་གྲུབ་པ་དགག །བཀག་པས་གྲུབ་པའི་དོན་ཏོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སྔོན་པོ་གཅིག་དགྲ་གཉེན་གྱི་ཤེས་པ་ལ་སོ་སོར་མི་སྣང་
བར་ཐལ་བ། ལས་ཀྱིས་སོ་སོར་སྣང་བ་དགག་པ། འདོད་མི་འདོད་དུ་སྣང་བ་རྟོག་
པའི་འཛིན་སྟངས་ཡིན་པ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། དོན་གཅིག་དུ་མར་ཐལ་བ། འདོད་པ་ལ་གནོད་པ་བསྟན་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དེའི་རྩོད་པ་དང༌། དེ་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

323

དགག་པ། འདི་ལ་གཉིས། དེ་ལྟར་ཡིན་ན། དོན་གྱི་དབང་གིས་སོ་སོར་སྣང་བ་འགལ་
བ། ལས་ཀྱིས་དོན་ལོག་པར་སྣང་བར་བྱེད་པས། དོན་འཁྲུལ་མེད་མཐོང་བར་བྱེད་
པ་འགལ་བའོ།།གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དེ་རྟོག་པའི་འཛིན་སྟངས་ཡིན་པའི་རྩོད་པ་དང༌། དབང་ཤེས་ལའང་དེ་ལྟར་སྣང་བ་མྱོང་བས་གྲུབ་པས་དགག་པའོ།།གསུམ་པ་ལ་དངོས་དང༌། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་ན་འཛིན་རྣམ་ཚད་མར་ཐལ་བ་སྤང་བ། རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ་གཟུང་རྣམ་ཚད་མ་ཡིན་ན་ཚད་འབྲས་གཉིས་ཡུལ་འགལ་བ་སྤང་བ། རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་ན་ཕྱི་རོལ་གཞལ་བྱར་འགལ་བ་སྤང་བའོ།།དང་པོ་ལ་བཞི། སྔོན་པོ་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚེ་ཡང་གཟུང་རྣམ་ཚད་མ་ཡིན་གྱི་འཛིན་རྣམ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན། གཟུང་རྣམ་ཚད་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན། ཤེས་པ་རང་གི་ཆ་ཤས་སུ་གྱུར་པའི་གཟུང་བྱ་རིག་པ་མ་གཏོགས་དོན་གཞན་རིག་པ་མ་ཡིན་པ། ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རིག་པའི་བྱ་བ་དེ་སྒྲུབ་བྱེད་གཟུང་རྣམ་ཡིན་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྗེས་ཀྱི་ཤེས་པས་
དོན་དུ་འཇོག་ཅིང་ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རིག་པས་འགལ་བ་མེད་པ། སྔོར་སྣང་དབང་ཤེས་ཀྱིས་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རིག་པར་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་གཅོད་པའི་རིག་ཤེས་ལ་ལྟོས་པ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་ལ་དངོས་དང༌། རྩོད་སྤང་གཉིས། འདི་ལ་གཉིས། དོན་སྣང་བ་ལྟར་དུ་མ་གྲུབ་ན་དོན་རིག་མི་འཐད་པའི་རྩོད་པ་དང༌། དོན་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པས་དོན་རིག་མ་གྲུབ་པ་འདོད་པ་གྲུབ་པའི་ལན་ནོ།།གཉིས་པ་ཕྱི་རོལ་མེད་ན་ཚད་འབྲས་ཀྱི་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

324

རྣམ་གཞག་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་མེ་ཀྱང་དེར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་འཁྲུལ་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཡིན་པས་ སྐྱོན་
མེད་པ་དང༌། ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་མ་གྲུབ་པའོ།།
དང་པོ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད། དོན་བསྡུ་བའོ།།གཉིས་པ་ལ་བསྟན་བཅོས་ལ་གྲགས་པའི་དཔེ་དང༌། འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་དཔེ། དང་པོ་ལ་དཔེ་དངོས་དང༌། དེ་བསྒྲུབ་པ་གཉིས། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དགག་པ་དངོས་དང༌།
ཕྱི་རོལ་དོན་བཀག་པ་ལ་རྩོད་སྤང་ངོ༌།།དང་པོ་ལ་གཉིས། ཤེས་པ་གཅིག་ལ་སྔོ་སེར་དཀར་དམར་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་དེ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་མ་
གྲུབ་པར་སྒྲུབ་པའི་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་གྱི་ཕྱོགས་ཆོས་བསྒྲུབ་པ་དང༌། གཅིག་དང་དུ་
བྲལ་གྱི་རྟགས་དགོད་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། དེ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་གྱི་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་གཅིག་དུ་མ་གྲུབ་པར་འགལ་ཁྱབ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་པ་དང༌།
ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་པའོ།།དང་པོ་ལ་ཤེས་པ་གཅིག་ལ་སྔོ་
སེར་དཀར་དམར་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་པའི་
རྟགས་དགོད། ཚུལ་བསྒྲུབ་པ་གཉིས། འདི་ལ་ཤེས་པ་གཅིག་ལ་དེ་ལྟར་སྣང་བ་བདེན་ན། གཅིག་ཉམས་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཅིག་ཡིན་པའང་ཉམས་པ་དང༌། དེ་ལ་དེ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་ཡང༌། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཅིག་ཏུ་བདེན་ན། བདེ་སྡུག་ལ་སོགས་པ་
གཞན་གྱི་དུ་མ་ཉམས་པ་གཉིས། གཉིས་པ་ལ་རྟགས་དེ་དགོད་པ་དང་དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་འཕེན་པའི་ཐལ་བ་དགོད་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཕྱི་དོན་མེད་ན་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་འཁྲུལ་པ་སྐྱེ་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

325

བ་མི་འཐད་པའི་རྩོད་པ་དང༌། བདེན་རྫུན་ཕན་ཚུན་ཆོས་མཐུན་པ་ལ་མ་ལྟོས་པའི་འཁྲུལ་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་གཞན་ཡོད་པས་དགག་པའོ།།གཉིས་པ་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ལ་གསུམ། ནང་དུ་ཡོངས་སུ་གཅོད་བྱེད་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་དེ་རང་རིག་གི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བསྟན་པ་དང༌། དེའི་དཔེ་དང༌། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་རང་རིག་ཚད་མར་བཤད་པ་དང༌། འདིར་དེ་འབྲས་བུར་བཤད་པ་མི་འགལ་ཞིང༌། འཛིན་པའི་རྣམ་པ་དང༌། ནང་ཁོ་ནར་ཕྱོགས་ནས་ཡོངས་སུ་གཅོད་བྱེད་དང༌། རང་གི་བདག་ཉིད་མྱོང་བར་བྱེད་རུང་རྣམས་མིང་ཐ་དད་ཀྱང༌། དོན་རང་རིག་དེའི་འཇོག་བྱེད་དུ་གཅིག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ལ་བཞི། དཔེ་དགོད་པ་དང༌། ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་གཞལ་བྱར་བཞག་པའི་ཚད་འབྲས་ཕྱི་རོལ་དོན་ཁས་ལེན་པ་ལ་ཡང་སྦྱར་བ་དང༌། དཔེ་དེ་
བསྒྲུབ་པ་དང༌། རྣམ་གཞག་དེ་ངོས་བཟུང་བའོ། །གསུམ་པ་ཚད་མའི་མཚན་གཞི་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏུ་ཚད་འབྲས་འཐད་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་གཉིས། བློ་ཚུལ་གཉིས་སུ་བསྒྲུབ་པ་དང༌། རང་རིག་ཏུ་”བསྒྲུབ1

་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། ཡུལ་ཤེས་དེ་ཡི་ཤེས་པ་ཡི།།བྱེ་བྲག་ལས་ནི་”ཆུལ2

་གཉིས་ཉིད། ཅེས་པས་བློ་ཚུལ་གཉིས་སུ་”བསྒྲུབ3

་

པ་དང༌། དུས་ཕྱིས་དྲན་པ་ལས་ཀྱང་ཡིན།།དེ་མེད་པར་ནི་དེ་མ་ཡིན། ཞེས་པས་
”བསྒྲུབ4

་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་བྱེད་སྤྱིར་བསྟན། ཚིག་དོན་བྱེ་

1 མ་ཕྱི། ༦༣ན༤ན། ཞོལ། ༦༣ན༤ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༦༩བ༣ན། སྒྲུབ བླ། ༦༢བ༢ན། བསྒྲུབ
2 མ་ཕྱི། ༦༣ན༤ན། ཆུལ ཞོལ། ༦༣ན༤ན། སྐུ། ༦༩བ༤ན། བླ། ༦༢བ༢ན། ཚུལ
3 མ་ཕྱི། ༦༣ན༥ན། ཞོལ། ༦༣ན༤ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༦༩བ༤ན། སྒྲུབ བླ། ༦༢བ༢ན། བསྒྲུབ
4 མ་ཕྱི། ༦༣ན༥ན། ཞོལ། ༦༣ན༥ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༦༩བ༤ན། སྒྲུབ བླ། ༦༢བ༢ན། བསྒྲུབ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

326

བྲག་ཏུ་བཤད་དེ་”བསྒྲུབ1

་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། རྟོག་མེད་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་བརྟེན་
ནས་སྒྲུབ། འདས་པ་དྲན་པའི་བློ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚུལ་གཉིས་”བསྒྲུབ2

་པའོ།།དང་པོ་
ལ་གསུམ། སྔོར་སྣང་དབང་ཤེས་དེ་རྐྱེན་གསུམ་ལས་སྐྱེ་ཡང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་

སྐྱེས་པའི་རྒྱུ་མཚན། དེའི་དཔེ། དེ་རྐྱེན་གསུམ་གསར་བསྐྱེད་ཀྱང་རང་འདྲའི་རྣམ་པ་གཏད་པའི་ཆ་ནས་གཟུང་ཡུལ་དུ་འཐད་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རང་མཚན་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་རྣམ་མེད་ཐུག་ཕྲད་དུ་འཛིན་པར་དགོས་ན་ཡང་འདས་པ་དྲན་པའི་བློ་བློ་ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་དང་རང་རིག་ཏུ་གྲུབ་པ་དང༌། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ།།འདི་ལ་བཞི། ཡུལ་འདས་པ་དྲན་པའི་དྲན་བློ་དེ་རིགས་དོན་གཞན་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པ་མི་འཐད། དེ་མིང་རང་མཚན་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པ་བཀག་ཟིན་པ། དེ་ཕྱི་རོལ་རང་མཚན་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པ་དགག །དེའི་ལན་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། དྲན་བློ་དེས་དེ་གཟུང་དོན་དུ་མི་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན། རིགས་དེ་མི་རྟག་ན་གཞན་གྱི་བཏགས་པའི་རིགས་སུ་མི་
འཐད། རྟག་ན་དྲན་བློ་སྐྱེད་བྱེད་དུ་འགལ་བའོ།།
བཞི་པ་དེའི་ལན་དགག་པ་ལ་བཞི། སྔོར་སྣང་དབང་ཤེས་སྔོན་པོའི་རྣམ་པས་སྟོང་ཡང་དྲན་བློ་དེ་སྔོན་པོའི་རྣམ་ལྡན་དུའདོད་པ་དགག །དྲན་བློ་ཡུལ་གྱི་གཟུང་

དོན་ལས་སྐྱེ་བ་དགག །ཡུལ་གྱི་གཟུང་དོན་ལས་སྐྱེས་པས་རྣམ་ལྡན་དུ་འདོད་ན་
དབང་ཤེས་ལ་མཚུངས། དྲན་བློའི་རྣམ་པ་དོན་རང་མཚན་གྱིས་གཏད་པ་དགག་

1 མ་ཕྱི། ༦༣ན༥ན། ཞོལ།་༦༣ན༥ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༦༩བ༥ན། སྒྲུབ བླ ༦༢བ༣ན། བསྒྲུབ 2 མ་ཕྱི། ༦༣ན༦ན། ཞོལ། ༦༣ན༥ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༦༩བ༥ན། སྒྲུབ བླ། ༦༢བ༣ན། བསྒྲུབ

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

327

པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། དྲན་བློའི་རྣམ་པ་དེ་དོན་རང་མཚན་གྱིས་གཏད་པ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན། རྣམ་པ་དེ་དྲན་བློ་ལས་རྫས་ཐ་དད་ན་གཞན་གྱིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་
རྟོགས་པར་ཐལ་བ། དེའི་ལན་དགག་པའོ།།
འདི་ལ་གསུམ། རང་ཁོ་ན་དང་འབྲེལ་བས་གཞན་གྱིས་མི་རྟོགས་ན་དེ་སྒྲས་
བརྗོད་ཀྱང་མི་རྟོགས་པར་ཐལ་བ། སོ་སོ་ཁོ་ན་དང་འབྲེལ་བའི་དོན་གཅིག་ཏུ་ཞེན་ནས་འཁྲུལ་མེད་དུ་མཚམས་སྦྱོར་བ་འགལ་བ། དེའི་ལན་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། འདྲ་བས་གཅིག་ཏུ་ཞེན་ནས་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ། འདི་ལ་གཉིས། རྫས་ཐ་དད་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་བཞིན་མི་སྣང་བར་ཐལ་བ། རྫས་ཐ་དད་གཅིག་ཏུ་ཞེན་ན་གཟུང་དོན་རང་མཚན་དང་ལྡན་པ་མི་རུང་བའོ།།གཉིས་པ་ཚིག་དོན་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ཚད་མ་མདོའི་འགྲེལ་པ་ལས་ཇི་ལྟར་འབྱུང་བའི་རིགས་པས་བློ་ཚུལ་གཉིས་སུ་བསྒྲུབ་པ་དང༌། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སློབ་དཔོན་རང་ཉིད་
ཀྱི་རིགས་པས་བློ་ཚུལ་གཉིས་པར་བསྒྲུབ་པའོ།།
དང་པོ་ལ་བཞི། བློ་ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་བསྒྲུབ་པ་དང༌། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་དང༌། བློ་ཚུལ་གཉིས་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་གནོད་པ་བསྟན་པ། དོན་བསྡུ་བའོ།།དང་པོ་ལ་བཞི། སྔོར་སྣང་དབང་ཤེས་དྲན་པའི་དྲན་ཤེས་དང་པོས་སྔོར་སྣང་དབང་ཤེས་ཡུལ་
གྱི་རྣམ་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་དམིགས་པ་དང༌། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པས་ཁྱད་པར་དུ་

བྱས་པར་མ་དམིགས་ན་སྔོར་སྣང་དབང་ཤེས་ཀྱང་མ་དམིགས་པ་དང༌། དབང་ཤེས་དང་དྲན་ཤེས་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་རྣམས་སྔ་མ་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་གཟུང་རྣམ་

རེ་རེས་ལྷག་པ་དང༌། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་མེད་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

328

ཀྱང་དོན་ཤེས་དོན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་དྲན་པ་དགག །དེ་མེད་
ཀྱང་དོན་ཤེས་ལ་དོན་གྱིས་བྱས་པའི་ཁྱད་པར་ཕྲ་མོ་ཡོད་པས་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་དྲན་
པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ། འདི་ལ་གསུམ། སྣང་བ་དང་ཡིད་བྱེད་ཀྱང་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་དྲན་པར་ཐལ་བ། འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་རྒྱུ་དང་ལྷན་ཅིག་དྲན་དགོས་པར་ཐལ་བ། རྫ་མཁན་མ་དྲན་པར་རྫ་བུམ་མི་དྲན་པར་ཐལ་བའོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ངེས་བྱས་པའི་ཁྱད་པར་དེ་དོན་འདྲ་བ་ལས་མ་འདས་པ་དང༌། དེའི་དཔེའོ།།གསུམ་པ་བློ་ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པ་ལ་གནོད་པ་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། སྔོར་སྣང་དབང་ཤེས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་མི་འཐད་ན་དེ་དྲན་པའི་དྲན་ཤེས་ཀྱང་དེར་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ། འདོད་ན་དྲན་ཤེས་ཕྱི་མས་དེ་གཉིས་”པོར1

་མི་

ཕྱེད་པར་ཐལ་བའོ།།བཞི་པ་ལ་གཉིས། སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་དྲན་ཤེས་དང་པོས་སྔོར་སྣང་དབང་ཤེས་སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་དམིགས་པར་ཐལ་བ། རྣམ་པ་མེད་ན་དབང་ཤེས་གཅིག་པོ་དེ་དང་འབྲེལ་བར་དྲན་གྱི་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་རྣམས་དེ་དང་འབྲེལ་
བར་མི་དྲན་པར་ཐལ་བའོ། །
གཉིས་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སློབ་དཔོན་རང་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པས་བློ་ཚུལ་གཉིས་སུ་བསྒྲུབ་པ་ལ་གསུམ། ཕྱི་རོལ་ཁས་མ་བླངས་པར་”བསྒྲུབ2

་པ། ཕྱི་རོལ་ཁས་

བླངས་ནས་”བསྒྲུབ3

་པ། ཁས་མ་བླངས་པའི་རིགས་པ་གཞན་གྱིས་”བསྒྲུབ4

་

1 མ་ཕྱི། ༦༤བ༢ན། ཞོལ། ༦༤བ༡ན། པོར སྐུ། ༧༡ན༣ན། པར བླ། ༦༣བ༤ན། པོར
2 མ་ཕྱི། ༦༤བ༤ན། ཞོལ། ༦༤བ༣ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༦༡ན༦ན། སྒྲུབ བླ། ༦༣བ༦ན། བསྒྲུབ
3 མ་ཕྱི། ༦༤བ༣ན། ཞོལ། ༦༤བ༣ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༦༡ན༦ན། སྒྲུབ བླ། ༦༣ན༦ན། བསྒྲུབ
4 མ་ཕྱི། ༦༤བ༤ན། ཞོལ། ༦༤བ༣ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༦༡ན༦ན། སྒྲུབ བླ། ༦༣བ༦ན། བསྒྲུབ

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

329

པའོ།།དང་པོ་ལ་ཕྱི་རོལ་དགག་པ་དངོས་དང༌། བཀག་པ་ལ་གནོད་པ་སྤང་བ་གཉིས། དང་པོ་ལ་གསུམ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་དགོད། ཚུལ་སྒྲུབ། དོན་བསྡུ་བའོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཐུན་དཔེ། མི་མཐུན་དཔེ། ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་པའི་དོན་བསྡུ་བའོ། །འདི་ལ་གཉིས། དངོས་དང༌། ཚད་མའི་འབྲས་བུ་བསྟན་པའོ།།གཉིས་པ་བཀག་པ་ལ་གནོད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། ཕྱི་རོལ་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དགག །མེད་པའི་གནོད་བྱེད་སྤང་ངོ༌། །དང་པོ་ལ་རྩོད་པ་དང༌། ལན་ནོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཕྱི་རོལ་མེད་ན་རྒྱུ་འབྲས་དང་འབྲས་རྟགས་མི་འཐད་པའི་གནོད་པ་དང༌། དེ་སྤང་བ་དང༌། དེའི་ལན་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། དུ་བ་དུ་བའི་བག་ཆགས་ལས་སྐྱེ་ན་དེ་མེས་མི་སྐྱེད་པར་ཐལ་བ། འདོད་ན་འབྲས་བུ་དུ་བའི་རྟགས་ལས་མེ་མི་རྟོགས་པའི་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་བཞི། མེད་ཀྱང་འབྲས་རྟགས་འཐད་པ། དེ་མེད་ཀྱང་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འཐད་པ། དེ་མེད་ཀྱང་མཁས་པ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་འཐད་པ། དེ་ཡོད་ཀྱང་བློ་ཚུལ་གཉིས་གྲུབ་པའོ།།གཉིས་པ་ཕྱི་རོལ་ཁས་བླངས་པས་བློ་ཚུལ་གཉིས་སུ་”བསྒྲུབ1

་པ་ལ་གཉིས། དབང་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་
བརྟེན་ནས་ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ། འཁྲུལ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་”བསྒྲུབ2

་པའོ།།
དང་པོ་ལ་གསུམ། ཐལ་བ་དགོད་པ་དང༌། དེའི་དམ་བཅའ་ལ་གནོད་པ་བསྟན་པ་དང༌། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ།།འདི་ལ། དོན་གཅིག་གི་རྣམ་པ་ཤར་བར་མཚུངས་
ཀྱང་བག་ཆགས་ཀྱིས་གསལ་མི་གསལ་དུ་སྣང་བ་མི་འགལ། དེའི་ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་

1 མ་ཕྱི། ༦༥ན༢ན། ཞོལ། ༦༥ན༡ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༦༡བ༤ན། སྒྲུབ བླ། ༦༤བ༤ན། བསྒྲུབ
2 མ་ཕྱི། ༦༥ན༣ན། ཞོལ། ༦༥ན༢ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༦༡བ༥ན། སྒྲུབ བླ། ༦༤ན༥ན། བསྒྲུབ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

330

དཔེ་གཉིས། གཉིས་ལ་གསུམ། མར་མེའི་རྩེ་”མེའི1

་ཁྲ་སྒོར་བ་འཛིན་པའི་དབང་
ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་དབང་ཤེས་ལས་རྫས་གཞན་ཡིན་པ་དགག །དེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་
ཡིན་པ་དགག །དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པ་དགག་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་བཞི། དེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་ན་དབང་པོ་མ་བསླད་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པས་ཀྱང་མཐོང་བར་ཐལ། དེའི་དབང་པོ་བསླད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རབ་རིབ་ཀྱིས་དབང་པོའི་སྐྱོན་སྦྱངས་པར་ཐལ། དབང་པོ་སྐྱོན་མེད་ཀྱི་ཤེས་པས་མཐོང་བའི་ཁྲ་སྒོར་བས་དབེན་པའི་མར་མེའི་རྩེ་མོ་ཡང་མཐོང་བར་ཐལ་བའོ།།
གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ཁྲ་སྒོར་བ་དེ་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང༌། དེས་ན་གཟུང་དོན་མ་ཡིན་པ། དེ་སྐྱེ་བ་མར་མེ་ལ་མི་ལྟོས་པར་ཐལ་བའོ།།འདི་ལ་ཐལ་བ་དངོས་དང་། མར་མེ་དང་དེ་གཉིས་ཀ་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་མ་ཡིན་ནོ།།གསུམ་པ་ཁས་མ་བླངས་པའི་རིགས་པ་གཞན་གྱིས་”བསྒྲུབ2

་པ་ལ་གཉིས། བློ་
ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་དུ་སྒྲུབ། རྣམ་པ་མེད་པ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་མེད་ན་ཐག་ཉེ་རིང་ནས་ལྟ་བའི་ཤེས་པ་གཉིས་ལ་དོན་གཅིག་གསལ་མི་གསལ་དུ་སྣང་བ་མི་རུང་བའི་ཐལ་བ་དགོད་པ། དེའི་ལན་དགག་པ། རྣམ་པ་ཁས་ལེན་དགོས་པས་མཇུག་བསྡུ་བའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྣང་བ་གསལ་མི་གསལ་གྱིས་ཡུལ་དེར་འདོད་པའི་ལན་དགག །དེ་ལས་ཀྱི་ནུས་པ་ཡིན་པ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད། དེ་

1 མ་ཕྱི། ༦༥ན༤ན། ཞོལ། ༦༥ན༣ན། མེའི སྐུ། ༧༡བ༦ན། བླ། ༦༤ན༦ན། མོའི
2 མ་ཕྱི། ༦༥བ༡ན། ཞོལ། ༦༥ན༦ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༧༢ན༤ན། སྒྲུབ བླ། ༦༤བ༣ན། བསྒྲུབ

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

331

དགག་པ་གཉིས། འདི་ལ་བཞི། སྣང་བ་གསལ་མི་གསལ་གཉིས་ཀྱིས་ཡུལ་དབང་

གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་ཆོད་མཆོད་བརྟགས་ལ་དགག །ཐག་རིང་བ་ནས་བལྟ་བའི་ཚེ་སྣང་བ་མི་གསལ་བས་ཡུལ་གྱི་ཆ་ཕྲ་མོ་མ་མཐོང་བས་མི་གསལ་བ་དགག །སྣང་བ་
གསལ་མི་གསལ་གྱིས་ཡུལ་གསལ་མི་གསལ་དུ་འདོད་པ་ཁས་བླངས་འགལ། ཐག་རིང་བ་ནས་བལྟ་བའི་ཚེ་སྣང་བ་མི་གསལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་དྲིས་ལ་དགག་

པའོ།།གཉིས་པ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། འདི་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་མེད་ན་རགས་པ་ཆ་མེད་ཅིག་ལ་གསལ་མི་གསལ་གྱི་ཁྱད་པར་མི་འཐད། རྣམ་པ་མེད་ན་རྡུལ་ཕྲན་དུ་མ་ལ་དེའི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པའོ།།
གསུམ་པ་ལ་ཕྱོགས་སྔ་མ་དང༌། དབང་ཤེས་ལ་ཡུལ་གསལ་མི་གསལ་གྱི་སྣང་བ་མེད་པ་དང༌། དོན་གཅིག་གསལ་མི་གསལ་དུ་སྣང་བ་འགལ་བས་དགག་པའོ།།བཞི་པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་དྲི། ལན་དགག །འདི་ལ་གསུམ། ཐག་ཉེ་བ་ནས་བལྟ་བའི་ཚེ་སྒྲིབ་རྡུལ་སྲབ་པ་བཞིན་དུ་སྣང༌། རྡུལ་ཀྱང་སྲབ་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས་མི་གསལ་བར་ཐལ་བ། རིང་བ་ནས་བལྟ་བའི་ཚེ་སྒྲིབ་རྡུལ་མཐུག་པ་བཞིན་དུ་སྣང་རྡུལ་ཡང་མཐུག་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས་གསལ་བར་ཐལ་བ་དང༌། ཉེ་བས་གསལ་ན་མིག་དང་ཕྲད་ན་ཆས་གསལ་བར་ཐལ་བའོ།།
གཉིས་པ་དེ་ལས་ཀྱི་ནུས་པ་ཡིན་པ་དགག་པ་ལ། དགེ་མི་དགེའི་ལས་དབང་གིས་ཡུལ་དབང་བར་དུ་རྣམ་སྨིན་གྱིས་བསྡུས་པའི་གཟུགས་གསལ་མི་གསལ་
མཐོང་བའི་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གསུམ་ལས་གཟུགས་ཕན་ཚུན་སྒྲིབ་ན་སྒྲིབ་བྱེད་གཅིག་པུ་མཐོང་བར་ཐལ་བ། མི་སྒྲིབ་ན་ལས་གཟུགས་དང་ཡུལ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

332

གསལམ་མི་གསལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་མཐོང་བར་ཐལ་བ། ལས་ཀྱིས་གང་རུང་རེ་སྒྲིབ་པའི་ལན་དགག་པའོ།།འདི་ལ་རྩོད་པ་དང༌། ཐག་ཉེ་རིང་ནས་བལྟ་བའི་སྐྱེས་བུ་ལ་ཡུལ་དབང་བར་དུ་ལས་གཟུགས་མཐོང་བ་མེད་པས་དགག་པའོ།།གཉིས་པ་རྣམ་མེད་དགག་པ་ལ་གཉིས། རྣམ་པ་མེད་ན་རྡུལ་ཕྲན་གཟུང་ཡུལ་དུ་གསལ་བ་མི་འཐད། རྟག་པ་གཟུང་ཡུལ་དུ་གསལ་བ་མི་འཐད་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་མེད་ན་གཟུང་ཡུལ་གསལ་བ་མི་འཐད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང༌། དུས་མཉམ་གཟུང་ཡུལ་དུ་གསལ་བ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་བཞི། ཕན་མི་འདོགས་པའི་རྟགས་
ཀྱིས་གཟུང་ཡུལ་གསལ་བ་མི་འཐད་པར་སྒྲུབ་པའི་ཁྱབ་པ་ལ་ལོག་ན་གནོད་པ་ཅན་
གྱི་ཚད་མ་བསྟན། དེའི་ལན་དགག །རྣམ་པ་ཁས་ལེན་པ་ལ་གཟུང་ཡུལ་གསལ་བ་འཐད་པའི་རྒྱུ་མཚན། ཕན་ མི་འདོགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་གཟུང་ཡུལ་གསལ་བ་མི་
འཐད་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་དགོད་པའོ།།
འདི་ལ་དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲུབ། རྟགས་དགོད་པ་དངོས་སོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྟག་པས་རང་འཛིན་ཤེས་པ་བསྐྱེད་ན་ཤེས་པ་ཀུན་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ་བར་ཐལ་བ། ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་ནས་རིམ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བ་དགག །འདི་ལ་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། འདི་ལ། རྐྱེན་ལ་ལྟོས་ནས་རིམས་ཀྱིས་འབྱུང་བ། དེ་”འདོར1

་

ན། གང་གིས་ཤེས་ལ་མེད་གསལ་འགྱུར། ཞེས་པའི་སྐྱོན་ལས་མ་འདས་པའོ།།གཉིས་པ་དུས་ཕྱིས་དྲན་པ་ལས་ཀྱང་ཡིན། ཞེས་པས་བློ་ཚུལ་གཉིས་བསྒྲུབ་
པ་ལ་གསུམ། ལུང་སྔ་ཕྱི་གཉིས་པོ་དེ་རང་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་གཉིས་བསྒྲུབ་

1 མ་ཕྱི། ༦༦བ༢ན། འདོར ཞོལ། ༦༦བ༡ན། སྐུ། ༧༣བ༡ན། བླ། ༦༥བ༣ན། འདོད

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

333

པའི་དོན་ཅན་མ་ཡིན་པ་དང༌། དྲན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ཚུལ་གཉིས་སུ་”བསྒྲུབ1

་པ་དང༌།

ཚུལ་གཉིས་”སྒྲུབས2

་པས་རང་རིག་ཤུགས་ལ་གྲུབ་པའི་ཚུལ་ལོ།།གཉིས་པ་ལ་
བཞི། དེར་སྒྲུབ་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན། རྣམ་པ་མེད་ན་གཟུགས་ཤེས་དང་སྒྲ་ཤེས་སོ་སོར་དྲན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ། དེའི་ཁྱབ་པ་བསྒྲུབ་པ། མི་འདྲ་བའི་རྣམ་པ་གསལ་པོར་མི་སྣང་ན་སོ་སོར་འབྱེད་ནུས་ཀྱི་དྲན་ཤེས་མི་འཐད་པའི་དཔེ། གཉིས་
པ་རང་རིག་དུ་བསྒྲུབ་པ་ལ་གཉིས། རྣམ་འགྲེལ་མཛད་པའི་རིགས་པས་བསྒྲུབ་པ་དང༌། མདོ་མཛད་པའི་ལུང་གི་རིགས་པས་བསྒྲུབ་པའོ།།
དང་པོ་ལ་གཉིས། བློ་རང་རིག་ཏུ་བསྒྲུབ་པ་དང༌། བློ་ལྐོག་གྱུར་དུ་འདོད་པ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། ཚུལ་གཉིས་”སྒྲུབ3

་པས་རང་རིག་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་
མཚན་དང༌། རང་རིག་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་དངོས། འདི་ལ་གཉིས། རང་རིག་མེད་ན་ཉམས་མྱོང་མ་ལུས་པ་ལྡོག་པར་ཐལ་བ། དེས་བློ་ལྐོག་གྱུར་དུ་འདོད་པ་ཁེགས་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། མྱོང་བྱེད་རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་དགག །རང་རིག་མི་
འཐད་པ་དཀར་སོགས་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ལ་བརྟགས་ནས་ཀྱང་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་དགག་པ་དངོས་དང༌། དེའི་ལན་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་ལྔ། རྣམ་པ་མཚུངས་པའི་ཤེས་པ་ཕྱི་མས་སྔ་མ་མྱོང་བ་མི་འཐད། རང་རིག་མེད་ན་ཡུལ་ཡུལ་
ཅན་གྱི་མྱོང་བ་གཏན་མེད་དུ་ཐལ་བ། དོན་གཞན་གྱིས་མྱོང་ན་ཁ་ཕྱིར་ཕྱོགས་སུ་
ཐལ་བ། འདོད་ན་གནོད་པ་བསྟན་པ། རྣམ་པ་མ་མྱོང་ན་ཡུལ་ཡང་མ་མྱོང་བ་ཐལ་

1 མ་ཕྱི། ༦༦བ༣ན། བསྒྲུབ ཞོལ ༦༦བ༢ན། སྒྲུབས སྐུ། ༧༣བ༢ན། བླ། ༦༥བ༤ན། བསྒྲུབ
2 མ་ཕྱི། ༦༦བ༣ན། བསྒྲུབ ཞོལ། ༦༦བ༢ན། སྐུ། ༧༣བ༢ན། བསྒྲུབས བླ། ༦༥བ༤ན། སྒྲུབས
3 མ་ཕྱི། ༦༦བ༦ན། སྒྲུབས ཞོལ། ༦༦བ༥ན། སྐུ། ༧༣བ༥ན། བསྒྲུབས བླ།༦༦ན༡ན། སྒྲུབས

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

334

བའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འདྲ་བས་མྱོང་བ་དགག །འདྲ་བ་ལ་བརྟགས་ནས་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་དེའི་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། འདི་ལ་གསུམ། འདྲ་བ་ཐམས་ཅད་མྱོང་བྱ་མྱོང་བྱེད་དུ་ཐལ་བ། དེའི་ལན་དགག་པ། འགལ་བ་སྤང་བའོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བློའི་འདྲ་བས་མྱོང་བ་འཇོག་པའི་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ། འདི་ལ་གསུམ། དེ་ལྟ་ན་འདྲ་བས་མྱོང་བ་འཇོག་པ་འགལ་བ། མྱོང་བ་དེ་འདྲ་བའི་རྣམ་པར་གཞག་བྱ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན། འཇིག་རྟེན་ནའང་དོན་འདྲ་བ་དོན་རྟོགས་
ཀྱི་འཇོག་བྱེད་དུ་གྲགས་པའོ།།
གསུམ་པ་འགལ་བ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་མྱོང་བ་ལ་ཡུལ་མྱོང་དུ་
འཇིག་རྟེན་དུ་གྲགས་ཀྱི་དོན་གཞན་མྱོང་བ་མེད་པ་དང༌། འདྲ་བ་བློའི་ངོ་བོ་ཡིན་ན་
དོན་རིག་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་སྤང་པའོ།།འདི་ལ་ཕྱོགས་སྔ་མ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། འདི་ལ་གཉིས། རྣམ་པ་མེད་ན་དོན་རིག་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་དང༌། མྱོང་བ་འདྲ་བའི་རྣམ་པར་བཞག་བྱ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ།།གཉིས་པ་འདྲ་བ་ལ་བརྟགས་ནས་དགག་པ་ལ་གསུམ། འདྲ་བས་མྱོང་བ་འཇོག་པ་དགག །སྐྱེས་འདྲ་བས་འཇོག་པ་དགག །ངེས་ཤེས་དང་གསུམ་གྱིས་འཇོག་པ་དགག་གོ །དང་པོ་ལ་གཉིས། དོན་ཤེས་ཆ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འདྲ་ན་ཤེས་པ་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཆ་འགའ་འདྲ་
བས་འཇོག་ན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་མྱོང་བར་ཐལ་བའོ།།
གཉིས་པ་ལ། དེའི་རྩོད་པ་དང༌། སྔོར་སྣང་དབང་ཤེས་ཕྱི་མས་སྔ་མ་མྱོང་བར་
ཐལ་བས་དགག་པའོ།།གསུམ་པ་ལ་ཕྱོགས་སྔ་མ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། འདི་ལ་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

335

གཉིས། སྔོར་སྣང་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྔོན་པོ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་མྱོང་བའི་ངེས་པ་མེད་པར་ཐལ་བ། སྐྱེས་འདྲ་བ་ཡོད་པས་ངེས་པ་འདྲེན་ན་དབང་ཤེས་ཕྱི་མས་སྔ་མ་

མྱོང་བར་ཐལ་བ་ལ་མཚུངས་པའོ།།གཉིས་པ་དཀར་འཛིན་ལ་བརྟགས་ནས་དགག་པ་ལ་གསུམ། དཀར་སོགས་གསལ་བར་སྣང་བ་ཀུན་གྱིས་ཁས་ལེན་པ་དང༌། དེའི་
དོན་ལ་དྲི་བ། དྲིས་པའི་ལན་དགག་གོ །འདི་ལ་གཉིས། དཀར་སོགས་གསལ་བར་
དམིགས་པའི་ཤེས་པ་དཀར་འཛིན་དམིགས་པ་ལས་རྫས་གཞན་ཡིན་པ་དགག །དེ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ན་རག་རིག་གྲུབ་པའོ།།དང་པོ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། འདི་ལ་གསུམ། དཀར་སོགས་གསལ་བར་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་དཀར་འཛིན་དམིགས་པ་ལས་རྫས་གཞན་ན་དཀར་པོ་མི་རྟོགས་པར་ཐལ་བ། ཁྱབ་པ་”བསྒྲུབ1

་པ། དེའི་ལན་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། དཀར་པོ་གསལ་བར་
དམིགས་པ་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་གཅིག་གི་དམིགས་ན་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བ། དེ་དཀར་པོས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་མ་དམིགས་པར་ཐལ་བ། དེའི་ལན་དགག་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དཀར་སོགས་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་དང་དཀར་པོའི་འབྲེལ་པ་མི་ཤེས་པ་ཤེས་པ་དཀར་པོས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་མ་དམིགས་པར་ཐལ་བ། དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཁས་བླངས་པ། ཁྱབ་པ་”བསྒྲུབ2

་པའོ།།གསུམ་པ་དེའི་ལན་
དགག་པ་ལ་གཉིས། དཀར་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཕྱི་མས་ཤེས་པ་དེ་དེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་དམིགས་པའི་རྩོད་པ། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། བློར་གྱུར་པའི་རྣམ་པ་ཁས་ལེན་ན་རང་རིག་གྲུབ་པ་དང༌། རྣམ་པ་མི་འདོད་ན་དོན་དང་ཤེས་པ་

1 མ་ཕྱི། ༦༧བ༥ན། ཞོལ། ༦༧བ༥ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༧༥ན༡ན། སྒྲུབ བླ། ༦༦བ༦ན། བསྒྲུབ
2 མ་ཕྱི། ༦༨༡ན། ཞོལ། ༦༨ན༡ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༧༥ན༣ན། སྒྲུབ བླ། ༦༧ན༡ན། བསྒྲུབ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

336

གང་ཡང་མི་འགྲུབ་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། དངོས་དང༌། རང་རིག་མེད་ན་དོན་རིག་ཀྱང་མེད་པ་དང་འདྲ་བས་རང་རིག་འཇོག་པ་མ་ཡིན་པ་བཀག་ཟིན་པ། དཀར་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཕྱི་མས་རང་གི་དངོས་རྒྱུའི་དུས་ན་འདས་པའི་དཀར་པོ་དང་
དཀར་འཛིན་འདྲ་བར་གསལ་བར་མི་སྣང་བའོ། །འདི་ལ་གཉིས། ཁྱབ་པ་སྒྲུབ། ཐལ་བ་དགོད་པའོ། །གཉིས་པ་དེ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ན་རང་རིག་གྲུབ་པ་ལ་དངོས་དང༌། རང་མི་རིག་ན་དོན་ཡང་མི་རིག་པའོ།།གཉིས་པ་བློ་ལྐོག་གྱུར་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་ལ་གཉིས། རང་བློ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་དང༌། ལྐོག་གྱུར་དུ་འདོད་པ་ལ་གནོད་པ་
བསྟན་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང༌། བློ་ཕྱི་མ་

གཅིག་གིས་རྣམ་མེད་དུ་མྱོང་བ་དགག །རྣམ་མེད་དུ་མྱོང་ན་གཞན་གྱི་བདེ་སྡུག་ལ་
དམིགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཤེས་པས་གཞན་གྱི་བདེ་སྡུག་མྱོང་བར་ཐལ་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྣམ་མེད་དུ་མི་མྱོང་བའི་དམ་བཅའ་དང༌། དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དོ། །འདི་ལ་བཞི། རྣམ་མེད་དུ་མྱོང་ན་གཞན་གྱི་བདེ་སྡུག་གཞན་གྱིས་མྱོང་བར་ཐལ་
བ། དེའི་ལན་དགག་པ། གཟུང་རྣམ་བློའི་ངོ་བོ་ཡིན་ན་བློ་མངོན་སུམ་དང་རང་རིག་ཏུ་
གྲུབ་པ། གཞན་གྱི་བདེ་སྡུག་འཛིན་ཡང་མ་མྱོང་བའི་ལན་དགག་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། འདི་ལ་གསུམ། གཞན་གྱི་བདེ་སྡུག་འཛིན་པའི་བློ་གཞན་གྱི་བདེ་སྡུག་གིས་བསྐྱེད་པ་དང་དེ་སྣང་བ་གཉིས་ཚོགས་
ཁས་ལེན་དགོས་པ། དེ་ཁས་མི་ལེན་ན་རྣམ་མེད་ཐུག་ཕྲད་དུ་འཛིན་པ་འགལ།
གཞན་གྱི་བདེ་སྡུག་མ་གཟུང་ན་དེའི་སྤྱི་དོན་གཞན་འཛིན་པ་བཀག་ཟིན་པའོ།།བཞི་
པ་གཞན་གྱི་བདེ་སྡུག་གཟུང་ཡང་མ་མྱོང་བའི་ལན་དགག་པ་ལ་དེའི་རྩོད་པ་དང༌།

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

337

དེ་དགག་པ་གཉིས། འདི་ལ་གཉིས། རང་གི་བདེ་སྡུག་དང་གཞན་གྱི་བདེ་སྡུག་རྣམ་མེད་དུ་འཛིན་པར་མཚུངས་ན་མྱོང་མི་མྱོང་གི་དབྱེ་བ་འགལ་བ། དེའི་ལན་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། ལས་དབང་གིས་རང་གི་བདེ་སྡུག་མྱོང་བྱ་མྱོང་བྱེད་བདག་ཅིག་གི་སྟེང་དུ་འདུ་འབྲེལ་གྲུབ་པས་མྱོང་ལ་ཤེས་པ་གཞན་ལ་དེ་མེད་པས་མི་མཚུངས་པའི་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། རྣམ་པ་མེད་ཅིང་མ་མྱོང་ན་གཏན་མི་འཛིན་པར་ཐལ་བ་དང༌། རང་གཞན་གྱི་བདེ་སྡུག་མྱོང་མི་མྱོང་གི་དབྱེ་བ་བཀག་ཟིན་པའོ།།གསུམ་པ་རྣམ་མེད་དུ་མྱོང་ན་གཞན་གྱི་བདེ་སྡུག་ལ་དམིགས་
པའི་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཤེས་པས་གཞན་གྱི་བདེ་སྡུག་མྱོང་བར་ཐལ་བ་ལ་གསུམ། ཐལ་བ་དགོད་པ། དེའི་ལན་དགག་པ། དམིགས་མྱོང་གི་ཁྱད་པར་རོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རྣལ་འབྱོར་པའི་ལུས་དབང་དང་དབྱུག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ཕྲད་པ་མེད་པས་དེ་ལས་བྱུང་བའི་སྡུག་བསྔལ་རྣལ་འབྱོར་པས་མི་མྱོང་བའི་རྩོད་པ། ཁྱོད་ལྟར་ན་སྡུག་བསྔལ་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེས་པ་ཙམ་གྱིས་དེ་མྱོང་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས་དེ་ལན་དུ་མི་རིགས་པ། རང་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་བའོ།
འདི་ལ་གཉིས། བདེ་སྡུག་གི་ངོ་བོར་མ་སྐྱེས་པར་དེ་མི་མྱོང་བ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེས་པ་ཙམ་གྱིས་དེ་མྱོང་བར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ།།གཉིས་པ་བློ་ལྐོག་གྱུར་དུ་འདོད་པ་ལ་གནོད་པ་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། བློ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་ན་རྟགས་ལས་རྟོགས་དགོས་པར་ཐལ་བ་དང༌། དེ་འདོད་ན་གནོད་པ་བསྟན་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། རང་རྒྱུད་ལ་བློ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མི་སྲིད་པ་དང༌། སྲིད་ཀྱང་འབྲེལ་པ་ངེས་པ་མེད་པའོ།།དང་པོ་ལ་བཞི། དྲི་བ་དང༌།

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

338

དྲི་བ་དེ་མཐའ་ཆོད་པའི་རྒྱུ་མཚན། དགག་པ་དངོས། དེའི་ལན་དགག་པའོ།།གསུམ་པ་ལ་གསུམ། དབང་པོ་འཁྲུལ་པ་དང༌། དོན་ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་བ། བློ་མ་གྲུབ་པའི་ཡིད་བྱེད་ཀྱང་མ་གྲུབ་པས་དེ་རྟགས་སུ་མི་རིགས་པའོ། །བཞི་པ་ལ་གསུམ། དོན་གསལ་རྟགས་སུ་མི་འཐད་པ་དང༌། གསལ་བ་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་རྟགས་སུ་མི་འཐད་པ་དང༌།
རང་བློའི་ཆོས་རྟགས་སུ་མི་རིགས་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། དོན་གྱིས་སལ་བའི་བློ་བློའི་སྔ་རོལ་ཏུ་མ་གྲུབ་པས་རྟགས་སུ་མི་འཐད་པ་དང༌། དེ་བཀག་པས་བློས་གསལ་བའི་དོན་ཡང་རྟགས་ཡིན་པ་ཁེགས་པར་བསྟན་པའོ།།གཉིས་པ་ལ། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ། འདི་ལ་རྒྱས་བཤད་དོན་བསྡུ་གཉིས། དང་པོ་ལ་གསུམ། རྟག་པ་ཡིན་ན་སྔར་མི་གསལ་བ་ཕྱིས་གསལ་བའི་ཁྱད་པར་མེད་པ། དེ་ཡོད་ན་འཇིག་པར་ཐལ་བ། དོན་གྱིས་བྱས་པའི་ཁྱད་པར་ཚད་མས་ཤེས་མི་ཤེས་བརྟགས་ནས་
དགག་པའོ། །
འདི་ལ་གཉིས། དྲི་བ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། འདི་ལ་གཉིས། དོན་གྱི་ཁྱད་

པར་ཚད་མས་ཤེས་པ་མི་འཐད། དེའི་ཁྱད་པར་ཚད་མས་མི་ཤེས་པ་རྟགས་སུ་མི་འཐད་དོ།།དང་པོ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ། དེ་དགག་པ་གཉིས། འདི་ལ་གཉིས། དོན་གྱི་ཁྱད་པར་ཚད་མས་ཤེས་པ་བློའི་སྔར་མ་གྲུབ་པ་དང༌། དེས་ན་བློའི་གོ་བྱེད་དུ་མི་འཐད་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དོན་གསལ་ཚད་མས་མ་ཤེས་པ་རྟགས་ཡིན་ན་དོན་ཐམས་ཅད་རང་བློ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་ཐལ་བ་དང༌། འདོད་ན་གཞན་གྱིས་མཐོང་བའི་དོན་ཀྱང་རང་བློ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་ཐལ་བའོ། །གསུམ་པ་རང་བློའི་ཆོས་རྟགས་སུ་མི་འཐད་པ་ལ་གསུམ། རང་བློའི་ཆོས་མངོན་སུམ་གྱི་མ་གྲུབ་པས་རྟགས་སུ་མི་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

339

འཐད། རྟགས་ལ་དགག་པ། དོན་བསྡུ་བའོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རང་བློའི་ཆོས་རང་བློ་དང་རྒྱུ་ཚོགས་གཅིག་ལས་སྐྱེས་ན་རང་བློའི་སྔར་མ་གྲུབ་པས་རྟགས་སུ་མི་འཐད། རྒྱུ་ཚོགས་གཞན་ལས་སྐྱེས་ན་ཁྱབ་པ་འཁྲུལ་བ། རང་རྒྱུད་ལ་བློ་སྒྲུབ་པའི་འབྲས་རྟགས་མེད་པའོ། །འདི་ལ་གཉིས། ཡུལ་དབང་པོ་ཡིད་བྱེད་གསུམ་ལས་གཞན་དེ་སྒྲུབ་པའི་འབྲས་རྟགས་སུ་མི་འཐད་པ། དེ་གསུམ་ཡང་རང་རྒྱུད་ལ་བློ་སྒྲུབ་པའི་འབྲས་རྟགས་མིན་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། དབང་ཡིད་གཉིས་དེ་སྒྲུབ་པའི་འབྲས་རྟགས་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ།།དོན་ལྔ་པོ་ཡང་དབང་ཤེས་ཕན་བྱེད་དུ་ལོག་པས་ལྡོག་པའི་ངེས་པ་མེད་པས་འབྲས་རྟགས་མ་ཡིན་པའོ།།
གཉིས་པ་རྟགས་ཀྱི་མཚན་གཞི་སྲིད་ཀྱང་འབྲེལ་པ་ངེས་པ་མེད་པ་ལ་བཞི།
རང་བློ་དང་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་མེད་པ་དེ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་མི་རུང་བའི་རྒྱུ་མཚན། དེའི་ལན་དགག་པ། ཡིད་བློ་རྟོག་པ་ཚད་མས་མི་གྲུབ་པ། བློ་མངོན་གྱུར་ཡིན་ཡང་བློ་ཕྱི་མས་མྱོང་བ་མི་འཐད་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རང་བློ་མ་གྲུབ་པའི་སྔར་གཞན་བློའི་སྟེང་དུ་འབྲེལ་པ་སྒྲུབ་ན་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ། བློ་ལས་དོན་འགྲུབ་ཀྱི་དོན་
གྱི་རྟགས་ལས་བློ་མི་འགྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན། ཁྱོད་ལྟར་ན་བརྗོད་གཡོ་འགུལ་སོགས་བློ་དང་འབྲེལ་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་ནས་གཞན་བློ་དཔོག་མི་ནུས་པའི་རྒྱུ་
མཚནནོ།།བཞི་པ་ལ་བཞི། བློ་སྔ་ཕྱི་མྱོང་བྱ་མྱོང་བྱེད་དུ་མི་རིགས་པ། དེ་ཡི་རྒྱུ་
མཚན་དེའི་ལན་དགག་པ། བློ་ལྐོག་གྱུར་དུ་འདོད་པའི་རྒྱལ་དཔོག་པས་ཀྱང་ཡིད་བྱེད་མྱོང་བའི་རང་རིག་ཁས་ལེན་དགོས་པའོ།།
གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ཕྱི་རོལ་གསལ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ། དེ་དགག་པ།

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

340

གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་བཞི། ཕྱི་རོལ་གསལ་བའི་རྒྱུ་མཚན། ཤེས་པ་གསལ་བའི་རྒྱུ་མཚན། བློ་ཕྱི་མ་ལ་སྔ་མའི་རྣམ་པ་སྣང་ན་
ཕྱི་མ་རང་རིག་ཏུ་གྲུབ་པ། དེ་ལྟ་མིན་ན་ཕྱི་རོལ་དོན་ཡང་བློ་སྔ་མའི་གསལ་བྱེད་དུ་ཐལ་བའོ།།གསུམ་པ་གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་རྒྱས་བཤད་པ་ལ་བཞི། ཤེས་པ་རང་གསལ་བའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པས་གསལ་བ་འཐད། ཕྱི་རོལ་གསལ་བར་སྣང་བས་
གསལ་བ་འཐད། ཤེས་པ་ཕྱི་མ་སྔ་མ་དང་འདྲ་ཡང་དེའི་གསལ་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་
མཚན་དཔེ་དང་བཅས་པ་ཕྱི་རོལ་གསལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་དཔེ་དང་བཅས་པའོ།།གཉིས་པ་མདོ་མཛད་པའི་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བློ་རང་རིག་ཏུ་བསྒྲུབ་པ་ལ་གཉིས། དྲན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་རང་རིག་གྲུབ་པ་དང༌། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ།།
འདི་ལ་གཉིས། མྱོང་བྱེད་རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་བས་གྲུབ་ཟིན་སྒྲུབ་པའི་རྩོད་
པ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། མདོ་མཛད་པའི་རིགས་པས་གྲུབ་ཟིན་ ”བསྒྲུབ1

་པ་དགག །དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པས་གྲུབ་ཟིན་”བསྒྲུབ2

་པ་

དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་གཉིས། ཤེས་པ་དུ་མ་རིམས་ཀྱིས་འབྱུང་བ་ལ་མྱོང་
བྱེད་རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་དགག་པ། དུ་མ་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བ་ལ་དེས་མྱོང་བ་
དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། མྱོང་བྱེད་རྫས་གཞན་སྤེལ་མར་སྐྱེ་བ་དགག །དེ་མི་སྐྱེ་བར་འཐད་སྐྱེ་བ་དགག །དེ་སྤེལ་མར་སྐྱེ་བ་ལ་གནོད་པ་གཞན་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། ཡི་གེའི་ཆ་ཤས་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པ་མེད་པས་ཡི་གེ་རིང་པོ་མི་འཛིན་པར་ཐལ་བ་དང༌། དེའི་ལན་དགག་པའོ།།

1 མ་ཕྱི། ༧༠བ༡ན། ཞོལ། ༧༠བ༢ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༧༨ན༡ན། སྒྲུབ བླ། ༦༩ན༦ན། སྒྲུབ
2 མ་ཕྱི། ༥༧བ༡ན། ཞོལ། ༧༠བ༢ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༧༨ན༡ན། སྒྲུབ བླ། ༦༩བ༡ན། བསྒྲུབ

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

341

འདི་ལ་གཉིས། ཡི་གེའི་ཆ་ཤས་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་ཡུན་རིང་དུ་མི་གནས་པས་དགག །ཡི་གེའི་ཆ་སྔ་མ་མཐའི་བར་དུ་གནས་པ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། སྔ་
ཕྱིའི་ཆ་ཤས་མེད་པས་དེའི་ཆ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་ཐོས་པར་ཐལ་བ། དེ་མེད་པས་ཡི་གེ་རིང་པོ་མི་འཛིན་པར་ཐལ་བ། ཡི་གེའི་ཆ་སྔ་ཕྱི་དུ་མ་ཚོགས་ནས་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པ་དགག་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཡི་གེའི་ཆ་སྔ་མ་མཐའི་བར་དུ་གནས་ན། མཐར་སྐད་”བསངས1

་མཐོན་པོར་ཐོས་པ་དང་ཆ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་ཐོས་པར་ཐལ་བ། སྔ་ཕྱི་
ཆ་ཤས་མེད་པས་ཡི་གེ་རིང་པོ་མི་འཛིན་པར་ཐལ་བ། ཆ་ཐ་མའི་འོག་ཏུ་གཟུང་ཡུལ་འདས་པས་དེ་འཛིན་གྱི་བློ་ཡང་མི་གནས་པར་”བསྒྲུབ2

་པའོ།།
འདི་ལ་གསུམ། ཐལ་བ་དངོས། གནས་ན་རྟག་པར་ཐལ་བ། དེས་གཞན་ཡང་ཁེགས་པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། ཡི་གེ་རིམས་མེད་ཅིག་ཅར་སྐྱེས་པ་ཕྱིས་ཀྱང་མི་
འཇིག་པར་ཐལ་བ། ཡི་གེ་ཀུན་ནས་སློང་པའི་ཀུན་སློང་ཕྱི་མ་དོན་མེད་པར་ཐལ་བ།
ཡི་གེ་རྟག་པ་ཡིན་ན་གསལ་བྱེད་ཕྱི་མ་དོན་མེད་པར་ཐལ་བའོ། །གཉིས་པ་མྱོང་བྱེད་
རྫས་གཞན་སྤེལ་མར་མི་སྐྱེ་བར་འཐད་སྐྱེ་བར་དགག་པ་ལ་གཉིས། ཡི་གེ་རིང་པོའི་ཆ་ཐ་མ་འཛིན་པའི་རྗེས་ཤེས་ཀྱིས་དེ་མྱོང་བའི་”རྩོད

3

་པ་དང༌། ཉན་ཤེས་ཡི་གེ་རིང་
པོ་མི་འཛིན་པས་དེ་འཛིན་གྱི་རང་བློ་དྲན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བས་དགག་
པའོ།།གསུམ་པ་དེ་ལྟར་སྐྱེ་བ་ལ་གནོད་བྱེད་གཞན་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། དགག་པ་དངོས་དང༌། བར་ཆད་པར་མཐོང་ཡང་བར་མ་ཆད་དུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་ལན་དགག་

1 མ་ཕྱི། ༧༠བ༥ན། ཞོལ། ༧༠བ༦ན། བསངས སྐུ། ༧༨ན༦ན། གསང བླ ༦༩བ༤ན། བསངས
2 མ་ཕྱི། ༧༠བ༦ན། ཞོལ། ༧༡ན༡ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༧༨བ༡ན། སྒྲུབ བླ། ༦༩བ༥ན། བསྒྲུབ
3 མ་ཕྱི། ༧༡ན༢ན། ཞོལ། ༧༡ན༣ན། རྩོད སྐུ། ༧༨བ༣ན། རྟོག བླ། ༧༠ན༡ན། རྩོད

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

342

པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། མྱོང་བྱེད་རྫས་གཞན་སྤེལ་ནས་སྐྱེ་ན་ཡི་གེ་རིང་པོ་དེ་འཛིན་པའི་བློ་ལ་བར་མ་ཆད་དུ་སྣང་བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ་བ། འཇུག་པ་མྱུར་བས་པར་མ་ཆད་དུ་འཁྲུལ་པ་བཀག་ཟིན་པ། དེས་འཁྲུལ་བ་ཡིན་ན་ཡི་གེ་ཨ་ཐུང་དུ་གཉིས་བརྗོད་པའི་ཚེ་ཅིག་ཅར་འཁྲུལ་བས་ཁྱབ་པར་ཐལ་བའོ།།འདི་ལ་རྩོད་ལན་གཉིས། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བར་ཆད་པར་མཐོང་ཡང་བར་མ་ཆད་དུ་སྒྲོ་འདོགས་པ་དབང་ཤེས་ཡིན་པ་དགག །དེ་རྟོག་པར་སྒྲུབ། དབང་ཤེས་ཀྱིས་བར་ཆད་པར་

མཐོང་ཡང་རྟོག་པས་བར་མ་ཆད་དུ་མཚམས་སྦྱོར་བ་དགག་པའོ།།
དང་པོ་ལ་བཞི། ཡི་གེ་རིང་པོ་འཛིན་པའི་བློ་གཟུང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བར་ཐལ་བ། ཡི་གེ་རིང་པོའི་ཆ་བར་མ་ཆད་དུ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མཚན། དེས་ན་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་ཆ་བར་

མ་ཆད་དུ་སྐྱེ་བ། བར་ཆད་པར་མཐོང་ཡང་བར་མ་ཆད་སྒྲོ་འདོགས་པ་དབང་ཤེས་ཡིན་ ན་དབང་ཤེས་ཐམས་ཅད་འཁྲུལ་པར་ཐལ་བའོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཡི་གེའི་ཐུང་མཐའ་ཡང་མིག་འཛུམ་པའི་ཡུན་ཚོད་དུ་གནས་པ། དེ་ཡང་རྡུལ་ཕྲན་གོ་ས་དུ་མ་བསྒྲེ་བའི་ཡུན་གྱིས་རྫོགས་དགོས་པ། དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ངོས་བཟུང་བའོ།།གཉིས་པ་དེ་རྟོག་པར་”བསྒྲུབ1

་པ་ལ་གསུམ། སྔར་གྱི་དེ་འདིའོ་སྙམ་པའི་བློ་
དྲན་ཤེས་ཡིན་པ། དེ་ལ་གསལ་སྣང་མི་སྲིད་པ། དེའི་ཁྱབ་པ་བསྒྲུབ་པའོ།།གསུམ་པ་དབང་ཤེས་ཀྱིས་བར་ཆད་པར་མཐོང་ཡང་རྟོག་པས་བར་མ་ཆད་དུ་མཚམས་སྦྱོར་བ་དགག་པ་ལ་དེའི་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ། འདི་ལ་གསུམ། ཡི་གེ་རིང་པོ་དང་དེ་འཛིན་ཉན་ཤེས་པར་མ་ཆད་དུ་བསྐྱེད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་མེད་པ། ཡོད་པར་འདོད་པ་

1 མ་ཕྱི། ༧༡བ༢ན། ཞོལ། ༧༡བ༣ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༧༩ན༤ན། སྒྲུབ བླ། བདུན་ཅུ

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

343

དགག །དེས་གཞན་ཡང་ཁེགས་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཤེས་པ་སྔ་མ་ཤེས་པ་རེ་རེ་ཁོ་ན་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ངེས་པའི་རྩོད་པ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་དྲི་བ། དྲིས་པའི་ལན་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས།
བློ་གཉིས་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་མ་མཐོང་བ་སྒྲུབ་བྱེད་བསྒྲུབ་བྱ་དང་མཚུངས་པ། སེམས་གཉིས་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་སྐབས་མེད་ཅེས་པའི་དགོངས་པ་གཙོ་བོ་རིགས་མཐུན་ལྷན་ཅིག་མི་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ།།གསུམ་པ་དེས་གཞན་ཡང་ཁེགས་པ་ལ་བཞི། ཤེས་པ་རིགས་མཐུན་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེ་བར་བསྟན་པ་དེས་རྒྱལ་དཔོག་པ་མངོན་སུམ་
གྱིས་མཐོང་བའི་དོན་ལ་སྔར་གྱི་དེ་འདིའོ་སྙམ་པའི་བློ་ལ་གསལ་སྣང་ཡོད་པས་མངོན་སུམ་དུ་འདོད་པ་བསལ་བ་དང༌། སྐྲ་བྲེགས་པ་དང༌། སྒྱུ་མའི་སྒོར་སྔ་ཕྱི་དང་

མར་མེའི་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་སོགས་ལ་སྔར་གྱི་དེ་འདིའོ་སྙམ་པའི་བློ་མངོན་སུམ་དུ་ཐལ་
བ་དང༌། སྔ་ཕྱི་གཅིག་ཏུ་ངོ་ ཤེས་པས་སྔ་ཕྱི་གཅིག་ཏུ་མི་འགྲུབ་པ། སྔ་ཕྱི་གཅིག་ཏུ་
ངོ་ཤེས་པའི་བློ་མངོན་སུམ་དུ་མ་ཟད་དབང་ཤེས་ཀྱང་མ་ཡིན་པའོ།།
གཉིས་པ་ཤེས་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་ལ་མྱོང་བྱེད་རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་
དགག་པ་ལ་གཉིས། དགག་པ་དངོས་དང༌། མྱོང་བྱེད་རྫས་གཞན་རིམས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་
ལ་ཡང་སྐྱོན་དེ་ཡོད་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། སྔོན་པོ་དང་སྔོར་སྣང་དབང་ཤེས་མྱོང་བྱེད་རྫས་གཞན་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་མི་རིགས་ཤིང་དེ་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པས་ཁེགས་པ་དང༌། དེ་གཉིས་ཀྱིས་དེ་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་བློ་རྣམ་པ་གཅིག་པ་གཅིག་གིས་གཅིག་ཏུ་གཟུང་ན་ཐ་དད་མེད་པར་ཐལ་བ་དང༌། དེ་གཉིས་སོ་སོར་མ་མྱོང་ན་སོ་སོར་མི་དྲན་པར་ཐལ་བའོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྔོན་པོ་དང་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

344

སྔོར་སྣང་དབང་ཤེས་ཀྱིས་མྱོང་བྱེད་རྫས་གཞན་རིམས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་དམིགས་རུང་
མ་དམིགས་པས་ཁེགས་པ་དང༌། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ།།གཉིས་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པས་གྲུབ་ཟིན་སྒྲུབ་པར་འདོད་པ་དགག་པ་ལ་བཞི། མྱོང་བྱེད་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་དེ་ལ་ཡང་མྱོང་བྱེད་ངེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང༌། དེ་དྲི་བ་དང༌། དེ་ཡང་ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་མྱོང་ན་དེའི་ཉེར་ལེན་གང་ཡིན་དྲི་བ། དྲིས་པའི་ལན་དགག་
པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། དགག་པ་རྒྱས་པར་བཤད། དོན་བསྡུ། ཤེས་པ་ཕྱི་མས་ཕྱི་

རོལ་གྱི་དོན་དང་བློ་སྔ་མ་གཉིས་ཀ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། གཟུང་བྱ་སྔ་མ་དེ་ཉེར་ལེན་ཡིན་ན་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་དོན་ལ་མི་འཕོ་བར་ཐལ། རྟོག་པ་དོན་ལ་མི་འཕོ་བར་ཐལ། ཕྱི་རོལ་དོན་ལ་འཕོ་བའི་ལན་དགག་པའོ།།དང་པོ་གསུམ། ཐལ་ བ་དགོད་པ། ཁྱབ་པ་བསྒྲུབ་བ། གཟུང་བྱ་སྔ་མ་ཉེར་ལེན་ཡིན་ན་དེ་མྱོང་བ་ལ་གེགས་བྱེད་པ་མི་འཐད་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། དེ་ཡིན་ན་དེ་མྱོང་པ་ལ་ཕྱི་

ཡི་ཡན་ལག་གང་གིས་ཀྱང་གེགས་བྱེད་པ་མི་འཐད་པ་དང༌། ཕྱི་རོལ་དོན་ཉེ་བས་ཀྱང་གེགས་བྱེད་པ་མི་འཐད་པའོ།།
འདི་ལ་གསུམ། དེའི་དམ་བཅའ་དང༌། ཕྱི་རོལ་ཉེ་བས་རང་གི་གཟུང་བྱ་མྱོང་བ་ལ་གེགས་བྱེད་ན་ཕྱི་རོལ་ཉེ་བའི་སྐྱེས་བུས་རང་གི་གཟུང་བྱ་མི་མྱོང་བར་ཐལ་བ།
དེའི་ཁྱབ་པ་བསྒྲུབ་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། ཕུང་པོ་ལྔ་ཚོགས་པའི་སྐྱེས་བུ་ལ་ཕྱི་རོལ་

མི་ཉེ་བ་མི་སྲིད་པ། མྱོང་པ་མེད་ན་དྲན་པ་ཡང་མེད་པས་དེ་ལ་སྨད་པའོ།།གསུམ་པ་
ཕྱི་རོལ་དོན་ལ་འཕོ་བའི་ལན་དགག་པ་ལ་གསུམ། ཤེས་པ་སྔ་མས་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་
པའི་ནུས་པ་ཟད་ནས་དོན་ལ་འཕོ་བ་དགག །རང་གི་ཉེར་ལེན་མྱོང་བྱ་ཡིན་ན་གཟུང་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

345

དོན་ལས་མ་གཏོགས་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་གཞན་མེད་པ། ཤེས་པ་སྔ་མ་ལ་ནུས་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་གཟུང་དོན་གྱི་ནུས་པ་ཉམས་ནས་དོན་ལ་འཕོ་བ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། འདོད་པ་བརྗོད་པ། དེ་དགག་པ། དེའི་ལན་དགག་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་ལྔ། ཤེས་པ་སྔ་མའི་ནུས་པ་ཟད་ན་དོན་ལ་འཕོ་བ་མི་འཐད། ཡིད་གཟུགས་མཛེས་ལ་ཆགས་པའི་ཚེ་ཉན་ཤེས་མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཤེས་པ་སྔ་མས་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་
པ་སྔ་མ་ནུས་པ་ཅན་ལ་ལྟོས་པར་གྲུབ་པ། ཀུན་གཞི་ལས་ཤེས་པ་རིགས་མི་མཐུན་དུ་མ་སྐྱེ་ཡང༌། དེ་ལྟར་ཆགས་ཚེ་མི་སྐྱེ་བས་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་ནུས་པ་ཅན་ལ་ལྟོས་
པར་འགྲུབ། དེ་མི་ལྟོས་ན་ནུས་པ་མཚུངས་པའི་ཡིད་ཕྱི་མ་སྔ་མ་ལ་མི་ལྟོས་པ། ཡིད་ཤེས་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བས་ཀྱང་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་ནུས་པ་ཅན་ལ་ལྟོས་པར་
གྲུབ་པའོ།།གསུམ་པ་དེའི་ལན་དགག་པ་ལ་གཉིས། ཡིད་རྟག་པ་རྡུལ་ཕྲན་ཙམ་གཅིག་ལས་མེད་པས་ཤེས་པ་རེ་རེ་ཁོ་ན་སྐྱེ་བ་དགག །བདག་གི་ཡོན་ཏན་འདུས་བྱས་ལས་ཤེས་པ་རེ་རེ་ཁོ་ན་སྐྱེ་བ་དགག་པའོ།།
དང་པོ་ལ་གསུ། འདོད་པ་བརྗོད། དེ་དགག །ངེས་འབྱུང་ལུང་རྟག་པ་དང་སྐྱེས་བུ་རྟག་པས་བྱ་བ་རིམས་ཀྱིས་བྱེད་པ་ཁེགས་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་དགག་པ་དངོས་
དང༌། དེའི་ལན་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་གསུམ། ཡིད་དེས་ཤེས་པ་རེ་རེ་ཁོ་ན་མི་སྐྱད་པའི་རྒྱུ་མཚན། འཇུག་ཤེས་དྲུག་ཀ་རྒྱུ་ནུས་ལྡན་དུ་ཡོད་པའི་ཚེ་ཡིད་རྣ་བའི་དབང་པོའི་”སྒོར1

་ཞུགས་པས་གཟུགས་འཛིན་སོགས་མི་སྐྱེ་བར་ཐལ་བ།
བདག་ཡིད་ཕྲད་པའི་ཚེ་སྐྱེ་ན་ཡིད་ཤེས་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་ཐལ་

1 མ་ཕྱི། ༧༣ན༣ན། ཞོལ། ༧༣ན༥ན། སྒོར སྐུ། ༨༡ན༢ན། སྐོར བླ། ༧༡བ༦ན། སྒོར

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

346

བའོ།།གཉིས་པ་དེའི་ལན་དགག་པ་ལ་གཉིས། བྱེད་པ་གཅིག་ལས་བྱ་བ་གཅིག་ཡིན་ན་མར་མེ་གཅིག་སྐྱེས་བུ་དུ་མས་དུས་གཅིག་ཏུ་མི་མཐོང་བར་ཐལ་བ་དང༌། ཡིད་རྟག་པ་ལ་ཤེས་པ་དུ་མ་རིམས་ཀྱིས་ཀྱང་མི་སྐྱེའོ།།གཉིས་པ་བདག་གི་ཡོན་
ཏན་འདུས་བྱས་ལས་ཤེས་པ་རེ་རེ་ཁོ་ན་སྐྱེ་བ་དགག་པ་ལ་གཉིས། རྩོད་པ་དང༌། བདག་གི་ཡོན་ཏན་འདུས་བྱས་ཕྱིས་ཤེས་པ་ལས་སྐྱེ་ན་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་
ནུས་པ་ཅན་ལ་ལྟོས་པར་གྲུབ་ཟིན་བསྒྲུབས་པས་དགག་པའོ།།གཉིས་པ་རང་གི་ཉེར་ལེན་མྱོང་བྱ་ཡིན་ན་གཟུང་དོན་ལས་མ་གཏོགས་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་གཞན་མེད་པ་ལ་གསུམ། དངོས་དང༌། དེ་ལ་ཡུལ་དབང་བར་གྱི་སྣང་བས་མ་ངེས་པ་མེད་
པ། ཡུལ་དབང་བར་གྱི་སྣང་བ་སྔར་ནའང་ཤེས་པ་སྔ་མ་ལ་རྒྱུ་མཚན་དེ་མེད་པའོ།།
གསུམ་པ་ཤེས་པ་སྔ་མ་ལ་ནུས་པ་གཉིས་ཡོད་པས་གཟུང་དོན་གྱི་ནུས་པ་
ཉམས་ནས་དོན་ལ་འཕོ་བ་དགག་པ་ལ། འདོད་པ་བརྗོད་པ། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་བཞི། གཟུང་དོན་ལ་གཟུང་དོན་སྤངས་པའི་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་གཞན་མེད་པ། དེའི་དཔེ།།དཔེ་དེ་”བསྒྲུབ1

་པ། དོན་ལ་སྦྱར་བའོ།།འདི་ལ་བཞི། བློ་སྔ་མ་ཕྱི་མའི་གཟུང་
དོན་ཡིན་ན་དེ་ལ་ཡང་གཟུང་དོན་སྤངས་པའི་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་གཞན་མེད་པ། བློའི་གཟུང་དོན་ཡོད་ན་རང་གི་ཉེར་ལེན་མྱོང་བྱའི་ངོ་བོར་གནས་པ་དེའི་མཚན་ཉིད་དུ་འཐད་པ། དེ་ལ་གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་མ་ངེས་པ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན། སྔར་རགས་པ་ཕྱིས་ཕྲ་བར་གྱུར་པ་སོགས་ཀྱིས་གཟུགས་སྔར་དམིགས་
རྐྱེན་ཡིན་པ་ཕྱིས་མིན་པ་སྲིད་ནའང་བློ་ལ་རྒྱུ་མཚན་དེ་མེད་པའོ།།

1 མ་ཕྱི། ༧༣བ༢ན། ཞོལ། ༧༣བ༣ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༨༡བ༡ན། སྒྲུབ བླ། ༧༢ན༥ན། བསྒྲུབ

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

347

གཉིས་པ་དོན་བསྡུ་བ་ལ་གཉིས། དངོས་དང༌། བློ་སྔ་མ་ལ་ནུས་པ་དོན་གཞན་དུ་མ་ཡོད་པས་ཉེར་ལེན་གྱི་ནུས་པ་ཉམས་པས་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པའི་རྩོད་པ་སྤང་བའོ།།འདི་ལ་གཉིས། རྒྱུ་ལ་ནུས་པ་དོན་གཞན་དུ་མ་མེད་ནའང་འབྲས་བུ་གཅིག་དང་དུ་མ་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན། རྒྱུ་གཅིག་གིས་འབྲས་བུ་གཅིག་ཁོ་ན་བྱེད་པ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། རྒྱུ་གཅིག་གིས་འབྲས་བུ་གཅིག་ཁོ་ན་བྱེད་པ་མི་འཐད། འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་རྒྱུ་ཚོགས་པ་ལས་སྐྱེ་བ། དེ་དང་རྒྱུ་གཅིག་གིས་འབྲས་བུ་དུ་མ་བྱེད་པར་བཤད་པ་མི་འགལ་བའོ།།
གསུམ་པ་བློ་ཕྱི་མས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དང་བློ་སྔ་མ་གཉིས་ཀ་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་
པ་དགག་པ་ལ་གསུམ། རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ། དོན་ལ་འཕོ་ཁ་མའི་ཤེས་པ་ལ་མྱོང་བྱེད་མེད་པ་དགག་པའོ། གཉིས་པ་ལ་ཨ་ཨི་གཉིས་བར་མ་ཆད་དུ་བརྗོད་པའི་ཚེ་ཨི་ལ་རྟོག་པའི་ཤེས་པ་ལ་དེ་གཉིས་ཅིག་ཅར་སྣང་བར་ཐལ་བ། ཨ་ལྟ་བུ་གཅིག་ཀྱང་གཉིས་གཉིས་སྣང་བར་ཐལ་བའོ།།དང་པོ་ལ་འདོད་ལ་གནོད་པ་བསྟན་པ་དང༌། ཐལ་བ་དགོད་པ་གཉིས། གསུམ་པ་ལ་གསུམ། རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ། རྩོད་པ་སྤང་བའོ།།གཉིས་པ་ལ་གཞན་བློ་བཞིན་དུ་རང་བློ་ཐམས་ཅད་མ་མྱོང་བར་ཐལ་བ། རང་རིག་མེད་ན་རང་མྱོང་མངོན་སུམ་ཡིན་ལ་གཞན་མྱོང་མངོན་སུམ་མིན་པའི་ལན་མི་འཐད་པའོ།།གསུམ་པ་ལ་གསུམ། དབང་པོ་གསལ་བའི་ངོབོར་མ་སྐྱེས་ཀྱང་གསལ་བའི་ཐ་སྙད་ལ། ཤེས་པ་གསལ་བར་འཐད་པ། རང་མི་གསལ་ཡང་གཞན་གསལ་ན་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་གཞན་གསལ་བྱེད་ཡིན་པར་ཐལ་བའོ།། །།
༈ གཉིས་པ་ཐབས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གདུལ་བྱ་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཐབས་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

348

གཞན་དོན་ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་དངོས་ལ་གཉིས། སྒྲུབ་བྱེད་དག་གི་རང་བཞིན་བཤད་པ་དང༌། བསྒྲུབ་བྱ་དོན་གྱི་རང་བཞིན་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། རང་གི་མཐོང་བ་སྨོས་པའི་དགོས་པ། དོན་སྨོས་པའི་དགོས་པ། རབ་གསལ་བྱེད་སྨོས་པའི་དགོས་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་སྔ་མ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། དགག་པ་མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད། རང་གི་ཐལ་དག་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་བའོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གི་ཡུལ་ལ་ལུང་གནོད་སྒྲུབ་ཏུ་
འཇུག་པ་སྤྱིར་དགག །ལུང་རྟགས་འདིའི་ཕྱོགས་ཁྱབ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་རུང་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་
དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གི་ཡུལ་ལ་ལུང་གནོད་སྒྲུབ་ཏུ་མི་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན། ལུང་དེ་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚེ་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གནོད་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སྒྲུབ་བྱེད་ལ་བརྟགས་ལ་དགག །སྒྲུབ་བྱེད་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ཀྱང་བསྒྲུབ་བྱ་སེམས་མེད་དོན་ལ་གནས་པས་ཁས་ལེན་པར་འདོད་པ་དགག །སྒྲུབ་བྱེད་ལ་བརྟགས་ལ་གནོད་པ་གཞན་བསྟན་ཏོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། ལུང་རྟགས་དེའི་ཕྱོགས་ཁྱབ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བ་དང༌། ཚིག་ཙམ་མི་འཐད་པ། གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཕྱོགས་ཁྱབ་རྒོལ་ཕྱི་རྒོལ་གཉིས་ཀའི་ཚད་
མས་གྲུབ་པ་ལ་ལྟོས་པར་གྲུབ་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་རྟགས་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བ། གྲངས་ཅན་རང་ལ་གྲགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡོད་ན་བརྗོད་རིགས་པ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་མི་འཐད་པའོ།།
དང་པོ་ལ་དངོས་དང༌། དེའི་ལན་དགག་པ་གཉིས།།དང་པོ་ལ་ཉིས། སྐྱེ་འཇིག་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

349

ཅན་སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་དོན་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་བརྗོད་པས་ལུང་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་འཐད་པ། དེས་ན་ལུང་དེས་གྲུབ་པའི་དོན་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་མེད་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། འདི་ལ་གསུམ། སངས་རྒྱས་པ་དང་ལུང་ངོ་བོ་ཉིད་
ཀྱིས་འབྲེལ་པ་མེད་པ། ལུང་དེའི་དོན་ལ་ཚད་མས་གནོད་པས་སྒྲུབ་བྱེད་མ་ཡིན་པ། དེའི་དོན་དང་འགལ་བ་ཁས་ལེན་པས་སྒྲུབ་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང༌། གྲངས་ཅན་རང་ལ་གྲགས་པའི་ལུང་གིས་གྲུབ་ན་ལུང་དེ་ཚད་མར་ཁས་ལེན་པའི་ཐབས་ཀྱང་བསྟན་དགོས་པའོ།།
གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་ན་དེ་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་ཀྱང་བརྗོད་དགོས་པ། དེ་ཐབས་གང་དང་ཡང་འབྲེལ་པ་རྣམ་པར་ཆད་པ་ཅན་ཡིན་ན་དེ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏུ་སྐྱེ་འཇིག་སྒྲུབ་བྱེད་དང་སེམས་མེད་བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་བླངས་པ་
དགོས་པ་མེད་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚིག་ཙམ་གྱིས་ཚུལ་གསུམ་གྲུབ་ན་རྟགས་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྣང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་མེད་པ། དེའི་ཁྱབ་པ་”བསྒྲུབ1

་

པའོ།།གསུམ་པ་ལ་གསུམ། དེ་རྟགས་ཡང་དག་མིན་ཏེ་གཏན་ཚིགས་གསུམ་གང་གི་ཡང་ནང་དུ་མ་འདུས་པ། རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཡོད་ན་རྒོལ་བ་ལ་མ་གྲུབ་པ་མི་
འཐད་པ། དེ་མེད་ན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱིར་རྒོལ་གྱིས་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པ་མི་མཐད་
པའོ།།གཉིས་པ་དོན་སྨོས་པའི་དགོས་པ་ལ་གཉིས། ཚུལ་གསུམ་མཐར་དོན་རང་མཚན་ལ་བརྟེན་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པ། ལུང་རྩོམ་པ་པོའི་འདོད་པས་བཞག་པ་དང་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་སྒྲུབ་བྱེད་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཏུ་ཡིན་

1 མ་ཕྱི། ༧༥ན༢ན། ཞོལ། ༧༥ན༤ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༨༣ན༣ན། སྒྲུབ བླ། ༧༣བ༤ན། བསྒྲུབ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

350

པའོ།།གསུམ་པ་རབ་གསལ་བྱེད་སྨོས་པའི་དགོས་པ་ལ་གསུམ། ཚུལ་གསུམ་སྟོན་པ་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ཏུ་བསྟན་པས་ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་པ་ཁེགས་པ། དེ་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་གཞན་བསྟན་པ། དེ་དེ་ཡིན་པ་འགོག་པའི་གཞན་གྱི་ལུགས་འབྲེལ་མེད་དུ་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་ལ་བཞི།
ཕྱོགས་ཚིག་དང་རྟགས་ཚིག་དངོས་སུ་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས་ཕྱོགས་ཚིག་ཚད་མར་བཤད་པ་དེ་ཕྱོགས་ཚིག་སྨྲ་བ་
པོའི་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་ཀུན་སློང་དཔོག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཞེད་ཀྱི་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་གོ་
བྱེད་དུ་བཞེད་པ་མ་ཡིན་པ་དང༌། དེ་གཉིས་གོ་བྱེད་དུ་འདོགས་པའི་ རྒྱུ་མཚན་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་སློབ་དཔོན་གྱིས་རྟགས་ཀྱི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་སྟོན་བྱེད་དུ་
བཤད་པས་དེ་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་པའོ།།
གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་ཚིག་ལ་དེ་མེད་པ། རྟགས་ཚིག་ལ་དེ་ཡོད་པའོ།།གཉིས་པ་རིགས་པ་གཞན་བསྟན་པ་གསུམ། རྟགས་ཀྱི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་
རྐྱེན་བྱེད་པ་དེར་འདོད་པའི་རྩོད་སྤང༌། རྟགས་ཀྱི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་སྟོན་པས་
དེར་འདོད་པའི་རྩོད་སྤང༌། རིགས་པ་ཅན་པའི་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་བཀག་པ་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་བའོ།།དང་པོ་ལ་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། དེས་ན་སྒྲ་རྟག་མི་རྟག་གི་ཐེ་ཚོམ་དང་ཤེས་འདོད་ཀྱང་དེར་ཐལ་བ། ཚིག་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་དང་བཅས་ན་སྒྲ་རྟག་ཅེས་པའི་ཚིག་ཀྱང་དེར་ཐལ་བ། དེས་ན་ཕྱོགས་ཚིག་བསྒྲུབ་བྱ་བསྒྲུབ་པ་དང་ཚུལ་གསུམ་ལ་དྲན་པ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པར་གྲུབ་པོ།།གཉིས་པ་ལ་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། དེའི་ལན་བཤད་ཟིན་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

351

པ། ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་ཡང་རྟགས་ཚིག་ལས་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མཚན། ཚུལ་གསུམ་གང་རུང་གཅིག་མ་ཚང་ན་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་མ་ཚང་བར་འགྱུར་གྱི་བསྒྲུབ་བྱ་དངོས་སུ་མ་བསྟན་ཀྱང་དེར་
མི་འགྱུར་པའོ།།གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང༌། རིགས་པ་ཅན་གྱི་ལན་དགག་

པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་པ་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དུ་མ་སྨྲས་མོད། སྨྲས་སུ་ཟིན་ཡང་རིགས་པ་ཅན་པ་ལ་བརྗོད་པའི་སྐྱོན་དེར་མི་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན། ངོ་བོ་ཁོ་ན་ཞེས་པའི་ཁྱད་ཆོས་དེ་མེད་ན་དེར་འགྱུར་སྲིད་ནའང་ཁོ་ནའི་ངེས་བཟུང་གི་རྣམ་བཅད་དེས་སྐྱོན་མེད་པ། མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་ཙམ་དམ་བཅའ་ཡིན་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་བའོ།།
གཉིས་པ་ལ་ངེད་ལྟར་ན་ཡང་གྲུབ་ཟིན་བརྗོད་པ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་གྱི་
འདིར་ནི་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་པའི་རྩོད་པ། འོ་ན་ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པས་དགག་པའོ།།གཉིས་པ་བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་རང་

བཞིན་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ཤུགས་བསྟན་བསྒྲུབ་བྱ་བཤད་པ་དང༌། དངོས་བསྟན་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། རང་ལུགས་ཀྱི་དམ་

བཅའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ། གཞན་གྱི་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དགག་པ། གཞན་གྱི་རྟགས་དམ་བཅའ་དང་འགལ་བའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་དཔེ་དགག་པའོ།།
དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་སྨོས་པའི་དགོས་པ་དང༌། མཚན་ཉིད་བཤད་པའོ།།གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ། འདོད་པ་རྒྱས་བཤད། རང་ཉིད་དང་ངོ་བོ་ཁོ་ན་རྒྱས་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

352

པར་བཤད་པ། མ་བསལ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་སྨོས་པའི་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་དགོས་པ་དང༌། རྣམ་བཅད་ཀྱི་དགོས་པའོ།།དང་པོ་ལ་བཞི། དགོས་པ་དངོས། ཞེ་འདོད་བསྒྲུབ་བྱར་བསྟན་པ། ཞེ་འདོད་བསྒྲུབ་བྱ་མ་ཡིན་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་བ། དེས་རྒྱང་པན་གྱི་སྦྱོར་བ་ཡང་ཁེགས་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། ངག་ཏུ་དངོས་སུ་མ་སྨྲས་ཀྱང་རྒོལ་བའི་ཞེ་འདོད་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པའི་དཔེ། རང་སྒྲ་སྨོས་པ་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བའི་རྩོད་སྤང༌། རྒོལ་བའི་ཞེ་འདོད་གཅིག་པུ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན་དེ་བཀག་པའི་འགལ་རྟགས་གཉིས་སུ་ཕྱེད་པ་མི་འཐད་པ་སྤང་བའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དངོས་སུ་མ་སྨྲས་ཀྱང་ཞེ་ འདོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པའི་
རྒྱུ་མཚན། ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་དེ་དཔེ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མི་བྱེད་ན་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བའི་
དཔེ། ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པ་འགལ་རྟགས་སུ་བསྟན་པའོ།།བཞི་པ་ལ་
གཉིས། རྒྱང་པན་གྱི་རྟགས་འགལ་བ་དང༌། དཔེ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མི་བྱེད་པར་བསྟན་པ་དང༌། དེའི་ལན་དགག་པའོ།།འདི་ལ་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། འདི་ལ་གསུམ། ཡ་གྱལ་བཀག་པའི་གང་རུང་གི་སྤྱི་དོན་གཞན་མེད་པས་བསྒྲུབ་བྱར་མི་
འཐད་པ། རྒྱང་པན་གྱི་དམ་བཅའ་སྐྱོན་ཅན་དུ་བསྟན་པ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་
མཚུངས་པ་སྤང་བའོ།།འདི་ལ་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ། འདི་ལ་གསུམ། སྒྲ་བུམ་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་མི་རྟག་པ་ཙམ་གྲུབ་པས་དེ་སྒྲ་ལ་བསྒྲུབ་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་པ། ཁྱོད་ཀྱི་དེ་ཡོད་ན་སྐྱོན་མེད་ན་ཡང་དེ་བཀག་པའི་སྤྱི་དོན་
གཞན་མེད་པས་སྒྲུབ་མི་ནུས་པ། མི་རྟག་པ་སྒྲས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ན་དེ་ལས་གཞན་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པའི་རྩོད་པ་སྤང་བའོ།།

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

353

འདི་ལ་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་རྒྱས་བཤད། དོན་བསྡུ་བའོ།།དང་པོ་ལ་བཞི། མི་རྟག་པ་སྒྲས་མི་ལྡན་རྣམ་གཅོད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ། རྣམ་གཅོད་
གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར། དེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པས་དེ་ལས་གཞན་ན་རྗེས་འགྲོ་མེད་པའི་སྐྱོན་མེད་པ། གྲུབ་ཟིན་སྒྲུབ་པའི་སྐྱོན་མེད་པའོ།།གཉིས་པ་རྣམ་བཅད་ཀྱི་དགོས་པ་ལ་གསུམ། མི་རྟག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྒྲའི་སྤྱི་དོན་གཞན་དང་སྒྲས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་མི་རྟག་པའི་དེ་དོན་གཞན་བཀག་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་འགལ་རྟགས་སུ་འདོད་པ་བསལ་བ། ཚོགས་སྤྱི་དོན་གཞན་བཀག་པས་དེར་སྒྲུབ་པའི་འགལ་རྟགས་སུ་མི་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན། སྒྲ་ལ་མི་རྟག་པ་ཙམ་བསྒྲུབ་བྱར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་རང་ཉིད་དང་ངོ་བོ་ཁོ་ན་བཤད་པ་ལ་གསུམ། རང་ཉིད་སྨོས་པའི་དགོས་པ། ངོ་བོ་ཁོ་ནའི་ཚིག་ཕྲད་བཤད་པ། རང་ཉིད་སྨོས་པའི་དགོས་པ་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་ལ་བཞི། མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད། དོན་བསྡུ། རང་ཉིད་སྨོས་པའི་དགོས་པ་གཞན་གྱིས་བརྟགས་པ་དགག་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས།
གཞན་སྡེ་ལུང་དོན་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་པ་དགག །རང་སྡེ་ལུང་དོན་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་པ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། ཧ་ཅང་ཐལ་བ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྒོལ་བ་རྟག་པ་ནམ་ཡོན་ཏན་ལ་དཔག་འདོད་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དགག །ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་མ་གཏོགས་གནས་གཉིས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ལ་ལུང་གནོད་བྱེད་དུ་འདོད་པ་དགག་
པའོ།།དང་པོ་ལ་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། དྲི་སའི་ཡོན་ཏན་བཀག་པས་ཀྱང་སྒྲ་དེར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་འགལ་བར་ཐལ་བ། སྐབས་སུ་མ་བབ་པ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

354

ནམ་ཡོན་ཏན་བཀག་པ་ལ་མཚུངས་པ། ཆོས་ཅན་སྐབས་སུ་བབ་མ་བབ་ཀྱི་ཁྱད་

པར་ལན་དུ་མི་རུང་བའོ།།གཉིས་པ་ལ་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། འདི་ལ་བཞི། རྒོལ་བ་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་དཔག་འདོད་སྐྱེ་བ་དང་དེ་རྟོགས་པའི་ཚུལ། དེ་དག་མེད་པར་དཔག་འདོད་ཡོད་པར་འདོད་པ་ལ་སྨད་པ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྒོལ་བ་ནམ་ཡོན་ཏན་ལ་དཔག་འདོད་ཡོད་པར་འདོད་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་བསལ་བ། ནམ་

ཡོན་ཏན་ལ་གནོད་པས་མི་རྟག་པ་ལ་མི་གནོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ།།
གསུམ་པ་ལ་གསུམ། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ལུང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་
དགག་ལུང་གནོད་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་དུས་ངོས་བཟུང་བ། གནས་གསུམ་ག་ལ་དེ་གནོད་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གི་གཞལ་བྱ་ལུང་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་གྲུབ་པ། དེས་ན་དེ་གནོད་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་པ། རྩོད་པ་སྤང་པའོ།།འདི་ལ་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ། འདི་ལ་གཉིས། དངོས་སྟོབས་
ཀྱི་སྐབས་སུ་ལུང་གནོད་བྱེད་དུ་ཁས་ཀྱང་མ་བླངས་པ། ཚད་མར་ཁས་མ་བླངས་པས་གནོད་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ།།
གཉིས་པ་ལ་བཞི། དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ཚེ་ལུང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་
པར་རིགས་པ། ལུང་རྣམ་དག་གིས་གྲུབ་པའི་དོན་དང་འགལ་བ་ཁས་ལེན་མི་རིགས་པ། ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་ལ་ལུང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་རིགས་པ། དེར་ཡང་
འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ལུང་དོན་ལ་གནོད་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་མི་གནོད་པའི་རྒྱུ་
མཚན་ནོ།།གསུམ་པ་གནས་གསུམ་ག་ལ་དེ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་དགག་པ་ལ་གསུམ། དེ་འཇུག་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་བ། ཚད་མར་ཁས་བླངས་པའི་བསྟན་བཅོས་ལས་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

355

བཤད་པའི་ལུང་དོན་མཐའ་དག་དང་མི་འགལ་བ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འདོད་པ་དགག །དེ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་དགོས་ན་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་ཉམས་པར་ཐལ་

བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། རིགས་པ་དང་འགལ་བ། དེས་ན་ལུང་མི་ཤེས་པའི་སྐྱེས་བུས། དུ་བ་ལས། ལ་ལ་མེ་མི་རྟོགས་པར་ཐལ་བ། སྒྲུབ་བྱེད་མེད་པར་ལུང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འདོད་པར་སྨད་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དེ་ལས་བཤད་པའི་ལུང་དོན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་དཔེ་ལ་བསྟན་པ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འདོད་པ་དགག །ཆོས་ཅན་དེའི་ཆོས་སུ་དེ་ལས་བཤད་པ་ཀུན་གྱིས་ཁྱབ་པ་བསྟན་པ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འདོད་དགག །ལུང་དོན་
བཀག་པ་གཏན་ཚིགས་དང་རྒོལ་བའི་སྐྱོན་ཡིན་པ་དགག་པའོ།།
དང་པོ་ལ་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ། འདི་ལ་གསུམ། དེར་འདོད་པ་རིགས་པ་དང་འགལ་བ། སྒྲ་ལ་ནམ་ཡོན་ཏན་མ་གྲུབ་པས་མི་རྟག་པ་མ་གྲུབ་པར་མི་འགྱུར་བ། དེ་ལ་དེ་བཀག་པས་གཏན་ཚིགས་སྐྱོན་ཅན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །གསུམ་པ་ལ་གསུམ། དེ་བཀག་པ་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྐྱོན་མ་ཡིན་པ། རྒོལ་བའི་སྐྱོན་མ་ཡིན་པ། ལུང་དོན་གཅིག་བཀག་པས་ཐམས་ཅད་བཀག་པར་འདོད་པ་རྒྱལ་རིགས་ངན་པ་དང་ཆོས་མཚུངས་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། དེ་བཀག་པས་འབྲས་རང་གི་གཏན་ཚིགས་ལ་མི་གནོད་པ། རྗེས་དཔག་སྐྱེ་བ་ལ་མི་གནོད་པའོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སྒྲ་ལ་ནམ་ཡོན་ཏན་བཀག་པའི་ཆ་ནས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྒོལ་བ་སྐྱོན་ཅན་དུ་མི་འགྱུར་བ། དེ་ལ་གནོད་བྱེད་བརྗོད་པས་དེར་འདོད་པ་དགག །སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་འགོད་པར་ཁས་བླངས་ནས་ལྟར་སྣང་བཀོད་པ་དང་མི་མཚུངས་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། གསུམ་པ་དེ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

356

དགོས་ན་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་ཉམས་པ་ལ་གསུམ། དངོས་
དང༌། སྒྲ་ལ་ནམ་ཡོན་ཏན་བཀག་ཀྱང་སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པ་འགལ་བ་ལ་མི་འཁྲུལ་བའི་གཏན་ཚིགས་སུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་པ། སྒྲ་ནམ་ཡོན་ཏན་བཀག་པ་དང་མི་རྟག་པ་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་མ་ཡིན་ཡང་དེ་བཀག་ན་ལུང་དོན་གཅིག་བཀག་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། རྩོད་པ་དང༌། དེ་
དགག་པ་གཉིས། འདི་ལ་ཧ་ཅང་ཐལ་བས་དགག་པ་དང༌། ནམ་ཡོན་ཏན་སྒྲའི་ཆོས་སུ་འབྲེལ་བས་དེ་བཀག་ན་དེ་ལ་གནོད་པའི་ལན་དགག་པ་གཉིས།
འདི་ལ་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ། འདི་ལ་གཉིས། “འཕྲེལ1

་མེད་ཀྱི་ལུང་དོན་
བཀག་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་མི་གནོད་པ། གནོད་ན་རྩོལ་བྱུང་གིས་སྒྲ་ལ་དེ་
བཀག་པས་བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་འགལ་བའོ།།གཉིས་པ་རང་སྡེ་ལུང་དོན་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་པ་དགག་པ་ལ་གཉིས། ཁས་བླངས་བརྗོད། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། དེ་ལས་བཤད་པའི་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་ཡང་དམ་བཅར་ཐལ་བ། དེ་ངེས་གཟུང་དང་འདོད་ཚིག་གིས་བསལ་བའི་རྩོད་པ་སྤང་བ། དེའི་ལན་དགག་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་རྩོད་པ་དང་བསྒྲུབ་བྱར་རིགས་པས་ཐོབ་པ་ཚིག་གིས་ལྡོག་མི་ནུས་པར་ཐལ་བས་དགག་པའོ།།གསུམ་པ་ལ་གསུམ། དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་བསྒྲུབ་བྱར་མི་འདོད་པས་དམ་བཅའ་མིན་པའི་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ་དང༌། རང་སྒྲ་སྨོས་པ་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བའོ།།
གཉིས་པ་ལ་ལུང་དོན་གཞན་ཡང་དེར་ཐལ་བ། དེ་འདོད་ན་དེ་ལས་བཤད་པའི་

1 མ་ཕྱི། ༧༨བ༡ན། འཕྲེལ ཞོལ། ༧༨བ༥ན། སྐུ། ༨༧ན༢ན། བླ། ༧༧ན༣ན། འབྲེལ

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

357

ལུང་དོན་ཐམས་ཅད་བསྒྲུབ་བྱ་མིན་པར་ཐལ་བའོ། །གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཐལ་བ་དངོས་དང༌། རྩོད་པའི་ཚེ་བསྟན་བཅོས་ལས་འདོད་པས་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་ནུས་སུ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་རང་སྒྲ་སྨོས་པ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་རྩོད་པ་དང༌། དེའི་ཚེ་འདོད་པས་དེ་མི་བྱེད་སྙམ་པའི་དོགས་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མེད་པས་དགག་པོ།།འདི་ལ་མདོར་བསྟན། རྒྱས་བཤད། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྒོལ་བ་ཡང་དག་ལ་དེ་མེད་པ་དང༌། རྒོལ་བ་རྨོངས་པ་ལ་དེ་མེད་པས་དགག་པའོ།།བཞི་བ་རང་སྒྲ་སྨོས་པའི་དགོས་པ་གཞན་གྱིས་

བཏགས་པ་དགག་པ་ལ་གསུམ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གྲུབ་མཐས་བཏགས་པའི་དོན་རྩོད་གཞི་ཡིན་པ་སྤངས་ནས་གཉིས་ཀ་ལ་ཐུན་མོང་དུ་གྲུབ་པ་དེར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་སྨོས་པ་དགག །ཆོས་ཅན་གྲུབ་ཟིན་དུ་བསྟན་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་མིན་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་སྨོས་པ་དགག །ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པའི་དགོས་པ་བསྟན་པའོ།།
དང་པ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་སྔ་མ་དང༌། དེ་དགག་པའོ། །འདི་ལ་གཉིས། རྒོལ་
ཕྱིར་རྒོལ་ཁྱད་ཆོས་ལ་དཔྱད་པ་བྱེད་པའི་སྐབས་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་རང་མཚན་
གྱི་མཐར་ཐུག་པ་ལ་བརྟེན་པར་གྲུབ་པ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གྲུབ་མཐས་བཏགས་པའི་ཆོས་ཅན་ལས་མེད་ན་ཁྱད་ཆོས་ལ་རྩོད་པ་མི་འཐད་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཕྱོགས་སྔ་མ་དང༌། དེ་དགག་པ། སོ་སོར་ངེས་པའི་ཆོས་ཅན་རང་མཚན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་དགག་པའི་ཕྱིར་རང་སྒྲ་སྨོས་པ་དགག་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཆོས་ཅན་
གྲུབ་ཟིན་བསྒྲུབ་བྱ་མ་ཡིན་པར་ངོ་བོ་ཁོ་ན་ཞེས་པའི་ཚིག་གིས་རྟོགས་པ་དང༌། གྲུབ་ཟིན་པ་དང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞིན་པ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་བཅད་པའི་ཕྱིར་ངོ་བོ་ཁོ་ན་ཞེས་པའི་ཚིག་སྨོས་པ་དགོས་པ་དང་བཅས་པའོ།།

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

358

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། སོ་སོར་ངེས་པའི་ཆོས་ཅན་རང་མཚན་བསྒྲུབ་བྱ་མ་ཡིན་པར་རྗེས་དཔག་སྤྱིའི་ཡུལ་ཅན་དུ་བཤད་པས་གྲུབ་ཟིན་པ། དེ་བཅད་པའི་ཕྱིར་

རང་སྒྲ་མ་སྨོས་ཀྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་མ་ཁྱབ་ཁྱབ་ཆེས་ཀྱི་འགལ་བ་ཅུང་

ཟད་ཀྱང་མེད་པ། སོ་སོར་ངེས་པའི་ཆོས་ཅན་རང་མཚན་བསྒྲུབ་བྱ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གཞན་གྱིས་འདོད་པ་དགག་པའོ། །འདི་ལ་རྒྱུ་མཚན་དྲི་ལན་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། འདི་ལ་གསུམ། རྟགས་དཔེ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མི་བྱེད་པ་ཕྱོགས་སྐྱོན་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན། ཕྱོགས་སྒྲུབ་མི་ནུས་པས་ཕྱོགས་ སྐྱོན་ཡིན་ན་ལྟར་སྣང་གསུམ་ག་དེར་ཐལ་བ། དམ་བཅའ་ཙམ་དང་འབྲེལ་བའི་སྐྱོན་ཕྱོགས་སྐྱོན་དུ་འཐད་པའི་དཔེའོ།།གསུམ་པ་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པའི་དགོས་པ་བསྟན་པ་ལ་གསུམ།
ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་དོན་ཅན་ཡིན་པ་རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད། ཕྱོགས་ལྟར་སྣང་ཕྱོགས་སུ་མི་འཐད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ།།
དང་པོ་ལ་མདོར་བསྟན། རྒྱས་བཤད་དོ།།གཉིས་པ་ངོ་བོ་ཁོ་ནའི་ཚིག་ཕྲད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ། ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་

ངེས་བཟུང་སྨོས་པའི་དགོས་པ། དེའི་འདོད་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་མ་འོངས་པ་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་མེད་པ། རིགས་སྒོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་ངེས་
བཟུང་སྨོས་མི་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ།།གསུམ་པ་རང་སྒྲ་སྨོས་པའི་དགོས་པ་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་ལ་གསུམ། རང་ཉིད་ཅེས་པའི་ཚིག་ཐུན་མོང་མིན་པའི་གྲུབ་མཐས་བཞག་པའི་ཆོས་ཅན་བསྒྲུབ་བྱ་མིན་པ་སོགས་རྗོད་བྱེད་མ་ཡིན་པ། བསྟན་བཅོས་མཁན་པོའི་འདོད་པ་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་རྒོལ་བའི་འདོད་ཡུལ་ཁོ་ན་བསྒྲུབ་བྱར་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

359

བསྟན་པ། དེས་ན་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ལུང་དོན་ལ་གནོད་པས་སྐབས་ཀྱི་དམ་བཅའ་དང་

གཏན་ཚིགས་སྐྱོན་དུ་མིའགྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ།།གསུམ་པ་མ་བསལ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ཚད་མ་གང་གིས་མ་བསལ་བ་དང༌། གཞི་གང་ལ་མ་བསལ་བའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། ཡིད་ཆེས་ཀྱིས་མ་བསལ་བ། གྲགས་པས་མ་བསལ་བ།

མངོན་སུམ་གྱིས་མ་བསལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་མདོར་བསྟན་པ་དང༌། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ་བཞི། ཕྱོགས་ཡང་དག་ཡིན་ན་ཚད་མས་མ་བསལ་བ་དགོས་པ། དེས་བསལ་ན་རྟགས་ཀྱི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་དུ་མི་རུང་བའི་རྒྱུ་མཚན། གནོད་
བྱེད་ཀྱི་དབྱེ་བ། རྗེས་དཔག་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བའི་དགོས་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ་བཞི། ཆོས་ཅན་ལུང་གིས་གྲུབ་པའི་སྐབས་སུ་ལུང་གནོད་བྱེད་དུ་བསྟན། ཆོས་ཅན་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སྐབས་སུ་གེགས་བྱེད་དུ་བསྟན།
སེལ་བྱེད་རྩ་བའི་བྱེ་བ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་རྗེས་དཔག་ལས་ལོགས་སུ་སྟོན་པའི་དགོས་པ། རིགས་སྒོར་རང་ཚིག་བསྟན་བཅོས་ལས་ལོགས་སུ་སྟོན་པའི་དགོས་པའོ།།དང་པོ་ལ་བཞི། ཡིད་ཆེས་ཀྱི་ཚིག་ངོས་བཟུང༌། ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་རང་ཚིག་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བསལ་བ་ལ་ཡིད་ཆེས་བསལ་བ་ཞེས་གཅིག་ཏུ་སྡུད་པའི་རྒྱུ་མཚན། འདིར་རང་ཚིག་དང་ལུང་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པའི་དགོས་པ། ཡིད་ཆེས་བསལ་བ་བཤད་པའོ།།
གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དེ་གཉིས་སྐབས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་དུ་མཚུངས་པར་ཤེས་པའི་
ཆེད་དུ་ཡིན་པ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཤིན་ལྐོག་གི་
སྐབས་སུ་གནོད་བྱེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའོ།།བཞི་པ་ལ་བཞི། གཞལ་བྱའི་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

360

དོན་ཅན་གྱི་ཚད་མ་དག་མེད་དོ་ཞེས་པ་རང་ཚིག་དང་ལུང་ཚིག་དང་ལུང་ཚིག་གཉིས་ཀའི་བསལ་བའི་དཔེར་རུང་བའི་རྒྱུ་མཚན། དེ་རང་ཚིག་འགལ་བའི་བསལ་བའི་དཔེ་འཐད་པ། ལུང་འགལ་གྱི་ཕྱོགས་མཚོན་གྱི་དཔེ་ཡིན་པ། ཡིད་ཆེས་པའི་
བསལ་པ་ངོས་བཟུང་བའོ།།གཉིས་པ་གེགས་བྱེད་དུ་བསྟན་པ་ལ་གསུམ། ཆོས་ཅན་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སྐབས་སུ་ལུང་དང་དངོས་འགལ་ཁས་བླངས་ཀྱང་
གནོད་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དཔེ་དང་བཅས་པ། རྒྱབ་བརྟེན་ཚད་མ་ཅན་གྱི་དམ་བཅའ། དེ་མེད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་ཡིན་པ། མི་གནོད་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་བའོ།།འདི་ལ་བཞི། མི་གནོད་ན་ཚད་མ་མེད་པས་ཡོད་པ་ལ་གནོད་པའམ་ཡང་ན་དམ་བཅའ་ཡང་ན་དམ་བཅའ་ནུས་མཚུངས་སུ་ཐལ་བ། འདོད་ན་གནོད་པ་བསྟན་པ། དངོས་སྟོབས་
ཀྱི་སྐབས་སུ་ལུང་གནོད་བྱེད་མ་ཡིན་པར་བསྟན་ཟིན་པ། ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་

སྐབས་སུ་ལུང་དང་འགལ་བ་ཁས་བླངས་ན་སྐྱོན་དེར་འགྱུར་བའོ།།
གསུམ་པ་དེའི་སྐབས་སུ་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་ལས་ལོགས་སུ་སྟོན་པའི་དགོས་པ་ལ་གཉིས། ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་རྗེས་དཔག་ཙམ་དུ་འདུས་པའི་རྒྱུ་མཚན། དེ་རྗེས་དཔག་ཙམ་ལས་ལོགས་སུ་སྨོས་པའི་དགོས་པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། དེ་དེ་ལས་ལོགས་སུ་བསྟན་པ་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པ། གསལ་
བའི་དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ན་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་འབྲས་རང་གི་རྟགས་ལ་
བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གི་དབྱེ་བ་ཡང་བསྟན་དགོས་པར་ཐལ་བ། དེ་དངོས་སྟོབས་
ཀྱི་ནང་དུ་འདུས་པས་མི་དགོས་ན་ཡིད་ཆེས་ཀྱང་ལེགས་སུ་སྨོས་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ་བའོ།།བཞི་པ་ལ་ལྔ། ཚིག་ཙམ་པོ་རང་འགལ་དམ་བཅའི་དོན་ལ་གེགས་བྱེད་དུ་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

361

ཤེས་པའི་ཆེད། ཡུལ་ཀུན་ལ་ལུང་གནོད་བྱེད་དུ་འདོད་པ་དགག་པ། ཤིན་ཏུ་ལྐོག་འགྱུར་གྱི་སྐབས་སུ་དེ་གནོད་བྱེད་མ་ཡིན་ན་ལུང་དོན་ལ་དཔྱོད་པ་མི་འཇུག་པ། ལུང་དོན་ལ་བརྟག་པ་བྱས་པའི་དགོས་པ། གནོད་བྱེད་ཚད་མར་འདོད་པའི་ལུང་གི་མཚན་གཞི་ངོས་བཟུང་བའོ།།གཉིས་པ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། འདི་ལ་གཉིས། ལུང་གནོད་བྱེད་དུ་མི་འདོད་ཀྱང་གནོད་བྱེད་དུ་ཐལ་བ། བསྟན་བཅོས་སྔར་ཚད་མར་ཁས་བླངས་པ་ཕྱིས་བཀག་ན་རང་ཚིག་འགལ་བར་
འདོད་པ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་ ཡང་གཉིས། རྩོད་པ་དང༌། རང་ཚིག་འགལ་བ་དང་བསྟན་བཅོས་འགལ་བ་ཁྱད་མེད་པར་ཐལ་བས་དགག་པའོ།།གཉིས་པ་གྲགས་པས་མ་བསལ་བའི་ཚུལ་བཤད་པ་ལ་གསུམ། གྲགས་པའི་གཏན་ཚིགས་རྒྱས་པར་བཤད་པ། སེལ་བྱེད་རྩ་བའི་དབྱེ་བ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་རྗེས་དཔག་ལས་ལོགས་སུ་བཤད་པའི་དགོས་པ། ཡིད་ཆེས་དང་གྲགས་པའི་གནོད་ཚུལ་རྒྱུ་མཚན་དང་བཅས་པ་བསྟན་པའི་དགོས་པའོ།།
དང་པོ་ལ་གསུམ། གྲགས་པ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག །ལུང་དང་སྦྱར་ཏེ་བཤད་པ།
དེས་གྲུབ་པའི་དོན་ཏོ།།དང་པོ་ལ་ལྔ། སྒྲ་རྟོག་གིས་བསྡུས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་
པ་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་ཏུ་རུང་བ་ལ་གནོད་པ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན། སྒྲ་བྱུང་གྲགས་པ་ལ་གྲགས་པའི་མིང་གིས་བསྟན་པའི་དགོས་པ། མངོན་རྗེས་ཀྱི་ཡུལ་གྱིས་

གནོད་པ་ལ་དེས་གནོད་ཅེས་ཡུལ་ལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་མིང་གིས་བཏགས་པའི་དགོས་པ། དོན་ཐམས་ཅད་སྒྲ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བརྗོད་རུང་དུ་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས། སྒྲ་
བྱུང་གྲགས་པ་རང་འགལ་དམ་བཅའི་ལོག་ཕྱོགས་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་བསྟན་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

362

ཏོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། འབྲེལ་དགོད་པ། ལུང་གི་དོན་བཤད་པ། དཔེ་གཉིས་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། གྲགས་པས་གནོད་ཅེས་པའི་ཚེ་གྲགས་རུང་གི་གྲགས་པས་གནོད་པའི་དོན་ཡིན་གྱི་གྲགས་ཟིན་གྱིས་གནོད་པའི་དོན་མ་ཡིན་པ། དེའི་དོན་ཡིན་ན་རི་བོང་ཅན་ཟླ་སྒྲས་བརྗོད་མི་རུང་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་མི་འགྱུར་བའོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ལུང་དང་པོའི་དོན་བཤད་ ལུང་གཉིས་པའི་དོན་བཤད། དང་པོའི་དོན་གཞན་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། གང་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྗེས་དཔག་མེད་ལ་
ཞེས་པའི་ལུང་དང་པོས་སྒྲ་བྱུང་གྲགས་པ་ལ་གནོད་བྱེད་མེད་པར་བསྟན་པ་དང༌། དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་དཔེ་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་གི་དཔེ་སྨོས་པའི་དགོས་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྒྲ་ལས་བྱུང་བའི་གྲགས་པ་དང་འགལ་བའི་དོན་གྱིས་ན་

བསལ་བ་དེ་ཡང་ཕྱོགས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་ལུང་གཉིས་པས་སྒྲ་བྱུང་གྲགས་པ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡོད་པར་བསྟན་པ། དེས་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་གི་གཞལ་བྱ་འདོད་པ་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་བསྟན་པས་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ལ་

འགལ་བ་ལ་མི་འཁྲུལ་བའི་རྟགས་མེད་པའོ།།གསུམ་པ་ལུང་དང་པོའི་དོན་གཞན་བཤད་པ་ལ་གཉིས། རི་བོང་ཅན་དངོས་དབང་གི་ཟླ་སྒྲས་བརྗོད་རུང་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྗེས་དཔག་མེད་པར་བསྟན་པ། དེའི་དགོས་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་དང་ཡུལ་ཐ་དད་དུ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་དང༌། དེས་ན་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་གི་གཞལ་བྱ་དངོས་དབང་གིས་མི་འཇུག་པར་འདོད་པ་ཙམ་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

363

གྱིས་འཇུག་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའོ།།
གསུམ་པ་ལ་དཔེ་གཉིས་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ་བཞི། རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པ་རི་བོང་ཅན་ཟླ་སྒྲས་བརྗོད་མི་རུང་དུ་བསྒྲུབ་པ་དང་རི་བོང་ཅན་དངོས་དབང་གི་ཟླ་སྒྲས་བརྗོད་རུང་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་འདོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང༌། འཇིག་རྟེན་ན་ཟླ་བ་གཉིས་མེད་པས་རྟགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏུ་

ལུང་དང་པོ་སྨོས་པ་ཡིན་ན་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་དོན་འདི་ཁོ་ན་ལ་གྲགས་པས་གནོད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏུ་ལུང་གཉིས་པ་སྨོས་པར་ཐལ་བའི་འདོད་པ་ལ་གནོད་པ་བསྟན་པ། དེ་ཟླ་བར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེར་ཟླ་བར་གྲགས་ཟིན་དགོས་ན་དེར་ཡང་དཔེ་ཡོད་པར་ཐལ་བ། དགག་པ་གཞན་བསྟན་པའོ།།
འདི་ལ་བཞི། བརྡའི་དབང་གིས་འཇུག་ན་བརྗོད་བྱའི་དོན་གཅིག་ཏུ་ངེས་པར་མི་འཐད་པ། ཟླ་བའི་སྒྲ་རི་བོང་ཅན་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་ན་དངོས་དབང་གིས་འཇུག་པར་ཐལ་བ། གྲགས་པའི་དབང་གིས་འཇུག་པར་འདོད་ན་རི་བོང་ཅན་མ་ཡིན་པ་ལ་འཇུག་པ་ལྡོག་ཏུ་མེད་པར་ཐལ་བ། དེ་ག་བུར་སོགས་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་སྒྲར་འདོད་པ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། རི་བོང་ཅན་ལ་དཀར་བ་བསིལ་བ་ཡིད་ཚིམ་པ་སོགས་ཡོད་ན་དེ་ལ་ཡང་རྒྱུ་མཚན་གྱི་དབང་གིས་འཇུག་པར་ཐལ་བ། མེད་ན་དེ་རི་བོང་ཅན་ལ་འཇུག་པ་ལོག་ཀྱང་གྲགས་པས་གནོད་པའི་ཉེས་པ་མེད་པའོ།།གསུམ་པ་དེས་གྲུབ་པའི་དོན་ལ་གཉིས། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང༌། རྒྱུ་མཚན་
ཅན་གྱི་སྒྲ་དང་འདོད་རྒྱལ་བའི་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་བཀག་པ་ལ་གནོད་བྱེད་མེད་པས་དོན་བསྡུ་བའོ།།

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

364

དང་པོ་ལ་བཞི། རྗོད་བྱེད་སྒྲས་བརྗོད་རུང་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན། བརྡ་སྤྲོད་པའི་ངོར་ག་བུར་སོགས་ལ་ཟླ་བའི་སྒྲ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་འགལ་བ། རྗོད་བྱེད་སྒྲའི་བརྗོད་རུང་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་ཡོད་པ་དེ་བཀག་ན་གྲགས་པས་གནོད་པ། འདོད་རྒྱལ་བའི་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་ངེས་པ་མེད་པས་ཁྱབ་བྱེད་དུ་ཡོད་པ་དེ་བཀག་ན་དམ་བཅའ་འགལ་བར་བསྟན་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གྲགས་པ་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་བརྡ་སྤྲོད་པའི་ངོར་ ག་པུར་སོགས་ལ་ཟླ་བའི་སྒྲ་དངོས་དབང་གིས་གྲུབ་པར་ཐལ་བ། གྲགས་པས་གྲུབ་པར་འདོད་ན་རི་བོང་ཅན་ལའང་གྲགས་པས་འཇུག་ལ་ལྡོག་ཏུ་མེད་པར་ཐལ་བའོ།།གཉིས་པ་སེལ་བྱེད་རྩ་བའི་དབྱེ་བ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་རྗེས་དཔག་ལས་ལོགས་སུ་བཤད་པའི་དགོས་པ་ལ་གཉིས། གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་རྗེས་དཔག་ཙམ་གྱི་ནང་དུ་འདུས་པའི་རྒྱུ་མཚན། དེ་རྗེས་དཔག་ཙམ་ལས་ལོགས་སུ་སྨོས་པའི་དགོས་པའོ།།
གསུམ་པ་ཡིད་ཆེས་དང་གྲགས་པའི་གནོད་ཚུལ་རྒྱུ་མཚན་དང་བཅས་པ་བསྟན་པའི་དགོས་པ་ལ་གཉིས། གཞལ་བྱའི་དོན་ཅན་གྱི་ཚད་མ་དག་མེད་དོ་ཞེས་པ་དམ་བཅས་ཙམ་གྱིས་གནོད་པ་དང༌། རི་བོང་ཅན་ཟླ་བ་མ་ཡིན་ཟེར་བ་འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་རྗེས་སུ་བྱེད་པས་གནོད་པ་དང༌། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་དང་མངོན་
སུམ་གྱི་གནོད་ཚུལ་འདིར་མ་སྨོས་པའོ།།གསུམ་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་བསལ་

བའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ”དང་1

། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས།

1 མ་ཕྱི། ༨༢བ༤ན། ཞོལ། ༨༣ན༤ན། -དང་ སྐུ། ༩༢ན༡ན། +དང་ བླ། ༨༡ན༦ན། -དང་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

365

སེལ་བྱེད་རྩ་བའི་དབྱེ་བ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་མངོན་སུམ་དོན་དང་ཞེས་དོན་སྨོས་པའི་དགོས་པ། བསལ་བའི་དཔེ་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ་མཉན་བྱའི་དཔེ་སྨོས་པའི་དགོས་པའོ།།དང་པོ་ལ་བཞི། སྒྲའི་སྟེང་གི་ལྡོག་ཆོས་ཐ་དད་པ་སྣ་ཚོགས་པ་རྣམས་ཉན་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ངོར་གྲུབ་པ་དགག་པ། ཉན་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་སྤྱི་བསལ་

གཉིས་སུ་མེད་པར་སྣང་པའི་དོན་དེ་སྒྲའི་སྟེང་དུ་མེད་དོ་ཞེས་སྤོང་ན་མངོན་སུམ་
གྱིས་”གནད1

་པར་བསྟན་པ། དེ་ལ་དོན་ཞེས་སྨོས་པའི་རྒྱུ་མཚན། དེའི་སྟེང་གི་ཐ་
དད་སྣ་ཚོགས་དེ་རྣམས་ཉནཤེས་ཀྱི་གཟུང་དོན་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྒྲའི་སྟེང་ན་མི་རྟག་པ་དང་བདག་མེད་སོགས་མེད་དོ་ཞེས་སྤོང་ཡང་མངོན་སུམ་གྱིས་མི་གནོད་པའི་ཆེད་དང༌། རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །འདི་ལ་གསུམ། སྒྲ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དེས་ཀྱང་སྒྲས་བསྡུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བརྗོད་མི་ནུས་པ་དང༌། མཉན་བྱའི་སྒྲས་བསྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང༌། དེས་བསྟན་པའི་དགོས་པའོ། །གཉིས་པ་ཆོས་ཅན་གང་ལ་མ་བསལ་བ་ལ་གསུམ། ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་རང་རྟེན་ལ་སྨོས་པའི་དགོས་པ། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས་ཁྱད་པར་དང་ཁྱད་པར་
ཅན་མ་གྲུབ་པ་སོགས་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་དཔེ་མ་སྨོས་པའི་རྒྱུ་མཚན། ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་གནོད་པ་འབབ་པའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་དཔེ་སྨོས་པའི་དགོས་པའོ།།དང་པོ་ལ་མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད། དོན་བསྡུ་བའོ། །
དང་པོ་ལ་གསུམ། རྒོལ་ཕྱི་རྒོལ་རྩོད་པའི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་རྟེནཆོས་ཅན་ལ་
གནོད་ན་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་ཀྱི་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཅན་ལ་གནོད་པས་དེ་

1 མ་ཕྱི། ༨༢བ༦ན། གནད ཞོལ། ༨༣ན༦ན། སྐུ། ༩༢ན༣ན། བླ། ༨༡བ༢ན། གནོད

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

366

ལ་མི་གནོད་པ་དང༌། དེ་ལ་མི་གནོད་པའི་རྒྱུ་མཚན། རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །འདི་ལ་གཉིས། འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཅན་ལ་གནོད་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་མི་གནོད་
པར་རང་སྒྲ་སྨོས་པས་གྲུབ་ཀྱང་སྐབས་ཀྱི་རྟེན་ཆོས་ཅན་ལ་གནོད་ན་སྐབས་ཀྱི་

བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པ། དེའི་རྒྱུ་མཚནནོ།།གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། དེ་སྨོས་པའི་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་དགོས་པ་དང༌། རྣམ་བཅད་
ཀྱི་དགོས་པའོ།་།འདི་ལ་གཉིས། བྱེ་བྲག་པའི་ལོག་རྟོགས་དགག་པ་དང༌། སངས་རྒྱས་པས་གྲངས་ཅན་ལ་བཀོད་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ་སྐྱོན་དེ་མཚུངས་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། སྐབས་ཀྱི་རྟེན་ཆོས་ཅན་ལ་གནོད་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་
བྱ་ལ་གནོད་པ་རང་ཉིད་ཅེས་སྨོས་པས་དོན་གྱིས་གྲུབ་ཀྱང་ཆོས་ཅན་འབའ་ཞིག་པ་
ལ་གནོད་པས་དེ་ལ་གནོད་པར་འདོད་པའི་བྱེ་བྲག་པའི་ལོག་རྟོགས་དགག་པའི་ཆེད་དུ་རང་རྟེན་ལ་སྨོས་པ་དང༌། ཅིག་ཅར་དོན་བྱེད་པས་སྟོང་པའི་རྟགས་ཀྱིས་དངོས་
གྱུར་གྱི་ནམ་མཁའ་རྐྱེན་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱར་མེད་པའི་རྟག་རྫས་ཀྱིས་སྟོང་བར་
སྒྲུབ་པའི་རྟགས་དེས་ཆོས་ཅན་བཀག་པས་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པའི་འདོད་པ་བརྗོད་པ། དེ་དགག་པའོ།།
འདི་ལ་བཞི། ཆོས་ཅན་འབའ་ཞིག་པ་བཀག་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་མི་
གནོད་པར་བསྟན་པ། རང་རྟེན་ལ་ཞེས་པས་ཆོས་ཆོས་ཅན་བསྒྲུབ་བྱའི་ཡན་ལག་ཏུ་བསྟན་ཆོས་ཅན་ལ་གནོད་པས་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པར་བསྟན་པ། དེ་ལྟར་གནོད་པའི་རྒྱུ་མཚན། ཆོས་ཅན་འབའ་ཞིག་པ་བཀག་པས་དེར་མི་གནོད་པའི་རྒྱུ་མཚནནོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྟགས་དེས་བདེ་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྟག་རྫས་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

367

ཀྱིས་སྟོང་བ་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་ལ་གནོད་པས་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པའི་འདོད་པ་བརྗོད་པ། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། རིམས་ཀྱིས་དོན་བྱེད་པ་དང་བདེ་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་འགལ་བ་མེད་པས་རིམས་ཀྱིས་དོན་བྱེད་པས་བདེ་སོགས་མི་རྟག་པར་”བསྒྲུབ1

་པ་ལ་གནོད་པ་དེ་མེད་པ། རྟགས་སྔ་མ་ལྷག་ལྡན་དུ་
བསྟན་པའོ།།གསུམ་པ་དོན་བསྡུ་བ་ལ་གཉིས། སྐབས་ཀྱི་རྟེན་ཆོས་ཅན་ལ་གནོད་
པས་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པ་གྲུབ་ཟིན་ཀྱང་ཆོས་ཅན་འབའ་ཞིག་པ་དང་
འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཅན་ལ་གནོད་པས་དེ་ལ་མི་གནོད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏུ་དེ་བསྟན་པ། དེ་ལྟར་མི་གནོད་པ་རང་ཉིད་ཅེས་པས་བསྟན་པ་བཞིན་དུ་རང་རྟེན་ལས་ཀྱང་བསྟན་པའོ།།
གཉིས་པ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས་ཁྱད་པར་དང་ཁྱད་པར་ཅན་མ་གྲུབ་
པ་སོགས་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་དཔེར་མ་སྨོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ་གསུམ། བསྒྲུབ་བྱ་འགྲུབ་པ་ལ་གེགས་བྱེད་པ་ཙམ་ཕྱོགས་སྐྱོན་མ་ཡིན་པ། དམ་བཅའ་ཙམ་དང་འབྲེལ་བའི་སྐྱོན་ཕྱོགས་སྐྱོན་ཡིན་པ། རྟེན་ཆོས་ཅན་མ་གྲུབ་པས་དེའི་སྟེང་དུ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་སོགས་ཕྱོགས་སྐྱོན་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ།།གསུམ་པ་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་གནོད་པ་འབབ་པའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་དཔེ་སྨོས་པའི་དགོས་པ་ལ་གསུམ། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དང་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་

པར་ལ་གནོད་པ་འབབ་པ་མཚོན་པའི་ཆེད་དུ་བསྟན་པ། རྣམ་འགྲེལ་མཛད་པས་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་གནོད་པའི་བྱེ་བྲག་པའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་ལ་གནོད་ཚུལ་

1 མ་ཕྱི། ༨༣བ༥ན། ཞོལ། ༨༤ན༦ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༩༣ན༤ན། སྒྲུབ བླ། ༨༢བ༡ན། བསྒྲུབ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

368

རྒྱས་པར་བསྟན་པ་དང༌། དེས་གནོད་ཚུལ་གཞན་ཡང་མཚོན་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གནོད་ཚུལ་མཚོན་པ་མདོར་བསྟན་པ། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། ལྕིད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་དེས་དྲངས་པའི་འོག་ཏུ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་
དང་དེ་གཉིས་འཕྲོད་པ་འདུ་བ་ཅན་གྱི་རྒྱུ་དང་མཐོང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཡན་ལག་ཅན་
དོན་གཞན་དགོས་པ་མེད་པར་མཐོང་ནས་ཁྱད་ཆོས་བཞིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་དོན་གཞན་ཁས་བླངས་པ་དང༌། དེ་དགག་པའོ། །
འདི་ལ་གཉིས། ཡན་ལག་ཅན་ཡན་ལག་ལས་གཞན་ཙམ་ཞིག་སྒྲུབ་ན་གྲུབ་ཟིན་བསྒྲུབ་པ་དང༌། གཞན་ཁྱད་པར་ཅན་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། ལྕིད་ཀྱི་ཡོན་
ཏན་དོན་གཞན་དགག །དེ་འགོག་པའི་རིགས་པས་མཚོན་ནས་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་གཞན་ཡང་བཀག་པ། དེས་ན་ཡན་ལག་ཅན་དོན་གཞན་མེད་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། རྒྱས་པར་དགག་པ་དང༌། དོན་བསྡུ་བའོ།།དང་པོ་ལ་དགག་པ་དངོས་དང༌། དེའི་ལན་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་གཉིས། སོ་སོར་དགག་པ་དང༌། བསྡུས་ཏེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། ལྕིད་མཉམ་བཅུ་ཚན་གཉིས་རིམས་ཀྱིས་བསྲེས་པ་
དང་ཅིག་ཅར་བསྲེས་པའི་འཇིམ་རིལ་སྲང་ལ་གཅལ་ན་དང་པོ་ལྕིད་ཆེ་བར་ཐལ་བ། འདོད་ན་དེ་སྲང་མདའ་མཐུར་དུ་དམའ་བར་ཐལ་བ། དེ་མི་འཐད་པས་བྱ་བ་དང་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་མེད་པ། དེས་ན་འཕྲོད་པ་འདུ་བ་ཅན་གྱི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དེས་ན་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་དང་འབྲས་བུ་གང་ཡང་མཐོང་བ་མེད་པ། ཡན་ལག་ལས་ཡན་ལག་ཅན་གཞན་ཡིན་པའི་གཞན་གྱི་ཁྱད་པར་

ལ་ཚད་མས་གནོད་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ལྕིད་ཡོད་ཀྱང་མི་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

369

རྟོགས་པ་དགག །དེའི་ལན་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས། འཇིམ་རིལ་ལྕིད་མཉམ་བཅུ་ཚན་གཉིས་གཅིག་རིམས་ཀྱིས་བསྲེས་
གཅིག་མ་བསྲེས་པར་སྲང་སོ་སོ་ལ་གཅལ་ན་དང་པོ་ལྕིད་ཆེ་བས་ལྕིད་ཆེ་ཆུང་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ་བ། གསེར་མ་ཤ་ཁ་ལྔ་ཚན་གཉིས་གཅིག་བསྲེས་གཅིག་མ་བསྲེས་པར་སྲང་ལ་གཅལ་ན་དེ་ལྔའི་གྲངས་མཚུངས་པ་མི་རྟོགས་པར་ཐལ་བའོ།།གཉིས་པ་དེའི་ལན་དགག་པ་ལ། ཡུངས་དཀར་གཉིས་ཡན་ནས་བརྩམས་པའི་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་ལྕིད་ཡོད་ཀྱང་མི་རྟོགས་པའི་རྩོད་པ། དེ་དགག་པའོ། །
འདི་ལ་གཉིས། འབྲས་བུ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ལྕིད་སྲང་ལས་མི་རྟོགས་པར་ཐལ་
བ། རྒྱུ་རྡུལ་ཕྲན་གྱི་ལྕིད་འབའ་ཞིག་སྲང་ལ་བརྟེན་ནས་གཞལ་བྱར་།ཐལ་
བའོ།།གཉིས་པ་གཞན་ལུགས་ཀྱི་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དགག་པ་ལ་གསུམ། བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་བསྟན་པར་བྱ་བ་ནི་དམ་བཅའོ་ཞེས་རིགས་པ་ཅན་པའི་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དེ་ལ་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་དང༌། བསྒྲུབ་བྱ་ལ་རྟགས་ལ་དགག་པ་དང༌། ངེས་བཟུང་གི་སྦྱར་བ་ལ་བརྟགས་ལ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་ཐལ་བ་དངོས་དང༌། དེའི་ལན་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་བཞི། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། མིག་ཤེས་ཀྱིས་

གཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བློ་བཞིན་ཞེས་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞིན་པའི་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་བསྒྲུབ་བྱར་མི་འདོད་ཀྱང་དེར་ཐལ་བ། བསྒྲུབ་བྱ་ཞེས་པའི་སྒྲས་ད་ལྟ་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་པ་ཁོ་ན་བརྗོད་བྱར་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན། དེས་ན་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

370

པ་སུན་འབྱིན་གྱི་དཔེར་མཛད་པ། མ་གྲུབ་པ་ཙམ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན་རི་བོང་རྭ་ལ་
སོགས་པ་བསྒྲུབ་བྱར་འཕེན་རིགས་པར་ཐལ་ལོ།།
གཉིས་པ་དེའི་ལན་དགག་པ་ལ་གསུམ། བྱེད་པ་པོའི་འདོད་ཕུགས་ཀྱི་ལས་མ་

ཡིན་པས་དམ་བཅའ་ལས་ལོགས་སུ་དབྱེ་མི་ནུས་པ། སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ལྔའི་ནང་ནས་བསྒྲུབ་བྱའི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པས་དེ་ལས་ལོགས་སུ་དབྱེ་མི་ནུས་པ་དང༌། རྒོལ་ཕྱི་རྒོལ་ཀུན་གྱིས་འདོད་པར་བྱ་བ་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་པའི་གྲུབ་མཐའ་དང༌། རྒྱུད་
མཐུན་པ་ལ་གྲུབ་མི་མཐུན་པ་ལ་མ་གྲུབ་པ་རྒོལ་བ་སོ་སོའི་གྲུབ་མཐའ་དང༌། གང་གྲུབ་པས་སྐབས་གཞན་གྲུབ་པ་སྐབས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་དང༌། སྔར་མ་བརྟགས་པར་
ཁས་བླངས་ནས་ཕྱིས་ཁྱད་པར་ལ་བརྟགས་ནས་ཁས་བླངས་པའི་གྲུབ་མཐའ་དང་
གྲུབ་མཐའ་འདི་བཞིའི་ནང་ནས་སྐབས་ཀྱི་དང་ཁས་བླངས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་མ་ཡིན་
པས་དམ་བཅའ་ལས་ལོགས་སུ་དབྱེ་མི་ནུས་པའོ།།
གཉིས་པ་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་བརྟགས་ལ་དགག་པ་ལ་གསུམ། ཚོགས་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན་མི་རྟག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྒྲ་དང་སྒྲས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་མི་རྟག་པ་གང་རུང་དེར་ཐལ་བ། འདོད་ན་དཔེ་དང་ཆོས་མཐུན་དུ་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་གཏན་ཚིགས་དང༌། བསྒྲུབ་བྱ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་དེའི་ཆོས་ཡོད་པ་ཉིད་དཔེའོ་ཞེས་རིགས་པ་ཅན་པའི་དཔེ་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་དང་འགལ་བ། དཔེ་
རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་བསྒྲུབ་བྱའི་སྒྲ་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ལ་འཇུག་ན་བསྟན་བཅོས་སུ་དེ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པ་དགོས་པར་མེད་པར་ཐལ་བའོ། །གསུམ་པ་ངེས་བཟུང་གི་སྦྱར་པ་ལ་བརྟགས་ལ་དགག་པ་ལ་གཉིས། བསྒྲུབ་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

371

བྱ་ཁོ་ན་བརྗོད་པ་དམ་བཅའ་ཡིན་ཞེས་ངེས་བཟུང་སྔར་སྨོས་པ་དགག །བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་པ་ཁོ་ན་དམ་བཅའོ་ཞེས་མི་ལྡན་རྣམ་གཅོད་དུ་སྦྱོར་ན་སྔར་གྱི་སྐྱོན་དེ་ཉིད་
ལས་མ་འདས་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་གྲུབ་མ་ཟིན་དུ་ཤེས་པའི་ཆེད་
དུ་དེ་སྔར་སྨོས་པ་དགག །སྒྲུབ་བྱེད་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་བཅད་པའི་ཕྱིར་ཏུ་དེ་སྔར་སྨོས་པ་དགག །ངེས་བཟུང་སྔར་སྨོས་པ་ཡིན་ན་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་སྨོས་པ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ་བའོ།།གསུམ་པ་གཞན་གྱིས་བརྟགས་པའི་རྟགས་དམ་
བཅའ་དང་འགལ་བའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་དཔེ་དགག་པ་ལ་གཉིས། སྒྲ་རྟག་སྟེ། ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པའི་ཕྱིར་ཅེས་པའི་རྟགས་དམ་བཅའ་དང་འགལ་བར་འདོད་པའི་དོན་ལ་བརྟག་པ། བརྟགས་ནས་དགག་པའོ།།
འདི་ལ་གསུམ། དགག་པ་དངོས། རྟགས་དེས་མི་རྟག་པ་རྟགས་སུ་འཕངས་ན་སྐྱོན་དེར་འགྱུར་ན་ཡང་མི་རྟག་པ་རྟགས་སུ་མ་འཕངས་པ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། རྟགས་དེས་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་མི་ནུས་པའི་དོན་ཡིན་ན་རྟགས་སྐྱོན་ཐམས་ཅད་དམ་བཅའི་སྐྱོན་དུ་ཐལ་བ།།དེ་འདོད་པར་མི་རིགས་པ་བསྟན་ཟིན་པ། རྟགས་ཆོས་གཉིས་རྩོད་གཞིའི་སྟེང་དུ་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པའི་དོན་ཡིན་ན་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱོན་ཡིན་གྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་སྐྱོན་མ་ཡིན་པའོ།།གཉིས་
པ་ལ་དངོས་ཀྱི་དོན་དང༌། ཕྱོགས་གླང་གི་ལུང་དང་སྤྱར་བའོ།།
གསུམ་པ་ལ་བཞི། ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པའི་ཕྱིར་ཅེས་པ་དེས་ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་མི་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་ཁྱབ་པའི་ཆ་
མཐུན་ཙམ་ལས་མ་བསྟན་པ། སྒྲ་རྟག་ཅེས་སྒྲ་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་ཚིག་བརྗོད་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

372

ནས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པའི་ཕྱིར་ཅེས་སྤྱིར་བཏང་གི་ཚིག་དེའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པར་བཤད་པས་སྒྲ་ལ་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་མ་འཕངས་པ་དང༌། འཕངས་ན་སྤྱིར་བཏང་

དམིགས་གསལ་གྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་པར་བཤད་པ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ་བ།
ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་པ་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་མི་འཐད་པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། གཏན་ཚིགས་དེས་སྒྲ་ཐམས་ཅད་ལས་གཞན་དུ་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང༌། ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་པ་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་སུ་མི་འཐད་པ། སྒྲ་མ་ཡིན་ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་སུ་མི་འཐད་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སྤྱིས་ཁྱད་པར་མི་སྤོང་བ། ཤ་པ་ཁོ་ན་ཤིང་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་སྒྲས་ཤ་པ་ལས་ཤིང་གཞན་མེད་པ་སྤངས་པ་ཡིན་གྱི། ཤ་པ་ཤིང་ཡིན་པ་སྤངས་པ་མ་ཡིན་པ་དང༌། སྒྲ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་དུ་མ་འདུས་ན་སྒྲ་མ་ཡིན་ཡང་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་དུ་མ་འདུས་པའོ།།གསུམ་པ་སྒྲ་མ་ཡིན་ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་པ་དེ་
ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་སུ་མི་འཐད་པ་ལ་གཉིས། ཆོས་ཅན་གྱི་ལྡོག་པ་དེ་ཉིད་རྟགས་སུ་བཀོད་པས་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང༌། རྩོད་པ་སྤང་བའོ།།འདི་ལ་གཉིས། རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་སྤྱི་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་དང༌། བྱེ་བྲག་ལ་
རྩོད་པ་སྤང་བའོ།།དང་པོ་ལ་ཕྱོགས་སྔ་དང༌། དེ་དགག་པ། འདི་ལ་གཉིས། སྒྲ་བྱས་མི་རྟག་པ་རྫས་གཅིག་ཀྱང་ལྡོག་པ་ཐ་དད་ངེས་དཀའ་སླ་ཡོད་པས་མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ།།འདི་ལ་བཞི། དེ་གསུམ་ཐ་དད་ཀྱི་ཆ་དང༌། ཆོས་ཆོས་ཅན་
གྱི་ཆ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན། དེ་རྣམས་རྟོག་པའི་གཟུང་བྱ་ལ་བཏགས་ནས་བཞག་པ་དེ་ལ་བཏགས་ནས་བཞག་པ་ཡིན་ཡང་རང་མཚན་གྱི་མཐར་ཐུག་པ་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

373

ཅན་ཡིན་པས་མི་སླུ་བར་འཐད་པ། སྒྲ་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་སྒྲ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་འདིར་ཆོས་ཅན་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང༌། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་དེ་ལྟར་བཀོད་པའི་མ་གྲུབ་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་འགའ་ཞིག་དེ་ལྟར་བཀོད་པའི་མ་གྲུབ་པར་མི་འགྱུར་བའི་དཔེ་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་རྟགས་ཀྱིས་རྩོལ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་དམ་
བཅའི་ཕྱོགས་གཅིག་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ཡིན་ཡང་བསྒྲུབ་བྱ་འགྲུབ་པ་ལ་མི་གནོད་པའི་རྒྱུ་མཚན། བསྒྲུབ་བྱ་རྗེས་དཔག་གི་འཇལ་བའི་དུས་སུ་དམ་བཅའི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པའོ།།གཉིས་པ་དངོས་བསྟན་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་ལ་གསུམ། ཕྱོགས་
ཆོས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་རྟགས་ཡང་དག་གི་དབྱེ་བ་མདོར་བསྡུས་ཏེ་གསུངས་པའི་དགོས་པ། ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ངེས་བཟུང་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དགུར་དབྱེ་བའི་དགོས་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ་རྒྱས་བཤད། རྟགས་ཆོས་ཅན་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པས་ཆོས་
ཅན་ལས་གཞན་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པ་མ་ཡིན་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། ངེས་བཟུང་དངོས་སུ་སྦྱར་ནས་རྣམ་བཅད་སོ་སོར་རྟོགས་ཚུལ། དེ་མ་སྦྱར་བར་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དཔེ་དང་བཅས་པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། རྒྱུ་མཚན་དང༌། དཔེ་དང༌། དཔེ་དེ་བསྒྲུབ་པའོ།།གསུམ་པ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། མཚན་གཞི་རྟགས་ཡང་དག་གི་དབྱེ་བ་དེ་གསུམ་དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཏུ་ཡང་

དག་གཉིས་དང་ལྡོག་པ་གཉིས་བསྟན་པ། རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་དེ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

374

ལ་གསུམ་དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཏུ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་བསྟན་པ། རྩོད་གཞིའི་སྟེང་དུ་མི་
མཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་རྣམ་པར་བཅད་པ་རྟགས་ཀྱི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་དུ་
ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཏུ་ལྷག་མ་གསུམ་སྨོས་པའོ།།གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་
གསུམ། སྒྲུབ་རྟགས་གཉིས་སྨོས་པའི་དགོས་པ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པ་སྨོས་པའི་དགོས་པ། དགག་རྟགས་དངོས་སུ་མ་སྨོས་པའི་དགོས་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། དགོས་པ་སོ་སོར་བཤད་པ། བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། འབྲས་རྟགས་སྨོས་པའི་དགོས་པ། མཐུན་ཕྱོས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་རང་བཞིན་རྟགས་སྨོས་པའི་དགོས་པ། རྩོལ་བྱུང་འབྲས་རྟགས་ཀྱིས་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཆ་
གཉིས་པར་འཇུག་པའི་རང་བཞིན་ཡང་མཚོན་ཏེ་བསྟན་པའོ།།
དང་པོ་ལ་གཉིས། འབྲས་རྟགས་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཆ་གཉིས་པར་བསྟན་པ། རྩོལ་བྱུང་འབྲས་རྟགས་ཀྱི་ཁྱབ་པ་ངེས་པ་སྤང་བའོ།།འདི་ལ་གསུམ། ཁྱབ་པ་ལ་
ལོག་ན་གནོད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་བསྟན་པ། ལྟོས་མེད་དུ་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་ན་རྟག་ཏུ་བསྐྱེད་པར་ཐལ་བ། དེས་རྩོལ་བྱུང་ཉནཤེས་རང་རྒྱུ་སྒྲ་མི་རྟག་པའི་འབྲས་བུར་བསྟན་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པས་མ་ཁྱབ་པར་ཤེས་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པ། སྦྱོར་བའི་ཚུལ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཏུ་དབྱེ་བ་ཙམ་བསྟན་པ། མཚན་ཉིད་འདིར་མ་སྨོས་པའི་དགོས་པའོ།།གཉིས་པ་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། འབྲེལ་པ་གཉིས་ལ་བརྟེན་པ་འཁྲུལ་མེད་དུ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པ། འབྲེལ་པ་ཕུང་”གསུམ1

་ལ་བརྟེན་པ་རྟགས་ཡང་

1 མ་ཕྱི། ༨༧བ༣ན། ཞོལ། ༨༨ན༦ན། གསུམ སྐུ། ༩༧བ༤ན། སུམ བླ། ༨༦ན༦ན། གསུམ

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

375

དག་ཏུ་མི་རུང་བར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའོ།།
འདི་ལ་གསུམ། དངོས་དང་འབྲེལ་པ་གཉིས་གང་རུང་གཅིག་ཡོད་ན་ཕུང་ ”གསུམ1

་དགོས་པ་མེད་པ། འབྲེལ་མེད་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བའོ།།གཉིས་པ་ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པ་སྨྲོས་པའི་དགོས་པ་ལ་གསུམ། ལྡོག་པ་གཅིག་པུ་ཅན་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་མི་རུང་བ་མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད། མཉན་བྱ་དང་སྲོག་སོགས་མཚུངས་པར་བསྟན། དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང༌། ཕྱོགས་གླང་གིས་སྲོག་སོགས་ལྡོག་པ་ཅན་དུ་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ།།
དང་པོ་ལ་བཞི། ལྡོག་ཁྱབ་གྲུབ་ན་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པ། དེའི་རྒྱུ་མཚན། འབྲེལ་བ་གྲུབ་ན་རྗེས་འགྲོ་གྲུབ་པ། སྲོག་ལྡན་གསོན་ལུས་བདག་བཅས་སུ་སྒྲུབ་པའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གཉིས་ཀ་མ་གྲུབ་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་ཙམ་ལྡོག་པ་ཅན་དུ་བཤད་པ། ཕྱོགས་ཆོས་དང་ལྡོག་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་
པ། སྲོག་སོགས་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ངོས་བཟུང་བའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། ལྡོག་ཁྱབ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་ངེས་སུ་མི་འགྲུབ་
པས་ལྡོག་པ་མི་འགྲུབ་པ། སྲོག་དེ་གསོན་ལུས་ལ་ཡོད་བུམ་སོགས་ལ་མེད་པ་དེ་ལྟར་བདག་ཡོད་མེད་གང་དུ་ཡང་ངེས་མི་ནུས་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། བདག་ལོག་པས་སྲོག་ལྡོག་ན་བདག་མེད་ལ་སྲོག་མེད་ཀྱིས་ཁྱབ་ཀྱང་དེ་མེད་པ། དེའི་རྒྱུ་མཚན།
དེའི་ལན་དགག་པའོ།།
འདི་ལ་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ། འདི་ལ་གསུམ། བདག་སྲོག་རྒྱུ་འབྲས་སུ་

1 མ་ཕྱི། ༨༧བ༣ན། ཞོལ། ༨༨ན༦ན། གསུམ སྐུ། ༩༧བ༤ན། སུམ བླ། ༨༦བ༡ན། གསུམ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

376

ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པ། བདག་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པས་རྒྱུ་འབྲས་མངོན་
སུམ་གྱིས་མི་འགྲུབ་པ། བདག་ཡོད་ཀྱང་གཞི་གང་གི་སྟེང་དུ་ཡང་སྣང་དུ་མི་རུང་བས་བུམ་པ་ལ་མེད་ངེས་སུ་མི་འགྲུབ་པའོ།།གཉིས་པ་ལྡོག་ཁྱབ་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པ་ལ་གསུམ། བུམ་པ་ལ་སྲོག་ལྡོག་པའི་སྲོག་གི་རྒྱུ་མེད་པས་སྲོག་མེད་པ་དེ་ལྟར་གསོན་ལུས་ལ་ཡང་སྲོག་ལྡོག་པའི་སྲོག་གི་རྒྱུ་མེད་ན་སྲོག་མེད་དུ་འཕེན་རིགས་པ། བུམ་པ་གསོན་ལུས་དང་ཅུང་ཟད་ཆོས་མཐུན་པ་ཙམ་
གྱིས་གསོན་ལུས་སྲོག་མེད་དུ་དཔོག་ན་བུམ་པའང་བདག་བཅས་སུ་དཔོག་རིགས་པར་ཐལ་བ། དེའི་ལན་དགག་པའོ།།
འདི་ལ་གཉིས། རྩོད་པ་དང༌། ཚད་མ་ཡོད་མེད་འདོད་མི་འདོད་དེ་ལྟར་འཇོག་པའི་རྒྱུ་ཡིན་གྱི་ཁས་བླངས་ཙམ་མིན་པས་དགག་པའོ།།གསུམ་པ་སྲོག་སོགས་
རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་རྒྱུ་ངོས་བཟུང་བ་ལ་ལྔ། སྲོག་དང་མིག་འབྱེད་འཛུམ་སོགས་
ཀྱི་རྒྱུ་ངོས་བཟུང་བ། དྲན་འདོད་དང་རྩོལ་བའི་རྒྱུ་ངོས་བཟུང་བ། ཡུལ་དབང་ཡིད་བྱེད་སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་ངོས་བཟུང་བ། ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་དེ་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་ཏུ་བཏགས་པ་ཡིན་པ། འབྲེལ་མེད་རྒྱུ་རུ་རྟོག་ན་ཧང་ཅང་ཐལ་བའོ།།གསུམ་པ་མཉན་བྱ་དང་སྲོག་སོགས་མཚུངས་པར་བསྟན་པ་ལ་གསུམ། མཉན་བྱ་དང་སྲོག་སོགས་ལྡོག་ཁྱབ་འཁྲུལ་བར་མཚུངས་པ། སྲོག་བདག་གི་གོ་བྱེད་ཡིན་པ་དགག་པ། མཉན་བྱ་ལྡོག་ཅན་གྱི་དཔེར་སྨོས་པའི་དགོས་པའོ།།དང་པོ་ལ་བཞི། དེ་གཉིས་མཚུངས་
པའི་དམ་བཅའ། མི་མཚུངས་པར་སྒྲུབ་པའི་ལན་དགག་པ། ངེས་བཟུང་ལ་བརྟགས་ལ་དགག་པ། དངོས་མེད་རྟགས་ལྡོག་པའི་གཞིར་མི་རུང་བ་དགག་པའོ།།

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

377

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྲོག་ལྡན་ལྡོག་པ་ཅན་ཡིན་ཡང་མཉན་བྱ་འཁྲུལ་བའི་རྩོད་པ། མཉམ་བྱ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡང་ལྡོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་སྲོག་སོགས་ལ་མཚུངས་པར་ཐལ་བས་དགག་པའོ།།གསུམ་པ་ངེས་བཟུང་ལ་བརྟགས་ལ་དགག་པ་ལ་བཞི། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཁོ་ནར་ངེས་ན་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་དགོས་པ། དེ་རིགས་སྒོའི་ལུང་དང་སྦྱར་བ། རྗེས་ཁྱབ་མ་གྲུབ་ན་ལྡོག་ཁྱབ་མི་སྲིད་པ། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ལྡོག་པ་བཀག་ན་དེ་ལ་ཡོད་པ་བསྒྲུབ་པ་ལས་མ་འདས་པའོ།།བཞི་པ་ལ་གསུམ། དེ་ལྟར་སྨྲ་བ་རང་ཚིག་འགལ་བ། དངོས་མེད་སྒྲ་རྟོག་གི་ཐ་སྙད་ཀུན་ལས་འདས་པར་ཐལ་བ། དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟེན་བཤད་པའོ།།
དང་པོ་ལ་གཉིས། བདག་དངོས་མེད་ཡིན་པས་དེ་ལ་རྟགས་ལྡོག་པ་མེད་པའི་རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ། འདི་ལ་གསུམ། བདག་དངོས་མེད་ཡིན་པས་དེ་ལ་རྟགས་ལྡོག་པ་མེད་པར་སྨྲ་བ་རང་ཚིག་འགལ་བ། སྲོག་ལྡོག་པ་མེད་པ་དངོས་པོ་ཡིན་ཡང་དངོས་མེད་ལ་ཡོད་པ་དང༌། སྲོག་ལྡོག་པ་དངོས་མེད་ཡིན་ཡང་དངོས་མེད་ལ་མེད་པ་འགལ་བ། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ལྡོག་པ་བཀག་པ་དང༌། དེ་ལ་མེད་པར་བསྒྲུབ་པ་འགལ་བའོ།།འདི་ལ་རྩོད་པ་དང་། དེ་དགག་པ་གཉིས། གཉིས་པ་དངོས་མེད་སྒྲ་རྟོག་གི་ཐ་སྙད་ཀུན་ལས་འདས་པར་ཐལ་བ་ལ་གཉིས། དངོས་མེད་ཀྱི་གནས་ཚོད་དྲིས་

པའི་ཚེ་མི་སྨྲ་བ་ཐོབ་པར་ཐལ་བ། མེད་དགག་གི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་འཇུག་པའི་གཞི་མེད་པར་ཐལ་བའོ།།འདི་ལ་དངོས་དང༌། དེ་དགག་པ། འདི་ལ་རྩོད་པ་དང༌། སྐྱོན་སྔ་མ་ལས་མ་འདས་པས་དགག་པའོ།།
གསུམ་པ་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟེན་བཤད་པ་ལ་གསུམ། དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་རྟེན་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

378

སྒྲ་དོན་དུ་བསྟན་པ། རང་མཚན་ཡིན་པ་དགག་པ། དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། སྒྲ་དོན་ལ་བརྟེན་ནས་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་པའི་ཚུལ། དགག་སྒྲུབ་རིམས་ཅན་དུ་སྣང་བ་རང་མཚན་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན། སྒྲ་དོན་ངེས་བྱེད་ཀྱི་

ཚད་མ་བསྟན་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དེ་བྱེད་པའི་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་རང་མཚན་ཡིན་ན། སྒྲའི་སྟེང་དུ་ཆོས་གཅིག་བསྒྲུབ་པ་ན་ཀུན་བསྒྲུབ་པ་དང་གཅིག་བཀག་པ་ན་ཀུན་བཀག་པར་འགྱུར་བ། བྱས་པ་བསྒྲུབ་པ་དང་མི་རྟག་པ་བསྒྲུབ་པ་རྫས་ཐ་དད་ན་ཆོས་ཅན་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་གཞི་མཐུན་དུ་འདུ་མི་སྲིད་པའོ།།
གསུམ་པ་ལ་གསུམ། དེ་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བའི་ཚུལ་དང༌། དེ་ཇི་ལྟར་བྱེད་པའི་ཚུལ་དང༌། ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་དུ་མ་གྲུབ་ཀྱང་དགག་སྒྲུབ་བྱས་པས་རང་མཚན་ཐོབ་པའི་ཚུལ་ལོ།།གཉིས་པ་ལ་བཞི། ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་ཀྱང་དགག་སྒྲུབ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན། དགག་སྒྲུབ་བྱས་པས་རང་མཚན་ཐོབ་པའི་རྒྱུ་མཚན། དགག་སྒྲུབ་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་མི་གནོད་པའི་རྒྱུ་མཚན། གཞི་གཅིག་ལ་ཡང་ དགག་སྒྲུབ་དུ་མ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན། གསུམ་པ་ལ། དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་པའི་འཁྲུལ་པ་ཡིན་ཡང་དེ་བྱས་པས་རང་མཚན་ཐོབ་པའི་རྒྱུ་མཚན། འཁྲུལ་པར་མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་མི་ནུས་པའོ།།
གཉིས་པ་སྲོག་བདག་གི་གོ་བྱེད་མ་ཡིན་པ་ལ་གསུམ། སྲོག་ལྡན་གསོན་ལུས་བདག་བཅས་སུ་སྒྲུབ་པའི་ལྡོག་པ་ཅན་མ་ཡིན་པ། བདག་མེད་ལ་མེད་པས་བདག་བཅས་སུ་མི་འགྲུབ། བདག་སྲོག་འབྲེལ་བ་མེད་པས་རྒྱུ་འབྲས་མིན་པར་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་ལ་དངོས་དང༌། ལྡོག་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པར་རིགས་པ་ཅན་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

379

པའི་འདོད་པ་བཤད་ལ་དོན་བསྡུ་བའོ།།དང་པོ་ལ་དྲུག །སངས་རྒྱས་པའི་”ངོར1

་

བདག་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་འཇུག་པས་བདག་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི་མེད་པར་ངེས་པ་མ་ཡིན་པ། སངས་རྒྱས་པའི་ཁས་བླངས་ཙམ་གྱིས་བུམ་སོགས་བདག་མེད་དུ་མི་འགྲུབ་པ། བདག་མེད་ལ་སྲོག་ལྡོག་པ་མེད་ཀྱང་བདག་ལ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བར་ཐལ་བ། བདག་ལ་ལྡོག་མི་ལྡོག་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ན་བདག་མེད་ལ་ཡང་ལྡོག་མི་ལྡོག་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བར་ཐལ་བ། དེའི་རྒྱུ་མཚན། བདག་མེད་མཐའ་དག་ལ་མ་མཐོང་ཡང་མེད་ངེས་སུ་མི་འགྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་དཔེ་དང་བཅས་པའོ།།
འདི་ལ་བསྟན་པ་དང༌། བཤད་པ་གཉིས་སོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་འཇུག་ན་ལྡོག་པ་མི་འགྲུབ་པ། ལྡོག་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཐབས། སྲོག་བདག་
ལ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བར་མ་ཟད་བདག་མེད་ལ་ཡང་ལྡོག་མི་ལྡོག་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རིགས་པ་ཅན་པ་ལྟར་ན་བདག་མེད་ལ་མེད་པས་བདག་བཅས་སུ་མི་འགྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་དཔེ་དང་བཅས་པ་བཤད་པར་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ལྡོག་པ་མེད་ན་དེ་ལ་རྗེས་འགྲོ་ཅན་དུ་འདོད་དགོས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གཉིས་ཀ་མེད་ན་བདག་མེད་ལ་མེད་པས་བདག་བཅས་སུ་མི་འགྲུབ་པའི་དོན་བསྡུ་བའོ།།དང་པོ་ལ་རྒྱུ་མཚན་དང༌། དཔེ་གཉིས། གཉིས་པ་བདག་བཅས་སུ་མི་འགྲུབ་པ་ལ་བཞི། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་ངེས་པ་འབྲེལ་པ་ལ་ལྟོས་པ། འབྲེལ་པ་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་ལྟོས་པ། རྒྱུ་འབྲས་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ། དེ་བདག་སྲོག་ལ་མེད་པའོ།།འདི་ལ་གཉིས།
རྗེས་འགྲོ་མེད་པ་དང༌། ལྡོག་པ་མེད་པའོ།།གསུམ་པ་བདག་སྲོག་འབྲེལ་པ་མེད་

1 མ་ཕྱི། ༨༩བ༣ན། ཞོལ། ༩༠བ༡ན། ངོར སྐུ། ༡༠༠ན༢ན། དོན བླ། ༨༨བ༡ན། ངོར

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

380

པས་རྒྱུ་འབྲས་མིན་པར་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། རྟགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ངེས་པའི་ཚུལ་
དང༌། རང་བཞིན་རྟགས་ཀྱིས་དེ་ངེས་ཚུལ་བཤད་ཟིན་པའོ།།དང་པོ་ལ་དེ་ངེས་པའི་
ཚུལ་དང༌། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་གཉིས། དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་བཞི། བུམ་སྣམ་མི་འདྲ་བར་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན། རྒྱུ་ལ་མི་ལྟོས་ན་རྟག་པར་ཐལ་བ། རྒྱུ་འབྲས་སྣ་ཚོགས་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན། དེའི་ཁྱབ་པ་ལ་ལོག་ན་གནོད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་བསྟན་པའོ།།གཉིས་པ་དེའི་ལན་དགག་པ་ལ་གསུམ། དུ་བ་མེ་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་ལས་འབྱུང་ན་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་པ་ཉམས་པ། མེ་དང་མེ་མེད་ཀྱི་རང་བཞིན་གཉིས་སུ་ཐལ་བ། དེའི་དོན་བཤད་པའོ།།
འདི་ལ་གསུམ། དུ་བ་གསར་དུ་”བསྐྱེད

1

་བྱེད་ཡིན་ན་མེ་ཡོད་ཡིན་པ། མེ་མེད་
ཡིན་ན་དེ་ལས་བྱུང་བའི་སྔོ་ཕྱུར་བ་དུ་བར་མི་འཐད་པ། མེ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་བཞིན་དུ་དུ་བ་མཐོང་བས་ཀྱང་མེ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་ལོ།།གཉིས་པ་དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ་གསུམ། རྩོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ། མེ་དུའི་འབྲེལ་པ་ངེས་ཚུལ་ལོ། །གཉིས་པ་ལ་ཆུ་”འོ2

་གཉིས་བཤེར་བའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་མཚུངས་པའི་དོན་ཡིན་པ་དང༌།དེ་ལ་དྲི་
བ་དང༌། དེའི་ལན་གསུམ། འདི་ལ་གཉིས། རང་རང་གི་ངོ་བོ་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པར་གནས་པ་དང༌། བཤེར་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ལུས་ཤེས་གཅིག་སྐྱེད་བྱེད་དུ་མཚུངས་པས་རིགས་གཅིག་ཏུ་བརྗོད་པའོ།།གསུམ་པ་མེ་དུའི་འབྲེལ་པ་ངེས་ཚུལ་བཤད་པ་དང༌། བསྡུ་བ་གཉིས། མེའི་བསལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་མེར་སྣང་གི་ཤེས་པ་གཅིག་སྐྱེད་བྱེད་དུ་མཚུངས་ཤིང་དེས་དུ་བ་བསྐྱེད་པ། དུ་བ་ལས་མེ་རྟོགས་ཚུལ།

1 མ་ཕྱི། ༩༠ན༥ན། ཞོལ། ༩༡ན༤ན། བསྐྱེད སྐུ། ༡༠༠བ༥ན། སྐྱེད བླ། ༨༩ན༣ན། བསྐྱེད
2 མ་ཕྱི། ༩༠ན༦ན། ཞོལ། ༩༡ན༥ན། འོ སྐུ། ༡༠༠བ༦ན། བོ བླ། ༨༩ན༤ན། འོ

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

381

དུ་བ་མེ་ལ་མི་འཁྲུལ་པའི་རྒྱུ་མཚན། དེ་རྒྱུ་འབྲས་གཞན་ལ་ཡང་སྦྱར་བའོ།།གཉིས་པ་བསྡུ་བ་ལ། མེ་མེད་ཡིན་ན་དེས་བསྐྱེད་པའི་སྔོ་ཕྱུར་བ་དུ་བར་མི་འཐད་པའི་རྒྱུ་མཚན། དུ་བ་བསྐྱེད་བྱེད་ཡིན་ན་མེ་ཡོད་དུ་འཐད་པའོ།།གསུམ་པ་དགག་རྟགས་མ་སྨོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ་གཉིས། རྒྱུ་ཁྱབ་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་
དངོས་སུ་མ་སྨོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་དངོས་སུ་མ་སྨོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། དང་པོ་ལ་གསུམ། འབྲས་རང་གི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་ངེས་པར་བཤད་པས་དོན་གྱི་གོ་བས་དངོས་སུ་མ་སྨོས་པ་དང༌། རྒྱུ་དང་ཁྱབ་བྱེད་བཀག་པས་འབྲས་བུ་དང་ཁྱབ་བྱ་འགོག་པ་སྣང་རུང་ལ་ལྟོས་པའི་རྒྱུ་མཚན། རྒྱུ་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་ཀྱིས་མེད་དགག་གི་དོན་དང་ཐ་སྙད་བསྒྲུབ་པར་བྱེད་ཅིང་སྔ་མ་འབྲས་རང་གི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་ཀྱིས་མ་ཡིན་དགག་བསྒྲུབ་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ངེས་པར་ཁས་བླངས་དགོས་པ་དང༌། དེ་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཀྱི་ནང་དུ་འདུས་པས་དངོས་སུ་མ་སྨོས་པ་
དང༌། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ངེས་པར་བྱེད་པའོ།།དང་པོ་ལ་དངོས་དང༌། རྩོད་པ་སྤང་བའོ །།དང་པོ་ལ་གསུམ། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ངེས་པར་ཁས་བླངས་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན། གཏན་ཚིགས་དེའི་དགག་བྱ་ངོས་བཟུང་བ། རྟགས་དེའི་ནུས་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་ངོས་བཟུང་བའོ།།གཉིས་པ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་ལས་མེད་པའི་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

382

ཐ་སྙད་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན། དེ་ལས་མེད་པའི་ཐ་སྙད་”སྒྲུབས1

་པའི་དགོས་པའོ།།
འདི་ལ་གསུམ། རྩོད་གཞིའི་སྟེང་དུ་བུམ་པ་མེད་པའི་ཐ་སྙད་གོ་བའི་དོན་ཅན་ཡིན་པ། ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་ཡིན་པའི་དཔེ། དོན་གཞན་སྔ་མ་ཕན་འདོགས་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱས་དང་བྱེད་པ་པོ་གཉིས་ལ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་མིང་

སྦྱར་བའི་དགོས་པའོ།།གསུམ་པ་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ངེས་པར་བྱེད་པ་ལ་གསུམ། སྣང་རུང་མ་དམིགས་པ་ལས་མེད་ངེས་འགྲུབ་བ། མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པ་ལས་མི་འགྲུབ་པ། སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་སྦྱོར་བའི་དབྱེ་བའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། བུམ་པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ལས་ས་ཕྱོགས་འདི་ནི་དམིགས་སོ།།བུམ་པ་འདི་ནི་མ་དམིགས་སོ་ཞེས་རྟོག་པ་སྐྱེ་བའི་ཚུལ། བུམ་པ་དང་བུམ་པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མྱོང་བ་དོན་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་བཞིན་མྱོང་བའི་ཁྱད་པར་མྱོང་
བྱེད་དོན་གཞན་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པ། སྣང་རུང་བུམ་པ་མ་དམིགས་པ་མངོན་སུམ་
གྱིས་རྟོགས་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དེ་ལྟར་མི་ལྟོས་པའི་རྒྱུ་མཚན། མྱོང་བའི་ཁྱད་པར་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་རྟོགས་པར་མྱོང་བྱེད་གཞན་ལ་ལྟོས་དགོས་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་
བའོ།།འདི་ལ་གཉིས། མྱོང་བའི་ཁྱད་པར་རང་རིག་གིས་གྲུབ་པ་དང༌། དེས་དེ་མ་གྲུབ་པར་མྱོང་བྱེད་གཞན་ལ་ལྟོས་ན་ཐུག་པ་མེད་པ་དང་འགའ་ཡང་ཐ་དད་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ་བའོ། །གསུམ་པ་ལ་གསུམ། སྣང་རུང་བུམ་པ་མ་དམིགས་པ་མངོན་སུམ་

1 མ་ཕྱི། ༩༡ན༢ན། ཞོལ། ༩༢ན༡ན། སྒྲུབས སྐུ། ༡༠༡བ༣ན། བསྒྲུབས བླ། ༨༩བ༦ན། སྒྲུབས

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

383

གྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན། མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྣང་རུང་བུམ་པ་མ་དམིགས་པ་ལས་མེད་པའི་ཐ་སྙད་གྲུབ་པ། བུམ་པ་མེད་པ་བུམ་པ་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ལ་ལྟོས་ཞིང་བུམ་པ་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པ་དེ་མྱོང་བྱེད་དོན་གཞན་དང་མ་དམིགས་པ་གཞན་གྱིས་གྲུབ་དགོས་ན་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བའོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཡོད་ཀྱང་སྣང་དུ་མི་རུང་ན་དེ་ལས་ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་ངོར་མེད་དེས་སྒྲུབ་
མི་ནུས་ཤིང༌། ཡོད་ངེས་ཙམ་འགོག་པའི་དཔེ། མེད་ངེས་སྒྲུབ་མི་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན། དེས་མེད་ངེས་བསྒྲུབ་པ་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པའོ།།གསུམ་པ་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་སྦྱོར་བའི་དབྱེ་བ་ལ་གཉིས། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་དགག་རྟགས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བསྟན་པ་དང༌། ཕན་ཚུན་
”ཡང1

་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་ཁྱབ་དམིགས་པའི་སྦྱོར་བ་བཤད་པའོ།།འདི་ལ་གསུམ། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་དངོས་འགལ་གྱི་དཔེ་དང༌། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཚད་མས་གནོད་འགལ་གྱི་དཔེ་དང༌། ལྟོས་མེད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བཤད་པའོ།།
འདི་ལ་གསུམ། ཕྱོགས་ཆོས་བསྒྲུབ་པ། ཁྱབ་པ་བསྒྲུབ་པ། སྦྱོར་བ་དགོད་པའོ།།དང་པོ་ལ་བཞི། འཇིག་པར་འགྱུར་བ་ཕྱིས་བྱུང་གི་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་ན་འཇིག་ངེས་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་བ། དངོས་པོའི་རྒྱུས་དངོས་པོ་བསྐྱེད”པ2

། དེས་འཇིག་
པ་བསྐྱེད་པར་འདོད་པ་དགག་པ། འཇིག་རྒྱུ་དོན་གཞན་ལ་ལྟོས་པས་ངེས་པར་འཇིག་པར་འདོད་པ་དགག །རང་འཇིག་པའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པས་འཇིག་རྒྱུ་དོན་གཞལ་ལ་ལྟོས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བའོ།།གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རྩོད་པ་དང༌། རང་ཉིད་

1 མ་ཕྱི། ༩༡བ༤ན། ཞོལ། ༩༢ན༤ན། ཡང སྐུ། ༡༠༢བ༡ན། སྤངས བླ། ༩༠བ༣ན། སྤང
2 མ་ཕྱི། ༩༡བ༦ན། ཞོལ། ༩༢བ༦ན། -པ་ སྐུ། ༡༠༢བ༣ན། +པ་ བླ། ༩༠བ༤ན། -པ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

384

འཇིག་པའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པས་དོན་གཞན་ལ་ལྟོས་ནས་འཇིག་པ་མི་འཐད་པས་དགག་པའོ།།བཞི་བ་ལ་ཐལ་བ་དགོད་པ་དང༌། དེ་འདོད་ན་འཇིག་པ་དོན་གཞན་
ཕྱིས་བྱུང་གི་འཇིག་པའི་དོན་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མ་ཡིན་པའོ།།
ཁྱབ་པ་བསྒྲུབ་པ་ལ་གཉིས། ལྟོས་མེད་དུ་འཇིག་ན་འཇིག་ངེས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་དཔེ། རྩོད་པ་སྤང་བའོ།།འདི་ལ་གཉིས། ལྟོས་མེད་དུ་འཇིག་ན་དངོས་པོ་སྐད་ཅིག་ཀྱང་ཡོད་པར་འགྱུར་བའི་རྩོད་པ་དང༌། ལྟོས་མེད་དུ་འཇིག་པ་དེ་ཉིད་དངོས་པོར་གནས་ཀྱི་དངོས་མེད་དེ་ལྟར་མི་འགྱུར་བས་དགག་པའོ།།བཤད་པ་མཐར་ཕྱིན་

པའི་ཡན་ལག་ལ་གཉིས། བསྟན་བཅོས་འདི་ཡི་གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་གཙོ་བོ་བདག་མེད་གཉིས་འཁོར་དང་བཅས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རིག་པས་རྟོགས་པར་དཀའ་ཞིང༌། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་བགྲོད་པའི་ཚུལ་རྟོགས་དཀའ་པར་བསྟན་པ་དང་། ཉིན་མོར་བྱེད་པ་དང་ཆོས་ལྔས་མཚུངས་པས་རྟོགས་པ་ཕན་ཡོན་ཆེ་བར་བསྟན་པའོ།།
བཞི་པ་མཇུག་གི་དོན་ལ་གསུམ། ལེའུའི་མཚན་དང༌། གཞུང་འདི་གང་གིས་མཛད་པ། གང་གིས་བསྒྱུར་བའི་ཚུལ་ལོ།།རྣམ་དཔྱོད་བརྩོན་པའི་སྐལ་བ་མི་དམན་ཞིང༌། །རྣམ་གྲོལ་དོན་གཉེར་མཁས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཡིས།།གསུང་རབ་མཐའ་དག་བལྟ་བའི་སྒོ་གཅིག་པུ།།རྣམ་འགྲེལ་མཛད་པའི་ལུགས་བཟང་དོན་བསྡུས་བྱས།།དེ་ལྟར་བསགས་པའི་དགེ་བ་ཅི་ཡོད་དེས།།སྲིད་པའི་བཙོན་རར་འཁྱམས་པའི་མ་རྣམས་ཀུན།།ཡང་དག་རིགས་པའི་ལམ་བཟང་འདིར་ཞུགས་ཏེ།།ཀུན་མཁྱེན་རྒྱལ་བའི་གྲོང་ཁྱེར་འཇུག་པར་ཤོག །

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་ཐར་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད།

385

བསྟན་བཅོས་ཚད་མ་རྣམ་པར་འགྲེལ་བའི་བསྡུས་དོན་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་འདི་ནི་གྲུབ་པ་བརྙེས་པའི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློའི་བཞེད་པ་གཙོ་བོར་བྱས་ནས། རིགས་”པར1

་སྨྲ་བ་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱི། “འབྲོག2

་རི་བོ་ཆེ་

རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་གླིང་དུ་སྦྱར་བའོ།།ཡི་གེ་པ་ནི་སྡོམ་བརྩོན་སྡེ་སྣོད་འཛིན་པ་རིན་ཆེན་ཆོས་རྒྱལ་ལོ།།འདིས་ཀྱང་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་སྒོ་ཐམས་ཅད་ནས་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་དར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་གྱུར་ཅིག །།།ༀསྭསྟི། ཕན་བདེའི་འབྱུང་གནས་རྒྱལ་བསྟན་ཡོངས་འདུའི་ལྗོན། །རབ་རྒྱས་འགྲོ་ཀུན་ཐར་མཆོག་འབྲས་བཟང་ལ། །སྤྱོད་ཕྱིར་བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་གྲུབ་ཆོས་གྲྭ་
ཆེར། །ཆོས་སྦྱིན་འཛད་མེད་དལ་འགྲོའི་རྒྱུན་འདི་སྤེལ། །
སརྦ་མངྒ་ལཾ།།

1 མ་ཕྱི། ༩༢བ༢ན། ཞོལ། ༩༣བ༢ན། པར སྐུ། ༡༠༣ན༤ན། པ བླ། ༩༡ན༦ན། པར
2 མ་ཕྱི། ༩༢བ༢ན། ཞོལ། ༩༣བ༢ན། འབྲོག སྐུ། ༡༠༣ན༥ན། བྲོག བླ། ༩༡ན༦ན། འབྲོག

386

༄༅།།རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཊཱིཀྐ་བཞུགས་སོ།།

༄༅། །ཆོས་དབྱིངས་སྤྲོས་ཀུན་ཉེ་བར་ཞི་བའི་མཁར།།གང་གི་ཐུགས་རྗེའི་
དཀྱིལ་འཁོར་ཤར་བ་ཡིས།།བདག་བློ་དད་པའི་མྱུ་གུ་རྒྱས་གྱུར་པའི།།ལག་པད་སྤྱི་

བོར་ཟུམ་བྱེད་དེ་ལ་འདུད།།གང་ཞིག་སྐད་ཅིག་ཡིད་ལ་དྲན་ཙམ་གྱིས།།རྟག་ཆད་

མཐར་ལྟའི་རི་བོ་རྣམ་འཇོམས་ལ། །བླ་མེད་ཐེག་མཆོག་ལམ་ལ་བཀྲི་བྱེད་
པ།།མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཞབས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།།ཐུབ་པའི་དབང་པོ་མྱ་ངན་འདས་གྱུར་ནས།།དེ་ཡི་བསྟན་པ་སྙིགས་མར་གྱུར་པ་ན།།རྟེན་འབྱུང་དེ་ཉིད་སྟོན་པའི་
སྐྱེས་གཅིག་པུ།།ཟླ་བའི་ཞབས་ལའང་ཟོལ་མེད་སྤྱི་བོས་འདུད།།དེ་ཡི་དགོངས་དོན་མ་ནོར་གསལ་བར་སྟོན།།བླ་མ་མཆོག་ལ་གུས་པས་བཏུད་བྱས་ཏེ།།རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་གང་གིས་མཛད་པ་ཡི།།རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་བ་ནི་རྣམ་པར་དབྱེ།།དེ་ལ་འདིར་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་བ་ན་གང་བཤད་པར་བྱ་བའི་ཆོས་སོ།།དེ་ཡང་སྤྱིར་བཀའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་

དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་དབུ་མ་ཆེན་པོའི་དོན་ཅན་དུ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཁྱད་

པར་ཉནཐོས་སྡེ་བ་སྐྱེ་འཇིག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་པ་དག་གི་ལོག་རྟོག་དགག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དེ་དག་ལ་ཡང་གྲགས་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ཀྱི་ལུང་དོན་
རིགས་པས་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།
འདི་ལ། རྩོམ་པའི་སྔོན་འགྲོ་མཆོད་བརྗོད་དང༌། བརྩམས་པར་བྱ་བའི་གཞུང་

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཊཱིཀྐ།

387

དངོས། བརྩམས་པའི་དགེ་བ་བསྔོ་བའོ།།དང་པོ་ལ། དགོས་པའི་དོན། བསྡུས་དོན། ཚིག་དོན་གསུམ་གྱིས་འཆད་པ་ནི།།གང་གིས་སྐྱེ་དང་འཇིག་པ་དག །ཚུལ་འདི་ཡིས་ནི་སྤངས་གྱུར་པ།།རྟེན་ཅིང་འབྱུང་བ་གསུང་བ་ཡི།།ཐུབ་དབང་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། ཞེས་པའོ།།དེ་ལ་དགོས་པ་ནི། རང་ཉིད་ཡ་རབས་དམ་པའི་སྤྱོད་པ་དང་མཐུན་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དང༌། བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པའི་བྱ་བ་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱ་

བའི་ཕྱིར་ཡིན་ནོ།།པ་ཚབ་ཀྱི་ཞལ་ནས། འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་མཆོད་བརྗོད་ལ་དགོས་པ་མི་བཞེད་དོ། དགོས་པ་འགའ་ཞིག་ལ་དམིགས་ནས། དེ་བློ་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་མཆོད་བརྗོད་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
འོ་ན་ཇི་ཞེ་ན། ཡུལ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་དད་པ་དྲག་པོ་སྐྱེས་ནས་དད་པ་ཁ་ཤོར་
གྱི་ཕྱག་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། དད་ལྡན་འགའ་ཞིག་དགོས་པ་ལ་རྟོག་དཔྱོད་མི་བྱེད་པར་གང་དུ་སྐྱབས་འགྲོ་ཐོལ་བྱུང་དུ་འབྱུང་བ་བཞིན་ཞེས་གསུངས་སྐད། གཙང་པ་ས་རྦོས་ན་རེ། དེ་ལྟར་དགོས་པ་མི་བཞེད་དེ། བཞེད་ན་འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་དམ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དགོས་པའི་ལན་ལ་རེ་བ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཚོང་པ་བཞིན་ཞེས་འཁོར་གསུམ་ཁས་བླངས་དང་དམ་ ”བཅའ1
་ལ་ལུང་དང་གྲགས་པས་བསལ་བའི་ཐལ་འགྱུར་འགོད་ལ། རྨ་བྱ་བྱང་ཡེས་
ན་རེ། དེ་ལྟར་དགོས་པ་མི་བཞེད་དེ། ས་ལ་གནས་པའི་ཆགས་བྲལ་གྱི་གནས་

སྐབས་ཡིན་པས། བླང་དོར་གྱི་དམིགས་པ་ཐམས་ཅད་བཅོམ་ནས་དགོས་པ་རྩིར་

མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གཞན་ལ་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་འགོད་ལ། ཞང་ཐང་སག་པས་

1 མ་ཕྱི། ༢བ༢ན། ཞོལ། ༢བ༡ན། བཅའ བླ། ༢བ༥ན། བཅས

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

388

ཀྱང༌། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཊཱིཀྐར་དེ་དག་དང་མཐུན་པར་བཀོད་མོད། འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་རེ་ཤིག་ཕྱོགས་དང་པོ་མི་རིགས་ཏེ། ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་བཅོས་
མ་མ་ཡིན་པ་བསྐྱེད་པའི་གང་ཟག་དགོས་པ་ལ་མི་བལྟོས་པར་འགྱུར་ཏེ། “དང1

་པ་

སྐྱེས་ནས་ཆོས་བྱེད་པའི་ཕྱིར། རིན་ཕྲེང་དུ། དད་ཅན་ཉིད་ཕྱིར་ཆོས་ལ་བརྟེན་ཞེས་གསུངས་སོ།།
གཉིས་པའང་མི་རིགས་ཏེ། དམ་པ་བྱ་བ་གང་བྱེད་ཀྱང་གཞན་དོན་ལ་འཇུག་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། གསུང་པའང་མི་རིགས་ཏེ། མཉམ་གཞག་ཏུ་བཅོམ་པའི་ཕྱིར་

ཟེར་ན། ཁྱབ་པ་མ་ངེས་ཤིང༌། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་བཅོམ་པ་མི་འགྲུབ་སྟེ། བླང་བྱ་ལེན་ཞིང་དོར་བྱ་འདོར་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་ཆོས་ཅན། རྟོགས་ལྡན་མིན་པར་ཐལ། དགོས་མེད་ཀྱི་བྱ་བ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་རྨོངས་པ་བཞིན། ཐལ་
བ་ཁས་བླངས་དང་བསལ་བ་སྟོན་ཚུལ་འོག་ཏུ་འཆད་པས་མ་སྤྲོས་སོ།།བསྡུས་པའི་དོན་ནི། བསྟོད་ཕྱག་གཉིས་བསྟོད་པ་ལ་བརྟེན་འབྱུང་གསུང་བ་དང༌། སྐྱེ་འཇིག་སྤངས་པ་དང༌། དེ་ཚུལ་ཇི་ལྟར་སྤངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་ཏོ།།
ཚིག་དོན་ལ་དངོས་དང༌། རྩོད་སྤང་གཉིས་སོ།།དང་པོ་ལ། ཕྱེད་ཕྱི་མའི་ཚིག་
དོན་ནི། ཕྱག་འཚལ་ལོ།།གང་ལ་ན། རྟེན་འབྱུང་གསུང་བ་ཁོ་ནས་ཐུབ་དབང་དུ་བཞག་ཅིང༌། རྟེནའབྱུང་གསུང་བའི་ཐུབ་དབང་དེ་ལའོ།།ཐུབ་དབང་ཉིད་ཀྱང་རྟེན་འབྱུང་གསུང་བའི་འཇོག་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ཏེ། གཞན་ལ་ནུས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཉན་ཐོས་
དང༌། རང་སངས་རྒྱས་དང༌། “བྱང

2

་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱང་ཐུབ་པའི་དབང་

1 མ་ཕྱི། ༢བ༥ན། དང ཞོལ། ༢བ༣ན། བླ། ༣ན༡ན། དད 2 མ་ཕྱི། ༣ན༣ན། ཞོལ། ༣ན༢ན། བྱང བླ། ༣ན༦ན། བྱུང

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཊཱིཀྐ།

389

པོས་བསྟན་པ་ཉིད་ལས་རྟགས་ནུས་པ་ཡིན་གྱི། རང་དབང་དུ་ནུས་པ་མེད་དོ།།དེ་ལྟ་ན་ཐུབ་དབང་དུ་འགྲུབ་པ་རྟེན་འབྱུང་གསུང་བ་ངེས་པ་ལ་བལྟོས། དེ་ཡང་ཐུབ་དབང་དུ་ངེས་པ་ལ་བལྟོས་པས་ཕནཚུན་བལྟོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་ཀ་མི་འགྲུབ་བོ་ཞེ་ན། ཕན་ཚུན་བལྟོས་པས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མི་འགྲུབ་པ་འདོད་ལ། སྤྱིར་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ་ན་ནི་ཁྱབ་པ་མེད་དོ།།ཡོན་ཏན་གཞན་གྱིས་མི་བསྟོད་པར་རྟེན་འབྱུང་གསུང་བ་ཁོ་ནས་བསྟོད་པ་ཅི་ཞེ་ན། བསྟོད་པ་པོའི་རང་བཞིན་དང༌། བསྟོད་པའི་རྣམ་པ་དང༌། བསྟོད་པའི་རྒྱུའོ།།དང་པོ་ནི། སློབ་དཔོན་རང་ཉིད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པས་དགྱེས་པའི་ཁྱད་པར་བརྙེས་པ་དང༌། རྟེན་འབྲེལ་རྟོགས་པས་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འབྱུང་

གནས་སུ་གཟིགས་པའོ།།
གཉིས་པ་ནི། གསུང་བྱ་རྟེན་འབྱུང་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པས། མཐར་ལྟའི་
དྲི་མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་དེ་སྟོན་བྱེད་དུ་གྱུར་པས་ཡོན་ཏན་གྱི་དབང་ཕྱུག་ཏུ་

གྱུར་པའོ།།གསུམ་པ་ནི། སློབ་དཔོན་རྟེན་འབྱུང་འཆད་པར་བཞེད་པ་དང༌། དེ་སྟོན་པ་པོ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་གུས་པ་བསྐྱེད་པའོ།།ཕྱེད་ཕྱི་མའི་ཚིག་དོན་ནི། གང་
གིས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་ཚུལ་
འདི་ཡིས་སྤངས་པར་གྱུར་པའི་ཐུབ་དབང་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།།ཐུབ་པ་ནི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་ཐུབ་པའོ།།དབང་ལ་ཕྱུག་པ་དང༌། དབང་ཆེ་བ་གཉིས་ཏེ། ཚོགས་གཉིས་བསགས་པ་དང་ཉན་ཐོས་སོགས་ལ་མངའ་བསྒྱུར་བས་སོ། །ཚུལ་འདིས་ཞེས་པ་ལ་བཤད་ཚུལ་བཞི་སྟེ། རྒྱུ་འབྲས་ཕན་ཚུན་བལྟོས་པ་དང༌། སྔ་མ་ལ་བརྟེན་
ནས་ཕྱི་མ་རིམ་བཞིན་དུ་འབྱུང་བ་དང༌། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་ཚུལ་གྱི་རིམ་པ་དང༌།

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

390

འཆད་པར་འགྱུར་བའི་རིགས་པའི་ཚུལ་ལོ།།དེའི་དབང་གིས་གང་གིས་ལ་ཡང་བཞི་སྟེ། རྒྱུ་གང་གིས་དང༌། གསུང་བ་པོ་གང་གིས་དང༌། ཐུབ་དབང་དུ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་གང་གིས་དང༌། འཐད་པ་གང་གིས་ཞེས་སོ།།རྟེན་འབྱུང་གསུང་བས་ཐུབ་དབང་ཡིན་པར་མ་ཟད་ཀྱི། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་བཀག་
པའི་ཕྱིར་ཡང་ཐུབ་དབང་ངོ༌།།གང་གིས་སྤངས་ན། རྒྱུ་འབྲས་ཕན་ཚུན་བལྟོས་པའི་ཚུལ་འདི་ཡིས་སོ།།འབྲས་བུ་འབྲས་བུར་འཇོག་པ་རྒྱུས་བསྐྱེད་པ་དང༌། རྒྱུ་རྒྱུར་འཇོག་པ་ཡང་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་ལ་བལྟོས་པས་སོ།།ཡང་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་དག་སྤངས་སོ།།གསུང་བ་པོ་གང་གིས་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ན། སྔ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱི་མ་འབྱུང་

བའི་ཚུལ་འདི་ཡིས་སོ།།ཡང་རྒྱུ་གང་གིས་སྤངས་ན་སྐྱེ་བ་ཤེས་པས་འཇིག་པ་ཤེས་ཞེས་པའི་རྟོགས་ཚུལ་ལམ་སྟོན་ཚུལ་གྱི་རིམ་པའི་ཚུལ་འདི་ཡིས་སོ།།
དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། རིམ་པ་འདིས་གདུལ་བྱ་ལ་ཕན་གདགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ།།ཡང་སློབ་དཔོན་རང་ཉིད་ཀྱིས་འོག་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་གསུང་རབ་ལས་གསུངས་པའི་རིགས་པའི་ཚུལ་འདི་ཡིས་སྤངས་པར་གྱུར་པའོ།།གཉིས་པ་རྩོད་སྤང་ནི་སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་བ་དང༌། རྩོད་ལྡོག་ལ་བསྟོད་པ་མ་མཛད་པར་འདི་ལ་མཛད་པ་ཅི་ཞེ་ན། རྩ་བ་ཤེས་རབ་དང་འདི་ནི་ཐོག་མ་ཉིད་ནས་རྟེན་འབྲེལ་ཅི་ཙམ་ལས་བརྩམས་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་རང་དབང་བའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པས་མཆོད་བརྗོད་མཛད་ལ། གཉིས་པོ་ནི་རྩ་བའི་འཕྲོས་དོན་ཙམ་ཡིན་
གྱི། ལོགས་ཤིག་ཏུ་བརྗོད་བྱ་རང་དབང་བ་མེད་པས་མ་མཛད་དོ།།གང་ལ་འཕྲོས་པ་ནི་འགྲེལ་པ་ལྟར་རོ།།

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཊཱིཀྐ།

391

གཉིས་པ་བརྩམས་པར་བྱ་བའི་གཞུང་དངོས་ལ། རྟེན་འབྲེལ་མཐའ་བྲལ་དུ་བསྟན་པ་དང༌། ཕུང་སོགས་གསུངས་པ་དྲང་དོན་དུ་བསྒྲུབ་པ་དང༌། ཕུང་པོར་ཞེན་པའི་ཉེས་དམིགས་དང་ཐར་པའི་ཕན་ཡོན་ནོ།།དང་པོ་ལ། ཡོད་མཐའ་དགག །མཐའ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་དགག །མཐའ་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ། བརྟེན་
འབྱུང་སྤྲོས་བྲལ་དུ་གང་གིས་རྟོགས་པ་དང་ཡོད་མཐའ་འགོག་པའི་རིགས་པའོ།།དང་པོ་ལ་དངོས་དང༌། ཟབ་མོ་བསྟན་པར་གདམས་པའོ།།
དང་པོ་ནི། བུ་མ་སྐྱེས་པ་དེ་བུ་སྐྱེས་སོ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་དོན་དུ་འགལ་བ་ལྟར་སྐྱེ་འགག་མེད་པ་ཡང་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྒྲའི་དོན་དུ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། བྱིས་པའི་བློ་ལ་
བལྟོས་ནས་འགལ་བར་རྟོག་ན་ནི་རྟོགས་ཤིག །ཁོ་བོ་ལ་ཉེས་པ་མེད་དེ། བྱིས་པ་

རྣམས་ཀྱིས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མིང་ཉིད་ལས་རང་བཞིན་དང་བཅས་པ་ཞེན་པའི་ཕྱིར་

འཕགས་པའི་གཟིགས་པ་ལ་བལྟོས་ནས་ནི་རྟེན་འབྱུང་རང་བཞིན་མེད་པར་ཆེས་གསལ་བར་ཁོང་དུ་ཆུད་ནུས་སོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གང་དག་གི་བློ་ཡོད་མེད་ལས།།རྣམ་པར་འདས་ཤིང་མི་གནས་པ།།དེ་དག་གིས་ནི་རྐྱེན་གྱི་དོན།།ཟབ་མོ་
དམིགས་མེད་རྣམ་པར་རྟོགས། ཞེས་གསུངས་སོ།།རྐང་པ་ཕྱེད་དང་གསུམ་གྱིས་

རྟོགས་བྱེད་དང༌། ཕྱེད་དང་གཉིས་ཀྱིས་རྟོགས་བྱ་བསྟན་ཏོ།།དེ་ལ་ཚེ་འདིར་སྟོང་པ་
ཉིད་ལ་གོམས་པ་རླབས་ཅན་མེད་ཀྱང༌། སྔོན་འདས་པའི་སྐྱེ་བར་གོམས་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་འཕགས་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་ལ་སོགས་པ་གང་དག་གི་བློ་དེ་དག་གིས་ནི་རྣམ་པར་རྟོགས་ཏེ། ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་ཅེས་པའི་དོན་ཏོ།།ཇི་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ལས་དང་ཉོན་མོངས་རྒྱུར་བཅས་བྱེད་རྒྱུར་ལྡན་འབྱུང་དང༌། ལས་དང་ཉོན་མོངས་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

392

པ་དག་ལྡོག་རྒྱུ་དེ་ཡང་འདྲེན་པས་རབ་ཏུ་གསུངས། གང་ན་སྐྱེ་དང་རྒ་དང་རྒུད་པའི་སྡུག་བསྔལ་ངེས་པར་མི་གནས་པ། ཐར་པའི་མཆོག་དེ་སྨྲ་བའི་ཁྱུ་མཆོག་དེ་ཡིས་རང་གིས་མཁྱེན་ཏེ་གསུངས་ཞེས་པའི་ཚིགས་བཅད་འཕགས་པ་ཤཱ་རིའི་བུས་འཕགས་པ་རྟ་ཐུལ་ལས་ཐོས་པ་ཙམ་གྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བློ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་མཐའ་གཉིས་སུ་མཐོང་བ་ལས་རྣམ་པར་འདས་ཤིང་དེ་གཉིས་ལས་གཞན་པའི་དབུས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལའང་མངོན་ཞེན་གྱིས་མི་གནས་པའོ།།གང་རྟོགས་ན་རྐྱེན་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་དོན་ཏོ།།དེ་ཡང་བྱིས་པ་རྣམས་སྐྲག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་རྣམས་ཀྱིས་

གཏིང་དཔག་པར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཟབ་མོ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་

ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དང་དབུས་ཡོངས་སུ་རྟོག་པའི་བློ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ཡུལ་དུ་
དམིགས་མི་ནུས་པས་དམིགས་སུ་མེད་པའོ།།
ཡང་ན་རྐྱེན་གྱི་དོན་ལ་དེ་ལྟར་རྟོགས་ཞེས་སྦྱར་རོ།།དེ་ལ་འདིར་འཕགས་པའི་
མཉམ་གཞག་ན་བློ་ཡོད་མེད་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། གང་དག་བློ་ཁས་བླངས་ནས་དེ་ཡང་སྣང་བ་དང་བཅས་པའོ་ཞེས་སྨྲ་བ་དེ་དག་ནི་དབུ་མའི་ཕྱོགས་ཀྱི་དྲི་ཙམ་ཡང་མི་སྣང་
བས་སུན་དབྱུང་བའི་གནས་ཙམ་དུ་ཡང་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་འབད་པར་མི་བྱེད་དོ།།མེད་པའི་ཕྱོགས་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། གནས་ལུགས་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ན་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་དང་མར་ལ་མར་བཞག་གི་ཚུལ་དུ་དབྱེར་མེད་པས་བློ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་གྱུར་

པའོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ན་ཆོས་དབྱིངས་ཀྱང་བློར་འགྱུར་ཏེ་རྒྱུ་མཚན་མཚུངས་པས་
སོ།།སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་གི་དུས་ན་བློ་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཕྱི་མ་མ་སྐྱེས་པ་ཙམ་ལ་

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཊཱིཀྐ།

393

ཁས་ལེན་ན། དེ་ནི་མེད་པར་དགག་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། ཆོས་དབྱིངས་མཐོང་བའི་དོན་དུ་མི་རུང་ངོ༌།།ཕྱི་མ་མ་སྐྱེས་ཤིང་སྔ་མ་གཅིག་པ་ལ་འདོད་ན་ཡང་དོན་དམ་བདེན་
པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དངོས་པོ་གཅིག་པ་རྒྱུ་ཟད་པའི་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། བློ་སྔར་
ནས་ཡོད་མ་མྱོང་བ་དེ་ལྟ་བུའི་དཔྱད་པ་མི་འཇུག་གོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ན་སོ་སྐྱེ་ལའང་བློ་མེད་པས་འཕགས་པ་འབའ་ཞིག་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་བ་ལ་དགོས་པ་མེད་དོ།།སོ་སྐྱེ་ལ་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་བློ་ཡོད་ན་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ན་ཡང་གཉིས་སྣང་དང་བྲལ་བའི་བློ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་བཞག །བློ་ཙམ་ལ་གཉིས་སྣང་གི་ཁྱབ་པ་གང་དུ་ཡང་སྒྲུབ་མི་ནུས་ཏེ། འབྲེལ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།དེ་ལྟ་མིན་ན་མཉམ་གཞག་ན་གཉིས་སྣང་ཡོད་པའི་ཐ་སྙད་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། བློའི་ཐ་སྙད་སྦྱར་བའི་ཕྱིར་

རོ།།སྙིང་རྗེའི་སེམས་དང་གཉིས་མེད་བློ་དང༌། ཞེས་པ་དང༌། འདིར་ཡང་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བློ་ཡོད་ན་ཡུལ་ཡང་ཁས་བླང་དགོས་པས་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་
སྤྲོས་པ་མ་ཞི་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མཉམ་གཞག་གིས་གཟིགས་པའི་དོན་ནི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་སྦྲོས་པ་མ་ཞི་བར་ག་ལ་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཙམ་
གྱིས་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་འགག་པར་ནི་མི་རིགས་ཏེ། མིག་ཤེས་ཀྱི་ངོར་སྒྲ་མེད་པས་སྒྲ་མེད་པར་མི་འགྲུབ་པ་བཞིན། མཉམ་གཞག་དང་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དང་རྟོགས་བྱ་རྟོགས་བྱེད་དུ་སློབ་དཔོན་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་གསུངས་ཤིང༌། དེ་ལྟར་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་གཞལ་བའི་ཕྱིར། གང་དག་མཉམ་གཞག་གིས་མ་གཟིགས་ན་མེད་དགོས་སོ་ཞེས་སྨྲ་བ་དང༌། དོན་དམ་པའི་ཚད་མ་དང་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་དབང་གང་བཙན་དཔྱད་ནས་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མའི་ཡུལ་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པ་ནི་རིགས་པའི་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

394

ཚུལ་ལས་འདས་པར་འོག་ནས་དཔྱད་པར་བྱའོ།།གལ་ཏེ་དེར་བློ་ཁས་བླངས་ན་ལམ་ལ་མཚན་འཛིན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། རིགས་ངོར་བློ་ཡོད་པར་སྨྲས་ན་དེར་འགྱུར་མོད། ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་དེ་ལྟར་བཞག་པས་ག་ལ་འགྱུར། དེ་ལྟ་ན་བློས་གང་དུ་གཟུང་ཡང་མཚན་འཛིན་དུ་འགྱུར་བས་ལྟ་བ་སྐྱོང་ལུགས་རྒྱའི་མཁན་པོ་བཞིན་དུ་འགྱུར་དགོས་སོ།།ལྟ་བ་རྒྱའི་མཁན་པོ་ལྟར་འཐད་ན་ཉམས་ལེན་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་འགྱུར་དགོས་ཏེ། མཚན་འཛིན་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་དགག་པ་རིགས་ཀྱི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོས་ཀྱང་མཚན་འཛིན་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་མཐིལ་དུ་བྱེད་པ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་རིགས་སོ།།དེ་ལྟ་ན་བློ་དེ་ལ་དོན་སྤྱི་ཇི་ལྟར་འཆར་སྙམ་ན། གཟུང་རྣམ་མཐའ་དག་གིས་དབེན་པ་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་དཔེས་བསྟན་པར་བྱའོ།།
དངོས་པོར་སྨྲ་བ་གང་དག་གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་གཉིས་སུ་འདོད་པ་དག་གིས་འཛིན་རྣམ་དེ་ལ་ཡང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དོན་སྤྱི་ཇི་ལྟར་འཆར་ཡང་བསམ་པར་བྱའོ།།མྱོང་ཙམ་པས་སོ་ཞེས་པ་ནི་མིང་གི་ཐ་སྙད་ཙམ་ཡིན་ནོ།།དེ་ལྟ་ན་དེར་འཛིན་རྣམ་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། བློ་ཁས་བླངས་ནས་གཟུང་རྣམ་མཐའ་དག་གིས་དབེན་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། བལྟོས་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་པས་དབེན་པ་ཡིན་གྱི།

ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི་དེར་དགག་པར་མི་བྱའོ།།འབྱུང་བ་ཆེ་ལ་སོགས་བཤད་པ་ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་བསྒྱུར་བྱ་དང་སྒྱུར་བྱེད་
བསྒྱུར་བའི་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་མེད་ཀྱང་དཔྱད་དོ།།གཞན་ཡང་ལམ་བདེན་འདུས་བྱས་སུ་བཞག་ཅིང༌། དེའི་མཚན་གཞིར་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་བཞག་པའི་
ཕྱིར་དང༌། དེ་དག་ལ་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ཁྱབ་པ་གང་དུ་ཡང་མ་གསུངས་ཤིང་མཉམ་

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཊཱིཀྐ།

395

གཞག་ལམ་མིན་པར་ཡང་མ་གསུངས་སོ།།སྤང་བྱ་སྤོང་ཚུལ་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་སོགས་ཀྱིས་འཁྲུལ་པས་འཁྲུལ་པ་སྤོང་བར་དཔེའི་སྒོ་ནས་བཞག་པ་ནི་
སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་སྐབས་སུ་དང༌། སྤང་གཉེན་དོན་ལ་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ཡིན་གྱི། ས་བོན་སྤོང་བ་ལ་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་དགོས་པར་འཇུག་འགྲེལ་སོགས་ཀུན་ཏུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཏུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཐ་སྙད་པའི་བློའི་དུས་ལ་དཔགས་ནས་དཔེར་”བཞད་དོ1

།།ཞེས་
པ་ལ་ཡང་ངེས་བྱེད་མི་སྣང་བས་ཤིན་ཏུ་མི་གསལ་བའི་ཚིག་དོན་ལ་འབད་པ་བྱེད་པར་མི་རིགས་སོ།།མདོར་ན། དོན་གང་ལ་འཛིན་ཡང་མཉམ་གཞག་ན་བློ་མེད་པའི་ཐ་སྙད་སྦྱར་བར་མི་བྱ་སྟེ། སློབ་དཔོན་ཡབ་སྲས་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པས་བློ་ཡོད་པའི་ཐ་སྙད་སྦྱར་བའི་ཕྱིར། དེ་དག་དོན་དམ་ལ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པ་ཡིན་པས་དེ་ལྟ་བུས་དཔྱད་པར་མི་བྱ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་བློ་མེད་པའི་ཕྱོགས་ཀྱང་མི་བཞག་གོ །དོན་འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བས་དེ་ལྟར་དཔྱད་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། དགག་པ་ལྷུར་བླངས་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། བདག་བློ་མི་གསལ་བས་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ། མེད་ལྟ་དགག་པ་བཤད་ཟིན་དྲན་པ་ལ་སྦྱར་བ་དང༌། ཡོད་ལྟ་དགག་པ་ལ་མཉན་པར་གདམས་པའོ།།དང་པོ་ནི། རང་སྡེ་ན་རེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཉིད་དུ་མི་འཐད་དེ། སྒྲུབ་བྱེད་མེད་ཅིང་གནོད་བྱེད་ཡོད་པས་སོ།།དང་པོ་ནི། སྟོང་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པའི་འཐད་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང༌། རིགས་པས་གནོད་དེ། མངོན་སུམ་གྱིས་

དམིགས་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། མེད་པའི་ཕྱིར། བོང་བུའི་རྭ་བཞིན་དེས་ན་ཡོད་

1 མ་ཕྱི། ༦ན༤ན། བཞད་དོ ཞོལ། ༦ན༦ན། བླ། ༦བ༦ན། བཞག་གོ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

396

དེ། མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ལུང་གིས་ཀྱང་གནོད་དེ། མདོ་ལས། རྟེན་འབྲེལ་ཚེ་གསུམ་པ་གསུངས་པ་དང༌། ཆོས་མངོན་པ་ལས་ཀྱང༌། ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། ལན་ནི། རེ་”ཤིག1

་ཉེས་
ཀུན་འབྱུང་བའི་གནས།།མེད་ཉིད་རྣམ་པར་ལྡོག་ཟིན་གྱིས།།འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་
རྟེན་ལས་འདས་པའི་དགེ་རྩ་ཐམས་ཅད་སུན་འབྱིན་པ་ལ་ཞུགས་པས་དམྱལ་བ་ལ་

སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་དང༌། དགེ་བ་སྔར་ཡོད་
འགྲིབ་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པས་ཉེས་པ་ཀུན་འབྱུང་བའི་གནས་ལས་འབྲས་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་མེད་པ་ཉིད་དུ་ལྟ་བ་འདི་ནི་ཁྱོད་ཀྱིས་ལོག་ཟིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་རེ་ཤིག་
འགོག་པར་མི་བྱེད་དོ།།
ཡང་ན་ཆོས་མངོན་པའི་མདོ་ལས་ལོག་ཟིན་པས་དགག་པ་རེ་”ཤིག2

་མི་བྱེད་
དོ་ཞེས་པའོ།།དེ་ལྟ་ན། ཡོད་ལྟ་ཡང་དགག་མི་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། དགེ་སློང་དག །བདེན་པ་དམ་པ་ནི་གཅིག་སྟེ། མི་སླུ་བའི་ཆོས་ཅན་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའོ།།ཞེས་པས་བཀག་ཟིན་པས་སོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མི་མཚུངས་ཏེ། ཡོད་ལྟ་འགོག་པ་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ལས། ལན་མང་དུ་དང༌། བར་མེད་པ་དང༌། གཞུང་གཅིག་ཏུ་
ཡོད་ལྟ་འབའ་ཞིག་འགོག་པའི་གཞུང་མ་གསུངས་ལ། མེད་ལྟ་འགོག་པ་དེ་ལས་ ”ལོག་པར3

་གསུངས་པས་ཆེས་གསལ་བའི་དེ་དག་ལ་ཡང་རིགས་པ་མི་སྟོན་
ཏོ།།ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྡེ་སྣོད་ལས། དེ་ལྟར་གསུངས་ཞེས་མི་བསམ་སྟེ། འདི་ཉན་

1 མ་ཕྱི། ༦བ༢ན། ཞོལ། ༦བ༥ན། ཤིག བླ། ༧ན༦ན། ཞིག
2 མ་ཕྱི། ༦བ༤ན། ཞོལ། ༧ན༡ན། ཤིག བླ། ༧བ༢ན། ཞིག
3 མ་ཕྱི། ༦བ༦ན། ཞོལ། ༧ན༣ན། ལོག་པར བླ། ༧བ༤ན། ལྡོག་སྟེ

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཊཱིཀྐ།

397

ཐོས་སྡེ་པ་རང་ལ་གྲགས་པའི་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་དགག་པ་མཛད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན་ཉེ་བའི་གདུལ་བྱ་དེ་དག་ལ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཡོད་ལྟ་འགོག་པའི་རིགས་པ་རྒྱས་པར་མི་སྟོན་ཅེ་ན། དེ་དག་ནི་རྒྱུད་སྨིན་པ་ཡིན་པས། འབད་པ་ཆེན་པོས་བསྟན་མི་དགོས་ལ། ཆོས་དཀྱི་བདག་མེད་རྫོགས་པར་བསྒོམ་པ་མེད་པས་སོ།།འོ་ན་ཉེ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་མཚུངས་ཤེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། ཤེས་བྱ་ཤེས་པ་ལྷུར་ལེན་པ་དང༌། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྒྱས་པར་སྒོམ་པའི་ཕྱིར་རོ།།གཉིས་པ་ནི། རིགས་པ་གང་གིས་ཡོད་ཉིད་ཀྱང༌། །ལྡོག་པར་འགྱུར་བ་མཉན་པར་
གྱིས།།འོག་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ཡི།།ཇི་ལྟར་བྱིས་པས་རྣམ་བརྟགས་བཞིན།
ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རིགས་པ་གང་གིས་ཡོད་པར་བལྟ་བ་ཉིད་ཀྱང་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་

གཏན་ཚིགས་སོགས་ཀྱིས་ལྡོག་པར་འགྱུར་བ་བཤད་ཀྱི་མཉན་པར་གྱིས་ཞེས་
གདམས་པའོ།།ཀྱང་གི་སྒྲ་བརྗོད་པར་མི་རིགས་ཏེ། མེད་ལྟ་འགོག་པའི་འབད་པ་མི་བྱེད་པར་བསྟན་པས་སོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། ཡོད་ལྟ་ཡང་མདོ་ལས་ལྡོག་ཟིན་མོད། དེ་ལྟ་ན་ཡང་སྔར་གྱི་འགལ་བ་དེ་དག་མེད་ཅེས་པའོ།།
གཉིས་པ་ཡོད་མཐའ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ལ། སྐབས་སུ་བབས་པའི་ཐལ་བ་དང༌། ཞར་བྱུང་ངོ༌།།དང་པོ་ནི། རིགས་པ་དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། ཇི་ལྟར་བྱིས་པས་རྣམ་

བརྟགས་བཞིན།།དངོས་པོ་གལ་ཏེ་བདེན་གྱུར་ན།།དེ་དངོས་མེད་པས་རྣམ་ཐར་དུ།།གང་གིས་མི་འདོད་རྒྱུ་ཅི་ཞིག །འདི་ལྟར། བྱིས་པ་ལ་ད་ལྟར་སྣང་བ་འདི་དག་ཇི་
ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་མི་བདེན་ཏེ། གལ་ཏེ། ཇི་ལྟར་བྱིས་པས་རྣམ་པར་བརྟགས་པ་

བཞིན་དངོས་པོ་འདི་དག་གལ་ཏེ་བདེན་པར་གྱུར་ན། བྱིས་པ་དེ་དག་ཆོས་ཅན།

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

398

ཕུང་པོའི་དངོས་པོ་གཏན་མེད་པར་ཕྱིས་སྐྱེ་བ་མི་ལེན་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་མྱ་ངན་
ལས་འདས་པ་ཐོབ་པའི་བདག་ཉིད་དུ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཁྱོད་རྒྱུ་མཚན་གང་གིས་མི་འདོད་དེ་འདོད་རིགས་པར་ཐལ། མི་འདོད་པ་ལ་རྒྱུ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ། ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདེན་པ་མཐོང་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། དགྲ་བཅོམ་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་ཕྱིས་མི་སྐྱེ་བ་བཞིན་ནོ།།དེ་ལྟར་ཐལ་བ་ལས། བྱིས་པས་ཐར་

པ་མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། སྣང་བ་འདི་དག་མི་བདེན་པས། ཡོད་པའི་མཐར་མ་གྲུབ་
བོ།།ཞང་ཐང་སག་པ་འདི་དག་ཀུན་རྫོབ་སྤྱོད་པས་རང་རྒྱུད་དུ་མཛད་ཀྱང་ཐལ་ ”ལྡོག1

་གམ་རང་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་སོ།།འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བདེན་
པ་མཐོང་ན། “དེ2

་ཙམ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པར་ཐལ་བ་འཕེན་པ་ཡིན་གྱི།

མཐོང་ལམ་ནས་མྱང་འདས་འཇོག་པ་མིན་ཏེ་འོག་ཏུ་དཔྱོད་དོ།།
ལུང་ལས། བྱིས་པས་བདེན་པ་མཐོང་བ་ལ་གནོད་བྱེད་སྟོན་པ་ནི། དབང་པོ་
དྲུག་བསྟེན་པ་ལ་བརྟེན་གྱིས། བརྟགས་ནས་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པའོ།།ལུང་
འདི་དག་ཤེས་བྱེད་དུ་བྱས་ནས། གཉིས་སྣང་གི་བློ་ལ་ཚད་མ་མིན་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་”པོ3

་ནི་སྨྲ་བ་ཐམས་ཅད་རྫུན་ཞེས་པ་དང་ཆོས་མཚུངས་ཏེ། དེ་ལྟར་གོ་བའི་
རང་གི་བློ་ཚད་མར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། དེ་མི་འདོད་ན། དེ་གཉིས་ལས་འཐད་མི་འཐད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཇི་ལྟར་འཐད་དེ། དེས་ན་ལུང་འདི་དག་གིས་ནི་དབང་པོ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དཔྱོད་པའི་ཚད་མ་མིན་ཏེ། གཞན་དུ་འཕགས་ལམ་ལ་འབད་པ་དོན་མེད་པར་

1 མ་ཕྱི། ༧བ༣ན། ལྔག ཞོལ། ༧བ༦ན། བླ། ༨བ༢ན། ལྡོག * ལྡོག
2 མ་ཕྱི། ༧བ༣ན། དེ ཞོལ། ༨ན༡ན། བླ། ༨བ༢ན། ད
3 མ་ཕྱི། ༧བ༤ན། པོ ཞོལ། ༨ན༢ན། བླ། ༨བ༤ན། པ

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཊཱིཀྐ།

399

ཐལ་བ་འཕངས་པ་ཡིན་གྱི། དེ་འདྲ་མིན་ན་ཚད་མ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པ་མི་རིགས་པར་འགྱུར་རོ།།ད་ནི་ཐལ་འགྱུར་དང་རྒྱུད་དུ་སྨྲ་བའི་དབུ་མ་པའི་ཁྱད་པར་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་བཤད་པའི་རྣམ་གྲངས་དང་འཐད་ཕྱོགས་ངོས་བཟུང་བའོ།།དང་པོ་ལ། སྤྱིར་རང་རྒྱུད་ཀྱི་དམ་བཅའ་”ལས1

་ལེན་མི་ལེན་དང༌། དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་ལ་དཔྱོད་པའི་སྐབས་སུ་ཁས་ལེན་མི་ལེན་དང༌། དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་

ཚད་མ་ཁས་ལེན་མི་ལེན་དང༌། ཆོས་ཅན་ལ་མཐུན་སྣང་ཡོད་མེད་དུ་སྨྲ་བ་དང༌།
རང་ལུགས་ཀྱི་ཁས་ལེན་ཡོད་མེད་དང༌། ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་དམ་བཅའ་ཡོད་མེད་
དང༌། རང་ལུགས་མི་སྒྲུབ་པར་གཞན་གྱི་ཕྱོགས་འགོག་པ་ཙམ་དུ་ཁས་ལེན་མི་ལེན་
དང༌། ཐལ་འགྱུར་གྱི་དམ་བཅའ་ཙམ་ཡོད་མེད་དང༌། སངས་རྒྱས་ལ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཡེ་
ཤེས་ཁས་ལེན་མི་ལེན་དང༌། རང་རིག་ཁས་ལེན་མི་ལེན་དང་བཅུའོ།།དེ་ལ་ཕྱི་མ་

གཉིས་ན། སྦ་བ་ལོང་མེད་ཀྱི་དབུ་མ་ཐལ་རང་གི་ཁྱད་འཇོག་པ་དང་ཆོས་མཚུངས་སོ།།ཁས་ལེན་ཡོད་མེད་ཀྱང་བེམ་རིག་གི་ཁྱད་དུ་འཇོག་ན་མཛེས་པ་ཙམ་མོ།།དྲུག་པ་དང་བདུན་པ་གཉིས་ཀྱང་མི་འཐད་དེ། ཀུན་རྫོབ་དཔྱོད་པའི་སྐབས་སུ་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་དམ་བཅའ་དང༌། རང་ལུགས་ཐལ་འགྱུར་བས་ཀྱང་ཁས་ལེན་ལ། རིགས་
ངོར་ཡོངས་གཅོད་རང་རྒྱུད་པས་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་མེད་དོ་སྙམ་དུ་དཔྱོད་ན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་ཀྱི།
གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཡོད་དོ་སྙམ་ན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་མི་སྤྱོད་དེ། རིགས་ངོར་སྐྱེ་བ་
འགོག་པ་ཡིན་གྱི། སྐྱེ་མེད་མི་སྒྲུབ་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འཐད་ཕྱོགས་ནི་

1 མ་ཕྱི། ༨ན༡ན། ལས ཞོལ། ༨ན༥ན། བླ། ༨བ༦ན། ཁས

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

400

དང་པོ་ལྟར་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཆོས་ཅན་ལ་མཐུན་སྣང་ཡོད་མེད་ཡིན་ཏེ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ཡོད་མེད་ནི། མཐར་རྒོལ་ཕྱི་རྒོལ་གྱི་མཐུན་སྣང་དུ་གཞི་ཆོས་ཅན་གྲུབ་མ་
གྲུབ་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར་རོ།།དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཞེས་པ་ཡང་དངོས་པོ་རང་མཚན་པ་ཁས་ལེན་པ་ལ་ཟེར་ན་ཡང་མི་འཐད་དེ། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་
ཀྱིས་ཀྱང་བཀག་པའི་ཕྱིར། ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མའི་མཐུན་སྣང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་
པའི་སྐབས་སུ་མི་རུང་ལ། རིགས་ངོར་ཆོས་ཅན་མེད་པ་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་ཀྱང་ཁས་བླངས་པའོ་ཞེ་ན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ཁས་ལེན་པ་དང༌།
རིགས་ངོར་ཆོས་ཅན་མེད་པར་འདོད་པ་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱི་ནང་འགལ་དུ་ཟླ་བ་

གྲགས་པས་མཛད་དེ། ཚིག་བསལ་གྱི་སྟོང་ཐུན་དུ་འདིར་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་བསྒྲུབ་
བྱའི་ཆོས་སུ་འདོད་པའི་ཚེ་དེ་ཁོ་ནར་རྟེན་ཆོས་ཅན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཙམ་གྱི་བདག་གི་དངོས་པོ་རྙེད་པ་ཉམས་པར་འགྱུར་བར་རྟོག་གེ་པ་འདིས་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་བླངས་

པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་སོ།།
མདོ་སྡེ་པ་དང་གྲངས་ཅན་རྩོད་པ་ན། རྟག་མི་རྟག་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་མ་བྱས་པའི་སྒྲ་ལ་མཐུན་སྣང་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། དབུ་མ་པ་དང་དངོས་པོར་སྨྲ་བ་ལ་ཡང་བདེན་སྟོང་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་མ་བྱས་པའི་སྣང་ཙམ་ལ་མཐུན་སྣང་ཡོད་པས་མཐུན་སྣང་མེད་པར་མ་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། འདིའི་ལན་ལ། ཁ་ཅིག་ཚིག་གི་ཆ་ཅུང་ཟད་བཟུང་ནས། དབུ་མ་པ་ལ་ཁས་ལེན་མེད་པས་ལན་འདེབས་པ་ནི་བདེན་གཉིས་
ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ལ་རྨོངས་པ་ཡིན་པས་དོར་བར་བྱའོ།།དེས་ན་མདོ་སྡེ་པ་དང་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་མ་བྱས་པའི་སྒྲ་རང་མཚན་པ་གཉིས་ཀས་འདོད་པས་

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཊཱིཀྐ།

401

མཐུན་སྣང་ཡོད་ལ། དབུ་མ་པ་དང་དངོས་སྨྲ་བ་གཉིས་ལ་དེ་ལྟ་བུ་མེད་དེ། དབུ་མ་པས་ནི་རང་མཚན་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱར་བྱེད་ལ། དངོས་པོར་སྨྲ་བ་ནི་རང་མཚན་བློ་
ཡུལ་དུ་མ་ཤར་བའི་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ངོ་བོ་བློ་ཡུལ་དུ་མི་འཆར་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རང་མཚན་དང་དེས་སྟོང་པ་གཉིས་ཀ་བློ་ཡུལ་དུ་ཤར་བ་ལ་མ་བལྟོས་པའི་གཟུགས་སོགས་ཙམ་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་དབུ་མ་པས་ཀྱང་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་དུ་མི་འདོད། དངོས་པོར་སྨྲ་བས་ཀྱང་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར།

སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པ་དང་ཕྱོགས་གླང་གཉིས་ཀ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ན་ཚུལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མའི་རྩ་བ་བློས་སྒྲོ་མ་བཏགས་པར་ཡོད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འཛིན་པ་ལ་རག་ལས་པར་”བཞེད1

་པ་གཉིས་ཀ་མཐུན་ཀྱང༌། ཟླ་བ་གྲགས་པས་
དེ་ལྟ་བུ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་མི་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ།།
ཁ་ཅིག་དབུ་མ་པ་ཡིན་ན་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་བྱ་བར་མི་རིགས་ཞེས་པའི་ཚིག་ལ་བརྟེན་ནས་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པས་དབུ་མ་པའི་”ག2

་མི་ཆོད་པར་
འདོད་པ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ནི་རང་རྒྱུད་མི་རིགས་པར་བསྟན་གྱི། དབུ་མ་པ་དང༌།

རང་རྒྱུད་ཁས་ལེན་པ་འགལ་བར་སྟོན་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དགེ་སློང་ཆང་འཐུང་མི་རིགས་པར་བསྟན་པས། ཆང་སྡོམ་པའི་གཏོང་རྒྱུར་འགྱུར་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།དེས་ནི་དངོས་པོ་བདེན་པར་ཁས་བླངས་པས་སོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་གྲངས་ཅན་པ་སངས་རྒྱས་པར་ཐལ། ཕུང་པོ་བདག་མེད་དུ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། དེ་མ་གྲུབ་ཅེས་ཟེར་ན་དེ་ཡང་མ་གྲུབ་པོ།།དངོས་པོ་རིགས་པས་གྲུབ་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། དེས་

1 མ་ཕྱི། ༩ན༡ན། ཞོལ། ༩བ༡ན། བཞེད བླ། ༡༠ན༣ན། བཞེད
2 མ་ཕྱི། ༩ན༢ན། ག ཞོལ། ༩བ༢ན། བླ། ༡༠ན༤ན། གོ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

402

ཀྱང་ཕུང་པོ་བྱས་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ཡིན་ན་བདག་མེད་ཡིན་པས་
ཁྱབ་ཀྱང་བྱས་པ་ཁས་བླངས་པ་ལ་བདག་མེད་ཁས་བླངས་པས་མ་ཁྱབ་བོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་འདིར་ཡང་མཚུངས་པས་དངོས་པོ་བདེན་པ་བ་ཁས་མ་བླངས་ཤིང་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། དབུ་མ་བ་མ་ཡིན་པར་ག་ལ་འགྱུར། དེ་སྐད་སྨྲ་བ་དེ་ནི་ཁྱབ་བྱ་ཁས་བླངས་ན་ཁྱབ་བྱེད་ཁས་བླངས་དགོས་པ་དང༌། བླངས་པའི་ཁྱད་པར་མ་ཕྱེད་པར་ཟད་པས། གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཐམས་ཅད་འཆོལ་བར་འགྱུར་ཏེ། དོན་སྨྲ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་བྱས་པ་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་ཁས་བླངས་
པར་འགྱུར་ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་དུ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཞར་བྱུང་ལ། གཉིས་སུ་ལྟ་བས་མི་གྲོལ་བར་བསྟན་པ་དང༌། གཉིས་མེད་རྟོགས་པས་གྲོལ་བར་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་ནི། ཡོད་པས་རྣམ་པར་མི་གྲོལ་ཏེ།།མེད་པས་སྲིད་པ་འདི་ལས་མིན། དངོས་པོ་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་པར་བལྟ་བས་ཀྱང་སྲིད་པ་འཁོར་བ་ལས་རྣམ་པར་མི་གྲོལ་ཏེ། དེ་ནི་ཚེ་རབས་ཀུན་ཏུ་བདེ་འགྲོའི་འབྲས་བུ་དང་ཚོར་བ་བདེ་བའི་འབྲས་བུ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལས་འབྲས་མེད་པར་
བལྟ་བས་ཀྱང་སྲིད་པ་འཁོར་བ་འདི་ལས་གྲོལ་བར་འགྱུར་བ་མིན་ཏེ། ཉེས་པ་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་འབྱུང་གནས་སུ་གྱུར་པ་ངན་འགྲོའི་འབྲས་བུ་དང་ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་འབྲས་བུ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ལྟ་བ་འདི་གཉིས་ནི་འཁོར་བའི་རྒྱུ་ཡིན་པས་མི་གཙང་བས་མི་གཙང་བ་དག་པར་མི་འགྱུར་བ་བཞིན་དུ་གྲོལ་བར་མི་འགྱུར་རོ།།རིན་ཕྲེང་དུ། ཡོད་པ་བདེ་བདེ་འགྲོར་འགྲོ། མེད་པ་བདེ་ངན་འགྲོར་འགྲོ་ཞེས་གསུངས་སོ།།གཉིས་པ་ནི། དངོས་དང་དངོས་མེད་ཡོངས་ཤེས་པས།།བདག་ཉིད་

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཊཱིཀྐ།

403

ཆེན་པོ་རྣམ་པར་གྲོལ། གལ་ཏེ་ལྟ་བ་དེ་གཉིས་ཀྱིས་མི་གྲོལ་ན་གང་གིས་གྲོལ་བར་འགྱུར་ཞེ་ན། ཡོད་མེད་དངོས་འགལ་ཡིན་པས་དེ་ལྟ་ན་གྲོལ་བ་མི་སྲིད་སྙམ་དུ་བསམ་པའོ།།དངོས་པོ་ལ་མ་བརྟེན་པར་དངོས་པོ་མེད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དངོས་པོ་གཞན་དུ་གྱུར་བའི་བཞིག་པ་ལ་དངོས་མེད་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། དངོས་མེད་ལ་མ་བརྟེན་པར་དངོས་པོ་མི་འགྲུབ་སྟེ། དངོས་མིན་མ་བཀག་པར་དངོས་པོ་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་གཉིས་ཕན་ཚུན་བལྟོས་པས་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པས་དམིགས་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་ཡིན་པས་ན་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་རྣམས་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་
འགྱུར་རོ།།རིན་ཕྲེང་དུ། གཉིས་ལ་མི་བརྟེན་ཐར་པར་འགྱུར་ཞེས་པའི་དོན་ཏོ།།གཉིས་པ་ལ། མཐའ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་དགག་པ་ལ་ལུང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཐད་
པ་དང༌། དེ་དག་ལ་མྱང་འདས་མི་འཐད་པའོ།
བྱིས་པ་ལ་མ་ངེས་པ་དང༌། འཕགས་པ་ལ་བསྟན་པ་མ་གྲུབ་པའོ།།དང་པོ་ནི། དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་ཡོད་དེ། འཁོར་བ་དང་མྱང་འདས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་

ཡོད་དེ། ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔའི་དངོས་པོ་འཁོར་བ་ཡིན་ལ། དེ་རྒྱུན་ཆད་པའི་དངོས་མེད་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡིན་པས་འཁོར་འདས་མེད་པར་ཡང་མ་གྲུབ་སྟེ། དེ་མེད་ན་བླང་དོར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྟོན་པར་མི་རིགས་པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་

གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། འཕགས་པ་ལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་གྲུབ་སྟེ། འཕགས་པར་མ་གྱུར་པ་འཕགས་པར་འགྱུར་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏུ་དེ་གཉིས་བསྟན་དགོས། དེ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

404

གཉིས་སྟོན་པ་ལ་དེའི་གོང་དུ་འཕགས་པ་དགོས་པས་ཕན་ཚུན་”བརྟན1

་པའི་ཕྱིར་

རང་བཞིན་མེད་པར་གྲུབ་པོ།།བྱིས་པ་ལ་བསྟན་ན་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་ཏེ། དེ་ཉིད་མ་
མཐོང་འཇིག་རྟེན་དང༌།།མྱ་ངན་འདས་པར་རློམ་སེམས་ཏེ།།དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་མཐོང་བའི་བྱིས་པ་རྣམས་ནི། འཇིག་རྟེན་འཁོར་བ་རང་མཚན་པ་སྤང་བྱ་དང༌། དེ་རྒྱུན་ཆད་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་བླངས་བྱར་རློམ་སེམས་ཤིང་མངོན་པར་ཞེན་ཏེ། དེའི་
ཕྱིར་འཁོར་བ་ཙམ་ལ་འདོར་འདོད་སྐྱེས་པ་ན་ཡང་འཁོར་བ་རང་མཚན་པ་མེད་པར་བསྟན་པ་ཡིད་ལ་འབབ་ཅིང་དེ་མེད་ན་དེ་རྒྱུན་ཆད་པའི་མྱང་འདས་ཀྱང་མེད་པར་རྟོགས་ནུས་པས་འཁོར་བ་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་མྱང་འདས་སུ་རྟོགས་ནུས་པས་
བྱིས་པ་ལ་བསྟན་ཡང་དྲང་དོན་དུ་གསུངས་པས་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་སོ་ཞེས་པའོ།།དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་འགའ་ཞིག་གི་ཞེན་པ་ལྡོག་པའི་དོན་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འཁོར་འདས་རང་མཚན་པ་གཞན་ངོ་ཁོ་ནར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ནས་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།གང་དག་མདོ་སྡེ་ལས་གང་ཟག་དང་ཆོས་བདག་མ་གསུངས་སོ་ཞེས་སྨྲ་བ་བོ་དེ་དག་གིས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ལ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་ཁྱབ་པ་
ཁས་ལེན་དགོས་པ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ལ། འཕགས་པས་མ་གཟིགས་པ་དང༌། དེའི་འཐད་པ་གཉིས་སོ།།དང་པོ་ནི། དེ་ཉིད་གཟིགས་རྣམས་འཇིག་རྟེན་དང༌།།མྱ་ངན་འདས་པར་རློམ་སེམས་མེད། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་འཕགས་པ་རྣམས་ནི་འཇིག་རྟེན་སྤང་བྱ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་བླང་བྱར་རློམ་སེམས་ཤིང་ཞེན་པ་མེད་ལ་རྟོག་པར་མི་

1 མ་ཕྱི། ༡༠ན༤ན། ཞོལ། ༡༠བ༤ན། བརྟན བླ། ༡༡བ༢ན། བརྟེན

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཊཱིཀྐ།

405

མཛད་དོ།།དེ་དག་འཕགས་པ་ལ་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ན། འཕགས་པའི་བདེན་པ་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། གང་ཞིག་རྟོགས་ན་འཕགས་པར་འགྱུར་བས་ན་འཕགས་པར་བྱེད་པའི་བདེན་པ་འཕགས་པའི་བདེན་པའམ་ཡང་ན་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་བདེན་པ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་
འཕགས་པ་ཁོ་ན་ལ་གྲུབ་ན་འཕགས་པའི་ཐ་སྙད་བརྒྱད་ཀྱང་མི་རིགས་པར་འགྱུར་ལ། འཇིག་རྟེན་ན་ཡང་ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་ལྟར་གནས་པ་ལ་འཕགས་པའི་ཐ་སྙད་དུ་གྲགས་སོ།།སྡུག་བསྔལ་ཡང་མི་རྟག་སོགས་ཇི་ལྟར་འཕགས་པས་བསྟན་པ་དེ་ལྟ་དེ་
ལྟར་གནས་ཀྱི། གཙང་བདེ་སོགས་སུ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མི་གནས་སོ།།དེ་ལྟར་ཡང་
འགྲེལ་པར། དེ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ནི་བདེ་པ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་དུ་འཛིན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་བདག་ཉིད་དེར་དངོས་པོ་དེ་རྣམ་པར་མི་གནས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་

རོ།།ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ནི་སྡུག་བསྔལ་བ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་དུ་འཛིན་པ་སྟེ། དངོས་པོ་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བདག་ཉིད་དེར་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་གསུངས་སོ།།འདིས་ནི་
གང་དག་འཁྲུལ་ངོར་ཡོད་པ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་དོན་ལྡོག་ཏུ་བྱས་ཤིང་སྒྲ་བཤད་འཇུག་གིས་ཁྱད་མ་ཕྱེད་པར་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ན་ཡོད་འགལ་དུ་འདོད་པའི་ངན་རྟོག་ཀྱང་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་གཙང་བདེ་རྟག་བདག་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་ཐལ། འཁྲུལ་ངོར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རྟགས་ཁྱབ་ཁས་བླངས། འདོད་ན་ལུང་འདིས་
བསལ་ལོ།།
གཉིས་པ་ནི། སྲིད་པ་དང་ནི་མྱ་ངན་འདས།།གཉིས་པོ་འདི་ནི་ཡོད་མ་ཡིན། འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ན་འཕགས་པའི་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

406

མཉམ་གཞག་གིས་གཟིགས་པར་རིགས་ན་ཡང་སྲིད་པ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་གཉིས་པོ་འདི་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གཟུགས་བརྙན་བཞིན་
དེ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་གཟིགས་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་གཟིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རབ་རིབ་ཅན་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།གཉིས་པོ་དེ་དག་ལ་མྱང་འདས་མི་འཐད་པ་ལ་རང་གི་མྱང་འདས་ངོས་བཟུང་བས་གཞན་ལ་མྱང་འདས་འཐོབ་པ་མི་འཐད་པ་དང༌། རང་ལ་འཐད་པའོ།།དང་པོ་ལ་མདོར་བསྟན་དང༌། རྒྱས་བཤད་དོ།།དང་པོ་ནི། མྱང་འདས་ཞེས་བྱ་བ་ཅི་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན་འཕགས་པས་མྱང་འདས་ཐོབ་པར་རྣམ་པར་བཞག་པ་དེ་ཉིད་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཞེ་ན། སྲིད་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཉིད་མྱ་ངན་ལས་འདས་ཞེས་བྱ་བར་བརྗོད། སྲིད་པ་རང་བཞིན་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་ཅེས་བྱ་བར་བརྗོད་པ་ཡིན་པས་ཐ་སྙད་དུ་མེད་པ་མ་གྲུབ་ཅིང་དོན་དམ་དུ་ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་བོ།།གཉིས་པ་ནི། དངོས་པོ་བྱུང་བ་”བཞིག1

་པ་ལ། ཇི་ལྟར་
འགོག་པ་བརྟགས་པ་བཞིན།།དེ་བཞིན་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང༌། །སྒྱུ་མ་བྱས་ལྟའི་
འགོག་པ་བཞེད།།དངོས་པོ་མི་རྟག་པ་ནི་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་མེད་ཀྱི། དངོས་པོ་སྔར་”བྱུང2

་ཞིང་སྐྱེས་པ་བཞིག་པ་ལ་ཇི་ལྟར་འགོག་པ་སྟེ་མི་རྟག་པར་རྣམ་པར་
བརྟགས་པ་བཞིན་དུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་ཀྱང་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་མེད་ཀྱི། འཁོར་བ་རང་བཞིན་མེད་པ་མྱང་འདས་ཡིན་པས་དེ་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་འཁོར་བ་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་ལ་བལྟོས་པའི་ཕྱིར། དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་འཕགས་པ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་

1 མ་ཕྱི། ༡༡བ༡ན། བཞིག ཞོལ། ༡༢ན༢ན། གཞིག བླ། ༡༢ན༥ན། བཞིག
2 མ་ཕྱི། ༡༡བ༢ན། ཞོལ། ༡༢ན༢ན། བྱུང བླ། ༡༢བ༦ན། ཕྱུང

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཊཱིཀྐ།

407

ཀྱང་སྒྱུ་མ་བྱས་པ་ལྟ་བུའི་ཕུང་པོ་སྐྱེ་མེད་ཀྱི་འགོག་པ་བཞེད་དོ།།འདི་ངོས་བཟུང་བ་ནི། རང་བཞིན་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡིན་ལ། ལམ་གྱིས་ཐོབ་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་གློ་བུར་དྲི་བྲལ་གྱི་འགོག་པ་ཡིན་ནོ།།མཐོང་ལམ་ཐོབ་ནས་མྱང་འདས་
ཐོབ་པར་འཇོག་པ་ཡང་འགྲེལ་པ་འདིའི་ལུགས་སུ་མི་གསལ་ཏེ། མདོ་ལས། བདག་གི་སྐྱེ་བ་ནི་ཟད་དོ།།
བྱ་བ་ནི་བྱས་སོ་ཞེས་པ་ནི་ཡང་དགྲ་བཅོམ་གྱི་སྐབས་ཁོ་ནར་སྣང་བའི་ཕྱིར་

དང༌། གལ་ཏེ་ཆོས་ཤེས་མཇུག་ཐོགས་སུ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པའི་རྫོགས་
མཚམས་སུ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་དོན་དེ་མཚན་ཉིད་གཅིག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མཐོང་བ་དེ་ཉིད་རིམ་གྱིས་གོམས་པར་བྱས་པས་མ་རིག་པ་མ་ལུས་པར་འགགས་པས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་རང་བཞིན་ལ་དམིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་གནས་པ་ནི་མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་མྱ་ངན་ལས་”འདས1

་པ་དང་བྱ་བ་བྱས་པ་ཉིད་དུ་
རྣམ་པར་བཞག་གི །རྣམ་པ་གཞན་དུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་སོ།།དེ་མ་རིག་པ་མ་ལུས་པར་འགག་པ་དགྲ་བཅོམ་པའི་གནས་སྐབས་མ་ཡིན་པ་ལ་མི་སྲིད་པའི་
ཕྱིར། འཇུག་པར་འཇིག་ལྟ་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱིས་སྤོང་བར་བཤད་པས་ཉོན་མོངས་ཅན་
གྱི་མ་རིག་པ་མཐོང་ལམ་ནས་ཟད་པར་སྤངས་སོ་སྙམ་ན། སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་དབུ་མ་ཕུང་པོ་ལྔ་པར་ཐ་སྙད་ཕལ་ཆེར་མངོན་པ་སྡེ་བདུན་དང་མཐུན་པར་མཛད་པས་འཇིག་ལྟ་ལ་མཐོང་སྤངས་ཀྱིས་ཁྱབ་ཏུ་ཆུག་ཀྱང་དེར་སྒོམ་སྤང་གིས་
བསྡུས་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞར་ལ་ཉན་ཐོས་

1 མ་ཕྱི། ༡༡བ༦ན། ཞོལ། ༡༢བ༡ན། འདས བླ། ༡༣ན༥ན། འདྲས

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

408

འཕགས་པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་ཀྱང་ཤེས་སྒྲིབ་མ་སྤངས་པར་འདོད་པ་
འདི་ཡང་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་མཐོང་སྤངས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཤེས་སྒྲིབ་དེ་
དག་ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་ཙམ་གྱིས་སྤོང་ངམ།
འོན་ཏེ་གོམས་པར་བྱེད་དགོས་ཕྱི་མ་མི་རིགས་ཏེ། སྒོམ་སྤངས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

དང་པོ་ལྟར་ན། ཉན་ཐོས་འཕགས་པས་མ་སྤངས་པ་ཉམས་སོ། །གཉིས་པ་གཞན་”གྱི་ལ1
་མྱང་འདས་འཐོབ་པ་མི་འཐད་པ་ལ། མདོར་བསྟན་པ་
དང༌། རྒྱས་བཤད་དོ།།དང་པོ་ནི། རྣམ་པར་འཇིག་པས་འགོག་འགྱུར་གྱི།།འདུས་

བྱས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པས་མིན།།དེ་ནི་སུ་ལ་མངོན་སུམ་འགྱུར།།”བཞིག2

་ཅེས་པ་

དེ་ཅི་ལྟར་འགྱུར། ཕྱེད་དང་པོས་ཐལ་བ་བཀོད་ནས་ཕྱེད་ཕྱི་མས་ལྷག་མེད་མི་འཐད་
པ་དང༌། ལྷག་བཅས་མི་འཐད་པ་གཉིས་ཀྱིས་”གསལ3

་བ་སྟོན་པའོ།།ཕུང་པོ་མ་
ལུས་པ་རྣམ་པར་འཇིག་ཅིང་ཟད་པ་ལས་ལྷག་མེད་ཀྱི་འགོག་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཕུང་པོ་ཡོད་ཀྱང་ཉོན་མོངས་ཟད་པ་ལྷག་བཅས་སུ་ཐལ། ལས་ཉོན་མོངས་རང་མཚན་པའི་རྒྱུ་རྐྱེན་ཟད་པས་ཕུང་པོ་སླར་མི་སྐྱེ་བས་མྱང་འདས་སུ་འཇོག་པའི་ཕྱིར། འདུས་བྱས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་མེད་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པས་མྱང་
འདས་སུ་འགྱུར་བ་མིན་པར་ཐལ། རྟགས་སྔ་མ་དེའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་ཤིན་ཏུ་འདོད་པས་
དེ་ལ་ལྷག་བཅས་མི་འཐད་པའི་ཐལ་བ་འཕེན་པ་ཡིན་ནོ།།འདོད་པའི་ཕྱིར་སྐྱོན་མེད་
ཅེ་ན། ལྷག་མེད་ཀྱི་མྱང་འདས་དེ་ནི་སུ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་འགྱུར་ཏེ། མངོན་སུམ་དུ་

1 མ་ཕྱི། ༡༢ན༤ན། གྱི་ལ ཞོལ། ༡༢བ༥ན། གྱིས བླ། ༡༣ན༣ན། གྱི་ལུགས་ལ
2 མ་ཕྱི། ༡༢ན༥ན། བཞིག ཞོལ། ༡༢བ༦ན། བཞི་གཅེས བླ། ༡༣བ༤ན། བཞིག
3 མ་ཕྱི། ༡༢ན༦ན། ཞོལ། ༡༣ན༡ན། གསལ བླ། ༡༣བ༥ན། བསལ

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཊཱིཀྐ།

409

བྱེད་པ་བོ་མི་འཐད་པས། ངས་མྱང་འདས་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་སོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ།།ལྷག་བཅས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ན་ནི་ཕུང་པོ་མ་ལུས་པ་འགག་
པ་མེད་པས་མངོན་དུ་བྱ་རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར་བྱེད་པ་མི་འཐད། ལྷག་མེད་ཀྱི་གནས་

སྐབས་ན་བྱེད་པ་པོ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་སུ་ལ་ཡང་མངོན་དུ་མི་འགྱུར་རོ།།ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ཉེས་པ་མེད་དེ། འཕགས་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་ལ་སོགས་པས་རང་བཞིན་སྐྱེ་མེད་ཀྱི་འགོག་པ་དེ་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་འགོག་པ་མངོན་སུམ་དུ་མི་འཐད་དེ། དགག་གཞི་ཕུང་པོ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ནས་འགོག་པ་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པར་མི་འཐད་དེ། གནས་སྐབས་དེར་ཕུང་པོ་ཁྱོད་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར། དངོས་སུ་རྟོགས་པར་མི་འཐད་དེ། མངོན་སུམ་གྱི་ཤེས་པ་རང་མཚན་གྱི་དངོས་ཡུལ་ཅན་དུ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཐལ་བ་ཕྱི་མ་ལ་བསལ་བ་སྟོན་པ་ནི། ལྷག་བཅས་ཀྱི་
གནས་སྐབས་ན། བདག་གིས་སྐྱེ་བ་ཟད་ཅིང་བཞིག་གོ་སྙམ་པའི་ཤེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ་མི་རུང་བར་ཐལ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར།

འདོད་ན་མདོ་དང་འགལ་ལོ།།དབུ་མ་པ་སྐབས་དེར་ཡང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་
མེད་དུ་ཁས་ལེན་པས། མདོ་དང་འགལ་བ་མེད་དོ།།བཞིག་ཅེས་པ་དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེས་པའི་འགྱུར་ལྟར་ན། མདོའི་ཚིག་སྣ་ལ་བཟུང་ངོ་།།
གཉིས་པ་ལ། ལྷག་བཅས་མི་འཐད་པ་དང༌། ལྷག་མེད་མི་འཐད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི་སྐྱེ་བ་ཟད་དོ་ཞེས་པ་ནི། མ་འོངས་པའི་སྐྱེ་བར་ཉིང་མཚམས་མི་སྦྱོར་བ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི། ད་ལྟར་གྱི་ཕུང་པོ་མི་སྐྱེ་བ་ལ་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་
ཡིན་ན། གནས་སྐབས་དེ་ན་ལྷག་བཅས་ཀྱང་མི་འཐད་དེ། གལ་ཏེ་ཕུང་པོ་མ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

410

འགགས་ན།།ཉོན་མོངས་ཟད་ཀྱང་འདས་མི་འགྱུར། མདོ་ལས། སྡུག་བསྔལ་འདི་མ་ལུས་པར་སྤངས་ཞེས་ད་ལྟར་གྱི་ཕུང་པོ་མི་སྐྱེ་བ་ལ་བསམས་ནས་མ་ལུས་པར་སྤངས་པ་ནས་ནུབ་པའི་བར་དུ་གསུངས་ལ། མ་འོངས་པའི་སྐྱེ་བའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་འདི་ལས་སྲིད་པ་གཞན་མི་ཤེས་སོ་ཞེས་གསུངས་པས། མ་འོངས་པའི་ཕུང་པོ་ཁོ་ན་ལ་སྐྱེ་བ་ཟད་པའི་སྒྲ་སྦྱོར་བར་མི་འཐད་དོ།།
གལ་ཏེ་དེ་ཡི་ཚེ་ཕུང་པོ་རང་མཚན་པ་མ་འགགས་པར་ཡོད་ན་ཉོན་མོངས་ཟད་པར་སྤངས་ཀྱང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཇི་སྲིད་ཕུང་བོར་འཛིན་ཡོད་པ།།དེ་སྲིད་དེ་ལ་ངར་འཛིན་ཡོད། ཅེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ལྷག་བཅས་ཀྱི་གནས་སྐབས་མྱང་འདས་མཚན་ཉིད་པ་མིན་པར་འདོད་ན་བདག་གི་
སྐྱེ་བ་ཟད་དོ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས། རྗེས་བཟླས་ཞེས་བྱའི་མདོ་འདི་ནི།།ཤཱ་རིའི་བུ་
ཡིས་མྱ་ངན་འདས།།མངོན་དུ་བྱས་ནས་བཤད་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ཇི་ལྟར་དྲང༌། ཤཱ་རིའི་བུས། རང་ཉིད་ཀྱིས་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱས་ནས་གྲོགས་པོ་
གཞན་ལ་རྗེས་སུ་བཟླས་པ་བཤད་པས་སོ།།དེ་ནི་ཉོན་མོངས་ལོག་པ་མངོན་དུ་
བྱས་ཀྱི། ཕུང་པོ་ལོག་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། མི་འཐད་དེ། རྗེས་བཟླས་ཀྱི་མདོ་ལས།
སྡུག་བསྔལ་འདི་སྤངས་པ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྐབས་འདིར་སྤྱི་མིང་བྱེ་
བྲག་ལ་སྦྱོར་བ་ཡང་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། རྗེས་བཟླས་ཀྱི་མདོ་ལས། ཇི་སྐད་བཤད།
འདི་ཉིད་ལ་འགྲེལ་པ་འདིར་གསལ་གྱི། སྔར་འཕགས་པ་ལ་རྟ་ཐུལ་གྱིས་སྨྲས་པའི་
ཤོ་ལོ་ཀ་དེ་ལ་ཡེ་མི་གསལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་དུས་ཤཱ་རིའི་བུས་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པ་ཡིན་གྱི། མྱང་འདས་ནི་ཕྱིས་ཀུན་ཏུ་རྒྱུ་སེན་རིངས་ལ་སྟོན་པས་ཆོས་གསུངས་པའི་

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཊཱིཀྐ།

411

དུས་སུ་ཐོབ་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཡང་ལྷག་བཅས་ཀྱི་མྱང་འདས་མཐོང་ལམ་ནས་
འཛིན་པར་མི་གསལ་ལོ།།
གཉིས་པ་ནི། གང་ཚེ་འདི་དེའང་འགགས་གྱུར་བ།།དེ་ཡི་ཚེ་ན་གྲོལ་བར་འགྱུར། གང་གི་ཚེ་འདི་ནི་ཕུང་པོ་དེའང་འགགས་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་ན་གྲོལ་བ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ཞིག་ཏུ་འདོད་ན་ཡང༌། ཕུང་པོ་མ་འོངས་པ་རྣམས་རྒྱུན་བཅད་པ་དེ་ཡང་ཁྱེད་ཀྱི་ལུགས་ལ་མི་སྲིད་དེ། ལྷག་བཅས་ཀྱི་དུས་ན་

ཕུང་པོ་རང་མཚན་པ་ཡོད་པས་དེར་འཛིན་ཡོད་ལ། ངེས་ཉོན་མོངས་དང་ལས་བསྐྱེད་ནས་ཡང་ཕུང་པོ་ལེན་པའི་ཕྱིར། མ་འོངས་པའི་སྐྱེ་བ་ལ་བལྟོས་ནས་ཀྱང་བཞིག །ཤེས་པ་དེ་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ་མི་རུང་ངོ༌།།གསུམ་པ་རང་ལ་འཐད་པ་ལ་འདུས་བྱས་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་མི་གཟིགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང༌། དེ་ཉིད་གོམས་པ་བྱ་བ་བྱས་སོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བསྟན་པའོ།།
དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་དངོས་པོ་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་སྨྲ་བ་ལ་གྲོལ་བ་མི་སྲིད་པར་བསྟན་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་སྨྲ་བ་ལ་སྲིད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། མ་རིག་རྐྱེན་ཅན་བྱུང་བ་ལ། །ཡང་དག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གཟིགས་ན།།སྐྱེ་བ་དང་ནི་འགག་པའང་རུང༌།།འགའ་ཡང་དམིགས་པར་མི་འགྱུར་རོ།།འདུ་བྱེད་ལ་སོགས་པ་བཅུ་གཅིག་ལ་མ་རིག་པ་དངོས་པོ་དང་རྒྱུད་ཅི་རིགས་པར་རྐྱེན་དུ་ཡོད་པས་ན་མ་རིག་རྐྱེན་ཅན་ཏེ་དེ་ལས་བྱུང་བ་ལ་ཡང་དག་པའི་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གཟིགས་པའི་ངོ་ན་འདུས་བྱས་ཐོག་མར་སྐྱེ་བ་དང་མཐར་འགག་པ་ཡང་རུང་སྟེ་སྤྲོས་པ་འགའ་ཡང་དམིགས་པར་མི་འགྱུར་རོ།།དེ་ནི་འདུ་བྱེད་ལ་སོགས་པ་ནི་མ་རིག་པས་བརྟགས་པ་ཡིན་པས་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

412

བློ་འཁྲུལ་བ་ལ་སྣང་གི །འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་གཟིགས་པ་ལ་མ་ཡིན་ཏེ། རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྣང་བ་དེ། རབ་རིབ་མེད་པས་བལྟས་ན་མི་སྣང་བ་བཞིན་ནོ།
།གང་དག་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཡོད་པར་མ་གཟིགས་པ་དང༌། ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་གཟིགས་པ་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་ནས་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་གིས་མ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། ཅེས་སྨྲ་བ་ནི་དབུ་མ་པའི་ལྟ་བ་འདི་ཡང་དག་པ་ཡིན་ཏེ། བླུན་པོས་མ་གོ་བའི་ཕྱིར་ཅེས་པ་དང་མཚུངས་སོ།།ལྟ་བ་ཡང་དག་ཡིན་ན་བླུན་པོས་གོ་བར་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་ན་ཡང་མཉམ་གཞག་གིས་གཟིགས་ག་ལ་དགོས། རང་བཞིན་ཡིན་ན་གཟིགས་དགོས་པ་ཡིན་གྱི་བལྟོས་ཆོས་ཡིན་ན་དེས་གཟིགས་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར། རིགས་པ་ལྟར་སྣང་འདི་ལྟ་བུ་ལ་བརྟེན་ནས་དབུ་མ་བ་ལ་ཁས་ལེན་མེད་ཅེས་ཟེར་ན་ཁོ་བོས་ཀྱང་རྣམ་རིག་པ་ལ་ཁས་ལེན་མེད་ཅེས་སྨྲ་བར་བྱའོ།།དེས་དངོས་པོ་རང་མཚན་ཁས་བླངས་པས་སོ་ཞེ་ན། དབུ་མ་པས་ཀྱང་རྟེན་འབྲེལ་ཁས་བླངས་སོ།།དེ་འཁྲུལ་ངོ་ཁོ་ནར་ཁས་ལེན་
གྱི། རང་ལུགས་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བློ་མ་འཁྲུལ་བ་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡིན་པས་དེས་ན་གཟིགས་པས་སོ་ཞེ་ན། འོ་ན་རྣམ་རིག་པ་ལ་ཡང་ལྐོག་གྱུར་རང་མཚནཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བློ་མ་འཁྲུལ་བ་མངོན་སུམ་ཡིན་པས་དེས་མ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། ལྐོག་གྱུར་ཡོད་ཀྱང་མངོན་གསུམ་གྱིས་མི་འཇལ་ཞེ་ན། སྔ་མ་
ལ་ཡང་མཚུངས་སོ།།འདོད་ན་ལྐོག་གྱུར་ཁེགས་པས་ཁྱབ་བྱ་བདག་མེད་ཁེགས་པར་འགྱུར་ལ། དེས་མ་ཁྱབ་པ་མི་སྲིད་པས་ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་ཁེགས་པས་གང་ཡང་ཁས་བླང་དུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ།།

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཊཱིཀྐ།

413

གཉིས་པ་ལ། དངོས་དང་། རྟོགས་བྱ་ཆོས་དབྱིངས་ལ་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་མེད་པར་བསྟན་པ། གཞན་གྱིས་བརྟགས་པ་བྱ་བ་བྱས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་མི་རུང་
བའོ།།དང་པོ་ནི། དེ་ཉིད་མཐོང་ཆོས་མྱ་ངན་ལས།།འདས་ཤིང་བྱ་བ་བྱས་པའང་ཡིན”ནོ་1

།།རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་མི་དམིགས་པའི་
ལྷག་བཅས་ཀྱི་གནས་སྐབས་དེ་ཉིད་མཐོང་བའི་ཆོས་ཚེ་འདི་ཉིད་ལ་མྱ་ངན་ལས་
འདས་པ་ཐོབ་པ་དང་ཉོན་མོངས་བ་སྤོང་བ་སོགས་ཀྱིས་བྱ་བ་བྱས་པའང་ཡིན་
ནོ།།འང་གི་སྒྲ་ནི་བྱ་བ་བྱས་པའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་བྱུང་བའི་སྐྱེ་བ་ཟད་པ་སོགས་སྡུད་དོ།།འགྲེལ་པར་འཕགས་པ་ཤཱ་རིའི་བུས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་ནས་མདོ་འདི་བཤད་དོ་ཞེས་གང་གསུངས་པ་འདི་ཉིད་མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་རིགས་པར་བྱ་ལ། གང་ཡང་སྐྱེ་བ་ཟད་དོ་ཞེས་སོགས་བཤད་དོ།།འདིས་ཀྱང་རྗེས་བཟླས་པའི་མདོ་གང་ཡིན་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་གསལ་ལོ།།གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཆོས་ཤེས་མཇུག་ཐོགས་སུ།།འདི་ལ་བྱེ་བྲག་ཡོད་ན་ནི།།དངོས་པོ་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་ལའང༌།།གང་གིས་སྐྱེ་བར་རྣམ་བརྟགས་པ།།རྣམ་པར་མི་མཁས་དེ་ཡིས་ནི།།རྐྱེན་ལས་བྱུང་བའི་དོན་མ་མཐོང༌།།གལ་ཏེ་མཐོང་ལམ་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་བཟོད་དེས་ཆོས་ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གནས་ལུགས་སྟོང་པ་ཉིད་མངོན་
སུམ་དུ་ཤེས་པས་དེའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་རྟོགས་བྱ་ཆོས་དབྱིངས་ལ་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་མེད་དེ། གལ་ཏེ་ཡེ་ཤེས་ཕྱི་མ་འདི་ལ་མི་རྟག་བདེཔ་རང་མཚན་པ་སོགས་དོན་དམ་བདེན་པ་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་སོ་སོར་བྱེ་བྲག་ཏུ་ཡོངས་སུ་བཅད་པར་བྱ་བ་ཡོད་ན་

1 མ་ཕྱི། ༡༤བ༢ན། ཞོལ། ༡༥ན༥ན། ནོ་ བླ། ༡༦ན༥ན། +་ནོ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

414

ནི་དངོས་པོ་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བརྟེན་འབྱུང་གི་གནས་ལུགས་ལའང་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་གང་གིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བར་རྣམ་པར་བརྟགས་ཤིང་ཁས་བླངས་ན་རགས་
པ་ས་ལ་སོགས་པ་ལ་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས། དེས་ན་གྲུབ་མཐའ་འཛིན་པའི་ཉན་ཐོས་རྣམ་པར་མི་མཁས་པ་དེ་དག་ཆོས་ཅན། ཁྱེད་ལྟར་ན་མཐོང་ལམ་པ་དེ་ཡིས་ནི་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བའི་དོན་རྟེན་འབྱུང་སྤྲོས་བྲལ་རོ་གཅིག་པ་དེ་མ་མཐོང་བར་ཐལ། ཆོས་ཉིད་ལ་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བར་སོ་སོ་རིམ་ཅན་དུ་བཅད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྟེན་འབྱུང་གི་ཆོས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་རང་བཞིན་མེད་པ་དེ་ལ་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་མེད་པས་བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ནི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཏུ་ཟད་དོ།།འོ་ན་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་ཏུ་བཞག་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ལྡོག་པའི་སྒོ་ནས་བཞག་པ་ཡིན་ཏེ། བདེན་པ་དེ་དང་དེའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་དེའི་ཆ་ནས་སྡུག་བསྔལ་ཤེས་པ་དང་ཀུན་འབྱུང་ཤེས་པ་སོགས་དང༌། དེ་དག་ཀྱང་ཤེས་བཟོད་དུ་ལྡོག་པས་འབྱེད་པའོ།།དེ་ལྟ་བུའི་ཐ་སྙད་མི་བཞེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་དབུ་མ་ཕུང་པོ་ལྔ་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཉནཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ཁ་ཅིག་ལས་སྐད་
ཅིག་མ་གཅིག་ཏུ་བསྟན་ལ། གཞན་ལས་སྐད་ཅིག་མ་བཅོ་ལྔར་བསྟན་པ་མི་འགལ་ཏེ། རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་རིམ་དང་སྤྲོས་པ་ལ་དགའ་བའི་ངོར་ཐ་སྙད་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་བསྟན་

པ་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་ན་བདེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་བཤད་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་དག་ནི་ཚོགས་སྦྱོར་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་རྒྱུད་སྨིན་པར་བྱེད་པའི་ལམ་ཙམ་ཡིན་
གྱི། གྲོལ་ལམ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ངེས་པར་ཆོས་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་དགོས་

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཊཱིཀྐ།

415

པའི་ཕྱིར། ཐོས་ཆུང་གང་དག་བྱམས་ཆོས་སུ་ཡང་ཉན་ཐོས་ལ་ཡང་ཆོས་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་སྨྲ་བ་དེ་དག་ནི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་
ཀྱི་གཞུང་ལུགས་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུའི་རྣམ་དབྱེ་ལ་འདྲིས་ཤིང་མཁས་པར་མ་བྱས་པའི་
གཟུ་ལུམས་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། བྱམས་ཆོས་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་པའི་གཞུང་གང་དུ་ཡང་གྲོལ་བ་ཙམ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ལམ་གཉིས་སུ་བྱས་པའི་གྲོལ་ལམ་དུ་མི་རྟག་སོགས་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་འབའ་ཞིག་བསྟན་གྱི། རང་བཞིན་མེད་པར་
རྟོགས་དགོས་པ་གང་ཡང་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་དགོངས་
པ་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་བཀྲལ་བའི་གཞུང་རྣམས་སུ་དེ་དག་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་
ཀྱི་ལམ་ཙམ་དུ་གསུངས་ཀྱི། གྲོལ་ལམ་དུ་གང་དུ་ཡང་མ་གསུངས་པས་ཆེན་པོ་དེ་
དག་གི་ལུགས་ལེགས་པར་དཀྲུགས་ནས་བཤད་པས་དམ་པའི་ཆོས་ལེགས་པར་སྤངས་པའི་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་བསགས་པ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་ལ་གཞན་ཕྱོགས་ཉེས་པ་དང་བཅས་པ་དང༌། རང་ཕྱོགས་ལ་ཉེས་པ་མེད་པའོ།།དང་པོ་ལ་ཐོག་མ་ཡོད་པར་ཐལ་བ་དང༌། འདོད་པ་ལ་བསལ་བ་དགོད་པའོ།།དང་པོ་ནི། ཉོན་མོངས་ཟད་པའི་དགེ་སློང་གི །གལ་ཏེ་འཁོར་བ་རྣམ་ལྡོག་ན།།དེའི་རྩོམ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས།།གང་མ་བཤད་པ་རྒྱུ་ཅི་ཞིག །གལ་ཏེ་
ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པ་ཟད་པར་བྱས་པའི་དོན་དམ་པའི་དགེ་སློང་གི་ཉོན་མོངས་པ་ཟད་པས་ལས་མ་བསགས་པ་དེའི་དབང་གིས་གལ་ཏེ་འཁོར་བ་ཕུང་པོ་རང་མཚན་པ་འཇུག་རུང་དུ་སོང་ནས་ལྡོག་ཅིང་ཟད་པར་ཁྱོད་སེམས་ན་ཐ་མ་ཡོད་པར་ཐལ་ལ། དེ་འདོད་ན་ཐ་མ་ཐོག་མ་ལ་བལྟོས་པས་འཁོར་བ་དེའི་ཐོག་མའི་རྩོམ་པ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

416

ཡོད་ན་གསུངས་དགོས་པས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཐོག་མ་གང་མ་བཤད་པ་ལ་རྒྱུ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་མི་མཁྱེན་པས་མིན་ཏེ། ཀུན་མཁྱེན་དུ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་གཞན་ཡང་མེད་པས་མེད་པ་ཁོ་ནས་མ་བསྟན་པར་རིགས་སོ།།གཉིས་པ་ནི། དེའི་ཕྱིར། རྩོམ་པ་ཡོད་ན་ངེས་པར་ཡང༌།།ལྟ་བར་གྱུར་
པ་ཡོངས་སུ་འཛིན།།ཡང་ན་ཉེས་ཉིད་དུ་ཞེས་གདོན་ནོ།།གལ་ཏེ་ཐོག་མའི་རྩོམ་པ་ཡོད་པར་ཐལ་བ་འདོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་ངེས་པར་ཡང་དེའི་སྔོན་དུ་གཞན་མ་སོང་བས་རྒྱུ་མེད་པ་དང་ཆད་པར་བལྟ་བར་གྱུར་བ་ཡོངས་སུ་འཛིན་ཅིང་ཁས་ལེན་དགོས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ།།
གཉིས་པ་རང་ཕྱོགས་ལ་ངེས་པ་མེད་པ་ལ་རྟེན་འབྱུང་མཐའ་བྲལ་དུ་བསྟན་པ་དང༌། རང་བཞིན་ཡོད་ན་རྟག་པར་ཐལ་བ་དང༌། རང་བཞིན་མེད་པའི་དཔེ་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་ནི། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་གང་འབྱུང་བ།།དེ་ལ་སྔོན་དང་ཐ་མ་ཅི།།རྟེན་འབྲེལ་སྨྲ་བ་ལ་ཉེས་པ་འདི་མེད་དེ་དངོས་པོ་བལྟོས་ཆོས་སུ་སྨྲ་བ་དེ་ལྟར་ན། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་གང་འབྱུང༌བ། དེ་ལ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་སྔོན་ཐོག་
མ་དང་ཐ་མ་ཅི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ། གང་ཡང་ཁས་བླང་མི་དགོས་སོ།།གཉིས་པ་ནི། སྔོན་སྐྱེས་པ་ནི་ཇི་ལྟར་ན།།ཕྱི་ནས་སླར་ཡང་ལྡོག་པར་འགྱུར།།འདི་ནི་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་ངེས་
པར་ཁས་བླང་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་ཐོག་མ་ཡོད་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་རྟག་པར་ཡང་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར། གལ་ཏེ་སྔོན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེས་པ་ནི་རྒྱུ་མཚན་
ཇི་ལྟར་ཕྱི་ནས་སླར་ཡང་ལྡོག་པར་འགྱུར་བར་རྟག་པར་ཐལ། རང་བཞིན་གཞན་དུ་
འགྱུར་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ། དཔེའི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན་པ་དང༌།

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཊཱིཀྐ།

417

དངོས་བཤད་པ་དང༌། དོན་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ནི། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་གང་འབྱུང་བ།།དེ་ལ་སྔོན་དང་ཐ་མ་ཅི།།རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་བཤད་ཟིན་
ཏོ།།སྔོན་དང་ཕྱི་མའི་མཐའ་བྲལ་བ།།འགྲོ་བ་སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་སྣང༌།།རང་བཞིན་གྱིས་

མ་སྐྱེས་པས་སྔོན་དང་ཕྱི་མའི་མཐའ་དང་བྲལ་བ་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མི་སྡོད་པར་འགྲོ་
བས་འགྲོ་བ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་འདི་དག་སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་མེད་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་སྣང་ཞིང་བསླུ་བར་བྱེད་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ནོ།།སྒྱུ་མ་ཤེས་པས་སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་སོགས་ལ་སྔོན་མཐའ་དང་ཕྱི་མའི་མཐའ་རྟོགས་
པར་མི་རིགས་པ་བཞིན་དུ་འདི་ལ་ཡང་མི་རིགས་སོ།།
གཉིས་པ་ནི། གང་ཚེ་སྒྱུ་མ་འབྱུང་ཞེའམ།།གང་ཚེ་འཇིག་པར་འགྱུར་སྙམ་དུ།།སྒྱུ་མ་ཤེས་པ་དེར་མི་རྨོངས།།སྒྱུ་མ་མི་ཤེས་ཡོངས་སུ་སྲེད།།རྐང་པ་དང་པོ་གསུམ་རྣལ་འབྱོར་བ་མཁས་པའི་དཔེ། བཞི་པ་ནི། བྱིས་པའི་དཔེའོ།།ལྟད་མོ་མི་མཁས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་དག་སྒྱུ་མའི་ན་ཆུང་དེ་དག་ལ་ཤ་ཁྲག་དང་བཅས་པའི་ན་ཆུང་དུ་ཞེན་ན་དུས་གང་གི་ཚེ་ན་ཆུང་འདི་དག་བྱུང་ཞིང་སྐྱེས་པར་འགྱུར། གང་གི་ཚེ་རྣམ་པར་འཇིག་ཅིང་འཆི་བར་འགྱུར་སྙམ་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དེ་བཞིན་དུ་སྒྱུ་མའི་རང་བཞིན་ཤེས་པའི་སྐྱེས་བུ་དག་སྒྱུ་མ་མཐོང་བའི་སྐབས་དེར་དེ་ལྟར་མི་རྨོངས་ཤིང་མངོན་པར་མི་ཞེན་ལ། སྒྱུ་མའི་རང་བཞིན་མི་ཤེས་པའི་ལྟད་མོ་བ་དག་ཡོངས་སུ་སྲེད་ཅིང་ཞེན་པར་བྱེད་དོ།།གསུམ་པ་ནི། དངོས་པོ་སྨིག་རྒྱུ་དང་འདྲ་
བར།།བློ་ཡིས་མཐོང་བར་གྱུར་པ་ནི།།སྔོན་གྱི་མཐའ་འམ་ཕྱི་མའི་མཐར།།ལྟ་བ་
ཡོངས་སུ་བསླད་མི་འགྱུར།།ཕྱེད་དང་པོས་གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་བློ་དང་ཕྱེད་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

418

ཕྱི་མས་ཕན་ཡོན་བསྟན་ཏོ།།རྣལ་འབྱོར་བ་དངོས་པོ་འདུས་བྱས་མ་ལུས་པ་སྒྱུ་མ་
དང་སྨིག་རྒྱུ་དང་འདྲ་བར་བློ་མཉམ་གཞག་སོ་སོར་རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་

མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བར་གྱུར་པ་སྔོན་གི་མཐར་བལྟ་བའམ་ཕྱི་མའི་མཐར་བལྟ་བའི་ ”བརྟག1

་ཆད་ཀྱི་ལྟ་བས་རྒྱུད་ཡོངས་སུ་སྨིན་ཅིང་ཟིན་པར་མི་འགྱུར་རོ། །མཉམ་
བཞག་གི་རྟོགས་བྱ་དེ་ཉིད་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། མཉམ་བཞག་གི་ངོར་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་གོ་བ་ནི་ཐ་སྙད་པའི་བློ་ཡིན་གྱི། མཉམ་བཞག་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་མཐའ་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་དགག་པ་ལ་འཐད་པ་དགོད་པ་དང༌། ལུང་འགལ་སྤང་བའོ།།དང་པོ་ལ། སྐབས་འགོད་པ་དང༌། འཐད་པ་དངོས་དང༌། མཇུག་བསྡུ་བའོ།།དང་པོ་ནི། གང་དག་གིས་ནི་འདུས་བྱས་ལ།།སྐྱེ་དང་འཇིག་པར་རྣམ་བརྟགས་པ།།དེ་དག་རྟེན་འབྱུང་འཁོར་ལོ་ཡི།།འགྲོ་བ་རྣམ་པར་མི་ཤེས་སོ།།རྐང་པ་ཕྱེད་དང་གསུམ་གྱིས་མི་མཁས་པའི་གང་ཟག་བསྟན་ནས་ཕྱེད་དང་གཉིས་ཀྱིས་

ཉེས་དམིགས་བསྟན་ཏོ།།མི་མཁས་པ་གང་དག་གིས་ནི་སྣང་ཙམ་གྱིས་འདུས་བྱས་

ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་རྣམ་པར་བརྟགས་པ་དེ་དག་གིས་ནི་
རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ཐོག་མ་དང་དབུས་དང་ཐ་མ་དང་བྲལ་བ་འཁོར་ལོ་ལྟ་བུའི་འགྲོ་བ་སྟེ་འཇུག་ཚུལ་རྣམ་པར་མི་ཤེས་ཤིང་མི་རྟོགས་ཏེ། རང་གི་མཚན་གྱིས་

གྲུབ་པ་ལ་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། སྤྱིའི་དོན་དང༌། ཡན་ལག་གི་དོན་ཏོ།།དང་པོ་ལ། བདེན་པ་

1 མ་ཕྱི། ༡༦བ༥ན། བརྟག ཞོལ། ༡༧བ༦ན། བླ། ༡༩ན༡ན། རྟག

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཊཱིཀྐ།

419

གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང༌། དབྱེ་བ་དང༌། གྲངས་ངེས་དང༌། རྣམ་”གཞག1

་གཏན་ལ་

ཕབ་པའོ།།དང་པོ་ནི། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་ལས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་དང༌། མཉམ་གཞག་སོ་སོ་རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཞལ་བྱའོ།།
གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ་ཀུན་རྫོབ་དང༌། དོན་དམ་བདེན་པའི་བདེན་པ་གཉིས་སོ།།དང་པོ་ལ། ཡང་དག་པ་དང་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་སོ།།དང་པོ་ནི། ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་བཞིའི་གཞལ་བྱ་རྣམས་སོ།།དེ་ཡང་གནོད་པ་མེད་པའི་དབང་པོ་དྲུག་གི་ཡུལ་དང༌། ཡུལ་ཅན་ནོ།།གཉིས་པ་ནི། གནོད་བཅས་ཀྱི་དབང་པོ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་རྣམས་ཏེ། རྨི་ལམ་གྱི་རྟ་གླང་སོགས་ནི་ཕྱི་དོན་རྫུན་པའོ།།ཤ་ཁྲག་དང་བཅས་པའི་རྟ་
གླང་ནི་ཕྱི་དོན་བདེན་པ་སྟེ། བསམ་ངོ་ལ་བལྟོས་པའི་ཡིན་གྱི། དོན་དུ་ན་ཐམས་ཅད་རྫུན་པའོ།།ཕུང་པོ་ལ་གཙང་བདེ་རྟག་བདག་བཞི་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པས་གཞི་མ་གྲུབ་པ་ཁོ་ནའོ།།མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་སྟོང་བདག་མེད་བཞི་ནི་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མའི་གཞལ་བྱའོ།།གང་དག་དེ་དག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་མེད་མཚུངས་པར་འདོད་པ་ནི། འཁྲུལ་ངོ་ཁོ་ནར་ཡོད་པ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་དོན་དུ་བསམས་ནས་གཞན་ངོ་ཁོ་ནར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཀུན་རྫོབ་དང༌། རང་ལུགས་ལ་ཁས་ལེན་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་མ་ཕྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡིན་པར་ཡང་
སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་དེ་ལྟར་སོང་སོང་ནས་སྒྱུ་མ་ཙམ་ཞིག་ལུས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་པ་དང༌། འགའ་ཞིག་ཏུ་སྒྲ་ཙམ་ཞིག་ལུས་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པས་བརྡ་ཙམ་

1 མ་ཕྱི། ༡༧ན༣ན། ཞོལ། ༡༨ན༥ན། གཞག བླ། ༡༩ན༦ན། བཞག

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

420

བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ནི་གང་དུ་ཡང་མ་བཀག་ཅིང་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར།

གཙང་བདེ་རྟག་བདག་དང་དངོས་པོ་རང་མཚན་པ་སོགས་ནི། ལྟ་”བས་1

མ་གོ་བས་
གང་ཟག་འགའ་ཞིག་གཞུག་པའི་ཐབས་སུ་གཞན་ངོ་ཁོ་ནར་ཁས་བླངས་པ་མ་གཏོགས་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་བཀག་པའི་ཕྱིར། རང་ལུགས་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་ཡོད་ཀྱང་
ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ཡང་གཏན་ནས་མ་ཡིན་ཏེ། གནོད་པ་མེད་པའི་དབང་པོ་དྲུག་གི་བཟུང་ཡུལ་གྱི་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་དེ། དབུ་མ་པ་རང་ལུགས་
ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ལ། འཇིག་རྟེན་པའི་ངོར་དོན་དམ་བདེན་པ་དང༌། འཕགས་པའི་རྗེས་ཐོབ་ན་བདེན་སྣང་ཡོད་ཀྱང་བདེན་པའོ་སྙམ་པ་མེད་པས་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་རྣམ་པར་བཞག་པའོ།།
འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་བྱེད་པ་ན་དེ་དག་ཀུན་
རྫོབ་བདེན་པར་ཁེས་ལེན་པ་ཡིན་ཏེ། ཀླུ་སྒྲུབ་བཞིན། དེ་ལྟ་ན། འཕགས་པའང་བདེན་འཛིན་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྐྲ་ཤད་འཛག་པར་རྟོག་པའི་གང་ཟག་གི་མིག་ལ་སྐྲ་ཤད་སྣང་ག་ལ་དགོས། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་རྟོགས་པའི་
ཕྱིར་རྫུན་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་པ་ཡིན་གྱི། བདེན་པར་ཁས་བླངས་མི་དགོས་སོ།།ཇི་སྐད་སྨྲ་བ་དེས་ནི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་བདེན་པའི་ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས་པས།
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྨྲས་སོ།།བློ་དེ་དག་གི་ཡུལ་གྱི་མཚན་གཞི་ཐུན་མོང་བ་ཁས་བླངས་པས། དོན་ཆོས་ཁས་བླངས་སོ་ཞེ་ན། དེ་དག་ཀྱང་ཐ་སྙད་ཙམ་ཡིན་གྱི། དེ་ལྟ་མིན་ན་ཚིག་གསལ་དུ་འཇིག་རྟེན་པའི་དོན་དམ་པ་དེ་འཕགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བཞག་པ་

1 མ་ཕྱི། ༡༧བ༣ན། བས ཞོལ། ༡༨བ༥ན། བར བླ། ༡༩བ༦ན། བ་

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཊཱིཀྐ།

421

ཡང་མི་རིགས་པར་འགྱུར་རོ།།ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་བཞིའི་གཞལ་བྱ་ཡང་བྱིས་པ་

རྣམས་ཀྱིས་བདེན་པར་ཞེན་ཡང་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ལ་མཁས་པའི་སོ་སོ་སྐྱེ་
བོ་དང༌། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྫུན་པར་གཟིགས་པས་རྫུན་པར་གནས་པའི་ཕྱིར་

གཞི་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་མེད་ལ། གང་དག་དབུ་མ་པ་ལ་ཁས་ལེན་ཡེ་མེད་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་བོ་ཞེས་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་དབྱེ་མ་
བྱས་ན་མཛེས་སོ།།ཁ་ཅིག །དངོས་ཀུན་ཡང་དག་རྫུན་པ་མཐོང་བ་ཡི།།དངོས་རྙེད་ངོ་བོ་གཉིས་ནི་འཛིན་པར་འགྱུར། ཞེས་པའི་གཞུང་གི་དོན་མ་རྟོགས་པར་ཕྱི་དང་

ནང་གི་དངོས་པོ་འདི་དག་འཕགས་པས་དོན་དམ་བདེན་པར་གཟིགས་བྱིས་པས་

སྤྲོས་པར་གཟིགས་ཤིང་། དེ་གཉིས་འཕགས་པ་དབང་བཙན་པས་འདི་དག་ནི་དབུ་མའི་དོན་དམ་བདེན་པའོ་ཞེས་སྨྲ་བ་དེས་ནི་འཕགས་པའི་གང་ཟག་སྨད་དེ། མདོ་ལས། ཀུན་རྫོབ་དེ་ལ་དོན་དམ་དུ་སྨྲ་བ།།དེ་དག་ནོར་བའི་བློ་ལྡན་ཤེས་པར་བྱ། ཞེས་པའི་ཉེས་པ་འཕགས་པ་ལ་འགེལ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གཞུང་དེའི་དོན་ནི་འཕགས་པས་དེ་དག་རང་བཞིན་མེད་པར་རྙེད་ལ། བྱིས་པས་དེ་ལས་ལོག་པར་རྙེད་
པས་འཕགས་པས་རྙེད་པའི་རང་བཞིན་མེད་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་ལ། ཕྱི་ནང་

ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་གྱི། བྱིས་པས་རྙེད་པའི་ཁྱད་ཆོས་རང་མཚན་ནི་ཀུན་རྫོབ་
ཏུ་ཡང་མི་སྲིད་དོ་ཞེས་པའོ།།འགའ་ཡང་མཐོང་བ་མེད་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་མཐོང་བའོ་ཞེས་གསུངས་པས་རང་བཞིན་མེད་པ་རྙེད་པ་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་རང་བཞིན་མེད་པ་རྟོགས་ན་མིག་དག་པ་ལ་སྐྲ་ཤད་བཞིན་དུ་སྣང་བ་མཐའ་དག་ནུབ་ཅིང་མ་མཐོང་བའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པ་དང་། བུམ་པ་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས། བུམ་པ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

422

མ་དམིགས་པ་ལས་བུམ་མེད་རྟོགས་པར་འཇོག་ཡིན་གྱི། བཞིན་མེད་པ་ཡོངས་གཅོད་དུ་རྟོགས་རྒྱུ་མེད་པས་རྟོགས་ཚུལ་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། ཅི་ཡང་མ་མཐོང་བ་དེ་དག་དེ་ཁོ་ན་མཐོང་ཞེས་འཇོག་པ་ནི་མིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་ལ་ཡང་དེ་ཁོ་ན་མཐོང་བའི་ཐ་སྙད་ཅིའི་ཕྱིར་མི་འདོགས། གསུམ་པ་ནི། ཚད་མ་དེ་ལ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་དང་དོན་དམ་པའི་ཚད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་པས་དེའི་ཡུལ་དེ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ཡིན་ནོ།།
བཞི་པ་ནི། གཞི་དང་ལམ་དང་འབྲས་བུ་ཇི་ལྟར་འགྱུར་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་སྣང་ཙམ་འདི་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་མེད་དེ། རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཅེས་པའི་ཐལ་སྦྱོར་འདི་ལ་བདེན་པ་གཉིས་ཀ་ཚང་སྟེ། རྟགས་སུ་བཟུང་བ་ཀུན་རྫོབ་དང༌། ཆོས་སུ་བཟུང་བ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའོ།།དེ་ལ་རྟེན་འབྲེལ་རྟོགས་པའི་བློ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཐབས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པའི་བློ་རྟགས་རྟོགས་པ་ལས་སྐྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར། བློ་དང་པོ་དེ་གོམས་
པར་བྱས་པས་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་སུ་འགྱུར་ལ་ཕྱི་མ་

གོམས་པས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ལ། རྒྱས་པར་ན་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་

པ་དྲུག་གོ །རྟེན་འབྲེལ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པ་ལ་སྒྲིབ་པའི་ཉོན་མོངས་
པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པས་སེལ་བར་བྱེད་པ་བློ་དེ་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་ཐབས་གོམས་པས་འགྱུར་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ཐབས་དང་ཐབས་བྱུང་ཡིན་ཏེ། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པར་ཐ་སྙད་བདེན་པ་ཐབས་སུ་གྱུར་པ་དང༌། །དོན་དམ་བདེན་པ་ཐབས་བྱུང་གྱུར་པ་སྟེ། ཞེས་དང༌། ཀུན་རྫོབ་དེ་

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཊཱིཀྐ།

423

ཉིད་གཤོག་ཡངས་དཀར་པོ་རྒྱས་གྱུར་པ།།ངང་པའི་རྒྱལ་པོ་དེ་ནི་སྐྱེ་བོ་ངང་པ་ཡི།།མདུན་དུ་བདར་ནས་དགེ་བའི་རླུང་གི་ཤུགས་སྟོབས་ཀྱིས།།རྒྱལ་བའི་ཡོན་
ཏན་རྒྱ་མཚོའི་ཕ་རོལ་མཆོག་ཏུ་”འགྲོ

1

། ཞེས་གསུངས་སོ།།ཐ་སྙད་ཀྱི་སྐབས་སུ་
གཞན་ངོ་འམ་འཁྲུལ་ངོ་ཞེས་ཚིག་ཏུ་མ་བརྗོད་པར་རྣམ་”གཞག2

་མི་ཤེས་པ་དེ་དག་
གིས་ནི་བདེན་པ་གཉིས་པོ་ཚ་རེག་དང་གྲང་རེག་བཞིན་དུ་ཁས་བླངས་པ་ཐབས་དང་ཐབས་བྱུང་དུ་བཞག་མི་ནུས་ཤིང༌། དོན་དམ་གྱི་རྣམ་གཞག་མི་ནུས་ཏེ། དོན་
དམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བྱེད་ན་ཀུན་རྫོབ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་བཞིན་དུ་ཁས་བླངས་པའི་”ཕྱིར3

། ལུགས་དེས་ནི་ཚིག་ཏུ་གང་ལྟར་བརྗོད་ཀྱང་སྟོང་པའི་དོན་
ཡེ་མེད་དུ་གཟུང་བས་འཕགས་པའི་བདེན་བཞི་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་ལ་འདོད་ཐོག་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན་ནོ།།
འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ནི་གལ་ཏེ་འདི་ཀུན་མི་སྟོང་ན།།འཕགས་པའི་བདེན་
པ་བཞི་པོ་རྣམས།།ཁྱོད་ལ་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར། ཞེས་རང་ལ་བདེན་བཞི་མི་འཐད་པའི་ཉེས་པ་མེད་པར་བསྟན་ལ། ཆོས་རྣམས་སྟོང་པ་འདི་ཤེས་ནས།།ལས་དང་འབྲས་བུ་”བསྟན

4

་པ་གང༌།།ངོ་མཚར་བས་ཀྱང་འདི་ངོ་མཚར།།རྨད་བྱུང་བས་
ཀྱང་འདི་སྨད་བྱུང༌། ཞེས་བདེན་གཉིས་ཚད་མ་གཅིག་གི་ངོར་”འཚོག5

་ཏུ་མི་རུང་
ཡང༌། གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་འཚོག་ཏུ་རུང་སྟེ། གཟུགས་སྒྲ་བཞིན། དེས་བློ་ལ་མ་

1 མ་ཕྱི། ༡༨བ༦ན། ཞོལ། ༢༠ན༥ན། འགྲོ བླ། ༢༡བ༡ན། འཕྲོ
2 མ་ཕྱི། ༡༩ན༡ན། ཞོལ། ༢༠ན༥ན། གཞག བླ། ༢༡བ༢ན། བཞག
3 མ་ཕྱི། ༡༩ན༢ན། ཞོལ། ༢༠བ༡ན། ཕྱིར བླ། ༢༡བ༣ན། གྱིར
4 མ་ཕྱི། ༡༩ན༣ན། ཞོལ། ༢༠བ༢ན། བསྟན བླ། ༢༡བ༥ན། བསྟེན
5 མ་ཕྱི། ༡༩ན༤ན། ཞོལ། ༢༠བ༣ན། འཚོག བླ། ༢༡བ༥ན། འཆོག

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

424

བལྟོས་པའི་དགེ་ཆོས་ཁས་ལེན་པར་ཡང་ཡེ་མི་འགྱུར་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་ནི་ཐག་ཁྲ་ལ་སྦྲུལ་དུ་བཏགས་པ་བཞིན་དུ་རྟོག་པའི་འཛིན་སྟངས་བསྐམ་པོ་མིང་ཙམ་ཡིན་ཞིང༌། རང་གི་གདགས་གཞི་དང༌། དེ་ཉིད་དང་གཞན་གང་ཡང་མ་གྲུབ་པས། མི་བླུན་པོ་ལ་བ་ལང་དུ་བཏགས་པ་ན་རྭ་རིང་ཐུང་གི་དཔྱད་པ་མི་འཇུག་པ་བཞིན་དུ། རྒྱུ་འབྲས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་གྱི་དཔྱད་པ་མི་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ།།
ཡང་དེ་ཙམ་ལ་འཁྲུལ་ནས་དཔྱད་པ་བྱས་པ་ན་ཀུན་རྫོབ་མེད་པར་འགྱུར་སྙམ་དུ་མི་བསམ་སྟེ། རིགས་ངོར་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་གྱི། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་གོ་
བ་ནི་སྤྲོས་པ་མཐའ་དག་བཀག་རྗེས་སུ་རྙེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟེན་འབྱུང་སྒྱུ་མར་གོ་བ་ནི། བདེན་པའི་སྤྲོས་པ་ཁེགས་པ་ལ་བལྟོས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་དཔྱད་ནས་རྙེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བློས་བྱས་ཀྱི་སྟོང་པ་ཞེས་པ་དང༌། གཞན་དག་ཧ་ཅང་དཔྱད་པ་སྐྱོན་
ཡིན་ཞེས་སྨྲ་བ་དེ་དག་གིས་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་གོ་བ་རྒྱང་རིང་དུ་སྤངས་ཏེ། དཔྱད་ནས་རྙེད་པ་ནི་སྔར་སྟོང་བ་མ་ཡིན་པ་སྟོང་པར་གསར་དུ་རྙེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་བུམ་པ་བཟོས་པ་བཞིན་དུ་གནས་ལུགས་མ་ཡིན་པ་རྙེད་པས་བློ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་
འགྱུར་ཞིང་སྟོང་ཉིད་ཤེས་མཐོང་གིས་བྱས་པར་འགྱུར་ལ། དགག་བྱ་སྡར་ཡོད་བཀག་ན་ཡང༌། བུམ་པ་བཤིག་བྱེད་ཀྱི་ཐོ་བ་བཞིན་དུ། སྟོང་ཉིད་དངོས་པོའི་བཤིག་
བྱེད་དུ་འགྱུར་དགོས་སོ།།དེས་ན་རྟེན་འབྱུང་ལ་བློས་གཟུང་བའི་དྲི་མ་མཐའ་དག་

འཁྲུད་པའི་ཕྱིར་ཏུ་མཐའ་གཞན་དུ་སྲིད་པའི་དོགས་པ་མཐའ་དག་དཔྱད་དགོས་པས་
ཇི་སྲིད་དོགས་པ་མ་ཆོད་བར་དུ་ཡང་དང་ཡང་དུ་དཔྱད་དགོས་པ་ཅི་ཙམ་དུ་དཔྱད་པ་དེ་ཙམ་དུ་ངེས་པ་རྙེད་པར་འགྱུར་བས་ཡོད་པ་སྒྲུབ་མི་དགོས། མེད་པ་སྒྲུབ་མི་

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཊཱིཀྐ།

425

ནུས་ཞེས་པའི་ཚིག་རིགས་ལ་བརྟེན་ནས། ཚད་མའི་དགག་སྒྲུབ་སྤང་བར་མི་བྱ་སྟེ། དེ་ནི་དགག་སྒྲུབ་དོན་ལ་ཡོད་པ་འགོག་པ་ཡིན་གྱི། ཚད་མའི་དགག་སྒྲུབ་འགོག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་རིགས་པའི་བསྟན་བཅོས་བརྩམས་པས་ཅི་བྱ། ཡང་ཁ་ཅིག་སྣང་ཙམ་ཡང་དགག་པར་བྱའོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་ལྟ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ངན་འགྲོའི་རྒྱུ་བྱེད་པས་
ཐར་འདོད་རྣམས་ཀྱིས་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་སྤང་བར་བྱ་སྟེ། དགག་མི་ནུས། དགག་མི་
དགོས། བཀག་ན་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྣང་བ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་ན།
འགེགས་བྱེད་མེད་པས་དགག་མི་ནུས་པའི་ཕྱོགས་ཁས་བླངས་པར་འགྱུར་ལ། ཡོད་ན་དེ་ཉིད་ཀྱང་དགག་བྱར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཡང་སྣང་ཙམ་ལས་མ་འདས་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་སྣང་བ་འགོག་པར་ཁས་བླངས་ཤིང༌། འགོག་བྱེད་ཀྱང་འགོག་པར་ཁས་བླངས་པས་རང་ཚིག་དང་འགལ་བར་འགྱུར་ལ།བཀག་པ་ལ་དགོས་པ་ཡང་མེད་དེ། བདེན་པའི་སྤྲོས་པ་བཅད་པས་དེ་གོམས་པ་ན་རང་འགགས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

བཀག་ན་སྐྱོན་ཡོད་དེ། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་བསག་པར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར།
ལམ་གྱི་དགག་བྱ་དང་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཁྱད་མི་ཕྱེད་པའི་དབུ་མ་པ་དེ་ལ་ཕྱག་
འཚལ་ལོ།།དེས་ན་བདེན་པ་དགག་དགོས་དགག་ནུས་བཀག་ན་ཡོན་ཏན་ཡོད་དེ། བདེན་པར་གཟུང་བས་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཡོད་ན་རིགས་པས་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་རིགས་པས་བརྟག་མི་བཟོད་པའི་ཕྱིར། དེ་མེད་པར་རྟོགས་པ་ལས་འཁོར་བའི་རྩ་བ་བཟློག་པའི་ཕྱིར། བདེན་ཞེན་དགག་བྱ་ཡིན་གྱི།

བདེན་པ་དགག་བྱ་མིན་ཏེ། ཡེ་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཅེས་སྨྲ་བ་དེས་ཀྱང་ཡེ་མེད་པ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

426

”དེས་མེད་དུ1

་རྟོགས་པ་ཚད་མའི་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་དོན་དུ་མ་གོ་བར་ཟད་དེ། བདེན་
ཞེན་འགོག་པ་ལ་དེའི་ཞེན་ཡུལ་ཡེ་མེད་དུ་རྟོགས་དགོས་པས་སོ།།དེས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་རང་ལུགས་ལ་ཁས་བླངས་ན་རྟེན་འབྱུང་ཡོད་པར་མི་རུང་ལ། རྟེན་འབྱུང་ཡོད་པར་ཁས་བླངས་པ་ན་མཐར་ལྟུང་དུ་འགྱུར་བས། ཡོད་པར་བཞག་ཏུ་མི་རུང་ཞེས་སྨྲ་བ་དེ་ནི་རང་ཉིད་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ནས་བཤད་པའི་ལོག་རྟོག་བཅུ་དྲུག་ལ་གནས་བཞིན་དུ་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ལ་སོགས་པའི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་སྨོད་པ་ནི་བདག་ཉིད་མ་རུངས་པར་བྱེད་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཟད་དོ།།
གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ། སྐྱེ་བའི་མཐའ་དགག་པ་དང༌། འཇིག་པའི་མཐའ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ནི། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ཁས་བླངས་པ་དང་
རྟེན་འབྱུང་ཇི་ལྟར་འགལ་ཞེ་ན། དེ་དང་དེ་རྟེན་གང་འབྱུང་དེ།།རང་གི་ངོ་བོར་སྐྱེས་མ་ཡིན།།རང་གི་ངོ་བོར་གང་མ་སྐྱེས།།དེ་ནི་སྐྱེ་ཞེས་ཇི་སྐད་བྱ།།རྒྱུ་དང་རྐྱེན་དེ་དང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གང་འབྱུང་བ་དེ་ནི་རང་གི་ངོ་བོར་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེས་པ་མ་
ཡིན་ནོ།།ཅིའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། རྒྱུའི་སྔར་ཡོད་ན་རྒྱུ་ལ་མི་ལྟོས་ལ། སྐྱེ་བའི་སྔར་མེད་ན་སྐྱེས་པའི་དུས་ན་ཡང་གཟུགས་བརྙན་བཞིན་དུ་བཅོས་མར་འགྱུར་གྱི། རང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་གྲུབ་པར་ག་ལ་འགྱུར། རང་གི་ངོ་བོར་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་ཀྱང་
སྐྱེ་བ་ཙམ་ནི་ཡོད་དེ། གཟུགས་སྐྱེས་སོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡོད་ན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ཡང་ཡོད་དེ། བཏགས་པ་ཐམས་ཅད་རྫས་ཀྱི་རྟེན་

1 མ་ཕྱི། ༢༠ན༣ན། ཞོལ། ༢༡བ༣ན། དེས་མེད་དུ བླ། ༢༢བ༦ན། དེ་མེད་པར

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཊཱིཀྐ།

427

ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། རང་གི་དངོས་པོར་རང་བཞིན་གྱིས་གང་མ་སྐྱེས་པ་དེ་
ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེས་སོ་ཞེས་ཇི་སྐད་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། གཞན་གྱི་ངོ་བོར་

སྐྱེ་བ་དུས་ནམ་ཡང་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་ན་སྐྱེ་བ་
ཙམ་མེད་དོ་ཞེས་སྨྲ་བ་དེས་ནི་གོང་འོག་ལེགས་པར་མ་བརྟགས་ཏེ། དོན་བསྡུ་བའི་སྐབས་སུ་ཡང་རིགས་པས་དཔྱད་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་ཅེས་པ་དང་ཟད་མཐའ་འགོག་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་ཟད་པ་རང་བཞིན་པ་མེད་ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རྒྱུ་ཟད་ཉིད་ལས་ཞི་བ་ནི།།ཟད་ཅེས་བྱ་བར་དམིགས་པ་སྟེ།།རང་བཞིན་གྱིས་ནི་གང་མ་ཟད།།དེ་ལ་ཟད་ཅེས་ཅི་སྐད་བརྗོད།།དངོས་པོ་རྣམས་གནས་པ་ནི་གནས་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་ལ་རག་ལས་ཏེ་གནས་པའི་རྐྱེན་མེད་ན་
འཇིག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་གནས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་རས་སྣུམ་སོགས་ཟད་ཅིང་
འགགས་པ་ཉིད་ལས་བྱུང་བའི་མར་མེའི་འོད་ཟད་ཅིང་འགགས་པའི་ཞི་བ་ནི་ཟད་པ་དང་འགགས་པ་ཞེས་བྱ་བར་དམིགས་པ་སྟེ། ཟད་པ་རྒྱུ་ལ་བལྟོས་པའི་རང་བཞིན་
གྱིས་གང་མ་ཟད་པ་དེ་ལ་ཟད་པར་རང་བཞིན་པར་ཇི་སྐད་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། རང་བཞིན་གྱིས་མ་ཟད་པ་དེ་ནི་ངོ་བོ་གཞན་གང་གིས་ཟད་པར་རྣམ་པར་བཞག་པར་བྱ། གསུམ་པ་མཇུག་བསྡུ་བ་ནི།།དེ་ལྟར་ཅི་ཡང་སྐྱེ་བ་མེད།།ཅི་ཡང་འགག་པར་མི་འགྱུར་རོ།།དེ་ལྟར་རིགས་པས་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་ན་ཅི་ཡང་རང་དང་གཞན་གྱི་ངོ་བོས་སྐྱེ་བ་མེད་ལ། རང་དང་གཞན་གྱི་ངོ་བོས་ཅི་ཡང་འགག་པར་ཡང་མི་འགྱུར་ཏེ། རྣལ་འབྱོར་པས་ཅི་ཡང་དམིགས་པ་མེད་དོ་ཞེས་པའི་དོན་ཏོ།།གཉིས་པ་ལུང་འགལ་སྤང་བ་ལ། སྐྱེ་འཇིག་གསུངས་པ་དྲང་དོན་དུ་བསྟན། སྐྱེ་འཇིག་ལ་བརྟེན་ནས་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

428

རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་ཚུལ། མངོན་ཞེན་ཅན་གྱིས་མི་རྟོགས་པར་བསྟན། མོས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྟོགས་ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་སྐྱེ་འཇིག་གཉིས་མི་སྲིད་
ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས། ཀྱེ་མ་འདུ་བྱེད་རྣམས་མི་རྟག །སྐྱེ་ཞིང་འཇིག་པའི་ཆོས་
ཅན་ཡིན།།སྐྱེས་ནས་འཇིག་པར་འགྱུར་བ་སྟེ།།དེ་དག་ཉེ་བར་ཞི་བ་བདེ། ཞེས་སྐྱེ་འཇིག་མེད་ན་མྱང་འདས་ཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་གསུང་མི་རིགས་པ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། སྐྱེ་བ་དང་ནི་འཇིག་པའི་ལམ།།དགོངས་པའི་དོན་དུ་བསྟན་པའོ།།སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་ནས་གསུངས་པ་མ་ཡིན་གྱི། འཇིག་རྟེན་དམ་པ་མ་ཡིན་པའི་ལམ་དུ་འགྲོ་བ་འདི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སྦྱོར་བར་འདོད་པས་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པའི་ལམ་འདི་བསྟན་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་ནུས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཁོ་ན་རྟོགས་པའི་ཐབས་སུ་དགོས་པའི་དོན་དུ་བསྟན་པའོ།།སྐྱེ་འཇིག་སྟོན་པའི་མདོ་དྲང་དོན་ཡིན་ཡང་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་པས་རང་ལུགས་ལ་སྐྱེ་འཇིག་ཁས་ལེན་ཏེ་དེ་ཁས་ལེན་པ་དང་སྟོང་པ་གཞི་གཅིག་ལ་འདུ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མིན་ན་རྟེན་འབྲེལ་ལ་བདེན་པས་ཁྱབ་པར་འགྱུར་རོ།།
གཉིས་པ་ལ་དངོས་དང་ཕན་ཡོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱེ་འཇིག་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། སྐྱེ་བ་ཤེས་པས་འཇིག་པ་ཤེས།།འཇིག་པ་ཤེས་པས་མི་རྟག་ཤེས། །མི་རྟག་ཉིད་ལ་འཇུག་ཤེས་པས། །དམ་པའི་ཆོས་ཀྱང་རྟོགས་པར་འགྱུར།།བྱིས་པ་བུད་མེད་ལ་ཆགས་པ་ལྡོག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཀྱིས་སྐྱེ་འཇིག་བསྟན། དེ་ལྟར་སྐྱེ་བ་ཤེས་པས་འཇིག་པ་ཡང་ཤེས་པར་འགྱུར་ཏེ། འཇིག་པ་ནི་སྐྱེ་བའི་རྩ་བ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཇིག་པ་ཤེས་པས་དེ་དོན་གཅིག་

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཊཱིཀྐ།

429

པའི་མི་རྟག་པ་ཤེས་པར་འགྱུར་ལ། ཁམས་གསུམ་མི་རྟག་པའི་མེ་རབ་ཏུ་འབར་བའི་ནང་དུ་འདུག་པར་ཤས་པས་དེ་ལས་འདའ་བར་འདོད་ཅིང༌། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇུག་པ་ཤེས་པས་དམ་པའི་ཆོས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དག་ཐ་མི་དད་པའི་སྤྲོས་བྲལ་སྟོང་པ་ཉིད་གསུངས་པ་རྟོགས་ཤིང་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་འགྱུར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི། གང་དག་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་བ།།སྐྱེ་དང་འཇིག་པ་རྣམ་སྤང་བར།།ཤེས་པར་གྱུར་པ་དེ་དག་ནི།།ལྟར་གྱུར་སྲིད་པའི་རྒྱ་མཚོ་བརྒལ།།ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རིམ་གྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཚོལ་བ་ལྷུར་བྱེད་པའི་བློ་མཆོག་དང་ལྡན་པ་གང་དག་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་རྣམ་པར་
སྤངས་པ་རྟག་ཆད་ཀྱི་ལྟ་བས་གནས་མི་ཐོགས་པར་ཤེས་པར་གྱུར་པ་དེ་དག་ནི་རྟག་
ཆད་ཀྱི་ལྟ་བར་གྱུར་པ་ཉིད་སྲིད་པའི་རྒྱ་མཚོ་ཡིན་པས་ན་ལྟ་བར་གྱུར་པའི་སྲིད་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་གྲུས་ངེས་པར་བརྒལ་བར་འགྱུར་རོ།།གསུམ་པ་ནི། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་དངོས་བདག་ཅན།།ཡོད་དང་མེད་པར་ཕྱིན་ཅི་ལོག །ཉེས་པས་ཉོན་མོངས་དབང་གྱུར་རྣམས།།རང་གི་སེམས་ཀྱིས་བསླུས་པར་

འགྱུར།།ལས་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཉོན་མོངས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་སྐྱེ་གནས་སོ་སོར་འགྲོ་བས་ན་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ཕུང་པོ་དང་ཐ་མི་དད་པར་བདག་ཏུ་འཛིན་པས་དངོས་བདག་ཅན་ནམ། ཡང་ན་དངོས་པོ་ནི་ཆོས་བདག་ཡིན་པས་དེ་སོ་སྐྱེའི་བདག་ཏུ་ལྡན་པས་དངོས་བདག་ཅན་ནམ། ཡང་ན་དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་རྣམས་ནི་དངོས་བདག་ཅན། སྟོང་པ་ཉིད་དུ་ལྟ་བས་འཇིགས་པ་རྣམས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་

ཡོད་པ་དང་མེད་པ་རང་མཚན་པར་འཛིན་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ཀུན་རྟོག་གིས་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

430

བསྐྱེད་པའི་ཉེས་པས་ཆགས་སྡང་ལ་སོགས་པ་ཉོནམོངས་པའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པ་རྣམས་ངེས་པར་སེམས་སྐྱེ་མེད་དུ་མ་ཤེས་པར་རང་གི་སེམས་ཀྱི་འཛིན་པས་བསླུས་ནས་འཁོར་བར་འཁོར་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའི་དོན་ཏོ།།བཞི་པ་མོས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྟོགས་ཚུལ་ལ། མཛད་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྟོགས་ཚུལ་དང༌།
སློབ་དཔོན་རང་ཉིད་ཀྱིས་གཟིགས་ཚུལ་དང༌། དེའི་འཐད་པའོ།
།དང་པོ་ནི། དངོས་ལ་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི།།དངོས་པོ་མི་རྟག་བསླུ་བའི་ཆོས། །གསོག་དང་སྟོང་པ་བདག་མེད་པ། །རྣམ་པར་དབེན་ཞེས་བྱ་བར་མཐོང༌།།སྟོང་པ་ཉིད་ལ་གཡང་ས་ལྟ་བུར་མི་སེམས་ཤིང་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་པ་དང༌། མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་འགྲོ་བའི་ལམ་དུ་རྟོགས་པའི་དངོས་པོ་ལ་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་དངོས་པོ་རྣམ་པར་དབེན་ཞིང་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བར་
མཐོང་ངོ༌།།དེའི་འཐད་པ་ནི། ཁྱད་པར་ལྔ་སྟེ། དངོས་པོ་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་འཇིག་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མི་རྟག་པ། སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་མེད་པ་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་སྣང་བས་བསླུ་བའི་ཆོས་ཡུན་རིང་དུ་མི་གནས་ཤིང་ཉམས་ཆུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་གསོག་དང༌། ཆོས་བདག་གི་རང་བཞིན་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་སྟོང་པ།
གང་ཟག་གི་བདག་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་བདག་མེད་པའོ།།
གཉིས་པ་ནི། གནས་མེད་དམིགས་པ་ཡོད་མ་ཡིན།།རྩ་བ་མེད་ཅིང་གནས་པ་མེད།།མ་རིག་རྒྱུ་ལས་ཤིན་ཏུ་བྱུང༌།།ཐོག་མ་དབུས་མཐའ་རྣམ་པར་སྤངས།།ཆུ་ཤིང་བཞིན་དུ་སྙིང་པོ་མེད།།དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་འདྲ་བ་སྟེ། །རྨོངས་པའི་གྲོང་ཁྱེར་མི་
ཟད་པའི།།འགྲོ་བ་སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་སྣང༌།།སྣོད་བཅུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི། འགྲོ་བ་འདི་

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཊཱིཀྐ།

431

སློབ་དཔོན་གྱིས་རྗེས་ཐོབ་ལ་སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་སྣང་ཞིང་གཟིགས་པ་ཡིན་ནོ།།ཇི་ལྟར་
སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེ་ན། འཐད་པ་བཞི་སྟོན་པ་ནི་འགལ་རྐྱེན་གྱི་སྒོ་ནས་གནས་སམ་
རྟེན་བདེན་པ་མེད་ཅིང་དམིགས་པ་བདེན་པ་བ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་ས་བོན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་རྩ་བ་མེད་ཅིང་མི་གནས་པས་རྐྱེན་གསུམ་གྱི་ཚུལ་གྱིས་གནས་པ་མེད་
པའོ།།འགྲོ་བ་རང་བཞིན་མེད་ན་སྣ་ཚོགས་སུ་ཇི་ལྟར་སྣང་ཞེ་ན། མེད་ཀྱང་སྣང་བའི་རྒྱུའི་ཁྱད་པར་ནི་མ་རིག་པའི་རྒྱུ་ལས་ཤིན་ཏུ་འབྱུང་བས་སྣང་བའོ།།དེས་ནི་སྣང་བ་མི་འགོག་པར་བསྟན་པའོ། །
གྲུབ་པ་རང་བཞིན་མེད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཐོག་མར་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་
དང་དབུས་སུ་གནས་པ་དང༌། མཐའ་མར་འཇིག་པ་རྣམས་སྤངས་ཤིང་དེ་དང་བྲལ་ལོ་ཞེས་པའི་དོན་ཏོ།།ཆུ་ཤིང་བཞིན་དུ་སྙིང་པོ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། དྲི་

ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་དང་འདྲ་བར་བདེན་པར་སྣང་ཡང་རྣམ་པར་དཔྱད་ན་དེ་ལྟར་མེད་པའི་
ཕྱིར་ཡང་མ་རིག་པའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའོ།།འགྲོ་བའི་ཁྱད་པར་ནི་རྨོངས་པའི་གྲོང་ཁྱེར་ལུས་ངག་གི་འཇུག་པ་རང་ཉིད་ལ་གནོད་བྱེད་ལས་ལྡོག་དཀའ་བས་ན་མི་ཟད་པའི་འགྲོ་བ་དེ་ལྟར་སྣང་ཞིང་གཟིགས་སོ།།
གསུམ་པ་ལ། ལུང་དང་རིགས་པ་གཉིས་སོ།།དང་པོ་ནི། ཚངས་སོགས་འཇིག་རྟེན་འདི་ལ་ནི། །བདེན་པ་རབ་ཏུ་གང་སྣང་བ།།དེ་ནི་འཕགས་ལ་རྫུན་ཞེས་གསུངས།།དེ་ལས་གཞན་ལྟ་ཅི་ཞིག་ལུས།།འཇིག་རྟེན་ན་དབང་པོ་ལས་འདས་པའི་དོན་མཐོང་པ་ལ་མཆོག་ཏུ་གྲགས་པ་ཚངས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཕྱི་ནང་གི་འཇིག་རྟེན་འདི་ལ་ནི་བདེན་པར་རབ་ཏུ་གང་སྣང་བ་དེ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་མྱ་ངན་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

432

ལས་འདས་པ་གཅིག་པུ་བདེན་པ་དམ་པ་ཡིན་གྱི་འདུས་བྱས་རྫུན་པ་བསླུ་བའི་ཆོས་
ཅན་ནོ་ཞེས་འཕགས་པ་རྣམས་ལ་རྫུན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་ན། དེ་ལས་གཞན་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་མི་འགྱུར་བ་ལྟ་ཅི་ཞིག་འདུས་ཏེ་ཡོད་པ་མིན་པའོ།།
གཉིས་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་མ་རིག་ལྡོངས་གྱུར་བ།།སྲེད་པའི་རྒྱུན་གྱི་རྗེས་འབྲང་
དང༌།།མཁས་པ་སྲེད་པ་དང་བྲལ་བ། །དམ་པ་རྣམས་ལྟ་ཇི་ལྟར་མཉམ།།ཚངས་པ་ལ་སོགས་པའི་འཇིག་རྟེན་པ་བློའི་མིག་མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་ཀྱིས་ལྡོངས་ཤིང་
ཁེགས་པར་གྱུར་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྲེད་པའི་ཆུ་བོའི་རྒྱུན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའི་
སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་དང་མཁས་པ་བློའི་མིག་དག་པ་འདི་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདུད་རྩིའི་ཁུ་བས་
ངོམས་པ་བསྲེད་པ་དང་བྲལ་བའི་དམ་པ་རྣམས་ལྟ་བ་ཇི་ལྟར་མཉམ་ཞིང་མཚུངས་པར་འགྱུར། དེ་ལྟར་ན་འཕགས་པ་བྱིས་པར་ཐལ་བ་དང༌། བྱིས་པ་འཕགས་པར་

ཐལ་བར་འགྱུར་རོ།།གཉིས་པ་ཕུང་སོགས་བསྟན་པ་དྲང་དོན་ཡིན་པ་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྟན་པའི་རིམ་པ་དང༌། ཕུང་སོགས་དགོངས་པས་གསུངས་པ། སྐྱེ་མེད་ངེས་དོན་ཡིན་པར་བསྟན་པའོ།།
དང་པོ་ལ། རིམ་པ་དངོས་དང༌། དེ་ལས་འདས་པའི་ཉེས་དམིགས། དེའི་གཉེན་པོའོ།།དང་པོ་ནི། དེ་ཉིད་ཚོལ་ལ་ཐོག་མར་ནི།།ཐམས་ཅད་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་པར་བྱ།།དོན་རྣམས་རྟོགས་ཤིང་ཆགས་མེད་ལ།།ཕྱིས་ནི་རྣམ་པར་དབེན་པའོ།།གལ་ཏེ་
ཐམས་ཅད་རྫུན་པ་ཡིན་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དོན་དམ་པ་ཁོ་ན་བསྟན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནམ། རྫུན་པ་བསྟན་པ་ཅི་བྱ་ཞེ་ན། རྫུན་པ་ཡང་དགོས་པ་ཡོད་ན་བསྟན་པར་བྱ་ལ། བདེན་ཡང་དགོས་པ་མེད་ན་བསྟན་པར་མི་བྱ་བས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པ་

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཊཱིཀྐ།

433

ཚོལ་བའི་སློབ་མ་ལ་བླ་མ་འགྲོ་བའི་དོན་བསྒྲུབ་པ་ལ་མཁས་ཤིང་ཕན་པར་འདོད་པས་ཐོག་མ་ཁོ་ནར་ནི་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཐམས་ཅད་ཡོད་དོ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ།།བྲམ་ཟེ་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཕུང་པོ་ལྔ་དང༌། སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་དང་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་བར་དག་གོ་ཞེས་གསུངས་སོ།།ཡོད་པ་ཡང་རིང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐུང་ངུར་འདོགས་པ་བཞིན་དུ་གཟུགས་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཕུང་པོར་འདོགས་པ་དང༌། མར་མེ་ལས་འོད་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ་རྒྱུ་ལ་བལྟོས་ནས་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་བཞག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའོ།།འབྲས་བུ་རེ་རེ་ལ་ཡང་རྐྱེན་དུ་མ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། རྐྱེན་རེ་རེ་ལ་ཡང་མཐའ་མེད་པ་སྐྱེ་བ་ན་འབད་པ་དུ་
མས་སྒྲུབ་དགོས་ཤིང་འཇིག་པ་ན་འབད་པ་མེད་པར་རང་གི་ངང་གིས་འཇིག་པ་དོན་རྣམས་རྟོགས་ཤིང་འཁོར་བ་ལ་ཆགས་པ་འདོར་བར་འདོད་པ་བདག་ལ་ཆགས་པ་ལ་སོགས་པས་ཆགས་པ་མེད་པར་གྱུར་པའི་གང་ཟག་ལ་དུས་ཕྱིས་ནི་རྣམ་པར་དབེན་པ་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་བསྟན་པར་བྱའི། སྔ་རོལ་ཏུ་མ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ནི། རྣམ་པར་དབེན་དོན་མི་ཤེས་པ།།ཐོས་པ་ཙམ་ལ་འཇུག་བྱེད་ཅིང༌།།གང་དག་བསོད་ནམས་མི་བྱེད་པ།།སྐྱེས་བུ་ཐ་ཤལ་དེ་དག་བརླག །འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསོད་ནམས་དང་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས་དག་མི་བྱ་བར་
རིགས་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་རྟོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དང་པོར་རྣམ་པར་དབེན་པ་སྟོང་པ་
ཉིད་ཀྱི་དོན་མི་ཤེས་ལ། བར་དུ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་ཐོས་པ་ཙམ་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་
ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འཇུག་པར་བྱེད་ཅིང་གང་དག་སྟོང་པའོ་ཞེས་ལས་འབྲས་ཡལ་བར་དོར་ནས་བསོད་ནམས་དགེ་བའི་ལས་མི་བྱེད་པ་སྐྱེས་བུ་ཐ་ཤལ་དེ་དག་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

434

བརླག་པར་འགྱུར་ཏེ་གཅིག་ཏུ་མི་དགེ་བ་ལ་འཇུག་པས་སྐྱེས་བུ་ཐ་ཤལ་ལོ།།གསུམ་པ་ནི། ལས་རྣམས་འབྲས་བུར་བཅས་ཉིད་དང༌།།འགྲོ་བ་དག་ཀྱང་ཡང་དག་བཤད།།དེ་ཡི་རང་བཞིན་ཡོངས་ཤེས་དང༌།།སྐྱེ་བ་མེད་པ་དག་ཀྱང་བསྟན།།ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཉེས་པ་དེ་ཡོངས་སུ་སྤང་བར་བཞེད་ནས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་

དང་པོར་རྒྱུ་དགེ་མི་དགེའི་ལས་རྣམས་དང་འབྲས་བུ་རྣམ་སྨིན་བདེ་སྡུག་དང་བཅས་
པ་ཉིད་དང་འབྲས་བུ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་འགྲོ་བ་དག་ཀྱང་ཡང་དག་པར་ཡོད་དོ་ཞེས་བཤད་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་ལས་འབྲས་དེའི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་ལམ་བདེན་དང༌། དེས་ཐོབ་པའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་
འགོག་བདེན་དག་ཀྱང་བསྟན་ཏོ།།རྐང་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་སྡུག་ཀུན་དང་ཕྱི་མ་

གཉིས་ཀྱིས་འགོག་ལམ་བསྟན་ཏོ།།
དེས་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོན་པ་རྣམས་ཀྱིས་རིམ་པ་ལ་མཁས་པར་བྱ་སྟེ། ཕན་ཡོན་
ཆེ་བས་སྙམ་པ་དང༌། ཕན་འདོད་ལྟར་སྣང་གིས་དང་པོར་སྟོང་ཉིད་བསྟན་ན་རང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་ལྡན་དུ་ཁས་འཆེ་ན་རྩ་ལྟུང་འབྱུང་ལ། གཞན་ཡང་བརླག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་གོ་རིམས་ལོག་པར་སྟོན་པ་རྣམས་ཀུན་ཏུ་བཀག་ལ། ཕན་ཡོན་ཚོགས་ལམ་ལས་ཀྱང་མཐོང་ལམ་ཆེ་སྟེ། དང་པོར་སྐྱེ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ཡང་དང་པོར་ཤེར་ཕྱིན་འབྱུང་རིགས་
པར་འགྱུར་རོ།།སྟོང་ཉིད་ལ་སྐྲག་པ་ཡང་ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་སྐྲག་པ་འབྱུང་བ་ཡིན་གྱི། དང་པོར་བསྟན་ཀྱང་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པས་མི་སྐྲག་ཅིང་ལས་འབྲས་རི་བོང་རྭའི་གཉེར་མ་བགྲང་བ་བཞིན་དུ་གོ་ནས་དགའ་བ་ཕལ་ཆེར་སྐྱེ་

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཊཱིཀྐ།

435

བར་འགྱུར་ཏེ། མི་དགེ་བ་སྤོང་བའི་སྡུག་བསྔལ་བྱ་མི་དགོས་པར་གོ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཕུང་སོགས་གསུངས་པ་དགོས་པ་ཅན་ཡིན་པ་ལ་དངོས་དང་ཤེས་བྱེད་དོ།།དང་པོ་ནི། དགོངས་པའི་དབང་གིས་རྒྱལ་བ་རྣམས།།ང་དང་ང་ཡི་ཞེས་གསུངས་ལྟར།།ཕུང་པོ་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས།།དེ་བཞིན་དགོངས་པའི་དབང་གིས་གསུངས།།འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་མཐའ་དག་ཟད་པར་སྤངས་ཀྱང༌། དགོངས་པའི་དབང་གིས་རྒྱལ་བ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་གདུལ་བྱས་སྐྱེ་མེད་རྟོགས་པའི་ཐབས་སུ་ང་དང་ང་ཡི་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་ནས་དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཐབས་སུ་དགོངས་པའི་དབང་གིས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་ལ། རིགས་པ་དང༌། ལུང་ངོ༌།།དང་པོ་ནི། འབྱུང་བ་ཆེ་ལ་སོགས་བཤད་པ། །རྣམ་པར་ཤེས་སུ་ཡང་དག་འདུ།།དེ་ཤེས་པས་ནི་”འབྲས1

་འགྱུར་

ན།།ལོག་པ་རྣམ་བརྟགས་མ་ཡིན་ནམ།།རྒྱུའི་གཟུགས་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དང་འབྲས་བུའི་གཟུགས་བཅུ་གཅིག་ལ་སོགས་པ་མདོ་ལས་བཤད་པ་ནི་མ་རིག་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་རྣམ་པ་གཏད་ནས་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཙམ་མ་གཏོགས་ཡོད་པར་བཞག་མི་ནུས་པས་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁོངས་སུ་འདུ་ལ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཤེས་པས་ནི་འབྱུང་བ་སོགས་ལ་
བདེན་པར་ཞེན་པའང་འབྲལ་བར་འགྱུར་ན། དེ་དག་ལོག་པ་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པར་རྣམ་པར་བརྟགས་པ་མ་ཡིན་ནམ་དེ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།མདོར་ན་འབྱུང་སོགས་

1 མ་ཕྱི། ༢༤བ༡ན། ཞོལ། ༢༦བ༢ན། འབྲས བླ། ༢༨ན༡ན། འབྲལ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

436

ཆེན་པོ་རང་བཞིན་མེད་དེ། དེ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཅེས་པའོ།།རྣམ་པ་ཤར་བ་མ་གཏོགས་ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་བཞག་མི་ནུས་ཏེ། མོ་གཤམ་གྱི་བུ་ལ་སོགས་པ་ཡང་ཡོད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ།།ཤེས་པའི་འཛིན་རྣམ་ཡོད་དམ་མེད། དང་པོ་ལྟར་ན། གཟུང་རྣམ་ཡང་ཁས་བླངས་པས་ནང་དུ་ཕྱོགས་པ་དང་ཕྱིར་ཕྱོགས་པའི་ཆ་གཉིས་
ཁས་བླངས་པས་རང་རིག་ཁས་བླངས་ལ། ཕྱི་མ་ལྟར་ན་གཟུང་རྣམ་མི་འཐད་དོ་ཞེ་
ན། ཤེས་པས་ཡུལ་རིག་པ་གྲུབ་པ་རིག་པ་ཙམ་གྲུབ་ཟིན་པས་རིག་པ་གྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏུ་རང་གི་རིག་གམ་གཞན་གྱིས་རིག་དཔྱོད་པར་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་ཤེས་པ་བེམ་པོར་འགྱུར་ཏེ། སྒྲོན་མེས་བུམ་པ་གསལ་དགོས་པ་བཞིན།
གཉིས་པ་ནི། མྱ་ངན་འདས་པ་བདེན་གཅིག་པུ།།རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གང་

གསུངས་པ།།དེ་ཚེ་ལྷག་མ་ལོག་མིན་ཞེས།།མཁས་པ་སུ་ཞིག་རྟོག་པར་བྱེད། ལུང་ལས་ཀྱང༌། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དགེ་སློང་དག་བདེན་པ་དམ་པ་འདི་ནི་གཅིག་སྟེ་འདི་ལྟ་སྟེ། མི་བསླུ་བའི་ཆོས་ཅན་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའོ་ཞེས་གསུངས་པས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཁོ་ན་བདེན་པ་གཅིག་པུར་རྒྱལ་བ་རྣམས་
ཀྱིས་གསུངས་པ་དེའི་ཚེ། དེ་ལས་ལྷག་མ་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལོག་པ་རྫུན་པའི་དོན་ཅན་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ལ་མཁས་པ་སུ་ཞིག་རྟོག་
པར་བྱེད་དེ་མི་རིགས་སོ།།གསུམ་པ་སྐྱེ་མེད་གསུངས་པ་ངེས་དོན་ཡིན་པ་ལ། མ་རིག་པ་ལ་སྣང་བས་རང་བཞིན་མེད་པ་དང༌། མ་རིག་པའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པས་རང་བཞིན་མེད་པ་དང༌། སྐྱེ་འཇིག་གནས་གསུམ་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་པས་རང་བཞིན་མེད་པའོ།།དང་པོ་ནི། ཇི་སྲིད་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་གཡོ་བ།།དེ་སྲིད་བདུད་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཊཱིཀྐ།

437

ཏེ།།དེ་ལྟ་ཡིན་ན་འདི་ལ་ནི།།ཉེས་པ་མེད་པར་ཅིས་མི་འཐད།།ཇི་སྲིད་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་གཡོ་བ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་དེ་སྲིད་དུ་
འཕགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་པོའི་སྲོག་གི་བར་ཆད་བྱེད་པ་སོགས་ཁྱད་པར་དྲུག་དང་ལྡན་པ་མ་རིག་པའི་བདུད་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཏེ། གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པའོ།།སྐྱེ་
མེད་མངོན་དུ་གྱུར་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་སྐྱེ་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་འདི་ལ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཉེས་པ་མེད་པར་ཅིའི་ཕྱིར་མི་འཐད། བདུད་ཀྱི་ཡུལ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་མ་རིག་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པར་བསྟན་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་མ་རིག་རྐྱེན་ཅན་དུ།།གང་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་རྣམས་གསུང་བ།།དེ་ཡི་
ཕྱིར་ན་འཇིག་རྟེན་འདི།།རྣམ་རྟོག་ཡིན་ཞེས་ཅིས་མི་འཐད།།འཇིག་རྟེན་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་གང་ལ་མ་རིག་པ་རྐྱེན་དུ་ཡོད་པས་མ་རིག་པའི་རྐྱེན་ཅན་དུ་གྲུབ་བོ།།གང་གི་ཕྱིར་ན་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད།
འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་གྱིས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་གསུངས་པ་དེའི་ཕྱིར་ན་འཇིག་རྟེན་
འདི་རྣམ་པར་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཅིས་མི་འཐད་དེ། རིན་ཕྲེང་དུ། གང་གི་ས་བོན་རྫུན་པ་དེའི།།སྐྱེ་བ་བདེན་པ་ག་ལ་ཞིག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།གཉིས་པ་མ་རིག་པ་ལོག་ན་ལྡོག་པ་ནི། མ་རིག་འགགས་པར་གྱུར་བ་ན།།གང་ཞིག་འགག་པར་འགྱུར་བ་དེ།།མི་ཤེས་པ་ལ་ཀུན་བརྟགས་པར།།ཅི་ལྟ་བུར་ན་གསལ་མི་འགྱུར།།སྣང་བ་ཉེ་བ་ན་མུན་པ་བཞིན་དུ་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་བྱུང་བསམ་རིག་པ་འགག་པར་འགྱུར་བ་ན་འདུ་བྱེད་ལ་སོགས་པ་གང་ཞིག་འགག་པར་འགྱུར་བ་དེ་མི་ཤེས་པ་གཏི་མུག་པ་ལས་ཀུན་བརྟགས་པར་ཇི་ལྟ་བུར་ན་གསལ་བར་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

438

རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། རབ་རིབ་མེད་ན་སྐྲ་ཤད་ལྡོག་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་

རོ།།གསུམ་པ་ནི། གང་ཞིག་རྒྱུ་དང་བཅས་འབྱུང་ཞིང༌། རྐྱེན་མེད་པར་ནི་གནས་པ་མེད།།རྐྱེན་མེད་ཕྱིར་ཡང་འཇིག་འགྱུར་བ།།དེ་ནི་ཡོད་ཅེས་ཅི་ལྟར་རྟོགས།།འདུས་བྱས་གང་ཞིག་སྐྱེ་བ་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་ལ་རག་ལས་ནས་འབྱུང་བས་སྐྱེ་བ་རྒྱུ་ལ་བལྟོས་ཅིང་གནས་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་མེད་པར་ཡང་གནས་པ་མེད་པས་གནས་པའང་རྐྱེན་
ལ་རག་ལས་ལ། གནས་པའི་རྐྱེན་ཟད་ནས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཡང་འཇིག་པར་འགྱུར་བས་འཇིག་པ་གནས་རྒྱུ་ཟད་པའི་རྐྱེན་ལ་རག་ལས་ནས་འབྱུང་བ་དེ་ནི་རང་བཞིན་
གྱིས་ཡོད་ཅེས་ཅི་ལྟར་རྟོགས་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་སླར་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གསུམ་པ་ཕུང་པོ་ལ་ཞེན་པའི་ཉེས་དམིགས་ལ། སྐབས་དགོད་པ་དང༌། ཉེས་དམིགས་དངོས་སོ།།དང་པོ་ལ། གཞན་སྡེ་རང་བཞིན་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་དེ་ཙམ་ཡ་མཚན་མེད་པ་དང༌། རང་སྡེ་རང་བཞིན་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་ཆེས་མི་རིགས་པ་དང༌། དེའི་འཐད་པའོ།།དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་རྣམས།།དངོས་མཆོག་གཟུང་ནས་གནས་པ་རྣམས།།ལམ་དེ་ཉིད་ལ་གནས་པ་སྟེ། །དེ་ལ་ངོ་མཚར་ཅུང་ཟད་མེད།།གལ་ཏེ་གྲངས་ཅན་པ་ཡོན་ཏན་གསུམ་དང་བྱེ་བྲག་པ་རྡུལ་ཕྲན་རྟག་པར་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་རྣམས་ནི་དངོས་པོ་མཆོག་བདེན་པར་གཟུང་ནས་གནས་པ་རྣམས་ནི་རང་གི་རྩ་བའི་གྲུབ་མཐའི་ལམ་དེ་ཉིད་ལ་མི་འགལ་བས་གནས་པ་སྟེ་དེ་ལ་ངོ་མཚར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། འཇིག་རྟེན་ན་མི་སྲིད་པའི་དོན་དམིགས་ན་ཡ་མཚན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་གྱི། སྲིད་
པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་ལུགས་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ལམ་

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཊཱིཀྐ།

439

ལ་བརྟེན་ནས་ནི།།ཀུན་ལ་མི་རྟག་སྨྲ་བ་རྣམས།།རྩོད་པས་དངོས་རྣམས་མཆོག་གཟུང་ནས།།གནས་པ་ཡང་ནི་དེ་རྨད་དོ།།སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་
པར་འབྱུང་བ་ཁས་ལེན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ནི་དངོས་པོ་ཀུན་ལ་མི་རྟག་པའོ་ཞེས་སྨྲ་བའི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང༌། མདོ་སྡེ་བ་དང༌། རྣམ་རིག་པ་རྣམས་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་བར་སྨྲ་བའི་དབུ་མ་པ་ལ་རྩོད་པས་དངོས་པོ་རྣམས་མཆོག་བདེན་པར་གཟུང་ནས་གནས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་ངོ་ཞེས་བརྡའི་མིང་ཚིག་སྟེ་ཕྱག་འཚལ་བར་མི་འོས་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ།།
གསུམ་པ་ནི། འདིའམ་དེའོ་ཞེས་གང་དུ།།རྣམ་པར་དཔྱད་ན་མི་དམིགས་ན།།རྩོད་པས་འདིའམ་དེ་བདེན་ཞེས།།མཁས་པ་སུ་ཞིག་སྨྲ་བར་འགྱུར།།རྟེན་འབྱུང་ཁས་ལེན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་ནི་གཟུགས་འདིའམ་ཚོར་བ་
དེའོ་ཞེས་གང་དུ་རིགས་པས་རྣམ་པར་དཔྱད་ན་རང་བཞིན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་དམིགས་སོ།།རང་བཞིན་མི་དམིགས་ན་གཞན་ལ་བསྟན་པར་མི་ནུས་སོ།།བསྟན་པར་མི་ནུས་པ་དེ་ནི་རྩོད་པས་གཟུགས་འདིའམ་ཚོར་བ་དེ་བདེན་ཞེས་སམ། རང་ཕྱོགས་འདིའམ་གཞན་ཕྱོགས་འདི་བདེན་ཞེས་མཁས་པ་སུ་ཞིག་སྨྲ་བར་འགྱུར་ཏེ་མི་རིགས་སོ།།གཉིས་པ་ལ། དངོས་པོར་སྨྲ་བ་ཐར་ལམ་ལས་གྲོལ་བར་ལྟ་བའི་ཆུས་ཁྱེར་བར་བསྟན། ལྟ་བ་དེ་ཉིད་དོན་མིན་པའི་རྒྱུར་བསྟན། དངོས་ཞེན་ཡོད་ནས་ཉོན་མོངས་སྤོང་མི་ནུས་པར་བསྟན། ཡུལ་གྱི་གཟེབ་ལ་ཐོགས་པ་དང་མི་ཐོགས་པའི་
དབྱེ་བ་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་ལ། གཞན་སྡེ་ལྟ་བས་ཕྲོགས་པར་བསྟན། རང་སྡེ་ལྟ་བས་ཕྲོགས་པར་བསྟན། སྟོང་པར་སྨྲ་བ་དེ་ལས་ལྡོག་པར་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་ནི།

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

440

གང་དག་གིས་ནི་མ་བརྟེན་པར།།བདག་གི་འཇིག་རྟེན་མངོན་ཞེན་པ།།དེ་དག་ཀྱེ་མ་རྟག་མ་རྟག །ལ་སོགས་ལྟ་བས་ཕྲོགས་པ་ཡིན། གྲངས་ཅན་སོགས་གང་དག་གིས་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་མ་བརྟེན་པར་བདག་གམ་རྟག་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་འཇིག་རྟེན་ཕུང་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་དེ་དག་ལ་ནི་མི་འགྱུར་ན་རྟག་པར་སྨྲ་བ་དང་འགྱུར་ན་ཆད་པར་སྨྲ་བར་འགྱུར་བས་རྗེས་སུ་བརྩེ་བས་ན་ཀྱེ་མ་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་དང་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཡིན་པ་དང་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ལྟ་བས་ཕྲོགས་ནས་དེའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ།།ཡང་ན་རང་སྡེ་གང་དག་ཕུང་པོ་ལྔ་གཟུགས་བརྙན་ལྟར་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་བདག་ཏུ་མིང་འདོགས་ཀྱི། སེམས་
ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་བདག་ཏུ་འཇོག་པ་དེ་དག་ལྟ་བའི་ཆུ་བོས་ཁྱེར་ཏེ། སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དེ་འགྱུར་ན་ཆད་པར་འགྱུར་མི་འགྱུར་ན་རྟག་པར་འགྱུར་ཞེས་སྦྱར་ཏེ། སྔ་མ་མཛེས་སམ་བླ་མ་གསུངས།
གཉིས་པ་ནི། གང་དག་བརྟེན་ནས་དངོས་པོ་རྣམས།།དེ་ཉིད་དུ་ནི་གྲུབ་འདོད་པ།།དེ་དག་ལ་ཡང་རྟག་སོགས་སྐྱོན།།དེ་དག་ཇི་ལྟར་འབྱུང་མི་འགྱུར།།གང་དག་དངོས་པོ་རྣམས་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བར་ཁས་ལེན་བཞིན་དུ་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་དེ་དག་ལ་ཡང་རྟག་པར་ལྟ་བ་ལ་སོགས་ཀྱིས་སྐྱོན་དེ་དག་ཇི་ལྟར་
འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་ཁས་བླངས་བར་འགྱུར་ན་ཆད་པ་དང༌། མི་འགྱུར་ན་རྟག་པར་ལྟ་བར་འགྱུར་རོ།།གསུམ་པ་ནི། གང་དག་བརྟེན་ནས་དངོས་པོ་རྣམས།།ཆུ་ཡི་ཟླ་བ་ལྟ་བུར་ནི།།ཡང་དག་མ་ཡིན་ལོག་མིན་པར།།འདོད་པ་དེ་དག་ལྟས་མི་འཕྲོག །དབུ་མ་པ་གང་དག་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཊཱིཀྐ།

441

དངོས་པོ་རྣམས་ཆུ་ཡི་ནང་གི་ཟླ་བའི་གཟུགས་བརྙན་ལྟ་བུར་ནི་ཡང་དག་པ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། ལོག་པ་གཏན་མེད་ཀྱང་མ་ཡིན་པར་སྣང་ལ་རང་བཞིན་མེད་པར་འདོད་པ་དེ་དག་རྟག་ཆད་ཀྱི་ལྟ་བས་མི་འཕྲོགས་ཏེ། དངོས་པོ་ལ་རང་
བཞིན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཁས་མ་བླངས་པའི་ཕྱིར། བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་རྣམས་ནི་ཡོད་པ་
རང་བཞིན་པ་དང་མེད་པ་རང་བཞིན་པ་སྤངས་ཏེ། གཟུགས་བརྙན་བཞིན་དུ་ཁས་བླང་བར་བྱ་སྟེ། འཕགས་པ་ལྷས། འབྲས་བུ་ཡོད་ཉིད་གང་འདོད་དང༌།།འབྲས་བུ་མེད་ཉིད་གང་འདོད་པ།།ཁྱིམ་གྱི་དོན་དུ་ཀ་བ་སོགས།།བརྒྱན་པའི་དོན་ཡང་མེད་
པར་འགྱུར། ཞེས་ཀ་བ་ལ་སོགས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་ཡང༌། དེ་དག་གི་དོན་དུ་འབད་པ་བྱེད་མི་དགོས་པར་འགྱུར། མེད་པ་རང་བཞིན་པ་ཡིན་ན་ཡང་དེ་དག་གི་དོན་དུ་འབད་པ་དོན་མེད་པའི་ཐལ་བ་འཕེན་པ་ཡིན་གྱི། ཡོད་ན་མི་དགོས། མེད་ན་མི་ནུས་ཞེས་པ་ཙམ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ལ། དངོས་དང༌། དེ་ལྡོག་ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་ནི། དངོས་པོར་ཁས་ལེན་ཡོད་ན་ནི།།འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་འབྱུང་བ་ཡི།།ལྟ་བ་མི་བཟད་མ་རུངས་འཛིན།།དེ་ལས་བྱུང་བའི་རྩོད་པར་འགྱུར།།དངོས་པོ་བདེན་པར་ཁས་ལེན་པ་ཡོད་ན་ནི། ངེས་པར་རང་ཕྱོགས་ལ་ཆགས་པའི་འདོད་ཆགས་དང༌། གཞན་ཕྱོགས་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་

ཕྱོགས་པའི་ཞེ་སྡང་འབྱུང་བའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ལྟ་བ་རྣམས་སྨིན། བསྲན་པར་དཀའ་བ་

བསྐྱེད་པས་མི་བཟད་པ་འདའ་བར་དཀའ་བ་ཉིད་ཀྱིས་མ་རུངས་པ་འཛིན་ལ་དེ་ལས་རང་ཕྱོགས་བརྟན་པར་འདོད། གཞན་ཕྱོགས་བསལ་བར་འདོད་པའི་རྩོད་པ་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ།།གཉིས་པ་ལ། མདོར་བསྟན་དང༌། རྒྱས་བཤད་དོ།།དང་པོ་ནི། དེ་ནི་ལྟ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

442

བ་ཀུན་གྱི་རྒྱུ།།དེ་མེད་ཉོན་མོངས་མི་སྐྱེད་དེ།།དེ་ཕྱིར་དེ་ནི་ཡོངས་ཤེས་ན།།ལྟ་དང་
ཉོན་མོངས་ཡོངས་སུ་འབྱང༌།།དངོས་པོར་འཛིན་པ་དེ་ནི་སྔོན་མཐའ་དང་ཕྱི་མཐའ་ལྟ་

བ་སོགས་ལྟ་བ་ཀུན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ལ་ལྟ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་ལྟ་བ་ལ་ཆགས་ཤིང་ང་
རྒྱལ་བ་དང༌། གཞན་གྱི་ལ་སྡང་བ་དང༌། ཐམས་ཅད་དུ་གཏི་མུག་འབྱུང་ངོ༌།།རྗེས་འགྲོ་
བསྟན་ནས། ལྡོག་པ་སྟོན་པ་ནི་དངོས་པོར་འཛིན་པ་དེ་མེད་ན་ཆགས་སྡང་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་མི་སྐྱེ་སྟེ་དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་དེ་ནི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་ན་རྟག་ཆད་ཀྱི་ལྟ་བ་ཉོན་མོངས་པ་ཡོངས་སུ་འབྱང་ཞིང་དག་པར་འགྱུར་བས་
རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཐབས་ལ་འབད་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་ལ། ཤེས་བྱའི་གནས་ཚུལ་དང༌། བློས་རྟོགས་ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་དང༌། རང་བཞིན་མེད་པ་མི་འགལ་བ་དང༌། འགལ་བར་གཟུང་བས་ཉེས་པ་ཀུན་འབྱུང་བར་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་ནི། གང་གིས་དེ་ཤེས་འགྱུར་སྙམ་ན།།བརྟེན་ཅིང་འབྱུང་བ་མཐོང་བ་སྟེ།།བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་མ་སྐྱེས་པར།།ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་མཆོག་གིས་གསུངས།།རྐང་པ་དང་པོས་དྲི་བ། གཉིས་པས་ལན། གསུམ་པས་རྟེན་འབྱུང་གི་རང་བཞིན། བཞི་པས་དེ་གསུང་པ་བོ་བསྟན་ཏོ།།རང་བཞིན་མེད་པར་ཤེས་པས་ཉོན་མོངས་སྤོང་ན་རང་བཞིན་མེད་པ་དེ་གང་གིས་ཤེས་པར་འགྱུར་སྙམ་ན། རྟེན་ཅིང་འབྱུང་བ་མཐོང་བ་སྟེ་བལྟོས་ཆོས་ཀྱི་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པས་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ།།གལ་ཏེ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་དེ་ནི་སྐྱེས་པ་ཁོ་ན་མ་ཡིན་ནམ། དེ་ཇི་ལྟར་མ་སྐྱེས་པའི་སྒྲའི་བརྗོད་བྱར་འགྱུར། འདི་ནི་ཕན་ཚུན་འགལ་བས་མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན། ཁོ་བོ་ཅག་གིས་ནི་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་དེ་གཟུགས་བརྙན་བཞིན་དུ་

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཊཱིཀྐ།

443

རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པར་སྨྲས་ཀྱི། གཏན་མ་སྐྱེས་སོ་ཞེས་མ་སྨྲས་པས་འགལ་
བའི་གོ་སྐབས་ག་ལ་ཡོད་དེ། དེས་ན་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་ཞེས་པ་དང༌། མ་སྐྱེས་ཞེས་པ་གཉིས་ཡུལ་ཐ་དད་པ་ཡིན་ཏེ། མ་སྐྱེས་པ་ནི་ཡང་དག་པའམ། བདེན་པའམ། ངོ་བོ་ཉིད་དུ་མ་སྐྱེས་པར་སྨྲས་ལ། བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་ནི་རྫུན་པར་སྐྱེས་སོ་ཞེས་པའོ།།གང་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་དེ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པའོ་ཞེས། གང་ཞིག་རྐྱེན་ལས་
སྐྱེས་པ་དེ་མ་སྐྱེས།།དེ་ལ་སྐྱེ་བའི་རང་བཞིན་ཡོད་མ་ཡིན།།རྐྱེན་ལ་རག་ལས་གང་དེ་སྟོང་པར་བཤད།།གང་ཞིག་སྟོང་ཉིད་ཤེས་དེ་བག་ཡོད་ཡིན། ཞེས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
གྱིས་གསུངས་པས་འགལ་བ་མེད་དོ།།གང་དག་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་ལ་མ་སྐྱེས་པས་ཁྱབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་བཤེས་གཉེན་དེ་དག་འདིའི་ཐད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལ་ལེགས་པར་
མིག་ཕྱིས་ལ་ལྟོས་ཤིག །འདིས་ནི་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་འགོག་པ་དགག་བྱ་དོན་དམ་
གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་མི་དགོས་པས་འཁྲུལ་ནས་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་ཐལ་འགྱུར་བས་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་སྦྱར་མི་དགོས་པར་འདོད་པ་ཡང་བསལ་ལོ།།
གཉིས་པ་ནི། ལོག་པའི་ཤེས་པས་ཟིལ་ནོན་པ།།བདེན་པ་མིན་ལ་བདེན་འཛིན་པའི།།ཡོངས་སུ་འཛིན་དང་རྩོད་སོགས་ཀྱི། །རིམ་པ་ཆགས་ལས་འབྱུང་བར་
འགྱུར། དངོས་པོར་ཞེན་པའི་ལོག་པའི་ཤེས་པས་ཟིལ་གྱིས་ནོན་པ་རྟེན་འབྱུང་བདེན་པ་མིན་པ་ལ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་གང་ཟག་ལ་དངོས་པོ་ལ་ཆགས་པ་འབྱུང་ལ་རང་ཕྱོགས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་གཞན་ཕྱོགས་འགོག་པའི་སྒོ་ནས་རྩོད་པ་དང་འཐབ་པ་ལ་སོགས་ཀྱི་རིམ་པ་དངོས་པོ་ལ་ཆགས་པ་ལས་འབྱུང་བར་འགྱུར་བས་རྟེན་འབྱུང་དང་རང་བཞིན་མེད་པར་འགལ་བར་གཟུང་བར་མི་བྱའོ།།གཉིས་པ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

444

བློས་རྟོགས་ཚུལ་ལ་དངོས་དང༌། དེའི་འཐད་པའོ།།དང་པོ་ནི། ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་དེ་དག །རྣམས་ལ་ཕྱོགས་མེད་རྩོད་པ་མེད།།གང་རྣམས་ལ་ནི་ཕྱོགས་མེད་པ།།དེ་ལ་གཞན་ཕྱོགས་ག་ལ་ཡོད།།དབུ་མ་སྤྲོས་བྲལ་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་

ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་དེ་དག་རྣམས་ལ་རང་ཕྱོགས་ཡོད་ན་དེ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་གཞན་

རྣམས་དང་ལྷན་ཅིག་རྩོད་པར་འགྱུར་ན་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་པའི་གཞི་མེད་པའི་རང་ཕྱོགས་མེད་དེ། དེའི་ཕྱིར་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་རྩོད་པ་མེད་དོ།།གལ་ཏེ་དེ་དག་པས་རང་”ཕྱོགས1

་མེད་མོད་གཞན་ཕྱོགས་བསལ་བར་བྱ་བ་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནམ། དེའི་ཕྱིར་བསྟན་བཅོས་བརྩམས་པས་སོ།།དེ་ཡོད་པས་རང་
ཕྱོགས་ཀྱང་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། ཕྱོགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཞིག་ཡོད་ན་རང་ཕྱོགས་སམ་གཞན་ཕྱོགས་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་ན། དབུ་མ་གང་རྣམས་ལ་ནི་རིགས་པས་ཕྱོགས་ཙམ་མ་དམིགས་ན་གང་ལ་ཕྱོགས་ཙམ་མེད་པ་དེ་ལ་གཞན་ཕྱོགས་བསལ་བར་བྱ་བ་ག་ལ་ཡོད། ཕྱོགས་མི་སྲིད་པ་དེའི་ཚེ་ངེས་པར་ཉོན་མོངས་འགག་”པར2

་

འགྱུར་རོ།།འདིར་དམ་བཅའ་མེད་པར་བཤད་པ་དང༌། རྩ་ཤེར་མཐའ་བཞི་འགོག་པའི་དམ་བཅའ་ཁས་བླངས་པ་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། པ་ཚབ་ན་རེ། དེར་ནི་རྣམ་བཅད་ཙམ་
གྱི་དམ་བཅའ་ཡིན་ལ་འདིར་ནི་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་དམ་བཅའ་མེད་པར་བཤད་ཟེར་ལ། བྱང་ཡེ་ན་རེ། རྣམ་བཅད་ཙམ་དེ་ཡང་གཞན་གྱི་ལོག་རྟོག་དགག་པའི་ཕྱིར་བཀོད་པ་ཡིན་གྱི། རང་ལུགས་མིན་ཟེར་ཏོ།།
ཁ་ཅིག་ན་རེ། དམ་བཅའ་ཡོད་པ་ནི་ཐལ་བའི་དམ་བཅའ་ཡིན་ལ། མེད་པ་ནི་

1 མ་ཕྱི། ༢༨བ༢ན། ཞོལ། ༣༡ན༣ན། ཕྱོགས བླ། ༣༢བ༥ན། བྱོགས
2 མ་ཕྱི། ༢༨བ༤ན། ཞོལ། ༣༡ན༥ན། པར བླ། ༣༢བ༦ན། ངར

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཊཱིཀྐ།

445

རང་རྒྱུད་ཀྱི་དམ་བཅའ་ཡིན་ཟེར། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཡོད་པ་ནི་མ་དཔྱད་པའི་སྣང་ངོར་
ཡིན་ལ། མེད་པ་ནི་རིགས་ངོར་ཡིན་ཟེར་བ་ཡང༌། ཁ་ཅིག་ཡོད་པ་ཐ་སྙད་ཙམ་དང་མེད་པ་དོན་དམ་དུ་དང༌། གཞན་དག་ན་རེ་ཡོད་པ་གཞན་ངོ་ཡིན་ལ། མེད་པ་བཤད་པ་ནི་རང་ལུགས་ལ་མེད་པ་ཡིན་ཟེར་ཏོ།།ཞང་ཐང་སག་པ་ན་རེ། ཐལ་འགྱུར་བ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དཔྱོད་པའི་སྐབས་སུ་རང་རྒྱུད་མི་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། ཐ་སྙད་དཔྱོད་པའི་
སྐབས་སུ་ངེས་པར་རང་རྒྱུད་བྱེད་དོ་ཟེར་ཏོ།།གཞན་ཕལ་ཆེར་དཔྱད་ཟིན་ལ། བྱང་ཡེའི་ལུགས་ཀྱང་དཔྱད་དེ། གཞན་གྱི་ལོག་རྟོག་འགོག་པའི་དམ་བཅའ་བ་ཡོད་དམ་མེད། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། གཞན་དོན་དམ་བཅའ་བ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར། དང་པོ་ལྟར་ན།
གཞན་གྱི་ལོག་རྟོག་འགོག་པའི་དམ་བཅའ་དབུ་མ་པས་མི་འཆའ་ན་དངོས་སྨྲ་བ་རང་གི་དམ་བཅའ་འགོག་པའི་དམ་བཅའ་དངོས་སྨྲ་བ་རང་གི་དེ་ལས་ཀྱང་འཆའ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་དེ་ནི་ཁྱོད་སྐྱེ་བ་ཙམ་ཡོད་ལ། བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་
མེད་པ་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ། དུས་མཉམ་པའི་གཞན་ཙམ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཀྱང་རྒྱུ་འབྲས་གཞན་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ང་ལ་དམ་བཅའ་མེད་པས་ན།།ང་ལ་སྐྱོན་མེད་ཁོ་ན་ཡིན། ཞེས་པའི་གཞུང་ལ་བརྟེན་ནས་ཁས་ལེན་ཙམ་ཡང་མེད་ཅེས་སྨྲ་བ་ནི་ཚིག་ཙམ་གྱིས་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཚིག་དེ་ཙམ་མ་
མཐོང་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།འགལ་འབྲལ་གྱི་མཐའ་མ་”མཐོང1

་བར་ཚིག་གི་ཆ་ལ་
བསྙད་ནས་ཁས་ལེན་ཅི་ཡང་མེད་ཅེས་སྨྲ་བ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སེངྒེའི་ང་རོས་དངོས་

1 མ་ཕྱི། ༢༩ན༥ན། ཞོལ། ༣༡བ༦ན། མཐོང བླ། ༣༣བ༢ན། མཐོད

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

446

པོ་སྨྲ་བའི་ཝ་སོགས་”འཇོམས1

་མི་ནུས་པའི་གནོར་ཁུར་ནས། མཁས་པའི་ཚོགས་
སུ་སློབ་དཔོན་དང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་སྐྱོན་ཡོན་ཏན་དུ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་བསྟོད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཕྱར་ཀ་གཏོང་བ་ཆོས་དང་སྟོན་པ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པ་ཡིན་ནོ།།
གཞན་ཡང་ལྟ་བ་མ་གོ་བའི་གོང་དུ་ཁས་ལེན་དེ་ཙམ་ཡོད་པ་དེ་ཁས་ལེན་ཡེ་མེད་དུ་རྟོགས་པ་དེ་རྒྱུ་མེད་རྐྱེན་མེད་ཡིན་ནམ་འོན་ཏེ་རྒྱུ་རྐྱེན་ཡོད། དང་པོ་ལྟར་ན་
གཞན་གྱི་ལོག་རྟོག་ཀྱང་རྒྱུ་མེད་རྐྱེན་མེད་དུ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་འགོག །གང་གིས་ན་
གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་སོགས་འགོད་པར་བྱེད། གཉིས་པ་ལྟར་ན། དེ་ཉིད་
རང་གི་ལྟ་བའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་ཅིའི་ཕྱིར་ཁས་མི་ལེན། དེས་ན་ཕྱོགས་ཡོད་མེད་ནི་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་རིགས་ངོར་ཆོས་ཅན་ཡོད་མེད་འབའ་ཞིག་ཏུ་གསལ་ཏེ། ཚིག་གསལ་དུ་ཡང་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ལ་དེའི་སྒོ་ནས་ནང་འགལ་བཟུང་བའི་ཕྱིར་

རོ།།གཉིས་པ་དེའི་འཐད་པ་ནི། གང་ཡང་རུང་བའི་གནས་རྙེད་ན།།ཉོན་མོངས་སྤྲུལ་གདུག་གཡོ་ཅན་གྱིས།།ཟིན་པར་འགྱུར་རོ་གང་གི་སེམས།།གནས་མེད་དེ་དག་
ཟིན་མི་འགྱུར།།ཕྱོགས་མེད་ན་ཉོན་མོངས་ཇི་ལྟར་འགག་པར་འགྱུར། ཞེས་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་གང་ཡང་རུང་བའི་གནས་སམ་རྒྱུ་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་དམིགས་པ་རྙེད་ན་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་འབྲོག་ཐིབས་པོ་ནས་རྒྱུ་བ་དགེ་བའི་སྲོག་གི་བར་ཆད་བསྐྱེད་པ་ལྟ་བའི་
ཕུག་གི་ཚད་འཚམ་པ་དང་ལྡན་པ་གཡོ་ཅན་དམྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་འགྲོས་འཁྱོག་པ་དང་ལྡན་པའི་སྦྲུལ་གདུག་པ་དེའི་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་གནས་རྙེད་ནས་ཟིན་པར་

1 མ་ཕྱི། ༢༩ན༥ན། ཞོལ། ༣༢ན༡ན། འཇོམས བླ། ༣༣ན༢ན། འཇོམ་ས

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཊཱིཀྐ།

447

འགྱུར་བ་གང་གི་སེམས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པས་གནས་མེད་པ་དེ་དག་སྤྲུལ་གྱིས་ཟིན་པར་མི་འགྱུར་རོ།།
གསུམ་པ་དངོས་ཞེན་ཡོད་ན་ཉོན་མོངས་པ་སྤོང་མི་ནུས་པར་བསྟན་པ་ལ། དངོས་དང༌། དེ་དང་ལྡན་པ་ལ་བརྩེ་བ་བྱ་བར་བསྟན་པ། གཞན་དེ་ལས་ལྡོག་པའོ།།དང་པོ་ནི། གནས་བཅས་སེམས་དང་ལྡན་རྣམས་ལ།།ཉོན་མོངས་དུག་ཆེན་ཅིས་མི་འབྱུང༌།།གང་ཚེ་བར་མར་འདུག་པ་ཡང༌།།ཉོན་མོངས་སྦྲུལ་གྱིས་ཟིན་པར་འགྱུར།།དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་གནས་དང་བཅས་པའི་སེམས་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ལ་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པའི་དུག་ཆེན་ཅིས་མི་འབྱུང་སྟེ་འབྱུང་བ་ཁོ་ནའོ།།ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། ཡིད་དུ་འོང་བ་ལས་ཆགས་པ་དང༌། ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་ལས་ཞེ་སྡང་དང༌། དངོས་པོ་ཙམ་དུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་ལས་གཏི་མུག་སྐྱེའོ།།དེའི་རྒྱུ་མཚན་གང་གི་ཚེ་ཆགས་སྡང་མེད་པའི་བར་མ་ལ་བཏང་སྙོམས་པར་འདུག་པ་ཡང་གཏི་མུག་གི་ཉོན་མོངས་པའི་སྦྲུལ་གྱིས་ཟིན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི། བྱིས་པ་བདེན་པར་འདུ་ཤེས་པ།།གཟུགས་བརྙན་ལ་ནི་ཆགས་པ་བཞིན།།དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་རྨོངས་པའི་ཕྱིར།།ཡུལ་གྱི་གཟེབ་ལ་ཐོགས་པར་
འགྱུར།།གང་གི་ཚེ་གཏི་མུག་འདི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚེ་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་དེའི་ཚེ་
བྱིས་པ་བརྡ་ལ་མ་བྱང་བ་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་ལ་བྱད་བཞིན་བདེན་པར་
འདུ་ཤེས་པས་གཟུགས་བརྙན་ལ་བལྟ་བ་དང་སོ་འདེབས་པ་སོགས་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་ཆགས་པ་བཞིན་དུ་དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་པ་དག་ཀྱང་བདེན་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་བདེན་པར་རྨོངས་པའི་ཕྱིར་གཟུགས་བརྙན་དང་འདྲ་བའི་ཡུལ་གྱི་གཟེབ་ལ་ཐོགས་ནས་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

448

ཉེས་སྤྱོད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཉམས་སུ་མྱོང་བས་དེ་ཉིད་དམ་པ་རྣམས་ལ་བརྩེ་བའི་
ཡུལ་དུ་སྣང་བར་འགྱུར་རོ།།
གསུམ་པ་གཞན་དེ་ལས་ལྡོག་པ་ནི། བདག་ཉིད་ཆེ་རྣམས་དངོས་པོ་དག །གཟུགས་བརྙན་ལྟ་བུར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི།།མིག་གིས་མཐོང་ནས་ཡུལ་ཞེས་ནི།།བྱ་
བའི་འདམ་ལ་མི་ཐོགས་སོ།།འཕགས་པ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་མིག་མི་ཤེས་པའི་རབ་རིབ་ཀྱིས་དག་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་
གཟུགས་བརྙན་ལྟ་བུར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མིག་གིས་མཐོང་ནས་གཟུགས་སྡུག་པ་ལ་སོགས་པ་ཡུལ་ཞེས་ནི་བྱ་བ་འཁོར་བའི་འདམ་ལ་མི་ཐོགས་ཤིང་གྲོལ་བར་འགྱུར་ཏེ། བརྡ་ལ་བྱང་བ་རྣམས་གཟུགས་བརྙན་ལ་བཞིན་ནོ་སྙམ་དུ་དགོངས་སོ།།བཞི་པ་ཡུལ་གྱི་གཟེབ་ལ་ཐོགས་པ་དང་མི་ཐོགས་པའི་དབྱེ་བ་ལ་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་དོ།།དང་པོ་ནི། བྱིས་པ་རྣམས་ནི་གཟུགས་ལ་ཆགས།།བར་མ་དག་ནི་ཆགས་བྲལ་འགྱུར།།གཟུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཤེས་པ་ཡི།།བློ་མཆོག་ལྡན་པ་རྣམ་
པར་གྲོལ།།འདོད་ཁམས་ཀྱི་བྱིས་པ་རྣམས་ནི་གཟུགས་བརྙན་ལ་བརྡ་ལ་མ་བྱང་
བའི་བྱིས་པ་ལྟར་གཟུགས་སྡུག་པ་ལ་ཆགས་ནས་ཡུལ་གྱི་འདམ་དུ་བྱིང་བར་

འགྱུར་ཡང༌། བྱིས་པ་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སེམས་ཐོབ་ནས་འདོད་
ཁམས་ལས་འདས་ཤིང༌། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་རྟོགས་པའི་བར་མ་དག་གིས་ནི་གཟུགས་སྡུག་པ་ལ་ཆགས་པ་མངོན་གྱུར་དང་བྲལ་བར་འགྱུར་རོ།།གཟུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་
སྟོང་པ་ཉིད་དུ་དངོས་སུ་མངོན་སུམ་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཡི་བློ་མཆོག་དང་ལྡན་པའི་འཕགས་པ་རྣམས་ནི་ཆགས་པའི་ས་བོན་སྤངས་པས་འཁོར་བ་ལས་རྣམ་པར་

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཊཱིཀྐ།

449

གྲོལ་བར་འགྱུར་རོ།།གཉིས་པ་ནི། སྡུག་སྙམ་པ་ལས་ཆགས་པར་འགྱུར།།དེ་ལས་ལྡོག་པས་འདོད་ཆགས་བྲལ།།སྒྱུ་མའི་སྐྱེས་བུ་ལྟར་དབེན་པར།།མཐོང་ནས་མྱ་ངན་འདས་པར་འགྱུར།།འདོད་པ་ཁམས་པ་རྣམས་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་སྡུག་སྙམ་དུ་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པར་ཡིད་ལ་བྱས་པས་ཆགས་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ལ། གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་ཁམས་པ་རྣམས་དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་མི་སྡུག་པར་ཡིད་ལ་བྱས་པས་འདོད་ཆགས་མངོན་གྱུར་དང་བྲལ་ལ་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྒྱུ་མའི་
སྐྱེས་བུ་ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པར་མཐོང་ནས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ།།བཞི་བ་ཐར་པའི་ཕན་ཡོན་ལ། སོ་སོར་བཤད་པ་དང༌། མཇུག་སྡུད་དོ།།དང་པོ་ལ། སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་དང༌། རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ནོ།།
དང་པོ་ནི། ལོག་པའི་ཤེས་པས་མངོན་གདུང་བའི།།ཉོན་མོངས་སྐྱོན་རྣམས་གང་ཡིན་དེ།།དངོས་དང་དངོས་མེད་རྣམ་རྟོག་པ།།དོན་ཤེས་གྱུར་ལ་མི་འབྱུང་ངོ༌།།དངོས་པོ་ལ་ལོག་པར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་ཤེས་པས་བསྐྱེད་པའི་འཁོར་བར་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མངོན་པར་གདུངས་པར་བྱེད་པའི་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་
ཉོན་མོངས་པ་ཉིད་སྐྱོན་ཡིན་པས་ཉོན་མོངས་པའི་སྐྱོན་རྣམས་གང་ཡིན་པ་དེ་མི་འབྱུང་ངོ༌།།གང་ལ་ན་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པར་གྱུར་པའི་གང་
ཟག་ལའོ།།དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་མ་དམིགས་པས་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པར་རྣམ་པར་”ཏེ1

། བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་སྟོང་
པར་རྟོགས་ཤིང་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའོ།།གཉིས་པ་ནི། གནས་ཡོད་ན་ནི་འདོད་ཆགས་

1 མ་ཕྱི། ༣༡ན༣ན། ཞོལ། ༣༤ན༡ན། ཏེ བླ། ༣༥བ༣ན། ཏོ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

450

དང༌། །འདོད་ཆགས་བྲལ་བར་འགྱུར་ཞིག་ན།།གནས་མེད་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་རྣམས། །ཆགས་པ་མེད་ཅིང་ཆགས་བྲལ་མིན།།འདོད་ཆགས་སོགས་སྐྱེ་བའི་གནས་ཏེ་རྒྱུ་དངོས་པོ་བདེན་པར་འཛིན་པ་ཡོད་ན་དེ་ལས་འདོད་ཁམས་པ་རྣམས་ལ་འདོད་ཆགས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ལ། མི་རྟག་པ་བསྒོམས་པས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ནས་གཏི་མུག་གིས་གནས་པར་འགྱུར་བ་ཞིག་ན་དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པས་གནས་མེད་པར་མཐོང་བའི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་རྣམས་ནི་སྡུག་པ་ལས་ཆགས་པ་མེད་ཅིང་མི་སྡུག་པར་གཟུང་བས་ཆགས་པ་དང་བྲལ་ཏེ། གཏི་མུག་གིས་གནས་པ་ཡང་མིན་ཏེ།།གནས་པའི་རྒྱུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མཇུག་སྡུད་ནི། གང་དག་རྣམ་པར་དབེན་སྙམ་དུ།།གཡོ་བའི་ཡིད་ཀྱང་མི་གཡོ་སྟེ། །ཉོན་མོངས་སྦྲུལ་གྱིས་དཀྲུགས་གྱུར་པ། །མི་བཟད་སྲིད་པའི་རྒྱ་མཚོ་
བརྒལ།།སྲིད་པའི་རྒྱ་མཚོ་བརྒལ་བར་འགྱུར་རོ།།སྲིད་པའི་རྒྱ་མཚོ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པའི་སྦྲུལ་གྱིས་ཀུན་ནས་དཀྲུགས་

ཤིང་འཁྲིགས་པར་གྱུར་པ་མི་ཟད་པའོ།།སུ་ཞིག་བརྒལ་བར་འགྱུར་ན། རྣལ་འབྱོར་པ་གང་དག་སྔར་ཚོགས་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་སུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་

པར་དབེན་ནོ་སྙམ་དུ་སྤྲེའུ་ལྟར་གཡོ་བའི་རྟོག་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཡིད་ཀྱང་མི་གཡོ་ཞིང༌། སེམས་སེམས་བྱུང་གི་འཇུག་པ་དང་རྒྱུ་བ་མ་ལུས་པ་ཞི་བའི་བདག་ཉིད་དེ་གྲོལ་བར་འགྱུར་རོ།།རང་བཞིན་མེད་དོ་སྙམ་པའི་དུས་ན་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་ཚོགས་རྟོགས་ཀྱང་གཉིས་ཀྱི་སྣང་བ་མ་ནུབ་པས་རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།གསུམ་པ་བརྩམས་པའི་དགེ་བ་

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཊཱིཀྐ།

451

བསྔོ་བ་ནི། དགེ་བ་འདི་ཡིས་སྐྱེ་བོ་ཀུན།།བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་ཚོགས་བསགས་ཏེ།།བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་ལས་བྱུང་བའི།།དམ་པ་གཉིས་ནི་ཐོབ་པར་ཤོག །དེ་ལ་བསྔོ་རྒྱུ་དང༌། ཆེད་དུ་བྱ་བ་དང་། བསྔོ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ།།
མཐའ་གཉིས་སེལ་བའི་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་འདི་བརྩམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྒོ་
གསུམ་གྱི་དགེ་བའི་རྩ་བ་འདི་ཡིས་རྒྱུ་བྱས་ནས། ཐོབ་པར་ཤོག་ཅིག་གོ །གང་ལ་གཟུགས་སྐུ་དམ་པ་དང༌། ཆོས་སྐུ་དམ་པ་གཉིས་ནིའོ།།དེ་ཅི་ལྟ་བུ་ན། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་སྦྱིན་པ་དང༌། ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་དང་མཉམ་དུ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྒྱུ་སྣག་ཚ་དང་ཤོག་བུ་དང་མེ་
ཏོག་འབུལ་བ་སོགས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་བསགས་པ། ལས་བྱུང་ཞིང་སྐྱེས་བར་གྱུར་པའིའོ།།ཆེད་དུ་བྱ་བ་གང་གིས་ནམ་མཁའི་མཐས་ཁྱབ་ཀྱི་སྐྱེ་བོའི་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱིས་སོ།།བྱ་བ་གང་ཞིག་བྱས་ནས་ཞེ་ན། ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་རབ་ཀྱི་མཐར་
ཕྱིན་ནས་གཟུགས་སྐུའི་རྒྱུ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་དང་ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་རྒྱུ་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་ཚོགས་མ་ལུས་པ་བསགས་ཏེའོ།།
འབྲས་བུའི་གནས་སྐབས་སུ་སྐུ་དང་ཡེ་ཤེས་ཐམས་ཅད་གཞན་ངོ་ཁོ་ན་ལ་བཞག་ནས་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་མེད་པར་འདོད་པ་དེ་དག་གིས་ནི་ལེགས་པར་
མ་སྨྲས་ཏེ། ས་བཅུ་རྒྱུན་གྱི་ཐ་མ་ལ་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཡོད་བཞིན་དུ། དེའི་
སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་སྐུ་རྒྱུན་འཆད་པའམ། གཞན་རྒྱུད་དུ་འཕོ་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།ཡང་ན་དེར་ཡང་མེད་པ་ཁས་ལེན་མེད་པའི་ཕྱོགས་ལོང་ཞིག །ཆོས་སྟོན་པ་སོགས་ཀྱི་སྣང་བ་རང་སྣང་ལ་མེད་པས་གཞན་སྣང་ཁོ་ནའོ་ཞེ་ན།

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

452

དེ་ལྟར་ན་མཉམ་པར་བཞག་པའོ་སྙམ་པ་ཡང་རང་སྣང་ལ་མེད་པས། མཉམ་གཞག་ཀྱང་གཞན་སྣང་ཁོ་ནར་འགྱུར་བས། རྗེས་ཐོབ་གཞན་སྣང་ཞེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་མི་རིགས་སོ།།དེས་ནི་དེ་དག་གིས་ནི་རང་སྣང་ལ་འདུས་བྱས་སོགས་ཀྱིས་སྣང་བ་

མཐའ་དག་ནུབ་པ་དང༌། རང་རྒྱུད་ལ་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པ་མི་འགལ་བར་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པའོ།།ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པ་དང་སྣང་མེད་ལས་ཡེ་མི་བཞེས་པ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་སྐབས་སུ་ཡང་མངོན་སུམ་གྱི་གཞལ་བྱ་སྣང་བས་མ་ཁྱབ་ན་འཕགས་པའི་སྐབས་སུ་སྨོས་ཅི་དགོས། དེར་ནི་དངོས་ཤུགས་ཀྱི་རྟོགས་བྱ་རྟོགས་བྱེད་ཡོད་པས་སོ་ཞེ་ན། འདིར་ཡང་སྤྲོས་བྲལ་དུ་
དངོས་སུ་རྟོགས་ཤིང་ཇི་སྙེད་པ་ལ་བསྒྲིབས་པའི་དྲི་མ་མཐའ་དག་ཟད་པས་

སོ།།དེས་ན་སངས་རྒྱས་ལ་རང་སྣང་ཡོད་ན་མི་རིག་པ་མ་སྤངས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་མེད་ཀྱང་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པས་འགལ་བ་ཡེ་མེད་ལ་འགལ་བར་སེམས་པ་དེ་དག་གིས་ནི་གཟིགས་ན་སྣང་དགོས་སྙམ་དུ་བསམ་པའོ།།རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་འཕགས་ཆེན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས།།རྟེན་བྱུང་མཐའ་བྲལ་སྟོན་
གཞུང་རྒྱ་མཚོ་ལས།།རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་བློ་གྲོས་བསྲུབས་ཤིང་གིས།།རོ་བརྒྱ་ལྡན་པའི་མར་གྱི་ཉིང་ཁུ་བླངས།།དེ་ཉིད་སྟོན་མཁས་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པ་དང༌།།རིགས་ལྡན་སྟོང་པའི་ས་བོན་བཞག་པ་ཡིས།།གཞུང་འདི་ཐོས་དང་སེམས་དཔའི་ལྕེ་དབང་གིས།།ཡང་དག་བདུད་རྩི་མཆོག་འདི་བླང་བར་གྱིས།།བླ་མེད་ཐེག་
པ་མཆོག་ལ་མི་གནས་ཤིང༌།།རིང་ནས་སོམ་ཉིའི་ས་ལས་བརྒལ་གྱུར་བ།།དམ་པའི་གསུང་གི་ཆུ་རྒྱུན་ལས་འོངས་པ།།བག་ཡོད་བདུད་རྩིའི་གཏམ་གྱི་གཏེར་ཆེན་

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཊཱིཀྐ།

453

ཡིན།།དངོས་ཞེན་སྲིད་པའི་མཚོ་ཆེན་ལས་འོངས་པ།།རྟག་ཆད་མཐར་ལྟའི་ཆུ་བོ་ལེགས་བརྒལ་ནས།།ཡང་དག་ལྟ་བའི་ཐང་ལ་འབྱིན་འདོད་ན།།གཞུང་ལུགས་གྲུ་ཆེན་འདི་ནང་འཇུག་པར་བྱོས།།ཨེ་མ་ཧོ་དལ་ཐོབ་སྐལ་བ་བཟང༌།།ལམ་མཆོག་སྟོན་པའི་གྲོགས་བཟང་རྙེད།།གནས་ལུགས་ཟབ་མོའི་དོན་ལ་དད།།ཚུལ་བཞིན་སེམས་པའི་གོ་སྐབས་རྙེད།།བདག་ནི་དེང་ནས་སྐྱེ་བ་ཐམས་ཅད་དུ།།ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ལྡན་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་བྱེད་ཅིང༌།།བསླབ་གསུམ་དྲི་མེད་ཡིད་ཀྱིས་གུས་

མནོས་ནས།།ཚུལ་བཞིན་སེམས་ལ་གཡེལ་བ་མེད་པར་ཤོག །བདག་ནི་ཕྱི་རོལ་མེ་འོབས་དག་གིས་བསྐོར།།ཤ་དང་རུས་པ་ཐལ་བར་རློག་བྱེད་པའི།།ལྕགས་ཁང་འབར་བར་ཡུད་ཙམ་གནས་པ་ཡི།།དམ་པ་རྣམས་ལ་གཤེ་བར་མ་གྱུར་ཅིག །མཁས་འདོད་མཁས་པའི་སྐྱེ་བོ་གཤེ་བ་དང༌།།ཚུལ་ལྡན་འདོད་ཕྱིར་གཞན་གྱི་ཉེས་པ་
གླེང༌།།བཟང་འདོད་གཞན་སྐྱོན་མཚང་ནས་འབྲུ་བྱེད་པའི།།གྲོགས་དང་ནམ་ཡང་ཕྲད་པར་མ་གྱུར་ཅིག །དེ་ལྟའི་དགེ་བ་རབ་དཀར་དྲི་མེད་དེས།།མཐར་འཛིན་གཞན་དབང་གྱུར་པའི་མ་རྒན་རྣམས།།རྟེན་འབྱུང་མཐའ་བྲལ་དབུ་མའི་དོན་རྟོགས་ནས།།དམིགས་མེད་ཆོས་སྐུའི་གོ་འཕང་མྱུར་ཐོབ་ཤོག །
བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་དབུ་མ་རིགས་པ་དྲུག་ཅུའི་ཊཱིཀྐ་མུ་ཅོར་སྨྲ་བ་རྣམ་པར་འཐག་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་དམིགས་པ་མེད་པའི་མཁྱེན་རབ་དང་ཐུགས་རྗེ་ཚད་མེད་པ་མངའ་ཞིང༌། ཁྱད་པར་ཡང༌། རྟེན་འབྱུང་གི་ཆོས་རྣམས་ཆུ་ནང་གི་ཟླ་བའི་གཟུགས་ལྟར་ཐུགས་སུ་ཆུད་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དཔལ་ལྡན་རེད་མདའ་པ་ཞེས་གྲགས་པ་དེ་ཉིད་དང༌། དེ་ཉིད་ཀྱི་སྲས་ཀྱི་ཐུ་བོ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

454

བསླབ་པ་གསུམ་པོ་མིག་གི་འབྲས་བུ་བས་ཆེས་ཆེར་ཆེད་དུ་འཛིན་པ། ཁྱད་པར་ཡང་བདག་ལྟ་བུ་དམ་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐྱེ་བོ་ཉེས་པའི་ཚོགས་སུ་འཇུག་པ་ལ་མི་བཟོད་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་མངའ་བ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཤིང་མི་ཕྱེད་པའི་དད་པ་དང་ལྡན་པ་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱིས་སྡོམ་བརྩོན་སྡེ་སྣོད་འཛིན་པ་དུ་མས་བསྐུལ་ཞིང༌། བཀའ་བཞི་
འཛིན་པ་དགེ་འདུན་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་ཤོག་བུ་དང་སྣག་ཚས་མཐུན་རྐྱེན་སྦྱར་ནས། དབེན་གནས་ཡོལ་དུ་སྦྱར་བའོ།།འདི་བྲིས་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ལ་བརྟེན་ནས། དབུ་མའི་ལྟ་བ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་དོན་རྟོགས་ཤིང་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་གྱུར་ཅིག །།།ༀ་སྭསྟི། ཕན་བདེའི་འབྱུང་གནས་རྒྱལ་བསྟན་ཡོངས་འདུའི་ལྗོན། །རབ་རྒྱས་འགྲོ་ཀུན་ཐར་མཆོག་འབྲས་བཟང་ལ། །སྤྱོད་ཕྱིར་བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་གྲུབ་ཆོས་གྲྭ་
ཆེར། །ཆོས་སྦྱིན་འཛད་མེད་དལ་འགྲོའི་རྒྱུན་འདི་སྤེལ། །
སརྦ་མངྒ་ལཾ།།

455

༄༅། །རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཟིན་བྲིས་རྗེའི་གསུང་བཞིན་
རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེས་བཀོད་པ་བཞུགས་སོ། །

༄༅། །རྗེ་བཙུན་དམ་པ་རྣམས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལ་གསུམ། བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པའི་སྔོན་འགྲོ་མཆོད་བརྗོད། བརྩམ་པར་དམ་བཅའ་བ་གཞུང་དངོས། བརྩམས་པའི་དགེ་བ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གང་གིས་སོགས་རྐང་པ་བཞི་ལ། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཆོས་ཅན། བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པའི་ཐོག་མར་སྟོན་པ་ལ་བསྟོད་ཕྱག་མཛད་པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་
སྤོང་བའི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་རང་དབང་དུ་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལ་བསྟོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་ཅན། ཐུབ་དབང་ཞེས་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རྟེན་འབྲེལ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་འགག་བྱེད་པ་རྒྱུ་
འབྲས་ཕན་ཚུན་ལྟོས་པའི་ཚུལ་འདིས་སྤོང་བའི་ཚུལ་རང་དབང་དུ་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཆོས་ཅན་དང་གསལ་བ་སྔ་མ་ལ། རྟེན་འབྲེལ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་
འགག་བྱེད་པ་དེ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚུལ་འདིས་སྤོང་ཚུལ་རང་དབང་དུ་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་དང་། རྟེན་འབྲེལ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་འགག་བྱེད་པ་དེ་ཆད་ནས་འཆད་པའི་
རྟེན་འབྲེལ་སྟོན་པའི་རིམ་པའི་ཚུལ་འདིས་སྤོང་ཚུལ་རང་དབང་དུ་གསུངས་པའི་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

456

ཕྱིར་དང་། ཡང་དེ་འོག་ནས་འཆད་པའི་”རིག་1

པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤོང་ཚུལ་རང་དབང་
དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་མདོར་བསྟན་པ། རྒྱས་པར་བཤད་པ། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མཐའ་བྲལ་དུ་བསྟན་པ། དེ་རྟོགས་ཡེ་ཤེས། སྲིད་པ་ལས་གྲོལ་བའི་ལམ་དུ་བསྟན་པ། དེ་གོམས་པས་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། རྟེན་འབྲེལ་ཟབ་མོ་གང་གིས་རྟོགས་པ་དང་། ཟབ་མོ་མཉན་པར་གདམས་པ་དང་། ཡོད་མཐའ་འགོག་པའི་རིགས་པ་བསྟན་པའོ། །
དང་པོ་ནི། གང་ཟག་སོགས་རྐང་པ་བཞི་ལ། ཁོ་ན་རེ། བུ་མ་སྐྱེས་པ་དེ་བུ་སྐྱེས་པའི་སྒྲ་དོན་དུ་མི་འཐད་པ་ལྟར། རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་དེ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྒྲ་དོན་
དུ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་རྟོགས་པའི་བྱིས་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་འགལ་བར་རྟོག་ན་ནི་
འགལ་དུ་ཆུག །ཁོ་བོ་ཅག་ལ་མི་གནོད་དེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཟིགས་པའི་བློ་ལ་ལྟོས་ན་ནི་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཟིགས་པའི་ཤཱ་རིའི་བུ་ལ་སོགས་པའི་གང་ཟག་གི་མཉམ་གཞག་དེ་དག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ངོར་རང་བཞིན་མེད་པ་དང་རྟེན་འབྲེལ་མི་འགལ་
བར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་ཉིད་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱི་མའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་དང་། མཐར་འཛིན་གྱི་བློས་དམིགས་པ་མེད་པའི་རྐྱེན་རྟེན་འབྲེལ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་མངོན་སུམ་
གྱིས་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དང་དེ་གཉིས་ཀྱི་དབུས་
ཀྱི་མཐའ་གང་ལ་ཡང་མི་གནས་པར་དངོས་པོ་མཐའ་དག་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་
རྟོགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་མེད་ལྟ་འགོག་པའི་རིགས་པ་བཤད་ཟིན་དྲན་པ་ལ་

1 མ་ཕྱི། ༢ན༣ན། རིག ཞོལ། ༢ན༡ན། རིགས་

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཟིན་བྲིས།

457

སྦྱོར་བ། ཡོད་ལྟ་འགོག་པའི་རིགས་པ་མཉན་པར་གདམས་པའོ། །
དང་པོ་ནི། རེ་ཤིག་སོགས་རྐང་པ་གཉིས་ལ། ཁོ་ན་རེ། རྟེན་འབྲེལ་རང་བཞིན་
གྱིས་མེད་པར་མི་རིགས་ཏེ། མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པས་གནོད་པའི་ཕྱིར་དང་།

ལུང་གི་གནོད་བྱེད་ཆོས་མངོན་པའི་མདོ་ལས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ཚེ་གསུམ་པ་དང་། ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་ཅེ་ན། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཆོས་ཅན། སྐབས་འདིར་ཉན་ཐོས་སྡེ་པའི་ངོར་ཡོན་
ཏན་འགྲིབ་ཅིང་། ཉེས་པ་ཀུན་གྱི་འབྱུང་གནས་མེད་ལྟ་འགོག་པའི་རིགས་པ་རྒྱས་པར་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་རང་ལས་མེད་ལྟ་འགོག་
པའི་རིགས་པ་རྒྱས་པར་གསུངས་ཤིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉན་ཐོས་དེ་དག་གིས་ཀྱང་མེད་ལྟ་བཀག་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་འདིར་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རིགས་སོགས་གཉིས་ལ། རིགས་པ་གང་གིས་ཡོད་ལྟ་འགོག་པ་ལ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པས་མཉན་པར་བྱ་བར་རིགས་ཏེ། རང་གི་སྡེ་སྣོད་ལས་ཡོད་ལྟ་འགོག་པའི་རིགས་པ་གསུངས་ཀྱང་། བར་མ་ཆད་པ་དང་། རྒྱུན་རིང་བ་དང་། གཞུང་གཅིག་ཏུ་རྒྱས་པར་མ་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་རྣམས་ཡོད་པར་ལྟ་བ་ལ་ཞེན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཇི་ལྟར་སོགས་བཞི་ལ། དངོས་སྨྲ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་ལ་བྱིས་པ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཕུང་པོའི་དངོས་པོ་ཕྱིས་

ལེན་པ་མེད་པའི་མྱང་འདས་ཐོབ་ཟིན་པའི་བདག་ཉིད་དུ་རྒྱུ་མཚན་ཅིས་མི་འདོད་ནས་འདོད་རིགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་ལ་བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱི་དངོས་པོ་བདེན་
པར་བཏགས་པ་བཞིན་དུ་དེ་དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

458

གཉིས་པ་ལ། མཐར་འཛིན་གྱི་ལྟ་བ་སྲིད་པ་ལས་གྲོལ་བར་མི་བསྟན། མཐའ་
བྲལ་རྟོགས་པ་གྲོལ་བར་བསྟན། རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཡོད་སོགས་གཉིས་ལ་རིམ་པ་བཞིན། དངོས་པོ་བདེན་འཛིན་གྱི་བློ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་སྲིད་
པ་ལས་གྲོལ་མི་ནུས་ཏེ། སྲིད་པའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་འབྲས་ལ་སྐུར་
འདེབས་ཀྱི་ལྟ་བ་ཆོས་ཅན། བསལ་བ་སྔ་མ་ལ། ཁྱོད་ཉེས་པ་ཀུན་གྱི་འབྱུང་གནས་

ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དངོས་སོགས་གཉིས་ལ། དངོས་པོ་དངོས་མེད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་ཉིད་
ཆེན་པོ་འཕགས་པ་རྣམས་སྲིད་པ་ལས་གྲོལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཁྱོད་སྲིད་པའི་རྒྱུའི་དངོས་གཉེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། དེ་སོགས་རྐང་པ་བཞི་ལ། རིམ་པ་བཞིན། རྟེན་འབྲེལ་རང་བཞིན་མེད་ཀྱང་སྲིད་པ་རང་མཚན་པ་སྤང་བྱ་དང་། མྱང་འདས་རང་མཚན་པ་ཐོབ་བྱར་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྲིད་པ་དང་མྱང་འདས་རང་མཚན་སྤང་བླང་དུ་ཞེན་པ་ལྡོག་པའི་ཕྱིར་དུ་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བསྟན་ནས་ཞེན་པ་ལྡོག་ནུས་ཏེ། འཁོར་བ་ཙམ་ལ་འདོར་འདོད་སྐྱེས་པ་ན་འཁོར་བ་རང་མཚན་པ་ལ་འདོར་འདོད་བདེ་བླག་ཏུ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཟིགས་པའི་མཉམ་གཞག་ལ་ལྟོས་ཏེ་འཁོར་འདས་སྤང་བླང་དུ་བསྟན་པ་མིན་པར་ཐལ། བློ་དེའི་དོར་དེ་གཉིས་སྤང་བླང་ཐ་དད་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྲིད་པ་དང་མྱང་འདས་རང་བཞིན་གྱིས་

མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། སྲིད་སོགས་དྲུག་པ། རྟེན་འབྲེལ་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་མྱང་འདས་ཐོབ་རུང་བར་ཐལ། སྲིད་པ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་བློ་

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཟིན་བྲིས།

459

གོམས་པར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་དང་བྲལ་བའི་འགོག་པ་དེ་མྱང་
འདས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་འདྲའི་མྱང་འདས་དེ་སྣང་ལ་རང་བཞིན་མེད་པ་སྒྱུ་མ་དང་མཚུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་སྔར་སྐྱེས་པ་དེ་ཕྱིས་རྒྱུའི་དངོས་པོ་འཆར་བ་ལ་ལྟོས་པ་མ་གཏོགས་རང་དབང་དུ་འཆར་རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རྒྱས་བཤད་ལ། འབྲས་བུ་ཐོབ་ཚུལ་གཞི་གཏན་ལ་དབབ་པ། ལམ་ལ་འཇུག་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། ཉན་ཐོས་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་མྱང་འདས་ཐོབ་པ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ། རང་ལུགས་འཐད་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ། མྱང་འདས་སྤྱིར་བསྟན། བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ། ཟད་མི་ཤེས་མི་འཐད་པར་ཐལ་བའོ། །
དང་པོ་ནི། རྣམ་སོགས་གསུམ་ལ། སྡུག་བསྔལ་རང་མཚན་ཞིག་སྟེ་རྒྱུན་ཆད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མྱང་འདས་ཐོབ་པར་ཐལ་བ་དང་། འདུས་བྱས་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མྱང་འདས་མི་ཐོབ་པར་ཐལ། ལས་ཉོན་དང་སྡུག་བསྔལ་རང་མཚན་གཉེན་པོས་སྟོབས་ཀྱིས་བཅོམ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་མྱང་འདས་ཐོབ་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། མྱང་འདས་”མངོན་1

དུ་བྱས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཕུང་པོ་ཞིག་པའི་
དུས་དེར་མངོན་དུ་བྱེད་པ་པོའི་གང་ཟག་མེད། གང་ཟག་ཡོད་དུས་ཕུང་པོ་ཞིག་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཞིག་སོགས་གཅིག་ལ་དགྲ་བཅོམ་ཐོབ་ཚེ་བདག་གི་སྐྱེ་བ་ཟད་དོ་སྙམ་པའི་ཟད་པ་ཤེས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དགྲ་བཅོམ་པའི་དུས་ན་ཕུང་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞིག་ཅེས་ཞེས་པ་ལྟར་ན། སྐྱེ་

1 མ་ཕྱི། ༤ན༢ན། མངོན ཞོལ། ༤ན༡ན། སྔོན་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

460

བ་ཟད་དོ་ཞེས་པའི་མདོའི་དོན་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྟགས་སྔ་མའོ། །གཉིས་པ་ལ་ལྷག་བཅས་དང་། ལྷག་མེད་ཀྱི་མྱང་འདས་དགག་པའོ། །
དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་སོགས་གཉིས་ལ། ཉོན་མོངས་ཟད་པའི་ལྷག་བཅས་ཀྱི་མྱང་འདས་མེད་པར་ཐལ། ཕུང་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་མ་འགགས་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁྱབ་པར་ཐལ། ཇི་སྲིད་ཕུང་པོར་འཛིན་པ་ཡོད་པ། དེ་སྲིད་དུ་ངར་འཛིན་སྐྱེ་བའི་
ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། གང་སོགས་གཉིས་ལ། ཕུང་པོ་མ་ལུས་འགགས་པའི་ལྷག་མེད་ཀྱི་མྱང་འདས་མེད་པར་ཐལ། ལྷག་བཅས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཕུང་པོ་རང་
མཚན་ཡོད་ལ། དེ་ཡོད་ན་དེ་ལ་དམིགས་ནས་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །རང་ལུགས་ལ་མྱང་འདས་ཐོབ་པ་འཐད་པ་ལ། རང་བཞིན་མེད་པའི་ལྟ་བ་གོམས་པར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མྱང་འདས་ཐོབ་པར་འཐད་པ་དང་། འགོག་པ་དེ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ། མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱས་པའི་དུས། ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ངོ་བོས་བྱས་པའི་དབྱེ་བ་མེད་པར་བསྟན་པའོ། །
དང་པོ་ནི། མ་སོགས་དྲུག་ལ། འདུ་བྱེད་སོགས་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་
བ་མེད་དེ། དེ་ཡོད་ན་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གཟིགས་དགོས་པ་ལས་མ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་མ་དམིགས་པར་ཐལ། མ་རིགས་པའི་རྐྱེན་སྟོབས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་གཉིས་ལ། རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་མྱང་
འདས་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པ་འཐད་པར་ཐལ། རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་གོམས་པར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉོན་མོངས་མ་ལུས་པ་ཟད་པའི་ལྷག་བཅས་ཀྱི་གནས་སྐབས་

དེར། མཐོང་ཆོས་ཚེ་དེ་ལ་མྱང་འདས་ཐོབ་པ་དང་ཚངས་དང་སྤྱོད་སྟོབས་ལ་སོགས་

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཟིན་བྲིས།

461

པའི་བྱ་བ་བྱས་པའི་ཕྱིར། འང་སྒྲས་བདག་གིས་སྐྱེ་བ་ཟད་པ་དང་། འདི་ལས་སྲིད་པ་
གཞན་མི་ཤེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་སོགས་དྲུག་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་མི་མཁས་པའི་དངོས་སྨྲ་བའི་ལུགས་”ལ་1

མ་མཐོང་བ་དེས། རྐྱེན་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་
འབྱུང་བ་རོ་གཅིག་པའི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་མ་མཐོང་བར་ཐལ། དངོས་པོ་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལ་སོགས་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

སྐྱེ་བ་རྣམ་པར་བཏགས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་
ཡོད་ན་ཆོས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་སྔར་མ་ཤེས་པར་གསར་དུ་ཤེས་པའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མཐོང་ལམ་གྱི་སྐབས་དེར། རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་སོ་སོར་དཔྱོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན། དངོས་པོར་སྨྲ་བ་དེ་དག་གིས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་མ་མཐོང་ཞེས་པའོ། །
གཉིས་པ་ལ་འགག་པ་རྫས་གྲུབ་དགག །སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་འགོག་པ་སྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉོན་མོངས་སོགས་དྲུག་ལ། དངོས་པོར་སྨྲ་བའི་ལུགས་ལ་འཁོར་བ་ལ་ཐོག་མའི་རྩོམ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཉོན་མོངས་ཟད་པར་སྤངས་པའི་གོང་ནས་འཁོར་བ་རང་མཚན་རྒྱུན་ཆད་པའི་མྱང་འདས་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུང་རིགས་པ་ལས་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་དེ་ངེས་པར་རྒྱུ་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་པའི་ལོག་ལྟ་ཅན་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། འཁོར་བ་ལ་ཐོག་མ་ཡོད་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། དཔེ་དོན་སྒོ་ནས་མདོར་

1 མ་ཕྱི། ༤བ༥ན། -ལ་ ཞོལ། ༤བ༤ན། +ལ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

462

བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྟེན་སོགས་དྲུག་ལ། འཁོར་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྔོན་དང་ཕྱི་མའི་མཐའ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། རྟག་པར་ཐལ། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་

ཐལ། སྔོན་སྐྱེས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན། སླར་དེ་ལྡོག་ཏུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་ལ་

འཁོར་འདས་ཐམས་ཅད་སྣང་ལ་རང་བཞིན་མེད་པ་སྒྱུ་མ་དང་མཚུངས་པར་ཐལ། སྔོན་དང་ཕྱི་མཐའི་རང་བཞིན་རང་བཞིན་དང་བྲལ་བར་གནས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དཔེ་བཤད། དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་སོགས་བཞི་ལ། སྒྱུ་མ་མཁན་ཆོས་ཅན། སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་ལ་རྟ་གླང་ཚད་མར་ཞེན་ནས་དེའི་སྔོན་དང་
ཕྱི་མཐའ་ལ་རྨོངས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་སྔགས་དང་རྫས་ལ་སོགས་འཁྲུལ་རྒྱུས་བསླད་པ་ཙམ་ལས་བྱུང་བར་ཤེས་པའི་ཕྱིར། སྒྱུ་མའི་ལྟད་མོ་བ་དེ་དག་ཆོས་ཅན། སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་གི་སྔོན་དང་ཕྱི་མཐའ་ལ་རྨོངས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་རྟ་གླང་
ཚད་མར་ཞེན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི་སྲིད་སོགས་བརྒྱད་ལ། དེ་དག་རྟོགས་པའི་འཕགས་པ་ཆོས་ཅན། སྔོན་དང་ཕྱི་མའི་མཐར་རྟོག་པའི་མཐར་འཛིན་གྱི་ལྟ་བས་

རྒྱུད་བསླད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་སྨིག་རྒྱུ་སྒྱུ་མ་དང་མཚུངས་པར་
རང་བཞིན་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་བཞི་ལ། ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་
དེ་དག་ཆོས་ཅན། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་སྔོན་གྱི་མཐའ་དང་ཕྱི་མའི་མཐའ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་འཁོར་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བ་
བཞིན་མི་ཤེས་པར་ཐལ། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་འཇིག་
བྱེད་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། གཞི་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ། འདུས་བྱས་རང་བཞིན་གྱིས་

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཟིན་བྲིས།

463

མེད་པར་བསྟན་པ་དང་། དེ་གཞན་ལ་ཇི་ལྟར་འཆད་པའི་ཚུལ། དེ་རྒྱལ་བའི་དགོངས་པར་བསྒྲུབ་པ། ཞར་ལ་ལྟོས་པའི་དབྱེ་བ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་སྐྱེ་འཇིག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག །སྐྱེ་འཇིག་གསུངས་པའི་དགོས་པ། དོན་དེ་ཉིད་ངེས་
པར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ལ་རྒྱས་པར་བཤད། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་སྐྱེ་བ་དགག །འཇིག་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་སོགས་བཞི་ལ། འདུ་བྱེད་སོགས་ཆོས་ཅན། རང་གི་ངོ་བོའི་རང་བཞིན་དུ་མ་སྐྱེས་པར་ཐལ། རྒྱུ་དེ་དང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཐལ། རང་གི་ངོ་བོ་དང་
གཞན་གྱི་ངོ་བོའི་རང་བཞིན་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྒྱུ་སོགས་བཞི་ལ། འདུ་བྱེད་སོགས་ཀྱི་ཞིག་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། འདུ་བྱེད་སོགས་ཀྱི་
ཞིག་པ་དེ་འདུ་བྱེད་སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཟད་པ་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འདུ་བྱེད་སོགས་ཀྱི་
ཞིག་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། རང་གི་ངོ་བོ་དེ་གཞན་གྱི་ངོ་བོའི་རང་བཞིན་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

དོན་བསྡུ་བ་ནི། དེ་སོགས་གཉིས་ལ། སྐྱེ་འགག་གཉིས་ཀ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་

གྲུབ་པ་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀ་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྐྱེ་སོགས་དྲུག་ལ། སྐྱེ་འཇིག་རང་བཞིན་མེད་ཀྱང་མདོ་ལས། སྐྱེ་འཇིག་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་དུ་སྐྱེ་འཇིག་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེ་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། འདུས་བྱས་སྐྱེ་བར་ཤེས་ན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་དང་དོན་གཅིག་པའི་མི་རྟག་པ་ཤེས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ཤེས་ན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འཁོར་བ་འདོར་འདོད་དང་མྱང་འདས་ཐོབ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

464

འདོད་ཀྱི་འཇུག་པ་ཤེས་ཤིང་། དེ་ཤེས་ན། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དམ་པའི་ཆོས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དོན་དེ་ཉིད་ངེས་པར་བྱ་བ་ལ། རང་བཞིན་མེད་པ་རྟོགས་པའི་ཕན་ཡོན། མ་རྟོགས་པའི་ཉེས་དམིགས། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རིམ་པ་ཇི་ལྟར་གཟིགས་པའི་ཚུལ། དེའི་ཤེས་བྱེད། དང་པོ་ནི། གང་ཟག་བསྟེན་སོགས་བཞི་ལ། དེ་ཉིད་གཟིགས་པའི་འཕགས་པ་རྣམས་ཆོས་ཅན། མཐར་འཛིན་གྱི་ལྟ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་སྲིད་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས་བསྒྲལ་བར་
འགྱུར་ཏེ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་སྐྱེ་འཇིག་གི་རང་བཞིན་དང་བྲལ་བ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སོ་སོ་སོགས་བཞི་ལ། དངོས་པོ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་དུ་ཞེན་པའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཆོས་ཅན། རང་གི་སེམས་ཀྱིས་བསླུས་ནས་

འཁོར་བར་འགྱུར་ཏེ། ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པའི། གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཡོད་པ་དང་མེད་པར་ལྟ་བའི་མཐར་འཛིན་གྱི་ལྟ་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་
ཉེས་པས་སེམས་རྒྱུད་བཅིངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ། མཛད་པ་མཐར་
ཕྱིན་པའི་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཟིགས་ཚུལ། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་རང་ཉིད་ཀྱིས་

གཟིགས་པའི་ཚུལ། དང་པོ་ནི། དངོས་སོགས་བཞི་ལ། དངོས་པོ་མི་རྟག་ཅིང་བསླུ་བའི་ཆོས་ཅན་འདི་དག་ཆོས་ཅན། མཛད་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་མཁས་པ་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་བཞིན་མཐའ་དག་གིས་དབེན་པར་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ཡིན་ཏེ། ཉམས་ཆུང་བའི་དོན་གྱི་གསོག་ལྟ་བུ་དང་། ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་བདག་གིས་སྟོང་པར་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གནས་སོགས་བརྒྱད་ལ། འདུ་

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཟིན་བྲིས།

465

བྱེད་སོགས་འདི་དག་ཆོས་ཅན། རྐྱེན་གསུམ་གྱི་དབང་གིས། བདེན་པར་གནས་པ་
མེད་དེ། གནས་བྱེད་རྐྱེན་གསུམ་ག་བདེན་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། བདག་རྐྱེན།
དམིགས་རྐྱེན། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གསུམ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་གནས་མེད་དམིགས་མེད་རྩ་བ་གསུམ་གྱིས་བདག་མེད་དུ་སྟོན་ཏོ། །རྐང་པ་གསུམ་པ་ལ་དེ་ཆོས་ཅན། རང་
བཞིན་མེད་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་སྣང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། མ་རིག་པའི་རྒྱུའི་སྟོབས་ལས་བདེན་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ནས་རྐང་པ་གཅིག་ལ། དེ་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་མེད་དེ། ཐོག་མཐའ་དབུས་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། ཡང་རྐང་པ་གཉིས་ལ། དེ་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་མེད་བཞིན་དུ་མ་རིག་པའི་སྟོབས་ལས་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་སྣང་བར་ཐལ། ཆུ་ཤིང་བཞིན་དུ་སྙིང་

པོ་ཅུང་ཟད་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་དང་འདྲ་བར་བདེན་པར་མེད་
བཞིན་དུ་དེར་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྐང་པ་ཐ་མ་གཉིས་ལ། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཆོས་ཅན། འདུ་བྱེད་རང་བཞིན་མཐའ་དག་གིས་དབེན་པར་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་སྟེ། རྨོངས་པའི་གྲོང་ཁྱེར་མི་ཟད་པའི་འགྲོ་བ་མཐའ་དག་སྒྱུ་མ་དང་འདྲ་བར་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ལ་ལུང་གི་ཤེས་བྱེད་དང་། རིགས་པའི་ཤེས་བྱེད་དོ། །དང་པོ་ནི། ཚད་མས་སོགས་བཞི་ལ། འདུ་བྱེད་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་འདུས་པ་མེད་པར་ཐལ། དབང་པོ་ལས་འདས་དོན་མཐོང་བ་ལ་འཇིག་རྟེན་ཚད་མར་གྲགས་པའི་ཚངས་པ་སོགས་ལ་བདེན་པར་སྣང་བ་དེ་དག་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་

རྫུན་པར་གཟིགས་ཞེས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི།

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

466

འཇིག་ཚོགས་བཞི་ལ། བསལ་བ་སྔ་མ་ལ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་མ་རིག་སྟོངས་པར་འགྱུར་བས་སྲེད་པའི་ཆུ་ཀླུང་གི་རྒྱུན་ཕྱོགས་སུ་རྗེས་སུ་གཞོལ་བའི་ཚངས་པ་སོགས་དང་། ཡུལ་ལ་སྲེད་པ་དང་བྲལ་བའི་མཁས་པ་རྣམས་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་ལྟ་བ་མཚུངས་པར་འགྱུར་ཏེ་མཚུངས་པའི་གོ་སྐབས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་གཞན་ལ་ཇི་ལྟར་འཆད་པའི་ཚུལ་ལ། འཆད་པའི་རིམ་”པ་དེ་1

ལས་ལོག་པར་བཤད་པའི་ཉེས་
དམིགས་དེའི་གཉེན་པོའོ། །
དང་པོ་ནི། དེ་སོགས་བཞི་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འཚོལ་ཞིང་དོན་དུ་གཉེར་བའི་གང་ཟག་ལ། ཐོག་མ་ཁོ་ནར་བདེན་པ་མ་བཀག་པར་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་སོགས་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཐ་སྙད་བདེན་པ་རྟོགས་པ་དེ་དོན་དམ་བདེན་པ་རྟོགས་པའི་ཐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྐང་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་ལ། དུས་ཕྱིས་དོན་འདུས་བྱས་སྐྱེ་
འཇིག་བྱེད་པར་རྟོགས་ཤིང་འཁོར་བ་ལ་ཆགས་པ་མེད་པའི་གང་ཟག་ལ་རང་བཞིན་
གྱིས་དབེན་པའི་སྟོང་ཉིད་བསྟན་པར་བྱ་སྟེ། དེའི་ཚེ་སྟོང་ཉིད་བསྟན་པའི་སྣོད་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྣམ་སོགས་བཞི་ལ། སྣོད་དུ་མ་གྱུར་པ་ལ་ཐོག་མ་ཁོ་ནར་སྟོང་ཉིད་བསྟན་པར་མི་རིགས་ཏེ། དེ་བསྟན་ན་ཐོག་མར་རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པའི་དོན་མི་ཤེས་པར་དུ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་ཐོས་པ་ཙམ་གྱིས་རྗེས་སུ་འཇུག་ཅིང་བསོད་
ནམས་ཀྱི་ལས་མི་བྱེད་པ་དེ་དག་ལ་དོན་མ་ཡིན་པ་ཆེན་པོ་འདྲེན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་

པ་ནི། ལ་སོགས་བཞི་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འཚོལ་བའི་གང་ཟག་ལ་འཁོར་བར་འཇུག་ཕྱོགས་དང་ལྡོག་ཕྱོགས་གོ་རིམས་མ་འཆོལ་བར་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དང་

1 མ་ཕྱི། ༧ན༦ན། པ་དེ་ ཞོལ། ༧ན༥ན། པའི་

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཟིན་བྲིས།

467

པོར་དགེ་མི་དགེ་ལས་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་དང་འགྲོ་བ་ལྔའི་འཁོར་བར་འཁོར་ཚུལ་སྡུག་ཀུན་བསྟན་པ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་མངོན་སུམ་དུ་
ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་ལམ་བདེན་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་གློ་བུར་གྱི་

དྲི་མ་དང་བྲལ་བའི་འགོག་བདེན་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་རྒྱལ་བའི་དགོངས་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ། ཕུང་སོགས་གསུངས་པ་དྲང་དོན་དུ་བསྟན། སྐྱེ་མེད་གསུངས་པ་ངེས་དོན་དུ་བསྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་ཕུང་སོགས་གསུངས་པའི་དགོངས་པ། དེའི་ཤེས་བྱེད་དོ། །
དང་པོ་ནི། དགེ་སོགས་བཞི་ལ། ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་དེ་ཁོ་ནར་མ་གྲུབ་ཀྱང་སྟོན་པས་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དྲང་བའི་ཕྱིར་ཏུ་

གསུངས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་འཇིག་ལྟ་ཟད་པར་སྤངས་ཀྱང་དེའི་ཚེ་དེའི་དུས་ན་ཞེ་སྡང་དྲང་དོན་དུ་གསུངས་པ་བཞིན། གཉིས་པ་ལ་རིགས་པའི་ཤེས་བྱེད། ལུང་གི་ཤེས་བྱེད་དོ། །དང་པོ་ནི། འབྱུང་སོགས་བཞི་ལ། “འབྱུང་བ་ཆོས་ཅན་1

འབྱུང་བ་

བཞི་དང་སེམས་སེམས་བྱུང་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་སོགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཕྱིན་ཅི་
ལོག་གི་བློས་ལོག་པར་བཏགས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་འདོད་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་པ་རང་
བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཁྱོད་ལ་བདེན་འཛིན་དང་བྲལ་བར་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལ་རྣམ་པ་བཞག་ཅིང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁྱོད་ལ་
བརྟགས་ནས་བཞག་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། མྱང་སོགས་བཞི་ལ། ལྷག་མ་འདུ་བྱེད་
ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་པ་ཐམས་ཅད་རྫུན་པ་བསླུ་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་མཁས་པ་སུ་ཞིག་རྟོགས་

1 མ་ཕྱི། ༨ན༢ན། འབྱུང་བ་ཆོས་ཅན་ ཞོལ། ༨ན༡ན། - འབྱུང་བ་ཆོས་ཅན་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

468

པར་མི་བྱེད་དེ་རྟོགས་རིགས་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མྱ་ངན་འདས་པ་གཅིག་
པུ་བདེན་པ་དམ་པ་མི་སླུ་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྐྱེ་མེད་གསུངས་པ་
ངེས་དོན་དུ་བསྟན་པ་ལ། མ་རིག་པ་སྣང་བ་རང་བཞིན་མེད་པ། མ་རིག་པའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པས་རང་བཞིན་མེད་པ་དང་། སྐྱེ་འཇིག་གནས་གསུམ་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་པས་རང་བཞིན་མེད་པའོ། །
དང་པོ་ལ་ནི། ཇི་སོགས་བཞི་ལ། རྟེན་འབྱུང་རང་བཞིན་མེད་པའི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་གནས་སྐབས་འདི་ལ་སྔར་བཤད་པའི་དོན་མ་ཡིན་པ་འདྲེན་པའི་ཉེས་པ་མེད་པར་ཐལ། གནས་སྐབས་དེ་བདུད་ཀྱི་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་

པར་ཐལ། ཇི་སྲིད་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་གཡོ་བ་ཡོད་པ་དེ་སྲིད་དུ་འཕགས་པའི་
ཤེས་རབ་ཀྱི་སྲོག་གི་དབང་པོ་འགག་པར་བྱེད་པའི་བདུད་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ལས་མ་
འདས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། རྗེས་འགྲོ་དང་། ལྡོག་པའོ། །དང་པོ་ནི། འཇིག་སོགས་བཞི་ལ། འཇིག་རྟེན་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ཆོས་ཅན། རྟོག་པས་བཏགས་པར་ཐལ།

སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་ཅེས་སོགས་སོ་ཞེས། དངོས་པོ་
བདེན་འཛིན་གྱི་མ་རིག་པའི་རྐྱེན་ཅན་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། མ་སོགས་བཞི་ལ། ཆོས་ཅན་མ་རིག་པས་ཀུན་ཏུ་བཏགས་པར་ཐལ། དངོས་པོ་བདེན་འཛིན་མ་རིག་པ་འགགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འགག་པར་འགྱུར་

བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། གང་སོགས་བཞི་ལ། འདུ་བྱེད་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཕུང་པོ་ཆོས་

ཅན། རང་བཞིན་མེད་པར་ཐལ། སྐྱེ་གནས་འཇིག་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། དེ་གསུམ་རྐང་པ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་རིམ་བཞིན་སྟོན་ལ། ཕྱི་མ་བསྒྲུབ་པ། ཁྱོད་འཇིག་པར་

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཟིན་བྲིས།

469

འགྱུར་བ་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་ཏེ། ཁྱོད་གནས་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་ཟད་པ་དེ་ཁྱོད་འཇིག་པའི་རྐྱེན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞར་ལ་ལྟ་བའི་དབྱེ་བ་བསྟན་པ་ལ། དངོས་དང་མཐར་ལྟའི་གཞན་དབང་དུ་འགྱུར་མི་འགྱུར་བསྟན་པའོ། །
དང་པོ་ལ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་བླངས་པས་གཞན་སྡེ་ལས་རང་གི་རྩ་
བའི་གྲུབ་མཐའ་དང་འགལ་བ་མེད་པར་ཐལ་བ། རང་སྡེས་ཁས་ལེན་པ་ཆེས་མི་རིགས་པ་དང་། དེའི་འཐད་པའོ། །དང་པོ། གང་སོགས་བཞི་ལ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་བླངས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གཞན་སྡེ་ལ་རང་དབང་གི་རྩ་བའི་གྲུབ་
མཐའ་དང་འགལ་བ་མེད་པར་ཐལ། གྲངས་ཅན་བྱེ་བྲག་པ་སོགས་གཞན་སྡེ་རྣམས་དངོས་པོ་རྟག་སོགས་སུ་ཞེན་པའི་ལམ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་སོགས་བཞི་ལ། རང་སྡེ་དངོས་པོར་སྨྲ་བས་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ལ་རྩོད་ཅིང་དངོས་པོ་བདེན་པར་སྨྲ་བ་མི་རིགས་པར་ཐལ། རང་སྡེ་རྣམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་

རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་ཁས་བླངས་ནས་འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པར་སྨྲ་པའི་
ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། འདི་འམ་ཞེས་སོགས་བཞི་ལ། གཟུགས་འདིའམ་ཚོར་བ་འདི་བདེན་པར་སྨྲ་བ་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་དག་བདེན་མི་བདེན་རྣམ་པར་དཔྱད་པའི་ཚེ་རྣམ་པར་བདེན་པར་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་བླངས་པ་ལ་མཐར་ལྟའི་གཞན་
དབང་དུ་འགྱུར་བ་དང་། རང་བཞིན་མེད་པར་སྨྲ་བ་ལ་དེའི་དབང་དུ་མི་འགྱུར་བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཞན་སྡེ་འགྱུར་ཚུལ་དང་། རང་སྡེ་འགྱུར་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། གང་སོགས་བཞི་ལ། གཞན་སྡེ་རྣམས་རྟག་ཆད་ལ་སོགས་མཐར་ལྟའི་དབང་དུ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

470

འགྱུར་བར་ཐལ། བདག་དང་ཕུང་པོ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་མིན་པར་རྟག་པར་སྨྲ་བའི་ཕྱིར། ཡང་ན་རང་སྡེ་ཁ་ཅིག་རྟག་མི་རྟག་ལ་སོགས་མཐར་འཛིན་གྱི་ལྟ་བས་

ཕྱོགས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ་ལོ། །གང་ཟག་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་མིན་པར་ཐལ། སེམས་རང་མཚན་གང་ཟག་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་དང་ཕུང་པོ་རང་མཚན་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གང་སོགས་བཞི་ལ། དངོས་པོར་སྨྲ་བའི་རང་སྡེ་རྣམས་རྟག་ཆད་
ཀྱི་མཐར་ལྟའི་གཞན་དབང་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། དངོས་པོ་རྣམས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་གྲུབ་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དེ་ཕྱིས་ཡོད་ན་རྟག་པ་དང་མེད་ན་ཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གང་སོགས་བཞི་ལ། རང་བཞིན་མེད་པར་ཐལ། བྱ་བྱེད་འཐད་པར་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་ཆོས་ཅན། མཐར་ལྟའི་དབང་དུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དངོས་པོ་ཡང་དག་གྲུབ་པའང་མིན་ལོག་པ་གཏན་མེད་ཀྱང་མིན་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆུའི་ཟླ་བའི་གཟུགས་བརྙན་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་མེད་པར་བྱ་བྱེད་འཐད་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།

ལམ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་ལ། གང་གིས་འཁོར་བར་འཇུག་པ་དང་ལྡོག་པའི་རྒྱུ། གང་འཁོར་བར་འཇུག་པ་དང་ལྡོག་པའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་གོ། དང་པོ་ལ་མདོར་
བསྟན། རྒྱས་བཤད་དོ། །དང་པོ་ལ་འཁོར་བར་འཇུག་ཚུལ་ལྡོག་ཚུལ། ལྡོག་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ངོས་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་སོགས་བཞི་ལ། དངོས་པོ་བདེན་འཛིན་གྱི་བློ་དེ་འཁོར་བར་འཇུག་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡོད་ན་ཆགས་སྡང་
གི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་མཐར་འཛིན་གྱི་ལྟ་བ་རྣམ་སྨིན་དཀར་བ་དང་འདའ་བར་དཀའ་བ་

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཟིན་བྲིས།

471

འབྱུང་ལ་ཆགས་སྡང་ལ་བརྟེན་ནས་རྩོད་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་སོགས་བཞི་ལ། རང་བཞིན་མེད་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་ན་མཐར་ལྟ་དང་ཉོན་མོངས་མ་ལུས་པར་སྤོང་བར་འགྱུར་ཏེ། དངོས་པོ་བདེན་འཛིན་དེ་མཐར་འཛིན་གྱི་ལྟ་བ་ཀུན་གྱི་རྒྱུ་
དེ་མ་ལོག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་མཐའ་དག་ལྡོག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། གང་སོགས་བཞི་ལ། རང་བཞིན་མེད་པ་བརྟེན་ཅིང་དོན་མཐོང་བས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་འགྱུར་ཏེ། གང་ཞིག་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པ་དེ་མ་སྐྱེས། དེ་ལ་སྐྱེ་བའི་རང་བཞིན་ཡོད་མ་ཡིན། ཞེས་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པར་
དེ་ཉིད་མཁྱེན་པ་མཆོག་གིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། ལོག་ཤེས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་པའི་ཚུལ། དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་
པའི་ཚུལ། བརྩེ་བར་བྱས་པའི་ཁྱད་པར་བསྟན་པའོ། །
དང་པོ་ལ། འཁོར་བར་འཇུག་ཚུལ་དང་། ལྡོག་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ལོག་སོགས་བཞི་ལ། བྱིས་པ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་དབང་གིས་འཁོར་བར་འཇུག་པར་འགྱུར་ཏེ། དངོས་པོ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དངོས་པོ་ལ་བདག་གི་བར་འཛིན་ཆགས་སྐྱེ་ལ། འདོད་པ་དང་ལྟ་བ་ལ་ཆགས་པ་ཡོད་ན། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྩོད་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སྔ་མའི་འཕྲོས་ལ་སྦྱོར་
ན། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་
དེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་པོ་ལ་བདེན་འཛིན་ལྡོག་ལ། དེ་ལོག་ན་འདོད་པ་དང་ལྟ་བ་ལ་ཆགས་པ་དང་བཅས་པ་སོགས་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཆེ་སོགས་བཞི་ལ། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་རྣམས་ཆོས་ཅན། རང་ཕྱོགས་རང་བཞིན་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

472

གྱིས་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་རྩོད་པ་མི་མཛད་དེ། རྟེན་འབྲེལ་རང་བཞིན་གྱིས་

སྐྱེ་འགག་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཕྱི་མ་གཉིས་ལ། གཞན་ཕྱོགས་
བཀག་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་དེ། རང་ཕྱོགས་བསྒྲུབ་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་

གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ལྡོག་ཚུལ་དང་། འཇུག་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། གང་སོགས་བཞི་ལ། དེ་ཆོས་ཅན། ཉོན་མོངས་པའི་སྦྲུལ་གྱིས་གཞན་དབང་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། མཚན་འཛིན་གྱི་དམིགས་པའི་གནས་བདེན་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་གང་ཡང་རུང་བ་དམིགས་པའི་བདེན་པ་རྙེད་ན། ཉོན་མོངས་པའི་སྦྲུལ་གྱི་གཞན་དབང་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

འགྲོས་འཁྱོགས་སར་འཁྲིད་པས་གཡོ་བ་ཅན་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། གནས་
སོགས་བཞི་ལ། ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་གང་ཡང་རུང་བའི་དམིགས་པར་བདེན་པར་སྒྲོ་འདོགས་པ་དེ་དག་ལ་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། ཆགས་སྡང་མངོན་འགྱུར་བ་མེད་པའི་བར་ལ་ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་ལ་གནས་པའི་སྐབས་དེར་ཡང་ཉོན་མོངས་པ་མ་རིག་པའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ།

བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པ་ལ་བརྩེ་བར་བྱ་བར་བསྟན། འཕགས་པ་རྣམས་དེ་ལས་ལོག་པར་བསྟན་པའོ། །
དང་པོ་ནི། བྱིས་སོགས་བཞི་ལ། བྱིས་པ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཆོས་ཅན། དངོས་སུ་
ཡུལ་གྱི་གཟེབ་ལ་ཐོགས་ནས་འཁོར་བར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་དངོས་པོ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། བརྡ་ལ་མ་བྱང་བའི་

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཟིན་བྲིས།

473

བྱིས་པ་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་ལ་བྱད་བཞིན་དུ་འཛིན་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་
པ་ནི། བདག་སོགས་བཞི་ལ། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་རྣམས་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་དབང་གིས་འཁོར་བའི་འདམ་ལ་ཆགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་གཟུགས་བརྙན་ལྟ་བུར་རང་བཞིན་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། གང་འཁོར་བར་འཇུག་པ་དང་། ལྡོག་པ་པོའི་རྟེན་ངོས་བཟུང་བ་ནི། བྱིས་སོགས་བརྒྱད་ལ། བྱིས་པ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཆོས་ཅན། འཁོར་བར་འཇུག་པའི་རྟེན་ཡིན་ཏེ། འདོད་ཁམས་ཀྱི་བྱིས་པ་རྣམས་འདོད་ཡོན་ལྔས་
བསྡུས་པའི་གཟུགས་ལ་ཆགས་པ་སྐྱེ་ལ། རང་བཞིན་མེད་པ་མ་གཏོགས་འདོད་པ་ལས་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བའི་བར་ཁམས་གོང་གི་བྱིས་པ་རྣམས་ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་ལ་ཆགས་པ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དེ་ནས་རྐང་པ་གཉིས་ལ། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་རྣམས་ཆོས་ཅན། འཁོར་བ་ལས་ལྡོག་པའི་རྟེན་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ནས་གཅིག་ལ་འདོད་པའི་
བྱིས་པ་རྣམས་འདོད་ཡོན་ལྔས་བསྡུས་པའི་གཟུགས་ལ་ཆགས་པ་སྐྱེ་སྟེ། ཡུལ་དེ་དག་སྡུག་པར་བདེན་པར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ནས་གཅིག་ལ། ཁམས་གོང་གི་
བྱིས་པ་རྣམས་ཆོས་ཅན། དེ་དག་ལ་ཆགས་པ་མི་སྐྱེ་སྟེ། དེ་ལ་མི་སྡུག་པར་སྒོམ་པའི་སྒོ་ནས་དེ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། ཐ་མ་གཉིས་ལ། འཕགས་པ་རྣམས་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྒྱུ་མ་དང་འདྲ་བར་མཐོང་ནས་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་འགྱུར་ཏེ། གཟུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།

དོན་བསྡུ་བ་ནི། གཞི་མཐའ་བྲལ་དུ་རྟོགས་པས་གྲོལ་བར་བསྟན། དགག་བྱ་མ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

474

དམིགས་པས་གྲོལ་བར་བསྟན། དགག་པ་དམིགས་པས་གྲོལ་བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལོག་སོགས་བཞི་ལ། རང་བཞིན་མེད་པ་རྟེན་འབྱུང་གི་སྒྲ་དོན་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དེ་དག་ཆོས་ཅན། ལོག་ཤེས་ཀྱིས་གདུང་བའི་ཉོན་མོངས་པའི་རྐྱེན་དུ་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་སྟེ། དངོས་པོ་དངོས་མེད་རང་བཞིན་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གཞན་སོགས་བཞི་ལ། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་རྣམས་ཆོས་ཅན། འདོད་ཡོན་ལ་ཆགས་པ་དང་དེ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་ནས་ཁམས་གོང་མ་ལ་ཆགས་པར་འགྱུར་བ་”མིན་1

ཏེ། གནས་སམ་རྟེན་རང་བཞིན་
མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། གནས་སམ་རྟེན་བདེན་
པར་འཛིན་པ་ཡོད་ན། ཁ་ཅིག་འདོད་ཡོན་ལ་ཆགས་པ་དང་། ཁ་ཅིག་དེ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་ནས་ཁམས་གོང་གི་འདོད་ཡོན་དང་རྟེན་ལ་ཆགས་པ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། གང་སོགས་བཞི་ལ། དེ་ཆོས་ཅན། ཉོན་མོངས་སྦྲུལ་གྱིས་

དཀྲུགས་པའི་སྲིད་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས་བརྒལ་བར་འགྱུར་ཏེ། རང་བཞིན་མེད་དོ་སྙམ་པའི་གཡོ་བའི་ཡིད་རྟོག་པ་དེ་གཡོ་བ་མེད་པར་རང་བཞིན་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་བརྩམས་པའི་དགེ་བ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོ་བ་ནི། དགེ་བ་
སོགས་བཞི་ལ་ཐོབ་པར་ཤོག །གང་ན་རང་བཞིན་མེད་པའི་དོན་ལ་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་དང་མར་ལ་མར་བཞག་གི་ཚུལ་དུ་སླར་མི་ལྡང་བའི། ཚུལ་གྱིས་བཞུགས་པ་ཆོས་སྐུ་དང་། དེའི་དབང་གིས་འགྲོ་དོན་མཛད་པ་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་སོ། །དེ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ་
ཅི་འདྲ་བ་ཞིག་ཡོད་ན། བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་སུའོ། །དགེ་བ་གང་ལ་

1 མ་ཕྱི། ༡༡ན༦ན། མིན་ ཞོལ། ༡༡ན༦ན། མ་ཡིན་

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཟིན་བྲིས།

475

བརྟེན་ནས་ན། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་བརྩམས་པའིའོ། །ཆེད་དུ་བྱ་བ་གང་གི་དོན་དུ་ན། སྐྱེ་བོ་ཀུན་གྱིའོ། །འདིར་འབད་པའི་དགེ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚེ་རབས་ཀུན་ཏུ་དམ་པའི་ཆོས་ཟབ་མོ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་ཟབ་མོ་ཁོངས་སུ་ཆུད་པ་དང་། དོན་དེ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་དང་མི་འབྲལ་བར་ཤོག །འདི་ནི་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་གསུངས་པ་ཀུན་མཁྱེན་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱིས་ཟིན་བྲིས་སུ་བཏབ་པའོ། །
ༀ་སྭ་སྟི། ཕན་བདེའི་འབྱུང་གནས་རྒྱལ་བསྟན་ཡོངས་འདུའི་ལྗོན། །རབ་རྒྱས་འགྲོ་ཀུན་ཐར་མཆོག་འབྲས་བཟང་ལ། །སྤྱོད་ཕྱིར་བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་གྲུབ་ཆོས་གྲྭ་
ཆེར། །ཆོས་སྦྱིན་མཛད་མེད་དལ་འགྲོའི་རྒྱུན་འདི་སྤེལ། །
སརྦ་མངྒ་ལཾ། །

476

༄༅། །འབྲེལ་བ་བརྟག་པའི་རྣམ་བཤད་ཉི་མའི་
སྙིང་པོ་བཞུགས་སོ།།

༄༅། །རྗེ་བཙུན་བླ་མ་དམ་པ་རྣམས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།།གང་ཞིག་འགྲོ་ལ་ཐུགས་རྗེའི་དབང་གྱུར་ཅིང༌།།ཐུབ་བསྟན་རྫོགས་པའི་ལམ་གྱི་གནད་རྣམས་ཀུན།།ཇི་
བཞིན་གཟིགས་ནས་འདོམས་པའི་དགོངས་པ་ཅན།།རྗེ་བཙུན་བླ་མ་ལྷར་བཅས་ཞབས་ལ་འདུད།།ལེགས་བཤད་རིན་ཆེན་ཀུན་གྱི་གཏེར་གྱུར་པ།།གསུང་རབ་རྒྱ་མཚོར་འཇུག་པའི་ཐབས་ཀྱི་མཆོག །སྡེ་བདུན་རིགས་པའི་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་དཀའི་གནས།།འབྲེལ་བ་བརྟག་པ་ཚུལ་བཞིན་བཤད་པར་བྱ།།
དེ་ལ་འདིར་གཞི་དང་ལམ་དང༌། འབྲས་བུ་བསྡུས་པའི་གཞུང་དང༌། ཚད་མའི་གནས་མཐའ་དག་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱེད་པའི་ཐབས། འབྲེལ་བ་བརྟག་པ་བཤད་པ་ལ་དོན་བཞི་སྟེ། མཚན་གྱི་དོན་དང༌། འགྱུར་གྱི་ཕྱག་དང༌། གཞུང་གི་དོན་དང༌། མཇུག་གི་དོན་ཏོ།།དང་པོ་ནི། རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་དུ། སཾ་བྷན་དྷ་ནི། བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་འབྲེལ་བ་དང༌། པ་རི་ཀྵཱ་ནི་བརྟག་པ་དང༌། པྲ་ཀ་ར་ཎ་ནི་རབ་ཏུ་བྱེད་པའོ།།གཉིས་པ་ནི། འཇམ་དཔལ་གཞོན་ནུར་གྱུར་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། ཞེས་སྨོས་ཏེ་རྩོམ་པ་སོགས་ཀྱི་བར་ཆད་ཞི་བ་དང༌། ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོ་སྟོན་པ་
མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་ཀྱི་དགོངས་འགྲེལ་དུ་གཏོགས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུའོ།།གསུམ་

འབྲེལ་བ་བརྟག་པའི་རྣམ་བཤད་ཉི་མའི་སྙིང་པོ།

477

པ་ལ་གཉིས། དགོས་འབྲེལ་རྣམ་པར་བཞག་པ་དང༌། དགོས་ལྡན་གྱི་ཚིག་དོན་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ནི། རང་འགྲེལ་དུ། འབྲེལ་བ་དངོས་པོར་གྱུར་པ་བསལ་བའི་འདོད་ནས་གཞན་དབང་ཁོ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྨྲས་སོ། ཞེས་པས་བསྟན་ཏེ་འབྲེལ་བ་རྫས་གྲུབ་བཀག་པ་བརྗོད་བྱ་དང༌། རབ་ཏུ་བྱེད་པ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས། འབྲེལ་བ་དངོས་པོར་གྱུར་པ་མེད་པར་རྟོགས་དགོས་པ་དང༌། འབྲེལ་བ་དངོས་པོ་བ་མེད་པར་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། བདག་མེད་པ་གཉིས་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ཡང་དགོས་པའོ།།དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐར་པ་ཐོབ་པ་ཉིད་དགོས་དང༌། དེ་དག་སྔ་མ་མེད་ན་ཕྱི་མ་

མི་འབྱུང་བ་འབྲེལ་པ་ཡིན་ལ། འབྲེལ་བ་ནི། སྨྲས་སོ་ཞེས་པས་ཤུགས་ལ་བསྟན་ཏེ། འབྲེལ་བ་དངོས་པོར་གྱུར་བ་བསལ་བའི་ཕྱིར་ཏུ། རབ་ཏུ་བྱེད་པ་འདི་སྨྲས་སོ། ཞེས་
ཐབས་དང་ཐབས་བྱུང་བསྟན་པའོ།།འབྲེལ་བ་དངོས་པོ་བ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་དགོས་པ་ནི། བདག་མེད་གཉིས་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ཡིན་ཏེ། རང་དབང་བའི་འབྲེལ་བ་མེད་པར་རྟོགས་པ་ན། གང་ཟག་གིས་ཕུང་པོ་རང་དབང་དུ་བྱིན་གྱིས་རློབ་པའི་བྱ་བ་
རང་དབང་མེད་པར་རྟོགས་ལ། དེ་ལས་རང་དབང་དུ་བྱ་བ་བྱེད་པའི་གང་ཟག་རང་དབང་བ་མེད་པར་རྟོགས་ཤིང༌། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དབང་སྒྱུར་བྱ་རང་དབང་བ་མེད་པར་རྟོགས་པ་གང་ཟག་གི་བདག་དང༌། དེའི་བདག་གི་བ་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ།།ཡང་དངོས་པོ་རང་གི་ངོ་བོ་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པར་གནས་པ་ལ་གཞན་གྱི་

དབང་ཉིད་དང༌། གཞན་དང་སྦྱོར་བ་དང༌། བལྟོས་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་འབྲེལ་བ་རང་མཚན་པ་མེད་པར་རྟོགས་པ་ན། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་
པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡིན་ཅིང༌། དེ་ཡང་གང་ཟག་གི་དབང་པོའི་ཁྱད་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

478

པར་ལས་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་མདོ་སྡེ་པ་སོགས་ཀྱིས་

འབྲེལ་བ་རྫས་གྲུབ་བཀག་པ་ལས། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་ལ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ལ། བྲམ་ཟེ་
ཆེན་པོས། བདག་མེད་གཉིས་རྟོགས་པ་འབྲེལ་བརྟག་གི་དགོས་པར་བཤད་པ་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པ་ཡིན་ནོ།།གཞན་ཡང་སྦྱོར་བ་དང་འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་རྫས་གྲུབ་བཀག་པས། རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ཀྱི་འདུ་བ་དོན་གཞན་ཁེགས་ལ། དེ་ལས་ཡན་ལག་ཅན་
རྫས་གཞན་ཁེགས་ལ། དེ་ཁེགས་པ་ན། ཡོན་ཏན་དང༌། ལས་དང༌། སྤྱི་དང༌། ཁྱད་

པར་དོན་གཞན་རྣམས་ཀྱང་ཁེགས་པས། བྱེ་བྲག་པས་རྟག་པའི་ཚིག་དོན་དྲུག་ཁེགས་ཤིང༌། རྟག་པའི་དངོས་པོ་མཐའ་དག་ཁེགས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།དེས་ན་འབྲེལ་བ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ནི། གཞིའི་ལྟ་བ་གཏན་ལ་
འབེབས་པ་དང༌། ལམ་བགྲོད་པའི་རིམ་པ་སོགས་ལ་མེད་དུ་མི་རུང་བའི་ཡན་ལག་ཡིན་པས་ལེགས་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱས་ལ། འབྲེལ་བའི་མཚན་ཉིད་སོགས་མཐའ་དཔྱོད་པ་ནི་ལོགས་སུ་བཤད་ཡོད་པས་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། འབྲེལ་བ་རྫས་ཡོད་སྤྱིར་དགག་པ་དང༌། རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་

འབྲེལ་བ་རྫས་ཡོད་རྒྱས་པར་དགག་པ་དང༌། སྦྱོར་བ་དང་འདུ་བའི་འབྲེལ་བ་རྫས་ཡོད་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། ངོ་བོ་ཐ་མི་དད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དངོས་པོ་བ་དགག་
པ་དང༌། འབྲེལ་བ་ཅན་དང་རྫས་གཞན་གྱི་འབྲེལ་བ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ།
གཞན་དབང་གི་འབྲེལ་བ་དངོས་པོ་བ་དགག་པ་དང༌། འདྲེས་པའི་འབྲེལ་བ་དངོས་པོ་བ་དགག་པ་དང༌། བལྟོས་པའི་འབྲེལ་བ་དངོས་པོ་བ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ནི། དེ་ལ་

འབྲེལ་བ་བརྟག་པའི་རྣམ་བཤད་ཉི་མའི་སྙིང་པོ།

479

གཞན་གྱི་སྦྱོར་བ་དང་ལྡན་པ་དང༌། འདུ་བ་དང༌། རེག་པ་དང༌། ཕྲད་པ་དང༌། དངོས་པོ་ཉེ་བར་གྱུར་བ་ཞེས་པའི་འབྲེལ་བ་རྫས་སུ་ཡོད་པ་དང༌། དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དང་། བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ་དང༌། རྟོག་པས་བཏགས་པ་མིན་པའི་འབྲེལ་བ་ཁས་བླངས་ལ། དེ་ཡང་ཁཅིག་གིས་གཞན་དང་འབྲེལ་བ་དང༌། གཞན་ལ་རག་ལས་པ་དང༌། གཞན་ལ་བརྟེན་པ་དང༌། གཞན་གྱིས་དབང་ཞེས་བྱ་བའི་འབྲེལ་བ་ཡོད་ལ།
དེའི་དོན་ནི། མེ་འདི་ལས་དུ་བ་འདིའོ་སྙམ་པ་དང༌། དུ་བ་འདི་མེ་འདི་ལས་སོ་སྙམ་པ་བློའི་གཟུང་ཡུལ་དངོས་པོར་གྱུར་པ། མེ་དུ་གཉིས་འབྲེལ་བ་ནི། འབྲེལ་བ་དངོས་པོར་གྱུར་པ། གཉིས་ཀའི་ཆོས་སུ་ཡོད་པའི་གཞན་དབང་གི་འབྲེལ་བ་ཅན་གཉིས། འབྲེལ་བ་གནས་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་དུ་ན་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་རོ། ཞེས་ཟེར་
ཏོ།།དེའི་དོན་ནི། དུ་བ་མེའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་བ་ཁོ་ན་ལ་མི་ཟེར་གྱི། མེ་དུ་གཉིས་འབྲེལ་བ་དངོས་པོར་གྱུར་བ། རང་གི་ཆོས་སུ་ཡོད་པའི་གཞན་དབང་གི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པར་འཇོག་ལ། འབྲེལ་བ་དེ་ཉིད་ལ་གཞན་དབང་གི་འབྲེལ་བ་ཞེས་པའོ།།དོན་བསྡུས་ན་མེ་དུ་འབྲེལ་བ་ཅན་དུ་སྐྱེས་པ་དངོས་པོར་གྱུར་བའི་འབྲེལ་བའི་དབང་ཁོ་ནས་ཡིན་པའི་དོན་ཏོ།།
གཞན་དབང་གི་འབྲེལ་བ་དེ་འབྲེལ་བ་ཅན་མེད་དུ་གཉིས་གྲུབ་ཟིན་དུ་གནས་པའི་འབྲེལ་བ་ཡིན་ནམ། མ་གྲུབ་པའི་འབྲེལ་བ་ཡིན། གཉིས་ཀ་ལྟར་ཡང་མི་འཐད་དེ། འབྲེལ་བ་ཅན་གཉིས་ལ་གཞན་དབང་ཁོ་ནའི་འབྲེལ་བ་དངོས་པོར་གྱུར་བ་ཁྱད་ཆོས་སུ་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པར་འཇོག་པ་ནི་རིགས་པ་མིན་པར་ཐལ། འབྲེལ་བ་ཅན་གཉིས་རང་གི་རྒྱུ་ལས་གྲུབ་ན། རང་གི་ངོ་བོ་འགྲུབ་པ་ལ་གཞན་དབང་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

480

གི་འབྲེལ་བ་དངོས་པོར་གྱུར་བ་ལྡན་པ་ལ་དགོས་པ་ཅིག་ཞིག་ཡོད་”དེ1

་དགོས་ཅུང་
ཟད་ཀྱང་མེད་ལ། འབྲེལ་བ་ཅན་གཉིས་མ་གྲུབ་ན། འབྲེལ་བ་ཁྱད་ཆོས་སུ་ལྡན་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ཙམ་ཞིག་ཀྱང་ཅུང་ཟད་མ་གྲུབ་པ་དེ་
གྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏུ་གཞན་དབང་གི་འབྲེལ་བ་ཁས་ལེན་ནོ། ཞེ་ན། འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་གྲུབ་པ་གྲུབ་པའི་ཆེད་དུ། དངོས་པོར་གྱུར་བའི་འབྲེལ་བ་ཁས་ལེན་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་ལ་ཡང་གྲུབ་མ་གྲུབ་བརྟགས་ན། དགོས་ནུས་མེད་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།
བདག་ཅིག་དང་དེ་བྱུང་གང་ཡིན་ཀྱང་རུང༌། འབྲེལ་བ་ལ་རྟོག་པའི་བློའི་ཡུལ་དུ་འབྲེལ་བ་ཅན་གཉིས་དུས་མཉམ་ཁོ་ནར་སྣང་ལ། བློ་དེའི་གཟུང་ཡུལ་དངོས་པོར་ཁས་བླངས་པས་བདག་གཅིག་པའི་འབྲེལ་བ་རྫས་གྲུབ་འགོག་པ་ཡང་དེ་ལྟར་བཤད་པར་བྱ་ལ། རྣམ་འགྲེལ་དུ། རང་གི་རྒྱུ་ལས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།།འབྲས་བུ་རག་ལས་མེད་
པར་ཡང༌།།རྟོག་པ་ཡི་ནི་འབྲེལ་བར་བྱེད། ཅེས་པའི་དོན་ཡང༌། སྔར་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་ཟིན་ན་རྒྱུ་ལ་རག་མ་ལས་པའི་དོན་དུ་བཤད་
པར་མི་བྱའོ།།དཔེ་ཁ་ཅིག་ལས། གཞན་དབང་ཁོ་ནར་ཞེས་འབྱུང་ཡང༌། འགྲེལ་བ་འགྲེལ་བཤད་ལས། དེའི་དོན་དུ་མ་བཤད་དོ།།དེས་ན་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཡང་དག་པ་དངོས་པོ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་མེད་པར་ཐལ། འབྲེལ་བ་ཅན་གཉིས་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱོགས་དང༌། མ་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ལ་བརྟགས་ན། གཞན་དབང་གི་འབྲེལ་བ་དངོས་པོར་གྱུར་བ་དགོས་ནུས་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར། གཞུང་འདི་དང༌། འོག་

1 མ་ཕྱི། ༣བ༤བན། ཞོལ། ༣བ༣ན། -དེ་ སྐུ། ༣བ༦ན། བླ། ༣བ༦ན། +དེ

འབྲེལ་བ་བརྟག་པའི་རྣམ་བཤད་ཉི་མའི་སྙིང་པོ།

481

མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཡོད་རྫས་གཞན་ལ་རག་ལུས་པའམ།།གཞན་གྱི་འབྲེལ་བར་ཇི་
ལྟར་འགྱུར། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བཤད་དེ། འབྲེལ་བ་ཅན་དུས་མཉམ་དུ་ཁས་ལེན་པའི་སྒོ་ནས་གནོད་པ་བརྗོད་པར་མཛད་དོ།།གཉིས་པ་ནི། འོན་ཏེ་གཞན་གྱི་དབང་

ཁོ་ན་འབྲེལ་བ་མ་ཡིན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཅན་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོའམ། ངོ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་

འབྲེལ་བ་ནི། ངོ་བོ་འབྲེལ་བ་སྟེ་ངོ་བོ་འབྲེལ་བ་དེ་ཉིད་དངོས་པོར་གྱུར་བའི་འབྲེལ་བ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་ངོ་བོ་ཕྲད་པའི་དོན་ཏོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་འབྲེལ་བ་ཅན་གཉིས་ལ་གནས་པའི་ངོ་བོ་འདྲེས་པའི་རང་ལྡོག་དེ་ཉིད་རྫས་སྣོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དང༌། རྟག་པར་ཁས་
ལེན་པའོ།།དེ་ལ་ངོ་བོ་འདྲེས་པའི་དོན་རྫས་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པའམ། ལྡོག་པ་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པ་ཡིན། དེ་ཡང་འབྲེལ་བ་ཅན་གཉིས་སམ་འབྲེལ་བ་དེ་ཉིད་འབྲེལ་བ་ཅན་གཉིས་དང་འདྲེས་པའི་དོན་ཡིན། འབྲེལ་བ་ཅན་གཉིས་རྫས་འདྲེས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། མེ་དུ་གཉིས་རྫས་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ། མི་འགྱུར་བར་ཐལ། རྫས་ཐ་དད་པ་གཉིས་ཉིད་ཡིན་ན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐལ་བ་ཁས་བླངས་སོ།།དེ་
བཞིན་དུ་བདག་གཅིག་པའི་འབྲེལ་བ་ཅན་གཉིས་ཀྱི་ལྡོག་པ་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལྡོག་པ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། འདྲེས་པ་ཞེས་པའི་འབྲེལ་བ་དེ་ཉིད།
འབྲེལ་བ་ཅན་གཉིས་དང་འདྲེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། འབྲེལ་བ་ཆ་མེད་ཀྱི་རྟག་པར་ཁས་བླངས་ནས། འབྲེལ་བ་ལ་ཆ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གཅིག་ཏུ་
འདྲེས་པ་དེ་ཉིད་འབྲེལ་ཡུལ་ལ་ཡང་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་ན། འབྲེལ་བ་ཅན་གཉིས་མི་འཐད་པར་འགྱུར་བ་ལ། འབྲེལ་བ་ཅན་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཕྲད་པ་འབྲེལ་བར་འདོད་པ་ལ་ཡང༌། གནོད་པ་དེ་ཉིད་བརྗོད་པར་བྱའོ།།ཅི་སྟེ་འབྲེལ་བ་ཅན་བར་མེད་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

482

པ་ལ་འདྲེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། མིང་འདོགས་སུ་ཆུག་ཀྱང་འབྲེལ་བ་དངོས་པོ་བ་ཡོད་པ་ལ་ཕན་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། དངོས་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་ལྟ་བུ་བར་
མེད་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པ་ལ་བར་མེད་པ་ཞེས་པའི་འབྲེལ་བ་དངོས་པོ་བ་ཡོད་ན། དངོས་པོ་བར་དང་བཅས་པ་ལ་ཡང་བར་དང་བཅས་པ་ཞེས་པའི་འབྲེལ་བ་དངོས་པོ་བ་ཁས་ལེན་རིགས་པར་ཐལ། རྒྱུ་མཚན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

དངོས་པོ་བར་མེད་པ་རང་གི་རང་བཞིན་མ་དོར་བ་དེ་བཞིན་དུ། དངོས་པོར་གནས་པ་ཡང་རང་གི་རང་བཞིན་མདོར་བ་ཙམ་དུ་ཟད་པས་གཉིས་ཀ་ལ་འབྲེལ་བ་རྫས་གྲུབ་ཁས་ལེན་པའམ། ཡང་ན་སྔ་མ་ཡང་ཁས་བླང་བར་མི་བྱའོ།།ཕྱི་མ་ཡང་ཁས་

ལེན་ན་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་དངོས་པོ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ།།འབྲེལ་བ་རྫས་གྲུབ་ཁས་ལེན་པ་ལ་རིགས་པས་གནོད་པ་དེའི་ཕྱིར། མེ་དུ་སོགས་འདྲེས་པའི་འབྲེལ་བ་ཡང་དག་པར་དངོས་པོ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་མེད་པར་ཐལ། རྫས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཐ་དད་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་བདག་གཅིག་པ་ལ་ཡང་འདྲེས་པའི་འབྲེལ་བ་དངོས་པོ་བ་མེད་པར་ཐལ། ལྡོག་པའི་རང་བཞིན་ཐ་དད་པ་གཉིས་སུ་གནས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། རྒྱུ་འབྲས་སུ་འགྱུར་བ་དང༌། ཁྱབ་བྱ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ཡང་། ཕན་ཚུན་བལྟོས་པས་བལྟོས་པ་ཞེས་པའི་འབྲེལ་བ་དངོས་པོར་གྱུར་བ་ཡོད་ཅེ་ན། གཞན་ལ་བལྟོས་པ་ནི་དངོས་པོར་གྱུར་བའི་འབྲེལ་བ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། གྲུབ་ཟིན་མ་ཟིན་གྱི་སྒོ་ནས་བརྟགས་”ན1

་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། ཡང་གི་སྒྲ་ནི། གཞན་དབང་
སོགས་མི་འཐད་པར་མ་ཟད་ཅེས་པའོ།།དཔེ་ཁ་ཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བ་ཡང་ཞེས་འབྱུང་

1 མ་ཕྱི། ༥ན༣ན། ཞོལ། ༥ན༤ན། ན སྐུ། ༥ན༦ན། ནི བླ། ༥ན༦ན། ན

འབྲེལ་བ་བརྟག་པའི་རྣམ་བཤད་ཉི་མའི་སྙིང་པོ།

483

ངོ༌།།གལ་ཏེ་མྱུ་གུ་སོགས་ས་བོན་སོགས་ལ་འབྲེལ་བ་དེ་བལྟོས་པའི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་འབྲེལ་བ་དངོས་པོ་ལ་བལྟོས་ན། རང་གི་ངོ་བོ་གྲུབ་ཟིན་བལྟོས་སམ། མ་གྲུབ་པའི་བལྟོས། གཉིས་པ་ལྟར་ན། འབྲེལ་བ་ཅན་དེ་ཉིད་རང་གི་ངོ་བོ་གྲུབ་པ་འབྲེལ་བ་དངོས་པོ་བ་ལ་ཇི་ལྟར་བལྟོས་ཏེ་བལྟོས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ན་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལྟར་འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ཀུན་ལ་སྟེ་ངོ་བོ་ཐམས་
ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འབྲེལ་བ་དངོས་པོ་ལ་རག་མ་ལས་པར་ཐལ། འབྲེལ་བ་གྲུབ་པའི་དུས་དེའི་ཚེ་འབྲེལ་བ་ཅན་ཡང་ཡོད་ནའང་སྟེ་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། འང་གི་སྒྲས་མེད་ན་མི་བལྟོས་པར་མ་ཟད་ཅེས་པའོ།།དེས་ན་འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་
རྫས་གྲུབ་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་ཇི་ལྟར་བལྟོས་པ་ཡིན་ཏེ་བལྟོས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ།
འབྲེལ་ཅན་བལྟོས་མི་བལྟོས་གང་ཡང་བལྟོས་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཡང་མྱུ་གུས་བོན་ལ་བལྟོས་ཤིང་འབྲེལ་བ་ལ་བལྟོས་པ་ཞེས་པའི་འབྲེལ་བ་རྫས་གྲུབ་གཉི་གའི་ཐུན་མོང་གི་ཆོས་སུ་ཡོད་པ་འགོག་པ་ཡིན་ནོ།།རྟོག་པས་བཏགས་པའི་འབྲེལ་བ་ནི་རང་ལུགས་ལའང་ཁས་ལེན་ལ་གང་ལ་འབྲེལ་བ་ནི། འབྲེལ་བ་པོའི་ཆོས་སོ།།རང་འགྲེལ་དུ། ལྷག་མ་ནི་གཞན་གྱི་དབང་བཞིན་དུ་བརྗོད་པར་བྱའོ། ཞེས་བཤད་པའི་དོན་ནི། ངོ་བོ་ཐམས་ཅད་གྲུབ་པ་མི་བལྟོས་ཀྱང༌། ཅུང་ཟད་མ་གྲུབ་པ་ཡོད་པ་གྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་བལྟོས་པའི་འབྲེལ་བ་ཁས་ལེན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཅུང་ཟད་དེ་ཡང་གྲུབ་པ་དང་མ་གྲུབ་པ་ལ་བརྟགས་ན་ཉེས་པ་སྔ་མ་ལས་མི་འདའ་བའི་ཕྱིར་ཅེས་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་སྔ་མ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ནི། རིགས་པ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

484

ཅན་པ་ལ་སོགས་པ་ཁཅིག་ན་རེ། མེ་དང་དུ་བ་དང༌། ཡན་ལག་དང༌། ཡན་ལག་ཅན་ལ་སོགས་པ་འབྲེལ་བ་ཅན་གཉིས་ནི་སྦྱོར་བ་ཞེས་པའི་འབྲེལ་བ་གཅིག་པུ་ལྡན་པ་ཡིས་འབྲེལ་བར་འཇོག་གོ་ཞེ་ན། ཅི་སྟེ་སྦྱོར་བའི་འབྲེལ་བ་རྟག་རྫས་དང་ལྡན་པས་འབྲེལ་ན་འབྲེལ་བ་ཅན་ལས་ཐ་དད་པ་མེད་པའམ། དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པའམ། དོན་གཞན་ཡིན། སྔ་མ་གཉིས་ཁས་མི་ལེན་པས། འབྲེལ་བ་ཅན་ལས་རྫས་གཞན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། འབྲེལ་བ་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བ་དང༌། དངོས་པོ་རང་གི་ངོ་བོ་མ་འདྲེས་པ་ལ་འབྲེལ་བ་དངོས་པོ་བ་མི་འཐད་པ་གྲུབ་པ་དང༌། འབྲེལ་བ་དོན་གཞན་མེད་ན་བྱ་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་མེད་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས།
དངོས་དང་། དཔེ་གྲུབ་པའི་དོན་ཏོ།།དང་པོ་ནི། འབྲེལ་བ་ཅན་གཉིས་འབྲེལ་བ་དོན་གཞན་དང་ལྡན་པ་ཡིས་འབྲེལ་དགོས་ན། འབྲེལ་བ་དོན་གཞན་དེ་དང་འབྲེལ་བ་ཅན་གཉིས་འབྲེལ་མེད་ཡིན་ན། འབྲེལ་བ་དོན་གཞན་དང་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་འབྲེལ་བ་ཅན་དུ་འཇོག་པ་འགལ་ལ། འབྲེལ་བ་ཡོད་ན་འབྲེལ་བ་ཅན་གཉིས་དང༌། འབྲེལ་བ་གཅིག་པུའི་
བར་གྱི་འབྲེལ་བ་གང་ཡིན། དེ་ལ་ཡང་འབྲེལ་བ་དོན་གཞན་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། འབྲེལ་བ་ཐུག་པ་མེད་པར་བརྒྱུད་དགོས་པར་ཐལ། རྩ་བའི་འབྲེལ་བ་ཅན་དང༌། འབྲེལ་བ་གཉིས་ལ་འབྲེལ་བ་དོན་གཞན་ཡོད། དེ་དག་འབྲེལ་བ་ཅན་དུ་བྱས་པ་ལ་ཡང༌། འབྲེལ་བ་དོན་གཞན་ཡོད་པ་སོགས་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པ་དང༌། ངོ་བོ་གཅིག་
པའི་འབྲེལ་བ་རྫས་གྲུབ་ཁས་ལེན་པ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཐུག་མེད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། འགའ་ཞིག་ཏུ་འབྲེལ་བ་དོན་

འབྲེལ་བ་བརྟག་པའི་རྣམ་བཤད་ཉི་མའི་སྙིང་པོ།

485

གཞན་མེད་པར་ཡང༌། འབྲེལ་བ་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། འགའ་ཞིག་ཏུ་འབྲེལ་བ་དོན་གཞན་མེད་པར་ཡང་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པ་དེ་བཞིན་དུ་འབྲེལ་བ་ཅན་མཐའ་དག་འབྲེལ་བ་དོན་གཞན་དང༌། དངོས་པོར་གྱུར་པའི་འབྲེལ་བ་ལ་བལྟོས་པ་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། བཤད་མ་ཐག་པའི་ཉེས་པ་དང༌། གཞན་དབང་གི་འབྲེལ་བ་སོགས་ལ་བརྗོད་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི། འབྲེལ་བ་ཅན་དུ་མངོན་པར་འདོད་པའི་དངོས་པོ་རྫས་ཐ་དད་པ་དེ་གཉིས་དང༌། དེ་ལས་རྫས་གཞན་འབྲེལ་བའི་མིང་འདོགས་ཀྱང་རུང་རྫས་ཐ་དད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་བདག་ཉིད་སོ་སོར་མ་འདྲེས་པར་གནས་པར་ཐལ། རྫས་ཐ་དད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་འབྲེལ་བ་དང་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས། རང་རང་གི་དངོས་པོ་མ་འདྲེས་པ་དང༌། མ་ཕྲད་པ་དང༌། མ་འབྲེལ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེ་བས་ནའི་ཕྱིར།གསུམ་པ་ལ་གསུམ། རྟོག་
བཏགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་འཐད་པ་དང༌། བྱ་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་སྦྱར་བའི་དགོས་པ་དང༌། བྱ་
བྱེད་ཀྱི་ཚིག་ཇི་ལྟར་སྦྱོར་ཚུལ་”ལ1

།།དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་འབྲེལ་བ་རྫས་གྲུབ་མེད་
ན། དེ་དང་དེ་ལ་རག་ལས་པའི་ངོ་བོར་སྟོན་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་ཏེ། རྗེ་ཁོལ་གྱི་སྒོ་
ནས་རྒྱལ་པོའི་མི་ཞེས་པ་དང༌། ཆ་ཤས་དང་ཤ་ཆས་ཅན་གྱི་སྒོ་ནས་ཤིང་གི་ཡལ་
ག་ཞེས་པ་དང༌། རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ས་བོན་གྱི་མྱུ་གུ་ཞེས་པ་དང་། རིག་པ་འཛིན་
པའི་སྒོ་ནས་མཁན་པོ་དང༌། སློབ་མ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་སྟོན་པ་མི་འཐད་པར་
འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འབྲེལ་བ་རྫས་གྲུབ་མེད་ན། འབྲེལ་བ་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་

1 མ་ཕྱི། ༦བ༡ན། ལ ཞོལ། ༦བ༣ན། སྐུ། ༦བ༥ན། བླ། ༦བ༤ན། ལོ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

486

ཐལ། ས་མྱུག་དང་མེ་དུ་སོགས་རང་རང་གི་ངོ་བོ་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པར་གནས་པ་ལ་དེ་དག་རྟོག་པས་འདྲེས་པར་ཏེ། འབྲེལ་བར་བྱེད་ཅིང་དེ་དག་གི་འབྲེལ་བ་ཚད་མས་ཀྱང་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།དུ་བ་འདི་མེ་ལ་རག་ལས་པས་སོ།།སྙམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཚེ་དུས་གཅིག་ཏུ་སྣང་བས་གཟུང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་ཀྱང༌། ཞེན་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་ནོ།།རིགས་གཏེར་དུ། འབྲེལ་བའི་རང་ལྡོག་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པར་གསུངས་པ་ལ། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆུ་མིག་པས། དུ་བ་མེ་ལས་སྐྱེས་པ་ལ་བསམས་ནས་འབྲེལ་བ་དོན་ལ་མེད་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི། ཕྱོགས་སྔ་མ་མ་གོ་བའི་མ་བརྟགས་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ནི། འབྲེལ་བ་རྫས་གྲུབ་མེད་ན། བྱ་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་
པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། དེ་མེད་ཀྱང་རྒྱུ་འབྲས་དང༌། རྗེ་ཁོལ་དང༌། མཁན་པོ་དང་སློབ་མ་སོགས་དངོས་པོ་ཐ་དད་པ་རྣམས་རང་རང་གི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཚུལ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཟངས་བུམ་སོགས་སུ་བྱ་བ་བྱེད་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར་རྫ་མ་ཞེས་པ་དང༌། སྔོ་ཚོད་ཀྱི་ལས་བསལ་བའི་ཕྱིར་འབྲས་ཆན་

ཞེས་པ་དང༌། སྟོན་མོ་བཤམ་པའི་བྱ་བ་བསལ་བའི་ཕྱིར་འཚེད་པའི་སྒྲ་འགོད་པར་བྱེད་པ་སོགས་སོ།།རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཡང་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་ན། བྱ་བྱེད་གཞན་
གྱི་འབྲེལ་པ་རྫས་སུ་གྲུབ་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས་སོ།།
གསུམ་པ་ནི། བྱ་བྱེད་ཀྱི་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་པོས་ཀྱང༌། འབྲེལ་བ་དངོས་པོར་
གྱུར་བ་མཐོང་ནས་བརྡ་སྦྱོར་བ་མིན་པར་ཐལ། རྟོག་པས་བཏགས་པའི་འབྲེལ་བ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་སྨྲ་བ་པོ་དག་བརྡ་འགོད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་

འབྲེལ་བ་བརྟག་པའི་རྣམ་བཤད་ཉི་མའི་སྙིང་པོ།

487

གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་དེ་ཡི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་བརྡ་སྦྱོར་བའི་སྐྱེས་བུ་ཡིས་འདི་ནི་བྱ་བ་བརྗོད་པའོ་ཞེས་དང༌། ལྷ་སྦྱིན་འདི་ནི་བྱེད་པ་པོའོ་ཞེས་བྱེད་པ་པོའི་ཚིག་སྦྱོར་བའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་འདི་ནི་ལས་སོ་ཞེས་པ་དང༌། ཚིག་འདི་ནི་ལས་བརྗོད་པའོ་ཞེས་སོགས་སོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་རྫས་

གྲུབ་བརྟགས་ལ་དགག་པ་དང༌། དེ་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དགག་པ་དང༌། རྒྱུ་འབྲས་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་པའོ།།
དང་པོ་ལ་གསུམ། འབྲེལ་བ་རྫས་གྲུབ་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་དགག་པ་དང༌། རིམ་གྱིས་གནས་པ་དགག་པ་དང༌། དེའི་ལན་དགག་པའོ།།དང་པོ་ནི། གཟེགས་ཟན་པ་ན་རེ། རྗེ་ཁོལ་སོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་རྫས་སུ་མ་
གྲུབ་ཀྱང༌། རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་རྫས་སུ་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་ཡང་མི་རུང་སྟེ། འབྲེལ་བ་
སྔ་མ་དེ་དག་ཏུ་མ་ཟད་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་འབྲེལ་བ་ཡང་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། རིམ་དང་ཅིག་ཅར་གྱི་དོན་བྱེད་པས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་དང༌། འཆད་པར་འགྱུར་བའི་རིགས་པས་གནོད་པའི་ཕྱིར། འབྲེལ་བ་རྟག་རྫས་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་
གནས་པ་ཇི་ལྟར་འགྲུབ་སྟེ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། འབྲེལ་བ་ཆ་ཤས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་

སྟོང་པའི་རྫས་སུ་ཁས་བླངས། མེ་དུ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུ་འབྲས་དེ་གཉིས་དུས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མི་གནས་པས་སོ།།དེར་ཐལ། དུ་བ་སྐྱེས་པའི་ཚེ་མེ་ཞིག །མེའི་དུས་ན་དུ་བ་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དེ་ཇི་ལྟར་འབྲེལ་ཏེ་འབྲེལ་བ་རྫས་ཡོད་དུ་
མི་འཐད་པར་ཐལ། འབྲེལ་བ་ཅན་གཉིས་ལ་རིམ་གྱིས་ཀྱང་མི་གནས། དུས་ཅིག་
ཅར་དུ་ཡང་མི་གནས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སྔ་མ་མ་གྲུབ་པ་ལ་གནོད་པ་འོག་ནས་སྟོན་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

488

པར་འགྱུར་རོ།།རྒྱུའི་ཚེ་ན་འབྲས་བུ་མེད་དུ་ཟིན་ཀྱང༌། བློས་སྤྲེལ་ཏེ་གཉིས་ལ་གནས་སོ་ཞེ་ན། འབྲེལ་བ་རྟོག་བཏགས་སུ་ལེགས་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་ནི། འོན་ཏེ་འབྲེལ་བ་སྔར་རྒྱུ་ལ་གནས་ཤིང་ཕྱིས་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པས་འབྲེལ་བ་
ཅན་གཉིས་ལ་གནས་སོ་ཞེ་ན། འབྲེལ་བ་རྫས་གྲུབ་དེ་རིམ་”པ་1

ལས་ཀྱང་རྒྱུ་འབྲས་
ཀྱི་དངོས་པོ་གང་རུང་གཅིག་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་གནས་ཤིང༌། ཅིག་ཤོས་ལ་རྗེས་སུ་གནས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྒྱུ་ལ་གནས་པའི་ཚེ་གཞན་འབྲས་བུ་ལ་བལྟོས་པ་དང༌། རེ་བ་མེད་པ་ཡིན་ལ་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པའི་ཚེ་རྒྱུ་ལ་རེ་བལྟོས་མེད་པས་གཉིས་ལ་གནས་པ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།དེས་ན་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དངོས་པོ་
བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྒྱུ་ལ་གནས་པའི་ཚེ་འབྲས་བུ་མེད་པར་ཡང་ཡོད། འབྲས་བུ་ལ་གནས་པའི་ཚེ་རྒྱུ་དེ་མེད་པར་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་འབྲས་གང་རུང་གཅིག་ཁོ་
ན་ལ་གནས་པའི་རྟག་རྫས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མེད་པར་ཐལ། རིམ་དང་རིམ་མ་ཡིན་པ་གང་
གི་སྒོ་ནས་ཀྱང་མི་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ལ་རིམ་གྱིས་གནས་ན་ཡང༌། འབྲས་བུ་

ལས་གཞན་དུ་རྒྱུ་འབའ་ཞིག་ལ་འབྲེལ་བ་འདི་ནི་གནས་ཤིང་འདུག་པའི་ཚེ་ན་ཡང་ཅི་སྟེ་རྒྱུ་འབྲས་དེ་གཉིས་གཅིག་སྟེ་འབྲས་བུ་ལ་བལྟོས་ཤིང་རེ་བ་དང་བཅས་ནས་གནས་པས་གཉིས་ལ་གནས་པ་འཐད་ལ་འབྲས་བུ་འབའ་ཞིག་ལ་གནས་པའི་ཚེ་ཡང་རྒྱུ་ལ་རེ་བ་དང་བཅས་པས་འབྲེལ་བ་དེ་གཉིས་ལ་མི་གནས་པའི་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཆོས་ཅན། རྒྱུ་འབའ་ཞིག་ལ་གནས་པའི་དུས་དེའིཚེ་

1 མ་ཕྱི། ༧བ༣ན། ཞོལ། ༨ན༡ན། -པ་ སྐུ། ༨ན༢ན། བླ། ༨ན༡ན། +པ་

འབྲེལ་བ་བརྟག་པའི་རྣམ་བཤད་ཉི་མའི་སྙིང་པོ།

489

འབྲས་བུ་དེས་ཁྱོད་ལ་ཕན་པ་བྱེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་ལས་རྫས་གཞན་གང་ཞིག་གིས་དེའི་ཚེ་དེ་ལ་བལྟོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་དོ་ཞེ་ན། དེའི་ཚེ་དེས་ཇི་ལྟར་ཡང་ཕན་པ་བྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེའི་ཚེ་འབྲས་བུ་དེ་མེད་ན་སྟེ་མེད་པའི་ཕྱིར།

འབྲས་བུ་འབའ་ཞིག་ལ་གནས་པའི་ཆོས་རྒྱུ་ལ་བལྟོས་པ་ཡང་གནོད་པ་མཚུངས་པ་བརྗོད་པར་བྱའོ།།སྐབས་འདི་དག་ཕལ་ཆེར་འབྲེལ་བ་རྫས་གྲུབ་འབྲེལ་ཅན་གཉིས་ཀའི་ཐུན་མོང་གི་ཆོས་སུ་འདོད་པ་ལ་གནོད་པ་མཛད་ལ། རང་ལུགས་དུ་བ་མེ་ལ་འབྲེལ་བ་ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་ཀྱང༌། འབྲེལ་བ་རྫས་གྲུབ་འགོག་པ་ན་འབྲེལ་བ་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་དང༌། ཞེན་ཡུལ་གྱི་རང་ལྡོག་རྫས་གྲུབ་དགག་
དགོས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འབྲེལ་བ་ཉིད་ཅེས་པའི་རྫས་གྲུབ་ཀྱི་དོན་གཅིག་འབྲེལ་
བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འདོད་པ་དགག་པ་དང༌། ཕན་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་
རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱ་བ་དང་བྱེད་པ་པོ་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འཐད་པར་སྒྲུབ་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། ཧ་ཅང་ཐལ་བ་དགོད་པ་དང༌། འབྲེལ་བའི་མཚན་ཉིད་རྫས་གྲུབ་དང་ལྡན་པས་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འདོད་པ་དགག་པ་དང༌། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྦྱོར་བའི་འབྲེལ་བ་རྒྱུ་འབྲས་བུ་འདོད་པ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང༌། ཧ་ཅང་ཐལ་བ་དངོས་སོ།།དང་པོ་ནི། ཅི་སྟེ་སྦྱོར་བ་ཞེས་པའི་དོན་གཅིག་འཕྲོད་པ་འདུ་བའི་སྒོ་ནས་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། མེ་དུ་སོགས་དེ་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། བ་ལང་གི་གཡས་གཡོན་གྱི་རྭ་ཡང་རྒྱུ་
དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་དེ་གཉིས་ཡིན་པ་འཐོབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལྟར་ན་དེ་ལ་ཡང་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

490

གཉིས་ཉིད་དང་ཕ་རོལ་དང་ཚུར་རོལ་ཉིད་དང༌། རྭ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དོན་གཞན་འཕྲོད་པ་འདུ་བའི་སྒོ་ནས་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གང་ཡང་རུང་བ་དང་འབྲེལ་བས་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འདོད་པ་མིན་གྱི་འབྲེལ་བའི་མཚན་ཉིད་དོན་གཞན་དང་
ལྡན་པས། རྒྱུ་འབྲས་སུ་འདོད་དོ་ཞེ་ན། འབྲེལ་བའི་མཚན་ཉིད་རྫས་གཞན་དང་ལྡན་པས་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འཇོག་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཐ་དད་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་ཆོས་འགའ་ཞིག་འབྲེལ་བ་ཅན་གཉིས་ལ་གནས་པའི་འབྲེལ་བ་འབྲེལ་བ་ཡིན་གྱི་འབྲེལ་བ་
དེའི་མཚན་ཉིད་འབྲེལ་བ་ཅན་དེ་ལས་རྫས་གཞན་དུ་འཐད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། ཁས་

བླངས་ནའང་འགལ་བ་སྟོན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་གཉིས་ཉིད་དང་ལྡན་པ་གྲངས་དང་ལྡན་པ་ཡིན་པས་རྒྱུ་འབྲས་སུ་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་ལ་འབྲེལ་བའི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པས་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འཇོག་གོ་ཞེ་ན། ཁྱོད་ལྟར་ན་གྲངས་སོགས་དོན་གཞན་དང་ལྡན་པས་འབྲེལ་བའི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་རྒྱུ་འབྲས་སུ་ཁས་བླངས་པ་ལ་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་ཡང་མི་ནུས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལྟར་ན་དོན་འགའ་ཞིག་གཉིས་ལ་གནས་པ་འབྲེལ་བའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ལ་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འཇོག་བའི་འབྲེལ་བ་དེའི་མཚན་ཉིད་དེ་ལས་གཞན་དུ་མིན་ཞིང་དེ་ནི་གཉིས་ཉིད་དོན་གཞན་ལྡན་པའི་རྭ་གཡས་གཡོན་ལ་ཡང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གསུམ་པ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ས་བོན་ཡོད་ན་མྱུ་གུ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་དོན་གཞན་སྔ་མ་ཡོད་ན་ཡོད་པ་དང་དོན་གཞན་སྔ་མ་མེད་ན་མེད་པའི་བྱེ་བྲག་ཅན་ཏེ་འབྲེལ་བ་ཅན་དེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྦྱོར་བ་རྫས་གྲུབ་ཁོ་ན་ཅི་སྟེ་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་

འབྲེལ་བ་བརྟག་པའི་རྣམ་བཤད་ཉི་མའི་སྙིང་པོ།

491

འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པ་ནི་རྒྱུ་འབྲས་མིན་ནོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དགག་པ་དངོས་དང༌། དེའི་ལན་དགག་པའོ།།དང་པོ་ནི། ཡོད་པ་དང་མེད་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྦྱོར་བ་ཁོ་ན་རྒྱུ་འབྲས་སུ་མི་རིགས་པར་ཐལ། སྦྱོར་བའི་བྱེ་བྲག་ཅན་ཕན་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱས་པ་དང༌། བྱེད་པ་པོ་དེ་ཉིད་འདིར་ནི་རྒྱུ་དང་
འབྲས་བུའི་ཅིའི་ཕྱིར་མིན། དེ་ཉིད་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི།
རྒྱུ་དང་འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་གཉིས་དང༌། འབྲས་བུ་དང་འབྲེལ་བ་
ཅན་གྱི་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་གཉིས་ཏེ། ཕན་བྱེད་དུ་ཡོད་པ་དང༌། མེད་པ་ནི་དོན་མང་པོ་ཅན་ཡིན་པས། དོན་གཅིག་བརྗོད་པར་བྱེད་པ་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་ཁོ་ན་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲའི་བརྗོད་བྱར་དེ་མི་རིགས་པས་རྒྱུ་འབྲས་སུ་མི་འདོད་དོ་ཞེ་ན། ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱས་པ་དང་བྱེད་པ་པོ་ནི་དོན་ཐ་དད་དུ་མ་ཅན་ཡིན་པས་རྒྱུ་འབྲས་ཁོ་ན་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲའི་བརྗོད་བྱར་མི་རིགས་པ་དེ་མིན་པར་ཐལ། རྗོད་བྱེད་
ཀྱི་སྒྲ་འདི་ནི་སྨྲ་བར་བྱེད་པ་པོའི་བརྗོད་འདོད་ལ་བརྟེན་པ་མིན་ནམ་སྟེ། བརྗོད་འདོད་
ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བས་དོན་དུ་མ་ལ་ཡང་རྗོད་བྱེད་ཅིག་འཇུག་ཅིང༌། དོན་གཅིག་ལ་ཡང་རྗོད་བྱེད་དུ་མ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ལ་བཞི། དོན་གཞན་སྔ་མ་ཕན་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་
བྱེད་པར་གྲུབ་ན། རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་བརྡ་མ་སྦྱར་ཡང་དོན་གྲུབ་པ་དང༌། དེའི་རྒྱུ་མཚན་
དང་། དེ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཐ་སྙད་སྦྱར་བའི་དགོས་པ་དང༌། དཔེ་བསྟན་པོའོ།།དང་པོ་ནི། དོན་གཞན་སྔ་མ་ཕན་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱ་བ་དང༌། བྱེད་པ་
པོར་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་ན་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་དོན་གྲུབ་ཟིན་པར་ཐལ། མེ་གང་ཟག་གི་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

492

མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་ན་དེ་དང་དུས་མཉམ་དང༌། དེའི་སྔར་མ་མཐོང་བའི་དུ་བ་གློ་བུར་དུ་བྱུང་བ་མཐོང་བ་དང༌། མེ་སྔོན་དུ་སོང་བ་དེ་མ་མཐོང་ན་དུ་བ་གསར་དུ་བྱུང་བ་མ་མཐོང་བར་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་གང་ཟག་དེས་དུ་བ་མེའི་འབྲས་བུའོ་ཞེས། དུ་བ་མེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་ནི་སྟོན་པའི་སྐྱེ་བོ་མེད་པར་ཡང་དུ་བ་མེའི་འབྲས་བུར་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི། ཕན་འདོགས་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པ་པོ་
གྲུབ་ན་འབྲས་བུའི་དོན་གྲུབ་ཟིན་པར་ཐལ། དེ་ཉིད་ལ་འབྲས་བུའི་བློ་འཁྲུལ་མེད་སྐྱེ་བའི་ཕན་འདོགས་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པར་མཐོང་བ་དང་མ་
མཐོང་བ་མ་གཏོགས་པ་སྟེ། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པ་པོ་དེ་ཉིད་ལས་གཞན་ལ་འབྲས་བུའི་བློ་ནི་འཁྲུལ་མེད་དུ་འཇུག་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཕན་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱ་བ་དང༌། བྱེད་པ་པོ་ལ་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་ཐ་སྙད་
བཏགས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པ་པོ་འདི་ལ་འབྲས་བུ་ཞེས་པའི་མིང་དང་ལ་སོགས་པས་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱས་པ་ལ་རྒྱུའོ་ཞེས་སྒྲ་ཐ་སྙད་སྦྱོར་ཞིང༌། རྟོགས་སླ་བའི་ཕྱིར་བཀོད་”དོ1

་སྟེ་བཀོད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་འགྲེལ་དུ། དེ་གཉིས་
ལ་ནི་འབྲས་སོགས་སྒྲ།།ཐ་སྙད་དོན་དུ་བཀོད་པ་ཡིན། ཞེས་པ་ལྟར་རོ།།
བཞི་པ་ནི། ཕན་བྱེད་དུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་ལྡོག་པ་དག་ལས་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་རྫས་གཞན་མིན་ན། བསྒྲུབ་བྱ་དང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། རྫས་ཐ་དད་མིན་ན། བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། ས་བོན་དེ་ཕན་

1 མ་ཕྱི། ༩བ༥ན། ཞོལ། ༡༠ན༥ན། དོ སྐུ། ༡༠ན༥ན། དེ བླ། ༡༠ན༤ན། དོ

འབྲེལ་བ་བརྟག་པའི་རྣམ་བཤད་ཉི་མའི་སྙིང་པོ།

493

འདོགས་བྱེད་དུ་ཡོད་ན་ཡོད་པའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་”ཅེས1

་

པའི་རྟགས་ལས་མྱུ་གུ་དེ་ས་བོན་གྱིས་འབྲས་བུར་རྟོགས་སོ།།རྫས་གཞན་མིན་ཡང༌།
རྟགས་དེ་ལས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཕན་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་
བྱས་པ་དང༌། དེས་ན་ཕན་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱས་པ་དང༌། བྱེད་པ་
པོ་གཉིས་དང་རྒྱུ་འབྲས་རྫས་གཞན་མིན་པར་ཐལ། གང་ཡང་འདི་ནི་རྒྱུའོ།།འདི་ནི་འབྲས་བུའོ་ཞེས་པའི་དངོས་མིང་གི་བརྡ་རྗེས་སུ་སྨྲ་བ་ཡི་གང་ཟག་གི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱས་པ་དང༌། བྱེད་པ་པོ་བརྡ་ཡི་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་རྒྱུའོ།།འབྲས་བུའོ་ཞེས་དངོས་མིང་དེ་སྐད་བརྗོད་དེ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ནོག་དང་ལྐོག་ཤལ་ལ་སོགས་འདུས་པའི་གོང་བུ་ལས་རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་གྲུབ་པའི་གཞིར་བ་ལང་རྟོགས་པར་
བཞིན་ནོ།།འདོད་ན་ནོག་སོགས་འདུས་པ་བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བསྟན་པ་

བཞིན་དུ། དོན་གཞན་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱས་པ་དང༌། བྱེད་པ་པོ་ཡང་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་

དངོས་མིང་གི་ཡུལ་དུ་བསྟན་པས་དོན་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མིན་ནོ།།
གསུམ་པ་ལ་གསུམ། རྒྱུ་འབྲས་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དངོས་བཤད་པ་དང༌། རྒྱུ་
འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པའི་ཐ་སྙད་འཁྲུལ་པའི་དོན་ཅན་དུ་བསྟན་པ་དང༌། འབྲེལ་པ་འཛིན་
པའི་བློ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་གནོད་པ་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་ནི། ཕ་རོལ་པོ་ན་རེ། ཕན་བྱེད་དུ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་གཉིས་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་ཡིན་ན། རྒྱུ་འབའ་ཞིག་དང༌། འབྲས་བུ་འབའ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་ན་ཡོད་པ་དང༌། མེད་ན་མེད་པ་ལ་བལྟོས་པས། རེ་རེའང་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། ཕྱི་མ་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་རྒྱུ་

1 མ་ཕྱི། ༡༠བ༡ན། ཅེས སྐུ། ༡༠བ༡ན། བླ། ༡༠ན༦ན། ཞེས

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

494

སྔ་མ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ཡིན་ལ། རྒྱུ་སྔ་མ་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་བྱེ་བྲག་གིས། འབྲས་བུ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་འབའ་ཞིག་གམ་འབྲས་བུ་འབའ་ཞིག་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱ་བ་དང༌། བྱེད་པ་པོ་གཉིས་ཀར་གཏོགས་པའི་ཡོད་པ་དང༌། མེད་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་མིན་པར་ཐལ། སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ན་ཡོད་པར་འགྱུར་བའི་མྱུ་གུ་ཡོད་ན་དེའི་སྔ་ལོགས་སུ་ངེས་པར་ས་བོན་དེ་ཡོད་ཅིང་ས་བོན་དེ་ཡོད་པ་ཉིད་ནའང་དེའི་རྗེས་སུ་ངེས་པར་མྱུ་གུ་ཡོད་པར་འགྱུར་བའི་ས་བོན་དང༌། མྱུ་གུ་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འཐད་པའི་ཕྱིར། ས་བོན་དང་མྱུ་གུ་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུར་རབ་ཏུ་གྲུབ་སྟེ། མངོན་སུམ་དང་མི་དམིགས་པ་ཚད་མ་ཕྲུགས་གསུམ་དག་ལས་རྒྱུ་འབྲས་སུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ས་བོན་དང༌། མྱུ་གུ་གཉིས་ཀ་སྣང་རུང་གི་གཞིར་གཉིས་ཀ་མ་དམིགས་པའི་དག་འཛིན་མངོན་སུམ་ཟུང་གཅིག །དེ་ནས་ས་བོན་དམིགས། དེའི་རྗེས་སུ་མྱུ་གུ་དམིགས་པའི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ངོ་བོ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་ཟུང་
གཅིག །དེའི་རྗེས་སུ་སྣང་རུང་གི་ས་བོན་མ་དམིགས། དེའི་རྗེས་སུ་མྱུ་གུ་མ་དམིགས་པའི་དག་འཛིན་མངོན་སུམ་”ཟུང1

་གཅིག་ལས་རྟོགས་ཏེ། རྒྱས་པར་གཙོ་
བོ་ལུས་ལྟ་བུའི་བསྟན་བཅོས་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཤད་དུ་བསྟན་ཟིན་ཏོ།།སློབ་དཔོན་དུལ་བ་ལྷས་རབ་ཏུ་གྲུབ་ཅེས་པ་གྲགས་པའི་དོན་དུ་བཤད་དོ།།
གཉིས་པ་ནི། རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་སྟོན་པའི་ཚེ་ན། རྣམ་པར་རྟོག་པས་དོན་
དམ་པར་འབྲེལ་བ་མེད་པ་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་ལྟར་སྟོན་ཏེ་ས་བོན་དང་མྱུ་གུ་དང་མེ་དང་དུ་བ་ལ་སོགས་པ་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་སྤྱོད་ཡུལ་རྣམས་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་

1 མ་ཕྱི། ༡༠བ༤ན། +ཟུང སྐུ། ༡༡ན༥ན། -ཟུང བླ། ༡༡ན༤ན། +ཟུང

འབྲེལ་བ་བརྟག་པའི་རྣམ་བཤད་ཉི་མའི་སྙིང་པོ།

495

འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པས་རྒྱུ་འབྲས་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པར་སྟོན་པའི་ཚེ་ན་ནི། འབྲེལ་བ་རང་གཞན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་འཁྲུལ་བྱེད་དུ་སྟོན་པ་མིན་པར་ཐལ། རེ་ཤིག་ཕན་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱས་པ་དང་བྱེད་པ་པོ་དེ་ཙམ་
ཡང་དག་དོན་ཏེ་དེ་ཙམ་ས་བོན་དང་དམིགས་ཡུལ་དང༌། རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་དོན་ལོག་ཅིང་འཁྲུལ་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་ཡང་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་དོན་བཞིན་དུ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་རོ།།རྒྱུ་འབྲས་དུས་མི་མཉམ་ཡང་འབྲེལ་བ་འཛིན་པ་ལ་དུས་མཉམ་དུ་སྣང་ཞིང༌། སྣང་བཏགས་སོ་སོར་མ་ཕྱེ་བར་འདི་གཉིས་དེ་བྱུང་འབྲེལ་བའོ།།སྙམ་དུ་ཞེན་པར་བྱེད་ཅིང༌། དེས་ཀུན་ནས་བསླངས་ནས་སྟོན་པར་བྱེད་ལ། སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་ཡང་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་དེའི་ལན་དགག་པའོ།།དང་པོ་ནི། རྒྱུ་འབྲས་
ཀྱི་འབྲེལ་བ་འཛིན་པའི་བློ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་རྫས་སུ་གྲུབ་ན། རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་རྫས་གཅིག་གམ་ཐ་དད། ཕྱི་མ་ལྟར་ན།།དུས་མཉམ་དུ་སྣང་བས་མེ་དུ་དེ་བྱུང་དུ་ཅི་ཞིག་
འབྲེལ་ཏེ་མ་འབྲེལ་བར་ཐལ། དུས་མཉམ་རྫས་ཐ་དད་པ་ཡིན་ན་སྟེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཚོགས་པ་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པ་ལ་འབྲེལ་བ་མཚན་ཉིད་པ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ནི། འདི་དག་གིས་བཀག་པས་ངན་རྟོག་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།དང་པོ་ལྟར་ན། མེ་དུ་རྒྱུ་འབྲས་གང་དེར་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྫས་ཐ་དད་མིན་ན་སྟེ་མིན་པའི་ཕྱིར་

རོ།།གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱིས་བཏགས་པའི་སྒོ་ནས་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འབྲེལ་བ་ཅན་ཉི་ཚེ་འབྲེལ་བའི་སྒྲར་བརྗོད་པ་ནི་མ་ཡིན་གྱི་རྒྱུ་
འབྲས་གཉིས་སྦྱོར་བར་བྱེད་པའི་འབྲེལ་བ་དོན་གཞན་ཞིག་ཡོད་པ་དེས་འབྲེལ་བར་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

496

བཞག་གོ་ཞེ་ན། རྒྱུ་འབྲས་རང་ཉིད་དོན་དམ་པར་མ་འབྲེལ་བ་འབྲེལ་བ་རྫས་གཞན་
གྱིས་འབྲེལ་བར་བྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དོན་དམ་པར་མ་འབྲེལ་ཞིང་སོ་སོ་ན་འདུག་པ་གཉིས་སྦྱོར་བ་ཞེས་པའི་འབྲེལ་བ་རྫས་གཞན་གཅིག་གིས་དེ་གཉིས་དོན་དམ་པར་འབྲེལ་བར་ཇི་ལྟར་བྱེད་དེ་དེ་ལྟར་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་སྦྱོར་
བ་དང་འདུ་བའི་འབྲེལ་བ་རྫས་གྲུབ་དགག་པ་ལ་གསུམ། རིགས་པ་སྔ་མས་དོན་
གྱིས་བཀག་ཟིན་པར་བསྟན་པ་དང༌། འདུ་བའི་འབྲེལ་བ་རྫས་གྲུབ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ་དང༌། འབྲེལ་བ་རྫས་གྲུབ་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དགག་པའོ།།དང་པོ་ནི། རིགས་པ་ཅན་པ་དང༌། བྱེ་བྲག་པས་བཏགས་པའི་འབྲེལ་བ་ཅན་གོས་ཐ་དད་ན་གནས་པའི་འབྲེལ་བ་སྦྱོར་བའི་འབྲེལ་བ་དང༌། གོ་ས་ཐ་མི་དད་ན་གནས་པའི་འབྲེལ་པ་འདུ་བའི་འབྲེལ་པར་འདོད་པ་སོགས་ཀྱང་དོན་གྱིས་བཀག་ཟིན་ཏེ། སྦྱོར་བ་དང་འདུ་བ་དང་རྗེ་ཁོལ་གྱི་འབྲེལ་བ་ལ་སོགས་པ་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། འབྲེལ་བ་དེ་དག་ཐམས་
ཅད་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་རྫས་གྲུབ་འགོག་པའི་རིགས་པ་དེས་ཀྱང་ལེགས་པར་
དཔྱད་ནས་རྫས་སུ་གྲུབ་པ་བཀག་ཟིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཀྱང་གི་སྒྲས་འོག་ནས་
ཀྱང་འཆད་ཅེས་པའོ། །
གཉིས་པ་ལ་བཞི། དགག་པ་དངོས་དང༌། འདུ་བ་ཅན་གཉིས་སྐྱེད་བྱེད་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་དང༌། བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པས་འདུ་འབྲེལ་གྲུབ་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པས་སྦྱོར་འབྲེལ་ཅན་དུ་འདོད་པ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ནི། རིགས་པ་ཅན་པ་ན་རེ། སྣམ་བུ་ལ་དཀར་པོ་ཉིད་རྫས་གཞན་ཡིན་ཡང་འདུ་བའི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པས། འདུ་བ་ཅན་དང༌། འདུ་བ་གསུམ་ཀ་རྫས་ཐ་དད་དོ་ཞེ་ན། སྣམ་བུ་དཀར་པོར་གནས་

འབྲེལ་བ་བརྟག་པའི་རྣམ་བཤད་ཉི་མའི་སྙིང་པོ།

497

པའི་ཚེ་སྣམ་བུ་དང་དཀར་པོ་ཉིད་དེ་འདྲ་བ་ལ་རྫས་གཞན་གྱི་འབྲེལ་བ་མེད་པར་
ཐལ། དེ་གཉིས་ཕན་ཚུན་གང་གིས་ཀྱང་ཅིག་ཤོས་ལ་ཕན་པ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གལ་

ཏེ་རྒྱུ་འབྲས་མིན་ཡང་གྲུབ་ཟིན་གནས་པའི་རྟེན་དོན་གཞན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འཁར་གཞོང་དང༌། དེའི་ནང་གི་ཞོ་ལྟར་རྒྱུ་འབྲས་ཁོ་ན་དོན་གཞན་
གྱི་རྟེན་བརྟེན་པར་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་ཤིང་ཚད་མས་ཀྱང་འཐད་པའི་ཕྱིར། གཞན་

ཡང་ཁྱོད་ཀྱི་སྤྱི་གསལ་བ་ལ་འདུ་འབྲེལ་གྲུབ་པར་ཁས་བླངས་ཀྱང་རྒྱུ་འབྲས་སུ་མི་
རུང་སྟེ་སྤྱི་རྟག་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ནི། སྣམ་བུ་དང་དཀར་པོ་རྒྱུ་འབྲས་མིན་ཡང༌། རྡུལ་ཕྲན་རིགས་མཐུན་གཉིས་ལྟ་བུ་འདུ་བ་ཅན་ནི་འགའ་ཞིག་གིས་འཕྲད་ཅིང་འདུས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འདུ་བའི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པའི་འབྲས་བུ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་”བསྐྱེད

1

་པར་བྱེད་པས་འདུ་བ་ཅན་དང་འདུས་
པ་གཉིས་འབྲེལ་བ་གྲུབ་ཅིང་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱང་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཡང་། གཉིས་པ་ནི། འདུ་བ་དང་འདུ་བ་ཅན་དུས་མཉམ་པའི་རྒྱུ་འབྲས་སུ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འབྲས་བུ་སྐྱེས་པ་དེའི་ཚེ་སྐྱེད་བྱེད་འདུ་བ་ཅན་འདི་མེད་འདུ་བ་ཅན་ཡོད་པ་དེའི་ཚེ་འདུ་འབྲེལ་གྲུབ་པའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་འདུ་
འབྲེལ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བ་མིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་ན་རྫ་མཁན་དང༌། རྫ་བུམ་ཡང་འདུ་འབྲེལ་གྲུབ་པར་ཤིན་ཏུ་ཧ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་དང་སྣམ་བུ་དང་དཀར་པོ་སོགས་

1 མ་ཕྱི། ༡༢ན༣ན། བསྐྱེད སྐུ། ༡༢བ༤ན། སྐྱེད བླ། ༡༢བ༣ན། བསྐྱེད

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

498

འདུ་བ་ཅན་དེ་གཉིས་དང་ནི་གཞན་ཡང་འདུ་བ་དང་དེ་ལས་གཞན་ཡང་ཕན་ཚུན་གཅིག་ལ་གཅིག་ཕན་པ་མི་བྱེད་པར་ཡང་ཅི་སྟེ་འདུ་འབྲེལ་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན། དོན་ནི་ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་ནི་འདུ་བ་ཅན་ཡིན་ལ་དེ་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་མིན་ཡང་དོན་གཞན་གྱི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་དང༌། ཡང་འདུ་བ་དང་འདུ་བ་ཞེས་པའི་
འབྲེལ་བ་ཡང་རྒྱུ་འབྲས་མིན་ཡང་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་བྱེ་བྲག་པའི་རྩ་བའི་འདོད་པ་མིན་ཡང༌། སྐྱོན་སྤོང་ངོ༌།།རྒྱུ་འབྲས་མིན་བཞིན་དུ་རྫས་གཞན་གྱི་འབྲེལ་བ་
མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་ན་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་རྫས་ཐ་དད་མཐའ་དག་ཀྱང་ཕན་ཚུན་འབྲེལ་བ་ཅན་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

བཞི་བ་ནི། འདུ་བ་ཅན་བཀག་པས་སྦྱོར་བ་ཅན་ཡང་བཀག་ཟིན་མོད་སྦྱོར་བ་འགོག་པའི་རིགས་པ་གཞན་སྟོན་པ་ནི། འདུ་བ་དང་འདུ་བ་ཅན་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་མིན་ཡང༌། རྡུལ་ཕྲན་རིགས་མཐུན་གཉིས་ལ་སོགས་པས་སྦྱོར་བའི་འབྲེལ་བ་བསྐྱེད་པས་སྦྱོར་བ་ཅན་དུ་འདོད་དོ་ཞེ་ན། སྦྱོར་བ་ཅན་གྱིས་སྦྱོར་བའི་འབྲེལ་བ་མི་
སྐྱེད་ཅིང་སྦྱོར་བ་བསྐྱེད་དུ་ཆུག་ཀྱང་སྦྱོར་བ་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པ་དེས་སྦྱོར་བ་ཅན་དེ་གཉིས་སྦྱོར་བ་ཅན་དུ་མི་འདོད་དེ་འདོད་མི་རིགས་པར་ཐལ། སྡོང་བོ་དང་བྱ་འཕྲད་པའི་སྦྱོར་བ་གང་ཟག་གཅིག་གིས་ལས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་དང༌། ལུག་གཉིས་འཐབ་པ་
གང་ཟག་གཉིས་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་སོགས་ལས་སྔ་མ་འང་སྦྱོར་བ་ཅན་དུ་གྲུབ་
པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།སོགས་པས་སྦྱོར་བ་ཡང་སྦྱོར་བ་ཅན་དུ་ཐལ་བའོ།།སྦྱོར་བ་སྔ་མ་འང་སྦྱོར་བ་ཕྱི་མ་ཅན་དུ་ཐལ། དེས་དེ་བསྐྱེད་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། སྦྱོར་
བ་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་སྦྱོར་བ་ཅན་ཁས་ལེན་པ་མིན་གྱི་སྦྱོར་བ་ཅན་དེ་སྦྱོར་བ་གྲུབ་

འབྲེལ་བ་བརྟག་པའི་རྣམ་བཤད་ཉི་མའི་སྙིང་པོ།

499

ཟིན་གནས་པའི་རྟེན་ཡིན་པའི་སྒོ་ནས་སྦྱོར་བ་འཇོག་བྱེད་ཡིན་པས་སྦྱོར་བ་ཅན་དུ་འདོད་དོ་ཞེ་ན། སྦྱོར་བ་ཅན་དང་སྦྱོར་བ་རྒྱུ་འབྲས་མིན་ཡང་གྲུབ་ཟིན་གནས་པའི་དོན་གཞན་གྱི་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ། གནས་བྱེད་ཀྱིས་དོན་གནས་
པར་བྱེད་པའང་རྒྱུ་འབྲས་ལས་མ་འདས་པར་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་དུ། རྒྱས་པར་རབ་ཏུ་བརྗོད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།གསུམ་པ་ལ་གསུམ། སྦྱོར་བ་འདུ་བ་སོགས་ལ་དམིགས་པའི་བློ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྦྱོར་བ་དང་འདུ་བ་སོགས་དོན་གཞན་ཡོད་
པ་དགག་པ་དང༌། དེས་ན་འབྲེལ་བ་ཅན་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་འབྲེལ་བའི་བློ་སྐྱེ་བ་ཡིན་པ་དང༌། དངོས་པོ་རྫས་ཐ་དད་ལ་འབྲེལ་བ་རྫས་གྲུབ་མེད་པར་གྲུབ་པའོ།།དང་པོ་ནི། སྦྱོར་བ་སོགས་དོན་གཞན་མེད་པར་ཡང་དེའི་ལོ་སྐྱེ་ན། བྲལ་བ་ལ་ཡང་ལྡན་པའི་བློ་དང༌། ལྡན་པ་ལ་ཡང་བྲལ་བ་དང༌། གནས་པ་ལ་ཡང་མི་གནས་པའི་བློ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བས་དེས་ན་སྦྱོར་བ་དང་འདུ་བ་དང༌། ལྡན་པ་དང༌། བྲལ་བའི་ལས་དོན་གཞན་དེ་དག་གི་བློའི་རྒྱུ་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེས་བུ་འགྲོ་བའི་ལས་དོན་གཞན་འགྲོའོ་སྙམ་པའི་བློའི་རྒྱུ་ཡིན་པས་འབྲེལ་བ་དངོས་པོ་བ་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། རང་འགྲེལ་དུ། དེ་མི་རུང་སྟེ། དྲི་བ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་པ་རྩ་ཚིག་ལྟར་སྣང་ཡང༌།
འབྲེལ་བའི་ཚིག་ཡིན་ལ་དེའི་དོན་ནི། བྲལ་བ་ཅན་དང་ལྡན་པ་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ལ་ཁྱད་
པར་མེད་པར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁས་བླངས་པས་སྐྱོན་ཁྱོད་ཉིད་ལ་མཚུངས་སོ་ཞེས་པའི་
དོན་ཏོ།།ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་ལ་ཡང་ལྡན་པ་ལ་བྲལ་བའི་བློ་དང༌། བྲལ་བ་ལ་ཡང་ལྡན་
པའི་བློ་སྐྱེ་བར་ཐལ། ཐལ་མོ་བརྡབ་པ་དང༌། ཤིང་གཤགས་པ་ལྟ་བུ་ལྡན་པ་དང་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་དང༌། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྒྱུ་རྡུལ་ཕྲན་གཉིས་སྦྱོར་བ་དང་སྐྱེས་བུ་འགྲོ་བ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

500

དང༌། གནས་པ་ལ་སོགས་པའི་བློ་སྐྱེ་བའི་གནས་དེ་གཞིར་རུང་བའི་རྫས་ཀྱི་དངོས་
པོ་དེ་ཕྱིས་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་འགྱུར་ན་སྟེ་དེ་ལྟར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། ལྡན་པ་ལ་

བྲལ་བའི་བློ་དང༌། བྲལ་བ་ལ་ལྡན་པའི་བློ་སྐྱེ་བར་ཐལ། དེའི་བློ་སྐྱེ་བའི་གཞིར་རུང་བའི་དངོས་པོ་རྟག་ན་ནི་སྟེ་རྟག་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ལྡན་པ་དང་བྲལ་བ་
སྔ་མ་ལས་ལོག་པར་ཡང་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ།།ཁྱབ་པར་ཐལ། རྟག་པའི་རྫས་ཡིན་ན། རང་བཞིན་སྔ་མ་དེ་དང་བྲལ་བར་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།དེ་བཞིན་དུ་གཞན་དང་གཞན་མིན་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་སོགས་ལ་ཡང་སྦྱར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི། འབྲེལ་བའི་བློ་སྐྱེ་བ་ལ་འབྲེལ་བ་དོན་གཞན་ཁས་བླངས་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་བའི་ཉེས་པར་འགྱུར་བ་དེ་བས་ན་བྲལ་བ་དང་ལྡན་པ་དང་འགྲོ་བ་སོགས་
ཀྱི་བློ་སྐྱེ་བའི་གཞིར་རུང་བ་བརྗོད་པ་ན་བྲལ་བ་དང་ལྡན་པ་དོན་གཞན་འགྲོ་བ་པོ་ལས་རྫས་གཞན་པའི་འགྲོ་བའི་ལས་སོགས་དོན་གཞན་བརྟགས་པས་ཅི་ཞིག་བྱ་དགོས་པ་མེད་ཅིང་མི་རིགས་པར་ཐལ། ལྡན་པ་ཅན་དང༌། བྲལ་བ་ཅན་དང༌། འགྲོ་བ་པོའི་ངོ་བོ་འདི་ལ་ལྡན་ནོ།།བྲལ་ལོ་འགྲོའོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་ཡིན་པར་ངེས་པར་བརྗོད་པ་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གསུམ་པ་ནི། དེས་ན་འགྲོ་བ་དོན་གཞན་དང་སྦྱོར་བ་དང༌། བྲལ་བ་དང༌། གཞན་དང༌། གཞན་མིན་པ་སོགས་རྟག་རྫས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། མེ་དུ་དང་ས་
མྱུག་སོགས་དངོས་པོ་རྫས་དད་དེ་དག་རྣམས་ལ་འབྲེལ་བ་རྫས་གྲུབ་མེད་ཅིང་ཡོད་ན་ཡང་འདིའི་འབྲེལ་བ་འདིའོ་ཞེས་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་འབྲེལ་བ་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར།

འབྲེལ་བ་བརྟག་པའི་རྣམ་བཤད་ཉི་མའི་སྙིང་པོ།

501

དེར་ཐལ། གཞན་དབང་དང་”འདྲེས1

་པ་སོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་རྫས་གྲུབ་བཀག་ཟིན་པའི་
ཕྱིར། འགྲོ་བའི་བྱ་བ་སོགས་དོན་གཞན་མེད་ཀྱང༌། དངོས་པོ་འགྲོ་བ་དང༌། སྦྱོར་བ་དང༌། བྲལ་བ་སོགས་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། རང་གི་རྒྱུ་སོ་སོ་ལས་སྐད་ཅིག་སོ་སོར་སྐྱེ་བ་ཡི་དངོས་པོ་རྫས་ཐ་དད་འདིའི་ངོ་བོ་ཁོ་ན་གོས་གཞན་དུ་བསྐྱོད་པ་དང༌། སོ་སོར་གནས་པ་དང༌། གསར་དུ་འདུས་པ་སོགས། འགྲོ་བ་སོགས་ཡིན་པར་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།དངོས་པོ་རྟག་པ་ནི། འབྲེལ་བའི་བློ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུར་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་དུ་མི་རིགས་པས་དངོས་པོ་རྣམས་མི་རྟག་པའི་རང་བཞིན་དུ་ཁས་བླངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་མེད་གཉིས་རྟོགས་པ་ལ་མཁས་པར་བྱའོ།།
བཞི་བ་མཇུག་གི་དོན་ལ་གཉིས། བསྟན་བཅོས་གང་གིས་མཛད་པ་དང༌། ལོཙྪ་བ་གང་གིས་བསྒྱུར་བའོ།།དང་པོ་ནི་འབྲེལ་བ་བརྟག་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ས་བཅུའི་དབང་ཕྱུག་སློབ་དཔོན་མཁས་པ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་མཛད་པ་དང༌། དེའི་རྣམ་བཤད་ཉི་མའི་སྙིང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་རྫོགས་སོ།།གཉིས་པ་ནི། རྒྱ་གར་
གྱི་མཁན་པོ་ཛྙཱ་ན་གར་བྷ་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་དང༌། ལོཙྪ་བ་བན་སྡེ་ནམ་མཁས་རྒྱ་སྐད་ལས་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ཞིང༌། ཡང་རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཆེན་པོ་དཔལ་རབ་འབྱོར་ཞི་བ་དང༌། ཞུ་ཆེན་གྱི་ལོཙྪ་བ་དགེ་སློང་ཏིང་ངེ་འཛིན་བཟང་པོས་རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་ལས་བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ཅིང་འཆད་ཉན་གྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པའོ།། །།
ཚད་མའི་དེ་ཉིད་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་དཀའི་གནས། །རིགས་ལམ་མཐར་ཐུག་འབྲེལ་བ་བརྟག་པ་འདི།།དུལ་ལྷ་བྲམ་ཟེའི་འགྲེལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས།།བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་

1 མ་ཕྱི། ༡༣བ༤ན། འདྲེས སྐུ། ༡༤བ༡ན། འདྲིས བླ། ༡༤ན༦ན། འདྲེས

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

502

བཞེད་པ་ཇི་བཞིན་བཤད།།འདིར་འབད་དགེ་བ་རྒྱ་ཆེན་གང་ཐོབ་དེས།།སྲིད་པའི་བཙོན་རར་བཅིངས་པའི་འགྲོ་བ་རྣམས།།སྡུག་ཀུན་འབྲེལ་བ་མ་ལུས་བཅོམ་གྱུར་ཏེ།།འཆི་མེད་ཐར་པའི་གོ་འཕང་བགྲོད་གྱུར་ཅིག །འབྲེལ་བ་བརྟག་པའི་རྣམ་བཤད་ཉི་མའི་སྙིང་བོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། རྒྱལ་བའི་རིགས་ལུགས་པ་ཆེན་པོ་ཀུ་མ་ར་མ་ཏིའི་ཞལ་སྔ་ནས་དང༌། སྙིགས་དུས་ཀྱི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པ་
དཔལ་བཟང་བོ་ཡབ་སྲས་གཉིས་ཀྱིས་ལེགས་པར་བཤད་པ་ལས། རིགས་པ་སྨྲ་བའི་དགེ་སློང་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱིས་འབྲོག་རི་བོ་ཆེ་དགེ་ལྡན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་
གླིང་དུ་སྦྱར་བའོ།།ཡི་གེ་བ་ནི་སྡོམ་བརྩོན་དམ་པ་རིན་ཆེན་ཆོས་རྒྱལ་ལོ།།འདིས་ཀྱང་རིགས་གནས་ཐམས་ཅད་ཕྱོགས་ཀུན་ཏུ་རྒྱས་པར་གྱུར་ཅིག །།།
ༀ་སྭ་སྟི། ཕན་བདེའི་འབྱུང་གནས་རྒྱལ་བསྟན་ཡོངས་འདུའི་ལྗོན། །རབ་རྒྱས་འགྲོ་ཀུན་ཐར་མཆོག་འབྲས་བཟང་ལ། །སྤྱོད་ཕྱིར་བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་གྲུབ་ཆོས་གྲྭ་
ཆེར། །ཆོས་སྦྱིན་འཛད་མེད་དལ་འགྲོའི་རྒྱུན་འདི་སྤེལ། །
སརྦ་མངྒ་ལཾ།།

503

༄༅། །ཚད་མའི་ལམ་ཁྲིད་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱིས་

མཛད་པ་བཞུགས་སོ། །

༄༅། །གང་གི་ཡིད་མཁར་ལན་ཅིག་ཤར་བས་ཀྱང༌། །ལམ་གྱི་ཡན་ལག་
བརྒྱད་ལྡན་ཆུ་རྒྱུན་གྱིས། །ཉོན་མོངས་ཚ་གདུང་མ་ལུས་སེལ་མཛད་པའི། །འཇམ་
དབྱངས་བླ་མའི་མགོན་ལ་གུས་པས་འདུད། །ཐར་འདོད་ཐར་པར་འཇུག་པའི་སྒོ་གཅིག་པུ། །དངོས་སྟོབས་རིགས་པས་རིགས་པའི་གཞུང་བཞིན་དུ། །ལེགས་པར་རྟོགས་ནས་གཞན་ལ་ལེགས་འདོམས་པའི། །བླ་མའི་ཞབས་ལ་ཟོལ་མེད་སྤྱི་བོས་
འདུད། །དུས་གསུམ་རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་བགྲོད་པའི་ལམ། །ཐར་དང་ཐེག་མཆོག་ཇི་ལྟར་
འཇུག་པའི་ཚུལ། །རྣམ་འགྲེལ་མཛད་པའི་བཞེད་པ་ཇི་བཞིན་དུ། །བླ་མའི་མན་ངག་དག་ལ་འདིར་དབྱེ་བྱ། །
དེ་ལ་རྣམ་འགྲེལ་མཛད་པའི་”དགོས་ནི། 1

རིགས་པའི་བསྟན་བཅོས་སྤྱིའི་
དགོས་པ་དང་བསྟུན་པའི་དོན་གཉིས་བསྟན་པ་དང༌། སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་

རིམ་པ་དངོས་ཤུགས་ལ་ཇི་ལྟར་འཕངས་པའི་ཚུལ་དང༌། གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་གྱི་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ་ལམ་གང་ནས་བྱོན་པ་དང༌། དེ་ལྟར་བྱོན་པའི་ཤེས་བྱེད་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གཞུང་དང་སྦྱར་བ་དང་། ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་མདོར་བསྡུས་ནས་

1 མ་ཕྱི།༡ན༤ན། ཞོལ།༼ཅ༽༡ན༤ན། -དགོས་པ་ནི། བླ།༼ཅ༽༡ན༤ན། སྐུ།༼ཅ༽༡ན༤ན། +དགོས་པ་ནི།

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

504

བསྟན་པ་བཞིན་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་དང་པོ་ནི། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཕན་པ་དང་མི་ཕན་པ་ཐོབ་པ་དང་སྤོང་བ་ནི་ངེས་པར་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཡིན་པས་ཞེས་གསུངས་པས། གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་ཕན་པ་མཐའ་དག་ཐོབ་ཅིང་མི་ཕན་པ་མཐའ་དག་སྤོང་བ་ནི་ངེས་པར་མི་འདོད་པའི་རྒྱུ་མཐའ་དག་འགོག་ཅིང་འདོད་པའི་རྒྱུ་མཐའ་དག་སྒྲུབ་པ་ལ་རག་ལས་ལ། དེ་ཡང་དགག་སྒྲུབ་
ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་རག་ལས་ཤིང༌། དེ་ཉིད་དེ་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ལའོ། །རིགས་པའི་བསྟན་བཅོས་སྤྱིའི་དོན་བསྡུ་ན། མངོན་སུམ་ཡང་དག་ལྟར་སྣང་གཉིས། རྗེས་དཔག་ཡང་དག་ལྟར་སྣང་གཉིས། སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ལྟར་སྣང་གཉིས། སུན་འབྱིན་ཡང་དག་ལྟར་སྣང་གཉིས་ཏེ་བརྒྱད་དུ་འདུས་ལ། དེ་
ཡང་རང་གི་ཡང་དག་པའི་དོན་རྟོགས་པའི་ཐབས་དང༌། གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཐབས་གཉིས”སུ1

་འདུས་ཏེ། སྔ་མ་དང་ཕྱི་མ་བཞི་བཞིའོ། །དེ་ལ་མངོན་སུམ་ལྟར་
སྣང་གི་གྲུབ་པའི་དོན་མངོན་གྱུར་དང༌། རྗེས་དཔག་ལྟར་སྣང་གི་གྲུབ་པའི་དོན་ལྐོག་གྱུར་དུ་བསམས་ནས། དེ་དག་གིས་གྲུབ་པའི་དོན”བསྒོམ2

་ཀྱང་ཡང་དག་པའི་དོན་
མངོན་གྱུར་བ་མི་སྲིད་དོ་ཞེས་ལམ་གྱི་གོལ་ས་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཏུ་བསྟན་ལ། དེ་དག་
སྤངས་པའི་མངོན”ཤེས་ཀྱི

3

་གྲུབ་པའི་དོན་བསྒོམ་པ་ལས་ངེས་པར་ལེགས་པ་དང༌། དེའི་རྟེན་མངོན་མཐོ་ཡང་རིམས་”ཀྱི

4

་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་

1 མ་ཕྱི། ༢བ༡ན། སྐུ། ༢བ༢ན། བླ། ༢བ༢ན། སུ ཞོལ། ༢ན༤ན། དུ
2 མ་ཕྱི། ༢བ༢ན། ཞོལ། ༢ན༦ན། བླ། ༢བ༣ན། བསྒོམ སྐུ། ༢བ༣ན། སྒོམ
3 མ་ཕྱི། ༢བ༢ན། ཞོལ། ༢བ༡ན། ཤེས་ཀྱི སྐུ། ༢བ༣ན། རྗེས་ཀྱིས བླ། ༢བ༣ན། རྗེས་ཀྱི
4 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། ཀྱི སྐུ། ཀྱིས

ཚད་མའི་ལམ་ཁྲིད།

505

ལྟར་རང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་དག་ནི་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པ་ལ་བརྩོན་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ཡང་སུན་འབྱིན་གྱི་སྒོ་ནས་གཞན་གྱི་ལོག་རྟོག་ཐེ་ཚོམ་གྱི་ངང་ཅན་དུ་

བྱེད་དགོས་པས་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་འདི་ལྟ་བུས་སུན་འབྱིན་མི་ནུས་སོ་ཞེས་གོལ་
ས་བཅད་ནས་སུན་འབྱིན་ཡང་དག་བསྟན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་སུན་འབྱིན་
གྱི་གཞན་གྱི་དམ་བཅའ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་དོན་ཅན་ཏུ་བྱས་པ་ན་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་
བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏུ་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་འགོད་པར་བྱེད་ལ། དེ་ཡང་བློ་དང་དོན་ལ་སྐྱོན་ཞུགས་པའི་སྒྲུབ་ངག་གིས་ནི་གཞན་ལ་རྟོགས་པ་བསྐྱེད་མི་ནུས་ཤིང་སྒྲའི་སྐྱོན་ཞུགས་ན་རྒོལ་བ་རང་ཉིད་ཚར་བཅད་པར་བྱ་བར་འགྱུར་བས། སྐྱོན་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་སྒྲུབ་ངག་བཀོད་པའི་སྒོ་ནས་གཞན་རྗེས་སུ་བཟུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། ༈ གཉིས་པ་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་དངོས་ཤུགས་ལ་ཇི་ལྟར་
འཕངས་པའི་ཚུལ་ནི། བསྟན་བཅོས་འདིར་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་
དངོས་སུ་བསྟན་ཅིང༌། ཆུང་ངུའི་ནི་དོན་”གྱི

1

་འཕངས་པའམ། ཡང་ན་འབྲིང་གི་
སྐབས་སུ་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པས་དངོས་སུ་བསྟན་པར་བཤད་ཀྱང་འགལ་
བ་མེད་པར་སེམས་སོ། །དེ་ཡང་ལེའུ་གཉིས་པ་འདིར་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་ལམ་རིམ་བསྟན་ལ། དེ་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་
ཚད་མའི་སྐྱེས་བུའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཆེན་པོའི་ལམ་རིམ་བསྟན་ཅིང༌། ཆུང་ངུའི་ནི་
འབྲིང་”གི2

་འཕངས་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་ཐར་པ་དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་ཀྱི་

1 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། གྱི སྐུ། གྱིས
2 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། གི སྐུ། གིས

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

506

དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་ངེས་པར་བསྟེན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས། “བསྟེན

1

་བྱེད་སློབ་
མའི་མཚན་ཉིད། བསྟེན་བྱ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་དེས་ཇི་ལྟར་བསྟེན་པའི་ཚུལ། བསྟེན་པའི་ཕན་ཡོན། མ་བསྟེན་པའི་ཉེས་དམིགས་དང་ལྔའི་སྒོ་ནས་བསྟན་ཏེ། དེ་ཡང་དང་པོ་ནི། མི་ཤེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ་ཞེས་སོགས་རྐང་པ་བཞིས་བསྟན་ཅིང༌། གཉིས་པ་ནི། འདོད་པའི་དོན་ངོས་བཟུང་བ་དང༌། མི་འདོད་པ་བཀག་པ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས། བླང་དང་ཞེས་སོགས་”ཀྱི

2

་བསྟན་ལ། གསུམ་པ་ནི།
གོང་དུ་དེའི་ཕྱིར་དེའི་བསྒྲུབ་བྱ་ཞེས་པས་བསྟན་ཏོ། །ཐ་མ་གཉིས་ནི་དོན་གྱིས་

འཕངས་ཏེ། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དེ་བསམ་སྦྱོར་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པས་བསྟེན་པར་
བྱས”ནས3

་འཁོར་བའི་འཇུག་ལྡོག་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་”པར4

་འབྱུང་ལ། དེ་
ལས་ཤེས་པ་འབྱུང”ལ།5

དེ་ལས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་འབྱུང་ལ། དེ་ལས་འབྲས་བུ་སྡུག་
བསྔལ་ཞི་བའི་ཕན་ཡོན་འབྱུང་ཞིང་རྒྱུ་དེ་དག་ལོག་ན་འདོད་པའི་འབྲས་བུ་མི་འབྱུང་བར་མ་ཟད་མི་འདོད་པའི་འབྲས་བུ་མང་པོ་འཕེལ་བར་འགྱུར་བའོ། །
དེ་ལ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་འཚོལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཕན་ཡོན་དང་ཉེས་དམིགས་དེ་དག་མཐོང་ནས་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་སྡུག་བསྔལ་གསུམ་དང་བརྒྱད་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་བསམ་པ་ན་མེའི་འོབས་སུ་ལྷུང་བ་

1 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། བསྟེན སྐུ། སྟེན
2 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། ཀྱི སྐུ། ཀྱིས
3 མ་ཕྱི། ༣ན༦ན། ཞོལ། ༣ན༤ན། བླ། ༣བ༡ན། ནས སྐུ། ༣བ༡ན། ན
4 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། པར སྐུ། པ
5 མ་ཕྱི། ༣ན༦ན། ཞོལ། ༣ན༤ན། ལ། སྐུ། ༣བ༡ན། བླ། ༣བ༡ན། ཞིང་།

ཚད་མའི་ལམ་ཁྲིད།

507

བཞིན་དུ་དེ་ལ་འབྲལ་འདོད་དང་བྲལ་བ་ལ་དོན་གཉེར་བཅོས་”སུ1

་མིན་པ་སྐྱེས་པ་
ན་ཐར་པ་དོན་གཉེར་ཞེས་བྱ་ཞིང་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །དེ་ནི་འཁོར་བའི་
འཇུག་ལྡོག་སྟོན་པའི་རིམ་པས་ལེའུ་གཉིས་པའི་གཞུང་གོང་འོག་ཏུ་སྟོན་ལ། སྐྱེས་བུ་དེ་ཉིད་འཁོར་བའི་ཕུན་ཚོགས་ཙམ་ལ་ཡིད་འབྱུང་སྐྱེས་པ་ན་ཚེ་འདིའི་ཕུནཚོགས་ལ་དོན་གཉེར་སྐྱེ་བའི་སྐབས་མེད་ཅིང༌། ཐར་པ་དེ་ཡང་ཚེ་གཅིག་ཙམ་ ”གྱི

2

་མི་འགྲུབ་པས་དེ་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་དལ་འབྱོར་རྣམ་པར་དག་པ་སྐྱེ་བ་དུ་མར་བརྒྱུད་དགོས་པར་ཤེས་ནས་འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་དོན་གཉེར་ཤིན་ཏུ་ནས་ཀྱང་སྐྱེ་བས་
སྐྱེས་བུ་ཆུང་”ངུ3

་ཅི་ནས་ཀྱང་མཁས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
ཐར་པ་ཞེས་པའི་རང་བཞིན་ཅི། དེ་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་ལྷ་མིའི་གོ་འཕང་ལ་དོན་གཉེར་སྐྱེ་བ་དང་འཁོར་བ་ཙམ་ལ་ཡིད་འབྱུང་སྐྱེའོ། ཞེས་པ་ཡང་”རྣམ་པར4

་མི་

འོངས་པའི་ཚིག་གོ་ཞེ་ན། དེ་ལ་ཐར་པ་ནི་དགག་བྱ་ཉེ་བར་ཞི་བ་ཙམ་གྱི་མེད་པར་དགག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པ་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་བཀག་པ་ལྟ་བུ་མིན་ཏེ། དེ་ནི་གཉེན་པོ་སྒོམ་པའི་འབད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་
ཕྱིར། ཤེས་བྱ་ལ་སྲིད་ཀྱང་ཚེར་མ་འདོན་”པའི5

་བུམ་པ་བཀག་པ་ལྟ་བུ་མིན་གྱི་
གཉེན་པོ་”སྒོམ6

་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྡུག་བསྔལ་ཀུན་ཉེ་བར་ཞི་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་

1 མ་ཕྱི། ཞོལ། སུ སྐུ། བླ། མ
2 མ་ཕྱི། ཞོལ། གྱི སྐུ། བླ། གྱིས
3 མ་ཕྱི། ༣བ༤ན། ཞོལ། ༣བ༢ན། ངུ སྐུ། ༣བ༥ན། བླ། ༣བ༥ན། ངུའི་ལམ་ལ
4 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། རྣམ་པར སྐུ། རྣ་བར
5 མ་ཕྱི། ཞོལ། པའི སྐུ། བླ། པའམ
6 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། སྒོམ སྐུ། བསྒོམས

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

508

ཉོན་མོངས་པའི་ཕུང་པོ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་ཉེ་བར་ཞི་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྔ་མའི་ལས་ཉོན་གྱི་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་དང་བཅས་པ་ལྷག་བཅས་དང༌། དེ་མེད་པ་ལྷག་
མེད་གཉིས་ཡིན་ནོ། །འཁོར་བ་ལ་འབྲལ་འདོད་མ་སྐྱེས་པར་ཐལ་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་ཅིང༌། འབྲལ་འདོད་སྐྱེས་པ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་དེ་ལ་འབྲལ་བར་བྱེད་མི་
ནུས་པར་ཐར་པ་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་ལྷ་མིའི་གོ་འཕང་བསྐལ་པ་བརྒྱ་ལ་སོགས་པའི་བར་དུ་བརྒྱུད་དགོས་པས་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཐོབ་བྱར་བཟུང་བར་བྱ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། རང་གི་མིག་སྐྱོན་ཅན་དུ་མཐོང་ཡང་”དེ1

་ལམ་བགྲོད་པ་བཞིན་ནོ། །ཇི་སྐད་བཤད་
པའི་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་དེ་རྗེས་སུ་འཛིན་པ་ལ་ཡང་བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་ལ་བློ་མི་གསལ་བའི་ལྷག་མ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པ་དགོས་ལ། དེ་ལ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་བསྐལ་པ་མང་པོར་གོམས་”པར2

་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱ་དགོས་ལ། དེ་
ཡང་བརྩེ་བ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ལ་བལྟོས་པས་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་
རིམ་པ་ལེའུ་གཉིས་པར་རགས་པ་ཙམ་ཞིག་བསྟན་ཅིང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་ནི་ལེའུ་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པར་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་གྲོལ་པ་ཙམ་དོན་དུ་གཉེར་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མ་བསྟན་ལ། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱང་བདེན་བཞི་ལ་བློ་མི་གསལ་བའི་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་
”པའི3
་མི་རྟག་པ་ཙམ་ཞིག་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་བརྩེ་བ་ཡང་མི་སྟོན་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། གཞན་གྱི་དོན་དུ་བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་གོམས་པར་བྱེད་

1 མ་ཕྱི། ཞོལ། དེ སྐུ། བླ། དེས
2 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། པར སྐུ། པ
3 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། པའི སྐུ། པས

ཚད་མའི་ལམ་ཁྲིད།

509

པ་ལ་བརྩེ་བ་ངེས་པར་སྔོན་དུ་འགྲོ་བར་ཤེས་པར་”བྱ་

1

དགོས་སོ། །
༈ གསུམ་པ་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་གྱི་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ་ལམ་གང་ནས་བྱོན་པ་དང༌། དེ་ལྟར་བྱོན་པའི་ཤེས་བྱེད་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གཞུང་དང་སྦྱར་བ་ལ་ཚད་མའི་
སྐྱེས་བུའི་སྒྲུབ་བྱེད་དང༌། དེ་ཉིད་གཞུང་དང་སྦྱར་བ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ནི། དོན་གཉིས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་”པའི2

་དེ་ནི་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྒྱུ་རྐྱེན་
གང་ལ་ཡང་མི་ལྟོས་ན་སྔར་ཚད་མར་མ་གྱུར་ པའི་ཕྱིས་འབད་ཀྱང་ཚད་མར་མི་
འགྱུར་བས་རྒྱུ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་བསམ་པ་དང་སྦྱོར་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་གཉིས་སུ་འདུས་ལ། བསམ་པ་ནི། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཡིན་ལ། སྦྱོར་བ་ཕ་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པ་དྲུག་”གི3

་བསྡུས་ཤིང་དེའི་ནང་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་གཙོ་བོ་
ཡིན་པས། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཉིད་བསྟན་ཏོ། །
དེ་ཡང་ལེའུ་གཉིས་པར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཙམ་སྟོན་པ་ནི། གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བརྗོད་ཟིན་ཏོ། །ཚད་མར་གྲུབ་ཚུལ་ནི་ལུགས་འབྱུང་ལུགས་ལྡོག་ཅེས་པའམ། འབྱུང་རུང་དང་བྱུང་ཟིན་དཔོག་པ་ཞེས་མིང་ཇི་ལྟར་སྦྱོར་ཡང་སླ་”བའི4

་དོན་ནི། དེ་ཕྱིར་ཚད་ཡིན་ཞེས་པ་ཡན་གྱིས་སྟོན་པ་
ལམ་གང་ནས་བྱོན་ནས་ངོ་བོ་ཅི་འདྲ་བར་འཁྲུངས་པའི་ཚུལ་སྟོན་པར་བྱེད་ལ། ཡང་ན་སྐྱོབ་ཅེས་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཤེས་བྱེད་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་

1 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། -བྱ་ སྐུ། +བྱ་
2 མ་ཕྱི། ༤བ༢ན། བླ། ༤བ༣ན། པའི སྐུ། ༤བ༣ན། པའི་གང་ཟག ཞོལ།༤ན༦ན། པ
3 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། གི སྐུ། གིས
4 མ་ཕྱི། ༤བ༥ན། ཞོལ།༤བ༣ན། བའི བླ།༤བ༦ན། སྐུ།༤བ༦ན། སླ་ཡི།

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

510

པས། བརྩེ་བ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྒོམ་བྱའི་དོན་ལ་གསལ་བ་རབ་ཀྱི་
མཐར་ཐུག་པར་འགྲོར་རུང་སྟེ། རྟེན་བརྟན་གོམས་ཟིན་འབད་པ་སྐྱར་མ་ལ་མི་ལྟོས་པར་འབད་པ་སྔ་མས་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་ལ་ཕན་འདོགས་ནུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དཔེར་ན། འདོད་ཆགས་གོམས་པ་བཞིན། བརྩེ་བ་དེ་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པའི་བྱང་སེམས་ཆོས་ཅན། བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་མ་ལུས་པ་མཁྱེན་པའི་མཁྱེན་པ་མཐར་ཐུག་ལ་འབད་པ་བྱེད་པར་རིགས་ཏེ། གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་མཐའ་དག་གཞོམ་པར་བཞེད་པའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཁྱེན་པ་མཐར་ཐུག་དེ་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་
པའི་གང་ཟག་ཆོས་ཅན། གཞན་ལ་བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་སྟོན་པ་ལ་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་ཏེ། ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་མཁྱེན་པ་མངའ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་ཏེ། ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ཁྱད་པར་བ་ ”སྒོམ1

་དོན་གཉིས་ཕུན་ཚོགས་མངའ་བའི་སྟོན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡིན་པར་གང་ལས་ཤེས་ཞེ་ན། རྗོད་བྱེད་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་ཆོས་ཅན། ཁྱད་པར་
གསུམ་ལྡན་གྱི་མཁྱེན་པ་རྣམ་དག་སྔོན་དུ་སོང་སྟེ། བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་ཕྱིན་

ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པའི་”བརྗོད་པ2

་རྣམ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཁྱེན་པ་དེ་ལྟ་བུ་དང་
ལྡན་པའི་གང་ཟག་ཆོས་ཅན། གཞན་གྱི་དོན་དུ་བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་ལ་གོམས་པར་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་མཁྱེན་པ་མངའ་བའི་ཕྱིར།

དེ་ཆོས་ཅན། བརྩེ་བ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྔོན་དུ་སོང་སྟེ། སྔ་མའི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དེའི་
ཕྱིར། རྟགས་དེ་དག་གི་ཚུལ་སྒྲུབ་པ་ནི་རྒྱས་པར་འཆད་པར་འགྱུར་བས་འདིར་མ་

1 མ་ཕྱི། ཞོལ། སྒོམ སྐུ། བླ། བསྒོམས་པའི་སྟོབས་”ཀྱིམ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། ཀྱི སྐུ། ཀྱིས
2 མ་ཕྱི། ཞོལ། བརྗོད་པ སྐུ། རྗོད་བྱེད བླ། བརྗོད་བྱེད

ཚད་མའི་ལམ་ཁྲིད།

511

སྤྲོས་སོ། །
༈ གཉིས་པ་དེ་ཉིད་གཞུང་དང་སྦྱར་བ་ལ། སྟོན་པ་ལམ་གང་ནས་བྱོན་པའི་ཚུལ་གཞུང་དང་སྦྱར་བ་དང༌། དེ་ལྟར་བྱོན་པའི་ཤེས་བྱེད་སྦྱོར་གཞུང་དང་སྦྱར་བ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི། ཁྱད་པར་གྱི་གཞི་དང༌། ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི། ཚད་མར་གྱུར་པ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་ཀུན་དེའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་ཕྱིར། སྟོན་པ་ཚད་མར་སྒྲུབ་པ་ལ་
ཡང་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དང་མཚན་གཞི་དང༌། མཚན་གཞི་ལ་མཚན་ཉིད་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཚད་མ་དང༌། ཡུལ་གང་ལ་ཚད་མར་གྱུར་པའི་ཚུལ་རྣམས་ཤེས་དགོས་པས། དེའི་ཕྱིར་ཏུ་ཚད་མ་སླུ་མེད་ཅན་ཤེས་པ་ཞེས་པ་ནས། བཅད་ཕྱིར་རོ། ཞེས་པའི་བར་གྱི་གཞུང་བཀོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཡོངས་སུ་བཅད་པའི་དོན་ལ་གསར་དུ་སླུ་བ་མེད་པ་དེ་ནི་ཚད་མ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་རང་གི་མཚན་གཞི་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་གི་གཞན་ལ་མི་འཇུག་པས་མ་ཁྱབ་པ་དང༌། ཁྱབ་ཆེས་པའི་སྐྱོན་མེད་ཅིང༌། ཚད་མ་དེ་ལྟ་བུ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པའི་འབྲས་བུ་ནི་མ་ཆོད་པ་དང་ཆོད་པའོ། །
མ་ཆོད་པའི་འབྲས་བུ་ནི་རང་གི་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། ཆོད་པའི་འབྲས་བུ་ནི་རྟོགས་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞུགས་ཤིང་བླང་དོར་བྱས་ནས་དོན་ཐོབ་པའོ། །རྟོགས་ལྡན་འཇུག་གོ་བྱས་པའི་དགོས་པ་ཡང་འདོད་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཅིང༌། མི་འདོད་པའི་འབྲས་བུ་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པས་འབྲས་བུ་སྒྲུབ་ནུས་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་
མ་བསླུས་ན་ཚད་མར་འགྱུར་གྱི་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཅི་དངོས་པོ་མེད་པ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཇི་ལྟར་རང་མཚན་ལ་མི་སླུ་བ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

512

ཁོ་ནར་འཇོག་ཅེ་ན། དོན་འདི་ནི་འདི་ལྟར་རིགས་ཏེ། དངོས་སུ་ཕྱི་རོལ་མི་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ཡོད་ཀྱང་”རྟོགས1

་ལྡན་”སྤྱོད

2

་པ་བྱེད་པ་ན། བུམ་མེད་ཚད་མས་གྲུབ་
པར་བྱས་”ན་3

ཡོད་ན་ལེན་པ་ལ་འཇུག་ལ་མེད་ན། “སྣོད

4

་ལྡན་ལེན་པ་ལ་འཇུག་གི་
བུམ་པ་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཙམ་གྱིས་ནི་དགོས་པ་ཅི་ཡང་མི་འགྲུབ་བོ། །དེ་བཞིན་དུ་བདག་ཡོད་མེད་དཔྱད་ནས་མེད་པར་རྟོགས་ན། དེ་ཉིད་གོམས་པར་བྱས་པས་མི་འདོད་པའི་འབྲས་བུ་ལྡོག་ཅིང་འདོད་པའི་འབྲས་བུ་འགྲུབ་པར་མཐོང་ནས་བདག་མེད་བསྒོམ་པ་ལ་འཇུག་གི་འབྲས་བུ་མེད་ན་གཞན་བཀག་པ་ཙམ་གྱིས་ནི་ངལ་བ་ཙམ་སྙིང་པོར་ཟད་དོ། །”རྟོགས5

་པ་དང་མི་ལྡན་པ་དག་ཀྱང་འབྲས་བུ་མཐོང་ནས་རྒྱུ་ལ་འཇུག་པར་དམིགས་ན་”རྟོགས6

་པ་དང་ལྡན་པ་དག་གི་བྱ་བ་ལ་ནི་འབྲས་བུའི་
དོན་”ཡིན7

་པ་ངེས་པ་ཁོ་ནར་ཁས་བླངས་དགོས་སོ། །དེས་ན། དགག་སྒྲུབ་བྱེད་པའི་”རྟོགས8

་ལྡན་ནི་དངོས་པོ་འདོད་པས་དམིགས་པའི་ཞེན་ཡུལ་དུ་བྱས་པར་རྣམ་
པ་ཐམས་ཅད་དུ་ངེས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ལེགས་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །
༈ དེ་ལྡན་བཅོམ་ལྡན་ཚད་མ་ཉིད་ཅེས་པས་ནི། ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ་ཡང་ཇི་སྐད་

1 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། རྟོགས སྐུ། རྟོག
2 མ་ཕྱི། ༦ན༡ན། ཞོལ། ༥བ༤ན། བླ། ༦ན༢ན། སྤྱོད སྐུ། ༦ན༢ན། དཔྱད
3 མ་ཕྱི། ༦ན༡ན། ཞོལ། ༥བ༤ན། ན་ སྐུ ༦ན༢ན། བླ། ༦ན༣ན། ནས་དགོས་པ་
4 མ་ཕྱི། ༦ན༡ན། ཞོལ། ༥བ༤ན། བླ། ༦ན༣ན། སྣོད སྐུ། ༦ན༢། རྟོག
5 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། རྟོགས སྐུ། རྟོག
6 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། རྟོགས སྐུ། རྟོག
7 མ་ཕྱི། ༦ན༣ན། ཞོལ། ༥བ༦ན། བླ། ༦ན༥ན། ཡིན སྐུ། ༦ན༤ན། ཡོད
8 མ་ཕྱི། ༦ན༤ན། ཞོལ། ༦༧༡ན། བླ། ༦ན༥ན། རྟོགས སྐུ། ༦ན༥ན། རྟོག

ཚད་མའི་ལམ་ཁྲིད།

513

བཤད་པའི་མི་”སླུ1

་བ་དང་ལྡན་ནོ་ཞེས་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་རྗེས་སུ་མཚན་ཉིད་དེ་
དང་ལྡན་པའི་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ་དེ་རྒྱུ་དང་བཅས་པའམ་འོན་ཏེ་རྒྱུ་མེད། རྒྱུ་ཡོད་ན་ཡང་དེ་ལ་ནན་”གྱི

2

་འཇུག་པར་ནུས་སམ་མི་ནུས་སྙམ་དུ་དོགས་པ་ན། མ་སྐྱེས་པ་
ནི། ཞེས་པ་རྐང་པ་གསུམ་གྱིས་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་སྔར་ཚད་མར་
མ་གྱུར་པ་ཕྱིས་ཚད་མར་གྱུར་པ་ཡིན་པས་གོ་འཕང་དེ་ཐོབ་པར་འདོད་པས་རྒྱུ་ལ་
འབད་པར་རིགས་སོ་ཞེས་གདམས་པ་ཡིན་ལ། རྣམ་“བཤད3

་ལ་”རྟགས4

་པ་ཡིན་
ན། སྔར་ཚད་མ་ཡིན་པ་ཕྱིས་ཚད་མར་གྱུར་པ་དང་གཞལ་བྱ་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་དང༌། ཚད་མ་རྟོགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དང༌། ”རྟགས5

་པ་དེ་ཉིད་འབྲས་བུ་
ཀུན་གྱི་རྒྱུ་བྱེད་དུ་མི་རིགས་སོ་ཞེས་པ། ཚད་མ་རྟག་པ་ཞེས་པ་ནས། མ་ཡིན་ཁྱད་པར་མེད་ཕྱིར་རོ་ཞེས་པའི་བར་”གྱི

6

་བསྟན་ཏོ། །ཡང་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་ན།
སྲིན་བུའི་གྲངས་སོགས་ཀྱང་མ་ལུས་པར་ཤེས་དགོས་པ་ཡིན་ན། དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་འགའ་ཡང་མེད་པས་སུ་གང་གི་ཡང་དེ་ལྟ་བུ་ལ་
འབད་པ་ལ་འབྲས་བུ་མེད་དོ་སྙམ་དུ་དོགས་པ་ན་སྲིན་བུའི་གྲངས་མཁྱེན་པས་ནི་ཁོ་བོ་ལ་དགོས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ཀྱི་བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་མཁྱེན་པ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དུ་བཙལ་བར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་མཁྱེན་པ་ཡང་ཚད་མས་གྲུབ་བོ།

1 མ་ཕྱི། ༦ན༥ན། ཞོལ། ༦ན༢ན། སྐུ། ༦ན༦ན། སླུ བླ། ༦ན༦ན། བསླུ
2 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། གྱི སྐུ། གྱིས
3 མ་ཕྱི། ༦བ༡ན། ཞོལ། ༦ན༣ན། བཤད སྐུ། ༦བ༢ན། བླ། ༦བ༢ན བཅད
4 མ་ཕྱི། ཞོལ། རྟགས སྐུ། བླ། རྟག
5 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། རྟགས སྐུ། རྟག
6 མ་ཕྱི། ཞོལ། བསྟེན བླ། སྐུ། སྟེན

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

514

ཞེས་”བསྟེན1

་བྱེད་སློབ་མའི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པ་ནི། ཚད་མ་ལྐོག་གྱུར་ཞེས་སོགས་
”ཀྱི

2

་བསྟན་ཏེ། དོན་སྔར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །
༈ གཉིས་པ་ཁྱད་པར་གྱིས་ཆོས་ལ་རྒྱུ་ཕུན་ཚོགས་དང་འབྲས་བུ་ཕུན་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ལ། བསམ་པ་ཕུན་ཚོགས་དང་སྦྱོར་བ་ཕུན་ཚོགས་གཉིས། དང་པོ་ལ་དངོས་དང་ལོག་པར་རྟོག་པ་གསལ་བའི་སྒོ་ནས་བསྟེན་པར་སྒྲུབ་པ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲུབ་བྱེད་ཐུགས་རྗེ་གོམས་ལས་དེ་ཞེས་པས་བསྟན་ཏོ། །ཚད་མའི་རྒྱུ་དང་པོ་ནི་སེམས་ཅན་མཐའ་དག་ལ་དམིགས་ནས་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྐྱེ་བ་དུ་མར་གོམས་པ་
ལས་ཡིན་ནོ། །
༈ གཉིས་པ་ལ་སྐྱེ་བ་དུ་མར་གོམས་ནུས་སུ་སྒྲུབ་པ་དང༌། གོམས་པ་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་རུང་དུ་སྒྲུབ་པ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི་བློ་ནི་ལུས་ལ་ཞེས་པ་མན་ཆད་
”ཀྱི

3

་སྟོན་ཏེ། དེ་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་ནམ་ཡང”ན4

་གྲོལ་བ་ཙམ་དོན་
དུ་གཉེར་བ་ཡིན་ན། རང་ལ་དོགས་པ་གཉིས་སྲིད་དེ། ཅི་བདག་གི་ཐབས་ཤེས་འདི་དག་སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་གོམས་པར་བྱེད་ནུས་སམ། འོན་ཏེ་མི་ནུས། གལ་ཏེ་ནུས་ན་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་བར་འགྱུར་རམ་མི་འགྱུར་སྙམ་པའོ། །དེ་ལ་དང་པོ་ནི། སྐྱེ་བ་སྔ་
ཕྱི་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་ངེས་པར་བྱེད་ལ། གཉིས་པ་ནི། དེ་དང་གོམས་ཟིན་པའི་འབད་

1 མ་ཕྱི། ཞོལ། བསྟེན བླ། སྐུ། སྟེན
2 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། ཀྱི སྐུ། ཀྱིས
3 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། སྐུ། ཀྱི *ཀྱིས་ཡིན་སྙམ་མོ།།
4 མ་ཕྱི། ༧ན༡ན། ཞོལ། ༦བ༤ན། བླ། ༧ན༣ན། ན སྐུ། ༧ན༢ན། ནི

ཚད་མའི་ལམ་ཁྲིད།

515

རྩོལ་སྐྱར་མ་ལ་མི་ལྟོས་པར་སྒྲུབ་པ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ངེས་པར་བྱེད་དོ། །འདི་དག་
ཀྱང་ཕན་འདོགས་པ་ལ་སྦྱོར་ཡང་རང་རྒྱུད་ལ་དོགས་པ་སྲིད་པས་གཙོ་བོར་རང་ལ་ངེས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་གཞུང་འདི་དག་བཀོད་པར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བཟུང་བར་བྱའོ། །རང་གི་འདི་ལྟར་དཔྱད་ནས་ཐར་པ་ལ་འཇུག་ན་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། སློབ་དཔོན་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ་ལམ་འདི་ལྟ་བུ་བགྲོད་ནས་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་”བ་དག་1

དངོས་སུ་
”རྗེས་སུ2

བཟུང་སྟེ། ལམ་ལ་དཀྲི་བའི་ཚུལ་ཡང་འཁོར་བའི་འཇུག་ལྡོག་བསྟན་པ་
འདི་ལྟ་བུའི་སྒོ་ནས་ཡིན་ལ། ཕྱིས་འཇུག་གི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གདུལ་བྱ་ལམ་ལ་དཀྲི་བར་འདོད་པ་དང་ཡང་རང་ཉིད་སྔོན་གྱི་གོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱི་ལམ་ལ་སྤྱོད་
པའི་མཐུ་ཡོད་པ་དག་གིས་ཀྱང་ཚུལ་འདིས་དཔྱད་པར་བྱའོ། ཞེས་ངེས་པར་བསྟན་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །འདི་ལ་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བསམ་པ་དང༌། མེད་པ་
”ལ3
གནོད་བྱེད་བསམ་པ་དང༌། ལུས་བློའི་རྟེན་ཡིན་པ་ལ་གནོད་པ་སྤང་བ་གསུམ་
གྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །
དང་པོ་ནི། སྐྱེས་བུ་འཆི་ཁ་མའི་མིག་སོགས་དབང་བློ་དང་ཡིད་བློའམ། ཡང་ན་ཡིད་བློ་ཆོས་ཅན། རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་མཚམས་སྦྱོར་ཏེ། “རིགས4

་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དཔེར་ན། ད་ལྟར་གྱི་རིག་པ་བཞིན། དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་རིག་པ་ཆོས་ཅན།

1 མ་ཕྱི། ༧ན༥ན། ཞོལ། ༧ན༡ན། བླ། ༧ན༦ན། -བ་དག་ སྐུ། ༧ན༦ན། +བ་དག་
2 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། -རྗེས་སུ་ སྐུ། +རྗེས་སུ་
3 མ་ཕྱི། -ལ་ ཞོལ། བླ། སྐུ། +ལ་
4 མ་ཕྱི། ཞོལ། རིགས བླ། སྐུ། རིག

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

516

རིག་པ་སྔ་མ་སྔོན་དུ་སོང་སྟེ། རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ད་ལྟར་གྱི་རིག་པ་བཞིན། དེ་
ལྟ་མ་ཡིན་པར་འབྱུང་བའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ནམ་བདག་རྐྱེན་བྱས་ན།
འབྱུང་བ་ཀུན་སྲོག་ཆགས་སུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། ཞེས་པ། མ་ཡིན་རྟེན་ནི་བཀག་
ཕྱིར་རོ་ཞེས་པ་ནས། ཀུན་འགྱུར་ཁྱད་པར་མེད་ཕྱིར་རོ་ཞེས་པའི་བར་”གྱི

1

་བསྟན་

ཏོ། །གཉིས་པ་ནི། སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་རིག་པ་དེ་རྒྱུ་མེད་དམ་འོན་ཏེ་ཡོད། དང་པོ་ལྟར་ན། རྟག་ཏུ་ཡོད་པའམ་ཡང་ན་རྟག་ཏུ་མེད་པར་ཐལ། རྒྱུ་མེད་དུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཁྱབ་

སྟེ། རེས་འགའ་ཡོད་རེས་འགའ་མེད་ཀྱི་དངོས་པོ་ངེས་པར་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར།

རྒྱུ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ན། རང་གི་ངོ་བོ་རྟག་པའམ་མི་རྟག་པ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། རྟག་པ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོས་སྟོང་སྟེ། རིམ་དང་ཅིག་ཅར་དོན་བྱེད་པས་སྟོང་པའི་
ཕྱིར། རྟག་པ་ལ་དངོས་པོ་ཕར་བཀག་པས་དངོས་པོ་ལ་མི་རྟག་པས་ཚུར་ཁྱབ་པ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །མི་རྟག་པ་ཡིན་ན་ཡང་རང་དབང་དུ་འབྱུང་ན་རྒྱུ་མེད་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་
འགྱུར་ལ། "རྒྱུ2

གཞན་དག་གིས་འབྱུང་ན་བེམ་རིག་གཉིས་སུ་འདུས་པས་བེམ་པོ་
ཁྱད་པར་བ་ལ་སྐྱེ་བ་བརྟགས་ལ་དགག །རིག་པ་ལ་སྐྱེ་བ་བསྒྲུབ། བེམ་པོ་ཙམ་ལ་སྐྱེ་བ་བརྟགས་ལ་དགག་པའོ། །
༈ དང་པོ་ལ། དུས་མི་མཉམ། རྟེན་དང་བརྟེན་པར་འདོད་པ་དགག་པ། དུས་མཉམ་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་འདོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་ཡིན་པ་དགག་པ་དང༌། ཉེར་ལེན་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། ལུས་ཡིད་བློའི་བདག་རྐྱེན་ཡིན་པ་དགག་པ་དང༌། གནས་སྐབས་ལ་ཕན་ཐོགས་ཀྱང་ཡིད་བློའི་ལྡོག་

1 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། སྐུ། གྱི *གྱིས་ཡིན་ནམ་སྙམ་མོ
2 མ་ཕྱི། ༧བ༦ན། ཞོལ། ༧བ༢ན། -རྒྱུ་ སྐུ། ༧བ༦ན། བླ། ༨ན༡ན། +རྒྱུ་

ཚད་མའི་ལམ་ཁྲིད།

517

བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ། བདག་རྐྱེན་ཡིན་ན། ལུས་མི་རྟག་པའམ་རྟག་པ་བདག་རྐྱེན་ཡིན། དང་པོ་མི་རིགས་ཏེ། དབང་པོ་ལ་གནོད་”ཡང1

་ཡིད་
བློ་གཞན་དུ་འགྱུར་བའི་ངེས་པ་མ་མཐོང་བ་དང༌། དེ་ལས་ལོག་པར་མཐོང་ཞིང༌། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཡིད་བརྟེན་མེད་དུ་ཐལ་བ་མེད་ལ། དེས་ན་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་གྲུབ་ཅིང་ལུང་རིག་
གང་ནས་ཡང་གནོད་པ་མེད་པ། དབང་རྣམས་ཞེས་པ་ནས། དེ་ཕྱིར་ཕན་ཚུན་རྒྱུ་ཅན་ཡིན་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྟོན་ཏོ། །རྟག་པ་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་མེད་ཅིང་རྐྱེན་རིམ་ཅན་
ལ་ལྟོས་ནས་ཡིད་བློ་བསྐྱེད་ན་སྐྱེ་བ་གཞན་འགྲུབ་བོ། ཞེས་”རིམ་ཅན་མིན་ལས་ཞེས་པ་ནས། མཐོང་བ་ཉིད་ཅེས་2

རྐང་པ་བརྒྱད་”ཀྱི

3

་སྟོན་ལ་གཞན་ཡང་འཆི་
སེམས་ཡིན་པས་ནི་ཐ་མའི་འཆི་སེམས་སེམས་གཞན་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ་གནོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱབ་པ་བཟློག་ན་གནོད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་མེད་ཅིང་མཐུན་དཔེ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡང་མེད་དོ། །མཚམས་སྦྱོར་བའི་རྒྱུ་དབང་པོ་དང་བྲལ་བས་སོ་སྙམ་ན་མི་རིགས་ཏེ། མཚམས་སྦྱོར་བའི་དུས་སུ་དབང་པོ་རེ་རེ་བ་དང་ཀུན་ཚོགས་པ་གཉིས་ཀ་ཡིད་བློའི་བདག་རྐྱེན་དུ་མི་རིགས་པ། ཐ་མའི་ཞེས་པ་ནས། དོན་གྱི་སྒོ་
ནས་འགྱུར་བ་ཡིན་ཞེས་པས་བསྟན་ལ། གཉིས་པ་ནི། ལྡོག་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཁྱད་པར་བ་
ངོས་བཟུང་བ་དང་ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཡིན་པ་ལོག་ཀྱང་མི་ལྡོག་པས་ལུས་ལྡོག་སྟོབས་ ”ཀྱི

4

་སྐྱེ་བ་གཞན་མེད་པར་མི་གྱུར་བ་ནི། རྟག་ཏུ་ཞེས་པ་བརྒྱད་ཀྱིས་བསྟན་ཏོ། །

1 མ་ཕྱི། ༨ན༣ན། ཞོལ། ༧བ༤ན། བླ། ༨ན༤ན། ཡང སྐུ།༨བ༤ན། ཀྱང
2 མ་ཕྱི།༨ན༤ན། ཞོལ།༧བ༦ན། -རིམ་ཅན་མིན་ལས་ཞེས་པ་ནས། མཐོང་བ་ཉིད་ཅེས་ སྐུ།༨ན༥ན། བླ།༨བ༦ན།
+རིམ་ཅན་མིན་ལས་ཞེས་པ་ནས། མཐོང་བ་ཉིད་ཅེས་
3 མ་ཕྱི། ཞོལ། ཀྱི སྐུ། བླ། ཀྱིས
4 མ་ཕྱི། ཞོལ། ཀྱི སྐུ། བླ། ཀྱིས

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

518

༈ གཉིས་པ་ཉེར་ལེན་ཡིན་པ་དགག་པ་ལ། ཤི་བའི་ལུས་ལ་སེམས་མི་ལྡོག་པར་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་དང༌། དེ་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་དབུགས་མ་ཚང་བས་ཡིན་སྙམ་ན། ཡིད་དབུགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འཕེལ་འགྲིབ་བྱེད་པ་མི་འཐད་ཅིང༌། དེ་ལྡོག་པར་ཡང་
མཐོང་བ་དང༌། ཤི་བའི་ལུས་ལ་དབུགས་ཀྱང་མི་ལྡོག་པར་ཐལ་བ་དང༌། འགལ་རྐྱེན་
གྱིས་ཡིན་སྙམ་ན། ནད་དང་བྲལ་བས་སླར་ཡང་འཚོ་བར་ཐལ་བ་དང་བཅས་པ། ལུས་ནི་ཞེས་པ་ནས། དེ་ཅིས་སླར་ཡང་འཚོ་མི་འགྱུར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་

སོ། །སྤྱིར་ཉེར་ལེན་དང་ཉེར་ལེན་མཚན་ཉིད་པ་མེད་ན་”དེར1

་མི་རིགས་”པ།2

ལུས་

ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་བར་བསྟན་པ་རྣམས། ཉེར་ལེན་ཅེས་པ་ནས་ཞུ་ཉིད་བཞིན་ཞེས་པའི་བར་རོ། །
༈ གཉིས་པ་དུས་མཉམ་པའི་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་དགག་པ་ལ་དངོས་དང༌། ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་ཁྱད་པར་བ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། རྫས་སུ་ཡོད་མེད་གང་ལ་ཡང་དུས་མཉམ་གྱི་རྟེན་དོན་གཞན་དགོས་པ་མེད་པ་དང་ཆུ་དང་སྣོད་དང་རྫས་ལ་
སོགས་པ་ཡང་ཉེས་པ་དེ་མཚུངས་པ་དང༌། “འཇིགས3

་རྒྱུ་དོན་གཞན་ལ་བརྟགས་
ན་དུས་མཉམ་”གྱི

4

་རྟེན་དོན་”གཞན5

མེད་”ལ་6

དོན་”གཞན7

ཡོད་ན་རྟག་པར་ཐལ་

1 མ་ཕྱི།༨བ༣ན། ཞོལ། ༨ན༥ན། བླ། ༨བ༥ན། དེར སྐུ། ༨བ༤ན། དེ་ཡང
2 མ་ཕྱི། ཞོལ། པ། སྐུ། ལ། བླ། པ་ལ།
3 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། འཇིགས སྐུ། འཇིག
4 མ་ཕྱི། ༨བ༦ན། ཞོལ། ༨བ༡ན། བླ།༩ན༡ན། གྱི སྐུ། ༨བ༦ན། པའི
5 མ་ཕྱི། ཞོལ།༨བ༡ན། -གཞན་ སྐུ། ༨བ༦ན། བླ། ༩ན༡ན། +གཞན་
6 མ་ཕྱི། ཞོལ། -ལ་ སྐུ། བླ། +ལ་
7 མ་ཕྱི། ཞོལ། -གཞན་ སྐུ། བླ། +གཞན་

ཚད་མའི་ལམ་ཁྲིད།

519

བ་དང༌། རང་གི་ངང་གིས་”1

་བརྟགས་ན་”དོན་མེད་པ་རྣམས་ཡོད་དེ་ཞེས་པ་ནས།
མ་ཡིན་2

དེ་གནས་བྱེད་གཞན་གང་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ལུས་ཀྱི་
འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་མི་བྱེད་པ་དང༌། བྱེད་པའི་ལན་དགག་པ། དེས་གཞན་ཡང་
ཁེགས་པ་དཔེ་དང་བཅས་པ། ལུས་ཀྱི་ཞེས་པ་ནས། རྨོངས་པ་ལ་སོགས་འབྱུང་འགྱུར་བཞིན། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སོ། །
༈ གཉིས་པ་རིག་པ་ལ། སྐྱེ་བར་སྒྲུབ་པ་ལ། སེམས་ཀྱང་སྔ་མའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་

རྗེས་སུ་བྱེད་པ་དང༌། སེམས་ཀྱང་ལུས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་ན། སེམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་
ལུས་ལ་ཡང་གསལ་བར་ཐལ་བ་དང༌། སྲེད་པ་མངལ་དུ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུར་སྒྲུབ་པ་རྣམས། དེའི་ཕྱིར་ཅེས་པ་ནས། མ་མཐོང་ཕྱིར་ན་མེད་པ་མིན་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སོ། ། ༈ གསུམ་པ་བེམ་པོ་ཙམ་ལ་”རྟགས3

་ལ་དགག་པ་ལ། ཡན་ལག་”4

པ་དགག་

པ་དང༌། ཡན་ལག་”ཀུན་5

རྒྱུ་ཡིན་པ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། འགལ་འདུ་
གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཡན་ལག་གཞན་མ་གྲུབ་པ་དང༌། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་
གཞན་ཡང་ཞར་ལ་དགག་པ་རྣམས་ལག་སོགས་ཞེས་པ་ནས། ཕྱོགས་འདིས་གཞན་ལའང་བརྗོད་པར་བྱ་ཞེས་པའི་བར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། ཡན་ལག་ཀུན་ཚོགས་པ་རྒྱུར་

1 འཇིགས་མི་འཇིགསམ་ཕྱི། ཞོལ། འཇིགས་མི་འཇིགས སྐུ། བླ། འཇིག་མི་འཇིག
2 མ་ཕྱི།༨བ༦ན། ཞོལ།༨བ༡ན། དོན་མེད་པ་རྣམས་ཡོད་དེ་ཞེས་པ་ནས། མ་ཡིན་ སྐུ།༩ན༡ན། འཇིག་རྒྱུ་དོན་གཞན་
མེད་པ་རྣམས་ནི། ཡོད་མེད་དག་ལ་རྟེན་མེད་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནས། མིན་ན་ བླ།༩ན༢ན། འཇིག་རྒྱུ་དོན་གཞན་མེད་པ་རྣམས་ནི། ཡོད་མེད་དག་ལ་རྟེན་མེད་ཕྱིར། དོན་མེད་པ་རྣམས་ཡོད་དེ་ཞེས་པ་ནས། མ་ཡིན་
3 མ་ཕྱི། བླ། རྟགས ཞོལ། སྐུ། བརྟགས
4 རྒྱུ་མིནམ་ཕྱི། ༩ན༣ན། ཞོལ། ༨བ༤ན། རྒྱུ་མིན སྐུ། ༩ན༤ན། བླ། ༩ན༥ན གཅིག་རྒྱུ་ཡིན
5 མ་ཕྱི། ༩ན༣ན། ཞལ། ༨བ༤བན། -ཀུན་ སྐུ། ༩ན༤ན། བླ། +ཀུན་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

520

དགོས་ན། སོར་མོ་མ་ཚང་ན་ཡང་ཡིད་མི་སྐྱེ་བར་ཐལ་བ་དང༌། རེ་རེས་ནུས་ན་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་ཐལ་བ་དང༌། དབུགས་”ཀྱི་

1

རེ་རེ་”བསྐྱེད2

་པར་བྱེད་”པས་
3

སྙམ་ན་དབུགས་རྔུབ་པ་”ལ་4

སྐྱེ་བ་མི་འཐད་མི་རྟག་པ་རིམས་ཀྱིས་འབྱུང་བ་དང་

ཅིག་”ཅར5

་འབྱུང་བ་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་མི་”འཐད།6

རང་ལ་མི་མཚུངས་པ་རྣམས་
”ལས་7

་ཞེས་པ་ནས། ཅིའི་ཕྱིར་ན་ལྡོག་པ་ཡིན་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སོ། །
༈ གསུམ་པ་ལུས་བློའི་རྟེན་ཡིན་པ་བཀག་པ་ལ་གནོད་བྱེད་སྤོང་བ་ལ། ཤི་བའི་

འོག་ཏུ་སེམས་ཡན་གར་བར་གནས་པར་འགྱུར་སྙམ་ན། འདོད་གཟུགས་དང་

གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་བའི་དབང་གིས་སྐྱེ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་ངེས་པ་དང༌། ཕྱི་མའི་
ལུས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ངོས་བཟུང་བ་དང༌། དེ་ལ་”སྤང་8

བ་དང༌། སྤྱིའི་མཇུག་བསྡུ་དང་
བཅས་པ་རྣམས། གལ་ཏེ་ཞེས་པ་ནས། ལྷག་ལྡན་འདོད་ཅེས་པའི་བར་རོ། །

༈ གཉིས་པ་གོམས་པ་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་རུང་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ། མཐའ་མེད་དུ་མི་འཕེལ་བའི་གེགས་གཉིས་ཏེ། རྟེན་མི་”བརྟེན

9

་པ་དང༌། རིགས་འདྲ་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་

མ་མི་སྐྱེ་བ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི་སྟེང་དུ་གེགས་གཉིས་པོ་ཡོད་པས་ཞེས་སོགས་ལ་

1 མ་ཕྱི།༩ན༥ན། ཞོལ། ༨བ༦ན། བླ། ༩བ༡ན། ཀྱི་ སྐུ། ༩ན༦ན། ཀྱིས་ཡིད་
2 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། བསྐྱེད སྐུ། སྐྱེད
3 མ་ཕྱི། ༩ན༥ན། ཞོལ། ༨བ༦ན། པས་ བླ། ༩བ༡ན། པས་སྐྱོན་མེད་དོ་ སྐུ། ༩ན༦ན། པའི་སྐྱོན་མེད་དོ་
4 མ་ཕྱི། ༩ན༥ན། ཞོལ། ༨བ༦ན། ལ་ སྐུ།༩ན༦ན། བླ། ༩བ༡ན། གཅིག་ལས་
5 མ་ཕྱི། ༩ན༦ན། ཞོལ། ༨བ༦ན། སྐུ། ༩བ༡ན། ཅར བླ། ༩བ༢ན། ཆར
6 མ་ཕྱི། ༩ན༦ན། ཞོལ། ༨བ༦ན། འཐད། སྐུ། ༩བ༡ན། འཐད་པ་དང་། བློ་དུ་མ་གཅིག་ཅར་སྐྱེ་བའི་ཉེས་པ་ བླ།
༩བ༢ན། འཐད་པ་དང་བློ་དུ་མ་གཅིག་ཆར་སྐྱེ་བའི་ཉེས་པ་རྒྱུ་ཉིད་ཡིན་ནི།
7 མ་ཕྱི། ༩ན༦ན། ཞོལ། ༨བ༦ན། ལས་ སྐུ། ༩བ༡ན། ནི། མ་ལུས་རྒྱུ་ཉིད་ཡིན་ནི།། བླ། ༩བ༢ན། ནི་མ་ལུས
8 མ་ཕྱི། ༩བ༡ན། ཞོལ། ༩ན༢ན། སྤང་ སྐུ། ༩བ༣ན། བླ། ༩བ༤ན། རྩོད་པ་སྤོང་
9 མ་ཕྱི། ཞོལ། བརྟེན སྐུ། བླ། བརྟན

ཚད་མའི་ལམ་ཁྲིད།

521

འགལ་རྐྱེན་གཉིས་པོ་མེད་ཅིང་། མཐུན་རྐྱེན་གོམས་པ་ཡོད་པ་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་དུ་རུང་བ་ཡིན་ནོ། །གོམས་པས་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་དཔེ་དང་བཅས་པ་རྣམས་གོམས་ལས་ཞེས་པ་ནས། ཡིད་ཟློག་བཞིན་ཞེས་པའི་བར་རོ། །དེ་ལྟར་བེམ་པོ་ཡིད་བློའི་ལྡོག་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པ་རྒྱས་པར་བཀག་ཅིང་རིག་པ་སྔ་མ་ཡིན་ན།
རང་ངམ་གཞན་གྱི་རིག་པ་གཉིས་སུ་ངེས་ལ། གཞན་གྱི་རིག་པ་ལས་ཡིན་ན། ལྷན་
ཅིག་བྱེད་པའི་རྐྱེན་གནས་སྐབས་པ་ཙམ་ཡིན་པ་མི་དགག་ཅིང༌། ཉེར་ལེན་ཡིན་ན། ཕ་མ་ལྷ་བཟོ་མཁས་པ་ལ་བུ་ཡང་དེ་ལྟར་འགྱུར་བ་དང༌། རང་གི་རིག་པ་ཡིན་ན། ཐོག་མཐའ་མེད་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །མདོར་ན་ཡིད་བློ་རྒྱུ་མེད་བཀག་པས་རྒྱུ་བཅས་སུ་གྲུབ་ཅིང༌། རྟག་པ་བཀག་པས་མི་རྟག་པའི་རྒྱུ་ཅན་དུ་གྲུབ་ལ། བེམ་པོ་ལྡོག་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པ་བཀག་པས་རིག་པ་ལས་སྐྱེ་བར་གྲུབ་ཅིང༌། གཞན་གྱི་རིག་
པ་ལས་སྐྱེ་བ་བཀག་པས་རང་གི་རིག་པ་ལས་སྐྱེ་བར་གྲུབ་པས་རྒྱུ་དེ་དང་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བ་བཀག་པས་སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་རིག་པ་དེ་རིག་པ་སྔ་མ་སྔོན་དུ་སོང་བ་དང༌། འཆི་ཁའི་རིག་པ་དེ་རིག་པ་ཕྱི་མ་མཚམས་སྦྱོར་བར་གྲུབ་པས་ཐབས་ཤེས་”སྒོམ1

་པའི་རྟེན་རིག་པ་ཙམ་རྒྱུན་ནམ་ཡང་མི་འཆད་པས་བརྟན་པར་གྲུབ་
ཅིང༌། གོམས་ཟིན་འབད་པ་སྐྱར་མ་ལ་མི་ལྟོས་པའང་གྲུབ་པས་བསམ་”པས2

་ཕུན་

ཚོགས་ལེགས་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །
༈ གཉིས་པ་སྦྱོར་བ་ཕུན་ཚོགས་ལ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་གི་
ཐོག་མར་རང་ཉིད་བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་

1 མ་ཕྱི། ༡༠ན༡ན། སྐུ། ༡༠ན༤ན། བླ། ༡༠ན༤ན། སྒོམ ཞོལ། ༩ན༢ན། བསྟོན
2 མ་ཕྱི། ༡༠ན༢ན། ཞོལ། ༩ན༢ན། པས སྐུ། ༡༠ན༣ན། བླ། ༡༠ན༤ན། པ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

522

པ་ལ་མངོན་པར་སྦྱོར་བའི་བརྩོན་འགྲུས་མཛད་རིགས་ཏེ། ཐབས་རྒྱུའི་བདེན་པ་གཉིས་དང་ཐབས་བྱུང་འབྲས་བུའི་བདེན་པ་གཉིས་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའམ་”སྔོན1

་དུ་

གྱུར་ཀྱང་བློ་མི་གསལ་བའི་ལྷག་མ་ལུས་ན་གཞན་ལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འཆད་མི་ནུས་ཞེས་པ། བརྩེ་ལྡན་ཞེས་པ་ནས་དཀའ་བ་ཡིན་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་མདོར་བསྟན་ནས་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་བསམས་པའི་སྒོ་ནས་དེ་ལ་འབྲལ་འདོད་ཀྱི་བློ་
སྐྱེས་པ་ན། ལུང་དང་”རིག2

་པའི་རྗེས་སུ་”འབྲང

3

་ནས་སྡུག་བསྔལ་འདི་རྒྱུ་དང་
བཅས་པའམ་འོན་ཏེ་རྒྱུ་མེད། རྒྱུ་དེ་ཡང་ཡོད་ན་རྟག་གམ་མི་རྟག་སྙམ་དུ་རྟོག་པར་མཛད་པར་རིགས་ཏེ། རྒྱུ་མེད་དམ་རྟག་ན་འབྲས་བུ་ལྡོག་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། སྤྱིར་

གང་ལ་ཡང་འབྲས་བུ་ལ་འདོད་མི་འདོད་སྐྱེས་”ན4

་རྒྱུ་ལ་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་དགོས་
པས། དེ་ལྟར་སྤང་བྱ་སྡུག་ཀུན་ལ་བརྟག་པ་དང༌། རྒྱུ་དེ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ཏུ་སྤོང་བྱེད་
གཉེན་པོ་ལ་བརྟག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་བརྟགས་པ་ན་རྒྱུའི་དམིགས་རྣམ་གྱི་འགལ་ཟླ་འཛིན་པ་གཉེན་པོ་ཁོང་དུ་ཆུད་པས་གཉེན་པོ་ལ་བརྟག་པ་དང༌། སྤང་གཉེན་
གྱི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་ན། བདག་དང་བདག་གིར་འཛིན་པས་བྱས་པའི་བདག་དང་བདག་གི་བ་ལ་སྲེད་པ་སྤང་བྱ་དང༌། དེའི་རྒྱུའི་འགལ་ཟླ་དམིགས་རྣམ་འཛིན་པ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གཉེན་པོ་ཡིན་ནོ། །སྤང་གཉེན་ལ་དེ་ལྟར་བརྟགས་པའི་དགོས་པ་ནི། བརྟགས་དེ་གོམས་པར་བྱས་པས་ཡུལ་སྤང་གཉེན་གྱི་སྐྱོན་ཡོན་

1 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། སྔོན སྐུ། མངོན
2

3 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། འབྲང སྐུ། འབྲངས
4 མ་ཕྱི། ༡༠ན༦ན། སྐུ། ༡༠བན། བླ། ༡༠བ༢ན། ན ཞོལ། ༡༠བ༦ན། དེ

ཚད་མའི་ལམ་ཁྲིད།

523

གསལ་བ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་དང༌། ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་གསལ་བ་རབ་ཀྱི་

མཐར་ཐུག་ནས་ཆགས་བྲལ་གཞན་”ལས1

་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་
ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་པ་མ་ལུས་པ་སྤོང་བར་འགྱུར་རོ། ཞེས་རྒྱས་པར་བཤད་པ། ལུང་དང་ཞེས་པ་ནས། ཁྱད་པར་འདི་ཡིན་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་

སོ། །གཞན་ལ་བདེན་བཞི་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པའི་སངས་རྒྱས་ཉིད་སྟོན་པ་ཡིན་པས། ལམ་གོམས་པར་མཛད་པའི་གནས་སྐབས་སྟོན་པར་མི་རིགས་ཏེ། རྒྱུ་འབྲས་མི་གཅིག་པས་སོ་སྙམ་དུ་དོགས་པ་དང༌། རྒྱུ་ལ་འབྲས་བུའི་མིང་གི་གདགས་སོ་ཞེས་རྐང་པ་བཞིས་དོན་བསྡུས་སོ། །
༈ གཉིས་པ་འབྲས་བུ་ཕུན་ཚོགས་ལ། རང་དོན་ཕུན་ཚོགས་དང༌། གཞན་དོན་ཕུན་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་བདེན་པ་བཞི་ལ་ཉོན་མོངས་དང༌། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་པ་མ་ལུས་པ་དང་བྲལ་བའི་བྲལ་”བྱ2

་མེད་དགག་དེ་འདིར་བདེ་
བར་གཤེགས་པ་ཡིན་ལ། དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་བསྔགས་བར་འོས་པའི་ལེགས་པར་སྤངས་པ་དང༌། སྒོ་གསུམ་གྱི་གནས་ངན་ལེན་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་སྤངས་པས་
སླར་མི་ལྡོག་པ་དང༌། གཞན་ལ་འཆད་པ་ལ་བློ་མི་གསལ་བའི་ལྷག་མ་ཡང་མེད་པས་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་ཁྱད་པར་གསུམ་དང་ལྡན་པས་སོ། །གལ་ཏེ་སྤངས་པ་དེ་ལྟ་བུ་འབྱུང་དུ་མི་རུང་ན། དྲི་མ་རྟག་པའམ། མི་རྟག་ཀྱང་སྤོང་བའི་ཐབས་མེད་པའམ།
ཐབས་ཡོད་ཀྱང་མི་ཤེས་པའམ་ཤེས་ཀྱང་འབད་པ་མི་བྱེད་པ་ཡིན་དགོས་ན། རྣམ་

1 མ་ཕྱི། ༡༠བ༣ན། སྐུ། ༡༠བ༤ན། བླ། ༡༠བ༥ན། ལས ཞོལ། ༡༠ན༤ན། ནས
2 མ་ཕྱི ༡༠བ༦ན། ཞོལ། ༡༠ན༦ན། བླ། ༡༡ན༢ན། བྱ སྐུ། ༡༡ན༡ན། བ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

524

པ་བཞི་ག་མི་”སྡོད1

་པས་སྤངས་པ་ལེགས་པར་གྲུབ་བོ། ཞེས་རྒྱུ་སྤངས་ཞེས་པ་
ནས། དེ་ཤེས་པའང་གྲུབ་པ་ཡིན་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སོ། །གཉིས་པ་གཞན་དོན་ནི། བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་རྟོགས་ནས་གཞན་ལ་མི་འཆད་ན། རྒྱུ་གཉིས་ཏེ། སྨན་པ་ངན་པ་བཞིན་དུ་མི་ཤེས་པས་སམ། ཤེས་ཀྱང་རང་འདོད་ཕུགས་སུ་ཞུགས་པ་གཉིས་ལས། དེ་གཉིས་གང་ཡང་ཐུབ་པ་ལ་མི་མངའ་བས་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུར་སྒྲུབ་བོ། ཞེས་པ་སྐྱོབ་པ་ཞེས་པ་ནས། ཚད་ཡིན་ཞེས་པའི་བར་རོ། ། ༈ གཉིས་པ་དེ་ལྟར་བྱོན་པའི་ཤེས་བྱེད་གཞུང་དང་སྦྱར་བ་ལ། ཁྱད་པར་གྱི་

ཆོས་དང༌། ཁྱད་པར་གྱི་གཞི་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། བདེན་བཞི་སྟོན་པ་སྐྱོབ་པར་སྒྲུབ་པ་དང༌། དེ་ལས་བདེ་གཤེགས་སྒྲུབ། དེ་ལས་སྟོན་པ་སྔོན་དུ་སོང་བར་སྒྲུབ། དེ་ལས་བརྩེ་བ་སྔོན་དུ་སོང་བར་སྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ། དངོས་དང༌། བསྟན་བྱ་བདེན་བཞི་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡང་ན་ཞེས་པ་རྐང་པ་ཕྱེད་དང་གཉིས་སྟེ། ཐུབ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་ཅན། གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་གྱི་སྐྱོབ་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་ལ་བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར། དེ་གང་ལས་ཤེས་ན་རྗོད་བྱེད་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་ཆོས་ཅན། མཁྱེན་པ་རྣམ་
དག་སྔོན་དུ་སོང་སྟེ། བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པའི་བརྗོད་པ་རྣམ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

༈ གཉིས་པ་ལ། བསྡུས་པའི་དོན་དང༌། ཚིག་གི་དོན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། འཁོར་བའི་འཇུག་ཚུལ་དང༌། འཁོར་བའི་ལྡོག་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཤེས་པའི་ཚུལ་

1 མ་ཕྱི། ༡༡ན༢ན། ཞོལ། ༡༠བ༢ན། བླ། ༡༡ན༤ན། སྡོད སྐུ། ༡༡ན༣ན། རིགས

ཚད་མའི་ལམ་ཁྲིད།

525

ལོ། །སེམས་ཐོག་མཐའ་དང་བྲལ་བ་འདི་ནི་བདག་འཛིན་དང་ལྷན་ཅིག་འགྲོགས་པ་ན་བདག་དང་མི་འབྲལ་བའི་སྲེད་པ་དང༌། བདག་གི་”བདེ་བ་ལ་1

སྲེད་པ་ངང་གིས་
འབྱུང་ལ་བདག་དེ་ཡང་གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་བདེ་བར་བྱེད་མི་ནུས་པས་བདག་གི་བདེ་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་བདག་གི་བ་ལ་སྲེད་པ་འབྱུང་ལ་སྲེད་པ་དེ་ལས་བདག་གི་བདེ་བ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏུ་སྒོ་གསུམ་གྱི་ལས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་འབྱུང་ལ། ལས་དེ་ཡང་ཚེ་འདིའི་འདོད་ཡོན་ལ་སྲེད་པས་ཀུན་ནས་”སླང2

་ན་ཕལ་ཆེར་བསོད་ནམས་མ་
ཡིན་པའི་ལས་ཞེས་བྱ་ལ། ཕྱི་མའི་འདོད་ཡོན་ལ་སྲེད་ན་ཕལ་ཆེར་བསོད་ནམས་ཀྱི་
ལས་དང་འདོད་པ་ཆགས་བྲལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བདེ་བ་ལ་སྲེད་ན་མི་གཡོ་བའི་
ལས་”བྱའི།3

་སྔ་མ་གཉིས་ངེས་པ་ནི་”མི་མཁྱེན།4

ཚེ་འདིའི་དོན་དུ་དགེ་བ་”གྲུབ5

་པ་

དང༌། ཕྱི་མིའི་དོན་དུ་ཕྱུགས་ཀྱི་ཆོད་སྦྱིན་བྱེད་པ་སོགས་ཡོད་པས་སོ། །ལས་དེ་དག་ལས་ཁམས་གསུམ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཕུང་པོ་འགྲུབ་པས་དེ་ལ་འཁོར་བ་ཞེས་
བྱ་ལ་དེར་འཇུག་བྱེད་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་གཉིས་ལས་སོ། །ནམ་ཞིག་རྐྱེན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་རྗེས་སུ་བཟུང་སྟེ། སེམས་ཐོག་མཐའ་དང་བྲལ་བ་འདི་
བསླབ་པ་རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་རིམ་དང་འགྲོགས་པ་ན་ལས་སྲེད་སྟོབས་ཇེ་ཆུང་ཇེ་ཆུང་དང༌། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་སྟོབས་ཇེ་ཆེ་ཇེ་ཆེར་

1 མ་ཕྱི། ༡༡བ༣ན། བདེན་པ་ སྐུ། ༡༡བ༤ན། ཞོལ། ༡༡ན༣ན། བདེ་བ་ལ་ བླ། ༡༡བ༤ན། བདེ་བ་ *བདེ་བ་ལ་
2 མ་ཕྱི། ༡༡བ༤ན། སླང ཞོལ། ༡༡ན༤། སྐུ། ༡༡བ༥ན བླ། ༡༡བ༥ན། བསླང
3 མ་ཕྱི། ༡༡བ༥ན། ཞོལ། ༡༡ན༥ན། བྱའི སྐུ། ༡༡བ༦ན། བླ། ༡༡བ༦ན། བྱ་ཡི
4 མ་ཕྱི།༡༡བ༥ན། མི་མཁྱེན། ཞོལ།༡༡ན༥ན། མིན་ཏེ། སྐུ།༡༡བ༦ན། བླ།༡༡བ༦ན། མི་
5 མ་ཕྱི།༡༡བ༥ན། ཞོལ།༡༡ན༥ན། གྲུབ སྐུ།༡༡བ༦ན། བླ།༡༡བ༦ན། སྒྲུབ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

526

སོང་སྟེ་མཐར་སྲེད་པ་ཟད་པའི་སྟོབས་”ཀྱི

1

་སྡུག་བསྔལ་སླར་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་
སོང་བ་དེའི་ཚེ་འཁོར་བ་ལྡོག་ཅིང་ཐར་པ་མཐར་ཐུག་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་རྟོགས་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ་སྡུག་བསྔལ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་དང༌། ཀུན་འབྱུང་འཕགས་པའི་བདེན་པ་དང༌། འགོག་པ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་དང༌། ལམ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་དང་བཞི་ཤེས་པར་བྱེད་དགོས་པས་དང་པོར་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཉེས་དམིགས་བསམ་པ་ན། མཐའ་གཅིག་ཏུ་འདོད་བྱ་མིན་པ་འདི་དང་མ་བྲལ་བའི་ཐབས་མི་འདུག་སྙམ་ནས་འབྲལ་འདོད་ཀྱི་བློ་སྐྱེས་པ་དེའི་ཚེ་ནི་སྡུག་བསྔལ་འབྲལ་ནུས་
དང༌། འགོག་པ་”སྔོན2

་དུ་བྱ་ནུས་དང༌། ཀུན་འབྱུང་སྤོང་ནུས་”གང་དུ་3

ཡང་ངེས་

པས་བདེན་པ་བཞིའི་གོ་རིམས་འདི་ནི་རིགས་པས་རྣམ་པར་ངེས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པས། བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་དུས་ན་འབྱུང་བ་ནི་ཐོག་མར་རིགས་པས་ངེས་པའི་གོ་རིམས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་སྡུག་བསྔལ་བྲལ་བྱར་ཤེས་པ་ན་ཚེར་མ་འདོན་པའི་ཚུལ་གྱིས་འབྲལ་བར་བྱེད་མི་ནུས་
པས་ཐབས་ལ་བརྟགས་པ་ན། ལས་སྲེད་ལས་འབྱུང་བར་ཤེས་ནས་ད་ནི་འདིའི་རྒྱུ་དགག་དགོས་སོ་སྙམ་ནས་དུས་གཉིས་པར་ཀུན་འབྱུང་སྤང་བྱ་ཡིན་པར་ཚད་མས་རྟོགས་ཀྱི་”སྤོངས4

་ནུས་སུ་ད་དུང་མ་རྟོགས་པས་”སྤོངས5

་ནུས་སམ་མི་ནུས་སྙམ་
ན། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་དངོས་འགལ་ལ་ཞུགས་ཤིང་

1 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། ཀྱི སྐུ། ཀྱིས
2 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། སྔོན སྐུ། མངོན
3 མ་ཕྱི། ༡༢ན༤ན། ཞོལ། ༡༡བ༣ན། གང་དུ་ སྐུ། ༡༢ན༥ན། བླ། ༡༢ན༥ན། དང་། ལམ་བསྒོམ་བྱར་
4 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། སྤོངས སྐུ། སྤོང
5 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། སྤོངས སྐུ། སྤོང

ཚད་མའི་ལམ་ཁྲིད།

527

བདག་འཛིན་གློ་བུར་བར་ཤེས་ནས་ཀུན་འབྱུང་སྤོང་ནུས་ཤིང་སྡུག་བསྔལ་འགོག་ནུས་པས་འགོག་པ་”སྔོན1

་དུ་བྱ་ནུས་སུ་དུས་གསུམ་པར་ཚད་མས་རྟོགས་པ་ཡིན་
ནོ། །དེ་ཡང་ལམ་སྒོམ་པར་བྱེད་པ་མ་གཏོགས་ཐབས་གཞན་མེད་པར་ཤེས་ནས་ལམ་”སྒོམ2

་བྱ་ཡིན་པར་དུས་”བཞིར3

་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། །
༈ དེ་ཡང་བདེན་པ་རེ་རེ་ལ་རྣམ་པ་བཞི་བཞིར་ཡོད་དེ། དང་པོ་ལ། མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་སྟོང་བདག་མེད་བཞིའོ། །གཉིས་པ་ལ། རྒྱུ་ཀུན་འབྱུང་”རབས་སྐྱེད4

་

རྐྱེན་གྱི་རྣམ་པ་བཞིའོ། །གསུམ་པ་ལ། འགོག་པ་ཞི་བ་གྱ་ནོམ་ངེས་འབྱུང་བཞི། བཞི་པ་ལ། ལམ་རིག་པ་སྒྲུབ་པ་ངེས་འབྱིན་”པའོ5

། །དེ་ལྟར་བདེན་བཞི་བསྟན་པས་
གཞན་གྱི་ཚད་མར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་སྙམ་ན། གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་གྱིས་སྡུག་བསྔལ་

ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པ་ལ་སྡུག་བསྔལ་མི་རྟག་སོགས་སུ་མ་ཤེས་པར་གཙང་བདེ་རྟག་བདག་ཏུ་ཞེན་ན་སྡུག་བསྔལ་ལས་འབྲལ་འདོད་མི་སྐྱེ་”བའི6

་ལས་སྲེད་ཀྱི་

དབང་”གི7

་སྡུག་བསྔལ་”སྒྲུབ8

་ནས་ཐར་པ་མི་ཐོབ་ལ། མི་རྟག་སོགས་སུ་ཤེས་ན་
ཡིད་འབྱུང་སྐྱེ་སྟེ་འབྲལ་བའི་ཐབས་འཚོལ་བས། ཐར་པ་དོན་གཉེར་སྐྱེ་བས་རྣམ་པ་

1 མ་ཕྱི། བླ། སྔོན ཞོལ། སྐུ། མངོན
2 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། སྒོམ སྐུ། བསྒོམ
3 མ་ཕྱི། ཞོལ། བཞིར སྐུ། བླ། བཞི་པར
4 མ་ཕྱི། ཞོལ། རབས་སྐྱེད སྐུ། རབ་སྐྱེ བླ། རབ་སྐྱེད
5 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། པའོ སྐུ། བཞིའོ
6 མ་ཕྱི། ༡༢བ༤ན། ཞོལ། ༡༢ན༤ན། བླ། ༡༢བ༥ན། བའི སྐུ། ༡༢བ༥ན། བས
7 མ་ཕྱི། ༡༢བ༥ན། ཞོལ། ༡༢ན༤ན། བླ། ༡༢བ༥ན། གི སྐུ། ༡༢བ༥ན། གིས
8 མ་ཕྱི། ༡༢ན༥ན། ཞོལ། ༡༢ན༤ན། བླ། ༡༢བ༥ན། སྒྲུབ སྐུ། ༡༢བ༥ན། བསྒྲུབས

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

528

བཞི་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་རྗེས་སུ་རྒྱུ་མ་སྤང་ན་”འབྲས་བུ1

སྤོང་མི་ནུས་པས་ཀུན་
འབྱུང་སྤང་བྱར་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་མེད་དང་རྒྱུ་གཅིག་པུ་ཡིན་པ་དང༌། སྔར་ནས་ཡོད་ཟིན་གསལ་བར་བྱས་པ་དང༌། དབང་ཕྱུག་གམ་”ཚངས་

2

ལྟ་བུས་བློ་སྔོན་དུ་སོང་ནས་བྱས་པར་ཞེན་ན། ཀུན་འབྱུང་སྤོང་འདོད་མི་སྐྱེ་བས་རྒྱུ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་བཞི་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་རྗེས་སུ་འགོག་པ་”སྔོན3

་དུ་བྱ་

ནུས་སུ་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཐར་པ་གཏན་མེད་སྙམ་པ་དང༌། དེས་ན་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བ་དང་བསམ་གཏན་གྱི་བདེ་བ་རང་བཟང་སྙམ་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་རེ་འགའ་ཟད་ཀྱང་གཏན་ཟད་མི་ནུས་སྙམ་དུ་བཟུང་ནས་འགོག་པ་”སྔོན4

་དུ་བྱེད་
འདོད་མི་སྐྱེ་བས་འགོག་པའི་རྣམ་པ་བསྟན་ཏོ། །དེའི་རྗེས་སུ་ལམ་སྒོམ་བྱར་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཐར་ལམ་གཏན་མེད་སྙམ་པ་དང༌། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཐར་ལམ་མ་ཡིན་སྙམ་པ་དང་། དཀའ་ཐུབ་སོགས་ལམ་མཆོག་ཡིན་སྙམ་པ་དང༌། ལམ་འདིས་སྡུག་བསྔལ་གཏན་ཟད་པར་བྱེད་མི་ནུས་སྙམ་དུ་བཟུང་ན་ལམ་བསྒོམ་པ་ལ་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་བས་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་བཞི་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། ༈ གཉིས་པ་ཚིག་དོན་ལ་བདེན་པ་བཞི་ཡོད་པའི་དང་པོ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པ་ལ་ཁྱད་གཞི་དང༌། དེ་རྒྱུ་མེད་དང་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ་དང༌། སྔར་མེད་གསར་དུ་སྐྱེ་བའི་སེམས་ཅན་དགག་པ་དང༌། ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་པ་ངེས་

1 མ་ཕྱི། ༡༢བ༥ན། ཞོལ། -འབྲས་བུ་ སྐུ། ༡༢བ༦ན བླ། ༡༢བ༦ན། +འབྲས་བུ་
2 མ་ཕྱི། ༡༢བ༦ན། ཞོལ། ༡༢ན༥ན། -ཚངས་པ་ སྐུ། ༡༣ན༡ན། བླ། ༡༣ན༡ན། +ཚངས་པ་
3 མ་ཕྱི། བླ། སྔོན ཞོལ། སྐུ། མངོན
4 མ་ཕྱི། བླ། སྔོན ཞོལ། སྐུ། མངོན

ཚད་མའི་ལམ་ཁྲིད།

529

པར་བྱའོ། །དང་པོ་ནི། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་ཆོས་ཅན། སྡུག་བསྔལ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་འཆིའི་རྒྱུན་གྱིས་འཁོར་བར་འཁོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པ། སྡུག་བསྔལ་ཞེས་པ་རྐང་པ་གཅིག་གོ །གཉིས་པ་ནི། རྒྱུ་མེད་ན་རེས་འགའ་སྐྱེར་མི་རིགས་པ་དང༌། མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་རླུང་མཁྲིས་དང་འབྱུང་བ་སོགས་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བར་མི་རིགས་ཏེ། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གྲུབ་ཟིན་གྱི་རྟེན་གོང་དུ་བཀག་ཟིན་པ་དང༌།
ལུང་ལས་འབྱུང་གཟུགས་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་བསྟན་པ་ཡང༌། རྒྱུ་འབྲས་སམ་ཚོགས་པ་གཅིག་པ་ལ་དགོངས་པ་སོགས་དང༌། དེས་ན། ཆགས་སོགས་རིགས་འདྲ་གོམས་པ་ལས་སྐྱེ་བས་རྗེས་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བར་གྲུབ་བོ་ཞེས་པ་གོམས་ལས་ཞེས་པ་ནས། དེས་ན་འགའ་ཞིག་ལས་འགའ་ཡིན་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་

སོ། །གཉིས་པ་ནི། བེམ་པོས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་མི་བྱེད་པས་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་གྲུབ་པ་དང༌། སྔར་ཡོད་གསལ་བར་འདོད་པ་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པས་ཁེགས་ཤིང༌། སྔར་མེད་ཀྱི་སེམས་ཅན་གསར་དུ་སྐྱེ་ན་ཐམས་ཅད་ཆགས་ཅན་དུ་སྐྱེར་མ་ངེས་པར་ཐལ་”ལོ། །1

ཆགས་བྲལ་དུ་སྐྱེ་བར་ཐལ་བ་དང༌། རྒྱུ་འབྱུང་བ་ལས་མ་འདས་པས།
ཆགས་བྲལ་མི་སྲིད་ན་ཆགས་པ་ཆེ་ཆུང་ཡང་མི་སྲིད་ཅིང༌། འབྱུང་བ་འཕེལ་འགྲིབ་

ལས་ཆེ་ཆུང་དུ་འགྱུར་ན། ཆགས་བྲལ་”མི་2

སྲིད་པར་གྲུབ་པ་དང༌། རྒྱུ་གཏན་མེད་
ཡིན་ན། རེས་འགའ་སྐྱེད་པར་ཡང་མ་ངེས་པར་ཐལ་བ་དང༌། འབྱུང་བ་རྟག་པ་ལས་སྐྱེ་”ན3

་ཆགས་སྡང་ཀུན་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་སྐྱེ་བར་ཐལ་བ་རྣམས། རྣམ་ངེས་ཞེས་

1 མ་ཕྱི། ༡༣བ༣ན། ཞོལ། ༡༣ན༡ན། ལོ།། སྐུ། ༡༣བ༣ན། བླ། ༡༣བ༣ན། བ་དང་།
2 མ་ཕྱི།༡༣བ༤ན། ཞོལ། ༡༣ན༢ན། -མི་ སྐུ། ༡༣བ༤ན། བླ། ༡༣བ༤ན། +མི་
3 མ་ཕྱི།༡༣བ༤ན། ཞོལ།༡༣ན༣ན། -ན་ སྐུ།༡༣བ༥ན། བླ།༡༣བ༥ན། +ན

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

530

པ་ནས། ཐམས་ཅད་ཀུན་ཚེ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སོ། །
བཞི་པ་ནི། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། རེས་འགའ་སྐྱེ་བའི་
ཕྱིར། སྡུག་བསྔལ་ཡིན་ཏེ། ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་གཞན་དབང་ཅན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཚོགས་རྒྱུན་གང་ལ་ཡང་བཏགས་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པའི་གང་ཟག་དང་རང་བཞིན་གཅིག་མ་ཡིན་ཏེ། མི་རྟག་”དུ་མ་དང1

གཞན་དབང་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་
འདྲའི་གང་ཟག་གི་བདག་གི་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་འདྲའི་གང་ཟག་དེ་རྒྱུར་མི་རིགས་པར་ཤེས་པའི་ཚུལ་སྒྲུབ་པ་དང་བཅས་པ་རྣམས། དེ་ནི་ཞེས་པ་ནས། དེ་ནི་རྟག་རྣམས་ལ་ཡོད་མིན། ཞེས་པའི་བར་རོ། །
༈ གཉིས་པ་ཀུན་འབྱུང་ལ་བཞིའི་དང་པོ་རྒྱུའི་རྣམ་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། རྒྱུ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། རེས་འགའ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྒྱུ་མེད་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པས།
མེད་པར་འདོད་པའི་དུས་ན་ཡང༌། ཡོད་པའམ་ཡོད་པར་འདོད་པའི་དུས་ན་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དོན་གཞན་སྔ་མ་ཕན་འདོགས་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་
ལྡོག་བྱེད་པ་དེ་ནི་གཉིས་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཚེར་མའི་རྣོ་བ་སོགས་ལ་ཡང་ཡོད་པས་རྒྱུ་བཅས་སུ་གྲུབ་བོ། ཞེས་པ། རེས་འགའ་བ་ནས་རྒྱུ་མཚན་ཡིན་ཞེས་པའི་བར་རོ། །
༈ གསུམ་པ་ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། རྟག་པ་གཅིག་པུའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟག་པ་གཅིག་པུ་ལ་རིམ་པ་དང་ཅིག་ཅར་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཀུན་འབྱུང་ནི་རྒྱུ་དང་མཐུན་པར་ཡང་དང་ཡང་དུ་ཀུན་

1 མ་ཕྱི། ༡༣བ༦ན། ཞོལ། ༡༣ན༤ན། དུ་མ་དང སྐུ། ༡༤ན༡ན། པ་དང་སྡུག་བསྔལ་བའི་ བླ། ༡༣བ༦ན། པ་དང་དུ་མ་དང་སྡུག་བསྔལ་པའི་

ཚད་མའི་ལམ་ཁྲིད།

531

འབྱུང་བའི་དོན་ཡིན་ལ། གཅིག་པུ་ཆ་མེད་ལས་འབྲས་བུ་དེ་ལྟ་བུ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་པ་རྟག་རྣམས་ཞེས་པ་རྐང་པ་ཕྱེད་དང་གསུམ་མོ། ། ༈ གསུམ་པ་”རབས་སྐྱེད

1

་པའི་རྣམ་པ་ནི། གཙོ་བོ་སྲིད་པ་འདོད་པའི་སྲིད་སྲེད་
ཡིན་ལ། འདོད་སྲེད་དང༌། འཇིག་སྲེད་ཀྱང་རྒྱུར་དགོས་པས་དེའི་རྐྱེན་”གྱི་ཡུལ་ངན་
པ2

་ཡོངས་སུ་འཛིན་ཅིང་ལེན་པ་དེ་”ནི་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་བསམ་པས་3

བྱས་པ་”ལ་
4

སྲེད་པའི་རྐྱེན་གྱི་ལེན་པ་”ཞེས་5

པ་དེའི་ཕྱིར། “སྲིད་འདོད་རྒྱུ་ཡིན་གང་གི་ཕྱིར་

6

ཅེས་པ་རྐང་པ་ཕྱེད་དང་བརྒྱད་དོ། །
༈ བཞི་པ་རྐྱེན་གྱི་རྣམ་པ་ནི། སྲིད་སྲེད་ཆོས་ཅན། རྐྱེན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ།
ཡང་སྲིད་འགྲུབ་པའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ལུང་འགོད་པ་དང༌། རྩོད་པ་སྤངས་པ་དང༌། “ཡང་སྲིད་7

རྒྱུ་གསུམ་པ་ཅན་ཡིན་”ཞིང8

་ཕུང་པོའི་རྒྱུན་
སྐུལ་བྱེད་དང༌། དེ་མ་ཐག་འགྲུབ་བྱེད་གཉིས་ཀ་ཡིན་པས་སྲེད་པ་ཉིད་འདིར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས། བདག་ཏུ་ཞེས་པ་ནས། དེ་ཡོད་ན་ཡོད་མེད་ཕྱིར་རོ་ཞེས་པའི་བར་རོ། །

༈ གཉིས་པ་འགོག་པའི་བདེན་པ་བཞིའི་དང་པོ་འགོག་པའི་རྣམ་པ་ནི། སྡུག་

1 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། རབས་སྐྱེད སྐུ། རབ་སྐྱེའི
2 མ་ཕྱི། ༡༤ན༦ན། ཞོལ། ༡༣བ༤ན། བླ། ༡༤ན༦ན། གྱི་ཡུལ་ངན་པ སྐུ། ༡༤ན༦ན། གྱིས་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར
3 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། -ནི་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་བསམ་པས་ སྐུ། +ནི་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་བསམ་པས་
4 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། -ལ་ སྐུ། +ལ་
5 མ་ཕྱི། བླ། སྐུ། ཞེས་ ཞོལ། -ཞེས་
6 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། -སྲིད་འདོད་རྒྱུ་ཡིན་གང་གི་ཕྱིར།། སྐུ། +སྲིད་འདོད་རྒྱུ་ཡིན་གང་གི་ཕྱིར།།
7 མ་ཕྱི། ༡༤ན༣ན། ཞོལ། ༡༣བ༥ན། -ཡང་སྲིད་ སྐུ། ༡༤བ༢ན། བླ། ༡༤བ༡ན། +ཡང་སྲིད
8 མ་ཕྱི། ༡༤ན༣ན། ཞོལ། ༡༣བ༥། བླ། ༡༤བ༢ན། ཞིང སྐུ། ༡༤བ༢ན། ཡང

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

532

བསྔལ་འགགས་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་མི་སྲིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་
སྲེད་པ་ལ་འགལ་རྐྱེན་གྱི་གེགས་བྱེད་སྲིད་པའི་ཕྱིར། བདག་མེད་ན་བཅིང་གྲོལ་
གཞི་ཐ་དད་པས་ལམ་ལ་འབད་པ་དོན་མེད་པས་ཆགས་བྲལ་འཁོར་བར་གནས་པ་ཡང་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་ན། ཐར་དུས་ཀྱི་གང་ཟག་ཐར་པའི་དུས་ན་མེད་ཀྱང་
གཞི་ཐ་དད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། གང་ཟག་“གི་རྒྱུན་དངོས་པོ་པ1

་འཁོར་ཞིང་ཐར་བས་
སོ། །དེ་བཞིན་ལ་སོགས་དུས་ཀྱི་གང་ཟག་རྣམ་སྨིན་མྱོང་དུས་ན་མེད་ཅིང༌། མྱོང་
དུས་ཀྱི་གང་ཟག་”ལ་སོགས2

་དུས་ན་མེད་ཀྱང་། གང་ཟག༌གི་“རྒྱུན་དངོས་པོ་པ་

3

ལས་ཀྱང་བསགས་རྣམ་སྨིན་ཀྱང་མྱོང་བས་གཞན་”གྱི་

4

བསགས་པ་གཞན་གྱིས་

མྱོང་བར་ཡང་མི་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་སྐད་ཅིག་གི་ལས་མ་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་ཡོད་ན་ཉེས་པ་སོ་ན་གནས་སོ་སྙམ་ན། སྐད་ཅིག་མ་ལས་གཞན་པའི་དོན་རྫས་ལ་བྱེ་ན་དེ་ནི་མེད་པ་ཁོ་ན་ཏེ་རྒྱུན་ཡང་སྐད་ཅིག་དང་བདག་གཅིག་ཅིང་རགས་པ་ཡང་ཕྲ་བ་དང་བདག་གཅིག་པའི་ཕྱིར། ལྡོག་པ་བྱེད་ན་ཤིན་ཏུ་ཐ་དད་པ་སྟེ་ཆ་དང་ཆ་ཅན་ལྡོག་
པ་ཐ་དད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་རྒྱུན་དངོས་པོ་བ་མེད་ན་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་གཉིས་
ཀར་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་གང་ཟག་མེད་པས་འཁོར་བ་ཉམས་ཤིང༌། དེ་མེད་ན་སུ་ཡང་དེ་ལས་ཐར་པ་དོན་དུ་བརྩོན་པ་མེད་པས་ཐར་ལམ་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་པའི་ལོག་པའི་ལྟ་བ་ཆེན་པོར་འགྱུར་རོ། །

1 མ་ཕྱི། ༡༤བ༤ན། ཞོལ། ༡༤ན༢ན། -གི་རྒྱུན་དངོས་པོ་པ་ སྐུ། ༡༤བ༥ན། བླ། ༡༤བ༤ན། +གི་རྒྱུན་དངོས་པོ་པ་
2 མ་ཕྱི། ༡༤བ༤ན། ལ་སོགས ཞོལ། ༡༤ན༢ན། སྐུ། ༡༤བ༥ན། ལས་གསོག བླ། ༡༤ན༦ན། ལས་སོགས
3 མ་ཕྱི། ༡༤བ༤ན། ཞོལ། ༡༤ན༢ན། -རྒྱུན་དངོས་པོ་པ་ སྐུ། ༡༤བ༥-༦ན། བླ། ༡༤ན༦ན། +རྒྱུན་དངོས་པོ་པ་
4 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། གྱི སྐུ། གྱིས

ཚད་མའི་ལམ་ཁྲིད།

533

རྒྱུན་དང་བྲལ་བས་སྐད་ཅིག་འཁོར་རོ་ཞེ་ན། འོས་མེད་ཀྱི་རིག་པས་འཆི་ཁའི་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་དེ་འཁོར་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན། དེ་མ་འོངས་པ་ཡང་རྟག་པར་འགྱུར་རོ། །གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱང་བདག་ཏུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྒྲོ་འདོགས་
གཞོམ་ཕྱིར་ཏུ་བརྩོན་དགོས་ལ་ཆགས་བྲལ་འཁོར་བར་གནས་པ་ཡང་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་བརྩེ་བའི་དབང་”གི1

་འཕངས་པའི་ཕུང་པོའི་རྟེན་ལྡོག་འདོད་མེད་
པར་ངང་གི་འཇུག་པ་ཡིན་གྱིས་བདག་ཡོད་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ལས་”ཀྱི་གཞན་ཡང་2

་

ཐར་པ་ལྡོག་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་སྲེད་པ་མ་ལུས་པར་ཟད་པའི་ཕྱིར། བརྩེ་”བའི3

་གནས་ཀྱང་ཆགས་སྡང་ཅན་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། གཏི་མུག་
བཅོམས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཆགས་པ་དང་བརྩེ་བ་རྒྱུ་དང་དམིགས་རྣམ་དང་བྱེད་ལས་ཀུན་མི་”4

་ཕྱིར། ལས་ཀྱི་གནས་ཀྱང་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མ་མཚམས་སྦྱོར་བའི་ནུས་པ་
ཟད་”ཅིང5

། ཡུན་རིང་ཐུང་ནི་བརྩེ་བ་ཆེ་ཆུང་གིས་ཡིན་ནོ། ཞེས་པས། དེ་ནི་ཞེས་པ་
ནས། གཞན་གྱི་ངོར་ནི་ཞུགས་པ་ཡིན་ཞེས་པའི་བར་རོ། །
༈ གཉིས་པ་ཞི་བའི་རྣམ་པ་ནི། འཇིག་ལྟ་འཁོར་བའི་རྩ་བ་ཡིན་ན།“ཀུན་འབྱུང་གི་ཀུན་སྦྱོར་སྤངས་པ།6

སྲིད་པ་ཕྱི་མ་མི་ལེན་པར་འགྱུར་བས། བསྒོམ་དོན་མེད་

1 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། གི སྐུ། གིས་སྔོན་གྱི་ལས་”ཀྱིམ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། ཀྱི སྐུ། ཀྱིས
2 མ་ཕྱི།༡༥ན༣-༤ན། ཞོལ།༡༤བ༡ན། ཀྱི་གཞན་ཡང་ སྐུ།༡༥ན༣། ཀྱིས་གནས་ཀྱང་ བླ།༡༥ན༣ན། ཡོད་ཀྱང
3 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། བའི སྐུ། བས
4 འབྱུང་བའིམ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། འབྱུང་བའི སྐུ། མཚུངས་པའི
5 མ་ཕྱི། ཞོལ། སྐུ། ཅིང བླ། ཀྱང
6 མ་ཕྱི། ༡༥ན༦ན། ཞོལ། ༡༥བ༣ན། ཀུན་འབྱུང་གི་ཀུན་སྦྱོར་སྤངས་པ། སྐུ། ༡༥བ༡ན། བླ། ༡༥ན༦ན། རྒྱུན་ཞུགས་
ཀྱིས་ཀུན་སྤྱོར་གསུམ་སྤངས་པས་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

534

པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་ན། འཇིག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་མ་སྤངས་ལ། སྤངས་ན་བདག་ལ་སྲེད་པ་མེད་པས། བདེ་བ་འདོད་པས་ཡང་སྲིད་དུ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པ། གལ་ཏེ་ཞེས་པ་ནས། སྔོན་རྒྱུག་”ཟིན1

་ཞེས་པའི་བར་རོ། །ཡང་ན་ཐར་པ་ཆགས་
སྡང་མ་ཞི་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་ནམ་སྙམ་དུ་དོགས་པ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ཏུ། སྡུག་
བསྔལ་ཤེས་ལ་འགལ་མེད་པ་ཞེས་པ་ནས། ཞི་བའི་རྣམ་པ་བཟུང་ངོ༌། །
༈ གསུམ་པ་གྱ་ནོམ་པའི་རྣམ་པ་ནི། སྡུག་བསྔལ་སྐྱེ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་དེ་འཁོར་བར་
འཆིང་བྱེད་ཡིན་ལ། སྡུག་བསྔལ་མི་སྐྱེད་ཅིང་དེ་ལས་ཐར་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཐར་པའི་ལམ་དང༌། “སྡུག་བསྔལ་2

དེ་དང་བྲལ་བ་ཐར་པ་ཡིན་ན། རྟག་པ་ལ་དེ་མི་སྲིད་
ཅིང༌། མི་རྟག་པར་བརྗོད་དུ་མེད་ན་ཡང་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བྱེད་དུ་མི་རིགས་པས་བརྗོད་དུ་མེད་པས་བདག་ཀྱང་བཅིངས་གྲོལ་གྱི་གཞིར་མི་རིགས་པས། བདག་“ཀྱང

3
་

བདག་གིར་འཛིན་པ་དང་བྲལ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བ་ཁོ་ན་ཐར་བ་
གྱ་ནོམ་དུ་རིགས་སོ་ཞེས་པ་སྡུག་བསྔལ་ཞེས་པ་ནས། རྟག་པར་སྨྲོས་ཞེས་པའི་
བར་གྱིས་སོ། །
༈ བཞི་པ་ངེས་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་ནི། ངེས་འབྱིན་དང་འཇུག་པ་གཅིག་གིས་འཆད་དོ། །
༈ བཞི་པ་ལམ་བདེན་ལ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཉེས་པ་ཀུན་གྱི་གཉེན་པོར་གདམས་པ་དང༌། བདག་འཛིན་ཉེས་པ་ཀུན་གྱི་གཞིར་གདམས་པ་

1 མ་ཕྱི། ༡༥བ༡ན། ཞོལ། ༡༤བ༤ན། ཟིན སྐུ། ༡༥བ༢ན། མིན བླ། ༡༥བ༡ན། ཟིན་མིན
2 མ་ཕྱི། ༡༥བ༣ན། ཞོལ། ༡༤བ༥ན། -སྡུག་བསྔལ་ སྐུ། ༡༥བ༤ན། བླ། ༡༥བ༡ན། +སྡུག་བསྔལ་
3 མ་ཕྱི། ༡༥བ༥ན། ཞོལ། ༡༤བ༦ན། ཀྱང སྐུ། ༡༥བ༥ན། བླ། ༡༥བ༣ན། དང

ཚད་མའི་ལམ་ཁྲིད།

535

གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་བཞི་ཡོད་པའི་དང་པོ་ནི། ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་སྔར་བཤད་ཟིན་པའི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེ་གོམས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་ལས་ཟག་བཅས་

གནས་གྱུར་ནས་ཟག་མེད་དུ་གྱུར་པའི་ཚེ་གྲོལ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་སླར་ཡང་ཉེས་པ་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ས་བོན་རྩད་ནས་བཏོན་པས་འབྱུང་བའི་ནུས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཆོས་ཅན། ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ ”གོམས1

་མཁན་གྱི་སེམས་རྒྱུད་དྲི་བྲལ་དུ་གནས་གྱུར་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པ་
བཤད་ཟིན་ཅེས་པ་རྐང་པ་ཕྱེད་དང་བཞིའོ། །
༈ གཉིས་པ་”རིགས2

་པའི་རྣམ་པ་ནི། གནས་གྱུར་མཐར་ཕྱིན་པའི་སེམས་ཀྱི་
ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་འཛིན་ཅིང༌། ཡུལ་གྱིས་ཀྱང་དེ་འཛིན་གྱི་
ཤེས་པ་བསྐྱེད་པ་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ཡང་འབྲས་བུའི་རྐྱེན་གྱི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གོལ་བར་
གྱུར་པ་ཡིན་ལ། འཁྲུལ་པ་དེ་དག་འབད་མེད་དུ་མི་ལྡོག་ཅིང་ལྡོག་ཏུ་མི་རུང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། གཙང་བདེ་རྟག་བདག་སོགས་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་མ་ཞུགས་ཤིང་གློ་བུར་བར་སོང་བས། ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གང་གི་སྐབས་སུ་ཡང་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་གནོད་པའི་ནུས་པ་མེད་དོ། །ཅུང་ཟད་ཡོད་ན་ཡང་གཉེན་པོ་སྟོབས་ཆེ་ནས་ཡུན་དུ་གནས་མི་ནུས་ཞེས་སོགས། རྣམ་”ངེས3

་ཞེས་པ་ནས། དེ་
ཕྱོགས་འཛིན་ཕྱིར་རོ་ཞེས་པའི་བར་རོ། །དེ་ཆོས་ཅན། རིགས་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། བདག་འཛིན་ལ་གནོད་པ་ཅན་གྱི་གཉེན་པོ་སྟོབས་ལྡན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །

1 མ་ཕྱི། ཞོལ། གོམས སྐུ། སྒོམ བླ། སྒོམས
2 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། རིགས སྐུ། རིག
3 མ་ཕྱི། ༡༦ན༥ན། ཞོལ། ༡༥བ༡ན། ངེས སྐུ། ༡༦ན༢ན། བླ། ༡༦ན༤ན། ཤེས

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

536

༈ གསུམ་པ་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་པ་ནི། འཛིན་སྟངས་ཐ་དད་པ་ཙམ་གྱིས་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་དུ་མི་རུང་ཞིང༌། བྱམས་སོགས་གོམས་པས་ཉོན་མོངས་པའི་ས་བོན་འཇོམས་མི་ནུས་པས་སེམས་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་ལས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་
སྒྲུབ་མི་ནུས། དེས་ན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཁོ་ན་སྒྲུབ་པར་རིགས་ཞེས་པ། བདག་འཛིན་ཅེས་པ་ནས་འགལ་བར་རབ་ཏུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཞེས་པའི་བར་རོ། ། ༈ བཞི་པ་ངེས་པར་འབྱིན་པའི་རྣམ་པ་ནི། ཉེས་པ་ཆགས་སོགས་གཉེན་པོ་སྒོམ་པའི་སྟོབས་”ཀྱི

1

་ལྡོག་ཏུ་རུང་ལ་ལྡོག་ཟིན་ས་བོན་རྩད་ནས་བཏོན་པས་སླར་ལྡོག་པ་མི་སྲིད་ཅེས་པ་ཟད་”མ་ཡིན་ཞེས་པ་ནས། མ་ཤེས་ཕྱིར་ཅེས2

་པའི་བར་

རོ། །དེ་ཆོས་ཅན། ངེས་པར་འབྱིན་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། དྲི་མ་སླར་སྐྱེ་མི་རུང་གི་
ཆོས་སུ་འཇོམས་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །

༈ གཉིས་པ་བདག་འཛིན་ཉེས་པ་ཀུན་གྱི་གཞིར་བསམ་པ་ལ། བདག་འཛིན་འཁོར་བ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྩ་བར་བསྟན་པ་དང༌། ཀུན་འབྱུང་གི་རྩ་བར་བསྟན་པ་དང༌། དེ་སྤོང་འདོད་མེད་ན་ཐབས་གཞན་སྒོམ་ཀྱང་ལམ་དུ་མི་འགྱུར་བ་གསུམ་མོ། ། ༈ དང་པོ་ནི། བདག་འཛིན་ཡོད་ན་དེ་ལས་བདག་དང་མི་འབྲལ་བའི་སྲེད་པ་ ”དེ་ལ་3

སྐྱེ་ཞིང་། དེ་ལས་བདག་གི་བདེ་བ་ལ་”སྲེད

4

་པའི་སྲེད་པ་སྐྱེ་ལ། བདག་དེ་
གཞན་གང་ལ་ཡང་ལྟོས་མེད་དུ་བདེ་བར་བྱེད་མི་ནུས་པས། དེ་ལས་བདག་གི་བདེ་

1 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། ཀྱི སྐུ། ཀྱིས
2 མ་ཕྱི། ༡༦བ༢ན། ཞོལ། ༡༥བ༤ན། མ་ཡིན་ཞེས་པ་ནས། མ་ཤེས་ཕྱིར་ཅེས སྐུ། ༡༦བ༣ན། མིན་སྲོག་ཆགས་ཞེས་
པ་ནས། བཞིན་དུ་མ་ངེས་ཕྱིར་ཅེས བླ། ༡༦བ༡། མིན་སྲོག་འགགས་ཞེས་པ་ནས། བཞིན་དུ་ངེས་ཞེས
3 མ་ཕྱི། ༡༦བ༤ན། ཞོལ། ༡༥བ༥ན། དེ་ལ་ སྐུ། ༡༦བ༥ན། བླ། ༡༦བ༣ན། -དེ་ལ་
4 མ་ཕྱི། སྐུ། ཞོལ། སྲེད བླ། སྲིད

ཚད་མའི་ལམ་ཁྲིད།

537

བའི་སྒྲུབ་བྱེད་བདག་གི་བ་ལ་སྲེད་པ་སྐྱེ་ཞིང༌། བདག་གི་“བདེ་བ་1

ཡོན་ཏན་ཅན་དུ་
མཐོང་ནས་དེ་ལེན་པའི་ཕྱིར་དུ་སྒོ་གསུམ་གྱི་”2

མངོན་པར་འདུ་བྱེད་ལ། དེ་ལས་
ཀྱང་ཕུང་པོ་འགྲུབ་པར་འདོད་དེ་ཞེས་པ་གང་ཞིག །ཅེས་པ་ནས་འཁོར་བར་འགྱུར་ཞེས་པའི་བར་རོ། །
༈ གཉིས་པ་ནི། བདག་འཛིན་ཡོད་ན་བདག་གཞན་ཕྱེ་ནས་ཆགས་སྡང་ཐམས་ཅད་འབྱུང་ཞེས་བདག་ཡོད་ཅེས་པ་རྐང་པ་བཞིའོ། །
༈ གསུམ་པ་ནི། བདག་འཛིན་སྤོང་འདོད་མེད་ན་བདག་གི་བ་ལ་ཆགས་བྲལ་སྒོམ་ཀྱང་”གྲོལ་3

ལམ་དུ་མི་འགྲོ”་བ་དང་4

། བཀའ་ལུང་སོགས་”གྲོལ་5

ལམ་དུ་མི་
འགྲོ”བ་དང་6

། ལས་སྤོང་བ་ལ་འབད་པ་”གྲོལ་7

ལམ་དུ་མི་འགྲོ་བར་བསྟན་པའོ། །
༈ དང་པོ་ལ།“དངོས་དང་8

བདག་འཛིན་ཡོད་ན་བདག་གི་བ་ལ་ཆགས་པ་དང་
བྲལ་བ་མི་སྲིད་ན་ཧ་ཅང་ཐལ། དེས་ན། བདག་ལྟ་སྤོང་བར་གདམས་པའོ། །བདག་སྲེད་ལ་སྐྱོན་དུ་བལྟ་བ།“གྲོལ་9

ལམ་དུ་མི་འགྲོ་བ་དང་། བདག་གི་བ་སྡུག་བསྔལ་དུ་

1 མ་ཕྱི། ༡༦བ༥ན། ཞོལ། ༡༥བ༦ན -བདེ་བ་ སྐུ། ༡༦བ༦ན། བླ། ༡༦བ༣ན། +བདེ་བ
2 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། -ལས་ སྐུ། +ལས་
3 མ་ཕྱི། ༡༧ན༡ན། ཞོལ།༡༦ན༢ན། བླ། ༡༧བ༥ན། -གྲོལ་ སྐུ།་༡༧ན༢ན། +གྲོལ་
4 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། -་བ་དང་ སྐུ། +་བ་དང་
5 མ་ཕྱི། ༡༧ན༡ན། ཞོལ། ༡༦ན༢ན། བླ། ༡༦བ༥ན། -གྲོལ་ སྐུ། ༡༦ན༢ན། +གྲོལ་
6 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། -་བ་དང་ སྐུ། +་བ་དང་
7 མ་ཕྱི། ༡༧ན༡ན། ཞོལ། ༡༦ན༢ན། བླ། ༡༦བ༥ན། -གྲོལ་ སྐུ། ༡༧ན༢ན། +གྲོལ་
8 མ་ཕྱི། ༡༧ན༡ན། ཞོལ། ༡༦ན༢ན། -དངོས་དང་། སྐུ། ༡༧ན༢ན། བླ། ༡༦བ༦ན། +དངོས་དང་།
9 མ་ཕྱི། ༡༧ན༢ ཞོལ། ༡༦ན༣ན། བླ། ༡༦བ༦ན། -གྲོལ་ སྐུ། ༡༧ན༣ན +གྲོལ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

538

བསྒོམས་པ་”གྲོལ་1

ལམ་དུ་མི་འགྲོ་བ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི། བདག་འཛིན་ཡོད་ན་
བདག་ལ་སྲེད་པ་ངང་གི་སྐྱེ་ཞིང༌། བདག་ལ་སྲེད་པ་སྐྱོན་དུ་སྒོམ་ཀྱང་སྤོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་ལ་སྲེད་པ་ཡོན་ཏན་ཅན་དུ་མཐོང་བས་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་གང་ལས་བྱུང་ན་བདག་སྐྱོན་མེད་དུ་བཟུང་བས་བྱུང་བས་སོ། །ཆང་གི་སྐྱོན་མ་མཐོང་ན་སྲེད་པ་སྐྱོན་ཅན་དུ་མཐོང་ཡང་མི་སྤོང་བ་བཞིན་ནོ། །
༈ དེས་ན་བདག་འཛིན་ཡོད་ན་བདག་གི་བ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་མི་སྲིད་པའི་
ཕྱིར་རོ་ཞེས་པ། ངེས་པར་ཞེས་པ་ནས། དེའི་ཕྱིར་གཉིས་ཀ་ཆགས་བྲལ་མིན། ཞེས་པའི་བར་རོ། །
༈ གཉིས་པ་ནི། དུག་”གི2

་ཟིན་པའི་སོར་མོ་སྡུག་བསྔལ་”བར་3

བསྒོམས་པས་
སྤོང་བ་བཞིན་དུ། བདག་གི་བ་ཡང་སྡུག་བསྔལ་དུ་བསྒོམས་པས་སྤོང་ངོ་སྙམ་ན་དཔེ་དགག །དོན་དགག །ཆགས་བྲལ་ངོས་བཟུང༌། སྡུག་བསྔལ་བསྒོམ་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ་བ་སྤངས་པའོ། །དང་པོ་ནི། དུག་”གི4

་ཟིན་པའི་སོར་མོ་དེ་དེང་ཕྱིན་ཆད་

བདག་ལ་ཕན་མི་ཐོགས་པར་མཐོང་ནས་ཞེན་པ་འདོར་བ་ཡིན་གྱི། བདག་ལ་ཕན་

བྱེད་དུ་བཟུང་ན་སྡུག་བསྔལ་ཅན་དུ་མཐོང་ཡང་ཞེན་པ་སྐྱེ་བ་མངོན་སུམ་གྱིས་

མཐོང་བས་སོ། །རེས་འགའ་བདེ་བ་ཡང་བསྐྱེད་པའི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུར་མ་ངེས་ཤིང༌། ཕལ་ཆེར་སྡུག་བསྔལ་སྐྱེད་ཀྱང་”ཟས་ཀྱི་བདེ་བ་ལ་སྲེལ་པས་

1 མ་ཕྱི། ༡༧ན༢ན། ཞོལ། ༡༦ན༣ན། བླ། ༡༧ན༡ན། -གྲོལ་ སྐུ། ༡༧ན༣ན། +གྲོལ་
2 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། གི སྐུ། གིས
3 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། -བར་ སྐུ། +བར་
4 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། གི སྐུ། གིས

ཚད་མའི་ལམ་ཁྲིད།

539

ཟས་1

གཞན་”ལ2

་རྙེད་ན་དེ་ལ་དོན་གཉེར་སྐྱེ་བའང་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བས་
བདག་གི་བ་སྡུག་བསྔལ་དུ་བསྒོམ་པ་ཐར་པའི་རྒྱུར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་པ། གལ་ཏེ་སྦྲུལ་བཟུང་ཞེས་པ་ནས།”རྩོད3

་མཐོང་བཞིན་ཞེས་པའི་བར་རོ། །འདི་ནི་སྡུག་
བསྔལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་བསྒོམ་པར་སོང་བས་ཚེར་མ་བཏོན་པ་རྐང་པ་ལ་དོན་གཉེར་
སྐྱེ་བ་བཞིན་དུ་དེ་དང་བྲལ་ན་ཕུང་པོ་ལ་དོན་གཉེར་སྐྱེ་བས་སོ། །
༈ གཉིས་པ་དོན་དགག་པ་ནི། བདག་གི་བ་སྡུག་བསྔལ་བསྒོམས་པས་སྐྱོན་ཅན་ལ་སྐྱོན་མེད་ཀྱི་”བློ

4

གནས་སྐབས་སུ་མི་འགྱུར་ན་རྟོགས་ལྡན་གྱི་འབད་པ་དོན་
མེད་ལ་འགྱུར་ན། བདག་རྟག་པ་ཡིན་པ་ཞིག་པར་འགྱུར་ཞིང་ཐར་པའི་སྐབས་ནས་ཡང་མ་ཞིག་པར་སོང་ན། དེ་འཛིན་གྱི་ཆགས་པ་ཀུན་བསྐྱེད་ཅིང༌། ཆགས་བྲལ་གྱི་

གེགས་བྱེད་པས་སོ། །སྤྱིར་ཡོན་ཏན་མཐོང་བ་ལས་འབྱུང་བའི་ཞེན་པ་ཉེས་པ་མཐོང་བས་སྤོང་བ་ཡིན”་ལ5

། བདག་གི་བའི་ཞེན་པ་འདི་ཡོན་ཏན་མཐོང་བ་ལས་བྱུང་བའི་ངེས་པ་མེད་པས་སྐྱོན་ཅན་དུ་བསྒོམས་པས་”སྐྱོན་6

མཐོང་ཡང་སྤོང་བར་

མི་འགྱུར་བས་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལ་མི་གནོད་པ་ལམ་དུ་བཟུང་ནས་འབད་ཀྱང་འབྲས་བུ་མེད་དོ་ཞེས་པ། བདག་ནི་འདོད་པ་ཞེས་པ་ནས། དེ་ལ་ཇི་ལྟར་གནོད་

1 མ་ཕྱི། ༡༧བ༡ནན། ཞོལ། ༡༦བ༢ན། -ཟས་ཀྱི་བདེ་བ་ལ་སྲེད་པས་ཟས་ སྐུ། ༡༧བ༢ན། བླ། ༡༧ན༥ན། +ཟས་
ཀྱི་བདེ་བ་ལ་སྲེད་པས་ཟས་
2 མ་ཕྱི། བླ། ཞོལ། ལ སྐུ། ལས
3 མ་ཕྱི། ༡༧བ༢ན། ཞོལ། ༡༦བ༢ན། བླ། ༡༧ན༦། རྩོད སྐུ། ༡༧བ༣ན། སྤྱོད
4 མ་ཕྱི། ༡༧བ༣ན། ཞོལ། ༡༦བ༤ན། བླ། ༡༧བ༡ན། -བློ་ སྐུ། ༡༧བ༤ན། +བློ་
5 མ་ཕྱི། ༡༧བ༥ན། ཞོལ། ༡༦བ༥ན། སྐུ། ༡༧བ༦ན། ་ལ བླ། ༡༧བ༣ན། -་ལ
6 མ་ཕྱི། ༡༧བ༥ན། ཞོལ། ༡༦བ༥ན། བླ། ༡༧བ༣ན། -སྐྱོན་ སྐུ། ༡༧བ༦ན། +སྐྱོན་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

540

ཅེས་པའི་བར་རོ། །
༈ གསུམ་པ་ཆགས་བྲལ་ངོས་བཟུང་ལ། གཞན་གྱི་ཆགས་བྲལ་མི་འཐད། རང་
གི་ཆགས་བྲལ་ངོས་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཆགས་བྱ་དང་བདག་ཐ་དད་དུ་ཤེས་ ”པ་ཆགས་པ་1

མ་ཡིན་ཞིང༌། ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཡིད་འབྱུང་བའང་ཆགས་བྲལ་ ”དུ་འགྱུར་བ་2

མ་ཡིན་ཏེ། བྱིས་པས་ཀྱང་བདག་དང་ཆགས་བྱ་ཐ་དད་དུ་ཤེས་པའི་
ཕྱིར་དང༌། གཅིག་ཏུ་བཟུང་བ་མེད་ཀྱང་བདག་འཛིན་”ལ3

་ཆགས་པ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་

ཡིད་འབྱུང་དེ་ཡང་ཞེ་སྡང་དང་མཚུངས་ལྡན་”ནོ། །4

དེའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཡིད་མི་བདེ་
ཡིན་ལ། ཞེ་སྡང་སྐྱེས་པ་ཡང་ཆགས་བྲལ་”མ་ཡིན་ན།5

སྡུག་བསྔལ་ལོག་ཀྱང་གནས་པར་རིགས་པ་ལས་སྡུག་བསྔལ་ལོག་ན་”ཞེ་སྡང་ཀྱང་6

ལྡོག་པའི་ཕྱིར། ”རང་
གི་ཆགས་བྲལ་ངོས་བཟུང་བ་ནི། དགྲ་བཅོམ་པ་ལ་ཆགས་བྲལ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཙན་དན་གྱིས་བྱུགས་པ་དང་སྟེའུས་གཅོད་པ་སོགས་སེམས་ཅན་ལ་སེམས་
སྙོམས་ཤིང་བླང་དོར་ལ་ཞེན་པ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྟོན་པར། མཆོག་གཞན་དོན་དུ་གཉེར་ཕྱིར་དང་། ཞེས་པ་ནས་ཆགས་བྲལ་ཞེས་ནི་བརྗོད་པ་ཡིན། ཞེས་པའི་བར་རོ། བཞི་པ་7

སྡུག་བསྔལ་བསྒོམ་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ་བ་སྤངས་པ་ནི།

1 མ་ཕྱི། ༡༨བ༡ན། ཞོལ། ༡༧ན༡ན། པ་ཆགས་པ་ སྐུ། ༡༨ན༢ན། བླ། ༡༧བ༥ན། པས་ཆགས་བྲལ་དུ་འགྱུར་བ་
2 མ་ཕྱི། ༡༨ན༡ན། ཞོལ། ༡༧ན༡ན། -དུ་འགྱུར་བ་ སྐུ། ༡༨ན༢ན། བླ། ༡༧བ༥ན། +དུ་འགྱུར་བ་
3 མ་ཕྱི། ༡༨ན༢ན། ཞོལ། ༡༧ན༢ན། བླ། ༡༧བ༥ན། ལ སྐུ། ༡༨ན༣ན། ཡོད་ན་དེ་ལས
4 མ་ཕྱི། ༡༨ན༢ན། ཞོལ། ༡༧ན༢ན། བླ། ༡༧བ༦ན། ནོ།། སྐུ། ༡༨ན༣ན། ཡིན་ཏེ།
5 མ་ཕྱི། ༡༨ན༢ན། ན། ཞོལ། ༡༧ན༢ན། མ་ཡིན་ན། སྐུ། ༡༨ན༣ན། བླ། ༡༧བ༦ན། དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ།
6 མ་ཕྱི། ༡༨ན༣ན། ཞོལ། ༡༧ན༢ན། -ཞེ་སྡང་ཀྱང་ སྐུ། ༡༨ན༤ན། བླ། ༡༧བ༦ན། +ཞེ་སྡང་ཀྱང་
7 མ་ཕྱི། ༡༨ན༣ན། ཞོལ། ༡༧ན༣ན། -རང་གི་྾྾྾བཞི་པ་ སྐུ། ༡༨ན༤ན། བླ། ༡༨ན༡ན། +རང་གི་ཆགས་བྲལ་
ངོས་བཟུང་བ་ནི། དགྲ་བཅོམ་པ་ལ་ཆགས་བྲལ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཙན་དན་གྱིས་བྱུགས་པ་དང་སྟེའུས་གཅོད་པ་

ཚད་མའི་ལམ་ཁྲིད།

541

ངེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་བསྒོམ་པར་གསུངས་པ་ནི། ཁྱབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ལ་
དགོངས་པ་ཡིན་གྱི། སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་མ་ཡིན་པས་འདུ་བྱེད་”ཀྱི་སྡུག་
བསྔལ་1

བསྒོམས་པས་དེ་ཡང་འཁོར་བ་ལས་དངོས་སུ་གྲོལ་བྱེད་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་
ཐབས་དམ་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འདུས་བྱས་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པ་ལས་ཟག་བཅས་སྡུག་བསྔལ་དུ་རྟོགས་ཤིང་དེ་ལས་བདག་མེད་རྟོགས་པ་འབྱུང་སྟེ། འདི་ལྟར། གསུམ་ག་ལ་ཕྲ་རགས་གཉིས་གཉིས་ཡོད་པས་རགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་ངན་སོང་ལ་མི་འདོད་པའི་བློ་བཅོས་མ་མིན་པ་སྐྱེ་བ་ནི། འཇིག་རྟེན་འདིར་རིང་དུ་མི་གནས་པ་འཆི་བ་”དང་།2

མི་རྟག་པ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་ལ་ངེས་པར་ལྟོས་ལ། ཕྲ་བའི་སྡུག་བསྔལ་
ལས་ཉོན་གྱི་འདུས་བྱས་”པའི་3

མི་རྟག་པ་ལ་མི་འདོད་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་ཡང༌། འདོད་
པའི་གན་དུ་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མི་སྡོད་པར་འགྲོ་བར་རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་ངེས་པར་སོང་ ”ན4

་ལ་ལྟོས་སོ། །ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་གཞན་དབང་ཅན་དུ་རྟོགས་ན་རང་དབང་བའི་འཛིན་པ་འདོར་བས་སྡུག་བསྔལ་དུ་རྟོགས་པ་འབྱུང་བས་ཕྱི་མ་འཁོར་བ་
ལས་དངོས་སུ་གྲོལ་བྱེད། སྔ་མ་དེ་གཉིས་དེའི་ཐབས་སོ། །དེ་ལྟར་མིན་པར་བདག་ཏུ་བཟུང་ན་འཁོར་བ་ལས་མ་འདས་སོ། ཞེས་པ་འདུ་བྱེད་ཅེས་པ་ནས། འཁོར་བ་པ་ཞེས་བྱ་ཞེས་པའི་བར་རོ། །

སོགས་སེམས་ཅན་ལ་སེམས་སྙོམས་ཤིང་བླང་དོར་ལ་ཞེན་པ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྟོན་པར། མཆོག་གཞན་དོན་དུ་གཉེར་ཕྱིར་དང་། །ཞེས་པ་ནས་ཆགས་བྲལ་ཞེས་ནི་བརྗོད་པ་ཡིན། །ཞེས་པའི་བར་རོ། བཞི་པ་
1 མ་ཕྱི། ༡༨ན༤ན། ཞོལ། ༡༧ན༣ན། -ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ སྐུ། ༡༨ན༦ན། བླ། ༡༨ན༣ན། +ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་
2 མ་ཕྱི། ༡༨ན༥ན། ཞོལ། ༡༧ན༥ན། བླ། ༡༨ན༥ན། དང་། སྐུ། ༡༨བ༣ན། -དང་།
3 མ་ཕྱི། ༡༨ན༦ན། ཞོལ། ༡༧ན༥ན། -པའི་ སྐུ། ༡༨ན༣ན། བླ། ༡༨ན༥ན། +པའི་
4 མ་ཕྱི། ༡༨ན༦ན། ཞོལ། ༡༧ན༦ན། ན སྐུ། ༡༨བ༣ན། བླ། ༡༨ན༦ན། བ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

542

༈ གཉིས་པ་སྲིད་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་ནི། ཐར་པའི་སྐབས་ན། བདག་གི་བ་མེད་ན་དེའི་ཟ་བ་པོ་མེད་ལ། དེ་ལྟ་ན། བདག་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། བདག་དེ་ལས་ལྡོག་ཅིང་རྣམ་སྨིན་མྱོང་བའི་”1

རྟག་པར་ཁས་བླགས་སོ། ཞེས་པ་ནས། བདག་འཛིན་ཅེས་
པ་རྐང་པ་བཞིའོ། །
༈ གསུམ་པ་དེས་ན་བདག་ལྟ་སྤང་བར་གདམས་པ་ནི། གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ཞེས་བོར་ནས་གྲོལ་བར་འདོད་ན་འཇིག་ལྟ་རྩ་བ་ནས་ཐོན་ཅིག་དེ་ཉིད་འཁོར་བའི་རྩ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དེའི་ཕྱིར་ཅེས་པ་རྐང་པ་བཞིའོ། །
༈ གཉིས་པ་བཀའ་ལུང་སོགས་”གྲོལ་2

ལམ་དུ་མི་འགྲོ་བ་ལ། བཀའ་ལུང་
སོགས་”ཀྱི

3

་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལ་མི་གནོད་པ་དང༌། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་
ཤེས་རབ་ཁོ་ན་འཁོར་བའི་རྒྱུའི་གཉེན་པོ་སྟོབས་ལྡན་དུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། བཀའ་ལུང་ཙམ་”གྱི

4

་གྲོལ་ལོ་ཞེས་པ་ཡང་ཡིད་ཆེས་པའི་གནས་སུ་མི་འགྱུར་ཞིང༌།
ས་བོན་ལ་གྲུབ་པའི་དཔེ་སྐྱེས་བུ་ལ་སྦྱོར་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་སོགས། ལུང་གི་ཞེས་པ་ནས། དེས་ན་མྱོང་ལས་དྲན་པ་འབྱུང་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སོ། །
༈ གཉིས་པ་ནི། འཁོར་བ་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་སྲེད་པ་ཡིན་ལ། བདག་མེད་རྟོགས་
པའི་ཤེས་རབ་”ཀྱི

5

་པའི་སྒོ་ནས་སྲེད་པ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་འཇོམ་པས་དེ་ཁོ་
ན་གཉེན་པོར་རིགས་ཀྱི། ཉོན་མོངས་མེད་པར་ལས་ལུས་ཡོད་ཀྱང་འཁོར་བར་སྐྱེ་

1 མ་ཕྱི། ༡༨བ༣ན། ཞོལ། ༡༧བ༢ན། -མཚད་ཉིད་ཅན་གྱི་ སྐུ། ༡༨བ༥ན། བླ། ༡༨བ༢ན། +མཚད་ཉིད་ཅན་གྱི་
2 མ་ཕྱི། ༡༨བ༤ན། ཞོལ། ༡༧བ༣ན། -གྲོལ་ སྐུ། ༡༩ན༡ན། བླ། ༡༨བ༣ན +གྲོལ་
3 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། ཀྱི སྐུ། ཀྱིས
4 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། གྱི སྐུ། གྱིས
5 མ་ཕྱི། ཞོལ། ཀྱི སྐུ། བླ། ཀྱིས་མ་རིག་པ་”བཅོམསམ་ཕྱི། ཞོལ། བཅོམས སྐུ། བཅོམ བླ། འཇོམས

ཚད་མའི་ལམ་ཁྲིད།

543

མི་ནུས་པས་དེ་སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་ཟུར་བ་མེད་དོ་ཞེས་པ། བདེན་པ་ཞེས་པ་ནས། མྱུ་གུ་བཞིན་ཞེས་པའི་བར་རོ། །
༈ གསུམ་པ་ལ་སྤོང་བ་”གྲོལ་1

ལམ་དུ་མི་འཐད་པ་ནི། སྲེད་པ་མ་སྤངས་ན་ལས་
”སྤངས་2

ཟུར་དུ་སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་མེད་ལ། ཁྱད་པར་སྐྲ་འབལ་བ་སོགས་ཀྱི་གདུང་

བ་ནི་ལས་ངན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་ན། དེ་ལྟ་བུ་མྱོང་གྱུར་གྱི་ལས་ངན་གྱི་འབྲས་བུ་

”ཟད་པར་3

བྱེད་ནུས་ཀྱང༌། དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི་ཟད་པར་བྱེད་མི་ནུས་
པས། དེ་ལྟ་བུའི་གདུང་བ་ལམ་དུ་འགྱུར་བ་ལ་ཡང་ལམ་”བསྒོམ་པ་པོར་འགྱུར་བས་

4

ལས་སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་ལས་ལོགས་སུ་འབད་པ་དོན་མེད་ཅེས་སོགས། ལས་དང་ལུས་དག་ཅེས་པ་ནས། འདོད་མི་འགྱུར་ཞེས་པའི་པར་རོ། །
༈ གཉིས་པ་དེ་ལ་བདེ་གཤེགས་སྒྲུབ་པ་ནི། ཐུབ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་
ཅན། ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་མཁྱེན་པ་མངའ་བ་ཡིན་ཏེ། གཞན་ལ་བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་སྟོན་པར་”བྱས5

་པའི་སྐྱོབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་
གྱི་གང་ཟག་གསུམ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་མ་གྲུབ་ཅེས་པ། སྐྱོབ་ལས་ཞེས་པ་ནས། མི་སློབ་ལས་ལྷག་ཅེས་པའི་བར་རོ། །
༈ གསུམ་པ་དེ་ལས་སྟོན་པ་སྔོན་དུ་སོང་བར་སྒྲུབ་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། གཞན་

1 མ་ཕྱི། ༡༩ན༢ན། ཞོལ། ༡༨ན༡ན། བླ། ༡༨བ༦ན། -གྲོལ་ སྐུ། ༡༩ན༤ན། +གྲོལ་
2 མ་ཕྱི། ༡༩ན༢ན། ཞོལ། ༡༨ན༡ན། སྤངས་ སྐུ། ༡༩ན༤ན། རྐྱང་བ་ བླ། ༡༩ན༡ན། རྐྱང་
3 མ་ཕྱི། ༡༩ན༣ན། ཞོལ། ༡༨ན༢ན། ཟད་པར་ སྐུ། ༡༩ན༥ན། ཆུང་བར་ བླ། ༡༩ན༡ན། ཆུད་ཟད་པར་
4 མ་ཕྱི། ༡༩ན༣ན། ཞོལ། ༡༨ན༢ན། བསྒོམ་པ་པོར་འགྱུར་བས་ སྐུ། ༡༩ན༦ན། སྒོམ་པ་པོ་བློ་འགྱུར་དགོས་པས་
བླ། ༡༩ན༢ན། བསྒོམ་པ་པོ་བློ་འགྱུར་དགོས་པས་
5 མ་ཕྱི། ༡༩ན༥ན། ཞོལ། ༡༨ན༤ན། བྱས སྐུ། ༡༩ནབ༡ན། བླ། ༡༩ན༣ན། མཛད

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

544

གྱི་དོན་དུ་སྦྱོར་བའི་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གོམས་པར་
མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་མཁྱེན་པ་མངའ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། “ཅེས་
1

པ་དེའི་ཕྱིར། “ཅེས2

་པ་རྐང་པ་ཕྱེད་དང་གཉིས་སོ། །
༈ བཞི་པ་དེ་ལ་བརྩེ་བ་སྔོན་དུ་སོང་བར་སྒྲུབ་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན བརྩེ་བ་སྙིང་

རྗེ་ཆེན་པོ་སྔོན་དུ་སོང་སྟེ། སྔ་མའི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དེའི་ཕྱིར།“ཅེས་པ། 3

དེ་ལས་
ཞེས་པ་རྐང་པ་གཉིས་སོ། །
༈ གཉིས་པ་ཁྱད་པར་གྱི་གཞི་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་གྱི་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུར་སྐྱེས་པ་ཡིནཏེ། བསམ་སྦྱོར་ཕུན་ཚོགས་སྒོམ་པའི་སྟོབས་”ཀྱི

4

་དོན་
གཉིས་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་”སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་པ།5

བརྩེ་བས་ཞེས་པ་
རྐང་པ་བཞིའོ། །ཚད་མའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པའི་དགོས་པ་ནི། ཁོ་བོས་བཤད་པའི་ཚད་མའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་འདི་དག་ནི་ཐུབ་པའི་གསུང་རབ་ལས་དངོས་ཤུགས་ལས་གྲུབ་པ་ཡིན་གྱི། ཁོ་བོས་རང་འགར་མ་བཞག་གོ་ཞེས་རང་བཟོའི་ཉེས་པ་སྤོང་བ་ནི། དེ་ལྟའི་ཞེས་པ་ནས། གསལ་བར་ཟད་ཅེས་པའི་བར་རོ། །
༈ དེས་ན། ལེའུ་འདིར་སྔར་བཤད་པ་ལྟར། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཙམ་མ་གཏོགས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དངོས་སུ་མ་བསྟན་ལ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ནི་གཟུང་

1 མ་ཕྱི། ཞོལ། ཅེས སྐུ། བླ། ཞེས
2 མ་ཕྱི། ཞོལ། ཅེས སྐུ། བླ། ཞེས
3 མ་ཕྱི། ཞོལ། ཅེས་པ། སྐུ། བླ། ཞེས་པ།
4 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། ཀྱི སྐུ། ཀྱིས
5 མ་ཕྱི། ༡༩བ༢ན། ཞོལ། ༡༨བ༡ན། ཉིད་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་པ། སྐུ། ༡༩བ༥ན། དང་ལྡན་པའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། བླ། ༡༩བ༡ན། དང་ལྡན་པའི་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་པ

ཚད་མའི་ལམ་ཁྲིད།

545

འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་བཀག་པའི་མེད་དགག་”དེ།1

མངོན་སུམ་གྱི་སྐབས་སུ་འཆད་
པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱི་”དགོས་པ་བཤད་པ་2

ནི། གཙོ་བོར་
དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཡུལ་ཅན་ལ་སྐྱེ་བས་དེའི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན། འདི་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རང་དོན་གྱི་སྐབས་སུ་རྟགས་ཀྱི་གྲངས་ངེས་
སོགས་བཤད་པ་དང༌། འོ་ན་མངོན་སུམ་གྱི་སྐབས་སུ་དབང་”སྔོན

3

་དང་། རང་རིག་
པའི་མངོན་སུམ་སོགས་བཤད་པ་ཡང༌། སྐབས་།འདིར་བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་རིགས་པས་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཉེ་བར་མཁོ་བས། སློབ་
དཔོན་གྱི་ལེའུ་གཉིས་སྦྱར་བ་མཛད་ཅིང༌། གཞན་དུ་ན་རྟགས་དང་མངོན་སུམ་རྣམ་པར་བཞག་པ་འབྲས་བུ་མེད་པར་འགྱུར་ལ། ལེའུ་གཞན་གསུམ་ལེའུ་གཉིས་པ་འདིའི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་ཚུལ་བདག་གིས་ཚིག་རེ་རེ་ནས་སྦྱར་བར་ནུས་མོད་ཀྱི་གཞན་དུ་འཆད་པས་འདིར་མ་སྤྲོས་སོ། །
བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་ལ་གོམས་པར་བྱས་པས་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་སྐྱེ་ཞིང༌། དེ་ལ་འབྲས་བུ་ཅི་ཡོད་ན་མ་ཆོད་པའི་འབྲས་བུ་ནི་གཞལ་བྱ་བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པ་ཡིན་ལ། ཆོད་པའི་འབྲས་བུ་ནི། གནས་སྐབས་དང༌། མཐར་ཐུག་གི་ཕན་པ་མཐའ་དག་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལྟར་རང་ཉིད་ཀྱིས་བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པ་ན། སྒྲུབ་ངག་དང་
སུན་འབྱིན་གྱི་སྒོ་ནས་གཞན་ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་རྗེས་སུ་འཛིན་ཚུལ་ཤེས་པའི་

1 མ་ཕྱི། ༡༩བ༥ན། ཞོལ། ༡༨བ༤ན། དེ། སྐུ། ༢༠ན༡ན། བླ། ༡༩བ༣ན། སྟེ་
2 མ་ཕྱི། ༡༩བ༥ན། ཞོལ། ༡༨བ༤ན། དགོས་པ་བཤད་པ་ སྐུ། ༢༠ན༢ན། བླ། ༡༩བ༣ན། དོགས་པ་བཅད་པ་
3 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། སྔོན སྐུ། མངོན

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

546

ཡན་ལག་ཏུ་ལེའུ་བཞི་པ་སྦྱར་བ་ཡིན་ནོ། །
༈ བཞི་པ་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་མདོར་བསྡུས་ནས་སྟོན་པ་ནི། དེ་ལ་ཉོན་མོངས་ལ་མངོན་གྱུར་དང༌། ས་བོན་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཉེས་སྤྱོད་དངོས་སུ་སློང་ནུས་པ་དང་མི་ནུས་པ་གཉིས། དང་པོས་ཀུན་ནས་སླང་བའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་ལས་ནི།
བསོད་ནམས་མིན་པའི་ལས་ཡིན་ལ། དེས་ངན་འགྲོ་འཕེན་ཞིང་ཉོན་མོངས་དེ་ནི་ལྷག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པས་”འཇོག1

་པར་བྱེད་དོ། །ཉེས་སྤྱོད་དངོས་སུ་སློང་
མི་ནུས་པའི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་པ་དེ་ལ། ཕྱི་མའི་འདོད་ཡོན་ལ་ཆགས་པ་དང༌། འདོད་ཡོན་དང་བྲལ་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་ཆགས་པ་གཉིས་ཡོད་པས། དེ་གཉིས་
ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསླང་བའི་ལས་ནི། རིམ་པ་བཞིན་དུ་བསོད་ནམས་དང༌། མི་གཡོ་བའི་ལས་ཞེས་བྱ་ལ། ཀུན་སློང་དེ་གཉིས། ལྷག་པ་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པས་འཇོམས་པར་བྱེད་ལ། ཕྱི་མ་ལ་ཡང་དབང་པོ་དང་བཅས་པ་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་ཆགས་པ་དང༌།
ཏིང་ངེ་འཛིན་རྐྱང་པ་ལ་ཆགས་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་གཟུགས་གཟུགས་མེད་སོ་སོར་འགྱུར་རོ། །
༈ ས་བོན་ནི། ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པས་འཇོམས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཉེན་པོར་འགྱུར་བའི་ཉམས་ལེན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་ཐམས་ཅད་ཞི་ལྷག་
གཉིས་སུ་འདུས་ཤིང༌། ཞི་གནས་ལ་རྙོག་པ་སེལ་བའི་ཞི་གནས་དང༌། གཡོ་བ་སེལ་བའི་ཞི་གནས་གཉིས་ཡོད་ལ། ལྷང་མཐོང་ལ་ཡང༌། ཀུན་རྫོབ་ལ་དམིགས་པ་དང༌། དོན་དམ་ལ་དམིགས་པ་གཉིས་སོ། །དེ་ལ་ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་ལ་ནི། ལྷག་

1 མ་ཕྱི། ༢༠ན༦ན། སྐུ། ༢༠བ༣ན། འཇོག ཞོལ། ༡༩ན༦ན། འཇོམས བླ། ༢༠ན༣ན། འཇོམ

ཚད་མའི་ལམ་ཁྲིད།

547

པ་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ངེས་པར་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ཏེ། ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་

པའི་གཙོ་བོ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཡིན་ལ། དེ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཉེན་པོར་འགྱུར་བ་ལ་ནི། བྱིང་རྒོད་ཀྱི་སྐྱོན་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་ནས་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་
དུ་སེམས་དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་བཀོལ་དུ་རུང་བའི་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་སྔོན་དུ་མ་སོང་ན། བདག་མེད་ལ་གསལ་སྣང་མི་སྐྱེ་བས་སོ། །དེ་ལྟ་བུའི་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ། བྱིང་རྒོད་ཀྱི་སྐྱོན་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་དེ་ལ་ནི། ལྷག་པ་
སེམས་ཀྱི་བསླབ་པ་དང༌། གཡོ་བ་སེལ་བའི་ཞི་གནས་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལ་ཡང་ལྷག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ངེས་པར་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ཏེ། སེམས་དེ་ལྟ་བུ་སྐྱེ་བ་
ལ་བྱིང་རྒོད་སྤང་དགོས་ལ། དེ་སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་ཡིད་བྱེད་གཉིས་ཏེ། དང་བར་འགྱུར་བའི་ཡིད་བྱེད་དང༌། སྐྱོང་བར་འགྱུར་བའི་ཡིད་བྱེད་དོ། །དེ་ལ་དང་པོ་ནི། འཆི་བ་དང་ལས་འབྲས་དང་ཁྱད་པར་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུང་བའི་ཕན་ཡོན་བསམས་ནས་ཡིད་འཕྲོག་ནུས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། དགེ་བ་སྒོམ་ཚུལ་དང་ངན་སོང་སོགས་ཀྱི་ཉེས་དམིགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་བསམས་ནས་ཡིད་ཤིན་ཏུ་”རྟོགས1

་པར་འགྱུར་བའོ། །དེ་ལ་
ནམ་བྱིང་བ་ན་དང་པོ་སེམས་ལ་རྒོད་པ་ན་གཉིས་པ་སེམས་པར་བྱེད་དོ། །ཡིད་དེ་གཉིས་ལ་རྙོག་པ་སེལ་བའི་ཞི་གནས་ཞེས་བྱ་ལ། དེའི་ཡང་གཙོ་བོ་ལྷག་པ་ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་བསམས་ནས། ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་འཇུག་པའོ། །དེ་དག་གི་སེམས་
ཉོན་མོངས་པའི་རྙོག་པ་ལས་འབྱེད་པར་བྱེད་པས། རྙོག་པ་སེལ་བ་ཞེས་བྱའོ། །མདོར་ན་དང་པོར་ལྷ་དང་དཀོན་མཆོག་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་ཞིང༌། དགེ་བའི་

1 མ་ཕྱི། ༢༡ན༣ན། ཞོལ། ༢༠ན༡ན། བླ། ༢༠བ༥ན། རྟོགས སྐུ། ༢༡ན༥ན། འཕྲོག

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

548

བཤེས་གཉེན་མཉེས་པར་བྱས་ནས་དང་པོར་འཇིག་རྟེན་འདིར་རིང་དུ་མི་གནས་པར་འཆི་བ་དང༌། མི་རྟག་པ་བསྒོམས་ནས་ཚེ་འདི་ལ་བློ་ལོག་སྟེ། ཕྱི་མ་དོན་གཉེར་
གྱི་བློ་བསྐྱེད་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་འཁོར་བའི་ཕུན་ཚོགས་སྤྱིའི་ཉེས་དམིགས་བསམས་ནས་ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་བསྐྱེད་དེ། ལྷག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ལ་འབད་

དེ་བསྲུང་ལ། དེ་ལས་ལྷག་པ་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པ་སྐྱེ་ཞིང༌། དེའི་རྗེས་སུ་སྔར་བཤད་
པའི་བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་རིགས་པས་བརྟན་པོར་བྱས་ལ། དེའི་དོན་ལ་བརྩེ་གཅིག་ཏུ་བཞག་པར་བྱའོ། །དེ་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་ཡིན་ན། ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་སྐྱེས་པ་དང༌། བྱམས་སྙིང་རྗེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྒོམ་ལ། རང་ཉིད་
ཞི་བ་ཙམ་དོན་”དུ་1

གཉེར་”བ་ལ2

་བློ་བཟློག་པར་བྱ་ཞིང༌། དེའི་རྗེས་སུ་བླ་ན་མེད་
པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་འདོད་བསྐྱེད་ལ། གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་བདག་མེད་པ་རྣམ་པ་གཉིས་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །
༈ ཚུལ་འདིས་ལམ་ལ་ཞུགས་ན་མྱུར་བ་ཁོ་ནར་གོ་འཕང་མཆོག་ཐོབ་པར། །འགྱུར་རོ་འཛམ་བུའི་གླིང་འདིར་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་བཞིན་དུ་ཤར་ཙམ་
གྱིས། །རྨོངས་པའི་ཚོགས་ཀུན་འཇོམས་མཛད་ཡང་དག་ཤེས་བྱའི་དེ་ཉིད་མ་ལུས་པ། །གསལ་བར་བྱེད་པའི་དཔལ་ལྡན་རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་གང་དེ་རྒྱལ་གྱུར་ཅིག །དེ་ནས་རིང་ནས་སྨོན་ལམ་ཤུགས་ཀྱིས་འདིར་བྱོན་ཏེ། །གངས་རིའི་སྐྱེ་བོ་བློ་
མིག་ལྡོང་བ་སྟོང་དག་ལ། །ཆོས་མིག་སྦྱིན་མཛད་བླ་མ་རྣམས་ཀྱི་མན་ངག་

ལས། །གཞུང་འདིའི་ལམ་རིམ་ཆ་ཤས་ཙམ་ཞིག་གསལ་བར་བྱས། །ཐ་སྙད་གཙུག་

1 མ་ཕྱི། ༢༡བ༡ན། བླ། ༢༡ན༣ན། -དུ་ ཞོལ། ༢༠ན༦ན། སྐུ། ༢༡བ༣ན། +དུ་
2 མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། བ་ལ སྐུ། བའི

ཚད་མའི་ལམ་ཁྲིད།

549

ལག་ལེགས་པར་མ་སྦྱངས་པས། །སྡེབས་སྦྱོར་མཁས་རྣམས་མགུ་བ་བསྐྱེད་མིན་ནའང༌། །མཁས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཡུན་རིང་མཉེས་པའི་མཐུས། །དོན་ལ་གཞན་གྱིས་ཀླན་

ཀ་རྙེད་པར་དཀའ། །གང་ཞིག་མཁས་འདོད་མཁས་ལ་ཤེས་རབ་དང༌། །བཟང་འདོད་
གཞན་གྱི་སྐྱོན་མཚང་བརྗོད་པ་དང༌། །ཚུལ་ལྡན་སྒྲུབ་ཕྱིར་གཞན་ཚུལ་སྒྲོག་བྱེད་པའི། །བཤེས་གཉེན་གང་དེ་རིང་དུ་འདོར་གྱུར་ཅིག །དེ་ལྟར་བསགས་པའི་དགེ་བ་ཅི་ཡོད་དེས། །ཕྱོགས་མཐས་གཏུགས་པའི་སེམས་ཅན་མ་ལུས་པ། །རིགས་ཚུལ་དྲི་མེད་སྣང་བ་རྒྱས་གྱུར་ནས། །ཐེག་མཆོག་ལམ་ལ་མྱུར་དུ་འཇུག་གྱུར་ཅིག །
༈ ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་ཀྱི་

དགོངས་པ་གཙོ་བོར་འགྲེལ་བ་རིགས་པའི་བསྟན་བཅོས་གཞན་ལས་ཆེས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་མདོ་ཙམ་བྱས་པ་འདི་ནི་དམིགས་
པ་མེད་པའི་མཁྱེན་རབ་དང༌། ཐུགས་རྗེས་འགྲོ་བ་ལ་བུ་གཅིག་པ་ལྟར་བརྩེ་ཞིང༌། ཁྱད་པར་ཕྱི་ནང་གི་རྟེན་འབྲེལ་འདི་རྣམས་སྣང་དུས་ཉིད་ནས་ཟླ་བའི་གཟུགས་
བརྙན་ལྟར་ཐུགས་སུ་ཆུད་པ། རེད་མདའ་པ་ཞེས་གྲགས་པ་དང༌། དེ་ཉིད་ཞབས་རྡུལ་གུས་པས་མནོས་ཤིང་གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་དོན་འབྱེད་པ་ལ་ཐོགས་པ་མི་མངའ་བའི་བློ་གྲོས་ཅན་འཛམ་གླིང་གི་མིག་གཅིག་པུ་ལྟ་བུ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་དང༌། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཞབས་ལ་གཏུགས་པ་མང་དུ་ཐོས་པའི་སྡེ་སྣོད་འཛིན་པ་ཆེན་པོ་ཀུན་དགའ་དཔལ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཞབས་རྡུལ་སྙོག་པ་
མེད་པའི་ཟེའུ་འབྲུ་སྤྱི་བོས་ལེན་པ་དར་མ་རིན་ཆེས་ཞེས་བྱ་བས་སྡེ་སྣོད་འཛིན་པ་དུ་མས་བསྐུལ་ནས་མདོའི་དོན་དང་ཆོས་མཚུངས་པའི་གནས་མཆོག་པོ་ཏ་རིར་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

550

སྦྱར་བརྫོགས་སོ།། །།
བསྟན་པ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་གྱུར་ཅིག །།
ༀ་སྭ་སྟི། ཕན་བདེའི་འབྱུང་གནས་རྒྱལ་བསྟན་ཡོངས་འདུའི་ལྗོན། །རབ་རྒྱས་འགྲོ་ཀུན་ཐར་མཆོག་འབྲས་བཟང་ལ། །སྤྱོད་ཕྱིར་བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་གྲུབ་ཆོས་གྲྭ་
ཆེར། །ཆོས་སྦྱིན་འཛད་མེད་དལ་འགྲོའི་རྒྱུན་འདི་སྤེལ། །
སརྦ་མངྒ་ལཾ།།

551

༄༅། །འགལ་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་བཞུགས་སོ། །

༄༅། །རྒྱལ་སྲས་དམ་པས་རྗེས་བཟུངས་ཤིང༌། །བརྡ་དང་རིགས་པའི་གནད་མཐར་སོན། །མང་ཐོས་བསྒྲུབས་པས་གཞན་དོན་མཛད། །རྗེ་བཙུན་བླ་མ་རྣམས་ལ་འདུད། །འགལ་འབྲེལ་དཔྱོད་པའི་མཐུ་མེད་པར། །གསུང་རབ་རྒྱ་མཚོར་འཇུག་འདོད་ཅིང༌། །སྒྲུབ་པ་སྙིང་པོར་བྱེད་ཅེས་པ། །དམུས་ལོང་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེར་
”ཟད1

། །ལམ་གྱི་རྟོགས་པ་གོང་དུ་ཁྱད་ཞུགས་ནས། །ཉོན་མོངས་རྣམ་རྟོག་འདི་དག་སྤངས་ཞེས་”པའི2

། །འགལ་འབྲེལ་དེ་ཉིད་ཤེས་ལ་རག་ལས་པས། །དེ་ཡི་རྣམ་
གཞག་མཁས་པའི་གཞུང་བཞིན་བཤད། །གཞན་ཕྱོགས་སྡང་བས་ཡིད་དཀྲུགས་ཤིང༌། །བདག་བསྟོད་གཞན་སྨོད་ལྷུར་བླངས་ནས། །ངན་རྟོག་མུ་ཅོར་སྨྲ་བ་ཡི། །རྩོད་ལ་གཞོལ་བ་འདིས་ཅི་བྱ། །བདག་མེད་རིགས་པས་ལེགས་རྟོགས་ནས། །སྲིད་པའི་རྩ་བ་གཅོད་བྱེད་ཅིང༌། །ཐར་པའི་གྲོང་ཁྱེར་འཇུག་འདོད་པའི། །རྣམ་དཔྱོད་ཅན་ལ་འདིར་བཤད་བྱ། །
དེ་ལ་འདིར་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་དུ་འཇུག་ཅིང་ལམ་འདི་བསྒོམ་པ་ལས་འབྲས་བུ་འདི་འབྱུང་ཞེས་པ་དང༌། གཉེན་པོ་འདིས་ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་རྟོག་འདི་དག་སྤངས་སོ་ཞེས་པ་ཡང་འགལ་བ་གཉིས་དང་འབྲེལ་པ་གཉིས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་

1 མ་ཕྱི། ༡ན༢ན། སྐུ།༼ཅ༽ ༡ན༢ན། བླ།༼ཅ༽ ༡ན༣ན། ཟད ཞོལ།༼ཅ༽ ༡ན༢ན། ཟབ
2 མ་ཕྱི། ༡ན༣ན། ཞོལ། ༡ན༣ན། པའི། སྐུ། ༡ན༣ན། བླ།༡ན༣ན། པ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

552

པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ལས་ངེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་རྟོགས་ནུས་པའི་དཔེ་ལ་བརྟེན་ནས་བཤད་པར་བྱའོ། །
དེ་ལ་གཉིས། འགལ་བ་དཔྱད་པ་དང༌། འབྲེལ་པ་དཔྱད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་དང༌། དབྱེ་བ་དང༌། འགལ་བ་རྟོགས་པའི་དགོས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ལུགས་གཞན་དགོད་པ་དང༌། དེ་བརྟག་པ་དང༌། རང་གི་ལུགས་སོ། །དང་པོ་ནི། མཁས་པ་ཁ་ཅིག་གིས་རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་གི་དགོངས་པ་ནི། དེ་དང་འགལ་ན་དེ་འགོག་པ་དང༌། དེ་དང་འབྲེལ་ན་སྒྲུབ་ནུས་པ་འདི་ཡིན་པས། སྔོ་སེར་སོགས་འགལ་བ་མཚན་ཉིད་པ་མིན་ནོ། །རྣམ་ངེས་ལས་འབྱུང་”བའི།1

དེའི་ཕྱིར་

བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ལ་གནོད་པར་བྱེད་པ་ཁོ་ན་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། སྒྲས་ཟིན་དུ་ཇི་ལྟར་འབྱུང་བ་ལྟར་བཞེད་ན། འདི་ལྟར་བརྟག་པར་བྱ་སྟེ། རྟག་པས་མི་རྟག་པ་འགོག་པ་དང་མི་རྟག་པས་ཀྱང་རྟག་པ་འགོག་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་འགལ་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས། རྟགས་ཀྱང་གཞན་དུ་ཁས་བླངས་

པས། འདོད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་རྒྱུད་འགལ་དུ་མི་རུང་བས། དངོས་འགལ་གྱི་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་མི་རྟག་པ་རྟག་པ་ལས་སྟོབས་ཆུང་ན་དེས་ཅིག་ཤོས་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་སྒོ་ནས་དངོས་སུ་འགོག་ནུས་པ་ཉམས་ལ། སྟོབས་ཆེ་ན་ཅིག་
ཤོས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་འགོག་ནུས་པ་འགལ་ལོ། །སྟོབས་མཉམ་ན། གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་ཡིན་པ་ཉམས་སོ། ཞེས་སྨྲ་ན་ལན་ཅི་ཡོད། གལ་ཏེ་གཞི་ཆོས་ཅན་གང་དང་

1 མ་ཕྱི། ༢ན༥ན། ཞོལ། ༢ན༤ན། བླ། ༢བ༢ན། པའི། སྐུ། ༢བ༡ན། བ།

འགལ་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་གཞག

553

ཡང་མ་འབྲེལ་བར་འགལ་བར་ངེས་མི་ནུས་པས་གཞི་ལ་བརྟེན་དགོས་པས། དེས་ན་མི་རྟག་པས་སྒྲ་རྟག་པ་ཡིན་པ་དངོས་སུ་འགོག་ཅིང་དེ་དང་དངོས་སུ་འགལ་བ་ཡིན་ལ་རྟག་པས་ཀྱང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་མི་རྟག་པ་ཡིན་པ་དངོས་སུ་
འགོག་ཅིང་དེ་དང་དངོས་སུ་འགལ་བའི་དོན་གྱི་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཀྱང་དངོས་འགལ་དུ་ཁས་བླང་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་སྔོ་སེར་ཡང་འགལ་བར་ཐལ། དེས་ཨིནྡྲ་ནཱི་ལའི་ཁ་དོག་སེར་པོ་ཡིན་པ་དེ་འགོག་ནུས་པའི་ཕྱིར་གསུམ་ག་ཁས་བླངས་

པར་སེམས་སོ། །གལ་ཏེ་གཞི་དང་མ་འབྲེལ་བར་རྟག་མི་རྟག་དངོས་འགལ་དུ་ཁས་མི་ལེན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་གཅིག་དང་དུ་མའི་སྒོ་ནས་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་དངོས་འགལ་བཞག་ཏུ་མི་རུང་བར་ཐལ། བུམ་པ་གཅིག་ཡིན་པ་དང་བུམ་སྣམ་གཉིས་དུ་མ་ཡིན་པ་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་དངོས་འགལ་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་

རོ། །སྔོ་སེར་དང་བྱས་པ་དང་རྟག་པ་གཉིས་འགལ་བར་ཁས་ལེན་དུ་རུང་མི་རུང་ཡང་མཚུངས་སོ། །རྣམ་ངེས་ཀྱི་གཞུང་དོན་ནི། བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པའི་གཏན་ཚིགས་ཁོ་ན་འགལ་རྟགས་སུ་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། འགལ་ན་འགོག་པ་དེའི་དོན་མིན་ཏེ། དེ་གང་ལས་འཕྲོས་པའི་དོན་ལས་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །
གསུམ་པ་མཚན་ཉིད་ནི། ཐ་དད་གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པའོ། །དེ་ཡང་རྟགས་ཡང་དག་ལ་མ་ངེས་པའི་ཉེས་པ་སྤོང་བ་ནི། ལྡོག་ན་གནོད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་བསྟན་པ་ལས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྒྲུབ་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་རྟགས་དང་དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ལ་གནོད་པ་སྟོན་པ་ཡིན་ལ་རྣམ་ངེས་སུ་རྒྱས་པར་བསྒྲུབས་པས། འགལ་བའི་མཚན་ཉིད་དེ་ཉིད་རིགས་པ་སྨྲ་བའི་དགོངས་པར་རིགས་སོ། །དེས་ན་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

554

རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཞུགས་པའི་དོན་ཡང་སྒྲུབ་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་རྟགས་དང་དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་སྲིད་པ་ཉིད་ཡིན་པས། བདེན་གྲུབ་དེ་ཉིད་བདེན་པས་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་ཡིན་པ་དང༌། བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་ཉིད་མཚན་ཉིད་ཡིན་པས་དེ་དག་ལ་བལྟོས་པའི་རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཞུགས་པར་འདོད་པ་ནི། རིགས་པ་མི་ཤེས་པའི་རྣམ་འགྱུར་ཡིན་ཏེ། བདེན་གྲུབ་དང་བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་གཞི་མཐུན་དང་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་དང༌། མཚོན་བྱ་མིན་པའི་གཞི་མཐུན་སུས་ཀྱང་སྒྲུབ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དང༌། ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མི་འཐད་པའི་ཕྱོགས་དགག །འཐད་པའི་ཕྱོགས་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་སྔ་མ་འགོད་པ་དང༌། དེ་སུན་དབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྔོན་གྱི་རིགས་པ་སྨྲ་བ་མཁས་པ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་ཆོས་ཀྱི་སེངྒེ་
ན་རེ། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ། ངོ་བོས་གནོད་པ་དང༌། རྒྱུས་གནོད་པ་གཉིས་ཕྱེ་ཞིང༌། ཕྱི་མ་ལ་ཡང་དངོས་རྒྱུས་གནོད་པ་དང༌། བརྒྱུད་རྒྱུས་གནོད་པ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས། དང་པོ་ནི། ཚ་རེག་གིས་གྲང་རེག་ལ་གནོད་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་གིས་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་སྤང་བྱའི་ས་བོན་ལ་གནོད་པ་ལྟ་བུ་དང༌། གསུམ་པ་སྣང་བའི་བརྒྱུད་རྒྱུས་མུན་པ་ལ་གནོད་པའི་དོན་དུ་བྱེད་དོ། །འདས་
ལམ་གྱི་ས་བོན་སྤོང་བ་དང་སྣང་མུན་གྱི་གནོད་ཚུལ་མི་མཐུན་པར་འདོད་པ་ནི་འདི་
ལྟར་བསམ་པར་མངོན་ཏེ། ཆོས་བཟོད་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དུས་ན་དེའི་ངོ་སྐལ་
གྱི་ས་བོན་འགགས་ཤིང་མེད་ན་འགོག་བདེན་ཐོབ་དགོས་པས་འགོག་ལམ་དང་

འགལ་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་གཞག

555

པོར་དུས་མཉམ་དུ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ཉམས་པས་དེའི་དུས་ན། ས་བོན་དེ་ཡོད་ལ་དེ་ལ་དངོས་སུ་གནོད་པའི་དོན་ནི། རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་མེད་དུ་དངོས་
སུ་བསྐྱེད་པའི་དོན་ཡིན་པས། དེ་ཆོས་བཟོད་ཀྱིས་བྱེད་ན་རྒྱུ་འབྲས་དུས་མཉམ་
པར་འགྱུར་བས་ཆོས་མཆོག་གིས་དེ་ལྟར་བསྐྱེད་སྙམ་པའོ། །སྣང་བ་སྐྱེས་པའི་དུས་ན་མུན་པ་འགག་དགོས་པས་སྣང་བའི་དངོས་རྒྱུས་མུན་པ་ལ་དངོས་སུ་གནོད་པ་བསྐྱེད་ན་རྒྱུ་འབྲས་དུས་མཉམ་པར་འགྱུར་བས། སྣང་བའི་བརྒྱུད་རྒྱུས་མུན་པ་འགག་ཁམ་ཐ་མ་དེ་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་བསྐྱེདཔའི་ནུས་མེད་དུ་བསྐྱེད་པར་འདོད་ལ་
གནོད་བྱ་བཟློག་པའི་དུས་དེ་དག་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་མྱུར་བའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི་སྤང་གཉེན་
དུས་ཡུན་རིང་ན་བསྐལ་པའི་བར་དུ་ཡང་འགྲོགས་ཟེར་ཏོ། །
གཉིས་པ་ནི་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱའི་ས་བོན་དེ་ཆོས་
བཟོད་དེ་གཉིས་ཀྱིས་དངོས་སུ་མི་སྤོང་བར་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་དེ་ཉིད་ཀྱིས་

དངོས་སུ་སྤོང་བར་ཐལ། དེ་འདྲ་རང་གི་གཉེན་པོས་དངོས་སུ་གནོད་པའི་དོན་རིགས་
འདྲ་ཕྱི་མ་”བསྐྱེད

1

་པའི་ནུས་མེད་དུ་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ཞིང་དེ་ཆོས་བཟོད་རང་
ཉིད་ཀྱིས་མི་བྱེད་པར་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་གིས་བྱེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སྔ་ཕྱི་ཁས་

བླངས། འདོད་ན། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་

རང་གི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱའི་ས་བོན་ལ་དངོས་སུ་མི་གནོད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན།
དེའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་རྣམས་ཀྱིས་རང་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་”གྱི་

2

སྤངས་

བྱའི་ས་བོན་དེ་ལ་དངོས་སུ་གནོད་པ་མི་སྲིད་པས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་

1 མ་ཕྱི། ༤ན༡ན། ཞོལ། ༤ན༡ན། བསྐྱེད སྐུ། ༤ན༣ན། བླ། ༤བ༢ན། སྐྱེད
2 མ་ཕྱི། ༤ན༢ན། ཞོལ། ༤ན༣ན། -གྱི་ སྐུ། ༤ན༥ན། བླ། ༤བ༣ན། +གྱི་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

556

གང་གིས་ཀྱང་སྤང་བྱའི་ས་བོན་དངོས་སུ་འཇོམས་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །སོ་སོ་སྐྱེ་བོས་ཀྱང་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་ས་བོན་དངོས་སུ་སྤོང་ནུས་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཆོས་བཟོད་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་སྤང་བྱའི་ས་བོན་དེ་ལ་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་གིས་དངོས་སུ་གནོད་པ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན། བདག་མེད་པའི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པར་འགོག་བདེན་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་ཡོད་པར་ ”ཐལ།1

མཐོང་ལམ་ཐོབ་ནས། དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་གི་རྣམ་”གཞག2

་བྱས་པ་ལ་

སོགས་པའི་ས་དང་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ། །
གཞན་ཡང༌། སྤངས་གཉེན་ལྡན་ཚུལ་འདི་ནི་རྒྱུ་འབྲས་དུས་མཉམ་ཁས་ལེན་ཅིང་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དུས་ན། རང་གི་སྤང་བྱའི་ཐོབ་པ་ཡོད་པར་འདོད་ལ། སྤང་བྱའི་འགག་འགྱུར་གྱི་སྤོང་བ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ལུགས་ཡིན་པས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བཞེད་པ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་སུ་ཁས་བླང་བར་མི་བྱའོ། །སྣང་མུན་དང་འདས་ལམ་གྱི་ས་བོན་སྤོང་བའི་གནོད་བྱ་ལྡོག་པའི་
དུས་མི་མཚུངས་པར་འདོད་པ་ནི་གསུང་རབ་དུ་མ་དང་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་

བཅོས་དུ་མར་དཔེ་དོན་དུ་མཛད་པའི་དགོངས་པ་མ་རྟོགས་ཤིང༌། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་དོན་མ་རྟོགས་པ་ཡིན་ཏེ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །སྣང་བ་སྐྱེས་པའི་དུས་ན་མུན་པ་འགགས་ཤིང་མ་སྐྱེས་པ་ནི་དེའི་སྔ་ལོགས་སུ་མུན་པའི་དངོས་ཀྱི་རྐྱེན་མ་ཚང་བ་ཡིན་གྱི་གཉེན་པོས་དངོས་སུ་གནོད་པ་བྱས་པའི་ལག་རྗེས་དེའི་ཚེ་གྲུབ་པའི་དབང་གིས་མིན་ཏེ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་ཆོས་བཟོད་བར་

1 མ་ཕྱི། ༤ན༤ན། ཞོལ། ༤ན༥ན། ཐལ། སྐུ། ༤བ༡ན། ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། བླ། ༤བ༦ན། ཐལ་ལོ།།
2 མ་ཕྱི། ༤ན༥ན། ཞོལ། ༤ན༥ན། སྐུ། ༤བན༡ན། གཞག བླ། ༤བ༦ན། བཞག

འགལ་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་གཞག

557

ཆད་མེད་ལམ་དང་སྣང་བ་གཉིས་ཀྱིས་རྒྱུ་འབྲས་དེ་གཉིས་ཀྱིས་སྤང་བྱ་ལ་དངོས་སུ་
གནོད་པ་ལ་”དེ1

་གཉིས་ཀྱིས་དངོས་སུ་གནོད་དོ་ཞེས་བཏགས་ནས་འཇོག་པ་ཡང་
སྣ་ཆད་མ་གཡར་པོའི་རྒྱན་གྱིས་མཛེས་པར་རློམ་པ་དང་འདྲའོ། །སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་གིས་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་སྤང་བྱའི་ས་བོན་དེ་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་

བསྐྱེད་པའི་ནུས་མེད་དུ་དངོས་སུ་བསྐྱེད་ན། དེ་ལ་དངོས་སུ་ཕན་འདོགས་དགོས་ཤིང་དེ་ལྟར་ཁས་བླངས་པས་དེ་དངོས་སུ་ཕན་པ་དང་གནོད་པ་བསྐྱེད་པའི་གཞི་མཐུན་དུ་འདོད་པ་ནི་རིགས་པ་ལས་འདས་པའོ། །ཚུལ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་གནོད་བྱེད་གཞན་ཡོད་པ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་དང༌། གནོད་པ་བྱེད་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱུན་ཆད་པར་བྱ་བ་དང༌། གཅོད་པར་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་མི་མཐུན་པར་གནས་པའོ། །ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད་གནོད་བྱེད་ཁོ་ན་ལ་འདོད་པ་ནི། སྔོན་པོ་དང་དེ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་གཉིས་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་མི་ནུས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་གནོད་བྱ་དེ་གནོད་བྱེད་དང་མི་འགལ་བ་སོགས་ཉེས་པ་དུ་མ་འབྱུང་ངོ༌། །
གཉིས་པ་ནི། ཡུལ་རུང་བར་རིམ་”གྱི

2

་འོངས་པའི་མར་མེའི་སྐད་ཅིག་དང་པོ་
དང་མུན་པ་གཉིས་ལྟ་བུ་བརྒྱུད་པའི་འགལ་བ་དང༌། དངོས་སུ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་མར་མེ་

དང་མུན་པ་ལྟ་བུ་དངོས་སུ་འགལ་བའོ། །གསུམ་པ་ལ་གསུམ། དཔེ་བཤད་པ་དང༌། སྐབས་དོན་ལ་སྦྱར་བ་དང༌། རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །

1 མ་ཕྱི། ༤བ༣ན། ཞོལ། ༤བ༤ན། བླ། ན༥ན། དེ སྐུ། ༤བ༦ན། - དེ
2 *གྱིས་ཡིན་སྙམ།

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

558

དང་པོ་ནི། ཁང་ནང་གི་མུན་པ་སྟེང་གཡོགས་པ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུ་མ་ཚང་བ་མེད་པར་མུན་པའི་རྒྱུན་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བ་ན་མར་མེ་ལས་གཞན་པའི་གེགས་བྱེད་མ་མཐོང་ཞིང༌། སྒོ་ནས་མར་མེའི་འོད་རིམ་གྱིས་ཞུགས་ནས་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་ར་
བའི་ཕུག་གི་མུན་པ་ལྟ་བུ་དེའི་རྒྱུ་མ་ཚང་བ་མེད་པར་གནས་པ་ཡིན་ལ། སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་མུན་པ་དེའི་རྒྱུ་དང་དུས་མཉམ་པའི་མར་མེའི་འོད་ཡུལ་འདབ་ཉེ་བ་ན་གནས་པ་དེས་མུན་པ་དེ་ཉིད་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་མེད་དུ་དངོས་སུ་
བསྐྱེད་ཅིང་རང་གི་དངོས་འབྲས་མར་མེའི་འོད་ནུས་པ་སྟོབས་ལྡན་བསྐྱེད་པར་བྱེད་དོ། །སྐད་ཅིག་གསུམ་པ་ལ་ར་བའི་ཕུག་དེར་མར་མེའི་འོད་སྐྱེས་པ་དང་མུན་པ་འགགས་པ་དུས་མཉམ་ལ་དེའི་ཚེ་མུན་པ་མ་སྐྱེས་པ་ནི་དངོས་ཀྱི་རྐྱེན་མ་ཚང་བས་
ཡིན་གྱི་མར་མེའི་འོད་ཀྱིས་གནོད་པ་དངོས་སུ་བྱས་པའི་དབང་གིས་མིན་ཏེ། རྒྱུ་འབྲས་དུས་མཉམ་པ་དང་རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་སྔ་བ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
དེས་ན་དངོས་ཀྱི་གནོད་བྱ་ནི་མུན་པ་ཡིན་ལ། གནོད་བྱེད་ནི་མར་མེའི་འོད་དང་གནོད་པ་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པའི་དོན་ནི། མར་མེའི་འོད་རིམ་གྱིས་འོངས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གནོད་བྱའི་རྒྱུན་”དང་1

ཟད་ཅིང་འགགས་པའི་གཞི་དངོས་སུ་བསྐྱེད་
པའི་དོན་ཡིན་པས་ཕན་པ་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པ་དང༌། གནོད་པ་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པའི་བསྐྱེད་བྱ་དོན་གཅིག་ཏུ་མི་རུང་སྟེ། ཕན་པ་ནི་མར་མེའི་ཆ་སྔ་མ་ལ་བལྟོས་ན་མུན་པའི་ངོ་བོར་ཡང་མ་འགལ་ལ་གནོད་པ་ནི་མུན་པའི་ངོ་བོར་འགལ་བའི་ཕྱིར་

རོ། །དེས་ན་མུན་པ་འགགས་པ་དང་དུས་མཉམ་པའི་སྣང་བ་བསྐྱེད་པ་དེའི་སྐད་ཅིག་

1 མ་ཕྱི། ༥ན༦ན། སྐུ། ༥བ༣ན། བླ། ༦ན༤ན། -དང་ ཞོལ། ༥བ༡ན། +དང་

འགལ་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་གཞག

559

གཉིས་པར་བྱུང་བའི་མུན་པས་དབེན་པའི་གཞི་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པ་གནོད་པ་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པའི་དོན་དུ་ཤེས་པར་བྱའི། སྣང་བ་སྐད་ཅིག་སྔ་མས་མུན་པ་འགག་ཁ་མ་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་མེད་དུ་དངོས་སུ་བསྐྱེད་ཀྱང་གནོད་པ་དངོས་སུ་
བསྐྱེད་པ་མིན་ཏེ། དུས་གཞན་གྱིས་བར་དུ་ཆོད་པ་དངོས་འབྲས་སུ་མི་འཐད་པའི་
ཕྱིར། སྣང་བ་དང་མུན་པའི་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཐམས་ཅད་རང་གི་གནས་སུ་རྡུལ་གཞན་སྐྱེ་བའི་གེགས་སུ་བྱེད་པས་ལྷན་ཅིག་གནས་པ་མིན་ལ། ཡུལ་འདབ་ཉེ་བ་ན་གནས་པ་ལ་བརྗོད་ན་དེ་ནི་འདོད་པ་ཁོ་ནའོ། །སྣང་བ་དང་མུན་པའི་རྡུལ་སྤེལ་ནས་གནས་པ་ཡང་མིན་ཏེ། རིམ་པ་དང་ལྡན་པའི་མར་མེའི་འོད་ཀྱིས་མུན་པ་རིམ་གྱིས་ལྡོག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་

རོ། །གནོད་ཚུལ་འདི་དག་ནི་ཚ་རེག་དང་གྲང་རེག་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །
དེ་གཉིས་དང་སྣང་མུན་ལ་ངོ་བོ་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་
པ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། རྡུལ་རྫས་ཐ་དད་གཉིས་གོ་ས་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་ནི། དེ་ལ་ཡང་མི་སྲིད་ཅིང༌། ཡུལ་འདབ་ཉེ་བ་ན་གནས་པ་སྣང་མུན་ལ་ཡང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་

རོ། །སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་ཚ་གྲང་དང་སྣང་མུན་གང་ལ་ཡང་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་ཕྲད། གཉིས་པ་ལ་ནུས་ཆུང་དུ་སོང༌། གསུམ་པ་ལ་རྒྱུན་ལྡོག་པ་དང༌། ཡང་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཕྲད་པ་སོགས་སྐབས་གང་དུ་ཡང་ཞལ་གྱིས་མ་བཞེས་པས་མཁས་
པ་ཁ་ཅིག་ཡུན་རིང་དུ་བགྲོད་པ་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དུ་འདོད་པ་སྨད་པའི་གནས་སུ་བྱེད་པ་ནི། སློབ་དཔོན་གྱི་ཕྱོགས་སྔ་མ་ལོན་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ལྷན་ཅིག་
མི་གནས་འགལ་གྱི་སྒོ་ནས་གནོད་པ་ནི། གནོད་བྱའི་རྒྱུ་རིམ་གྱིས་ཟད་པའི་སྒོ་ནས་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

560

གནོད་པ་ཡིན་པས། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས། དངོས་པོ་ལས་གྱུར་པའི་འགལ་བར་བཤད་དོ། །འགལ་བར་ངེས་པར་བྱེད་པ་ནི་རྒྱུན་ལ་ཡིན་གྱི་ཕྲ་བའི་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་འགལ་བར་རྟོགས་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་

རོ། །
གཉིས་པ་ནི། མཐོང་ལམ་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་བཟོད་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ངོས་
སྐལ་གྱི་སྤང་བྱའི་ས་བོན་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་ནི་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་གི་དུས་ན་ཡོད་ལ། དེའི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་མེད་དུ་དེའི་སྔ་རོལ་གྱི་ལམ་གྱིས་བསྐྱེད་
ཀྱང༌། དེ་དངོས་གཉེན་མིན་ལ་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དང་ས་བོན་དེ་འགག་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དུས་མཉམ་ཞིང་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐྱེས་པ་དང༌། ས་བོན་འགགས་པ་དུས་མཉམ་མོ། །དེའི་དུས་ན་ས་བོན་དེ་མེད་པ་ནི་རྐྱེན་མ་ཚང་བས་སོ་སོར་བཏགས་མིན་གྱི་འགོག་པ་ཐོབ་པ་ཡིན་གྱི། སོ་སོར་བཏགས་འགོག་ཐོབ་པ་མིན་ཏེ། འགོག་བདེན་ནི་རང་གི་སྔོན་དུ་སོང་བའི་ལམ་བདེན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ས་བཅུ་རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་
ལམ་གྱི་དུས་ན་གནས་ངན་ལེན་གྱི་དྲི་མ་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་མེད་ཀྱང༌། དེ་ཟད་པའི་
འགོག་བདེན་མ་ཐོབ་ཅིང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་མ་སྐྱེས་པས་གནོད་པ་བྱས་པའི་དུས་མ་རྫོགས་པའི་ཕྱིར། སྤོང་བཞིན་པ་ཡིན་གྱི་ཟད་པར་སྤངས་པ་ནི་མིན་ནོ། །རྣམ་མཁྱེན་
སྐད་ཅིག་དང་པོ་སྐྱེས་པའི་ཚེ། ཟད་པར་སྤངས་པ་ཞེས་བྱའོ། ཁ་ཅིག་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དུས་ན་རང་གི་སྤང་བྱའི་ས་བོན་དེ་མེད་ཅིང༌། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དུས་ན་ཡོད་པར་འདོད་པ་ནི། གྲུབ་མཐའ་འགལ་བ་གཞི་

འགལ་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་གཞག

561

གཅིག་ལ་བསྡུས་པ་ཡིན་ནོ། །སྤང་བྱ་སྤོང་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་མཐོང་ལམ་ཤེས་བཟོད་
བཅུ་དྲུག་ཏུ་དབྱེ་བ་ནི། རྒྱུད་བླ་མ་དང་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་གྱི་རྣམ་བཤད་དུ་
བཤད་ཟིན་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གསུམ་པ་ནི། འོ་ན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། མངོན་གྱུར་ལ་དུས་
གསུམ་གྱི་བརྟག་པ་བྱས་ནས། འདས་པ་འགགས་པས་མི་སྤོང༌། མ་འོངས་པ་མ་
སྐྱེས་པས་མི་སྤོང་ད་ལྟར་བ་ལམ་དང་དུས་མཉམ་དུ་མི་འཇུག་པས་འདས་ལམ་གྱི་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་མིན་པར་བསྟན་ལ། དེའི་ཤུགས་ཀྱིས་ས་བོན་ལམ་དང་མཉམ་དུ་འཇུག་པར་དོན་གྱིས་བསྟན་པ་དང་འགལ་ལོ། །ཞེ་ན། དེའི་དོན་དེ་ལྟ་མིན་ཏེ། དེས་
ནི་འདས་ལམ་གྱིས་ས་བོན་ལ་གནོད་པའི་ཚུལ་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་འདས་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་ས་བོན་རང་གི་སྔོན་རོལ་ཏུ་བྱུང་བ་འགོག་པའི་ཚུལ་
གྱིས་སྤོང་བ་མེད་ཏེ། རང་དུས་ན་འགགས་པས་འགོག་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། རང་གི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱའི་ས་བོན་མ་འོངས་པ་ན་སྐྱེ་འགྱུར་སྐྱེ་བར་ངེས་པ་དེ་ཉིད་བུམ་
པ་ཐོ་བས་བཅོམ་པ་ལྟར་འགོག་པ་ཡང་མིན་ཏེ། དེ་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རང་དུས་ན་ཡོད་པ་དུས་མཉམ་དུ་འགགས་པའི་ཚུལ་དུ་སྤོང་བ་ཡང་མིན་ཏེ། རང་དུས་ན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དང༌། རང་གི་སྤང་བྱ་གནས་ངན་ལེན་གྱི་རྣམ་པ་དེ་འགག་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དུས་མཉམ་ཞིང༌། སྔ་མ་སྐྱེས་པ་དང༌། ཕྱི་མ་འགགས་པ་དུས་

མཉམ་ལ་དེའི་རྗེས་སུ། གཉེན་པོའི་ལག་རྗེས་ཀྱི་དབང་གིས་སྐྱེར་མི་རུང་བའི་ཆོས་
ཅན་དུ་སོང་བ་ཐོབ་པ་ནི་སྤངས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ༌། དཔེར་ན་སྣང་བ་དང་མུན་པ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

562

བཞིན་ནོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་དུ་སྤང་གཉེན་གྱི་དཔེ་དོན་བཤད་པ་སྒྲ་སོར་བཞག་ལ་སྐྱོན་མེད་བཞིན་དུ། དགོངས་པ་གཞན་དུ་ཚོལ་བ་སྐད་བྱེད་པ་ནི་དོན་མིན་ནོ། །གནོད་བྱ་ནུས་མེད་དུ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་ལ་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་
འགལ་གྱི་གནོད་བྱེད་ཀྱི་དོན་དུ་འདོད་པ་སོགས་ནི་སྣང་མུན་དང་། འདས་ལམ་གྱི་

ས་བོན་སྤོང་བ་ཚད་མར་གྱུར་པའི་སྐྱེས་བུ་རྣམས་ཀྱི་དཔེ་དོན་སྦྱར་བ་ལས་ཕྱི་རོལ་
ཏུ་གྱུར་པའོ། །འདི་དག་ལ་བརྟེན་ནས་འགལ་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དང་གནོད་ཚུལ་
གཞན་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ་མ་སྤྲོས་སོ། །
ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། འགལ་བའི་རྣམ་གཞག་གོ །དང་པོ་ནི། རྣམ་བཅད་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་སྒོ་ནས་མི་མཐུན་པར་གནས་
པའོ། །སློབ་དཔོན་”ཆེ་པོ1

་དང༌། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས། འབྲས་བུ་གཅིག་ལ་
བལྟོས་ཏེ་ནུས་པ་ཡོད་པ་དང༌། མེད་པས་ཕྱེ་བ་ཕན་ཚུན་སྤང་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད་
དུ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། དོན་སྤྱི་དང་ཟླ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་ཕན་ཚུན་སྤང་འགལ་མིན་པར་འགྱུར་ཟེར་བ་ནི། ཕྱོགས་སྔ། མ་གོ་བ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་ངེས་ལས། གང་གི་
ཕྱིར་གསལ་བའི་བདག་ཉིད་རྣམས་ནི་ཕན་ཚུན་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མིན་ཏེ། ནུས་པ་དང་སྣང་བ་ལ་སོགས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས། གསལ་བ་དང་རྫས་ཐ་དད་པ་རྣམས་འབྲས་བུ་གཅིག་ལ་བལྟོས་ནས་ནུས་པ་ཡོད་པ་དང་མེད་པས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་གནས་པ་དང༌། མངོན་སུམ་ལ་གཟུང་རྣམ་མི་འདྲ་བར་སྣང་བའི་སྣང་བ་ཐ་དད་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བཀོད་ནས་གསལ་བ་རྫས་

1 མ་ཕྱི། ༧ན༤ན། ཆེ་པོ ཞོལ། ༧བ༡ན། ཆེ་བ སྐུ། ༧བ༣ན། ཆ་བ བླ། ༨བ༢ན། ཆ་པ

འགལ་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་གཞག

563

ཐ་དད་པ་རྣམས་ཕན་ཚུན་རྗེས་འགྲོ་མི་བྱེད་ཅིང༌། ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་དང་ནུས་པ་ཡོད་མེད་དུ་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་དུ་བཤད་ཀྱི། འགལ་ཟླ་གང་རུང་གཅིག་དངོས་པོ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་གང་དུ་ཡང་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་དངོས་འགལ་དང་སྔོ་སེར་ལྟ་བུ་བརྒྱུད་པའི་འགལ་བའོ། །སྒྲ་ལ་མི་རྟག་པ་ཡོངས་སུ་བཅད་པས་རྟག་པ་རྣམ་བཅད་ལ་ཁེགས་ཀྱང༌། གཉིས་ཡིན་གྱི་ཕུང་གསུམ་སེལ་ནུས་ཀྱི་དེ་ཙམ་གྱིས་དངོས་འགལ་དུ་ངེས་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཡུའི་ཁ་དོག་སྔོན་པོར་ངེས་པས་སེར་པོ་ཡིན་པ་ཁེགས་ཀྱང༌། དེ་གཉིས་དངོས་འགལ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ་བརྒྱུད་པའི་འགལ་བ་ཁ་ཅིག་ནི་གནོད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་བསྟན་པ་ལས་འགལ་བར་ངེས་དགོས་ཏེ། སྒྲ་བྱས་པར་ངེས་ཀྱང་རྟག་པ་ཡིན་པ་མ་ཁེགས་པས་གཞི་མཐུན་ལ་གནོད་པའི་ཚད་མ་གཞན་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །སྒྲ་རྟག་པ་རྣམ་བཅད་ལ་ཁེགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་མི་

རྟག་པ་ཡོངས་སུ་གཅོད་ནུས་ཤིང༌། གཉིས་མིན་གྱི་ཕུང་གསུམ་ཁེགས་ཀྱང་དེ་ཙམ་
གྱི་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་དངོས་འགལ་དུ་ངེས་ནུས་པ་མ་ཡི་ཏེ། ཅིག་ཤོས་ཚད་མའི་ངོར་ཁེགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྒྲ་ལ་མི་རྟག་པ་གྲུབ་པ་ཡོད་ཀྱང་
དེ་གཉིས་དངོས་འགལ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་ཅིག་ཤོས་བཅད་ལྡོག་ཏུ་ཚད་མའི་ངོར་གནས་པ་ནི་དངོས་འགལ་ལོ། །
གསུམ་པ་ནི། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས། འདི་ནི་མཚན་ཉིད་པའི་འགལ་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་རྣམ་པར་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། གཅིག་གིས་མཚན་ཉིད་ཞུགས་པ་དེར་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མ་ཞུགས་པ་སྟེ།

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

564

དཔེར་ན། མི་རྟག་པའི་མཚན་ཉིད་གང་དུ་ཞུགས་པ་དེར་རྟག་པའི་མཚན་ཉིད་མ་ཞུགས་པས་ཁྱབ་པ་དང༌། སྔོན་པོའི་མཚན་ཉིད་ཞུགས་པ་དེར་སེར་པོའི་མཚན་ཉིད་མ་ཞུགས་པ་བཞིན་དུ་མཚན་ཉིད་ཕན་ཚུན་སྤངས་ནས་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །གང་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་ན་དེའི་རང་བཞིན་ཉམས་པར་རྣམ་པར་གཅོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་སྔོན་པོའི་རང་བཞིན་ནི། དེའི་རང་བཞིན་ཉམས་པ་”སྡངས1

་ནས་གནས་པ་ཡིན་
ནོ། །སྔོན་པོའི་རང་བཞིན་ཉམས་པ་རྣམ་པར་བཅད་པས་སྔོན་པོའི་རང་བཞིན་ཉམས་པ་དང་ལྡན་པའི་སེར་པོ་རྣམ་པར་བཅད་ཀྱང་སྔོན་པོའི་རང་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་གཅོད་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀ་མིན་པའི་ཕུང་པོ་གསུམ་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་
ཕྱིར་རོ། །འགལ་བར་ངེས་པ་ཡང་དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཁེགས་པ་ལ་
རག་ལས་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་རྟག་པ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མ་ཁེགས་ན་སྒྲ་རྟག་པ་མི་
ཁེགས་ཤིང་མི་རྟག་པ་རྟོགས་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འགལ་བ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་འགལ་བར་ངེས་པ་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པ་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་ནོ། །
འོ་ན་སྒྲ་ལ་མི་རྟག་པ་དང་རྟག་པ་འགལ་བར་ངེས་མི་ནུས་པར་འགྱུར་བ་དང༌། སྣང་རུང་གི་བུམ་པ་ཤ་ཟ་དང༌། འགལ་བར་ངེས་མི་ནུས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། རྟག་པ་ནི་མི་རྟག་པ་ཉམས་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ། སྒྲ་དེ་ནི་མི་རྟག་པ་ཉམས་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ན། ནམ་ཡང་འཕོ་འགྱུར་མེད་པར་སྣང་དགོས་པ་ལ། དེ་ལྟར་མི་སྣང་བས་ཁེགས་པ་ཡིན་ནོ། །སྣང་རུང་གི་བུམ་པ་ལ་ཡང་སྣང་དུ་མི་རུང་བའི་ཤ་ཟ་དོན་གཞན་འགོག་པ་མིན་གྱི། སྣང་རུང་གི་བུམ་པ་ཉིད་ཤ་ཟའི་དོན་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་

1 མ་ཕྱི། ༨ན༢ན། སྡངས ཞོལ། ༨ན༦ན། སྐུ།༨བ༢ན། བླ། བ༣ན། སྤངས

འགལ་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་གཞག

565

འགོག་པ་ཡིན་པས་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པ་ལ་མི་བལྟོས་པའི་སྐྱོན་མེད་དོ། །གསུམ་པ་འགལ་བ་རྟོགས་པའི་དགོས་པ་ནི། གཞིའི་ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་སུ་ལྟ་བ་བཀར་རྟགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་བཞིས་བཏབ་པའི་དོན་གཏན་ཚིགས་
ཀྱིས་སྒྲུབ་དགོས་ཤིང་དེའི་ཚེ་རྟགས་དང་དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་འགལ་བ་ངེས་པ་དང༌། རྗེས་དཔག་གིས་སྒྲོ་འདོགས་ལ་གནོད་པའི་ཚུལ་དང་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྒྲིབ་གཉིས་ལ་གནོད་ཚུལ་རྣམས་འགལ་
བ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་ན་མི་རྟོགས་པས་འགལ་བ་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་མཁས་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་འབྲེལ་བ་དཔྱད་པ་ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་དང༌། དབྱེ་བ་དང༌། འབྲེལ་བ་རྟོགས་ཤིང་བཏགས་ཡོད་དུ་རྟོགས་པའི་དགོས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཐ་དད་གང་ལས་ཐ་དད་པ་དེ་ལོག་ན་ལྡོག་པར་ངེས་པའོ། །དེ་ཡང་ལྡོག་བྱ་ལྡོག་བྱེད་དུ་ངེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱབ་བྱ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་ངེས་པ་འབྲེལ་པ་དང་འབྲེལ་ཡུལ་དུ་ངེས་པ་ཡིན་གྱི།

སྐབས་འགར་བྱ་རོག་ཡོད་སར་དུ་བ་མཐོང་བ་དང༌། དུ་བ་མེད་སར་བྱ་རོག་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་འབྲེལ་པ་ངེས་པར་འགྱུར་བ་མིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བདག་གཅིག་འབྲེལ་དང༌། དེ་བྱུང་འབྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་དང༌། རྣམ་གཞག་གོ །དང་པོ་ནི། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ལ་རྫས་གཞན་མིན་པ་ཞེས་སྦྱར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། བྱས་པ་ཡོད་ཙམ་དུ་བསྐྱེད་པའི་ལག་རྗེས་འཇོག་བྱེད་ཀྱི་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་དེས་མི་རྟག་པའི་ལག་རྗེས་འཇོག་པ་ལྟ་
བུའོ། །བདག་གཅིག་པའི་འབྲེལ་པ་ཀུན་ལ་མི་དགོས་ན་ཡང༌། རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱི་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

566

ཆོས་འགའ་ཞིག་ལོག་ན་རང་ཉིད་ལོག་པར་ངེས་པ་ནི། གདོན་མི་ཟ་བར་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་མི་འཁྲུལ་བར་མི་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་དང༌། གོ་བྱ་གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་འབྲས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྫས་ཐ་དད་ལོག་ན་ལོག་པར་ངེས་པའོ། དེ་ལ་དེ་བྱུང་དུ་འབྲེལ་བ་ལ་དེ་ལས་བྱུང་བ་ངེས་པར་མི་དགོས་ཏེ། དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པའི་
རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་རྟགས་ལོག་ལ་འབྲེལ་པར་ཚད་མ་རྣམ་ངེས་སུ་སྒྲུབ་ཟིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །བུ་རམ་གྱི་རོ་གཟུགས་ལྟ་བུ་ལ་ནི་གོ་བྱ་གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་འབྲེལ་བ་ནི་གང་ཡང་མེད་དོ། །གཞན་དག་དེ་ལ་གོ་བྱ་གོ་བྱེད་དུ་འདོད་པ་ནི། རིགས་པའི་དབང་པོས་རྟགས་གསུམ་དུ་མ་ངེས་པར་རྩོད་པ་དེའི་བརྒལ་ལན་མ་ཐེབས་པར་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ལྟར་ན་གཏན་ཚིགས་དེ་ཉིད་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པས་གཏན་ཚིགས་བཞི་པ་མིན་ནོ། །ཞེས་ལན་རིགས་པ་ལ། སློབ་དཔོན་དེ་ལྟར་མ་མཛད་པར་བུ་རམ་གྱི་རོ་སྔ་མས་བུ་རམ་གྱི་གཟུགས་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་དང༌། བུ་
རམ་གྱི་གཟུགས་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་གཉིས་ཀ་རྒྱུ་ཆོས་རྗེས་དཔོག་གི་འབྲས་
རྟགས་གཅིག་པུ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བས་སྐྱོན་མེད་པའི་ལན་མཛད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཁྱོད་ལྟར་ན་ལན་དེ་ལྟར་འདོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ད་དུང་བསམ་པར་བྱ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །གཏན་ཚིགས་དེ་ཉིད་རྒྱུ་ཆོས་རྗེས་དཔོག་གི་འབྲས་རྟགས་སུ་འདོད་ན་ནི་
རྟགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མི་ཤེས་པར་གསལ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ནི། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་གཏན་ཚིགས་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་
གོ་བྱ་གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ན། དུ་བ་དང་གྲུབ་སྡེ་རྫས་གཅིག་པའི་ཆ་ཐམས་ཅད་

འགལ་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་གཞག

567

མེའི་བསྐྱེད་བྱ་དང་མེ་དང་གྲུབ་སྡེ་རྫས་གཅིག་པའི་ཆ་ཐམས་ཅད་དུ་བའི་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པས་ཆ་ཐམས་ཅད་གོ་བྱ་གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་སྔོ་བའི་ཆ་དང་དངོས་པོའི་ཆས་ཀྱང་མེ་གོ་བ་དང༌། ཙནྡན་གྱི་མེ་དང་གསལ་བ་དང༌། འབར་བ་སོགས་ཀྱང་དུ་བའི་གོ་བྱར་འགྱུར་ཏེ། ཙནྡན་གྱི་མེས་དུ་བ་བསྐྱེད་པའི་ཚེ་དུ་བ་མ་སྐྱེད་ན་ཙནྡན་གྱི་དུ་བ་དེ་དུ་བར་མ་སྐྱེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་ཙམ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་དེ་ཙམ་གྱིས་གོ་བྱ་གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་མིན་ཏེ། མེ་དང་དུ་བའི་སྟེང་ན་གྲུབ་སྡེ་རྫས་གཅིག་པའི་ལྡོག་པའི་ཆ་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་མེ་ལ་ཡོད་པའི་ཆ་གང་ཞིག་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་དུ་བའི་སྐྱེད་བྱེད་དུ་ངེས་པའི་ཆ་ཇི་སྙེད་པ་ཡོད་པ་དེ་གོ་བྱ་ཡིན་ལ། དུ་བ་དང་གྲུབ་སྡེ་རྫས་གཅིག་པའི་ཆ་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་མེའི་འབྲས་བུར་ངེས་ཤིང༌། རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་མེ་ལ་མི་འཁྲུལ་བ་དེ་ཉིད་གོ་བྱེད་ཡིན་གྱི། དུ་བ་ལ་

ཡོད་པའི་སྤྱིའི་ཆོས་དངོས་པོ་དང༌། ལུས་ཅན་ལ་སོགས་པ་ནི་མེ་གོ་བྱེད་མིན་ཏེ། མེ་མེད་ཀྱང་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དང༌། ཙནྡན་གྱི་མེར་ངེས་པ་ཡང་དུ་བ་ཙམ་གྱི་སྐྱེད་བྱེད་དུ་ངེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་མེད་ཀྱང་དུ་བ་ཙམ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་མེས་དུ་བའི་
རྫས་ཀྱི་ཆ་བསྐྱེད་མི་སྐྱེད་ཆ་གཉིས་པའི་ཚུལ་དུ་ཆ་ཤས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་བ་
དང༌། མེའི་རྫས་ཀྱང་དུ་བ་ལ་བལྟོས་པ་ཆ་ཤས་ཀྱི་སྐྱེད་བྱེད་དུ་འགྱུར་ཏེ། ཆ་ཤས་
ཀྱི་གོ་བྱ་གོ་བྱེད་དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེ་ན། བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་ཙམ་གྱིས་གོ་བྱ་གོ་བྱེད་དུ་ངེས་པ་མིན་ནོ་ཞེས་བཤད་ཟིན་ཏོ། །
གོམས་པའི་དབང་གིས་རྒྱང་རིང་པོ་ནས་དུ་བ་མཐོང་བ་ན་དང་པོར་དངོས་པོའོ་སྙམ་པ་དང༌། དེ་ནས་ལུས་ཅན་ནོ་སྙམ་པ་དང༌། དེའི་རྗེས་སུ་དུ་བའི་དངོས་པོའོ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

568

སྙམ་པའི་ངེས་པ་སྐྱེས་པ་ན། སྔ་མ་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་ནི་མེ་གོ་བྱེད་མིན་ལ། ངེས་པ་ཕྱི་མའི་ཡུལ་དུ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་དངོས་པོ་དང་ལུས་ཅན་སོགས་ཀྱི་སྤྱི་ཡང་

མེ་གོ་བྱེད་དུ་འདོད་ལ། རྟགས་ཀྱི་ཆ་གཉིས་ཀ་འཁྲུལ་ན་མིན་ཏེ། དཔེར་ན། འདི་ནི་
གཡོར་མོ་ཡིན་ཏེ། རྩེ་མོར་བྱ་ཚང་བཅས་པའི་ཕྱིར།་”ཅེས་པ1

་རྩེ་མོ་དང་བྱ་ཚང་སོ་
སོར་འཁྲུལ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཙནྡན་གྱི་དུ་བའི་རིས་ངེས་ན་ནི་ཙནྡན་གྱི་མེ་གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་འདི་ལ་གོ་བྱེད་ཡང་དག་བཞག་པར་དཀའོ། །རྒྱུ་འབྲས་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཚད་མ་ནི་ས་ཕྱོགས་དེར་མེ་དང་དུ་བ་ཡོད་ན་ས་ཕྱོགས་དེ་ཉིད་འཛིན་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་འདྲེར་རུང་བ་ལ་དེ་གཉིས་མ་
དམིགས་པའི་དག་འཛིན་མངོན་སུམ་ཟུང་གཅིག་དང༌། དེའི་རྗེས་སུ་མེ་དམིགས། དེའི་རྗེས་སུ་དུ་བ་དམིགས་པའི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ངོ་བོ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་ཟུང་
གཅིག །དེའི་རྗེས་སུ་མེ་དམིགས། དེའི་རྗེས་སུ་དུ་བ་མ་དམིགས་པའི་དག་འཛིན་མངོན་སུམ་གཅིག་སྟེ། ཚད་མ་ཕྲུགས་གསུམ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱུ་མེད་དང་མི་མཐུན་པ་རྒྱུར་འཛིན་པའི་དོགས་པ་སེལ་ཞིང་། རྒྱུ་འབྲས་སུ་ངེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། འབྲེལ་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་དགོས་པ་ནི། ཁྱབ་བྱ་འདི་ཁས་བླངས་ན། ཁྱབ་བྱེད་འདི་ངེས་པར་ཁས་བླངས་དགོས་པ་དང༌། རྒྱུ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བུ་འདི་འབྱུང་ཞིང༌། འབྲས་བུ་འདི་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ན་རྒྱུ་འདི་སྔོན་དུ་སོང་བ་སོགས་གཞི་དང༌། ལམ་དང་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་ལེགས་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་མེད་དུ་མི་རུང་བའི་ཡན་ལག་གོ །འབྲེལ་པ་རྫས་ཡོད་ཁེགས་ཤིང་བཏགས་ཡོད་དུ་རྟོགས་པ་

1 མ་ཕྱི། ༩བ༦ན། ཞོལ། ༡༠ན༦ན། ཅེས་པ སྐུ། ༡༠བ༤ན། བླ། ༡༡བ༦ན། ཞེས་པ

འགལ་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་གཞག

569

ལ་བརྟེན་ནས་འབྲེལ་པ་བརྟག་པའི་འགྲེལ་པར་བྲམ་ཟེས་བཤད་པ་ལྟར། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཡིན་པ་ཁེགས་ནས། གང་ཟང་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་དགོས་པ་ཅན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་མེ་དང་དུ་བའི་འབྲེལ་པ་ངེས་པར་བྱེད་པའི་རྟོག་པའི་ཡུལ་དུ་དེ་ཉིད་དུས་མཉམ་དུ་སྣང་བ་དང༌། དུ་བ་གྲུབ་ཟིན་པའི་དུས་དེའི་ཚེ་མེ་ལ་བལྟོས་པར་སྣང་ཞིང༌། སྣང་བ་དེ་ལྟར་དོན་ལ་གྲུབ་ན་མེ་དུ་དུས་མཉམ་དུ་འགྱུར་བས་འབྲེལ་པ་རྫས་ཡོད་ཁས་བླང་དུ་མི་རུང་བ་བཞིན་དུ། གང་ཟང་གི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་ཞེན་ཅིང་། གང་
ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་གྲུབ་མཐའ་ཁས་ལེན་པ་རྣམས་ཀྱི། གང་ཟག་དང་ཕུང་པོ་རྗེ་བོ་དང་ཁོལ་པོ་ལྟར་ཞེན་པས་དེ་ལྟར་གྲུབ་ན་ཕུང་པོ་ལ་བལྟོས་མེད་དུ་འགྱུར་བས། གང་ཟང་གི་བདག་ཁེགས་པ་ཡིན་ནོ། །རྒྱས་པར་ནི་གཞན་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །རྒོལ་ངན་རྟག་ཆད་མཐར་ཞེན་རི་འཇོམས་རྡོ་རྗེའི་ངག །མདོ་དང་རྣམ་འགྲེལ་མཛད་པའི་གསུང་གི་གཅེས་པའི་གནད། །འགལ་འབྲེལ་ཚུལ་བཞིན་སེམས་པའི་རིགས་ལམ་དྲི་མེད་པ། །བླ་མའི་དྲིན་ལས་རྒྱལ་རྔ་བདུན་པའི་ལུགས་ལྟར་བཤད། །འདིར་འབད་དགེ་བ་རབ་དཀར་ཅི་ཡོད་དེས། །འགྲོ་ཀུན་མཐར་ལྟའི་མུན་པ་ཀུན་བསལ་ཞིང༌། །དྲི་མེད་རིགས་པའི་སྣང་བས་བརྒྱན་བྱས་ཏེ། །ཀུན་མཁྱེན་རྒྱལ་བའི་གྲོང་ཁྱེར་འཇུག་པར་ཤོག །
འགལ་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་འདི་ནི། རྗེ་བཙུན་དམ་པ་
ཀུ་མ་ར་མ་ཏིའི་ཞལ་སྔ་ནས་དང༌། སྙིགས་དུས་ཀྱི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཆེན་པོ་རྗེ་
རིན་པོ་ཆེ་བློ་བཟང་གྲགས་པ་དཔལ་བཟང་པོ་ཡི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱི་གསུང་གི་བདུད་རྩི་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

570

ཡུན་རིང་དུ་མྱངས་པ་རིགས་པ་སྨྲ་བ་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱིས་འབྲོག་རི་བོ་ཆེ་དགེ་
ལྡན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་གླིང་དུ་སྦྱར་བའོ། །ཡི་གེ་པ་ནི་སྡེ་སྣོད་འཛིན་པ་རིན་ཆེན་ཆོས་རྒྱལ་ལོ། །འདིས་ཀྱང་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་སྒོ་ཐམས་ཅད་དུ་དར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་གྱུར་ཅིག ། །།
༈ ༀ་སྭསྟི། ཕན་བདེའི་འབྱུང་གནས་རྒྱལ་བསྟན་ཡོངས་འདུའི་ལྗོན། །རབ་རྒྱས་འགྲོ་ཀུན་ཐར་མཆོག་འབྲས་བཟང་ལ། །སྤྱོད་ཕྱིར་བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་གྲུབ་ཆོས་གྲྭ་
ཆེར། །ཆོས་སྦྱིན་འཛད་མེད་དལ་འགྲོའི་རྒྱུན་འདི་སྤེལ། །
སརྦ་མངྒ་ལཾ། །

571

༄༅། །རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེས་རྗེའི་དྲུང་དུ་གསན་པའི་མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་བཞུགས་སོ། །

༄༅། །རྗེ་བཙུན་བླ་མ་དམ་པ་རྣམས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །དེ་ལ་འདིར་རྣམ་འགྲེལ་ལེའུ་གསུམ་པ་སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློས་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའི་ཚུལ་འཆད་པ་ལ་ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་སྤྱིའི་དགོས་པ་དང་། ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་དགོས་པ་གང་གི་ཆེད་དུ་མཛད་པ་དང་། ལེའུ་འདི་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྣམ་པར་འགྲེལ་པའོ། །
དང་པོ་ནི། ཚད་མ་རྣམ་ངེས་ལས། ཕན་པ་དང་མི་ཕན་པ་ཐོབ་པ་དང་སྤོང་བ་ནི་ངེས་པར་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཡིན་པས་དེ་མི་མཁས་པ་རྣམས་ལ་བསྟན་པའི་དོན་དུ་འདི་བརྩམ་མོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཚེ་འདི་དང་ཕྱི་མར་རེ་ཤིག་པ་དང་གཏན་དུ་བའི་ཕན་གནོད་ལ་འདོར་ལེན་བྱེད་པ་ནི་དེའི་ཐབས་ལ་འདོར་ལེན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བྱས་པ་ལས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལ་རག་ལས་པས། དེ་ཉིད་ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་སུ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡིན་པས་དེ་ལ་རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན་བརྒྱད་དེ། མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་ལྟར་སྣང་དང་བཅས་པ་བཞི་དང་། བསྒྲུབ་པ་དང་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་དང་

བཅས་པ་བཞིའོ། །དེ་ལ་དང་པོ་བཞི་ནི་མངོན་སུམ་དང་རང་དོན་ལེའུར་རང་ཉིད་
ཀྱིས་གཞལ་བྱ་ངེས་པའི་ཐབས་སུ་སྟོན་ལ། ཕྱི་མ་བཞི་ནི་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

572

ཆེད་དུ་གཞན་དོན་ལེའུར་འཆད་དེ། རིགས་པའི་སྒོར། མངོན་སུམ་དང་ནི་རྗེས་སུ་དཔག །ལྟར་སྣང་བཅས་པ་བདག་རིག་ཕྱིར། །བསྒྲུབ་པ་དང་ནི་སུན་འབྱིན་ངག །ལྟར་

སྣང་བཅས་པ་གཞན་རྟོགས་ཕྱིར། ཅེས་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཐར་པ་དོན་དུ་གཉེར་བ་དག་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ཐར་འདོད་ཀྱི་འཇུག་ངོགས་ཡིན་ནམ། དེ་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་དག་ཡིན་སྙམ་ནས་དཔྱོད་པ་ཞུགས་པ་དག་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ། རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ཁོ་ན་ཐར་འདོད་ཀྱི་འཇུག་ངོགས་སུ་ངེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་སློབ་དཔོན་གྱིས་ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་མཛད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ལེའུ་དྲུག་ཡོད་ཀྱང་། རྣམ་འགྲེལ་མཛད་པས་སེལ་བ་རྟག་པ་རང་དོན་གྱི་ནང་དུ་བསྡུས་ཤིང་། དཔེ་དང་དཔེ་ལྟར་སྣང་དང་ལྟག་ཆོད་རྟག་པ་གཞན་དོན་དུ་བསྡུས་ནས་ལུས་ལྟ་བུའི་བསྟན་བཅོས་གསུམ་ལ་ལེའུ་བཞི་དང་གསུམ་དུ་མཛད་དོ། །རྣམ་འགྲེལ་ལེའུ་གཉིས་པ་ནི་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་ཚིག་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་
པོས་རྒྱལ་བ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དང་དེའི་བསྟན་པ་ཁོ་ན་ཐར་འདོད་ལ་ཚད་མར་བསྒྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས། གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་ངེས་པའི་ཆེད་དུ་ལེའུ་ཟུར་དུ་མཛད་ལ། ལེའུ་གཞན་གསུམ་དེའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །
སློབ་དཔོན་རྒྱལ་དབང་བློའི་གསུང་ནས། གཟུགས་གསལ་པོ་བལྟ་བ་ལ་ཤེས་འདོད་ཞུགས་ནས་དེའི་ཐབས་སུ་མིག་གི་རབ་རིབ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱོན་སེལ་བ་ལ་འབད་པ་བཞིན་གནས་སྐབས་དང་མཐའི་ཐོབ་བྱ་ལ་དོན་གཉེར་ཞུགས་པ་དག་དེའི་

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

573

ཐབས་ལ་རྨོངས་པའི་བློའི་སྐྱོན་སེལ་བ་ལ་འབད་དགོས་པའི་ཚད་མ་ཀུན་ལས་
བཏུས་ཀྱིས་བློའི་སྐྱོན་སེལ་བའི་ཐབས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ་གསུང་
ངོ་། །
གསུམ་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། སློབ་དཔོན་གྱིས་ཞེས་པ་ནས་བརྩམས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་བར་ཏེ། སློབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་
བསྟན་བཅོས་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་ཚིག་དོན་གཉིས་ཀ་འཆད་པའི་རྒྱུ་རང་དོན་རྗེས་དཔག་སྔར་བཞག་པ་དང་། དེ་ནས་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་ཚིགས་
བཅད་ཕྱེད་རྫོགས་པར་བཤད་ནས། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བཤད་པ་མཛད་པའི་
ཕྱིར། གཞལ་བྱ་གཉིས་ཕྱིར། ཅེས་སོགས་ལེའུ་གསུམ་པ་གསུངས་སོ། །ལེའུ་དང་པོའི་རང་འགྲེལ་གྱི་མཚམས་སྦྱོར་དུ། དེ་ལ་དོན་དང་དོན་མ་ཡིན་པ་རྣམ་པར་འབྱེད་
པ་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ལ་ཞེས་པའི་དོན་ལ། འགྲེལ་བཤད་བྱེད་པ་སྔ་མ་ཁ་ཅིག་གིས་དོན་ཕན་པ་དང་དོན་མ་ཡིན་པ་གནོད་པ་ལ་བཤད་པ་ལ་སློབ་དཔོན་ཤཱཀྱ་བློས། དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། དེ་གཉིས་ཁོ་ན་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་རྗེས་དཔག་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེ་གཉིས་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་རྗེས་དཔག་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་པས་རང་དོན་རྗེས་དཔག་དང་པོར་འཆད། དང་པོ་མི་རིགས་ཏེ། བཏང་སྙོམས་སུ་བྱ་བ་རྗེས་དཔག་གིས་རྟོགས་དགོས་པ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ་མངོན་སུམ་
གྱིས་ཀྱང་འབྱེད་ནུས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དོན་ནི་རིགས་པ་དང་འཐད་པ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་གསུངས་པའི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་སོགས་ཡིན་ལ། མི་རིགས་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

574

ཤིང་མི་འཐད་པ་ནི་དོན་མ་ཡིན་པ་སྟེ་ཆོས་འདི་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་དག་གིས་བཤད་པའི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་སོགས་ཡིན་ལ། དེ་དག་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆེད་དུ་རྣམ་འགྲེལ་བརྩམས་ཤིང་དེ་དངོས་སུ་འབྱེད་པ་ཡང་རྗེས་དཔག་ཁོ་ན་ལ་རག་ལས་པས་རང་དོན་རྗེས་དཔག་དང་པོར་བཤད་ལ། མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་དོན་དེ་དག་
དངོས་སུ་འབྱེད་པ་ཡང་རྗེས་དཔག་ཉིད་ལ་རག་ལས་པས་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་ཚིག་དོན་གཉིས་ཀ་འཆད་པའི་རྒྱུ་རང་དོན་རྗེས་དཔག་དང་པོར་བཞག་གོ། ཚིག་དོན་གཉིས་ཀ་རྫོགས་པར་འཆད་པས་ཚད་མ་རྣམ་ངེས་ཀྱི་ལེའུའི་གོ་རིམས་དང་མི་མཐུན་པས་འགལ་བར་མི་བསམ་མོ། །ལོག་རྟོག་བཞི་བསལ་བའི་ཆེད་དུ་ལེའུ་གསུམ་པ་གསུངས་པར་བསྟན་པའི་མདོར་བསྟན་ནི། ཚད་མ་དང་ཞེས་སོ། །གྲངས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བ་ནི་དེ་ལ་དང་པོར་ཞེས་སོགས་སོ། །དེ་ལ་ཚད་མའི་གྲངས་ངེས་བསྒྲུབ་པ་ལ་རྟགས་དགོད་པ་དང་། ཚུལ་བསྒྲུབ་པའོ། །
དང་པོ་ནི། གཞལ་བྱ་གཉིས་ཕྱིར། ཅེས་པས་སྟོན་ཏོ། །དེ་ལ་མངོན་རྗེས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཚད་མ་གསུམ་པ་མེད་དེ། རང་སྤྱི་གང་ཡང་མིན་པའི་གཞལ་བྱ་གསུམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཅེས་པས་གྲངས་ངེས་འགྲུབ་པར་འདོད་པ་ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་ཏེ། གྲངས་ངེས་བསྒྲུབ་པ་ལ་དགག་ཕྱོགས་དང་སྒྲུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཕུང་གསུམ་

གཉིས་ཀ་བསལ་དགོས་པས། དེ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་པའི་ཕྱིར་དང་། མངོན་རྗེས་གང་ཡང་མིན་པའི་ཚད་མ་ཡོད་ན་གྲངས་ངེས་འཇིག་པར་འདོད་པ་ནི་གྲངས་ངེས་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ལ་བློ་ཁ་ལེགས་པར་མ་ཕྱོགས་པའི་ལྟག་ཆོད་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ལྟར་ན་དབྱེ་གཞི་ཁས་བླངས་ན་གྲངས་ངེས་སྒྲུབ་ཏུ་མི་རུང་ཞིང་། དེ་བསྒྲུབས་

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

575

ན་དབྱེ་གཞི་ཁས་བླང་དུ་མི་རུང་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར་དང་། མངོན་སུམ་བཞིར་གྲངས་ངེས་པ་དང་། ཕུང་པོ་ལྔར་གྲངས་ངེས་པ་སོགས་ལ་ཡང་ཉེས་པ་དེ་ཉིད་འཇུག་པས་ཁྱོད་ལྟར་ན་གྲངས་ངེས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་བྱར་མེད་ལ། གལ་ཏེ་བྱེད་ན་ཁྱོད་རང་གི་ཉེས་པ་དེ་ཉིད་ཐོག་ཏུ་འབབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྒྲུབ་ཕྱོགས་ལས་དགག་ཕྱོགས་ཀྱི་ཕུང་གསུམ་འགོག་པ་ལ་དོགས་པ་ཤས་ཆེ་ལ། དེ་ཡང་གཞན་སྡེས་མངོན་རྗེས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་དཔེ་ཉེར་འཇལ་སོགས་ཀྱི་ཚད་མ་གཞན་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་ལ། དེ་འགོག་པ་ལ་སྔར་བཀོད་པའི་རྟགས་ལྟར་སྣང་འབའ་ཞིག་ཡིན་པས་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་བཀོད་པ་ལྟར་བྱ་སྟེ། མངོན་རྗེས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཚད་མ་ཕུང་གསུམ་པ་མེད་དེ། རང་སྤྱི་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་གཞལ་བྱ་ཕུང་གསུམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པ་སྟེ། འགྲེལ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་གྲངས་ངེས་སྒྲུབ་པའི་སྐབས་ལས་གོ་བར་ཟད་དོ། །གྲངས་ངེས་བསྒྲུབ་པ་ལ་ཕུང་གསུམ་གཉིས་ཀ་སེལ་བ་དགོས་ཀྱང་དེ་གྲངས་ངེས་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འགོག་པ་ནི་མིན་ནོ། །གཞལ་བྱ་གཉིས་ཕྱིར། ཅེས་པ་
ཚད་མར་སོང་བ་རང་མཚན་དང་སྤྱི་མཚན་གཉིས་སུ་ངེས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྗེས་དཔག་གིས་རང་མཚན་འཇལ་བ་དང་། མངོན་སུམ་གྱིས་སྤྱི་མཚན་
འཇལ་བ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ཚུལ་བསྒྲུབ་པ་ལ་ཁྱབ་པ་བསྒྲུབ་པ་ནི། ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་རང་འགྲེལ་དུ། གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་ངེས་པས་ཚད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་ཏེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ནི་མངོན་སུམ་ཡིན་ལ། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོགས་དང་། སློབ་དཔོན་རྒྱལ་དབང་བློས་ངེས་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

576

བཟུང་གི་དོན་དུ་བཤད་ཅིང་། ཚད་མ་མངོན་སུམ་གཅིག་པུར་དོགས་པར་མི་བྱ་སྟེ། རང་མཚན་ལས་གཞལ་བྱ་གཞན་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཅེས་པས་གྲངས་ཉུང་བ་སེལ་ལ། གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་ངེས་པས་མང་བ་སེལ་བར་བཞེད་དོ། །དོན་ནི། རང་མཚན་གྱི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་ཤར་ཞིང་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་གཞལ་བྱ་འཇལ་བ། སྤྱི་མཚན་
གྱི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་ཤར་ཞིང་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་གཞལ་བྱ་འཇལ་བ་གཉིས་སུ་ངེས་པས་ཚད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་པའོ། །རྩ་བའི་རྟགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་བཤད་པ་ནི་
འདིས་འཇལ་བར་བྱེད་པས་ན་ཞེས་སོགས་སོ། །འཇལ་བ་ལ་ལས་སུ་བྱ་བ་དང་བྱེད་པ་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་པའི་ངོས་ནས་ཚད་མར་བཞག་ལ། དེ་ཡང་གཉིས་ཁོ་ནར་
ངེས་པ་ནི། མངོན་སུམ་གཅིག་པུར་ངེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྗེས་དཔག་ཀྱང་ཚད་མར་བསྒྲུབ་པར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པ་ལ་གྲངས་ལ་སོགས་པ་གསུམ་སྟོན་པ་དོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། དོན་མེད་མ་ཡིན་ཏེ། གསུམ་པོ་དེ་མཚན་ཉིད་རྣམ་པར་དག་པ་རྟོགས་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་མངོན་རྗེས་དག་ལ་མི་སླུ་བས་ཚད་མར་མཚོན་པའི་ཐུན་མོང་གི་མཚན་ཉིད་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ལ། མཚོན་བྱར་གྱུར་པའི་མངོན་རྗེས་གཉིས་ལ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ལས། གཞན་པའི་མཚན་ཉིད་གཅིག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། གཅིག་པུ་དེས་དེ་གཉིས་སོ་སོར་མཚོན་མི་ནུས་པའི་
ཕྱིར། དབྱེ་བ་ངེས་པའི་སྒོ་ནས་བསྟན་ན་བྱེ་བྲག་གི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པར་དག་པ་རྟོགས་ལ། དེ་རྟོགས་ན་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་རྣམ་པར་དག་པ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་

རོ། །སྤྱོད་ཡུལ་མ་བསྟན་ན་སྐྲ་ཤད་འཛག་སྣང་སོགས་ཀྱང་ཚད་མར་བཟུང་ནས་དེ་དག་བསླུ་བ་མཐོང་ནས་ཚད་མ་ལ་མི་སླུ་བའི་ངེས་པ་མེད་པར་དོགས་པ་བཅད་པའི་

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

577

ཆེད་དུ་སྤྱོད་ཡུལ་བསྟན་ཏོ། །ཚད་མའི་འབྲས་བུ་མ་བསྟན་ན་ཚད་མ་གཞལ་བྱར་རྟོགས་པ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་དོགས་པར་འགྱུར་ལ། གཞལ་བྱ་མི་ཤེས་པ་ཡང་ཚད་མར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཚད་མའི་འབྲས་བུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཚད་མ་གཉིས་ལས་མང་བ་ཡང་མི་འཐད་དེ། གཞལ་བྱ་གཉིས་ལས་མང་བ་དང་གཞལ་བྱ་གཅིག་ལ་ཡང་ཚད་མ་དུ་མ་འཇུག་པ་གང་ཡང་རྒྱུ་མཚན་དུ་མི་འཐད་པ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །འགྲེལ་པར་རྒྱུ་མཚན་བཀོད་པ་འདི་དག་རྩ་བའི་དམ་བཅའ་བཤད་པ་ཡིན་གྱི་རྩ་བའི་གཏན་ཚིགས་བཀོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཕྱོགས་ཆོས་བསྒྲུབ་པ་ལ་གཉིས་ཡིན་
གྱི་ཕུང་གསུམ་དགག་པ་ནི། གལ་ཏེ་སྤྱི་ཞེས་སོ། །ཨུཏྤལ་སྔོན་པོ་ལྟ་བུའི་རང་སྤྱི་འདྲེས་པའི་གཉིས་ཡིན་གྱི་ཕུང་པོ་གསུམ་པ་ཡོད་པས་རང་སྤྱི་རེ་རེ་བ་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། རང་མཚན་དང་སྤྱི་མཚན་སོ་སོ་རེ་རེ་བ་རྣམ་པ་གཉིས་མ་གཏོགས་པའི་གཞལ་བྱ་གཞན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

རོ། །སྤྱིར་རང་མཚན་དང་སྤྱི་མཚན་ལས་མ་གཏོགས་པའི་གཞལ་བྱ་མེད་པ་ནི་ཕ་རོལ་པོ་ཡང་འདོད་པས་ཡ་གྱལ་སོ་སོར་ངེས་པ་མ་ཡིན་པའི་གཞན་མེད་པའོ། །གཉིས་ཡིན་གྱི་ཕུང་གསུམ་ཡོད་ན་གྲངས་ངེས་འཇིག་པ་རང་ལུགས་ལ་ཡང་འདོད་དགོས་སོ། །ཨུཏྤལ་བྱེ་བྲག་དང་སྔོན་པོ་སྤྱི་ཡིན་པས་ཨུཏྤལ་སྔོན་པོ་ཕུང་པོ་གསུམ་པར་འདོད་ན་མི་རིགས་ཏེ། གཉིས་ཀ་རང་མཚན་འབའ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

རོ། །སྔ་མ་རང་མཚན་དང་ཕྱི་མ་སྤྱི་མཚན་དུ་འདོད་ན་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། སྔོན་པོ་
རང་མཚན་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་བྱེད་ནུས་པ་དང་མི་ནུས་པ་གཉིས་ཕུན་ཚུན་སྤང་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་དངོས་འགལ་ཡིན་ལ། འབྲས་བུ་ཅུང་ཟད་བྱེད་ནུས་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

578

པ་དེ་ནི་རང་མཚན་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། དོན་བྱེད་མི་ནུས་པས་གཞལ་བྱ་དེ་ནི་སྤྱི་མཚན་ཡིན་པས་གཉིས་ཡིན་གྱི་ཕུང་གསུམ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་སྲིད་དོ། །གལ་ཏེ་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་གྲངས་ངེས་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་གཞག་འདི་དག་མདོ་སྡེ་པ་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་སམ། སེམས་ཙམ་པ་དང་ཐུན་མོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན། དང་པོ་མི་རིགས་ཏེ། འོག་ནས་གཉིས་སྟོང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པས་དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དབྱེ་བའི་ཡ་གྱལ་དུ་བསྡུས་པའི་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་གྲངས་ངེས་འཆད་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་སྐབས་འདི་མ་གཏོགས་གཞན་དུ་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་། རང་མཚན་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་ཕྱི་མ་གསུམ་

འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་ལ་ཡང་ངེས་པར་ཚང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་ཀའི་ཐུན་མོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡང་འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པ་ཡིན་ཡང་སྤྱི་མཚན་དུ་སེམས་ཙམ་པ་ཁས་མི་ལེན་ཞིང་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། རྣམ་རིག་པས་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པ་ལ་སྤྱི་མཚན་གྱིས་ཁྱབ་པ་

དང་། རང་མཚན་ལ་དོན་བྱེད་ནུས་པས་ཁྱབ་པ་ཁས་མི་ལེན་ཞིང་། རྒྱུ་མཚན་ཕྱི་མ་

གསུམ་འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་ལ་ཡང་གྲུབ་པ་བདེན་ཡང་སྐབས་འདིར་ནི་མདོ་སྡེ་པ་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི་རྣམ་རིག་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལུགས་སྟོན་པའི་དབང་དུ་མ་བྱས་ཏེ། ཐུན་མོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི། དཔེར་ན། སྔར་ལེའུ་གཉིས་པར་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་གྱི་སྟོན་པའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་དང་། འོག་ནས་
རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཡང་སྔར་ལེའུ་གཉིས་པར་བཤད་པ་ལ་ཁ་འཕངས་ནས་ཐུན་མོང་བའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་བཤད་པ་བཞིན་ནོ། །དེའི་དབང་

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

579

དུ་བྱས་ན་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་འཇལ་བའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱིས་གང་ཟག་

གི་བདག་མེད་ཤུགས་རྟོགས་དང་། དངོས་སུ་དངོས་པོ་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྣལ་འབྱོར་རྣམས་ཀྱིས་བླ་མས་བསྟན། །མ་འདྲེས་པ་ཡི་དོན་ཙམ་
མཐོང་། ཞེས་བཤད་པ་དང་། དེ་ཉིད་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པར་ཕྱོགས་སྔར་བླངས་ནས་དགག་པ་མཛད་པ་ལས་གསལ་བར་ཤེས་སོ། །འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱིས་ནི་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་ཡིན་གྱི་ཤུགས་ལ་

རྟོགས་པ་མིན་ནོ། །
གཉིས་མ་ཡིན་གྱི་ཕུང་གསུམ་དགག་པ་ནི་འོ་ན་ཞེས་སོ། །སྐྲ་ཤད་སོགས་གསལ་བར་སྣང་བའི་ཚེ་སྐྲ་ཤད་དེ་ཉིད་རང་མཚན་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྱི་མཚན་མ་ཡིན་ཏེ། གསལ་བར་སྣང་བའི་ཕྱིར་དང་། གསལ་བ་

གཞན་ལ་རྗེས་འགྲོ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཡུལ་ཡིན་ཏེ། གསལ་བར་སྣང་བའི་ཕྱིར།

དེས་ན་གཉིས་ཀ་མིན་པའི་གཞལ་བྱ་ཕུང་པོ་གསུམ་པ་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། སྔ་མ་གཉིས་
ཀྱི་ཁྱབ་རྟགས་རང་ལུགས་ལ་ཡང་ཁས་ལེན་ཀྱང་། ཕྱི་མ་ལ་ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་སྟེ།
ཡུལ་དུ་ཚད་མས་གྲུབ་ན། གཞལ་བྱ་གཉིས་པོ་གང་རུང་གཅིག་ཡིན་ནམ། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཕུང་པོ་གསུམ་པ་ཡིན་ཞེས་དཔྱད་རིགས་པ་ལ་ཡུལ་དུ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཕུང་གསུམ་དུ་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །སྐྲ་ཤད་དེ་ཉིད་ཡུལ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་ཡིན་ན་བརྡ་ལ་བྱང་བས་གང་དུ་སྣང་བ་དེ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པར་མོས་ཤིང་ཞེན་དགོས་པ་ལ་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདིར་ནི་སྐྲ་ཤད་འཛག་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་སྐྲ་ཤད་དུ་སྣང་བ་ཉིད་ཡུལ་ཡིན་པ་འགོག་པ་ཡིན་གྱི། སྐྲ་ཤད་དུ་སྣང་བ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

580

ཤེས་སམ། སྐྲ་ཤད་དུ་སྣང་བའི་རྣམ་པ་ཡུལ་ཡིན་པ་འགོག་པ་མིན་ནོ། །སྦྱོར་བ་ནི་སྐྱེས་བུ་གང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཚད་མ་ལ་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་མོས་པ་
མེད་པ་དེ་ལ། ཚད་མ་དེས་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་བྱའི་ཡུལ་གྱི་ཐ་སྙད་

འཇུག་པ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། དཔེར་ན་གཟུང་རྣམ་དང་དེ་འཇལ་བའི་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་བཞིན། རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྣང་བའི་སྐྲ་ཤད་ཀྱང་རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་སྐྱེས་བུས་
ཞེས་སོགས་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའོ། །དཔེ་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། འཛིན་རྣམ་
གྱི་ངོར་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་ཕྱིར། རྗེས་ཀྱི་རྟོག་པ་ལ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དེ་གཉིས་སོ་
སོར་སྣང་ཡང་གཟུང་རྣམ་དང་དེ་མྱོང་གི་འཛིན་རྣམ་ལ་གཉིས་སྣང་ཡོད་པར་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་མ་ཡིན་གྱི་ཕུང་གསུམ་སེལ་བ་འདི་དོན་ཚན་བཞི་པོ་འདིའི་སྐབས་གང་དུ་སྦྱར་ཀྱང་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ། །སྒྲུབ་བྱེད་གཉིས་པ་ནི། ཆོས་གཉིས་ལ་ཐུན་མོང་དུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་འདྲ་བ་ཐུན་མོང་བ་དང་། གཞན་ལ་རྗེས་སུ་མི་འགྲོ་བའི་དོན་དུ་བཞག་ན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་རུང་སྟེ། སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ་རང་གི་གསལ་བ་དུ་མ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་བློ་ལ་སྣང་ཚུལ་གྱི་ངོས་ནས་བཞག་སྟེ། རྟོག་པ་ལ་ཆོས་གཅིག་དུ་མ་ལ་ཐུན་མོང་དུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བར་སྣང་ལ། སྣང་བ་དེ་ཉིད་སྤྱི་མཚན་དང་། སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་ལྟ་བུ་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་སྣང་བའི་དོན་དེ་ཉིད་རང་མཚན་ཏེ། མདོར་ན་ཐུན་མོང་བ་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་དང་། དེ་ལྟར་མིན་པའི་གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའོ། །སྒྲུབ་བྱེད་གསུམ་པ་ནི། རྗོད་བྱེད་སྒྲའི་བདག་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲ་བྱུང་གི་ཤེས་པ་ལ་སྣང་གི། རྟོག་མེད་ཀྱི་

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

581

ཤེས་པས་མཐོང་བ་བཞིན་དུ་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པར་སྣང་བ་མེད་པའི་དོན་དེ་སྤྱི་མཚན་དང་། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པའི་གཞལ་བྱ་རང་མཚན་ནོ། །དོན་ནི། གཞལ་བྱ་གཞིར་བྱས་པ་ལ་རྗོད་བྱེད་སྒྲའི་བདག་རྐྱེན་ཙམ་ལས་རང་གི་ངོ་བོ་རྫོགས་པར་འཆར་ཐུབ་པ་དང་། མི་ཐུབ་པ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་སོ། །བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་བཟུང་ནས་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་དྲངས་པའི་རྟོག་པ་ལ་བུམ་པའི་རྣམ་པ་
འཆར་བ་ནི་རྗོད་བྱེད་ཀྱིས་བརྗོད་བྱ་བརྗོད་པའི་དོན་ཏོ། །རང་མཚན་དོན་དམ་པར་
སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པ་སྔར་ཡང་བཀག་ཅིང་ཕྱིས་ཀྱང་འགོག་པར་འགྱུར་གྱི། སྤྱིར་

བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་ནི་ཁོ་བོའི་མ་མོ་གཤམ་མོ་ཞེས་པ་དང་ཆོས་མཚུངས་སོ། །སྒྲུབ་བྱེད་བཞི་པ་ནི། ཡུལ་གང་ཞིག་རང་ལས་གཞན་པའི་ཡིད་བྱེད་སོགས་ཡོད་པ་ཙམ་གྱིས་རང་ཉིད་རྟོགས་ནུས་པ་དེ་ནི་སྤྱི་མཚན་དང་། དེ་དག་ཡོད་ཀྱང་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་མེད་ན་
རྟོགས་མི་ནུས་པའི་ཡུལ་དེ་ནི་རང་མཚན་ནོ། །རྒྱུ་མཚན་བཞི་པོ་དེ་དང་པོ་རང་སྤྱི་གཉིས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་བཞག་ལ། ཕྱི་མ་གསུམ་ཡུལ་ཅན་གྱི་ངོས་ནས་
བཞག་སྟེ། དེ་ཡང་གཅིག་བརྗོད་བྱེད་དང་གཉིས་བློའི་ངོས་ནས་བཞག་གོ། དོན་དམ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་གང་། ཞེས་སོགས་དོན་བསྡུ་བའོ། །དེ་དག་ནི་ཚད་མའི་གྲངས་ངེས་སྒྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཟུང་ལྔ་པོ་གང་ཞིག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་དང་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པའི་ཁྱད་པར་ཕྱེ་ནས་སྟོན་པའོ། །རྩོད་སྤང་ལ་མཚན་ཉིད་མི་སྲིད་པ་སྤང་བ་དང་། ཁྱབ་ཆེས་པ་སྤང་བ་དང་། མ་ཁྱབ་པ་སྤངས་ནས་དེས་གྲུབ་པའི་དོན་དང་། རྒྱུ་མཚན་ཟུང་ལྔ་པ་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བའོ། །

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

582

དང་པོ་ནི། དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་ནུས་པ་མི་སྲིད་དེ། བློ་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པའི་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ཀྱི་

མཚན་ཉིད་མི་སྲིད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། མི་འཐད་དེ། ས་བོན་སོགས་ཀྱི་མྱུ་གུ་སོགས་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་ནུས་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་ཐོབ་པས་གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ནི། དེ་དག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་གྱི་དོན་དམ་པར་མ་ཡིན་པས་མཚན་ཉིད་ཁྱབ་ཆེས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མིང་ཇི་ལྟར་འདོགས་ལ་རང་གི་སྒྲོ་མ་བཏགས་པར་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་རིགས་པ་ཁོ་ནའོ། །གཞན་ཡང་ཁྱེད་ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྐྱེ་ཞེས་པའི་ཀུན་རྫོབ་པ་རྫུན་པའི་དོན་གང་ཡིན། ནུས་
པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མེད་པ་ཡིན་ན། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྐྱེ་ཞེས་པ་འགལ་བར་འགྱུར་ཏེ།
དོན་བྱེད་ནུས་པ་དང་མི་ནུས་པ་ཕན་ཚུན་སྤང་འགལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་

དོན་སྐྱེ་བའི་དོན་དུ་འདོད་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྐྱེ་ཞེས་པ་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་ཞེས་པར་འགྱུར་བས་མི་འཐད་ལ། དོན་དམ་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་དོ། ཞེས་པའི་དོན་སྐྱེ་བ་མེད་པ་མི་སྐྱེ་ཞེས་པར་འགྱུར་བས། སྐྱེ་བ་མེད་པ་སྐྱེ་བར་རང་གིས་ཀྱང་ཁས་མ་བླངས་པས་མི་རིགས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པས་ཀྱང་དོན་བྱེད་ནུས་པས་མཚན་ཉིད་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེ་ན། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ནི་སྤྱི་མཚན་ཡིན་ལ་དེས་ནི་ཐ་ན་རང་འཛིན་ཤེས་པ་སྐྱེད་པ་ཙམ་གྱི་ཡང་བྱ་བ་མི་བྱེད་དེ། དེ་ལ་ཕན་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་

རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ནི་རྫས་ལ་སོགས་པ་ལ་རྟོག་པའི་བློའི་ཡུལ་གཞན་དག་ཀྱང་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །བཞི་པ་ནི། རང་སྣང་བའི་ཤེས་པ་

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

583

སྐྱེ་བ་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་དང་ཡིད་བྱེད་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པ་ཙམ་གྱིས་རང་ཉིད་ཡུལ་དུ་ཡོད་པ་སྤྱི་མཚན་ཡིན་ན། སྐྲ་ཤད་འཛག་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་སྐྲ་ཤད་སྤྱི་མཚན་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྐྲ་ཤད་སོགས་སྤྱི་མཚན་མ་ཡིན་ཏེ།
རང་སྣང་མཁན་གྱི་སྐྱེས་བུ་བརྡ་ལ་བྱང་བས་དོན་དུ་མོས་ཤིང་ཞེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་

རོ། །འོ་ན་དངོས་མེད་བུམ་མེད་ལ་སོགས་པ་ཡང་སྤྱི་མིན་པར་འགྱུར་ཏེ། དོན་དུ་ཞེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྤྱིའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་བུམ་མེད་སོགས་ལ་ཉེས་པ་དེར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་ཞེན་པ་མེད་ཀྱང་རྣམ་བཅད་དགག་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་བྱར་འཛིན་ཅིང་ཞེན་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཕྱིས་ཀྱི་རྟོག་པས་སྐྲ་ཤད་འདི་དེ་
ལྟར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་ནོ་སྙམ་པའི་ཚེ་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བའི་སྐྲ་ཤད་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པ་དེ་སྤྱི་ཡིན་ལ། རྟོག་པས་སྐྲ་ཤད་རང་མཚན་པ་དང་འདྲ་བར་ཞེན་པའི་གཟུང་བྱ་ཡང་སྤྱི་ཡིན་ནོ། །
དབང་ཤེས་ལ་སྐྲ་ཤད་གསལ་བར་སྣང་བ་ཤེས་པའི་རྫས་ཡིན་ན། གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་གཟུགས་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་ཡང་རྟོག་པའི་རྫས་སུ་ཁས་ལེན་དགོས་པས། རང་མཚན་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ལ་ཆ་གཉིས་ཡོད་དེ། གཟུགས་ཀྱི་གསལ་བ་རྣམས་གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་གཟུགས་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་སྒྲ་དོན་དང་། རྟོག་པས་བཏགས་པའི་ཆོས་ཡིན་ཡང་གསལ་བ་ཀུན་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ངོ་བོ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱི་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ཀྱི་གསལ་

བ་རྣམས་ལ་ཐུན་མོང་དུ་རྗེས་འགྲོ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། གཟུགས་ཀྱི་གསལ་བ་

རྣམས་གཟུགས་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་རང་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པའི་སྒོ་ནས་དབང་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

584

ཤེས་ལ་དེ་ལྟར་སྣང་བའི་ཕྱིར་དང་། དབང་ཤེས་དེས་བསྐྱེད་པའི་གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་ཡང་གཟུགས་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་

རོ། །གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པའི་རྫས་ཉིད་གཟུགས་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྣང་བའི་རྣམ་པ་དེ་ཉིད་ཤེས་པའི་རྫས་ཡིན་པས་རང་མཚན་ཡིན་གྱི། གཞི་གཅིག་ཉིད་ཡུལ་སོ་སོ་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་རང་མཚན་དང་སྤྱི་མཚན་གྱི་གཞི་མཐུན་དུ་ཁས་ལེན་པ་མིན་ནོ། །སྒྲའི་ཡུལ་གྱི་སྤྱི་རྟོག་པ་ལ་གཟུགས་མ་ཡིན་པར་སྣང་བ་དེ་གསལ་བ་
རང་མཚན་དང་རྫས་གཅིག་གམ་ཐ་དད་ཡིན་པ་ནི་སྔར་གསལ་བ་རྣམས་ནི་རྗེས་མི་འགྲོ། ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་བཀག་ཟིན་ལ། འོ་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ཉིད་དོ་སྙམ་དུ་དོགས་པ་ལྡོག་པའི་དོན་དུ། བརྗོད་བྱ་ཉིད་ཕྱིར་དེ་དངོས་མིན། ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེ་རང་གི་སྣང་ཚུལ་རྫོགས་པར་ཞེས་པ་ནི་སྤྱི་མཚན་དུ་གྱུར་པ་རྟོག་པའི་སྣང་བ་དེའོ། །དེ་ལ་རྟགས་དགོད་པ་དང་། ཁྱབ་པ་བསྒྲུབ་པ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི། རྟོག་པ་ལ་གཟུགས་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་ཀྱི་དངོས་པོ་མ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ཞེས་པའི་བདག་རྐྱེན་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲ་བྱུང་ཤེས་པ་ལ་རང་གི་སྣང་ཚུལ་རྫོགས་པར་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་སྒྲའི་བརྗོད་བྱར་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་

པ་ལ་གནོད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་མེད་དོ་ཞེ་ན། གཟུགས་བལྟ་བ་ལ་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོའི་ཚོགས་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲ་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་ངོ་བོ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྫོགས་པར་འཆར་ནུས་པའི་ཕྱིར་

རོ། །འདོད་ན། ཚད་མས་བསལ་བས་ཁྱབ་པ་གྲུབ་བོ། །དེས་ན་སྒྲ་བྱུང་ཤེས་པ་དང་དབང་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་གཉིས་ཡུལ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་སྣང་བའི་

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

585

ཚུལ་མི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བུམ་སྣམ་འཛིན་པའི་དབང་ཤེས་གཉིས་བཞིན་ནོ། །སྒྲ་ཙམ་གྱི་བདག་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོག་པ་ལ་མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་
བཞིན་དུ་སྣང་བའི་ཡུལ་གང་ཡིན་པ་དེ་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་གྱི་དོན་ཡིན་གྱི་དེ་ལ་སྣང་
ཡང་རང་མཚན་ནི་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་མ་ཡིན་ནོ། །རྟོག་པ་ལ་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་དེ་ཉིད་ཕྱི་རོལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་པོར་འདོད་ལ། དེ་དངོས་པོ་ཡིན་པ་བཀག་པ་ན་ཉེས་པ་དེ་ཉིད་རང་མཚན་ལ་ཡང་མཚུངས་ནས་རང་མཚན་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་ཞེས་ཁས་ལེན་པ་ནི་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་མཐའ་དག་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་པ་ཡིན་ལ། ཡང་རང་མཚན་སྒྲ་དང་རྟོག་པའི་ཡུལ་དུ་ཁས་བླངས་པ་ན་སྒྲ་དོན་དངོས་པོ་ཡིན་པ་རིགས་པས་ལེགས་པར་མ་ཁེགས་ན། གཞན་སྡེ་དང་གྲུབ་མཐའ་མཚུངས་པས་རྟག་ཆད་ཀྱི་ལྟ་བ་ལས་མ་འདས་སོ། །རྟོག་པའི་
གཟུང་རྣམ་དུ་གྲགས་པ་ནི་བག་ཆགས་ལ་བརྟེན་ནས་བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་རང་ཉིད་བུམ་པའི་གཟུགས་བརྙན་དུ་སྐྱེས་པའི་བུམ་པའི་གཟུགས་བརྙན་རྟོག་པ་རང་གི་ཆར་གྱུར་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་མིན་ཏེ། གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་ཉིད་གཟུགས་སུ་མི་སྣང་བ་ལྟ་བུའོ། །མང་པོའི་བཀུར་བ་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྟོག་པ་དང་དབང་ཤེས་སྣང་བ་མི་མཚུངས་པས་ཡུལ་གཅིག་མ་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་ནི་འགྱུར་མོད་ཀྱི། ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་
ཡང་སྒྲའི་བརྗོད་བྱར་སོང་བ་དེ་ཉིད་མ་ཡིན་ཡང་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་དེ་ཉིད་རང་མཚན་ཡིན་ཏེ། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་མིང་དང་མཚན་མ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
ལས་རྫས་ཐ་དད་པ་དེ་ཉིད་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །རྟོག་པ་ལ་སྣང་བའི་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

586

སྒྲའི་སྤྱི་དང་དོན་སྤྱི་ལ་མིང་དང་མཚན་མར་ཐ་སྙད་བཏགས་པའོ། །དེ་དགག་པ་ནི། དོན་དེ་དག་འཆད་པ་པོ་དང་ཉན་པ་པོ་འབྲེལ་པ་སྟེ་དེ་དག་གི་རྒྱུད་དུ་བཏགས་པ་ཞིག་གམ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གྱི་སྟེང་འབའ་ཞིག་ན་གནས་པའམ། དེ་གསུམ་གང་དང་
ཡང་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་དངོས་པོ་ཞིག་ཡིན།
དང་པོ་ལྟར་ན། བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་བུམ་པ་ལ་འཇུག་
པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དེས་དེ་མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ནི་གཟུང་རྣམས་ལ་ཕྱི་རོལ་ཏུ་བཏགས་པའི་ཆ་སྒྲས་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི་རང་མཚན་མ་བརྗོད་པར་འདོད་པ་ཡང་ལེགས་པར་བཀག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ནི་འགྱུར་མོད་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་གྱི་བུམ་པ་

དང་དེའི་མིང་དང་མཚན་མ་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པའི་སྒོ་ནས་འཆད་ཉན་བྱེད་པ་པོ་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཕྱི་རོལ་གྱི་བུམ་པ་དང་དེའི་མིང་དང་མཚན་མ་དངོས་པོ་ལ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་ནས་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པ་ཡིན་ནམ། དོན་ལ་མིང་དང་མཚན་མར་བཏགས་ནས་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པའམ། ཡང་ན་མིང་དང་མཚན་མ་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་བུམ་

པར་བཏགས་ནས་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པའམ། ཡང་ན་ཕན་ཚུན་གཉིས་ཀ་”གདགས1

་

གཞི་དང་བཏགས་ཆོས་སུ་བྱས་ནས་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་བུམ་པ་བསྙོན་མི་ནུས་པར་མཐོང་
བའི་ཕྱིར་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་མིང་དང་མཚན་མ་དང་གཅིག་ཏུ་མི་
འགྱུར་རོ། །ཕྱི་རོལ་གྱི་བུམ་པ་བལྟ་བ་ལ་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོའི་ཚོགས་འབྲས་བུ་དང་མི་ལྡན་པར་ཐལ། བརྗོད་བྱེད་སྒྲ་ཙམ་ལས་དེ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་

1 མ་ཕྱི། ༩བ༤ན། གདགས ཞོལ། ༩བ༤ན། གང་གིས

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

587

པའི་ཕྱིར། མིང་སོགས་རང་མཚན་བརྗོད་བྱར་ཁས་བླངས་པའི་སྐབས་དོན་ཡང་ཉམས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། རྒྱུ་མཚན་སྔ་མ་དེའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་གཉིས་པ་ལྟར་ན་
ཡང་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་དོན་མེད་པའི་ཉེས་པའི་གནས་སྐབས་དེ་ཉིད་དུ་ཐལ། རྗོད་བྱེད་སྒྲ་ཙམ་ལས་དོན་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པར་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་གསུམ་པ་ལྟར་ན། རྒྱལ་པོ་དང་ནུས་པ་མཉམ་པའི་སྐྱེས་བུ་ལ་རྒྱལ་པོ་ཞེས་བཏགས་པས་དེ་གོ་བའི་བློས་རྒྱལ་པོ་མི་གོ་བ་བཞིན་དུ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་བུམ་པ་ལ་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། བུམ་པའི་སྒྲ་བྱུང་གི་ཤེས་པས་བུམ་པ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། མི་བླུན་པོ་ལ་བ་ལང་ཞེས་བརྗོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་བླུན་པོ་གོ་བའི་བློ་དེས་བ་ལང་མི་རྟོགས་པ་བཞིན་དུ། མིང་དང་མཚན་མ་གདགས་གཞིར་བྱས་ཕྱི་རོལ་གྱི་བུམ་པ་བཏགས་ཆོས་སུ་བྱས་པའི་སྒོ་
ནས་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པའི་སྒྲ་བྱུང་གི་ཤེས་པས་མིང་དང་མཚན་མ་གོ་བའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་བུམ་པ་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་མི་གོའོ། །བརྟག་པ་བཞི་པ་ལྟར་ན་ཡང་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་དོན་མེད་པར་ཐལ་བ་དང་། སྒྲ་ལས་དོན་ལ་མི་འཇུག་པའི་སྐྱོན་གཉིས་ཀ་ཡོད་དེ། མིང་དང་མཚན་མ་རང་མཚན་པ་དང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རང་མཚན་པ་འདྲ་བས་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་ནས་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་པར་བྱེད་དོ། ཞེ་ན། མི་འཐད་དེ།
དུས་འགའ་ཞིག་གི་ཚེ་འཁྲུལ་ནས་དོན་ལ་འཇུག་ཀྱང་དུས་ཀུན་གྱི་ཚེ་སྒྲ་ལས་དོན་
ལ་འཇུག་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ་ཏེ། རེས་འགའ་མིང་དང་མཚན་མ་ལ་ཡང་འཇུག་དགོས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མཚེ་མ་སྤུན་ལྟ་བུའོ། །ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པ་ན་གནས་པའི་དོན་གཉིས་འདྲ་བ་ཡོད་ཀྱང་ཅིག་ཤོས་ལ་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

588

ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་ནས་འཇུག་པར་མི་རིགས་ཏེ། མིང་དང་མཚན་མ་འཆད་ཉན་བྱེད་པའི་རྒྱུད་འབའ་ཞིག་ཏུ་གཏོགས་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་བྱུང་ཤེས་པའི་སྣང་བ་བརྗོད་བྱར་
འདོད་པ་ལ་དོན་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཉེས་པ་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པ་ངོ་བོ་ཉིད་
ཀྱིས་འཁྲུལ་པས་དངོས་པོ་འཛིན་པ་བཞིན་དུ་སྣང་ཞིང་། རང་གི་སྣང་བས་དེ་ཉིད་ལ་དོན་དུ་ཞེན་ནས་འཇུག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རྩ་བ་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པ་གཞན་
རྣམས་ནི་གོ་བར་ཟད་ལ། རྨི་ལམ་ན་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་གཉིས་ཡོད་པའི་རྟོག་པ་ལ་སྒྲ་དོན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་དང་གཟུང་རྣམ་ཤེས་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་གཉིས་ཁས་ལེན་པ་སད་དུས་དང་འདྲ་ལ། རྟོག་མེད་ལ་སྔོ་སོགས་གསལ་བར་སྣང་བ་སོགས་ནི་སད་པའི་དུས་ཀྱི་སྐྲ་ཤད་འཛག་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་སྐྲ་ཤད་དང་འདྲ་ལ། སྔོན་པོ་གསལ་བར་སྣང་བ་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་པར་ཡང་སྐྲ་ཤད་གསལ་བར་སྣང་བ་དང་འདྲའོ། །
རྨི་ལམ་གྱི་ལུས་ལོགས་སུ་ཆད་པ་ལྟར་སྣང་བའི་ལུས་དངོས་པོ་དང་མཐུན་
པར་ལོགས་སུ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མལ་ན་གནས་པའི་ལུས་ལ་དབུགས་འབྱུང་རྔུབ་མེད་པར་ཐལ་བ་དང་། དེ་ཉིད་ཤི་བར་ཐལ་བ་དང་དེ་ལ་མཚོན་བསྣུན་ནས་བསད་པས་སྲོག་གཅོད་ཀྱི་ལས་ལམ་མི་རྫོགས་པར་ཐལ་ལོ། །ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། སྐྱེས་བུ་གཅིག་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུད་ཐ་དད་པ་གཉིས་མེད་པའི་ཕྱིར་

རོ། །གཞན་ཡང་མིག་བློ་མ་འཁྲུལ་བ་གཟུང་དོན་དང་ལྡན་པར་རྒྱུ་མཚན་གང་ལས་འདོད་དྲིས་པས་འབྲས་བུས་རྣམ་ཤེས་ལྡོག་པའི་རྟགས་ལས་གཟུང་དོན་གྱིས་ཕན་

འདོགས་པའི་ནུས་པ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། འོ་ན་སྤྱི་བློ་ལ་གཟུང་དོན་མེད་པ་ཅན་

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

589

ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ཡིད་བྱེད་སོགས་ནང་གི་རྒྱུ་ཙམ་ཡོད་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་མ་གྲུབ་

སྟེ། སྣམ་བུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་བུམ་པའི་སྤྱི་མི་སྣང་བ་ནི་སྣམ་བུ་ལ་དེ་མེད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེར་སྣང་གི་བློ་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་པས་ཡུལ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་
ལྡོག་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པ་དེ་ལ་བུམ་སྤྱི་མི་སྣང་བ་ནི་རང་གི་
བག་ཆགས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་གྱི་ཁྱད་པར་གྱིས་རྟོག་པ་གཉིས་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་
མཚན་གྱིས་ཡིན་གྱི། དེ་གཉིས་ལ་སྣང་ཡུལ་དངོས་པོར་གྱུར་པ་སོ་སོར་དམིགས་པའི་དབང་གིས་མ་ཡིན་ནོ། །སྣམ་བུ་དེ་ལ་བློས་བུམ་པའོ་སྙམ་དུ་བསྒྱུར་ནས་རྟོག་པར་བྱེད་པའམ། རྟོག་མེད་ཀྱི་ཡུལ་ལ་བུམ་པའོ་སྙམ་དུ་རྟོག་པའི་ཚེ་ཡང་བུམ་པའི་དོན་སྤྱི་ཤར་ཡང་ཡུལ་སྟེངས་ནས་བུམ་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འཆད་ཉན་དོན་གསུམ་གང་དང་ཡང་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཡོད་ན་ཡང་སྒྲ་ལས་དོན་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཉེས་པ་སོ་ན་གནས་སོ། །དོན་རང་མཚན་ཁོ་ནའི་སྟེང་ན་ཡོད་པའི་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་བརྗོད་པ་ཡིན་ན། དེ་རིང་གི་དུས་ན་རྒྱལ་པོ་མངས་པོས་བཀུར་བ་དང་། འཁོར་ལོས་བསྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ་དུང་ཞེས་བརྗོད་དུ་མི་རུང་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་རིང་གི་དུས་ན་སྔ་མ་ཟད་ཅིང་འགགས། ཕྱི་མ་མ་སྐྱེས་པས་དེ་དག་ལ་བརྟེན་པའི་
ཆོས་གཞན་དག་ཀྱང་འགགས་པ་དང་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། གཞན་སྡེ་ན་རེ། ཁོ་བོ་ཅག་
ལྟར་ན་སྒྲ་ཡན་གར་བའི་སྤྱི་སྒྲས་བརྗོད་པས་དངོས་པོ་ཡང་བརྗོད་ལ། དབང་པོའི་ཚོགས་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡང་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེའི་དགག་པ་གཞན་རྣམས་ནི་གོ་བར་ཟད་ལ། སྤྱི་རྟག་དངོས་དེས་རང་འཛིན་ཤེས་པ་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་ནུས་པ་ཡོད་ན་དུས་རྟག་ཏུ་བསྐྱེད་དགོས་ལ། དུས་འགའ་ཞིག་གི་ཚེ་མི་སྐྱེད་ན་དུས་ནམ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

590

ཡང་མི་སྐྱེད་དགོས་ཏེ། ནུས་པའི་རང་བཞིན་དུ་རྟག་ན་དུས་རྟག་ཏུ་ནུས་དགོས་པ་དང་། ནུས་མེད་དུ་རྟག་ན་དུས་ནམ་ཡང་ནུས་པ་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུ་མཚན་རྟག་པ་ལ་མཐུན་རྐྱེན་དང་འགལ་རྐྱེན་གྱིས་ནུས་པ་འཕེལ་བ་དང་ཟད་པའི་
ཆེད་དུ་བཅོས་སུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། གཞན་སྡེ་རྟག་པ་ཁས་ལེན་པ་རྣམས་ནི་རྟག་
འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་ཞེན་པ་ལྟར་སྔ་ཕྱི་གཅིག་ཏུ་འཛིན་ཅིང་། དེ་ཡང་བསྒྲུབ་
པ་རང་དབང་བའི་ཚུལ་གྱིས་འཛིན་པ་ལྟར་གྲུབ་པར་འདོད་ལ། རང་སྡེ་དེ་འདྲ་བའི་རྟག་པ་ཁས་ལེན་པ་ནི་སུ་ཡང་མེད་དོ། །བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་རྟག་པས་བྱ་བ་བྱེད་ནུས་པར་ཁས་ལེན་པ་ཡང་དགག་བྱ་ཐོགས་པའི་རེག་བྱ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ལ་རྟག་པར་འདོད་
ཀྱི། བསྒྲུབ་པ་རང་དབང་བའི་ཚུལ་གྱིས་འཆར་བའི་རྟོག་པ་ནི་བླུན་པོ་འབའ་ཞིག་ལ་གྲགས་པའོ། །མཁས་པ་ལ་གྲགས་པའི་རྟོག་པ་ནི་དགག་བྱ་འཇིག་པ་ལོག་པའི་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གིས་བསྡུས་པའི་ཚད་མས་ལེགས་པར་གྲུབ་པ་རྣམས་སོ། །རྟག་པ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ནི་རིགས་པའི་གནོད་པ་དུ་མ་དང་བཅས་པའོ། །
སྤྱི་ཡན་གར་བ་སྤྱི་འཛིན་ཤེས་པས་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་ན་ཉེས་པ་
གཞན་ཡང་སྤྱི་འཛིན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་ལ་སྣང་བའི་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་
པའི་ཆ་སྣང་བར་རྣམ་པར་ངེས་པ་སྟེ་མཚོན་ནུས་པའི་ཁ་དོག་ལ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་

དེ་དག་ཤེས་པ་དེ་ལ་གང་གིས་སྤྲུལ་ཞིང་གཏད་པ་ཡིན། སྤྱིས་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཁ་དོག་
དབྱིབས་སོགས་ཀྱིས་སྟོང་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། གསལ་བས་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་
མི་སྣང་བར་སྤྱི་ཡན་གར་བ་སྣང་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དོན་མངོན་གྱུར་རམ་གསལ་བར་
སྣང་བ་ནི་བདག་རྐྱེན་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིན་ལ། ལྐོག་

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

591

གྱུར་གྱི་དོན་རང་མཚན་འཛིན་པ་དང་སྤྱིར་མི་གསལ་བར་སྣང་བ་ནི་རྗོད་བྱེད་སྒྲའི་བདག་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིན་པས་གཉིས་ཀས་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པར་འདྲ་ཡང་། མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོའི་ཚོགས་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་དུ་ཡུལ་གཅིག་ལ་དམིགས་པས་གསལ་མི་གསལ་སོ་སོར་སྣང་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་འཕེན་པ་མི་འཐད་དེ། སྐྱེས་བུ་གཅིག་གིས་མི་རྟག་པ་སོགས་དོན་གཅིག་སྔར་མི་གསལ་བར་སྣང་བ་གོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱིས་མངོན་
སུམ་དུ་གསལ་བར་སྣང་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། གསལ་མི་གསལ་གྱི་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ་བ་འཕེན་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཉེ་རིང་ལ་སོགས་ཁྱད་པར་གྱི། །གསལ་དང་

མི་གསལ་མི་རུང་ངོ་། ཞེས་གཟུགས་གཅིག་ལ་ཐག་ཉེ་རིང་ནས་བལྟ་བའི་དབང་ཤེས་ལ་གསལ་མི་གསལ་གྱི་ཁྱད་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
དེ་ནས་སྤྱི་འཛིན་གྱི་ཤེས་པས་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་པའི་དོན་དེ་ཉིད་དབང་ཤེས་
ཀྱིས་ཀྱང་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པའི་ཕྱིར་གསལ་མི་གསལ་ཐ་དད་དུ་སྣང་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བའོ། །དེ་ལྟར། བརྗོད་བྱ་ཉིད་ཕྱིར་དེ་དངོས་མིན། ཞེས་པ་ལས་འཕྲོས་པའི་རྩོད་སྤང་རྒྱས་པར་བཤད་ནས། སྤྱི་མཚན་དངོས་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་གཉིས་པ་སྟོན་པ་ནི། རིགས་འདིར་གསལ་བ་ལས་གཞན་ནམ་ཞེས་སོགས་སོ། །གོང་འོག་ཀུན་ཏུ་སྤྱི་གསལ་རྫས་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་གྲངས་ཅན་དང་།
རྫས་ཐ་དད་དུ་འདོད་པ་བྱེ་བྲག་པའི་ལུགས་བཀོད་ནས་དགག་པ་མཛད་དེ། དེ་ལ་གྲངས་ཅན་གྱིས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་
གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་གཙོ་བོ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། རྣམ་འགྱུར་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱི་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

592

ཡང་ཡིན་ནོ། །རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཚུལ་ནི་སྔོན་པོའི་རང་བཞིན་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་སེར་པོའི་རང་བཞིན་དང་། སེར་པོའི་རང་བཞིན་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་སྔོན་པོའི་རང་བཞིན་ཡིན་པར་འདོད་དོ། །དེ་ལྟ་ན་རིགས་ལྡན་གྱི་གསལ་བ་སྔོན་པོ་དེའི་རང་
བཞིན་དེ་སྔོ་སེར་སོགས་ཀུན་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་རིགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གསལ་བའི་ངོ་བོ་སྔོན་པོ་དེ་སེར་པོ་སོགས་གཞན་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་བརྟེན་པ་མེད་པའི་
ཕྱིར། ཡང་ན་སྔོན་པོའི་རང་བཞིན་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་སེར་པོའི་རང་བཞིན་དང་། སེར་པོའི་རང་བཞིན་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་སྔོན་པོའི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་རིགས་སུ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གསལ་བའི་ངོ་བོའམ་རང་བཞིན་དེ་དག་ཕན་ཚུན་རྗེས་འགྲོ་མི་བརྟེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གསལ་བ་ནང་ཕན་ཚུན་རྗེས་འགྲོ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། བྱེ་བྲག་པ་
སྤྱི་གསལ་རྫས་གཅིག་པ་ལ་སྐྱོན་དེར་འགྱུར་གྱི་ཁོ་བོ་ཅག་སྤྱི་གསལ་རྫས་ཐ་དད་

པ་ལ་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། གསལ་བ་འདིའི་སྤྱི་འདི་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཐ་སྙད་དངོས་སུ་བྱར་མི་རུང་བར་ཐལ། སྤྱི་གསལ་རྫས་ཐ་དད་པས་བུམ་པའི་གསལ་བ་རྣམས་ལ་བུམ་
པའོ་སྙམ་པའི་སྤྱི་བློ་འཇུག་པ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་སྤྱི་དང་གསལ་བ་འབྲེལ་མེད་དུ་
འགྱུར་ཏེ། བདག་གཅིག་པའི་འབྲེལ་པ་ཡང་མི་འཐད། དེ་ལས་བྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་ཡང་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་གསལ་ལྟོས་མེད་ཡིན་པས་དོན་དམ་པའི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་
པ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། འབིགས་བྱེད་དང་གྲངས་ཅན་ལྟ་བུའོ། །གསལ་བ་དོན་གཞན་སྤྱིའི་བལྟོས་ས་དང་སྤྱིའི་བལྟོས་ཆོས་ཡིན་ན་སྤྱི་གསལ་བའི་འབྲས་བུར་གྱུར་ན་
ཡང་དེ་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རྒྱུ་འབྲས་མ་ཡིན་པའི་དོན་གང་
ཡིན་པ་དེ་ནི་ལྟོས་མེད་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་ན་འབྲེལ་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་གསལ་བ་

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

593

དེའི་སྤྱིའོ་ཞེས་དོན་དམ་པའི་འབྲེལ་པ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་

དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་བཀག་ནས་སྤྱི་གསལ་གྱི་འབྲེལ་པ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་
དགག་པ་ནི། གཞན་ཡང་རེ་ཤིག་ཅེས་སོ། །མྱུ་གུ་ས་བོན་ལས་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་

དེ་ལ་རག་ལས་པ་མེད་པར་ཐལ་བ་སོར་བཞག་གཞུང་གི་དོན་དུ་བྱེད་པ་ནི། རྒྱུ་ལས་གྲུབ་ན་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཁས་ལེན་དགོས་པས་ཧ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་ལ། སྔ་མ་ཁ་ཅིག་གིས་བརྟག་པ་བྱས་པ་ལྟར་མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། ཕན་གདགས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པ་ལ་མྱུ་གུ་གྲུབ་ཟིན་ན་ཕན་གདགས་བྱར་མི་རུང་བས་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ། གྲུབ་མ་ཟིན་ན་ཆོས་ཅན་མ་གྲུབ་པས་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་བས་དེ་ལ་རྟགས་ཡང་དག་མི་རུང་བར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་འགྲེལ་པར་དེ་ལ་གྲུབ་པའི་འོག་ཏུ་ས་བོན་ལ་སོགས་པ་ཡང་ཅུང་ཟད་མི་བྱེད་པ་དེ་བས་ན་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། རང་ཉིད་གྲུབ་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ་ས་བོན་ལ་རག་ལས་པ་མེད་པར་ཐལ། རང་གི་རྒྱུ་ས་བོན་ལས་གྲུབ་ཟིན་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན་མྱུ་གུ་འདི་ས་བོན་འདིའི་འབྲས་བུའོ། །སྙམ་པའི་འབྲེལ་པ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཐལ། མྱུ་གུ་དེ་རང་ཉིད་གྲུབ་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ་ས་བོན་ལ་རག་ལས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁྱབ་པ་གྲུབ་པའི་དོན་ནི། ས་མྱུག་གི་འབྲེལ་པ་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པས་དེ་རྫས་སུ་གྲུབ་ན་རྟོག་པ་མ་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་འབྲེལ་པ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལས་མྱུག་རྭ་གཡས་གཡོན་བཞིན་དུ་དུས་མཉམ་དུ་སྣང་བས་དུས་མཉམ་དུ་གྲུབ་དགོས་པར་འགྱུར་བའོ། །དུ་བ་ཡིན་ན་མེ་སྔོན་དུ་སོང་བའི་ཁྱབ་པ་དང་། མེ་སྔོན་དུ་མ་སོང་ན་དེ་མི་འབྱུང་ཞིང་མེ་ཡོད་ན་དེའི་རྗེས་སུ་བྱེད་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

594

པའི་འབྲེལ་པའི་ལྡོག་པ་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་ན་ཡང་རྒྱུ་འབྲས་སུ་དུས་
མཉམ་པར་འགྱུར་བའོ། །འབྲེལ་པ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པས་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་ནི་ལྟག་ཆོད་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པ་འགོག་པ་དང་རྟོག་བཏགས་སུ་བསྒྲུབ་པ་དང་སྒྲུབ་བྱེད་གང་འགོད་ཀྱང་སེའུ་བཅུ་པའི་ངག་ལྟར་འབྲེལ་མེད་དུ་ཁས་བླངས་དགོས་པར་འགྱུར་བས་སོ། །
དེས་ན་འབྲེལ་བརྟག་ལས། དེ་ཕྱིར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །འབྲེལ་པ་ཡང་
དག་ཏུ་ན་མེད། ཅེས་དགག་བྱ་ལ་ཁྱད་པར་སྦྱར་ནས་བཤད་པས་འབྲེལ་པ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ཡིན་གྱི། ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འགོག་ཏུ་མི་རུང་ངོ་། །རྟོག་པས་བཏགས་པ་ལ་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་གཞི་མཐུན་ལེགས་པར་འཇོག་མ་ཤེས་ན་དབུ་མ་ཆེན་པོའི་ལུགས་ལས་འདས་པ་ལྟར། ཚད་མས་གྲུབ་པའི་གཞི་མཐུན་འཇོག་མི་ཤེས་ན་གཞུང་ལུགས་འདི་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཡང་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་ན་སྤྱི་
གསལ་གྱི་འབྲེལ་པ་དོན་དམ་པར་ག་ལ་གྲུབ། སྙམ་དུ་དགོངས་ནས་འབྲས་མིན་ཇི་
ལྟར་ཡང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །སྤྱི་མཚན་གསལ་བ་དང་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་མེད་པར་གྲུབ་བོ། །སྤྱི་གསལ་བ་ལས་རྫས་དེ་ཉིད་གཞན་གང་དུ་ཡིན་པར་བརྗོད་དུ་མེད་པས་
དངོས་པོའི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་སྤྱི་འཛིན་ཡིན་ན་རི་བོང་གི་རྭ་ཡང་སྤྱི་འཛིན་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། གཏན་མེད་རིགས་སུ་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། རང་བཞིན་མེད་པ་ཐམས་ཅད་སྤྱིར་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། རང་བཞིན་མེད་ན་

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

595

འགའ་ཞིག་ཀྱང་སྤྱིར་མི་འགྱུར་ཏེ། རི་བོང་གི་རྭ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན། སྤྱི་གང་ཡིན་པ་
དངོས་པོར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ་བ་གྲུབ་ཟིན་བསྒྲུབས་ལ། གཅིག་གི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པའི་ཡུལ་དུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། རང་བཞིན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཅེས་བརྗོད་ན་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་སོ། །དེས་ན་རི་བོང་གི་རྭ་གསལ་བའི་སྤྱིར་མི་འགྱུར་ཏེ། གསལ་བ་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་མེད་པ་ཡིན་ཡང་སྤྱིར་བཞག་ཅིང་རྗོད་བྱེད་སྒྲས་བསྟན་པའི་དགོས་པ་ནི། དེ་ཕྱིར་ངོ་བོ་ལ་བརྟེན་ནས། ཞེས་ཏེ། རྟོག་པ་ལ་བུམ་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཡིན་ཡང་རིགས་སུ་བཏགས་ཤིང་བཞག་པ་རྗོད་བྱེད་སྒྲས་བསྟན་པའི་དགོས་པ་ནི་ཁྱད་པར་རང་མཚན་ལ་སྐྱེས་བུ་འཇུག་པའི་དོན་དུ་ཡིན་ནོ། །
སྤྱི་འཛིན་འཁྲུལ་པར་བསྟན་པ་ནི། དེ་ལ་ངོ་བོར་སྣང་བའམ། ཞེས་ཏེ། སྤྱི་བློ་
སྣང་བ་ལ་འཁྲུལ་པའི་ཚུལ་ནི་འགྲེལ་པ་ལས་རིགས་ཀྱི་ངོ་བོར་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་ཕྱི་

རོལ་གྱི་དོན་ལ་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པ་གང་དེ་འཁྲུལ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཏེ། དཔེར་ན་རྒན་པོ་བརྡ་བྱང་རང་གི་བཞིན་ལ་སྐྱོན་ཡོད་མེད་མེ་ལོང་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོག་པ་ན་མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་བྱད་བཞིན་དུ་སྣང་ཞིང་། སྣང་བ་དེ་ལ་བརྟེན་
ནས་བྱད་བཞིན་རྟོགས་པར་བྱེད་ཀྱི་གཟུགས་བརྙན་དེ་ཉིད་བྱད་བཞིན་ནོ་སྙམ་དུ་
ཞེན་པར་ནི་མི་བྱེད་ཀྱི། དེ་བཞིན་དུ་བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་རིགས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་
བུམ་པའི་གཟུགས་བརྙན་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་བུམ་པའོ་སྙམ་དུ་ཞེན་པར་བྱེད་ཀྱི། བུམ་

པའི་གཟུགས་བརྙན་དེ་ཉིད་བུམ་པའོ་སྙམ་དུ་ཞེན་པར་མི་བྱེད་པ་ནི་ཁ་ནང་དུ་ལོག་པས་ཤེས་སོ། །དེ་ཡི་དངོས་པོ་སྟོང་དེ་དག །དེ་ཡི་ངོ་བོར་ཞེན་པའི་ཕྱིར། ཅེས་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

596

སོགས་ཀྱང་དོན་དེ་བཞིན་དུ་གོ་བར་བྱའི་རྟོག་པ་མཐའ་དག་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བར་མི་གཟུང་ངོ་། །འཁྲུལ་བའི་རྒྱུ་ནི་ཐོག་མེད་པའི། ཞེས་སོ། །མེད་དགག་གཞན་སེལ་གྱི་སྤྱི་དངོས་མེད་དུ་བསྒྲུབ་པ་ནི། དོན་རྣམས་ཀྱིས་ནི། ཞེས་ཏེ། རྗོད་བྱེད་སྒྲ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་བུམ་པའི་སྟེང་གི་བུམ་མ་ཡིན་རྣམ་པར་བཅད་པ་དེ་ལ་ཡང་ངོ་བོ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་ཡིན་ཡང་། རྗོད་བྱེད་རྣམས་ཀྱིས་

བརྗོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །བློའི་གཞན་སེལ་གྱི་སྤྱི་དངོས་མེད་དུ་བསྒྲུབ་པ་ལ་སྤྱི་
འཛིན་འཁྲུལ་བར་བསྟན་པ་དང་། དེའི་གཟུང་ཡུལ་རྫུན་པར་བསྟན་པའི་དང་པོ་ནི། ངོ་བོ་མེད་ཅན། ཞེས་ཏེ། སྤྱི་འཛིན་གྱི་བློ་ལ་དངོས་པོར་སྣང་བ་དེ་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་
ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་ཅན་ཡིན་ཡང་དེ་ལ་དོན་དུ་འཁྲུལ་ནས་འཇུག་པའི་སྣང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་སྤྱི་ཡིན་པར་ཁོ་བོ་ཅག་འདོད་ལ། དེ་ཡང་དངོས་པོར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྫུན་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བློ་དེ་ཉིད་འཁྲུལ་བ་ཡིན་ཏེ། བུམ་གསལ་རྫས་
ཐ་དད་པ་དུ་མ་སྤྱི་ཉིད་དུ་སྟེ་བུམ་པའོ་སྙམ་དུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དེའི་དོན་ནི་རྫ་བུམ་
མཐོང་ན་ཡང་བུམ་པའོ་སྙམ་པ་དང་། དངུལ་བུམ་མཐོང་ན་ཡང་བུམ་པའོ་སྙམ་དུ་ངེས་པའི་འཛིན་སྟངས་ལ་གཅིག་གི་མཚན་གཞིར་གཟུང་དུ་རུང་བའི་བུམ་པའོ་སྙམ་པ་ཡོད་ཀྱི། བུམ་གསལ་རྫས་ཐ་དད་པ་དུ་མ་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པར་ཞེན་པ་ནི་མེད་
དོ། །
གཉིས་པ་ནི། བསླད་ཕྱིར། ཞེས་ཏེ། སྤྱི་བློའི་སྣང་བ་དེ་ཉིད་རྫུན་པ་ཡིན་ཏེ།
བསླད་པ་སྟེ་དངོས་པོར་སྣང་བའི་ངོ་བོ་ཡིན་ཡང་སྣང་བ་ལྟར་གྱི་དངོས་པོར་རྟག་པའི་
རྟེན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་དངོས་པོར་མེད་བཞིན་དུ་དངོས་པོར་སྣང་

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

597

བའི་ཕྱིར། དངོས་པོར་མེད་པའི་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །འདིས་ནི་བློའི་སེལ་བ་ལ་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་བསྟན་ཏོ། །གལ་ཏེ་བུམ་སྤྱི་དེ་བུམ་པའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་གཟུགས་དྲི་སོགས་ལས་རྫས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་ནའང་། བུམ་སྣམ་རྫས་ཤིན་ཏུ་ཐ་དད་པས་བུམ་པའི་སྤྱི་དེ་སྣམ་བུ་ལས་རྫས་གཞན་དུ་བརྗོད་པར་བྱར་ཡོད་པས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པས་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན། བུམ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚོགས་པ་སྟེ་སྤྱི་སྣམ་བུ་ལས་རྫས་གཞན་དུ་བརྗོད་
པར་བྱར་ཡོད་པ་དེ་ལྟར་ན་ཡང་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་གི་ཚོགས་པ་
གཟུགས་དྲི་སོགས་ལས་རྫས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གང་དུ་ཡང་བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་པ་དེ་ཡང་དངོས་པོ་ཉིད་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་
ཕྱིར་བུམ་སྤྱི་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་འདོད་དོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་ཡིན་ན་
གཟུགས་དྲི་སོགས་དེ་ལས་ཀྱང་རྫས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་གང་དུ་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་
པར་མི་འགྱུར་ན། བརྗོད་དུ་མེད་པ་དེ་ཡོད་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོའི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་གང་ལ་ལྟོས་ཀྱང་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དངོས་པོ་ལ་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་རྟག་པ་ལས་མ་འདས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བུམ་སྤྱི་དངོས་མེད་དུ་བསྒྲུབ་པ་ལ་དངོས་པོ་གང་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་རྫས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཅེས་རྟགས་ཁྱད་པར་དང་བཅས་པ་མ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ལ། རྟགས་ཟུར་སྔ་མ་མེད་པར་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་མེད་པ་སྤྱིར་བཀོད་ཀྱང་རྟགས་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

598

མེད་དེ། བུམ་སྤྱི་དེ་སྣམ་བུ་ལས་ཀྱང་རྫས་གཞན་དུ་བརྗོད་པར་བྱར་མེད་པའི་ཕྱིར།
བུམ་སྤྱི་དང་སྣམ་བུའི་སྤྱི་རྟོག་པ་ལ་རྫས་ཐ་དད་དུ་སྣང་ཞིང་དེ་ལྟར་ཐ་སྙད་བྱེད་པར་
ནི་ཉེར་ལེན་བུམ་སྣམ་རྫས་ཐ་དད་པས་ཐ་དད་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་སྒྲ་བློ་འཇུག་པ་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་ཁྱད་ཆོས་སུ་འདོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ན།
འདས་མ་འོངས་ཀྱི་བུམ་པ་ལ་ཡང་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་བུམ་

པའི་སྒྲ་སྦྱོར་བར་འགྱུར་ལ། དེ་འདོད་དོ་ཞེ་ན། བུམ་སྤྱི་ཆོས་ཅན། དངོས་པོར་མེད་པ་འདས་མ་འོངས་ཀྱི་ཆོས་སུ་ཇི་ལྟར་ཡང་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། རྫས་སུ་མེད་པའི་
ཕྱིར། ཡང་ན་རྫས་སུ་མེད་པར་ཐལ། དངོས་པོར་མེད་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འདས་མ་འོངས་ཀྱི་བུམ་པ་ལ་བུམ་པའི་སྒྲ་བཏགས་མིང་དུ་འཇུག་ན་རྒྱུ་མཚན་མེད་པར་མཚུངས་བཞིན་དུ་འདས་མ་འོངས་ཀྱི་བུམ་པ་ལ་བཏགས་མིང་དུ་འཇུག་ལ་སྣམ་བུ་སོགས་ལ་བཏགས་མིང་དུ་མི་འཇུག་པ་མི་འཐད་དོ། །
འདས་པ་དང་མ་འོངས་པའི་བུམ་པ་བྱུང་ཟིན་པའི་ཁ་སང་གི་བུམ་པ་དང་འབྱུང་འགྱུར་སང་ཉིན་གྱི་བུམ་པ་ལ་བརྗོད་ན་བུམ་པའི་སྒྲ་དངོས་མིང་དུ་འཇུག་པས། བུམ་
པའི་མིང་འཇུག་པ་འགོག་པ་མི་འཐད་ལ། བུམ་པ་ཞིག་པ་དང་མ་སྐྱེས་པའི་དངོས་མེད་ལ་བརྗོད་ན་ཡང་བུམ་པའི་སྒྲ་འཇུག་པ་མི་འཐད་ལ། དེ་རིང་གི་དུས་ན་ཁ་སང་གི་བུམ་པ་ཞིག་ཀྱང་ཁ་སང་གི་བུམ་པ་ཞེས་བརྗོད་དུ་རུང་མི་རུང་ལ་བྱེད་ན་བཏགས་མིང་དུ་འཇུག་པ་འགོག་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དངོས་མིང་དུ་དེ་ལས་ཀྱང་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ད་ལྟར་གྱི་བུམ་པ་ཆུ་འཛིན་པའི་དོན་བྱེད་ནུས་པར་ཡོད་པ་དེ་ལྟར་འདས་མ་འོངས་ཀྱི་བུམ་པ་ལ་ཡང་ཆུ་འཛིན་པར་གྱུར་ཟིན་པ་དང་འབྱུང་བར་

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

599

འགྱུར་བས་ཆུ་སྐྱོར་གྱི་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཉིད་འདས་མ་འོངས་ཀྱི་བུམ་པ་ལ་བཏགས་

མིང་དུ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཆུ་སྐྱོར་གྱི་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཡིན་ན་
བུམ་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་དངོས་མིང་དུ་འཇུག་པ་ལྡོག་ཏུ་མེད་ལ། བུམ་པ་ཞིག་པ་ལྟ་བུའི་དངོས་མེད་ཡིན་ན་འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་བཏགས་མིང་ཡང་མི་རིགས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་མ་འོངས་པ་ལ་ཡང་སྦྱར་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཞན་ཡང་ཐ་དད་པའི་སྤྱི་དོན་གཞན་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་སུ་ཡོད་པ་དེ་ལ་དངོས་”མིང1

་དང་དེ་འདྲ་མེད་པའི་མིང་འཇུག་པ་བཏགས་མིང་དུ་འདོད་པ་ཡང་མི་
འཐད་དེ། འཇིག་རྟེན་ན་མིང་གང་ལས་འདྲ་བ་དང་འབྲེལ་པ་སོགས་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་བློ་འཁྲུལ་མེད་དུ་འཇུག་པའི་དོན་དེ་ལ་དངོས་མིང་དང་། དོན་དེ་དང་འདྲ་བ་སོགས་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཕྱིས་མིང་དུ་བཏགས་པ་འཇིག་རྟེན་ན་ཡོད་པ་དེ་དོར་
བར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
བུམ་པའི་སྤྱི་ལའང་སྤྱི་དོན་གཞན་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་སུ་མེད་ཀྱང་བུམ་པའི་སྤྱི་
ཞེས་པའི་མིང་དངོས་མིང་དུ་འཇུག་པས་གནས་མ་ཡིན་པ་ལ་ཞེན་པས་ཅི་ཞིག་བྱ། བརྗོད་བྱའི་དོན་དངོས་པོར་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་དངོས་མིང་དང་བཏགས་མིང་གི་
ཁྱད་པར་འབྱེད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། བརྗོད་བྱའི་དོན་དངོས་པོར་མེད་ནའང་ཐོག་མར་གྲགས་པས་བཀོད་པའི་མིང་དེ་དོན་དེ་ལ་དངོས་མིང་དང་། ཕྱིས་འདྲ་བ་སོགས་
ཀྱིས་འཁྲུལ་ནས་མིང་དུ་བཏགས་པ་དོན་དེ་ལ་ཕལ་བ་བཏགས་མིང་ཡིན་ནོ། །འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་ནི་འདས་མ་འོངས་ཀྱི་བུམ་པ་ལ་བུམ་པའི་བློ་འཁྲུལ་མེད་དུ་སྐྱེ་ཞིང་།

1 མ་ཕྱི། ༡༦ན༤ན། མིང ཞོལ། ༡༦ན༥ན། མེད

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

600

ད་ལྟར་བའི་བུམ་པ་དང་ཁྱད་པར་མེད་པར་བུམ་པའི་སྒྲ་དངོས་མིང་དུ་སྦྱོར་བས་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ཀླན་ཀ་བཙལ་དུ་མེད་དོ། །བུམ་པ་ཆག་ཟིན་པ་ལ་སྔར་གྱི་བུམ་པ་དེ་ཞེས་ཐ་སྙད་བྱེད་པའོ། །དཔེར་ན་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་སྒྲུབ་པའི་ནུས་པ་མེད་པའི་བུ་དངོས་པོར་ཡོད་ནའང་བུ་མེད་ཅེས་བཏགས་མིང་དང་། རི་བོང་རྭ་ལ་སོགས་པ་ལ་མེད་ཅེས་དངོས་མིང་དུ་འགྱུར་བ་ལྟ་བུའོ། །གཞི་མ་གྲུབ་ཀྱང་གྲངས་ཅན་གྱིས་

བཏགས་པའི་གཙོ་བོ་མཚན་ཉིད་ལྔ་ལྡན་ལ་གཙོ་བོ་ཞེས་པའི་མིང་དངོས་མིང་དང་།
ཡུལ་གྱི་རྒན་པོ་འགའ་ཞིག་ལ་གཙོ་བོ་ཞེས་པ་བཏགས་མིང་དུ་འཇུག་པ་དང་། ཡང་
གྲངས་ཅན་གྱིས་བཏགས་པར་གྱུར་པའི་གཏན་མེད་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་ལ་སྐྱེས་བུ་ཞེས་པ་
དང་། བྱ་བ་བྱེད་ནུས་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་ལ་སྐྱེས་བུ་ཞེས་པའི་དངོས་བཏགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་

ཡང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དཔེ་ཕྱི་མ་འདི་དག་དེ་ལྟར་གྲགས་པའི་འཆད་པ་པོ་དང་ཉན་པ་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་དངོས་བཏགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི་མ་
ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་སྤྱི་མཚན་དངོས་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་གཉིས་བསྟན་ནས། རིགས་པ་གསུམ་པ་ནི། ཞིག་པ་ལ་སྒྲ་ལས་ཞེས་སོ། །མ་ཞིག་པ་ད་ལྟར་བའི་བུམ་པ་ལ་རྟོག་པའི་སྣང་བ་དངོས་པོར་མེད་དེ། ཞིག་པ་འདས་པའི་བུམ་པ་ལ་རྟོག་པའི་བློ་དང་སྣང་ཚུལ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། མི་གསལ་བར་སྣང་བ་མཚུངས་པ་ཡིན་གྱི་དུས་
སྔ་ཕྱི་དང་འབྲེལ་པའི་སྣང་ཚུལ་ནི་ཡོད་དོ། །འདས་མ་འོངས་དངོས་མེད་དུ་ཁས་མི་ལེན་པ་དེའི་ལུགས་དེ་ལ་ཡང་ད་ལྟར་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ངོ་བོ་

མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་པ་བཞིན་དུ། འདས་མ་འོངས་ལ་དམིགས་པའི་བློ་ལ་ཡང་སྣང་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་དེའི་ངོར་ཡང་གཏན་ཚིགས་དང་དཔེ་མ་གྲུབ་

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

601

པ་མ་ཡིན་ནོ། །སྣང་བ་ལ་སོགས་ཞེས་པའི་རྐང་པ་གཉིས་ནི་མི་མཐུན་པའི་དཔེ་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། སྐབས་འདི་དག་ཏུ་ཕལ་ཆེར་སྤྱི་བློའི་སྣང་བ་དངོས་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་
རིགས་པ་ཉིད་འཆད་པ་ཡིན་ནོ། །ད་ལྟར་བའི་བུམ་པ་ལ་རྟོག་པའི་བློ་སྣང་བ་མཚུངས་པས་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་སྤྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་མི་བྱེད་པར་མི་འགྲུབ་སྟེ། གསལ་བ་ལ་ལྟོས་མེད་ཀྱི་སྤྱི་ཡན་གར་བ་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པས་སྣང་བ་མཚུངས་
པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་སྔར་དེ་མཚུངས་མ་ཡིན་དང་། ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་ལྡོག་ཟིན་པས་ལན་མ་ཡིན་ནོ། །བྱེ་བྲག་པས་གསལ་བ་སྔར་མཐོང་ནས་སྤྱི་འཛིན་དེའི་རྗེས་སུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཀྱང་གསལ་བ་ལ་སྒྲ་བློ་འཇུག་པ་སྤྱི་མཐོང་བ་ལ་རག་ལས་པར་འདོད་
དོ། །སྤྱི་མཚན་དངོས་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་བཞི་པ་ཆ་ཤས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་སྤྱི་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་མེད་དུ་བསྒྲུབ་པ་ནི། གཞན་ཡང་གང་གི་ཕྱིར་ཅེས་སོ། །རེ་ཞིག་ཆ་ཐ་དད་མེད་པའི་སྤྱི་གཅིག་འདོད་དུ་ཆུག་ན་ཡང་གསལ་བ་རྫས་ཐ་དད་པ་རྣམས་གནས་སྐབས་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་འགའ་ཞིག་གིས་ཐ་དད་པར་ཁས་བླང་བར་བྱ་སྟེ། གསལ་བ་རྫས་ཐ་དད་པ་འདི་རྣམ་འགྱུར་མི་འདྲ་བ་དེའི་རྟེན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གང་ཡང་འགྲོ་བ་རྣམ་འགྱུར་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་གཙོ་
བོ་ཆ་མེད་གཅིག་གི་རང་བཞིན་དུ་འདོད་པའི་གྲངས་ཅན་དེས་ཀྱང་རྡུལ་མུན་སྙིང་

སྟོབས་གསུམ་ཐ་དད་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཡིན་མིན་ཕན་ཚུན་ཐ་དད་པར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་གསལ་བ་རྫས་ཐ་དད་པ་རྣམས་ཐ་དད་པ་དགག་མི་ནུས་པས་ཁྱད་
པར་ཅན་གྱི་གསལ་བ་རྣམས་ཁྱད་པར་མེད་པའི་སྤྱི་ཆ་མེད་གཅིག་གི་རང་བཞིན་དུ་
མི་རིགས་སོ། །ཁྱད་པར་ཅན་དང་ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་གཉིས་ཡོད་ན་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

602

དངོས་པོ་ཆ་མེད་གཅིག་གི་རང་བཞིན་དུ་ཇི་ལྟར་འགྱུར། སྤྱི་གསལ་རྫས་གཅིག་པ་
ལ་སྐྱོན་དེ་ཡོད་པས་རྫས་གཞན་དུ་འདོད་ན། གསལ་བ་དེ་དག་གི་སྤྱི་འདིའོ་ཞེས་པ་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་རོ། །རྣམ་དཔྱོད་གཞན་སེལ་ཁས་ལེན་པ་ལ་ནི་རྫས་གཅིག་
དང་ཐ་དད་ཀྱི་སུན་འབྱིན་དེ་དག་འཇུག་པ་མེད་དེ། མཐེ་བོང་མ་ཡིན་པ་དེ་མཛུབ་མོ་
ལྷག་མ་བཞི་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱི་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །སྤྱི་མཚན་དངོས་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ལྔ་པ་དང་དྲུག་པ་རྩ་བ་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པ་ནི་གོ་བར་ཟད་དོ། །རིགས་པ་བདུན་པ་ནི་རྣམ་པ་འགས་ཀྱང་ཞེས་སོ། །རྟོག་པ་ལ་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་དངོས་པོར་མི་རུང་སྟེ། དེ་ཡིན་ན་གསལ་བ་ལ་ལྟོས་མེད་ཀྱི་ཡན་གར་བར་སྣང་དགོས་པ་ལ་རྣམ་པ་འགས་ཀྱང་རྣམ་ཤེས་ལ། དེ་
ལྟར་སྣང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་རྫས་ཐ་དད་པ་ཡིན་ཤེས་པ་གཅིག་གི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་ན་ཡང་སོ་སོར་སྣང་དགོས་ཏེ། ལུས་ཀྱི་ཤེས་པ་གཅིག་གི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་རླུང་དང་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་གྱི་རེག་བྱ་ལྟ་བུའོ། །
གཞན་རྣམས་ནི་གོ་བར་ཟད་དོ། །རང་མཚན་མ་གཏོགས་པའི་གཞལ་བྱ་གཞན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་དོན་བྱེད་ནུས་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། རང་མཚན་གཅིག་པུ་གཞལ་བྱར་བཞག་པའི་དགོངས་པ་ནི་དངོས་མེད་ཚད་མའི་གཞལ་བྱར་མི་རུང་བར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ཡིན་ན། གཞུང་གོང་འོག་དུ་མ་དང་རིགས་པ་དུ་མ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་ཐ་མལ་པ་ལས་མངོན་པར་འཕགས་པ་སྐྱེས་བུ་རྟོག་པ་དང་ལྡན་པ་དག་ཕྱི་མ་ཕན་ཆད་དུ་བླང་བར་བྱ་བ་ཕན་པ་སྐྱེད་པ་ནི་གང་ཞིག་ཡིན།
དོར་བར་བྱ་བ་གནོད་པ་སྐྱེད་པ་ནི་གང་ཞིག་ཡིན། འདོར་ལེན་བྱ་བ་དེ་དག་གི་རྒྱུ་ནི་

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

603

གང་ཞིག་སྙམ་དུ་དཔྱོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ལ། དོན་བྱེད་ནུས་པ་དེ་ཡང་རང་མཚན་ཁོ་ན་ལས་གཞན་མེད་པས་རང་མཚན་གཅིག་པུ་གཞལ་བྱ་ཞེས་བྱའོ། །སྤྱི་ལ་ཡང་

དཔྱོད་པ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཅི་ལྟར་དེ་ཁོ་ན་གཞལ་བྱ་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ལ་དཔྱོད་པ་ཡང་རང་མཚན་ཁོ་ནའི་རྟེན་ཅན་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་དངོས་པོར་ཕྱི་རོལ་པ་དག་གིས་སྟོན་པར་བྱེད་ལ། ཅི་དེ་འགའ་ཞིག་ལ་དོན་བྱེད་པར་རུང་ངམ་མི་རུང་ཞེས་དངོས་པོའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་དཔྱོད་པ་ཡིན་གྱི་གཏན་མེད་དུ་ངེས་ཟིན་ན་འབྲས་བུ་དོན་གཉེར་དཔྱོད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་བྱེད་དོ། །དངོས་མེད་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་རྣམས་ཀྱང་སྔར་བཤད་པ་དེའི་ཡན་ལག་ཏུ་རྟོག་ལྡན་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བ་ཡིན་གྱི། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་འཁྲིག་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བུད་མེད་ཀྱི་འདོད་དོན་དེ་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་མ་ནིང་
ཁྱད་པར་གྱི་གཞིར་བཟུང་ནས་གཟུགས་བཟང་མི་བཟང་སྤྱོད་པ་དང་འདྲའོ། །
གཞལ་བྱ་གཅིག་ཁོ་ན་ཡིན་ན་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་གསུངས་པའི་དོན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། རང་མཚན་ལྟར་སྤྱི་མཚན་རང་རྒྱུད་པ་ཡོད་པའི་སྒོ་ནས་གཉིས་བཞེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། མངོན་སུམ་གྱིས་རང་མཚན་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ནི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པར་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པར་བྱེད་ལ། རྗེས་དཔག་གིས་ལྐོག་གྱུར་རང་མཚན་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ན་རང་མཚན་ལས་གཞན་པའི་ངོ་བོ་ལ་རང་མཚན་དུ་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་རང་མཚན་ལ་ཞེན་ནས་རྟོགས་པར་བྱེད་པས་གཉིས་སུ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་ལྐོག་གྱུར་གྱིས་མ་

རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་སྤྱི་མཚན་དེ་ཉིད་དཔྱོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ན་སྤྱི་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

604

མཚན་དེ་ཉིད་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་ཏེ། ”དེ1

་ཙམ་རྟོགས་པའི་བསམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། མེ་ལ་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། བུམ་པ་ཡོངས་སུ་དཔྱད་ནས་སྣམ་བུ་ལ་མི་འཇུག་པ་ལྟ་བུའོ། །དེས་ན་རྗེས་དཔག་རང་མཚན་འཇལ་བར་བྱེད་པ་ན་ཡང་རང་གི་གཟུང་བྱ་དངོས་པོ་རང་མཚན་དུ་སྣང་ནས་རང་མཚན་ལ་ཞེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་གཞན་དག་གིས་ཁས་བླངས་བརྗོད་ནས་དེ་མི་འཐད་པར་རྩོད་པ་ལ། ཁས་བླངས་བརྗོད་པ་ནི། གལ་ཏེ་གཞན་གྱི་ངོ་བོས་ནི་རྟོགས་ན་ཞེས་པ་སྟེ། གལ་ཏེ་སྤྱི་མཚན་མི་གསལ་བར་སྣང་བའི་རྗེས་དཔག་རང་གི་གཟུང་རྣམ་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་རང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་ཞེན་ནས་རྟོགས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ལ་ཞེན་པས་འཁྲུལ་བར་འདོད་ན། འཁྲུལ་པའང་ཞེས་ཏེ། འགྲེལ་པ་འདིའི་ལྟར་ན་ཡང་སྒྲ་ཡོད་པར་གསལ་ཏེ། སྨིག་རྒྱུ་ལ་ཆུར་འཛིན་འཁྲུལ་པ་ལྟར་སྤྱི་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡང་འཁྲུལ་པ་ཡིན་ན། རང་མཚན་མི་རྟོགས་པར་འགྱུར་བས་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །རྩོད་པ་པོའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་སྦྱོར་བ་ནི་ཡུལ་གང་ཞིག་ཡུལ་གང་ལས་གཞན་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པ་དེ་ལ་ནི་དེ་རྟོགས་པ་ན་ཅིག་ཤོས་དེ་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ།
སྒྲ་འཛིན་གྱི་ཤེས་པས་གཟུགས་མི་རྟོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་རྟོག་པའི་གཟུང་རྣམ་ལས་གཞན་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་ཁྱབ་བྱེད་འགལ་དམིགས་ཀྱི་ཐལ་བ་དང་། གང་འཁྲུལ་པ་ཡིན་པ་དེ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་མིག་སེར་
གྱི་ནད་ཀྱིས་དུང་སེར་པོར་མཐོང་བ་ལྟ་བུའོ། །རྗེས་དཔག་ཀྱང་འཁྲུལ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་ཁྱབ་བྱེད་འགལ་དམིགས་ཀྱི་ཐལ་བའོ། །རང་མཚན་གྱི་བསམ་པ་ཅན་གྱི་རྗེས་

1 མ་ཕྱི། ༡༨བ༣ན། དེ ཞོལ། ༡༨བ༥བ། འདི

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

605

དཔག་ནི་ཚད་མ་ཡིན་པས་མ་འཁྲུལ་བ་དང་། རང་མཚན་གྱི་ངོ་བོ་འབའ་ཞིག་རྟོགས་པའོ། །ཐལ་བས་འཕངས་པའི་བཟློག་པ་རང་རྒྱུད་ནི། ཚད་མ་ཡིན་ན་མ་འཁྲུལ་བས་ཁྱབ་སྟེ། མངོན་སུམ་ལྟ་བུའོ། །རྗེས་དཔག་ཀྱང་ཚད་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་པའི་ཁྱབ་བྱེད་འགལ་དམིགས་དང་། གང་གི་ཡུལ་གང་གི་རྟོག་བྱེད་ཡིན་པའི་ཡུལ་དེ་ནི་རྟོགས་བྱ་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། རྗེས་དཔག་ཀྱང་རང་གི་མཚན་ཉིད་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ནོ། ཞེས་པ་ནི་རྩོད་པ་པོའི་བསམ་པའོ། །དེའི་ལན་ནི་བསམ་པ་ལ་ཞེས་སོ། །བསམ་པའི་དོན་ལ་བསླུ་བ་མེད་པས་ཚད་མར་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་དག་རྗེས་དཔག་གཟུང་རྣམ་ལ་ཕྱི་རོལ་ཏུ་ཞེན་ནས་
འཇུག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེས་ཇི་ལྟར་ཞེན་པ་ལྟར་མ་གྲུབ་པ་ནི་རང་བཞིན་སེམས་པའི་བློ་ཕྱི་མ་ཞིག་གིས་རྟོགས་པར་འདོད་ལ། དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ་རང་བཞིན་སེམས་པའི་བློ་ཕྱི་མ་མངོན་སུམ་དུ་མི་འཐད་པས་རྗེས་དཔག་ཏུ་བྱེད་དགོས་ལ། དེ་ཡང་གཟུང་རྣམ་ལ་ཕྱི་རོལ་ཏུ་ཞེན་པས་དེ་ལ་ཡང་རང་བཞིན་སེམས་པའི་བློ་གཞན་ཞིག་
བཙལ་དགོས་པས། ཐུག་པ་མེད་པར་འགྱུར་ལ། རང་བཞིན་སེམས་པའི་རྗེས་དཔག་
ཕྱི་མ་གཅིག་ཞེན་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་ན་དང་པོའི་རྗེས་དཔག་ལ་ཡང་མཚུངས་པས་རྗེས་དཔག་གང་ཡིན་ཞེན་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བར་འདོད་དགོས་ཞེས་པ་ནི་ལེགས་པར་བཤད་པའོ། །སྔར་ཐལ་འགྱུར་གྱི་སྦྱོར་བ་གཉིས་བཀོད་པའི་དང་པོ་དེའི་དམ་བཅའ་དེ་རྟོགས་པ་ན་ཅིག་ཤོས་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་བའི་དོན། རྟོགས་བྱའི་དོན་ལ་ཅིག་ཤོས་དེ་འདྲ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་ན། ནོར་བུའི་འོད་ལ་ནོར་བུར་ཞེན་པས་མ་ངེས་ལ། རང་མཚན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འཛིན་པ་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་ན་གྲུབ་ཟིན་བསྒྲུབ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

606

པའོ། །ལྡོག་པ་རང་རྒྱུད་འཕངས་པའི་གཏན་ཚིགས་དང་པོ་ལ་ནོར་བུའི་འོད་ལ་ནོར་བུར་འཛིན་པའི་བློས་མ་ངེས་པར་འགྲེལ་པ་མཁན་གྱིས་མཛད་པས་ཚད་མར་བཞེད་
པར་གསལ། སློབ་དཔོན་ཤཱཀྱ་བློས་རྗེས་དཔག་ཏུ་མཛད་དོ། །རྩོད་པ་པོས་བཀོད་པའི་རང་རྒྱུད་གཉིས་པ་ནི་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་སུ། བརྗོད་བྱ་ཉིད་ཕྱིར། ཅེས་སོགས་ཀྱིས་

ལན་བཏབ་ཟིན་པར་བཤད་དོ། །དཔེ་འདིའི་དོན་ལ་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་ཤེས་པ་དེ་གཉིས་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་མཚུངས་ཀྱང་ནོར་བུ་ཐོབ་པའི་ཤེས་པ་གཞན་
གྱི་རྒྱུ་བྱེད་མི་བྱེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་དཔེར་བཀོད་པ་ཡིན་གྱི། རྗེས་དཔག་ཏུ་བྱེད་
པ་སློབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྩོད་པ་པོ་རྗེས་དཔག་ཙམ་ལོག་ཤེས་ཡིན་པས་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་ལ་རྗེས་དཔག་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་དཔེར་འགོད་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འཇིག་རྟེན་ན་རྗེས་དཔག་ཚད་མར་གྲགས་པ་ཁ་ཅིག་དཔེར་བྱེད་པའང་མ་ཡིན་ཏེ། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཡིན་པ་ལ་བསྙོན་ཅིང་སྐུར་པ་འདེབས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་རྗེས་དཔག་ལ་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་
པ་ངེས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པ་ལ་འདི་ལ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདི་རྟགས་སུ་བཀོད་ན་གོ་སྐབས་འདི་ན་ནོར་བུ་ཡོད་དེ། ནོར་བུའམ་ནོར་བུའི་འོད་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

ཅེས་པར་འགྱུར་བས་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །རྟགས་མི་འཁྲུལ་བར་འཛིན་པ་གཉིས་བཤད་པའི་དང་པོ་དཔེའི་སྟེང་དུ་སྤྱིར་གྲུབ་པ་དང་། ཕྱི་མ་དེ་ཉིད་དུས་
ཕྱིས་དྲན་པ་ཡིན་གྱི་ཕྱི་མ་འདི་རྗེས་དཔག་ཏུ་བྱེད་པ་ཆོས་མཆོག་གི་བཞེད་པར་མི་
རུང་ངོ་། །དཔེ་དེ་ཉིད་དོན་ལ་སྦྱར་བ་ནི་རྗེས་དཔག་ལོག་ཤེས་སུ་བཞག་པ་ནི་སྣང་

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

607

ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་དོན་”ཡིན1

་གྱི་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བ་ནི་མ་ཡིན་ལ། སྒྲོ་བཏགས་
རྟོགས་པ་ལས་གཞན་དུ་རང་མཚན་རྟོགས་པ་བཞག་ཏུ་མེད་པར་ཆོས་མཆོག་གིས་བཤད་པ་ནི་རང་མཚན་འཇལ་བའི་རྗེས་དཔག་གི་ཞེན་ཡུལ་གྱི་རང་ལྡོག་རྟོག་
བཏགས་སུ་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། གཟུང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྒྲོ་བཏགས་དེ་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་རང་མཚན་རྟོགས་པར་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ནོར་བུའི་འོད་ལ་ནོར་བུར་ཞེན་པ་འགོག་པ་ན་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་རྟགས་ལ་བརྟགས་ནས་འགོག་པ་དང་། དམ་བཅའ་ལ་བརྟགས་ནས་འགོག་པ་གཉིས་མཛད་དེ། དང་པོ་ནི། གཞན་དག་གིས་ནོར་བུའམ་ནོར་བུའི་འོད་གང་རུང་ཡིན་པ་རྟགས་སུ་བྱེད་པར་གསལ་ཏེ། དེ་ལ་དམིགས་ཕུག་ནས་དགག་པ་མཛད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཕྱོགས་སྔ་མའི་འདོད་པ་མ་
དགོངས་པ་ཡང་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། གང་རུང་རྟགས་སུ་མི་རིགས་ཏེ། གཞི་འགར་ནོར་
བུའི་འོད་ངེས་པའི་གང་ཟག་གིས་ནོར་བུ་ཡོད་པ་མ་ངེས་པ་མི་སྲིད་ཅིང་། ཁྱད་པར་ནོར་བུ་དང་ནོར་བུའི་འོད་གཉིས་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བཞིན་དུ་གང་རུང་གི་སྤྱི་ཚད་མས་ངེས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྔ་མ་ཁ་ཅིག་གིས་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་དགག་པ་མཛད་པ་དེ་མི་འཐད་དེ། ཡ་གྱལ་བ་ལང་དང་བ་མེད་གང་ཡང་མ་ངེས་ཀྱང་གང་རུང་གི་སྤྱི་ཚད་མས་ངེས་ནས་རྭ་ཅན་དཔོག་པའི་རྟགས་སུ་འགྱུར་བས་སོ་ཞེས་ཟེར་བ་མི་མཚུངས་ཏེ། ཕྱི་མ་འདི་ཡ་གྱལ་གང་རུང་རེ་རེ་བཀོད་ནས་ཀྱང་གཞི་འགར་རྭ་ཅན་དཔོག་པའི་རྟགས་སུ་འགྱུར་བ་ཡོད་ལ། སྔ་མ་ལ་ཡ་གྱལ་གང་བཀོད་ཀྱང་ཕྱོགས་ཆོས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་སྒོ་གསེབ་ལྟ་བུར་

1 མ་ཕྱི། ༢༠ན༣ན། ཡིན ཞོལ། ༢༠ན༦ན། མིན

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

608

ནོར་བུའི་འོད་མཐོང་བ་ན་ནོར་བུ་དང་ནོར་བུའི་འོད་གང་ཡིན་གཏོལ་མེད་པར་འདི་ན་ནོར་བུ་འདུག་གོ་སྙམ་པ་ཡིན་པས། རྟགས་སུ་འགོད་ན་ནོར་བུའམ་ནོར་བུའི་འོད་ཡིན་པས་ནོར་བུ་ཡོད་དོ་ཞེས་ཐེ་ཚོམ་གྱི་ཡུལ་ཉིད་རྟགས་སུ་འགྱུར་བས་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་མ་གྲུབ་པ་ལྟར་སྣང་དུ་འགྱུར་རོ། །དམ་བཅའ་ལ་བརྟགས་ནས་མི་འཐད་པ་ནི་འདི་ན་ནོར་བུ་ཡོད་དོ་སྙམ་དུ་ཞེན་ལ་ཁང་ནང་གི་ཕུགས་ལྟ་བུར་ཐོབ་པས་ཕྱོགས་དེ་ན་ནོར་བུ་ཡོད་པ་ལ་མི་སླུ་བ་འོང་ངོ་ཞེ་ན། སྒོ་གསེབ་ན་ནོར་བུ་འདུག་གོ་སྙམ་དུ་ཡུལ་གྱིས་ཁྱད་

པར་དུ་བྱས་ནས་ཞེན་པས་དཔྱད་སར་མ་ཐོབ་ཐོབ་སར་མ་དཔྱད་པས་ཚད་མར་མི་རུང་སྟེ། ཡུལ་དང་དུས་དང་རྣམ་པ་ལ་འཁྲུལ་བ་ཚད་མར་མི་རུང་བས་སོ། །
དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ། སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་མིན་ལ་བརྟགས་ནས་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་དང་། གཅིག་དང་དུ་མ་ལ་བརྟགས་ནས་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་དང་། ཕྲ་རགས་ལ་བརྟགས་ནས་མི་འཐད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྔོན་འཛིན་མངོན་སུམ་ལྟ་བུས་སྐད་ཅིག་མ་མ་དཔྱད་ལ། ཐོབ་པའི་སྔོན་པོ་ནི་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་པ་དང་། ལ་མེ་ལྡན་དུ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་ཀྱང་སྐད་ཅིག་མ་མ་ངེས་ཀྱང་ཐོབ་པའི་དངོས་པོ་ནི་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་པས་དེ་དག་ཀྱང་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། སྐད་ཅིག་མའི་ལྡོག་པ་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་ངས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཡང་། སྔོ་འཛིན་
མངོན་སུམ་གྱིས་སྔོན་པོ་ཉིད་ཐོབ་པས་དཔྱད་པ་དེ་ཉིད་མ་ཐོབ་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་
མེད་ལ། ཐོབ་པའི་སྐད་ཅིག་མ་དེ་ཡང་ཡོངས་སུ་དཔྱད་པའི་སྔོན་པོའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པས་འགལ་བ་མེད་དོ། །
གཉིས་པ་ནི། མངོན་སུམ་ལ་ཆ་དུ་མ་ཅན་དུ་མི་སྣང་ཞིང་སྔོན་པོ་གཅིག་ཡོངས་

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

609

སུ་དཔྱད་ལ། ཐོབ་པ་ནི་ཆ་དུ་མའི་རང་བཞིན་ཐོབ་པས་སོ། ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་ངོར་ཆ་དང་ཆ་ཅན་མི་སྣང་ཡང་སྔོན་པོ་གཟུང་ཞིང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྔོན་པོ་ཐོབ་པ་ཡིན་པས་སོ། །ནོར་བུའི་འོད་ལ་ནོར་བུར་ཤེས་པ་ལ་ནི་སྒོ་གསེབ་ན་ཡོད་པར་བཟུང་ནས་ར་བའི་ཕུགས་སུ་ཐོབ་པས་ཚད་མར་མི་རུང་ངོ་། །གསུམ་པ་ནི། སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་ཞིང་དཔྱད་པའི་སྔོན་པོ་ནི་རགས་པ་ཡིན་ལ་ཐོབ་པའི་ཚེ་ཕྲ་མོ་རྣམས་ཐོབ་ཅིང་བྱ་བ་བྱེད་པས་དཔྱད་པ་མ་ཐོབ། ཐོབ་པ་མ་དཔྱད་པའི་ཉེས་པ་དེ་ལ་ཡང་མཚུངས་ཏེ། རགས་པ་དང་ཕྲ་བ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། གཞི་གཅིག་ལ་ཕྲ་རགས་འགལ་ཡང་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་
གྱིས་མཐོང་བའི་སྔོན་པོ་དེ་ཉིད་རགས་པ་ཡིན་ལ་ཐོབ་པའི་སྔོ་རྡུལ་དུ་མ་ཡང་རགས་པ་གཅིག་གི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ། །འོ་ན་མངོན་སུམ་ལ་རགས་པ་སྣང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྔོན་པོ་དོན་གྱི་ཆོས་ཡིན་ཡང་སྔོ་རྡུལ་དུ་མ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་བློ་ཆོས་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་སྔོན་པོ་དང་སྔོ་རྡུལ་དུ་མ་དོན་གྱི་ཆོས་ཡིན་ཡང་དེ་ ”དག1

་རགས་པར་སྣང་བ་རྟོག་པའི་སྒོ་ནས་ཆོས་ཡིན་གྱི་དབང་ཤེས་ལ་མི་སྣང་ངོ་། །དེས་ན་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་གནོད་པ་སྔ་ཕྱིར་འཕངས་པ་དང་རྩོད་པ་
དེ་རྣམས་ཀྱི་ལན་བཏབ་པ་དེ་དག་གཞན་གྱིས་ལྡོག་པར་དཀའ་བས་ལུགས་དེ་ཁོ་ན་
ལེགས་པར་མངོན་ནོ། །
རྩོད་ལན་གྱི་དོན་བསྡུས་ན་ཕྱོགས་དེ་ན་ནོར་བུ་ཡོད་དོ་སྙམ་པ་ནི་ལོག་ཤེས་
ཀྱི་འཛིན་སྟངས་མ་ཡིན་ཏེ། སྒོ་གསེབ་ཀྱི་འོད་ཀྱི་སྣང་བ་ཁྱད་པར་གྱི་གཞིར་བཟུང་

1 མ་ཕྱི། ༢༡བ༡ན། དག ཞོལ། ༢༡བ༤ན། -དག

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

610

ནས་དེ་ན་ནོར་བུ་འདུག་གོ་སྙམ་དུ་ཞེན་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ར་ཕུགས་གཞན་གང་ལ་ཡང་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པར་སྒོ་གསེབ་ཀྱི་སྣང་བ་མིག་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་ནས་ནོར་བུ་འདུག་གོ་སྙམ་དུ་ཞེན་པའི་ཕྱིར།

དེ་དགག་པ་མདོར་བསྡུས་པ་ནི། བློ་དེ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཞི་གང་ན་འདུག་སྙམ་དུ་དཔྱད་པ་དེར་མེད་པས་མ་ཐོབ། གང་དུ་ཐོབ་”ས་1

དེར་དངོས་ཤུགས་
གང་ལ་ཡང་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པས་མ་དཔྱད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། སྒོ་གསེབ་
ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་དེ་ན་གནས་པའི་ནོར་བུ་དང་ར་ཕུགས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་

བྱས་ནས་དེ་ན་གནས་པའི་ནོར་བུ་གཉིས་འགལ་བའི་ཕྱིར། །

དེ་ལ་རྩོད་པ་ནི་འོ་ན་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་ཐོབ་པ་མ་དཔྱད་པས་དེ་ཡང་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ཏེ། སྐད་ཅིག་མ་མ་དཔྱད་ཅིང་སྐད་ཅིག་མར་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྐད་ཅིག་མར་བློས་མ་དཔྱད་པ་དང་སྐད་ཅིག་མར་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་ཐོབ་པ་ལ་འགལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། དཔྱད་པའི་སྔོན་པོ་ཡང་སྐད་ཅིག་མའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་ཕྱིར། ཡང་མངོན་སུམ་གྱིས་གཅིག་དཔྱད་ལ་ཐོབ་པའི་ཚེ་དུ་མ་ཐོབ་པས་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ཏེ། གཅིག་དང་དུ་མ་འགལ་བའི་
ཕྱིར་ཅེས་པ་དང་། ཡང་མངོན་སུམ་གྱིས་གཟུང་ཞིང་དཔྱད་པའི་སྔོན་པོ་རགས་པ་ཡིན་ལ་ཐོབ་པའི་ཚེ་ཕྲ་མོ་ཐོབ་”པས2

་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ཏེ། རགས་པ་དང་ཕྲ་
བ་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཅེས་པའི་རྩོད་པ་རྣམས་ཀྱང་མི་མཚུངས་པ་རྟོགས་པར་སླའོ། །དེ་ལྟར་རང་མཚན་ཁོ་ན་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚེའང་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ངོ་

1 མ་ཕྱི། ༢༡བ༤ན། ས་ ཞོལ། ༢༢ན༡ན། -ས་
2 མ་ཕྱི། ༢༢ན༡ན། པས ཞོལ། ༢༢ན༤ན། པའི

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

611

བོ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་གསར་དུ་རྟོགས་པ་དང་། སྤྱི་མཚན་གཟུང་ཡུལ་
དུ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་མངོན་རྗེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅི་འདྲ་བ་དང་།
གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་གསུངས་པའི་དོན་གང་ཡིན་པ་དང་། གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་བསྒྲུབས་ནས་རྩ་བའི་རྟགས་ཀྱི་ཁྱབ་པ་བསྒྲུབ་པ་ནི།
ད་ནི་ཇི་ལྟར་ཞེས་སོ། །དོན་རང་མཚན་ཡུལ་རུང་བ་ན་ཉེ་བའི་ཚེ་སྐྱེ་ཉེ་བ་མ་ཡིན་པའི་ལྡོག་པའི་གཟུང་དོན་གྱི་ནུས་པའི་སྟོབས་ལས་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་གཞལ་བྱ་གསར་དུ་རྟོགས་པ་དེ་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཞེས་བྱ་ལ། ཡུལ་དེ་ལ་ལྟོས་ནས་འཛིན་པ་རང་དབང་ཅན་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལས་གཞན་པའི་ངོ་བོ་དབང་པོའི་ཤེས་པའི་གཟུང་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་སྤྱི་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་དགོས་པའི་དོན་དེ་ལ་གཞལ་བྱ་ལྐོག་གྱུར་དང་། དེ་གསར་དུ་རྟོགས་བྱེད་ལ་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཞེས་བྱའོ། །
དོན་གང་གང་ཟག་གང་ལ་མངོན་གྱུར་དུ་སོང་བ་དེ་ལ་ལྐོག་གྱུར་དུ་མ་སོང་ལྐོག་གྱུར་དུ་སོང་བ་དེ་ལ་མངོན་གྱུར་དུ་མ་སོང་བས་རྟོགས་པ་པོའི་ད་ལྟར་གྱི་གནས་སྐབས་ལ་ལྟོས་ནས་བཞག་པས་འགལ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་གནས་སྐབས་སོ་སོ་ལ་ལྟོས་ནས་ནི་ལྟ་བ་པོ་ལ་སྔར་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཕྱིས་མངོན་དུ་
འགྱུར་བ་ཡོད་པས་མངོན་ལྐོག་གི་མཚན་ཉིད་འཆོལ་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་དོན་གང་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་དོན་དེ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོར་སྣང་བར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་དེ་ལས་གཞན་པ་ནི་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཤེས་པས་ཀྱང་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་ན་མངོན་གྱུར་དུ་འགྱུར་བས་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

612

མངོན་ལྐོག་མི་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ཀྱང་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པ་མེད་པས་མངོན་གྱུར་དུ་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ལྐོག་གྱུར་མ་ཡིན་པའི་དོན་དབང་ཤེས་ཀྱིས་འཛིན་པའི་ཚེ་རང་མཚན་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པ་ལས་ལྷག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རྒྱུ་མཚན་གང་གིས་ན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པའི་སྒོ་ནས་མི་རྟོགས་པས་མངོན་གྱུར་མ་ཡིན་པར་འགྱུར། དེ་ལྟ་ན་བདེ་སོགས་ཀྱང་མངོན་གྱུར་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་གི་ངོ་བོ་འཛིན་རྣམ་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་
ཕྱིར། རྟོགས་པས་ཀྱང་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་ན་གཟུགས་བལྟ་བ་ལ་མིག་དབང་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བས་སྐྱོན་འདི་བརྗོད་བྱ་ཉིད་ཕྱིར་དེ་དངོས་མིན། ཞེས་པ་ལས་སྐྱོན་གཞན་ཡིན་ནོ། །རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པར་འདྲ་ན་གསལ་མི་གསལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཡང་མི་འཐད་པས་གཟུགས་གསལ་བར་སྣང་བས་དབང་པོ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བཤད་པ་ཡང་མི་རིགས་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་དོན་ཉམས་སུ་མྱོང་བས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་ལས་སྐྱེས་པའི་འཁྲུལ་པ་ཡིན་ནོ། །སྤྱི་མཚན་བཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་དགོས་པའི་དོན་དེ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། དེ་རྟོགས་པའི་རྟེན་དོན་གཞན་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ལས་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དུ་བའི་རྟགས་ལས་སྤྱི་མེ་ཙམ་ཞིག་རྟོགས་པར་འགྱུར་གྱི་རྩྭ་ལས་བྱུང་བ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་

པར་རྣམས་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྗེས་དཔག་གིས་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་ན་ཁྱད་པར་མཐའ་དག་རྟོགས་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

613

དེ་དག་གི་དོན་བསྡུ་བ་ནི། མངོན་སུམ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པ་ལས། ཞེས་སོགས་སོ། །དེ་ལ་རྩོད་སྤང་ནི་དངོས་པོར་མེད་ན་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། དཔེར་ན་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་བཞིན། །སྤྱི་ཡང་དངོས་པོར་མེད་པའོ། །དེ་ལྟར་སྤྱི་སོགས་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་པས་ཚད་མ་མངོན་སུམ་ཁོ་ནའོ་ཞེ་ན། ཕན་གནོད་སྐྱེད་པའི་དོན་གང་ཡིན་སྙམ་དུ་རྟོག་པའི་རྟོག་ལྡན་གྱིས་བརྟག་པར་བྱ་བའི་གཞལ་བྱ་རང་
མཚན་ཁོ་ནར་ངེས་པ་ཁོ་བོ་ཅག་ཀྱང་འདོད་ལ། དེ་ཉིད་རྟོགས་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་
གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །
དངོས་མེད་ངེས་པའི་ཚད་མ་མེད་ན་རྟགས་དེ་ཁྱོད་རང་གི་ཚད་མས་མ་ངེས་པས་གཞན་ལ་ཡང་དེ་གོ་བའི་རྟོགས་པ་བསྐྱེད་མི་ནུས་ལ། ཚད་མས་གྲུབ་ན་དེ་ཉིད་
ཀྱིས་རྩ་བའི་རྟགས་ལ་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པས་ཚད་མ་གཉིས་པ་གྲུབ་པ་ཁོ་ནའོ། །དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱི་དང་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་མེད་པ་དང་། སྐྱེས་བུ་ཁྱད་པར་
ཅན་མེད་པ་སོགས་གྲུབ་པས་ཚད་མ་གཉིས་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། དགག་གཞི་དངོས་སུ་རྟོགས་ནས་མེད་དགག་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པ་ཁྱོད་ཀྱི་

ལུགས་ལ་མི་རུང་བས་མེད་དགག་དངོས་རྟོགས་སུ་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་མི་རིགས་ཏེ། དབང་མངོན་གཟུང་དོན་གྱི་ནུས་པའི་སྟོབས་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དེ་མ་གྲུབ་ན། སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱིས་བར་དུ་ཆོད་པ་སོགས་ལ་དམིགས་ནས་ཀྱང་དབང་མངོན་
སྐྱེ་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །སྤྱི་དང་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཤར་ནས་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་དངོས་སུ་འཇལ་བ་འདོད་པ་མ་ཡིན་གྱི། སྤྱི་དང་འཇིག་
རྟེན་ཕ་རོལ་ལ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་འཇལ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་ལོག་པ་ཉིད་སྤྱི་དང་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

614

འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་མེད་པ་”དབང1

་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེ་
ན། དེ་ནི་རང་ཚིག་དང་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། དབང་མངོན་དང་དབང་མངོན་མེད་པ་གཅིག་ཏུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་དང་། དབང་མངོན་ལོག་པས་དེ་མེད་པར་འཕངས་ཤིང་སྤྱི་དང་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་མེད་པ་དབང་མངོན་གྱིས་གྲུབ་པས་དེ་ཡོད་པར་འཕངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་མེད་དེ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་

ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་ན་དེ་ལ་ལྡོག་ཁྱབ་འཁྲུལ་པ་མེད་པ་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པ་པོའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་འཇལ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་ལྡོག་པའི་དོན་གཞན་ཡང་སྣང་བའི་
ཕྱིར། ལྡོག་ཁྱབ་འཁྲུལ་པ་མེད་པ་ཅན་ཡིན་ན་དགག་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ཁས་བླངས་པར་འགྱུར་རོ། །འབྲས་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ཀྱང་དོན་
གྱིས་ཁས་བླངས་ཏེ། ངག་སྨྲ་བ་སོགས་ལ་འཇུག་པ་ལས་ཕ་རོལ་པོ་ལ་སེམས་ཡོད་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སུ་འདོད་པ་ཁ་ཅིག་འཁྲུལ་བར་མཐོང་བས་
ཐམས་ཅད་ལ་ཡིད་བརྟན་པ་བྱར་མེད་དོ་ཞེ་ན། ཁྱོད་རང་གིས་ལྟར་སྣང་འགའ་ཞིག་ཡང་དག་ཏུ་གཟུང་ནས་དེ་བསླུ་བར་མཐོང་བ་ན། རྟགས་ཐམས་ཅད་དེ་དང་འདྲ་བར་ཞེན་པ་ཡིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་འཁྲུལ་བ་མི་སྲིད་དེ། འབྲེལ་པ་ཚད་མས་ངེས་པ་ལས་བསླུ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་གང་ལས་གཞི་ལ་ལར་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཚད་མས་རྟོགས་པ་གྲུབ་པ་དེ་ཡང་རྟགས་ཆོས་བདག་གཅིག་གམ་དེ་ལས་བྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་ངེས་པ་ལས་ཡིན་ལ། རྟགས་དེ་ནི་ནམ་ཡང་བསླུ་བ་མི་སྲིད་པས་ཡང་དག་གི་རྟགས་གཞན་ཡང་དེའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེས་ན་ལྟར་སྣང་

1 མ་ཕྱི། ༢༣བ༢ན། དབང ཞོལ། ༢༣བ༦ན། དངོས

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

615

འགའ་ཞིག་བསླུ་བས་ཡང་དག་ལ་སྐྱོན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །སྤྱི་བློ་ཚད་མ་མིན་ན་
འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་བཞིན་དུ་ཀུན་དགའ་ར་བ་སོགས་ལྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་ཐམས་ཅད་
མེད་པ་ཐོབ་པར་ཐལ་བ་འཕངས་པ་ལ་དབང་མངོན་གྱིས་དེ་ལྟར་དམིགས་པ་ཁོ་ན་ཡོད་ཅེས་མི་སྨྲའི། སྔར་མཐོང་ཟིན་པ་དང་མ་འོངས་པ་ན་མཐོང་བར་འགྱུར་བ་རྣམས་ཀྱང་ཡོད་པར་འདོད་པས་དུས་ནམ་ཡང་དབང་མངོན་གྱིས་མ་དམིགས་པ་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ལ་སོགས་པ་མེད་པར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ལ་ཡང་རྣམ་གྲངས་གང་གི་སྒོ་ནས་ཀྱང་དབང་མངོན་གྱིས་མཐོང་བར་མི་འགྱུར་བ་རྒྱུ་མཚན་གང་ལས་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་སུའི་དབང་
མངོན་གྱིས་ཀྱང་མཐོང་བར་མི་སྲིད་དོ་ཞེ་ན། རྟོགས་པ་པོ་ལ་སོགས་པའི་གནས་
སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་ལྟོས་ནས་དོན་ལ་ལ་དབང་པོ་ལས་འདས་པར་བརྗོད་ཀྱི།

འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ཡང་དུས་གཞན་དུ་དབང་མངོན་གྱིས་མི་འཛིན་པའི་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་མིག་དབང་གིས་མིག་ཤེས་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་སོགས་ཀྱང་སོ་སོ་སྐྱེ་བོས་དབང་མངོན་གྱིས་རྟོགས་པ་མེད་པས་བློ་དེ་དག་སྐྱེ་བ་རྒྱུ་མེད་དུ་ཐལ་
བར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་སྤྱིའི་སྒོ་ནས་ལྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་རྟོག་པ་
ལས་མ་འདས་པས་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཡོད་དོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ། །
རྩོད་སྤང་ལ་རྩོད་པ་ནི། གཞལ་བྱ་ངེས་ན་ཞེས་སོགས། དེའི་ལན་ནི། སྐྱོན་འདིར་ཞེས་སོ། །ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་རང་སྤྱི་འདྲེས་པ་འཇལ་
བའི་ཚད་མ་གསུམ་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། ཁ་དོག་དང་མི་རྟག་པ་གཉིས་ཀའི་སྤྱི་སྦྱར་ནས་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྗེས་དཔག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མི་རྟག་པ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

616

དང་སྦྱོར་བ་དེའི་ཚེ་སྤྱི་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པས་སྤྱི་མཚན་ཐོབ་པར་འགྱུར་གྱི་རང་

མཚན་མ་ཡིན་པས་དེ་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། མི་རྟག་པ་དངོས་མེད་ཀྱི་ངོ་བོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁ་དོག་གི་རྫས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་མཚན་བཟུང་བས་རང་
མཚན་མི་འགྲུབ་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། རྗེས་དཔག་ལ་ཁ་དོག་མི་རྟག་པའི་སྤྱིའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་དག་གི་ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་རང་མཚན་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།
སྤྱི་མཚན་བསྒྲུབས་པས་རང་མཚན་གྲུབ་པ་མི་འཐད་དེ། གཞན་སྤྱི་མཚན་ལ་གཞན་རང་མཚན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། སྤྱི་གཟུང་བའི་སྒོ་ནས་ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་དེ་ཉིད་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་རང་མཚན་ལ་ཇི་ལྟར་ཞེན་པ་ལྟར་དངོས་པོ་ལ་གནས་པ་དེ་དག་དོན་ལ་མི་སླུ་བ་ཡིན་གྱི། གཞན་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བརྒྱུད་པས་ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་གིས་ཇི་ལྟར་ཞེན་པ་ལྟར་གྱི་དོན་དེ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་རྟགས་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་

ཡིན་ལ། དེ་རྟགས་འཛིན་རྗེས་དཔག་གི་རྒྱུ་ཡིན་པས་རྗེས་དཔག་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་མི་སླུ་བ་ཡིན་གྱི་རང་མཚན་ལས་བརྒྱུད་ནས་སྐྱེས་ཀྱང་སྒྲ་རྟག་འཛིན་ལྟ་བུ་ལོག་ཤེས་ནི་མི་སླུ་བ་མིན་ནོ། །དེ་ལ་ལོཙྪ་བ་ཆེན་པོས་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་འགྲེལ་པར་རྩོད་ལན་ཇི་ལྟར་བྱུང་བ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་ལ་འཐད་མི་འཐད་དཔྱད་པ་དང་། ལོཙྪ་བ་ཆེན་པོ་རང་གི་ལུགས་བརྗོད་པ་དང་། དེས་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་ལ་སྐྱོན་བརྗོད་བྱས་པ་སོགས་འཇུག་མི་འཇུག་དཔྱད་པའོ། །
དང་པོ་ནི། བདེ་བྱེད་ཅེས་པའི་ཕྱི་རོལ་པ་ཁ་ཅིག་གིས་སློབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་
ཀྱིས་རྟགས་འཛིན་སེམས་མི་སླུ་བར་གཞུང་འདིས་བསྟན་པར་བསམས་ནས་དེ་ལ་

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

617

མི་འཐད་པ་དང་། སྐབས་སུ་མ་བབ་པའི་གནོད་པ་གཉིས་བརྗོད་དེ། དང་པོ་ནི། རྟགས་འཛིན་རྟགས་ལ་མི་སླུ་བ་ཡིན་ནམ་རྟགས་ཅན་ལ་མི་སླུ་བ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། མངོན་སུམ་མམ་རྗེས་དཔག་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་དེར་སྣང་བས་སྟོང་པ་འགལ།
ཕྱི་མ་ལྟར་ན་རྗེས་དཔག་མི་སླུ་བར་བསྒྲུབ་པ་ནི་རྟགས་ཅན་ཉིད་ལས་མ་འདས་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྗེས་དཔག་འཁྲུལ་ཡང་མི་སླུ་བར་སྟོན་པ་སྐབས་སུ་བབ་པ་ཡིན་
གྱི་རྟགས་འཛིན་མི་སླུ་བར་བསྒྲུབ་པ་སྐབས་སུ་མ་བབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་དོན་གང་བཟུང་ཞིང་ཇི་ལྟར་ཞེན་པ་ལྟར་གྲུབ་པ་ལ་མི་སླུ་བར་འཐད་པ་ཡིན་གྱི་རྟགས་འཛིན་
གྱིས་རྟགས་བཟུང་ཞིང་ཞེན་ཡང་རྟགས་ཅན་ཡུལ་དུ་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར་དེ་ལ་མི་སླུ་བ་མི་འཐད་དོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །
གཉིས་པ་ནི། རྟགས་འཛིན་སེམས་ཀྱིས་རྟགས་གཅིག་པུ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་མ་
ཡིན་གྱི་རྟགས་དང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཡང་འཇལ་བར་བྱེད་པས་འབྲེལ་
ཡུལ་མི་རྟག་པ་ལ་ཡང་མི་སླུ་བས། སྔར་བཤད་པའི་སྐྱོན་མེད་ལ། སྐབས་སུ་མ་བབ་པའི་སྐྱོན་ཡང་མེད་དེ། རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་མི་སླུ་བར་བསྒྲུབ་པ་ལ་དེ་རྟགས་འཛིན་སེམས་ལ་འབྲེལ། དེ་རྟགས་ལ་འབྲེལ། དེ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ལ་འབྲེལ་བ་ངེས་པ་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ལོཙྪ་བ་ན་རེ་ཆོས་མཆོག་གི་བཞེད་པ་དེ་མི་འཐད་དེ། རྟགས་འཛིན་མངོན་སུམ་ཡིན་ན་དེར་སྣང་བས་སྟོང་པ་དང་འགལ་ལ། རྗེས་དཔག་ཡིན་ན་རྟགས་ཅན་ཉིད་ཡིན་པས་དེ་ལས་ལོགས་སུ་སྨོས་པ་དོན་མེད་ཅིང་སྔར་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་མ་བབ་པའི་ཉེས་པ་ཡང་ཡོད་ལ། ཚད་མར་མི་འདོད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ།

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

618

མི་སླུ་བ་ཚད་མ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྟགས་འཛིན་མི་སླུ་བར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་གྱི། རྟགས་ཅན་གྱི་བློ་ཉིད་མི་སླུ་བར་བསྒྲུབ་པ་ལ་བརྒྱུད་ནས་འབྲེལ་
པའི་ཚུལ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །འབྲེལ་ཚུལ་སྟོན་པ་ལ་འབྲེལ་ཡུལ་ཚད་མར་སྒྲུབ་མི་དགོས་ཏེ། མངོན་སུམ་ཡང་ནི་དོན་མེད་ན། །མི་འབྱུང་བ་ལས་ཚད་མ་ཉིད། ཅེས་མངོན་སུམ་མི་སླུ་བར་བསྒྲུབ་པ་འབྲེལ་པ་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་ཡིན་ཀྱང་། འབྲེལ་ཡུལ་ཚད་མར་ཁས་བླངས་མི་དགོས་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །
བཞི་པ་ནི། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་ལ་ཉེས་པ་བརྗོད་པ་དེ་དག་མི་འཐད་དེ། རྟགས་འཛིན་མི་སླུ་བར་བསྒྲུབ་པ་སྐབས་སུ་མ་བབ་སྟེ། རྟགས་ཅན་གྱི་བློ་ཉིད་མི་སླུ་
བར་བསྒྲུབ་པ་ཉིད་སྐབས་སུ་བབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཅེས་པ་མི་འཐད་དེ། རྟགས་ཅན་མི་སླུ་བར་བསྒྲུབ་པ་ལ་རྟགས་འཛིན་སེམས་ལ་འབྲེལ། དེ་རྟགས་ལ་འབྲེལ་བར་ངེས་པར་བསྒྲུབ་དགོས་ལ། རྟགས་འཛིན་སེམས་ནི་ཚུལ་གསུམ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་དང་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་དྲངས་པའི་དཔྱད་ཤེས་ཡིན་པས་དེ་ཚུལ་གསུམ་ལ་མི་སླུ་བར་
ངེས་པར་བསྒྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་འཛིན་རྗེས་དཔག་ཡོད་ན་རྟགས་ཅན་ལས་ལོགས་སུ་བསྟན་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་གི་ནང་དུ་འདུས་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པའི་ཉེས་པ་ཡང་མི་གནས་ཏེ། རྟགས་འཛིན་རྗེས་དཔག་རྩ་བའི་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་གི་ནང་དུ་འདུས་པས་དེ་ལས་ལོགས་སུ་བསྟན་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ་བ་ནི་རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ། སྤྱིར་རྗེས་དཔག་གི་ནང་དུ་
འདུས་པས་སྔ་མ་དེ་ལས་ཐ་དད་དུ་བྱས་པ་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བ་ནི་ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་པས་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་ཁོ་ནའོ། །རྣམ་ངེས་ལས། མངོན་སུམ་རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

619

མི་སླུ་བ་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་སྒོ་ནས་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་རྗེས་དཔག་ཀྱང་དེ་དང་མཚུངས་པར་བཤད་པས་རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་འབྲེལ་བ་བསྒྲུབ་པ་སྐབས་སུ་བབས་པ་ཡིན་གྱི། རྟགས་འཛིན་མི་སླུ་བར་བསྒྲུབ་པ་སྐབས་སུ་མ་བབས་སོ་ཞེས་པ་ཡང་
འགལ་ཏེ། དེ་མི་སླུ་བར་བསྒྲུབ་པ་འབྲེལ་པ་སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ངེས་པར་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་འཛིན་མངོན་སུམ་ཡོད་ན། དེར་སྣང་བ་ཡིས་སྟོང་བར་དེ་མ་ཐག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་བ་དང་འགལ་ལོ་ཞེས་པ་མི་འཐད་དེ། རྟགས་འཛིན་མངོན་སུམ་ཡོད་ཀྱང་དེ་ལ་འདིར་དོགས་པ་དཔྱད་མི་དགོས་ཤིང་། འཁྲུལ་པ་ཡིན་ན་མི་སླུ་བར་འགལ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་རྗེས་དཔག་ཉིད་ལ་ཡོད་པས་དེ་དཔྱད་པ་སྐབས་སུ་བབས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་ལུགས་ཉིད་སྐྱོན་མེད་པར་གནས་སོ། །ཚུལ་གསུམ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ཉིད་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཡིན་ལ་དེ་ལ་ལྷ་ཤཱཀ་དང་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་མི་མཐུན་པ་མེད་དོ། །འོ་ན་སློབ་དཔོན་ཤཱཀྱ་བློས་ཕྱོགས་ཆོས་འཇལ་བའི་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཚད་མའི་རྒྱུ་ཡིན་པས་ཚད་མར་བཏགས་ནས་བཞག་ཅེས་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། མངོན་སུམ་ལས་དུས་ཕྱིས་བྱུང་བ་ཞེས་སྨོས་པས་ཕྱོགས་ཆོས་འཇལ་བའི་མངོན་སུམ་གྱི་རྗེས་
སུ་སྐྱེས་པའི་དཔྱད་ཤེས་ཉིད་ལ་དགོངས་པའོ། །
དེས་ན་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་ཉིད་རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་མི་སླུ་བ་ནི་དེ་ཉིད་ཚུལ་གསུམ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ལས་སྐྱེ་དགོས་པས་རྟགས་འཛིན་སེམས་ལ་འབྲེལ། དེ་རང་གི་གཞལ་བྱ་ཚུལ་གསུམ་པོ་ལ་འབྲེལ། ཚུལ་གསུམ་པོ་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་འབྲེལ་བའི་དོན་ཏོ། །ལྷག་མ་གཞན་རྣམས་ནི་གོ་བར་ཟད་དོ། །འགལ་ཟླ་དམིགས་པ་དང་འབྲེ་ཟླ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

620

མ་དམིགས་པའི་དགག་རྟགས་ཐམས་ཅད་མ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་འཕངས་པའི་དོན་ནི། རང་བཞིན་འགལ་དམིགས་ལ་དཔེར་མཚོན་ན། མེས་ཁྱབ་པར་ནོན་པ་དེ་དགག་བྱའི་ཆོས་གྲང་རེག་དང་གྲང་རེག་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་ཁེགས་པའི་ངོ་བོར་གནས་པ་ཙམ་གྱི་དོན་མ་ཡིན་ལ། དངོས་སུ་མེས་ཁྱབ་པར་ནོན་པ་རྟོགས་ནས་ཤུགས་ལ་གྲང་རེག་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་དོན་ཡང་མ་ཡིན་
ཏེ། དེ་ལྟ་ན་གནོད་པ་དུ་མ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དོན་གང་དང་གང་ཡོད་པར་འཇོག་པ་ལ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མཐོང་བའི་སྒོ་ནས་འཇོག་དགོས་པར་འདྲ་བར་
དོན་གང་དང་གང་མེད་པར་འགྲུབ་པ་ཡང་དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་གྲུབ་དགོས་ཀྱི་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མ་བཀག་ན་དེ་མེད་པ་མི་
འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རྟགས་སུ་མེས་ནོན་པ་ལྟ་བུའི་བསྒྲུབ་པ་བཀོད་ན་ཡང་། གྲང་རེག་མེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་གྲང་རེག་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་མེད་པ་དོན་གྱི་
ཤུགས་ཀྱིས་ངེས་པར་འཕེན་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་ཅན་བཀག་པ་བློ་ཡུལ་དུ་མ་སོང་བར་དེའི་རྗེས་སུ་ཡུལ་མེད་པ་བློ་ཡུལ་དུ་འགྲུབ་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡུལ་ཅན་བཀག་པས་ཡུལ་དེ་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་དེ་ནི་དངོས་སུ་ནི་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ལ། དགག་རྟགས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་

རྟགས་དེ་ཉིད་འཕེན་པས་ཁྱབ་པས་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ནང་དུ་འདུས་པ་ཞེས་བྱའོ། །
དགག་རྟགས་གསུམ་དུ་བསྡུས་པའི་སྒོ་ནས་མཇུག་བསྡུ་བ་ནི། མི་དམིགས་པ་ནི་འདི་ཙམ་ཞིག་ཅེས་སོ། །དེ་ཡང་འབྲེལ་པ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ལྡོག་གི་དངོས་འབྲེལ་

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

621

ཡོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །དངོས་མེད་ངོ་བོ་མིན་དེ་ཉིད། ཅེས་པ་ནས་འདིའི་བར་ནི་རྗེས་དཔག་གིས་སྤྱི་མཚན་གཟུང་ཡང་རང་མཚན་ལ་མི་སླུ་བའི་རྒྱུ་མཚན་འཕྲོས་དོན་དུ་བྱས་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ལ། དཀྱུས་མའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཁ་དོག་སྤྱི་ལ་སྦྱོར་ཕྱིར་རོ། །རྗེས་སུ་དཔག་པས་མི་རྟགས་སོགས། ཞེས་སྦྱར་རོ། །མར་
མེའི་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་མཚམས་མི་སྦྱོར་བའི་ཁ་དོག་
གི་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་ཚད་མས་དྲངས་པའི་ཁ་དོག་འདི་མི་རྟག་གོ་སྙམ་པའི་དྲན་ཤེས་ལ་ཟེར་ན་རང་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་སྔ་མས་རྟོགས་ཟིན་བྱེད་
པ་མ་མཉམ་པའི་དོན་རྟོགས་པར་བྱེད་པས་ཚད་མ་ཉིད་དུ་མི་འདོད་པས་རྒྱུ་མཚན་གང་གིས་དེ་ལས་ཁ་དོག་མི་རྟག་པའི་རྣམ་པ་དང་ལྡན་པའི་རང་སྤྱི་འདྲེས་པའི་

གཞལ་བྱ་ཕུང་གསུམ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ཕུང་གསུམ་དུ་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ་མི་འཐད་དོ། །རྗེས་དཔག་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་མན་ཆད་དུས་ཕྱིས་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱང་དཔྱད་

ཤེས་ཡིན་གྱི་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་པར་བྱའོ། །ཁ་དོག་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་མི་རྟག་པར་མངོན་སུམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་དྲངས་པའི་ངེས་ཤེས་སྐྱེ་དུས་ནི་ཁ་དོག་ཞིག་དུས་
ཡིན་གྱི་ཁ་དོག་གི་རིགས་འདྲ་བར་མ་ཆད་པའི་དུས་ན་ཚུ་རོལ་མཐོང་བ་དེ་མི་སྲིད་དོ། །དེ་རྟོགས་ཟིན་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་རང་འདྲེན་བྱེད་ཁ་དོག་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་མཐོང་བའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་དེའི་མི་རྟག་པ་སྔར་རྟོགས་ཟིན་པའི་ཕྱིར།

དེའི་རྒྱུ་མཚན་དེས་ཁ་དོག་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་རྟོགས་པ་གང་ཞིག་དེ་དང་དེའི་མི་རྟག་པ་གྲུབ་བདེ་རྫས་གཅིག་ལ། དེས་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་མཚམས་མི་སྦྱོར་བའི་ཕྱིར། དེ་
རྟག་པར་འཁྲུལ་པའི་རྟག་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་དང་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་ཀ་མེད་དེ།

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

622

དངོས་པོ་རྟག་པར་འཁྲུལ་པ་ལ་འདྲ་བ་གཞན་འབྱུང་དང་། ཡོད་པ་བར་མ་ཆད་གཉིས་ཀ་ཚང་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་མངོན་སུམ་དེས་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་དེ་འཇལ་བ་ན་དེའི་མི་རྟག་པ་ཡང་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །མི་རྟག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་དུ་འདོད་པ་
དང་ཞིག་པ་ལ་མི་རྟག་པར་འདོད་པ་འགོག་པ་ནི་དེ་ལྟར་ན་ཞེས་སོགས་ཏེ། གང་ཞིག་གང་གི་གྲུབ་བདེ་རྫས་གཅིག་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་དེ། དེ་གྲུབ་དུས་ན་གྲུབ་པས་ཁྱབ་སྟེ། དཔེར་ན་ཞེས་སོ། །ཁ་དོག་གི་མི་རྟག་པ་ཡང་ཁ་དོག་དང་གྲུབ་བདེ་རྫས་གཅིག་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །ཅི་སྟེ་ཡང་དེའི་མི་རྟག་པ་དེ་ལས་དོན་གཞན་ཡིན་ན་དེ་འཇིག་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། འབྲེལ་མེད་གཞན་ཡོད་ན་དེའི་འཇིག་པར་རུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །འཇིག་པ་དོན་གཞན་དང་ལྡན་པས་དངོས་པོ་འཇིག་པའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་གྱུར་པ་ཞེས་རྟོག་པ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། མི་འཇིག་པའི་རང་བཞིན་
ཅན་གྱི་རྫས་ཡིན་ན་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་གཞན་གྱིས་འཇིག་པར་བྱེད་མི་ནུས་ལ། འཇིག་པའི་རྫས་སུ་གནས་ན་འཇིག་པ་དོན་གཞན་ཁས་བླངས་པ་ལ་འབྲས་བུ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་ཅན་ཡིན་ཏེ།
ལེའུ་གཉིས་པར་བསྟན་ཟིན་ཏོ། །ཞིག་པ་ལ་མི་རྟག་པར་འདོད་པ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་དང་རྫས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པས། དངོས་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་པ་རྟོག་པས་བཏགས་པའི་མི་རྟག་པར་འགྱུར་གྱི་དོན་དམ་
པར་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གང་ཡང་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ན་ཅུང་ཟད་ཅིག་རྫས་སུ་ཡོད་ན་རང་མཚན་ལས་རྫས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་གང་རུང་དུ་བཞག་ནུས་པར་འགྱུར་ན། དེ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོར་མེད་པའི་ཕྱིར་ཅེས་བསྟན་ཟིན་

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

623

ཏོ། །ཁ་དོག་གི་མི་རྟག་པ་ཞེས་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་སྒོ་ནས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རྫས་

གཞན་ཡིན་ནོ། །ཞེ་ན་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་
དངོས་པོ་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་བརྗོད་པའི་ཚེ་ཆོས་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་སྒྲ་ནི་ཆོས་ཅན་ལས་དོན་གཞན་མ་ཡིན་པ་ཞིག་སྟོན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཚེ་ཆོས་ཅན་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཆོས་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་ཆོས་བརྗོད་
ཀྱི་སྒྲས་ཀྱང་ཆོས་གཞན་འཕངས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དེའི་ཚེ་ཆོས་ཆོས་ཅན་རྫས་དུ་མ་སྟེ་ཐ་དད་པ་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་གྱི། རྟོག་པས་བསྐྱེད་པ་
སྟེ་བརྟགས་པའི་ཐ་དད་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་ཅན་གཅིག་ལྡོག་ཆོས་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་དེ་རྟོག་པའི་སྣང་བའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ངོས་ནས་དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་མིན་ནོ། །
དེས་ན་སྤྱིའི་རྟེན་ཁ་དོག་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་མངོན་སུམ་གྱིས་གཟུང་ཞིང་གྲུབ་པ་ན་སྤྱི་དེ་ཉིད་ཀྱི་མི་རྟག་པ་ཡང་གཟུང་ཞིང་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཁ་དོག་གི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་

མ་མཚམས་སྦྱོར་བའི་གནས་སྐབས་ལྟ་བུ་ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་

གཟུང་བ་སྟེ་མ་གྲུབ་ན། དེ་གྲུབ་ཅིང་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏུ་རྗེས་དཔག་འཇུག་པ་
ཡིན་ནོ། །མངོན་སུམ་གྱིས་ཁ་དོག་གི་ཆ་ཤས་ཐམས་ཅད་གཟུང་ན་དེ་གྲུབ་དགོས་པས་རྗེས་དཔག་འཇུག་པ་དོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། གྲུབ་བདེ་རྫས་གཅིག་གི་རང་བཞིན་ལ་ཕྱོགས་གཅིག་ཁོ་ན་འཛིན་པ་མ་ཡིན་གྱི། འོན་ཀྱང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་འཛིན་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་འཁྲུལ་པས་བར་ཆོད་ནས་ངེས་པ་མ་ཡིན་པས་ཆ་ཐམས་ཅད་ལ་ཚད་མ་མ་ཡིན་ནོ། །ཉམས་སུ་མྱོང་བར་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་གོང་བུ་གཅིག་ལ་གོམས་པ་ཆེ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

624

ཆུང་དང་ཐག་ཉེ་རིང་ལ་སོགས་པའི་དབང་གིས་ངེས་པ་སྐྱེ་ཚུལ་དུ་མ་མཐོང་བས་སོ། །སྐྱོན་དེ་ནི་མངོན་སུམ་ངེས་ཤེས་སུ་འདོད་པ་དག་ལ་འཇུག་སྟེ། དེ་ལྟ་ན་མཐོང་བ་ཐམས་ཅད་ངེས་པར་ཁས་བླང་དགོས་སོ། །ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ནི་གཟུང་ཡང་མ་ངེས་པར་དག་ལ་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་པའི་ཆེད་དུ་རྗེས་དཔག་འཇུག་པ་ཉེས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །སྐབས་ལ་ལར་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་མི་ཤེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་སྒོ་ཐ་དད་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་བ་བཞིན་དུ་སྔ་ཕྱི་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་བའི་འཁྲུལ་རྒྱུས་ཟིན་པའི་དབང་གིས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ནང་གི་འཁྲུལ་རྒྱུ་བློ་གཞན་པ་དང་ཕྱིའི་འཁྲུལ་རྒྱུ་ཡོད་
པ་བར་མ་ཆད་དང་འདྲ་བ་གཞན་འབྱུང་ཡོད་པས་ཡིན་ནོ། །
ཕྱི་མའི་རྒྱུ་མཚན་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་ཐ་དད་གཟུང་དུ་ཟིན་ཀྱང་སོ་སོར་མཐོང་བ་མེད་པས་ཡིན་ནོ། །འདྲ་བ་གཞན་འབྱུང་དངོས་པོ་རྟག་པར་འཁྲུལ་བའི་རྒྱུར་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། འདྲ་བའི་སྐད་ཅིག་གཞན་མཚམས་སྦྱོར་བ་མེད་པའི་མར་མེའི་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་བྱིས་པའི་སྐྱེ་བོའི་བར་གྱིས་མི་རྟག་པར་ཡོངས་སུ་གཅོད་ནུས་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཀྱི་བསྡོམས་བཞིའི་ནང་ནས་འདུ་བྱེད་སྐད་
ཅིག་མར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་མགོ་མཇུག་ཀུན་ཏུ་གཞུང་གཞན་ལས་ཀྱང་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཕུལ་དུ་བྱུང་ཞིང་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་དགོས་པ་ནི་ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་རྟོག་པ་འདི་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ཤིང་། དེ་སོང་ན་ཕུང་པོ་བདག་མེད་པ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞི་བ་སོགས་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་རྟོགས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དོ། །མངོན་སུམ་གྱིས་གཟུང་ཡང་མ་ངེས་པའི་དཔེ་ནི་ནུས་པ་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་དུ། ཞེས་སོགས་སོ། །ས་བོན་གྱིས་མྱུ་གུ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

625

ས་བོན་གྱི་རང་བཞིན་དུ་མེད་ན་མྱུ་གུ་དང་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་མེད་པར་འགྱུར་
ལ། ས་བོན་གྱིས་མྱུ་གུ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ལ་ཕན་འདོགས་པས་ཀྱང་རྒྱུ་འབྲས་སུ་
མི་འགྲུབ་སྟེ། དེ་ལྟ་ན་ནུས་པ་ཐུག་མེད་རྟོགས་དགོས་པས་རྩ་བའི་རྒྱུད་ཉིད་མི་འགྲུབ་ལ། ནུས་པ་ཐ་མ་གཅིག་མྱུ་གུ་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་ནུས་པའི་རང་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་ན་ས་བོན་ལ་ཡང་མཚུངས་པས་ནུས་པའི་རང་བཞིན་དུ་གྲུབ་ལ། ནུས་པ་གཟུང་ཡང་མངོན་སུམ་གྱིས་ངེས་པ་མི་འདྲེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། འབྲས་བུ་དེ་མ་ཐག་འབྱུང་བ་མེད་པས་རྨོངས་པས་ཟིལ་གྱིས་ནོན་ནས་ངེས་ཤེས་འདྲེན་ནུས་ཀྱི་

གསལ་བོར་མཐོང་བ་མེད་པས་རྨོངས་པ་དེ་ལྡོག་པའི་ཆེད་དུ་རྗེས་དཔག་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །འཁྲུལ་རྒྱུ་དང་བྲལ་བའི་བློ་གྲོས་ཆེན་པོས་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་ཙམ་ཉིད་ནས་ཆ་ཐམས་ཅད་ལ་ངེས་པར་འདྲེན་པར་བྱེད་ཅིང་དངོས་པོས་ཀྱང་རང་གི་གནས་ཚོད་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་མ་ལུས་པ་རྟོགས་པའི་བློ་སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ། །རང་སྡེ་ཁ་ཅིག་ཞིག་པ་ལ་མི་རྟག་པར་འདོད་པ་དེ་ལྟར་ན་ཡང་སྔར་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་ཞིང་ཕྱིས་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ལ་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་རྗེས་དཔག་གིས་རྟོགས་པ་ཡིན་པས་རང་སྤྱི་འདྲེས་པ་འཛིན་པའི་ཚད་མ་ཕུང་གསུམ་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་
དོ། །ཞིག་པ་མི་རྟག་པར་མི་རུང་བར་བསམས་ནས་རིགས་པ་ཅན་པས་ཡོད་པ་ཙམ་མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ནམ་མཁའ་སོགས་ཀྱང་མི་རྟག་པར་ཐལ་བས་སོ། །
དེས་ན་མཐའ་གཉིས་སུ་ཆད་པའི་དབུས་ན་ཡོད་པ་དེ་ལ་འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པ་དེ་ཉིད་མི་རྟག་ཅེས་བརྗོད་པའི་སྒྲའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། མཐའ་གཉིས་པོ་དེ་གང་ཡིན་དྲིས་པས་སྔ་ན་མེད་པ་དང་ཕྱིས་མེད་པ་གཉིས་ཡོད་ནོ་ཞེ་ན། མེད་པ་དེ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

626

གཉིས་མི་རྟག་པ་ཅིའི་ཕྱིར་མ་ཡིན་དྲིས་པས་དེ་གཉིས་དངོས་མེད་ཡིན་པས་དངོས་པོའི་མི་རྟག་པ་ཞེས་པ་དང་དངོས་པོ་ལ་མི་རྟག་པ་ཡོད་ཅེས་པ་དང་དངོས་པོ་མི་རྟག་ཅེས་རྣམ་དབྱེ་དྲུག་པ་དང་བདུན་པ་དང་ཆོས་ཆོས་ཅན་སོགས་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། འོ་ན་དངོས་པོའི་སྔ་ན་མེད་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱང་མི་རུང་བར་ཐལ། དངོས་པོ་དང་འབྲེལ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ་དངོས་པོ་དང་སྦྱར་ནས་དྲུག་སྒྲ་སོགས་གང་ཡང་མི་རུང་བར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། ཡོད་པ་ཉིད་ཅེས་པའི་སྤྱི་རྟག་པ་གཅིག་ཡིན་ན་དེ་ལ་འཕྲོད་པ་འདུས་པ་ཡང་རྟག་པ་ཡིན་པས་མཐའ་གཉིས་པོས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཡང་མི་འཐད་དོ། །
གལ་ཏེ་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་པོ་མཐའ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་ཆོས་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། སྔར་མེད་དང་དངོས་པོའི་འབྲེལ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རིགས་པ་ཅན་པས་དངོས་པོ་སྔར་མེད་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ཀྱིས་

ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་མི་རྟག་པར་བརྗོད་པ་དེ་ཡང་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། ཁྱད་པར་བྱེད་ཆོས་མེད་པའི་ཕྱིར། སྔར་མེད་གསར་སྐྱེའི་འབྲས་བུ་ཁས་མི་ལེན་གྱི་གྲུབ་ཟིན་
གྱི་མྱུ་གུ་ཡོད་པ་ཉིད་དང་འབྲེལ་བར་བྱེད་པ་པོ་རྒྱུ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལ་ཡང་གནོད་པ་སྔ་མ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བས་འབྲས་བུ་མེད་པ་དང་དངོས་པོ་རིལ་རྟག་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ལ་ལོག་པར་རྟོགས་པ་བསལ་བ་ནི་དེ་ལ་ཐོག་མར་ཚད་མ་རྣམ་ངེས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་
མངོན་སུམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཚན་གཞི་རྗེས་སུ་བརྗོད་པས་ཏེ། མངོན་སུམ་གྱིས་

བརྗོད་པར་བྱ་བ་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་རབ་ཏུ་གྲགས་པ་དེ་ནི་རྟོག་པ་དང་

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

627

བྲལ་ཞིང་མ་འཁྲུལ་བའོ། ཞེས་དེ་ལྟར་མངོན་སུམ་རྗེས་སུ་བརྗོད་ནས་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མཚན་གཞི་གྲུབ་ཟིན་པའི་དོན་དེ་ཉིད་སླར་ཡང་རྗེས་སུ་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ནི་མཚན་”གཞིའམ1

་

མཚོན་བྱ་རྗེས་ཀྱི་སྒྲ་ཞེས་ཟེར་ལ། མཚན་ཉིད་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ་སྔར་མ་གྲུབ་པ་
སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་བརྗོད་པ་ཡིན་པས་དེ་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ལ་མཚན་ཉིད་སྒྲུབ་པའི་སྒྲ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །དེ་ལ་འཕྲོས་དང་བཅས་པའི་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་རང་ལུགས་བཞག་པ་མི་འཐད་པ་དང་། གཞན་ལུགས་བཀག་པ་མི་འཐད་པ་དང་། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་ལུགས་འཐད་པར་སྒྲུབ་པའི་བོད་སྔ་མ་དག་གི་སྒྲུབ་བྱེད་རྣམས་ལྟར་སྣང་ཡིན་པ་དང་། དེས་ན་ལོཙྪ་བ་ཆེན་པོའི་བཞེད་པ་ཉིད་རྣམ་པར་ངེས་པའི་གཞུང་གི་བཞེད་པར་འཐད་པའི་བརྒལ་ལན་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ནི། བླ་མ་གྲོ་ལུང་པ་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་རྣམ་བཤད་ཆེན་མོར་བལྟ་བར་བྱའོ། །
དེ་ལ་རང་གི་ལུགས་ནི་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་བཞེད་པ་ཉིད་དུ་སྐྱོན་མེད་པར་གནས་ཏེ། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་ལུགས་འཐད་པ་དང་མི་འཐད་པའི་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་ཀས་ཀྱང་ཕྱོགས་སྔ་མ་ལེགས་པར་མ་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ་རྣམ་པར་བཞག་འཇོག་ལ་མཚན་མཚོན་དུ་བྱས་ནས་མཚོན་བྱ་རྗེས་བརྗོད་དང་མཚན་ཉིད་སྒྲུབ་པར་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་འཇོག་བྱེད་མ་ངེས་པར་རྣམ་པར་བཞག་བྱ་ངེས་པར་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་མི་བཞེད་ཅིང་། དེའི་རྣམ་པར་བཞག་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་འདིར་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པའི་

1 མ་ཕྱི། ༣༠ན༣ན། གཞིའམ ཞོལ། ༣༠བ༣ན། གཞིའི

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

628

རྣམ་པར་བཞག་བྱ་ནི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་ལ་འདིར་ནི་དཔྱོད་པ་”བ1

་ལ་སོགས་
པས་དོན་མངོན་དུ་བྱེད་པས་ན་མངོན་སུམ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་དོན་ངེས་ཀྱང་དེ་རྟོག་པར་སྒྲོ་འདོགས་པས་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ་སྔར་མ་གྲུབ་པ་སྒྲུབ་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་
ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རྗེས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲའི་དོན་ནི་དོན་མངོན་དུ་བྱེད་པས་མངོན་སུམ་
ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ལ་དེ་ལ་མཚན་གཞི་གཟུགས་འཛིན་པའི་དབང་པོའི་ཤེས་པ་སོགས་དང་། ཁོ་རང་གི་རང་ལྡོག་རྣམས་སུ་ཡོད་པས་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་མ་གྲུབ་པར་ཡང་དོན་དེ་དག་ངེས་ནུས་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་

རོ། །དེས་ན་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་མིང་དང་མིང་ཅན་འབྲེལ་པར་འདོད་པ་ལ་གནོད་པ་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་པ་ངེས་པར་བྱེད་པ་ཙམ་ཡིན་ན་
མིང་ཅན་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ་གཞི་ལ་མ་བརྟེན་པར་གྲུབ་པ་མི་སྲིད་ཅིང་། སྔར་བཤད་པའི་གཞི་གཉིས་པོ་གང་རུང་གི་སྟེང་དུ་གྲུབ་ན་དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་དུ་སྒྲུབ་པའི་གཞུང་རྒྱུན་ཕྱི་མ་འདི་དག་གིས་སྔར་མ་གྲུབ་པའི་དོན་ཅི་ཞིག་སྒྲུབ་པར་བྱར་ཡོད། ཅེས་པའི་བརྟག་པ་རྣམས་འཇུག་པ་ཁོ་ནའོ། །
མཚན་ཉིད་མ་གྲུབ་པའི་སྔར་མཚོན་བྱ་གྲུབ་པ་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་བཞེད་པར་འདོད་པ་དེ་ལྟར་ན། སྒྲུབ་བྱེད་གང་ཡང་མེད་པ་ནི་བསྒྲུབ་པ་མི་འཐད་ལ། དོན་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་འཇོག་བྱེད་དུ་བྱས་ནས་དེས་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། མངོན་སུམ་ལ་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བས་ཁྱབ་ལ། དེ་ལ་རྟོག་བྲལ་དང་མ་འཁྲུལ་བ་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱབ་པ་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཆོས་མཆོག་

1 མ་ཕྱི། ༣༠བ༢ན། བ ཞོལ། ༣༡ན༣ན། པོ

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

629

གི་དགོངས་པ་ནི་ཊཱིཀྐའི་ཚིག་དོན་ལེགས་པར་བཤད་པ་ལས་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ། ཞེས་བཤད་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲའི་དོན་ནི་ལྐོག་ཏུ་མ་གྱུར་པའི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་དཔྱོད་པ་པས་ཀྱང་གྲུབ་ཟིན་པ་ཁྱད་གཞི་སྒྲ་འཛིན་ཉན་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ་ནི་དེའི་སྟེང་དུ་མ་གྲུབ་པ་སྒྲུབ་པར་བྱ་བ་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པར་ཆེས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བས་མཚན་ཉིད་མ་གྲུབ་པའི་སྔར་མཚོན་བྱ་གྲུབ་པ་ལ་གནོད་པ་བརྗོད་པ་ནི་ཕྱོགས་སྔ་མ་མ་ལོན་པའོ། །
དེ་ལ་གྲུབ་པ་དང་རྗེས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲའི་སྐབས་གཉིས་ལས་མཚན་གཞི་དོན་
མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་དང་། མཚན་ཉིད་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ་གྲུབ་ཟིན་པ་ལ་ནི་མཚན་ཉིད་རྗེས་སུ་བརྗོད་ནས་མཚན་གཞི་སྟེ་མཚོན་བྱ་མངོན་སུམ་ཤེས་པར་བྱེད་ལ། དེ་དང་མཚན་ཉིད་སྔར་མ་གྲུབ་པ་ལ་ནི་མཚན་ཉིད་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དོ། །དེའི་དཔེ་ནི་དཔེར་ན་ཞེས་སོ། །དཔེ་འདིའི་དོན་ཡང་མཚན་མཚོན་དུ་མི་བཞེད་པར་ཆེས་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི་མིང་དང་ཞེས་སོགས་ཏེ། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་བཟང་པོ་ལྟར་མིང་འདིའི་དོན་གང་ཡིན་ཞེས་པ་དང་། དོན་འདིའི་མིང་གང་ཡིན་ཞེས་པ་ལ་མིང་དོན་འབྲེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་ཡང་སྐབས་སུ་མ་བབ་སྟེ། སྤྱིར་ཚད་མའི་གྲངས་སོགས་དང་བྱེ་བྲག་ཏུ་མངོན་སུམ་རྟོག་པ་དང་འཁྲུལ་
བར་ལོག་པར་རྟོགས་པ་སེལ་བའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། མིང་དང་མིང་ཅན་འབྲེལ་བར་བྱེད་པ་ལ་མིང་ཅན་ད་དུང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དགོས་པ་ཡང་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །མཚན་ཉིད་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་དགོས་པ་མ་བསལ་བའི་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

630

ཕྱིར། རང་གི་འདོད་པས་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲའི་དོན་སྔར་བཤད་པ་ཁྱད་གཞིར་བཟུང་ནས་དེའི་སྟེང་དུ་མཚན་ཉིད་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ལ་མིང་དང་མི་ཅན་འབྲེལ་བར་བྱེད་པ་ཞེས་པའི་མིང་བཏགས་ན་ཡང་འདོད་པའི་དོན་ལ་ལོག་རྟོག་མ་བསལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འཐད་པའི་དངོས་པོ་དེ་ལ་ཕ་རོལ་པོས་མིང་གཞན་དུ་བཏགས་ན་ཡང་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ་ནི་མངོན་སུམ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་དོན་མ་ཡིན་ལ། དོན་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཉིད་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ལ། སྔ་མ་དེའི་ཁྱད་པར་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་སྒྲ་རྣ་བས་ཞེས་སོ། །དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་མངོན་སུམ་གྱི་ཤེས་པ་སོགས་བཞི་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲའི་དོན་དུ་གྲགས་ཤིང་གྲུབ་པར་གྱུར་པ་རྗེས་སུ་བརྗོད་ནས་ཁྱད་པར་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི་སྔར་མེད་ཀྱི་མིང་དང་མིང་ཅན་འབྲེལ་བར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གང་ཡང་ཕྱོགས་གཞན་དོན་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་གྲུབ་ཟིན་ལ་མཚན་ཉིད་གྲུབ་ཟིན་པ་རྗེས་སུ་བརྗོད་པར་བཏགས་ནས་མཚོན་བྱ་མངོན་སུམ་སྒྲུབ་པར་རྟོགས་པ་དེ་ཡང་དོན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲའི་དོན་དང་མཚན་ཉིད་སྒྲུབ་པའི་ངག་འཛིན་ན་ཡང་དེ་ལྟར་མ་མཐོང་ངོ་ཞེས་བསྟན་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རིགས་པས་ཀྱང་མི་འཐད་དེ། ཕྱོགས་གཞན་དུ་ཁྱད་པར་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ་དེ་དག་མངོན་སུམ་གྱི་དོན་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ལ་གྲུབ་བམ། གཞི་མེད་པར་གྲུབ། ཕྱི་མ་མི་སྲིད་པས། དང་པོ་ལྟར་ན། ངག་འདིས་སྔར་མ་གྲུབ་པའི་དོན་ཅི་ཞིག་གྲུབ་པར་འདོད། དེས་ན་ཁོ་བོ་ཅག་ལྟར་འཐད་པ་མདོར་བསྟན་གྱི་ངག་འདི་ཉིད་ཀྱི་
ངག་རྒྱུན་ཕྱི་མ་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་ཚིག་རྣམས་ཀྱིས་འཐད་པར་བརྗོད་པས་གྲུབ་པ་དང་

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

631

རྗེས་བརྗོད་ཚུལ་འདི་ཉིད་རིགས་སོ། །མཚན་ཉིད་ཉེ་བར་བཟུང་བའི་དགོས་པ་སྟོན་པ་ནི་འདིར་ཡང་ཞེས་སོ། །སྤྱིར་མཚན་ཉིད་ལ་རིགས་མི་འཐུན་སེལ་བ་དང་། ལོག་རྟོག་སེལ་བ་གཉིས་ལས་མཚན་ཉིད་གཉིས་ངེས་པར་སྨོས་པ་རིགས་མི་མཐུན་རྣམ་པར་བཅད་པའི་དོན་མ་ཡིན་གྱི་ལོག་རྟོག་བསལ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ། །རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཚད་མ་མ་ཡིན་པ་ནི་ཡང་དག་ཤེས་པར་གྲུབ་ཟིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསལ་ལ། དེ་གཞིར་བྱས་ན་རྟོག་བྲལ་སྨོས་པའི་བསལ་བྱ་རྗེས་དཔག་ཉིད་ཡིན་ལ། མ་འཁྲུལ་བ་སྨོས་པའི་ཡང་བསལ་བྱ་རྗེས་དཔག་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཡང་དག་ཤེས་པར་གྱུར་པའི་རྟོག་པ་དང་འཁྲུལ་པ་དེ་ལས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཡང་དག་ཤེས་པར་གྲུབ་པ་ལ་རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡ་གྱལ་རེ་རེས་གྲུབ་ཀྱང་། ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་ཆེད་དུ་གཉིས་སྨོས་ཏེ། དབང་པོ་མིག་སེར་
གྱིས་ཉམས་པར་བྱས་པའི་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་འཁྲུལ་པ་ཁ་ཅིག་མངོན་སུམ་དུ་འདོད་པ་དང་། མངོན་སུམ་འགའ་ཞིག་རྟོག་པར་འདོད་པ་དགག་པའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །
སྤྱིའི་དོན་འདི་དག་ལ་དོན་ཚན་བཞི་ཡོད་པའི་རྗེས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲ་དང་སྒྲུབ་པའི་
གཏན་ལ་དབབ་པ་ནི་ཚུལ་འདི་ཉིད་རིགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་ཡན་ཆད་ཡིན་ལ། རིགས་མི་མཐུན་དང་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད་དུ་འགྲོ་ཚུལ་ནི་འདིར་ཡང་ཞེས་པ་ནས་ཐམས་ཅད་སྤངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་བར་རོ། །སྐབས་འདིར་མཚོན་བྱ་སྟོན་པའི་ཚིག་ཡོད་དམ་མེད་ཅེ་ན། ངེས་པར་དངོས་སུ་སྨོས་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མཚན་ཉིད་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཚོན་བྱ་བདེ་བླག་ཏུ་གོ་བའི་ཕྱིར་དང་། བསྟན་དགོས་ནའང་མ་བསྟན་པ་མིན་ཏེ། འདིའི་ཕྱི་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

632

འགྲེལ་དུ་ཤེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མངོན་སུམ་མོ་ཞེས་པས་བསྟན་ནོ། །མཚན་མཚོན་གཉིས་གང་རུང་ཞིག་དངོས་སུ་བསྟན་ན་གཉིས་ཀ་དངོས་སུ་བསྟན་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་དུ་མཚོན་བྱ་དངོས་སུ་བསྟན་ཀྱང་མཚན་ཉིད་སྤྱིར་བཏང་

དམིགས་བསལ་དུ་མའི་སྒོ་ནས་ཤུགས་ལ་གོ་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཚད་མ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དང་དེ་ལ་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་གྲུབ་ཟིན་ནས་བྱེ་བྲག་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ལ་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ་ཙམ་གྱིས་རྫོགས་པ་མ་ཡིན་ལ། མངོན་སུམ་ཚད་མའི་བསལ་བྱ་ལ་ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གཉིས་ཀྱི་ཕྱི་མ་ནི་མི་སླུ་བར་གྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསལ་ཟིན་ལ། མངོན་སུམ་མ་
ཡིན་པའི་ཚད་མ་ནི་རྗེས་དཔག་ཉིད་དུ་ངེས་པར་རྟོག་བྲལ་སྨོས་པས་ཀྱང་རྗེས་དཔག་བསལ་ནས། མངོན་སུམ་ཚད་མར་མཚོན་ནུས་ལ། མ་འཁྲུལ་བས་ཀྱང་དེ་ལྟར་ནུས་པས་ཡ་གྱལ་རེ་རེས་ཀྱང་རིགས་མི་མཐུན་སེལ་ནུས་ལ། རྟོག་བྲལ་གྱིས་

དེ་ལྟར་ནུས་ན་མ་འཁྲུལ་བ་སྨོས་ཅི་དགོས་སྙམ་ན། ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་ཆེད་དུ་སྨོས་ལ། ཕྱི་མས་དེ་ལྟར་ནུས་ན་སྔ་མ་དགོས་པ་མེད་དོ་སྙམ་ན་ཡང་ལོག་རྟོག་སེལ་
བའི་ཆེད་དུ་སྨོས་པས་ཡ་གྱལ་གང་རུང་རེ་རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་ཚེ་ཅིག་ཤོས་ལོག་རྟོག་སེལ་བ་ལ་སྦྱར་བ་དེ་ལྟར་གཉིས་ཀ་ཡིན་པས་གཉིས་ཀ་བསྡོམས་པ་སྨོས་པ་ནི་ལོག་རྟོག་བསལ་བའི་དོན་དུ་ཡིན་ནོ། །མ་འཁྲུལ་བ་སྨོས་ན་མིག་སེར་
གྱིས་ཉམས་པའི་མིག་གི་ཤེས་པ་གཟུང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བས་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པར་ཤེས་ལ། ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ལ་མ་བརྟེན་པས་རྗེས་དཔག་མ་ཡིན་ཞིང་སྣང་ཞེན་གང་ལ་ཡང་མི་སླུ་བ་མེད་པས་ཚད་མ་གཞན་ཡང་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་བོ། །མ་

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

633

འཁྲུལ་བ་སྨོས་པ་མེད་ན་ཁ་ཅིག་དེ་འདྲའི་ཤེས་པ་རྟོག་པར་ཞེན་ནས་མངོན་སུམ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་འཇོག་པ་དང་། ཁ་ཅིག་དོན་ཙམ་ལ་མི་སླུ་བ་དང་རྟོག་མེད་དུ་ཞེན་པས་མངོན་སུམ་ཚད་མར་འཇོག་པའི་ལོག་རྟོག་དེ་དག་མ་འཁྲུལ་བ་སྨོས་པས་སྤངས་པ་ཡིན་ནོ། །དོན་ཚན་གསུམ་པ་མཚན་ཉིད་འདི་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀའི་དབང་དུ་བྱས་སམ། མདོ་སྡེ་བ་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་སྙམ་པའི་དོགས་པ་གཅོད་པ་ནི། གཞན་དག་ཅེས་སོགས་ཏེ། ཁ་ཅིག་མདོ་སྡེ་བ་བཞིན་སེམས་ཙམ་པའི་ཡང་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཐུན་མོང་བ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་མ་འཁྲུལ་བའི་དོན་མི་སླུ་བ་ལ་འདོད་ལ། སློབ་དཔོན་དུལ་བ་ལྷ་ཡང་དེ་ལྟར་འདོད་དོ། །
དེ་དགག་པ་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་སྒྲའི་དོན་གཟུང་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་པར་བསྒྲུབ་པ་དང་། མི་སླུ་བ་ལ་འདོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་གི་ཞིག་ཕྱིར་ཅེས་ཏེ། སློབ་དཔོན་གྱིས་མ་འཁྲུལ་བའི་དོན་དེ་ལྟར་མི་བཞེད་དེ། དེའི་ལྡོག་ཟླ་འཁྲུལ་བ་དེའི་མཚན་ཉིད་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྣང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྣང་བ་ལ་འཁྲུལ་བར་དེ་དང་དེར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་མངོན་སུམ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་རང་མཚན་མི་སྣང་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཅེས་གསུངས་པ་ན་ཡང་མངོན་སུམ་ཡིན་ན། དངོས་པོ་ཇི་ལྟར་གནས་པ་དང་མཐུན་པར་སྣང་བ་གཟུང་ཡུལ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་པར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཡང་རྗེས་དཔག་དེ་མ་ཡིན་ལ་དེར་
འཛིན་པས་འཁྲུལ་བར་ཡང་དང་ཡང་དུ་གསུངས་པ་ན་མངོན་སུམ་དེ་ལས་ལྡོག་པར་མི་བཞེད་ན་རྗེས་དཔག་འབའ་ཞིག་འཁྲུལ་བར་བསྟན་པ་དགོས་པ་མེད་ལ། བཞེད་ན་དེ་ནི་གཟུང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བ་མ་ཡིན་ལ། འཁྲུལ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

634

ཚུལ་དེ་ལས་ལྡོག་པས་མངོན་སུམ་མ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མངོན་སུམ་གཟུང་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་པར་གྲུབ་བོ། །
གཉིས་པ་ནི། མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པར་གོང་དུ་བསྒྲུབ་ཟིན་པས་མ་འཁྲུལ་བའི་དོན་མི་སླུ་བ་ལ་བྱེད་ན་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཡང་དག་པར་ཤེས་པའི་རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་མི་སླུ་བ་ཞེས་པར་འགྱུར་བས་མ་འཁྲུལ་བའི་དོན་དེ་ལ་བྱེད་པ་དོན་མེད་དོ། །རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་མགོ་མཇུག་ཀུན་ལ་སྦྱར་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རྗེས་དཔག་འབའ་ཞིག་གཟུང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བ་དང་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གཟུང་དོན་གྱི་མཐུ་ལས་སྐྱེས་པས་རྟོག་བྲལ་དུ་བསྒྲུབ་པ་སོགས་
རྣམ་རིག་པ་ལ་སྦྱར་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་རྣམ་རིག་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་གང་དུ་ཡང་མ་བསྟན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ་ལ་བག་ཆགས་བརྟན་མི་བརྟན་གྱི་དབང་གིས་འཇོག་པ་ཚད་མ་རྣམ་པར་ངེས་པ་
ཉིད་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེས་ན་མ་འཁྲུལ་བའི་དོན་གཟུང་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བར་གྲུབ་ན་མདོ་སྡེ་བ་འབའ་ཞིག་ལ་སྦྱར་དགོས་པར་ལེགས་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ་ཟླ་བ་གཉིས་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་པ་ལྡོག་པའི་དོན་དུ་མ་འཁྲུལ་བ་སྨོས་པ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ཆ་འགའ་ཞིག་ལ་མི་སླུ་བས་ཚད་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་དང་། ཕྱོགས་གླང་གིས་ཀྱང་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་མི་འཁྲུལ་བ་སྨོས་པ་མ་མཛད་པར། རྟོག་པ་དང་བྲལ་མངོན་སུམ་མོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །ངེས་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཐམས་ཅད་ལ་མི་སླུ་བ་ཚད་མར་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་མི་སླུ་བ་སྨོས་ན་ཡང་མི་

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

635

རིགས་ཏེ། དོན་གྱི་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ལ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་འགའ་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །དེ་དགག་པ་ནི། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་མངོན་རྗེས་གཉིས་ཁོ་ན་ཚད་མར་གསུངས་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལྟར་ན་བྱིས་པའི་རྟོག་པ་ཡན་ཆད་
ཆ་འགའ་ཞིག་ལ་མི་སླུ་བ་མ་ཡིན་པ་མེད་ལ། བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ལ་མི་སླུ་བ་འགའ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཚད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རྟོག་
པ་འགའ་ཞིག་བསླུ་བར་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཁྱེད་ལྟར་ན་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་མི་སླུ་བར་ཁས་བླངས་ནུས་པར་འགྱུར་རོ། །
དེས་ན་སློབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་ནི་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་དོན་གང་འཇུག་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་དོན་དེ་ཐོབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་སླུ་བར་འཇོག་ལ། དེ་ཡང་ངེས་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ལ་མི་སླུ་བ་ཡིན་ནོ། །ཐུན་མོང་བའི་ཆོས་གང་ལ་མི་སླུ་བ་དེ་ཡང་ཁྱད་པར་ལ་མི་སླུ་བ་ཡིན་ལ། ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་དྲངས་

པའི་ངེས་ཤེས་དེ་ཁྱད་པར་གཅིག་ལ་བསླུས་ན་སྤྱི་ལ་མ་བསླུས་པ་ཞེས་བྱ་བ་མེད་ལ། དེས་ན་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ལ་བསླུས་པ་ཡིན་ནོ། །སྨིག་རྒྱུ་ལ་ཆུའི་རང་བཞིན་སྤངས་པ་ཡིན་པས་ཆུའི་ཆ་གང་ལ་མི་སླུ་བ་སྤངས་ལ། ནོར་བུ་ཕུགས་དང་འོད་སྒོ་གསེབ་ན་འདུག་པ་ལ་ནོར་བུ་འདུག་སྙམ་པ་ཡང་ནོར་བུ་ཡོད་པའི་ཡུལ་སྤངས་པ་ཡིན་པས་ནོར་བུའི་ཆ་དང་ཆ་ཅན་གང་ལ་ཡང་ཚད་མ་མ་ཡིན་ལ། མཚན་ཕྱེད་ཀྱི་

དུས་ན་ཉིན་ཕྱེད་ཀྱི་བུ་བྱུང་བར་རྨིས་པ་ཡང་དུས་ལ་འཁྲུལ་བས་ཚད་མ་མ་ཡིན་
པས། ཆ་གཞན་ལ་བསླུས་ནས་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་མི་སླུ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚད་མ་མི་སྲིད་དོ། །དེས་ན་རྗེས་དཔག་ལས་ཐ་དད་པའི་རྟོག་པ་ཚད་མ་ཡིན་པ་སྤངས་པ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

636

བཞིན་དུ། སློབ་དཔོན་འདི་དག་ཀྱང་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་སྤངས་པར་བཞེད་པས་དེའི་དོན་དུ་མ་འཁྲུལ་བ་སྨོས་པ་ཡིན་ནོ། །
བཞི་པ་ནི། ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བ་མངོན་སུམ་ཚད་མར་མི་རུང་བ་ནི། ནོར་བུ་སྒྲོན་མེའི་འོད་དག་ལ་ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་རྟོགས་ལ། དུས་ལ་འཁྲུལ་བ་དེར་མི་རུང་བ་ནི། དོགས་པའི་གནས་ཆུང་བས་མ་སྨོས་ལ། རང་བཞིན་ལ་འཁྲུལ་བའི་དོགས་པ་བསྐྱེད་པ་ནི། གལ་ཏེ་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་དང་འགལ་བ་འཛིན་པ། འཁྲུལ་བས་ཚད་མར་མི་རུང་ན། སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་འཁྲུལ་བར་ཐལ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་མ་འདྲེས་པ་རྣམས་ལ་འདྲེས་པར་འཛིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་རོལ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པའི་ལུགས་
ལ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་བཅས་སུ་མི་རུང་བའི་ལུགས་ཇི་ལྟར་འཐད་པའི་ཚུལ་
གྱིས་ལན་གདབ་པར་བྱའོ། །སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་རང་བཞིན་འདྲེས་པ་འཛིན་པའི་དོན་དེ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་རང་བཞིན་ཐ་དད་པ་མ་འདྲེས་པའི་དོན་ཡིན་པ་ལ་རང་བཞིན་ཐ་དད་མེད་པར་འདྲེས་པར་འཛིན་པའི་དོན་ཡིན་པའམ། གོ་ས་སོ་སོར་གནས་པ། གོ་ས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའམ། བར་སྟོངས་དང་བཅས་པར་གནས་པ། བར་སྟོངས་མེད་པར་འཛིན་པའམ། དབང་ཤེས་རིགས་མི་མཐུན་གྱི་གཟུང་དོན་
གྱིས་བར་བཅད་ནས་གནས་པ་ལ། བར་མ་ཆད་དུ་འཛིན་པ། མ་འདྲེས་པར་གནས་པ་འདྲེས་པར་འཛིན་པའི་དོན་ཡིན། སྐྱོན་དང་པོ་མེད་དེ། དེ་ལྟ་ན་གོང་བུ་རྡུལ་ཕྲན་ཙམ་དུ་སྣང་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། སྐྱོན་གཉིས་པ་མེད་པ་ཡང་དེས་གྲུབ་ལ། སྐྱོན་
གསུམ་པ་ཡང་མེད་དེ། བར་སྟོངས་དང་། བར་སྟོངས་མེད་པ་གཉིས་ཀ་དངོས་པོར་མེད་པས་དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་དོན་མ་ཡིན་ནོ། །སྐྱོན་བཞི་པ་ཡང་མེད་དེ། ཁ་དོག་

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

637

དང་། རེག་བྱའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ། བར་མ་ཆད་པར། མིག་ཤེས་ལ་མི་སྣང་ཞིང་། རེག་རྡུལ་གྱིས་སྟོང་པར་ཁ་དོག་གི་རྡུལ་སྣང་བ་འདྲེས་པའི་དོན་ཡིན་ན་འདོད་དེ། དེ་ལ་རེག་བྱ་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར། དེ་མི་སྣང་ཡང་རང་བཞིན་འགལ་བ་འཛིན་པར་མི་འགྲུབ་བོ། །ཁ་དོག་རེག་བྱའི་ཡུལ་ན་གནས་པར་མཐོང་བས་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་རིགས་ཏེ། རེག་བྱ་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་ཡུལ་འགའ་ཡང་མིག་ཤེས་ལ་མི་སྣང་ལ། དེ་མི་སྣང་ན། དེའི་ཡུལ་ན་ཁ་དོག་ཡོད་པར་ཇི་ལྟར་སྣང་། དེས་ན་འདྲེས་པར་འཛིན་པ་ནི། ཡིད་བློ་རྟོག་པ་ཡིན་གྱི་དབང་མངོན་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དབང་མངོན་ནི། འཁྲུལ་ཚུལ་རྣམ་པ་གསུམ་གང་དུ་མེད་པས་མ་འདྲེས་པ་”ལ་འདྲེས1

་པར་འཛིན་པ་
ཇི་ལྟར་འཐད། ཕྱི་དོན་རགས་པ་དང་། ཕྱོགས་ཐ་དད་པ་ནི། འགལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ལ། གང་ལ་མངོན་སུམ་དུ་སོང་བའི་དོན་དེའི་ཆ་གཞན་ལ་འཁྲུལ་བ་དང་། ཆ་གཞན་དངོས་པོར་མེད་པ་ཡིན་ན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་སུམ་ཚད་མར་མི་རུང་ལ། ཆ་གཞན་ཚད་མ་དེས་མ་གཞལ་ན། ཚད་མ་གཞན་ལས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། འཁྲུལ་ཤེས་ནི། རང་ཡུལ་གྱི་ཆ་ཐམས་ཅད་ལ་འཁྲུལ་བས། དེ་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་ལོག་པའི་དོན་དུ་མ་འཁྲུལ་བ་སྨོས་པ་ཡིན་ནོ། །
སློབ་དཔོན་རྒྱལ་དབང་བློ་ལ་སོགས་པ་གཞན་དག །དུང་སེར་འཛིན་གྱི་དབང་

ཤེས། ཁ་དོག་གི་ཆ་ལ་ཚད་མ་མིན་ཡང་། དབྱིབས་ཀྱི་ཆ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ལ། དེ་ཆ་
ཐམས་ཅད་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པ་ལྡོག་པའི་དོན་དུ། མི་འཁྲུལ་བ་སྨོས་སོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། ཆ་གཅིག་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ན། ཆ་གཞན་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པར་

1 མ་ཕྱི། ༣༥ན༥ན། ལ་འདྲེས ཞོལ། ༣༥བ༦ན། ལས་དྲེས

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

638

བསྒྲུབ་པ་དགོས་པ་མེད་ལ། འཇུག་ཡུལ་ལ་ཚད་མ་མི་འཁྲུལ་བའི་ཆེད་དུ། སྨོས་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཐ་སྙད་ལས་ཐ་སྙད་ལ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པ་རང་ཁོ་ན་ལས་རྟོགས་སོ། །དབྱིབས་ནི། ཁ་དོག་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་དོན་བྱེད་ནུས་པ་མ་ཡིན་པས། ཁ་དོག་ལ་མ་འཁྲུལ་ན་དབྱིབས་ལ་མ་འཁྲུལ་བར་ག་ལ་འགྱུར། དུང་གི་སྒྲ་ཡང་། དབྱིབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ཁ་དོག་ལ་འཇུག་ལ། དུང་ཐོབ་པ་ཡང་། ཚད་མ་གཞན་
ལ་བརྟེན་ནས་ཡིན་གྱི། སེར་པོར་འཛིན་པ་ལས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །
དེས་ན། རང་བཞིན་འགལ་བ་འཛིན་པ་ནི། ཡུལ་གྱི་ཆ་ཐམས་ཅད་ལ་བསླུ་བ་
ཡིན་པས་མངོན་སུམ་ཚད་མར་མི་རུང་ངོ་། །ཡང་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་ཚད་མ་རྣམ་ངེས་ཀྱི་འགྲེལ་པའི་མགོར། ཚད་མ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་འཆད་པ་ལ། དོན་
དྲུག་སྟེ། དབྱེ་གཞི་དང་། དབྱེ་གྲངས་དང་། གྲངས་དེ་ཉིད་མཚན་ཉིད་རྣམ་པར་དག་པ་རྟོགས་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པ་དང་། མངོན་རྗེས་གཉིས་ཀྱི་སྒྲ་བཤད་པ་དང་། ཚད་མ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དང་། མི་སླུ་བ་དེ་ཉིད་ཚད་མ་རང་གཞན་གང་གིས་ངེས་པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་ཞིག་ཐོབ་པ་དང་སྤང་བའི་རྒྱུ་འཁྲུལ་མེད་གང་ཡིན་སྙམ་དུ་རྣམ་པར་དཔྱད་པའི་སྐབས་ཀྱི་འཇུག་བྱེད་ཀྱི་ཡང་དག་ཤེས་པ་དེ་ལ་དབྱེ་ན། རྣམ་པ་
གཉིས་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པའི་དོན་དང་། དོན་བྱེད་སྣང་གི་ཤེས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པའི་དོན་དུ་དེ་ཞེས་སྨོས། དོན་བྱེད་སྣང་གི་ཤེས་པ་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་
གཞི་དང་། ཚད་མ་ཙམ་དང་འཇུག་བྱེད་ཀྱི་ཡང་དག་ཤེས་པ་གང་འགོག་པའི་ཆེད་
དུ་རྒྱུ་མཚན་སྦྱར་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་འཇུག་བྱེད་ཀྱི་

ཡང་དག་ཤེས་པ་དབྱེ་གཞིར་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་མོད་ཀྱི། རྒྱུ་མཚན་དེ་ཉིད་

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

639

ཀྱིས་ཚད་མ་གཉིས་སུ་གྲངས་མ་ངེས་སྙམ་པ་ལོག་པར་རྟོག་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་པས། དེ་དབྱེ་གཞིར་བཟུང་ནས་ཚད་མའི་གྲངས་ངེས་འཇོག་པ་ཡོད་མེད་དཔྱད་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། འགྲེལ་པའི་དགོངས་པ་མ་རྟོགས་བཞིན་དུ་དགག་པ་བྱེད་པ་ནི་
མི་རིགས་སོ། །རྣམ་པ་གཉིས་ཞེས་པ་ནི་གྲངས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་། ལྷག་མ་མིང་གི་
དབྱེ་བ་ཡིན་ལ། ལྷག་མས་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་གྲུབ་ཀྱང་། གོང་དུ་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་སྟེ་ཞེས་སྨོས་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་ན་ཡང་མཐོང་སྟེ། དཔེར་ན་སྣུམ་འཁུར་དག་ནི་གཉིས་སོ་ཞེས་པ་བཞིན་ཏེ། དག་ནི་”གཉིས་1

ཚིག་ཡིན་པས་གཉིས་གྲུབ་
ཀྱང་། གྲངས་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་ཡང་གཉིས་སྨོས་པ་བཞིན་ནོ། །ཡང་ན། ཚད་མ་ལ་མངོན་རྗེས་ཁོ་ནར་ངེས་སོ་ཞེས་གྲུབ་ཟིན་བསྟན་པའི་དོན་དུ་སྨོས་པ་ཡིན་ནོ། །ཁ་ཅིག་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་ཀྱང་དགོས་པ་མེད་པ་དཔེར་ལེན་པ་མི་རིགས་པས་བཤད་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་ལེགས་སོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། མི་འཐད་པ་རྟོགས་པར་སླའོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཡང་དག་ཤེས་པའི་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཁོ་ན་རིགས་མི་མཐུན་ལས་བྱེ་བྲག་ཏུ་ཕྱེ་ནས་བསྟན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནམ། གྲངས་བསྟན་པས་ཅི་བྱ་ཞེ་ན། བདེན་ཏེ། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པར་དག་པ་རྟོགས་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་ཏེ། མི་སླུ་བ་འཇུག་པའི་གཞི། དེ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ། །ཞེས་པའི་གྲངས་ངེས་མ་རྟོགས་ན། སྤྱིའི་

མཚན་ཉིད་རྣམ་པར་དག་པ་མི་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་སྔོན་དུ་དེའི་གྲངས་སྟོན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ། དེ་ནི་

1 མ་ཕྱི། ༣༦ན༤ན། -གཉིས་ *གཉིས་ ཞོལ། ༣༦བ༦ན། +མང་ སྐུ། རྗེའི་གསུང་འབུམ་པོད་༼བ༽ ༤༡བ༡ན། +གཉིས་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

640

ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་གྲངས་དང་། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་རྟོགས་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ་སྟོན་པས་
ཚད་མིན་དང་། རྗེས་དཔག་བཅད་པ་ཉིད་ཀྱིས་མངོན་སུམ་ཚད་མ་བདེ་བླག་ཏུ་གོ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། མི་འདོད་པ་ལོག་པའི་དོན་དུ་འདོད་པའི་མངོན་སུམ་
གྱིས་སྒྲ་བཤད་འཇུག་གཉིས་སྟོན་ཏེ། པྲ་ཏྱཀྵ་ཞེས་པའི་སྒྲ་སོ་སོར་ཕྲལ་ན། པྲ་ཏྱ་ཟློས་པ་དང་། ཨཀྵ་དབང་པོ་ལ་འཇུག་པས། དབང་པོ་སོ་སོ་ལ་བརྟེན་པས་མངོན་སུམ་མོ། །ཞེས་པ་སྒྲ་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །སྒྲ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། དོན་རང་མཚན་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པས་ན་མངོན་སུམ་དུ་གྲགས་པ་ཡིན་ནོ། །སྒྲ་བཤད་འཇུག་གི་རྒྱུ་མཚན་དེ་དག་ཤེས་པའི་གསལ་བ་གཅིག་ལ་འདུ་བས་དབང་པོ་སོ་སོ་ལ་བརྟེན་པས་མཚོན་ནས་སྒྲ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཤེས་པར་བྱེད་དེ། མངོན་སུམ་བཞི་ག་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །འགྲོ་བའི་དོན་གྱིས་བ་གླང་ཞེས་
འགྲོ་བའི་བྱ་བས་བ་གླང་གི་སྒྲ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཤེས་པར་བྱེད་ཀྱང་། འགྲོ་བས་སྟོང་པའི་གོང་བུ་ལ་བ་གླང་གི་སྒྲ་མི་འཇུག་པ་མ་ཡིན་ནོ། །རྟགས་བཟུང་ཞིང་འབྲེལ་བ་དྲན་པའི་རྗེས་ལ་བསྒྲུབ་བྱ་དཔོག་པས་རྗེས་དཔག་གོ། དང་ཞེས་པ་ཚད་མ་གཉིས་ཀ་སྟོབས་མཚུངས་པར་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་སྡུད་པའི་ཚིག་གོ། ཞེས་བྱའོ་ཞེས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཚད་མ་གཉིས་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་དང་། དོན་རྟོགས་ཟིན་པ་
ལ་གྲངས་ཀྱི་ཚིག་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ་རྫོགས་ཚིག་གོ།
ལྔ་པ་ནི། དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འཛིན་པ་ཙམ་དང་གཟུང་ཟིན་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ཚད་མའི་དོན་དུ་འཇོག་ན་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། མ་གཟུང་བའི་དོན་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ཚད་མ་ཡིན་ན། སྨིག་རྒྱུ་ལ་ཆུར་འཛིན་ཡང་ཚད་མར་ཐལ་

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

641

བར་འགྱུར་རོ་སྙམ་དུ་དོགས་པ་བསལ་བའི་ཆེད་དུ་ཚད་མ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པ་ནི། འདི་དག་གིས་ཞེས་སོགས་སོ། །ཚད་མ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དུ་མི་སླུ་བ་དང་མ་ཤེས་དོན་གསལ་གཉིས་བསྟན་པ་དང་། འདིར་བསྟན་པ་རྣམས་དོན་ལྡོག་མི་འདྲ་བ་གསུམ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་གྱི། སྔ་མ་གཉིས་ཀྱང་འདིའི་ནང་དུ་འདུས་པ་ཡིན་ནོ། །ལོཙྪ་བ་ཆེན་པོས་ཡོངས་སུ་དཔྱད་ནས་ཤེས་པའི་ཚིག་གིས་ཁྱབ་ཆེས་པ་གཅོད་ལ། འཇུག་པ་ན་ཞེས་པས་མི་སྲིད་པ་བཅད་ནས་མ་ཁྱབ་པ་གཅོད་པ་ཤུགས་ལ་གོ་བར་བྱེད་ཅེས་གསུང་ངོ་། །
མི་སླུ་བ་མེད་པར་མི་འགྱུར་བའི་དགག་པ་གཉིས་ཀྱིས་མི་སླུ་བར་གོ་བར་བྱེད་དོ། །མི་སླུ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་ཚད་མ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །མི་སླུ་བར་བྱེད་པ་རྒྱུ་མཚན་གང་ལས་ཞེ་ན། བཙོ་སྲེག་སོགས་ཀྱི་དོན་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་པོ་མེ་ནི་གང་ལ་མི་སླུ་བའི་ཡུལ་ཡིན་ལ། དེ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དངོས་པོ་འཛིན་པ་ཙམ་ཚད་མ་མ་ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་གྱིས་སྐད་ཅིག་མ་
གཟུང་ཡང་དེ་སྒྲུབ་བྱེད་དང་། དེ་ཐོབ་པ་དང་། དེ་ཐོབ་པའི་ཐབས་ཀྱང་མ་ཡིན་ལ། དངོས་པོ་གཟུང་དོན་དུ་མ་བྱས་ཀྱང་རྗེས་དཔག་གིས་ཀྱང་དོན་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། དོན་ཐོབ་པའི་རང་བཞིན་དོན་བྱེད་སྣང་ཅན་གྱི་མངོན་སུམ་ནི། བསྟན་བཅོས་ལས་ཞར་
བྱུང་ཙམ་དུ་དཔྱད་པ་ཡིན་གྱི་གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་ནོ། །མངོན་སུམ་
གྱིས་གཟུང་བའི་དོན་ཐོབ་བྱའི་ཡུལ་མ་ཡིན་ཏེ། ཆ་ཤས་དང་བྲལ་བའི་སྐད་ཅིག་མ་ཉིད་སྣང་བའི་ཕྱིར། རྗེས་དཔག་གིས་གཟུང་བ་ཡང་དངོས་པོར་མེད་ལ། ཞེན་ཡུལ་
ཡང་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་པས་དོན་བྱེད་པ་གང་ཞིག་ཐོབ་པར་བྱེད་ཅེ་ན། འཇུག་ཡུལ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

642

ཐོབ་པར་བྱེད་པས་དེ་ལ་མི་སླུ་བར་བརྗོད་དེ། མ་གཟུང་བ་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་ན་སྨིག་

རྒྱུ་ལ་ཆུར་འཛིན་ལྟ་བུར་ཚད་མར་ཧ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་

དོན་ཡོངས་སུ་དཔྱད་ནས་ཞེས་སྨོས་ཏེ། བཅད་པ་ལ་ལྟོས་ནས་འཇུག་པས་ངེས་པ་དང་འཇུག་པ་རྒྱུ་འབྲས་སུ་བསྟན་ཏོ། །ཡོངས་སུ་གཅོད་བྱེད་འཇུག་བྱེད་ཡིན་ལ། བཅད་དོན་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ། །དང་པོའི་གཅོད་བྱེད་དེས་སྐྱེས་བུ་བཅུག་པའི་ཕྱིར་རྟོགས་ཟིན་གྱི་དོན་ལ་ཚད་མ་མེད་དོ། །དེས་ན་མངོན་སུམ་སྐད་
ཅིག་དང་པོ་དང་། རྗེས་དཔག་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཉིད་ཚད་མ་ཡིན་གྱི། དེ་དང་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་མཚུངས་པའི་གྲུབ་པ་དང་བདེ་བ་ཐ་མི་དད་པའི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་

རྣམས་དཔྱད་ཤེས་ཡིན་གྱི། ཚད་མ་མིན་པས། ཚད་མ་ནི་མ་རྟོགས་པའི་དོན་ཅན་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དང་པོའི་འཇུག་བྱེད་ཉིད་ཚད་མར་གོ་བར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་ཡང་དག་ཤེས་པ་ཉིད་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་གཞིར་སྨོས་པ་
ཡིན་ནོ། །
འདིར་མི་སླུ་བ་ཚད་མ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་པ་”དོན1

་སེམས་ཐུན་མོང་
བའི་དབང་དུ་བྱས་སམ། ”དོན་སྨྲ་བ2

་འབའ་ཞིག་གི་དབང་དུ་བྱས་ཞེ་ན། ཐུན་མོང་
བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། འོ་ན་དེ་ལ། མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་སྒྲུབ་ཏུ་མི་རུང་བར་འགྱུར་ཏེ། རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ་མངོན་སུམ་གྱི་དོན་དུ་བཞག་པ་མདོ་སྡེ་པ་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། ཚད་མ་ལ་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་ཀྱང་མངོན་སུམ་གྱི་དོན་ལྡོག་སོ་སོར་ངེས་པ་

1 མ་ཕྱི། ༣༧བ༦ན། དོན ཞོལ། ༣༨བ༡ན། མདོ
2 མ་ཕྱི། ༣༧བ༦ན། དོན་སྨྲ་བ ཞོལ། ༣༨བ༡ན། མདོ་སྡེ་པ

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

643

འགལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ། མངོན་སུམ་ཚད་མའི་དོན་དུ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་པས་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཡུལ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པ་ཙམ་ཡིན་ཀྱང་། དཔྱད་ཤེས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་མངོན་རྗེས་ཀྱི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་རྣམས་ཚད་མ་མ་ཡིན་གྱི། གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་དང་
པོའི་འཇུག་བྱེད་ཉིད་ཚད་མར་གོ་བའི་ཆེད་དུ་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་ཡང་དག་ཤེས་པ་ཉིད་དབྱེ་གཞིར་བཞག་པ་ཡིན་གྱི་ཚད་མ་ཡིན་ན་དང་པོའི་འཇུག་བྱེད་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པར་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །ཚད་མ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པ་ན་དོན་བྱ་བ་ལ་བསླུ་བ་མེད་པ་ཞེས་དངོས་པོ་ལ་མི་སླུ་བ་འབའ་ཞིག་ཚད་མར་སྟོན་པ་མི་རིགས་ཏེ། དངོས་མེད་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་མི་སྲིད་ན། དམ་བཅས་པ་རང་གི་ཚིག་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དངོས་མེད་འཇལ་བའི་ཚད་མ་མི་སྲིད་ཅེས། སྨྲ་བ་རང་གི་ཚིག་དང་འགལ་བར་འགྱུར་བ་བདེན་མོད་ཀྱི་དེ་ལ་ཚད་མ་རྣམ་པར་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་འཆད་པའི་སྐབས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་འདི་དག་ནི་བློས་བཀོད་
པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཟད་དོ། ཞེས་རྣམ་འགྲེལ་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །
འབྲེལ་བ་བློས་བྱས་པ་ནི་མེད་པ་ལ་ཡང་གང་གིས་ལྡོག །དེ་དང་དེ་མ་ཡིན་པའི་བརྡ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཞེས་སོགས་ཀྱི་རྩ་ཚིག་དང་། དེའི་”འགྲེལ1

་པ་སློབ་དཔོན་
ཆོས་མཆོག་གིས་མཛད་པ་གཉིས་སུ། དོགས་པ་བཅད་དེ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། དངོས་མེད་ལ་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་འཐད་མོད། ཚད་མའི་གཞལ་བྱར་ཇི་ལྟར་འཐད་དེ། དེ་ལ་དོན་བྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་ལ་ཚད་མ་རྣམས་ནི། གཞལ་བྱ་ལས་སྐྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ་

1 མ་ཕྱི། ༣༨བ༡ན། འགྲེལ ཞོལ། ༣༩ན༡ན། འབྲེལ

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

644

ཞེ་ན། སྔོན་པོ་འདི་ཡོད་དོ་ཞེས་པ་དང་། སྔོན་པོ་མ་ཡིན་པ་མེད་དོ་ཞེས་པ་དང་། སྔོན་པོ་དང་སྔོ་མ་ཡིན་གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་དང་། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ཡོད་པ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་ཐ་སྙད་བྱར་མི་རུང་བར་ཐལ། དངོས་མེད་འཇལ་བའི་ཚད་མ་མེད་པའི་ཕྱིར། བརྡ་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་འདི་ཡོད་དོ་གཞན་མེད་དོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ངེས་
པར་བྱེད་དགོས་ལ། དངོས་མེད་ལ་གཞལ་བྱར་ཐ་སྙད་དེ་དག་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་

རོ། །དངོས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཁོ་ན་སྔར་ཚད་མར་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཅི་ལྟར་དངོས་མེད་གཞལ་བྱ་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ཁོ་ན་ཚད་མ་མ་་ཡིན་ཏེ། ཚད་མ་ནི། ངེས་ཤིང་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་དོན་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དངོས་པོར་ཡོད་དམ་མེད་ཀྱང་རུང་། དེས་ཐག་བཅད་པ་ལ། ཚད་མ་གང་གིས་ཀྱང་གནོད་པ་མེད་ན་ཚད་མར་འགྱུར་ལ། དེ་ནི་དངོས་མེད་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ལ་ཡང་ཡོད་དོ། །
འོ་ན་དེ་ལ་འཇུག་ཡུལ་ཐོབ་པ་ཇི་ལྟར་འཐད་སྙམ་ན་རང་གི་སྒྲ་ལྟ་བུ་གནོད་པའི་རང་བཞིན་མེད་པར་ངེས་ན་སྒྲ་མེད་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་དོན་དེ་ཉིད་ཐོབ་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་གཏན་ཚིགས་ཐིགས་པར་སྒྲུབ་རྟགས་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་མི་འཛིན་པས་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་བཤད་པ་དང་། རྣམ་འགྲེལ་དང་། རྣམ་པར་ངེས་པའི་ལུགས་གཉིས་པར་དགག་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ཀྱང་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ལ་མི་སླུ་བར་བཤད་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། དངོས་པོ་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་མཐའ་དག་གིས་དངོས་མེད་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པར་བྱེད་ལ། དངོས་མེད་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མས། དངོས་པོ་དངོས་ཤུགས་གང་ལ་ཡང་རྟོགས་པར་མི་བྱེད་ཀྱང་། གཞི་ཆོས་ཅན་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ལྟ་བུ་རང་

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

645

མཚན་ལ་མི་སླུ་བའི་ཚད་མ་དང་མ་འབྲེལ་ན་གཞི་གང་ལ་ཡང་ཚད་མར་མི་འགྱུར་བར་སྟོན་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །རང་མཚན་ལ་འབྲེལ་པ་མེད་ན་སྒྲོ་བཏགས་འཛིན་པ་ཡང་ཚད་མར་མི་རུང་བ་ལ་དགོངས་ནས། དངོས་མེད་འབའ་ཞིག་པ་དང་། དངོས་མེད་རང་རྒྱུད་པ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་མེད་པར་གསུངས་སོ། །ཡོངས་སུ་དཔྱད་པའི་དོན་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ཁོ་ན་ཚད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲས་པ་ན། དུང་སེར་འཛིན་སོགས་ཚད་མ་ཡིན་པ་སྤངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ངེས་པས་གཞན་ངེས་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་ལ། ཡུལ་དང་དུས་དང་། རང་བཞིན་ཐ་དད་པས་རྫས་ཐ་དད་དུ་འཇོག་མི་ནུས་ན་འགའ་ཡང་རྫས་ཐ་དད་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །
སྔོན་པོ་གཟུང་བ་ན་གཟུང་ཡང་འཁྲུལ་བས་མ་ངེས་པ་ནི་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་

ངེས་པར་བྱེད་དེ་སྐད་ཅིག་མ་བཞིན་ནོ། །ཁ་དོག་གི་རྡུལ་ཕྲན་མང་པོ་རྣམས་དབང་ཤེས་གཅིག་ལ་སྣང་བ་ན། རིང་པོ་ལ་སོགས་པའི་དབྱིབས་སྣང་བ་ནི། ཁ་དོག་དཀར་
པོའི་ཡུལ་ལ་རྣམ་པར་གནས་པའི་དབྱིབས་ནི། ཁ་དོག་གི་རྡུལ་ཕྲན་སོ་སོར་སྣང་བའི་ཆོས་ཡིན་གྱི་རང་དབང་དུ་གྲུབ་པའི་དངོས་པོའི་ཆོས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཀར་

པོ་མ་གཟུང་ན་དེའི་ཆོས་ཀྱིས། ཁ་དོག་གཞན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིབས་མ་གཟུང་བས་

བསླུ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དུང་སེར་འཛིན་ཚད་མ་མ་ཡིན་ནོ། །དུང་ཐོབ་པ་ནི་རེག་བྱ་འཛིན་པ་ལྟ་བུའི་ཤེས་པ་གཞན་ཁོ་ན་ལས་ཡིན་ནོ། །འཇུག་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་བསྟན་
པའི་དོན་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་བྱ་བ་དང་ལྷན་ཅིག་པའི་བློ་འཇུག་པ་མིན་ལ་དེ་ཡོད་དམ་མེད་ཀྱང་རུང་། གཞལ་བྱ་ངེས་པ་ཙམ་གྱིས་མཐར་ཐུག་པའི་ཕྱིར་སྔོ་འཛིན་ཚད་མ་
སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་འཇུག་པ་ནི་ཡུལ་གཞན་ཐོབ་པའི་རྒྱུ་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་བཅད་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

646

དོན་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ་ཚད་མ་གཉིས་ཀ་བྱེ་བྲག་མེད་དོ། །
དྲུག་པ་ནི། ཁ་ཅིག །གོམ་པ་བགྲོད་ནས་ཐོབ་པ་ལྟ་བུ་ལ། ཐོབ་པའི་དོན་དུ་བསམས་ནས་ཚད་མ་ལ་འཇུག་ཡུལ་ཐོབ་བྱེད་ཡིན་པས་ཁྱབ་ན། ཅི་ཞིག་ལྟར་འཇུག་ཡུལ་ཐོབ་པར་མི་བྱེད་པ་དེ་ཚད་མར་མི་འགྱུར་ན། དེ་ཡང་མི་རིགས་པས། འཇུག་ཡུལ་སྟོན་པ་ཙམ་གྱིས་ཚད་མའི་བྱ་བ་རྫོགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། བདེན་ཏེ། འཇུག་ཡུལ་ལག་ཏུ་ཐོབ་པའི་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་ནི་འཇུག་བྱེད་ཀྱི་ཡང་དག་ཤེས་པའི་འབྲས་བུར་ངེས་པར་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མ་ལ་དེ་དང་ལྡན་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འཇུག་ཡུལ་ཐོབ་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་ཅིང་། དངོས་སུ་ལག་པས་ཐོབ་པའི་འཇུག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་དེ་ལ་ཡང་དོན་ཐོབ་རུང་ཡོད་པས་ཚད་མ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །ནུས་པ་ངེས་པ་དང་། དོན་བདེན་པ་ངེས་པ་དང་། དོན་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་ངེས་པ་ནི། དོན་གཅིག་ལ། དེ་དག་ཀྱང་རྗེས་དཔག་དང་། དོན་བྱེད་སྣང་ཅན་དང་མངོན་སུམ་གོམས་པ་ཅན་རྣམས་ནི། རང་ཁོ་ན་ལས་ངེས་པར་འགྱུར་རོ། །
མངོན་སུམ་གོམས་པ་ཅན་ནི། དོན་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་སྔར་ཡང་དང་ཡང་དུ་གོམས་པ་དང་། ཕྱིས་མཐོང་བའི་དོན་ཆོས་མཐུན་པར་མཐོང་བས། རྗེས་དཔག་ཏུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞལ་བྱའི་དོན་ལྐོག་ཏུ་མ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ནོར་བུ་ཞེས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་མེ་དང་འབྲེལ་པ་ངོས་ཟིན་མ་བརྗེད་པའི་མེ་མ་མཐོང་བར་དུ་བ་མཐོང་ཙམ་གྱིས་མེའི་འབྲས་བུ་རྟོགས་པ་ཡང་མངོན་སུམ་ཡིན་གྱི་རྗེས་དཔག་མ་
ཡིན་ནོ། །གང་ཡང་རྗེས་སུ་དཔག་བྱ་ལས་མ་འདས་སོ་ཞེས་པ་ནི་དོན་ཐོབ་པའི་དུས་

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

647

ཀྱི་མངོན་སུམ་དང་གོམས་པ་ཅན་ལྟ་བུ་ཡུལ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་མ་གཏོགས་པ་ཚད་མ་དང་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་འགྲུབ་པར་ཐལ་བའི་གནོད་པ་རྒྱང་ཕེན་ལ་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། གོམས་པ་ཅན་དོན་མེད་ན་མི་འབྱུང་བར་རང་ལས་ངེས་པར་བསྟན་ཏོ། །རྗེས་དཔག་དོན་མེད་ན་མི་འབྱུང་བར་རང་ལས་ངེས་པས་ཁྱབ་པ་བཞིན་དུ་མངོན་སུམ་ནི་དེས་ཁྱབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འོན་ཀྱང་སྣང་བ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པས་ཁྱབ་པ་ཡིན་
ནོ། །མདོར་ན། ཚད་མ་མཐའ་དག་རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་

འདྲེན་པས་ཁྱབ་ལ། གཞལ་བྱའི་དོན་མེད་ན་ཚད་མ་རང་ཉིད་མི་འབྱུང་བ་ལ་ཐེ་ཚོམ་དྲངས་ནས་དེ་སེལ་བྱེད་ཚད་མ་གཞན་ལ་རག་ལས་པ་ཡང་ཡོད་ལ། རང་ཉིད་ཀྱིས་

སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡང་ཡོད་པའི་དོན་ཏོ། །སྣང་བ་རང་ལས་ངེས་ནས། བདེན་པ་གཞན་ལས་ངེས་པ་ནི། འགའ་ཞིག་ཡོད་པར་ཞེས་ཏེ། ཁ་དོག་དམར་པོ་ངེས་ནས། མ་ཡིན་པའི་ཆ་གཞན་ལས་ངེས་པར་བྱེད་པའོ། །
སྤྱིར་རང་ལས་ངེས་ཤིང་ཁྱད་པར་གཞན་ལས་ངེས་པ་ནི། ཡང་འགའ་ཞིག་ལོ་མ་ཞེས་སོགས་ཏེ། དོན་ལ་ཤ་པ་ཡིན་པ་ཡལ་ག་ལོ་འདབ་དང་ལྡན་པའི་དངོས་པོས་གཟུང་ནས་ཤིང་ཙམ་དུ་ངེས་ཤིང་། ཤ་པ་ཡིན་མིན་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ན། ཤ་པ་མེད་ན། མི་འབྱུང་བ་ཚད་མ་གཞན་ལས་ངེས་པར་བྱེད་ལ། ཤ་པ་ལ་འཇུག་བྱེད་ཀྱང་ཤིང་ཙམ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་དེ་ཉིད་ཀྱང་དཔེ་གཞལ་བའི་སྒོ་ནས་འཇུག་བྱེད་མ་ཡིན་ཏེ། ཐེ་ཚོམ་དྲངས་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པའོ། །ཁྱད་པར་རང་ལས་ངེས་ཤིང་སྤྱིར་གཞན་

ལས་ངེས་པ་ནི། ཅི་ལྟར་ཐུན་མོང་དུ་གྱུར་པའི་ཞེས་སོགས་ཏེ། ཤིང་གི་དོན་བྱེད་པ་
ཡང་ཁྱད་པར་གྱི་མཐར་ཐུག་དགོས་པ་དེ་བཞིན་དུ་སྐད་ཅིག་མ་སྔོ་སེར་སོགས་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

648

ཀུན་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་ལ། སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་ཚད་མས་སྔོན་པོ་གཟུང་བ་ན་སྐད་ཅིག་མ་གཟུང་ཡང་འདོད་དོན་འགྲུབ་པ་ནི་སྔོན་པོའི་མཐར་ཐུག་པས་དེ་ལ་ཚད་མར་འགྱུར་གྱི། སྐད་ཅིག་མ་གཟུང་ཡང་ངེས་པ་མ་ཡིན་ཞིང་དེའི་
མཐར་ཐུག་པ་མ་ཡིན་པས་དེ་ལ་ཚད་མ་མ་ཡིན་ཏེ། སྔོན་པོ་ཁོ་ནས་འཇུག་ཡུལ་གྱི་དོན་བྱེད་པ་རྫོགས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྐད་ཅིག་མ་ནི་ཚད་མ་གཞན་ལས་ངེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་གཉིས་ཀ་རང་ལས་ངེས་པ་ནི། ཁྱད་པར་གཟུང་བ་ན་ཡང་ཞེས་སོགས་ཏེ། ཤིང་དང་ཤ་པ་གཉིས་ཀ་གཟུང་ཞིང་ཤ་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་དང་བྲལ་བ་ཤིང་ཤ་པ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ནི་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་གཉིས་ཀ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ལ། སྐད་ཅིག་མ་ནི། སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་གཟུང་ཡང་མ་ངེས་ཤིང་། སྣང་བ་རང་ལས་ངེས་པ་ཡང་མ་ཡིན་པས་ཚད་མ་གཞན་ཁོ་ནས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཁ་དོག་ངེས་པ་ན་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་རྒྱུ་བའི་རེག་བྱ་སོགས་ཀྱང་ཚད་མ་
གཞན་གྱིས་ངེས་པ་ལ་ལྟ་བར་བྱའོ། །
རེག་པ་དེ་ཡང་དོན་བྱེད་སྣང་གི་ཚད་མ་འབའ་ཞིག་ལ་ངེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་དོན་འགའ་ཞིག་མཐོང་བ་ལས་ཀྱང་ངེས་པར་བྱེད་དོ། །དེས་ན་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་ཐེ་ཚོམ་ནི་སྣང་བ་ངེས་པའི་འོག་ཏུ་ཡིན་ཏེ། དེ་མ་ངེས་ན་ཤ་པའམ་འོན་ཏེ་གཞན་ཡིན་སྙམ་པ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཐེ་ཚོམ་གྱིས་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་བྱ་བ་འགོག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གཞལ་

བྱའི་དོན་བཞིན་དུ་མངོན་སུམ་གོམས་པ་ཅན་ལྟ་བུ་རང་ཉིད་ལས་དོན་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ངེས་པའི་དོན་མེད་ན་རང་གི་ངོ་བོ་མི་འབྱུང་བའི་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་ཡང་གཞན་

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

649

མངོན་སུམ་དེ་ཉིད་ཚད་མ་ཡིན་ནོ། །ཕྱིས་འབྱུང་བའི་ཐེ་ཚོམ་སེལ་བྱེད་ཁྱད་པར་ཤ་པ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་དེས་ཤ་པ་མེད་ན་སྔར་གྱི་ཤིང་ཙམ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་འཛིན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེས་ཤེས་པ་སྔ་མ་དེ་མི་འཛིན་པའི་
ཕྱིར། ཚད་མ་ཕྱི་མ་དེ་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་ཚད་མ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱེས་པ་ཙམ་གྱིས་

མངོན་འགྱུར་གྱི་དོན་ལ་ཐེ་ཚོམ་སེལ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཁྱབ་པ་དྲན་པ་ཡང་མེད་པའི་
ཕྱིར། ཡུལ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་ཤེས་པའི་གསལ་བ་གོམས་པ་ཅན་གྱི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཤེས་པ་ཕྱི་མས་ཚད་མར་རྗེས་སུ་དཔག་དགོས་ན། རྒྱང་པན་ལ་གནོད་པ་བརྗོད་པའི་སྐབས་སུ་ཡུལ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་མ་གཏོགས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཚད་མའམ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པ་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ་བའི་གནོད་པ་གསུམ་མི་རིགས་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་སྣང་བ་ངེས་པ་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་བྱ་བ་རྫོགས་པ་ཡིན་ལ།
རྟོག་པ་ཚད་མ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། ངེས་པའི་དབང་གིས་ཡུལ་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ། །རྟགས་ལ་མ་བརྟེན་པའི་རྟོག་པ་ནི་ཐབས་གཞན་དུ་དོགས་པ་མ་ལོག་པས་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཡིན་ལ། དོན་ཐོབ་བྱེད་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ལ་དངོས་པོ་ལ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྟོག་པ་ཚད་མ་ནི། དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་གང་གཞལ་བྱའི་དོན་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པའི་སྒོ་ནས་ཚད་མར་འགྱུར་ལ། མངོན་སུམ་ཚད་
མའི་བྱ་བ་ནི་སྣང་བ་ངེས་པར་བྱ་བ་ལས་ཡིན་པས་ཐེ་ཚོམ་གྱིས་དེའི་བྱ་བ་མི་འགོག་ཀྱང་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱིས་འགོག་པས་རྣམ་འགྲེལ་ལས་ཤེས་སོ། །ཁ་ཅིག་མངོན་སུམ་གོམས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཚད་མ་ནི་ཚད་མ་མ་ཡིན་པ་ལས་འཇུག་གོ་ཞེས་པ་ནི་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

650

འབྲེལ་མེད་ཡིན་ཏེ། ཚད་མར་མ་ངེས་པ་ལས་འཇུག་ཅེས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །མེད་ན་མི་འབྱུང་”བ་1

ཚད་མ་གཞན་གྱིས་ངེས་པར་བྱེད་པ་དེ་ལ་འཇུག་པ་དང་
ཚད་མ་གཉིས་རྟོགས་པ་ཕན་ཚུན་བརྟེན་པའི་ཉེས་པ་མེད་དེ། ཐེ་ཚོམ་ལས་ཀྱང་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །གང་ཡང་དབང་པོ་སྐྱོན་མེད་པ་དང་། ཡུལ་ཐག་ཉེ་བ་ལ་མི་སླུ་བའི་མངོན་སུམ་ནི་ཚད་མར་ངེས་པ་ལས་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ཟླ་བ་གཉིས་ལ་འཁྲུལ་ཡང་ནམ་མཁའ་དྲི་མ་

མེད་པ་ལ་མི་སླུ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་ཡང་རྒྱང་པན་པ་ལ་རྗེས་དཔག་ཚད་མར་བསྒྲུབ་པ་དང་དོན་སེམས་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་བརྗོད་པའི་དོན་དུ་འདི་དག་གི་དོན་ཡོངས་སུ་བཅད་ནས་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །
ཞེས་ཟེར་བ་མ་འབྲེལ་བ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ཚད་མ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད། དོན་སེམས་གཉིས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་གྱི། འདིར་གྲངས་ངེས་བསྒྲུབས་ནས་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་རྒྱུན་ལ་འབྱུང་བའི་ཡ་
གྱལ་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་པ་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། །བསགས་པ་དག་ནི་ཚོགས་པ་ཡིན་ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་ལུང་འགལ་སྤོང་བ་ན། མདོ་སྡེ་པའི་
ལུགས་ཀྱིས་དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་འཛིན་པ་ན་ཚོགས་པའི་སྤྱི་དང་བྱེ་
བྲག་གང་ཡང་གཟུང་དོན་དུ་མི་བྱེད་ལ་རྡུལ་ཕྲན་”སིལ་ལེ་བར2

་སྣང་བ་ཡང་མ་ཡིན་
ཞིང་། རགས་པའི་རྣམ་པ་ཡང་མི་སྣང་ལ། སྔ་མའི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་དབང་ཤེས་བསྐྱེད་ནུས་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲན་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་གྱུར་པ་ན། དེའི་ནང་གི་རྡུལ་ཕྲན་རེ་རེ་

1 མ་ཕྱི། ༤༡བ༣ན། བ་ ཞོལ། ༤༢ན༣ན། -བ་
2 མ་ཕྱི། ༤༢ན༢ན། སིལ་ལེ་བར ཞོལ། ༤༢བ༡ན། སིལ་བུར

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

651

ནས་ཀྱང་བསགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་འཇུག་པས། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་ལྔ་བསགས་པ་ལ་དམིགས་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། སྤྱིའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་མ་ཡིན་
ནོ། །སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་ལུང་གི་དོན་ཡང་ཟླ་མེད་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲན་གྱིས་དབང་

ཤེས་བསྐྱེད་མི་ནུས་ཀྱི། དུ་མ་བསག་དགོས་ལ། གཟུགས་ཞེས་པ་དང་། སྔོན་པོ་ཞེས་པ་སྐྱེ་མཆེད་ལ་ངེས་པར་འདྲེན་དགོས་པས་རྫས་ཀྱི་རང་མཚན་གྱི་ཡུལ་ཅན་

མ་ཡིན་གྱི། སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རང་མཚན་གྱི་ཡུལ་ཅན་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །
དེ་དག་གི་དོན་བསྡུས་ན་ཕྱོགས་སྔ་མས་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་ལྔ་བསགས་པ་ལ་དམིགས་པར་བཤད་པས་དེ་ལ་དམིགས་ན་ཚོགས་པ་ལ་དམིགས་པས་ཁྱབ་ལ། དེ་ལྟ་ན། སྤྱི་ལ་དམིགས་པས་རྣམ་པར་རྟོག་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། ཞེས་པའི་རིམ་པ་གསུམ་བྱུང་བའི་སྔ་མ་ལ་ཁྱབ་པ་མེད་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དབང་ཤེས་བསྐྱེད་ནུས་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲན་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་རྡུལ་ཕྲན་རེ་རེ་ནས་
དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་བྱེད་པའི་ནུས་པ་དང་ལྡན་པའི་བསགས་པ་ཞེས་བཤད་ལ། དེ་དག་བསགས་པ་ཅན་དུ་བྱས་པའི་བསགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་དག་མ་ཡིན་པའི་དེ་དག་ལས་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་ཡང་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ངོར་མི་སྣང་ཡང་དེ་དག་རེ་རེ་ནས་ཁ་དོག་གི་རྣམ་པ་གཏོད་པས་གཟུང་དོན་དང་རང་འདྲའི་རྣམ་པ་གཏོད་པ་ཞེས་བྱའི། དེའི་སྟེང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྣམ་པ་མ་གཏད་

པས། རང་འདྲའི་རྣམ་པ་མ་གཏད་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །
དབང་བློ་དེའི་གཟུང་ངོར་སྣང་བའི་རྡུལ་རེ་རེ་བ་རྣམས་ཚོགས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་ཚོགས་པ་དང་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

652

ཚོགས་པ་ཅན་གང་ཡང་དེའི་གཟུང་ངོར་མི་སྣང་ངོ་། །ཟླ་མེད་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲན་གྱིས་

དབང་ཤེས་ལ་རྣམ་པ་གཏོད་པའི་ནུས་པ་མེད་ཅིང་། དུ་མ་བསགས་ནས་རྣམ་པ་གཏོད་དགོས་པས། མཚུངས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རང་

མཚན་གྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་གྱི། རྫས་ཀྱི་རང་མཚན་གྱི་ཡུལ་ཅན་མ་ཡིན་པ་ཞེས་
བྱའོ། །གལ་ཏེ་སྣ་ཚོགས་དེ་གཅིག་ན་ཞེས་པའི་སྦྱོར་བ་ལ་མ་ངེས་པ་སྤངས་ནས། རྣམ་པ་བདེན་པའམ་རྫུན་པའི་ལུགས་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི། རྣམ་ངེས་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དེ་ཉིད་བཤད་ན་རྟོགས་སླ་བས་དེའི་དོན་བརྗོད་པ་ལ། འགལ་བའི་ཆོས་དུ་མ་དང་ལྡན་པས། གཅིག་ཡིན་པ་འགོག་པ་དང་། དངོས་པོ་གཅིག་ཡིན་པ་འགོག་པ་སོགས་ནི་རིགས་པ་ལྟར་སྣང་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ཡིན་ན་གཅིག་གི་མཚན་གཞིར་རུང་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་རྙེད་པར་འགྱུར་རོ། །
དེས་ན་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོའི་ལུགས་འདི་བཞིན་དུ་ཡིན་ཏེ། འདི་ནི། ཕྱི་རོལ་
གྱི་དོན་ཁེགས་རྗེས་སུ། རྣམ་པ་བདེན་རྫུན་རྩོན་པ་ཡིན་པས་འདི་སྐད་དུ་འདི་དག་གཅིག་པར་མི་སྒྲུབ་ཅེས་སོགས་ནི། སྦྱོར་བའི་འགོད་ཚུལ་ལ་རྫས་ཐ་དད་བཀག་པ་ཙམ་བསྒྲུབ་ཀྱི་རྫས་གཅིག་མི་སྒྲུབ་ཅེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྦྱོར་བའི་འགོད་ཚུལ་ལ་རྣམ་བདེན་རྫུན་མི་མཐུན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་གཟུང་རྣམ་རྫས་གཅིག་ཏུ་བདེན་པར་མི་སྒྲུབ་ཀྱི། དུ་མར་བདེན་པ་བཀག་པ་ཙམ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། །རྣམ་བདེན་པ་ན་རེ། ཅིའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་སྨྲ། སྔོན་པོ་ལྟ་བུས་རྫས་གཅིག་ཏུ་བདེན་པ་འཐད་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་པ་ལ་གསལ་བར་སྣང་བ་ཡང་མི་བདེན་ན།

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

653

རིག་པ་བདེན་པར་ཚད་མ་གང་གིས་རྟོགས་པར་བྱེད་ཤེས་པ་ལ། མི་བདེན་པ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་ན། བདེན་པ་ཡང་གསལ་དགོས་ཏེ། བདེན་པས་ཉེས་པ་ཅི་ཡང་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། རྣམ་པ་རྫུན་པར་སྨྲ་བས་དེ་དགག་པ་ནི། སྔོན་པོ་ཆོས་ཅན། རྫས་གཅིག་ཏུ་བདེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་ཆོས་བྱས་པའི་འགལ་བའི་ཆོས་དུ་མ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་མེད་ན། རགས་པ་ཡན་ལག་ཅན་
གྱི་རྫས་གཅིག་ཏུ་བདེན་པ་ཅིའི་ཕྱིར་འགོག་སྟེ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡན་ལག་

ཅན་ལ། ཁ་བསྒྱུར་མ་བསྒྱུར་སོགས་འགལ་བ་དུ་མ་འདུས་པ་ཡིན་ལ། བློ་ལ་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པས་ཁྱད་པར་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། བེམ་པོ་ཤེས་པའི་རགས་པ་གང་ཡིན་ཀྱང་རུང་། ཕྱོགས་ཆོས་བྱས་པའི་འགལ་བ་དུ་མ་དང་ལྡན་ན་གཅིག་ཏུ་བདེན་མི་བདེན་
གྱི་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་དེ། བློའི་རྫས་ཡིན་པས། རགས་པའི་ཉེས་པ་ཉམས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཁོ་ན་མ་ཡིན་གྱི་ཕྱོགས་ཆ་ཐ་དད་པའི་འགལ་བ་འདུས་ན་གཅིག་ཏུ་མི་བདེན་
པ་མང་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །
འགལ་བ་དེ་ལྟར་འདུས་ཀྱང་། གཅིག་ཏུ་བདེན་ན། ཡན་ལག་ཅན་ཡང་དེ་ལྟར་འགྱུར་ལ། དེ་དུ་མར་ཁས་ལེན་དགོས་ན་ཁྱད་མེད་པས་ཤེས་པའི་རགས་པ་ཡང་དུ་མར་བདེན་པར་ཁས་བླང་དགོས་སོ། །གཞན་ཡང་རྒྱུན། ཞེས་སོགས་གོ་བར་ཟད་ལ། སྔོན་པོ་ཐ་དད་མེད་པ་གཅིག་ཏུ་བདེན་པ་སྤང་བར་རིགས་པ་ཡིན་ནོ། །དུ་མར་བདེན་པ་དགག་པ་ནི། གལ་ཏེ་སྔོན་པོ་དུ་མར་བདེན་ནོ་ཞེ་ན། དྲུག་གི་ཅིག་ཅར་སྦྱར་བ་ཞེས་པའི་གནོད་པ་ཕྱི་རོལ་གྱི་རྡུལ་ཕྲན་ལ་བཀོད་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་པའི་རྡུལ་
ཕྲན་ལ་ཡང་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཕྱི་རོལ་གྱི་རྡུལ་ཕྲན་ལ་སྐྱོན་དེ་ཡོད་ཀྱི། ཤེས་པ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

654

ལ་མེད་དོ་ཞེ་ན། ཕྱི་རོལ་ཞེས་བྱ་བ། རྭ་ཟེང་ངེ་བ་མེད་ཀྱི། གོ་ས་གནོད་པའི་ཚད་ཆུང་ངུ་མང་པོ་ཕན་ཚུན་གྱི་གོ་ས་སྤངས་ནས་སྐྱེས་པས་ཡུལ་རྒྱས་པར་ཁེགས་པ་དང་ལྡན་པ་ལ་བརྗོད་ལ། དེ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྫས་སྔོ་སེར་སོགས་ལ་ཡང་བདེན་པར་གྲུབ་པར་ཁས་བླངས་པས་སྐྱོན་བྱེ་བྲག་མེད་པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར། སྔོ་
སེར་སོགས་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཁེགས་ཤིང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་མཚུངས་པར་ཐལ་བས་དུ་མར་བདེན་པ་མི་རིགས་སོ། །གཞན་ཡང་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྡུལ་ཕྲན་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་འདོད་པ་རྣམས་ལ། རགས་པའི་རྣམ་པ་གསལ་བར་མྱོང་བ་ལྡོག་མི་ནུས་ལ། ཤེས་པའི་རྡུལ་ཕྲན་གཅིག་ལ་རགས་པ་མེད་ཅིང་། རྡུལ་ཕྲན་མང་པོ་ལ་ཡང་མེད་པས་ཤེས་པའི་རགས་སྣང་བདེན་པར་མེད་དོ། །
ཕྱི་རོལ་གྱི་རྡུལ་ཕྲན་སོ་སོར་སྣང་བའི་སྟེང་གི་ཆོས་རགས་པ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་
ཤེས་པའི་རྡུལ་ཕྲན་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་རགས་པར་སྣང་བར་འགྱུར་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ།
རགས་པར་སྣང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཤེས་པའི་རྡུལ་ཕྲན་དབང་ཤེས་གང་གིས་ཀྱང་མ་གཟུང་བའི་ཕྱིར། རགས་པ་གསལ་བར་སྣང་བ་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་མི་འགྱུར་བ་ཞིག་
ན་མྱོང་བ་ཡང་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། བདེན་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་རགས་པའི་རྣམ་པ་ཤེས་པ་བདག་ཉིད་ལ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་མཐོང་བས་ཤེས་པ་ལ་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་མེད་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པར་གྲུབ་བོ། །སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ་རགས་པའི་རྣམ་པ་བདེན་པར་མེད་པ། རིགས་པས་ལེགས་པར་གྲུབ་པས། ཤེས་པའི་རྡུལ་ཕྲན་གཞན་ཅི་ཞིག་ལུས་ཤིང་། དེ་བརྟགས་པས་ཀྱང་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད། གང་གི་ཕྱིར་ན་རྣམ་བདེན་པ་ཁྱེད་ཀྱིས་སྔོ་སོགས་རགས་པའི་རྣམ་པ་འདི། དེ་

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

655

ཁོ་ན་ཉིད་དུ་གྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། སྔོ་སོགས་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ལ་བདེན་
མེད་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ནུས་པ་དང་མི་ལྡན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། སྔོ་སོགས་གཟུང་
བའི་རྣམ་པ་བདེན་པར་བརྟགས་ཤིང་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་མི་བདེན་པ་དང་རྣམ་ཤེས་བདེན་མེད་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ནུས་པ་དང་ལྡན་པར་གྲུབ་ན་ཤེས་པའི་རྡུལ་ཕྲན་རྟོགས་པ་དོན་མེད་དོ། །དེས་ན། རྣམ་པ་བདེན་རྫུན་གྱི་ཁྱད་པར་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་འཇལ་བའི་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་མ་རིག་པས་མ་བསླད་པ་ནི། སེམས་ཙམ་པ་གཉིས་ཀར་འདོད་ལ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་རྒྱུད་ལ་ཡང་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་ངོར་གཉིས་སྣང་ནུབ་པས་དེ་མ་རིག་པས་མ་བསླད་པ་ཡང་གཉིས་ཀ་མཐུན་ལ་དབང་ཤེས་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་སྣང་བའི་ཆ་མ་རིག་པས་བསླད་ཅིང་འཁྲུལ་ཡང་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་གསལ་བར་སྣང་བ་ལ་མ་རིག་པས་བསླད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ཅིང་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་མ་རིག་པས་མ་བསླད་པའི་ཤེས་པའི་གཟུང་ཡུལ་ཉིད་ཡིན་པས་བདེན་པར་གྲུབ་པར་འདོད་དོ། །རྣམ་རྫུན་པ་ནི། གཟུགས་སྒྲ་སོགས་སྣང་བ་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་མ་རིག་པས་བསླད་པ་ཡིན་པས་གཟུང་བའི་རྣམ་པས་བསྡུས་པ་སྔོ་སེར་སོགས་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་མ་རིག་པས་མ་བསླད་པའི་ཤེས་པའི་གཟུང་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་མི་སྲིད་པར་བཞེད་པས་མ་རིག་པས་མ་བསླད་པའི་སྣང་ཡུལ་ཉིད་རྣམ་བདེན་རྫུན་རྩོད་པའི་བདེན་ཚད་ཡིན་
གྱི་རྣམ་རྫུན་པས་སྔོ་སེར་སོགས་དངོས་པོར་ཁས་མི་ལེན་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་དེ་དག་གི་ལུགས་ལེགས་པར་མ་རྟོགས་ཤིང་ལུང་དང་རིགས་པ་དུ་མ་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སྔོན་པོ་ཆོས་ཅན། གཅིག་ཏུ་བདེན་པར་མེད་དེ། ཕྱོགས་ཀྱི་ཆའི་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

656

འགལ་བ་དུ་མ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པའོ། །རགས་སྣང་འདི། རྟོག་པས་མ་འཁྲུལ་བར་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། གསལ་བར་སྣང་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ་རྟོག་པ་ལ་ཡུལ་གསལ་
བར་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར། སྨིག་རྒྱུ་དག་ལ། ཆུར་རྟོགས་དུས་ན་གསལ་སྣང་ཡོད་པ་
བཞིན་ནོ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་ལ་ཆུར་རྟོགས་དུས་ན་དབང་ཤེས་ལ་སྨིག་

རྒྱུ་གསལ་བར་སྣང་བའི་འཁྲུལ་རྒྱུ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། འདིར་རྟོག་པ་མེད་པའི་དུས་ན་རགས་པ་གསལ་བར་སྣང་བས་རགས་པའི་སྣང་བ་རྟོག་པའི་སྣང་བར་འགྱུར་བ་འགའ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་རྟོག་པ་རང་གི་ངོ་བོས་མྱོང་བ་ན་གསལ་སྣང་ཡོད་ཀྱང་རགས་སྣང་མེད་དོ། །རྟོག་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་དོན་མེད་པ་ལ་དོན་དུ་ཞེན་ནས་འཇུག་པས་དོན་གསལ་བར་སྣང་ངོ་ཞེ་ན། སྔོ་སོགས། དོན་བདེན་པར་མེད་པ་གསལ་བ་འདི་ངེས་པར་བརྟགས་ན་བདེན་མེད་གསལ་བར་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་བདེན་པར་མེད་པ་གསལ་བ་ན། བདག་ཉིད་གསལ་བའམ། གཞན་གསལ་བར་བྱེད་པ་གང་རུང་དུ་འགྱུར་ཏེ། རྣམ་པ་གཞན་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། རགས་པ་རང་

གི་བདག་ཉིད་དོན་དམ་པར་གསལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་ཤེས་ཁོ་ན་དོན་དམ་པར་གསལ་བའི་ཕྱིར་དང་། དོན་མེད་པ་ནི་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་ཉིད་གསལ་བའི་ངོ་བོར། བདེན་པར་མ་གྲུབ་པ་གཞན་གྱིས་རགས་པ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ན་
ཡང་། ཤེས་པ་དེ་ཉིད་མི་བདེན་པ་གསལ་བྱེད་དུ་སྐྱེས་པར་གྲུབ་པོ། །མ་རིག་པའི་དབང་གིས་གསལ་བ་ཡིན་ནོ་སྙམ་ན། མ་རིག་པ་དེ་དངོས་མེད་ཡིན་ན། དངོས་མེད་
ཀྱིས་དངོས་མེད་གསལ་བར་བྱེད་པ་མི་འཐད་ལ། དངོས་པོ་ཡིན་ཅིང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡིན་ན། དེ་ལས་ཀྱང་དངོས་མེད་ཇི་ལྟར་གསལ་ཏེ། དངོས་པོ་དང་དངོས་

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

657

མེད་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར། མ་རིག་པས་བསླད་པའི་དབང་ཤེས་མི་བདེན་པའི་རང་བཞིན་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། སྔོ་སེར་སོགས་མ་རིག་པའི་
དབང་གིས་གསལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལ་སྐྱོན་མེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་ཕྱི་རོལ་གྱི་
དོན་ལྟ་བུ་བདེན་མེད་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་རྟོག་མེད་ཐམས་ཅད་མི་བདེན་པར་གསལ་བར་བྱེད་པ་མ་རིག་པས་བསླད་པར་བལྟ་བར་བྱའོ། །གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་གསལ་བར་སྣང་བའི་སྣང་ལྡོག་གང་ཡིན་པ་དེ་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་ཡོད་ན། ཚངས་པས་ཀྱང་ཤེས་པ་འགའ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་འཁྲུལ་བར་བཞག་མི་ནུས་སོ། །བདེན་མེད་གསལ་བ་ཡོད་ན། ཤེས་པ་ལ་མི་བདེན་པ་གསལ་བའི་ནུས་པ་བརྒྱ་
བྱིན་གྱིས་ཀྱང་བསྙོན་མི་ནུས་སོ། །དེས་ན་སྔོ་སེར་སོགས་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་མི་བདེན་པ་གསལ་བའི་ནུས་པ་ལས་མ་འདས་སོ། །དེ་ཡང་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་གསལ་བར་བྱེད་ཀྱི། བདེན་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་མ་རིག་པ་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །སྔོ་འཛིན་གྱིས་གཞལ་བའི་སྔོན་པོ་ནི་སྤང་བར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ལ། གནོད་བྱེད་མཐོང་བའི་ཟླ་གཉིས་ལྟ་བུ་བསླུ་བས་སྤང་བར་བྱའོ། །
དེས་ན། སྔོ་སེར་སོགས་གཅིག་ཏུ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་གནས་ལ། འཁྲུལ་ཤེས་དཔེར་བརྗོད་པའི་དགོས་པ་ཡང་དེ་ཉིད་དོ། །གཞན་དུ་ན། སྔོན་པོ་དང་སྔོན་པོའི་རང་བཞིན་དག་ལྷན་ཅིག་དམིགས་པ་ངེས་པས། རྫས་ཐ་དད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་གྱི་རྫས་གཅིག་པ་བཞིན་དུ། སྔོན་པོ་དང་དེའི་བློ་དག་ཀྱང་ཞེས་བརྗོད་པར་འགྱུར་རོ། །འཁྲུལ་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་ཟླ་བ་གཉིས་ཕན་ཚུན་དང་། དེ་དང་དེར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

658

བལྟ་བར་བྱའོ། །གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དོན་ནི། སྔོན་པོ་དམིགས་ན་སྔོ་འཛིན་དམིགས་པ་དང་། སྔོ་འཛིན་དམིགས་ན། སྔོན་པོ་དམིགས་པའི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། སྔོ་འཛིན་གྱིས་

སྔོན་པོ་དམིགས་ཀྱང་དེ་དམིགས་པའི་རང་རིག་གིས། སྔོན་པོ་མ་དམིགས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྔོན་པོ་དམིགས་ན། སྔོ་འཛིན་དམིགས་པའི་བདག་ཉིད་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཅིག་ཤོས་ལ་ཡང་སྦྱར་ཏེ། ཡུལ་གཞན་གཉིས་གྲུབ་སྡེ་རྫས་གཅིག་པས། ཡུལ་གཉིས་པོ་དོན་གཞན་འགོག་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྔ་མ་ཁ་ཅིག་སེམས་ཙམ་འགོག་པ་ན། དྲུག་གི་གཅིག་སྦྱར་བའི་རིགས་པས་ཕྱི་རོལ་བདེན་པ་འགོག་ནུས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་ཙམ་འགོག་མི་ནུས་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་དུས་ཆ་ལ་བརྟགས་པའི་
འགལ་བའི་ཆོས་དུ་མ་འདུས་པས་ཤེས་པ་ཙམ་ཡང་འགོག་ནུས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་མཚུངས་ཏེ། དབང་ཤེས་ལ། ཡུལ་རགས་པ་ཆ་དང་བཅས་པ་སྣང་བས་ཁྱབ་ལ། ཤེས་པ་མྱོང་བའི་རང་རིག་ལ་གཉིས་སྣང་ནུབ་པས་ཤེས་པ་ཆ་བཅས་སུ་སྣང་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གར་ལ་སོགས་པ་ལ་སྐྱེས་བུ་དུ་མས་ཐུན་མོང་དུ་ལྟ་བ་ལ། ལྷས་སྦྱིན་གྱི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་དམིགས་
ཚོད་ཀྱི་ཤེས་བྱ་གར་དམིགས་པར་མི་འགྱུར་བའི་ལྷ་སྦྱིན་མིག་ཤེས་དམིགས་པའི་བདག་ཉིད་འགའ་ཡང་མེད་པས། དེས་མ་ངེས་པ་མེད་དོ། །
ལྷས་སྦྱིན་གྱིས་སྔོ་འཛིན་དང་དེ་ཡིས་དམིགས་ཚོད་ཀྱི་སྔོན་པོ་གཉིས་ལྷན་
ཅིག་དམིགས་ངེས་སུ་གྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྔོན་པོ་དང་། སྔོར་སྣང་ཤེས་པ་ལྷན་ཅིག་
དམིགས་ངེས་སུ་གྲུབ་པ་ལ་གནོད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། གཞན་དུ་ན། རྒོལ་ཕྱིར་

རྒོལ་རྩོད་པའི་ཚེ། ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པ་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

659

རོ། །གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་དང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཐུགས་ཀྱིས་མ་ངེས་པ་

ཡང་མེད་དེ། དེ་ལ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་དམིགས་བྱེད་དེས་ཅིག་ཤོས་དམིགས་པའི་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གིས་ཀྱང་ཁྱབ་པ་འཁྲུལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། དམིགས་བྱེད་གཉིས་སོ་སོར་བདག་ཉིད་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཐུགས་དམིགས་པའི་འཛིན་རྣམ་དེས་ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་དམིགས་པ་མ་ཡིན་གྱི། འོན་ཀྱང་གཞན་ཡང་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །ལྷན་ཅིག་ཏུ་དམིགས་”རྒྱུ་གཉིས་དམིགས་1

བྱེད་ཀྱིས་སམ་

དམིགས་བྱེད་གཉིས་ལྡོག་པ་གཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ཁས་མ་བླངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ལ་
བརྗོད་པའི་སྐྱོན་མི་སྲིད་དོ། །
ཁྱབ་པ་བསྒྲུབ་པ་ནི། རང་བཞིན་ཐ་དད་པ་སྟེ་ཞེས་སོགས་ཏེ་རྫས་ཐ་དད་དུས་མི་མཉམ་པ་ལ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་དམིགས་པ་མེད་ལ། དུས་མཉམ་པ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་མེད་དེ། འབྲེལ་པ་གཉིས་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་མཚན་
ཉིད་བདེན་པར་གྲུབ་པ་རྣམ་བདེན་པའི་ཕྱོགས་བཀག་ཟིན་ལ། རྣམ་རྫུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡང་ཡུལ་ལ་ཉེ་རིང་གི་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཤེས་པ་མྱོང་ཙམ་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་

དང་ལྡན་པར་བསྟན་མི་ནུས་སོ། །གཞན་རྣམས་ནི་གོ་བར་ཟད་ལ་སྣང་གཟུགས་སྔ་
ཕྱི་རྒྱུ་འབྲས་སུ་བསྒྲུབས་ནས་དུས་མཉམ་པའི་ཡུལ་སྣང་བར་མ་ཆད་པ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་སུ་བཞེད་པ་ཡིན་གྱི། རྒྱུ་འབྲས་དང་གཞི་མཐུན་སྒྲུབ་པར་ནི་དགོངས་
པར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་རུང་ངོ་། །སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ་དེ་འཛིན་པའི་དབང་

1 མ་ཕྱི། ༤༦ན༥ན། རྒྱུ་གཉིས་དམིགས ཞོལ། ༤༦བ༤ན། -རྒྱུ་གཉིས་དམིགས་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

660

ཤེས་ལས་རྫས་གཞན་དུ་མེད་ན། དམིགས་རྐྱེན་ཇི་ལྟར་འཐད་དེ། མདོ་ལས། སེམས་སེམས་བྱུང་རྣམས་རྐྱེན་བཞི་ལས་སྐྱེ་བར་གསུངས་པའི་ལུང་དང་རིགས་པ་དུ་མ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ལ་སྤྱིར་སེམས་ཙམ་པས་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་ཁས་ལེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་སྔར་བཤད་པའི་ལུང་གི་དོན་དང་མི་འགལ་བ་དང་འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པས་མི་གནོད་པ་དང་། རིགས་པས་ཀྱང་འཐད་
པས་ཡིན་ནོ། །
དེ་ཡང་ཕྱོགས་གླང་གིས། ནང་གི་ཤེས་བྱའི་ངོ་བོ་ནི། །ཕྱི་རོལ་ལྟར་སྣང་གང་ཡིན་ཏེ། །དོན་ཡིན་རྣམ་ཤེས་ངོ་བོའི་ཕྱིར། །དེ་རྐྱེན་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་དང་། ཅིག་ཆའང་མི་འཁྲུལ་ཕྱིར་ན་རྐྱེན། ཞེས་པ་དང་། ཡང་ན་ནུས་པ་འཇོག་ཕྱིར་

རིམ་གྱིས་ཡིན། ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ལྷ་ཤཱཀ་དང་། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་དང་། སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱས་པར་བཤད་ལ། ཁྱད་པར་དུ་ཚད་མའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་འགྲེལ་པར་སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལས། བཤད་པའི་དོན་བསྡུས་ན། སྣང་ཚུལ་ལ་ཕྱི་རོལ་ལྟར་སྣང་ཞིང་གཟུང་བྱར་གནས་པའི་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ་གང་ཤེས་པའི་རྫས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་སྔོན་པོ་ལྟ་བུ་དོན་དེ་
སྔོར་སྣང་ཤེས་པའི་ཡུལ་ཡིན་ལ། དེ་དམིགས་རྐྱེན་ཡང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་ཅིག་ཆ་སྟེ་ཤེས་པ་རང་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འབྱུང་བ་ཅན་གྱི་སྔོན་པོ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་མི་འཁྲུལ་བས་དེ་ལ་དམིགས་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་སྔོར་སྣང་ཤེས་པ་སྐྱེ་བས་འཇིག་རྟེན་ན་རྐྱེན་དུ་གྲགས་པས་འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པས་གནོད་པའི་སྐྱོན་
ཡང་མེད་དོ། །ཡང་ན་ཤེས་པ་སྔ་མས་ནུས་པ་བཞག་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་སྐྱེ་

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

661

བས་རྐྱེན་དང་རྐྱེན་ཅན་གཉིས་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་སྒོ་བྱེད་ཤེས་པ་སྔ་མས་བཞག་པའི་སྔོར་སྣང་དབང་ཤེས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གྱི་སྟེང་ན། སྔོར་སྣང་
ཤེས་པ་དེ་གཟུང་བྱ་སྔོན་པོའི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེད་པའི་ལག་རྗེས་འཇོག་པའི་ནུས་པ་ཡོད་ལ། ནུས་པ་དེ་ཉིད་དབང་ཤེས་དེའི་དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་ལེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་པ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེད་བྱེད་དུ་འཇོག་པ་བཞིན་
ནོ། །སྔོར་སྣང་དབང་ཤེས་རྒྱུན་ལྡན་དུ་འཇུག་པའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་དེའི་དམིགས་རྐྱེན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དང་ལྷན་ཅིག་པའི་སྔོན་པོ་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་དུ་མི་རུང་སྟེ། བག་ཆགས་ཉིད་ལས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་བསྐྱེད་པར་གསུངས་ཀྱི། ཡུལ་
གྱི་རྣམ་པ་དེ་ཕྱིའམ་ནང་གང་ལས་ཡིན་ཞེས་དཔྱད་པ་ན་སྔོན་པོ་སྔ་མ་ལས་སྐྱེ་བར་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྣམ་རྫུན་པ་རྣམས་ཀྱིས་དོན་དམ་པར་དམིགས་རྐྱེན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འདོད་ལ།
ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དམིགས་རྐྱེན་མཚན་ཉིད་པ་ནི་བཤད་མ་ཐག་པ་ཉིད་ཡིན་ལ། ཅིག་ཆའང་མི་འཁྲུལ་ཕྱིར་ན་རྐྱེན། ཞེས་པས་བསྟན་པའི་དོན་ནི། དམིགས་
པ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ཡང་རྐྱེན་བརྟགས་པ་བ་ཡིན་པས་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་དུ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་ཀྱང་མ་གྲུབ་སྟེ། རྒྱུ་འབྲས་རྫས་གཅིག་པ་གྲང་ཅན་གྱི་ལུགས་

ཡིན་གྱི། སེམས་ཙམ་པ་དང་། མདོ་སྡེ་པ་སོགས་མཁས་པ་སུའི་ཡང་ལུགས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ན་ས་བོན་མྱུ་གུའི་སྐྱེད་བྱེད་དང་། དུ་བ་མེའི་གོ་བྱེད་ཡིན་པ་སོགས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་རུང་སྟེ། ཁྱེད་ལྟར་ན་དུ་བར་སྣང་བ་དང་མེར་སྣང་བའི་བློ་སྐྱེ་བ་ཙམ་དུ་ཟད་ལ། དེ་ལྟ་ན་ལྐོག་གྱུར་དཔོག་པའི་ཚེ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

662

དུར་སྣང་གི་བློ་སྔར་འབྱུང་ཞིང་མེར་སྣང་གི་བློ་ཕྱིས་འབྱུང་བས། སྔ་མ་འབྲས་བུ་དང་
ཕྱི་མ་དེའི་རྒྱུད་མི་རུང་བས་འབྲས་བུ་ལས་རྒྱུ་མི་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །དུར་སྣང་གི་བློ་རྒྱུ་དང་། མེར་སྣང་གི་བློ་འབྲས་བུར་ཁས་ལེན་ན། དུ་བས་ཀྱང་རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་དཔོག་པ་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པས་འབྲས་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཕྱི་རོལ་དོན་ཁས་མི་ལེན་པའི་ལུགས་དེ་ལའང་འབྲས་རྟགས་མི་རུང་བར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། དུ་བ་གསལ་བར་སྣང་བའི་སེམས་ཀྱི་སྟེང་གི་བག་ཆགས་དུར་སྣང་གི་ཉེར་ལེན་དང་། མི་གསལ་བར་སྣང་བའི་བློའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྐྱེན་ལ། མེར་གསལ་བར་སྣང་བ་འབྱུང་རུང་གི་བག་ཆགས་དེ་ཉིད་དུ་བར་སྣང་བའི་བློའི་རྒྱུ་ཡིན་པས། དུ་བར་སྣང་བའི་བློས་རང་འདྲའི་བག་ཆགས་སྔ་མའི་སྟེང་གི་མེར་གསལ་བར་སྣང་བའི་བློ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་དཔགས་པའི་སྟོབས་
ཀྱིས་མེར་གསལ་བར་སྣང་བ་ཅན་གྱི་བློ་རྟོག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །མེར་སྣང་གི་
བློ་ད་ལྟར་བ་དཔོག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒོལ་ཕྱིར་རྒོལ་གང་ཟག་གཞན་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་
དཔྱད་ན་མི་རིགས་སོ། །
འགྲེལ་པར། མ་འོངས་པ་དཔོག་པར་བཤད་པ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཤཱཀྱ་བློས་གེགས་མེད་ན་མེར་སྣང་གི་བློ་མ་འོངས་པ་ཡོད་དེ་ཞེས་དཔག་དགོས་ཀྱི། མ་འོངས་པ་ཙམ་མ་ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་རྒྱལ་དབང་བློ་དང་། ཤཱཀྱ་བློས་རོ་གཟུགས་དང་འདྲ་བར་བཤད་པས། རོ་གཟུགས་དཔོག་པའི་སྐབས་ཉིད་དུ་སློབ་དཔོན་གྱིས་འདས་པ་

དང་དུས་གཅིག་པ་རྟོགས་ཀྱི་མ་འོངས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་
གསུངས་སོ། །རྒྱུད་གཞན་གྲུབ་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་ཕ་རོལ་གྱི་ལུས་ངག་གི་རྣམ་

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

663

རིག་དག་ལས་རང་ཀུན་ནས་སློང་བར་བྱེད་པའི་སེམས་དཔག་པར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནམ། རྒྱུད་གཞན་དྲན་པ་པོ་དང་འབྲེལ་པའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་འབྲེལ་པའི་ངེས་པ་དག་ནི་གཞན་སྨྲ་བ་པོའི་རྣམ་རིག་ཏུ་མི་འོས་ཏེ། དེའི་ཀུན་སློང་གིས་སེམས་དང་ཉེར་ལེན་དང་ཉེར་ལེན་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་དོན་དེ་གཞན་གྱི་སེམས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསླང་བའི་རྣམ་རིག་ཡིན་པས། དེར་སྣང་
གི་ཤེས་པ་ཀུན་ནས་སློང་བའི་སེམས་རྟོགས་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་མི་སྨྲའོ། །འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། ཕ་རོལ་པོའི་ཀུན་སློང་གི་སེམས་དེ་དེའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་རྣམ་རིག་ལ་སྣང་བའི་ཤེས་པའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱུ་དང་། ཉན་པ་པོའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་བདག་པོའི་རྐྱེན་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པ་དེས་ན། ཕ་རོལ་པོའི་རྣམ་རིག་ཏུ་ཉེ་བར་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་དེ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཟད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །
རྣམ་རིག་སྣང་བ་འཆད་པ་པོའི་མྱོང་བ་དེ་ཉན་པ་པོས་མ་མྱོང་། ཉན་པ་པོས་མྱོང་བ་དེ་ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་མ་མྱོང་མོད་ཀྱི། རབ་རིབ་གཉིས་ཀྱིས་ཟླ་བ་གཉིས་མཐོང་
བའི་དོན་དེ་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པ་བཞིན་དུ་བག་ཆགས་མཐུག་སར་སད་པ་དང་། ཕ་རོལ་པོའི་ཀུན་སློང་གི་རྒྱུ་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པར་མཚུངས་པས་ཕ་རོལ་པོའི་རྣམ་རིག་ཏུ་ཉེ་བར་འདོགས་སོ། །རྟགས་སུ་འགོད་པའི་ཚེ་ལུས་ངག་གི་རྣམ་རིག་ཏུ་སྣང་བའི་ཤེས་པ་ཙམ་འགོད་ཀྱི། གང་ཟག་གཉིས་པོས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་མི་འགོད།
འདི་ནི་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཙོང་ཁ་པ་ཉིད་ཀྱིས་གསུངས་པ་དར་མ་རིན་ཆེན་
གྱིས་བརྗེད་བྱང་དུ་བཀོད་པའི་ཟིན་བྲིས་ཆེན་མོར་གྲགས་པའོ། །འདིས་ཀྱང་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་སྒོ་ཐམས་ཅད་ནས་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་དར་ཞིང་རྒྱས་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།༼ཅ༽

664

ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་གྱུར་ཅིག།
ༀ་སྭསྟི། ཕན་བདེའི་འབྱུང་གནས་རྒྱལ་བསྟན་ཡོངས་འདུའི་ལྗོན། །རབ་རྒྱས་འགྲོ་ཀུན་ཐར་མཆོག་འབྲས་བཟང་ལ། །སྤྱོད་ཕྱིར་བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་གྲུབ་ཆོས་གྲྭ་
ཆེར། །ཆོས་སྦྱིན་འཛད་མེད་དལ་འགྲོའི་རྒྱུན་འདི་སྤེལ། །
སརྦ་མངྒ་ལཾ། །

665

པར་བྱང་སྨོན་ཚིགརྣམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ། །
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དལ་འབབ་ཀླུང༌། ། ཚིག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི། །
དྲི་མ་ཡོངས་འཁྲུད་ལེགས་བཤད་བདུད་རྩི་འདི། །

དཔར་དུ་བསྐྲུན་པའི་རྣམ་དཀར་ཕུང་པོའི་མཐུས། །
ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་མོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ། །
གདངས་ཏེ་རྒྱུད་ལྔའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ། །
ངེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག །

ཅེས་འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན་རྣམ་འདྲེན་ཤཱཀྱ་སེངྒེའི་རིང་ལུགས་སྒོ་ཀུན་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འཕྲལ་ཡུན་ལེགས་ཚོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། ནང་བསྟན་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དག་དཔར་དུ་བསྐྲུན་དང་བསྐྲུན་འགྱུར་གང་ལའང་སྦྱར་ཆོག་པའི་དགེ་བསྔོའི་སྨོན་ཚིག་ཏུ་ཤཱཀྱའི་དགེ་སྦྱོང་ཆོས་སྨྲ་བ་ངག་དབང་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྦྱར་བའོ། །

ནམཿ སམནྟབུདདྷནཱཾ། ཨཙིནཏཱ དབྷུཏརྱཱ པཱུཎཱཾ། ཏཱརེསཱི ཧཱ།ྭཱ